מעריב
יום ו׳
י״ח אדר תשל״ה
28.2.75
גליון 9317
שנה כ״ה
160 אג׳
מייסד והעורך הראשון ד״ר ע. קרליבך ז״ל
העתון הנפוץ ביותר במדינה • MAARIV

אש״ף החזיר נציגיו מקאהיר; משקיפים: „כנראה ניתוק יחסים״

הצעד נעשה בעקבות סירובו של סאדאת לקבל משלחת של אש״ף, כדי לשמוע על התנגדות אירגון החבלה למדיניות קיסינג׳ר ✶ נשיא מצרים דרש שיבואו כל מנהיגי אש״ף וגם ערפאת

מאת גדעון בודוק, סופר „מעריב״ בבירות

הצער בין ממשלת מצרים לבין תנועת ההתנגדות הפלשתינית, בעניין השלבים הבאים לקראת שלום, העמיק אמש כאשר סרב אנור סאדאת להיפגש עם משלחת אש״ף שבאה לקאהיר, כדי לדון בביקורו הבא של הד״ר קיסינג׳ר. נציגי אש״ף בקאהיר נקראו אמש לחזור לבירות „להתייעצויות״ ומשקיפים רואים בכך מעין „ניתוק יחסים״.

בהודעה המוצהרת של משלחת אש״ף היתה להסביר לסאדאת את התנגדותם המוחלטת של הפלשתינים לגישת הצעד־אחר־צעד של ד״ר קיסינג׳ר.

הנשיא המצרי התומך בגישתו של קיסינג׳ר הסתכן אמש בריב עם כמה מדינות ערביות כשפגע בפלשתינים. הוא עשה זאת בצורה „כתחוכמה״ למדי — בהודיעו כי יהיה מוכן להיפגש עם כל 13 חברי

(סוף בעמ׳ 2, טורים 4, 7, 8, 9)

צוות מעריב
הלוח הראשי
הלוח הנפוץ ביותר במדינה בעתון הנפוץ ביותר במדינה
בעמודים: 7, 41, 42, 43, 44, 45, 46
מודעות דרושים
בעמודים: 8, 47, 48, 49, 50, 51

בשיחות רקע עם סנאטורים אמש

קיסינג׳ר: ההסדר בין ישראל ומצרים חייב להיות בעל אופי „חוזי ופומבי״

אמר כי כבר יש „מסגרת להסכם״ אבל סע יפיו לא סוכמו ✶ נעשות פעולות „לנטרל מאמצי ההכשלה של סוריה״

מאת שמואל שגב, סופר „מעריב״ בוושינגטון

שר־החוץ האמריקני, ד״ר הנרי קיסינג׳ר, הביע את דעתו, כי הסכם הביניים שאותו הוא מנסה להסדיר בין ישראל לבין מצרים, חייב להיות בעל אופי של „הסכם חוזי״, שייחתם בפומבי על־ידי שני הצדדים. ד״ר קיסינג׳ר אמר דברים אלה אמש בשיחת־רקע שקיים עם חברי ועדת החוץ של הסנאט האמריקני.

בפגישה הסגורה, הוא סקר את מסעו האחרון לאיזור ועמד על הקשיים הצפויים לו במסעו הבא. הוא אמר, כי לנגד עיניו כבר יש „מסגרת להסכם״ אולם הודה, כי סעיפיו עדיין אינם מסוכמים ויהיה צורך במאמץ רב ובעקשנות גדולה כדי להביא את ההסכם לכלל חתימה.

ד״ר קיסינג׳ר הביע תקווה כי יסיים שליחותו עד ערב פסח, היינו במארס. אולם עוזריו אמרו, כי אין בטחון שאכן כך יקרה. הם האריכו את לוח הזמנים שלו עד ראשית אפריל.

שר החוץ האמריקני מסר לחברי הקונגרס על הפעילות הרבה שמגלה סוריה להכשלת מאמציו ועל האמצעים שבהם נוקט משרדו כדי לנטרל פעילות סורית זו.

נודע, כי דברים דומים אמר ד״ר קיסינג׳ר השבוע, למשלחת מנהיגי יהודות ארה״ב שנפגשה עמו.

■ לבנון על סוריה

מקורות אמריקניים מתחו בלחץ הזה על סוריה, כי באמצע לנבוע שיגול במסוכתו של המלך פייצל בדיפלומטיה של קיסינג׳ר — נמסר בוושינגטון, ערב בהיות השלב החדש במאמצי השלום של ד״ר קיסינג׳ר.

מקורות דיפלומטיים בוושינגטון אמרו, כי בעקבות הפעילות הסורית המוגברת בסעודיה ובמדינות ערביות אחרות, היו סימנים שההתחייבות של פייצל לתמוך בקיסינג׳ר אינה סופית, ואף שהוא מעודד את הנשיא סאדאת להמשיך בשיתוף־פעולה עם קיסינג׳ר, הוא משדל את הנשיא המצרי לקשור בין הסדר בסיני לבין נסיגת ישראלית נוספת ברמת־הגולן.

פקידים אמריקניים אישרו בשיחות פרטיות ידיעה של „ניו־יורק טיימס״, בעניין השמטת גורם הזמן מכל הסכם ביניים בין ישראל למצרים.

לפי הידיעה של „ניו־יורק טיימס״ לחצה סוריה ואש״ף על סאדאת שלא לקבל הגבלת זמן כיוון שזו תחשיד את סוריה לתוית מלחמה אחת נגד ישראל ותמנע מצבאות ערב את איום הפעולה הצבאית כי אמצעי לחץ על ישראל. סילוק גורם הזמן ייראה על ידי סוריה כמאיים פתוח.

■ נוסחה חדשה

סופרו המדיני של „מעריב״ מוסר:

ד״ר קיסינג׳ר עיבד נוסחה חדשה, שלהערכתו יכולה לשמש בסיס למשא ומתן על הסדר ביניים בין מצרים וישראל. על דבר נוסחה זו מסר לגורמים ישראליים בוושינגטון, אך לא אמר מה תכנה.

משקיפים מדיניים מניחים, כי האופטימיות שהזהיר הד״ר קיסינג׳ר בימים האחרונים לגבי אפשרות להשגת

(סוף בעמ׳ 2, טורים 1, 2, 3, 4)

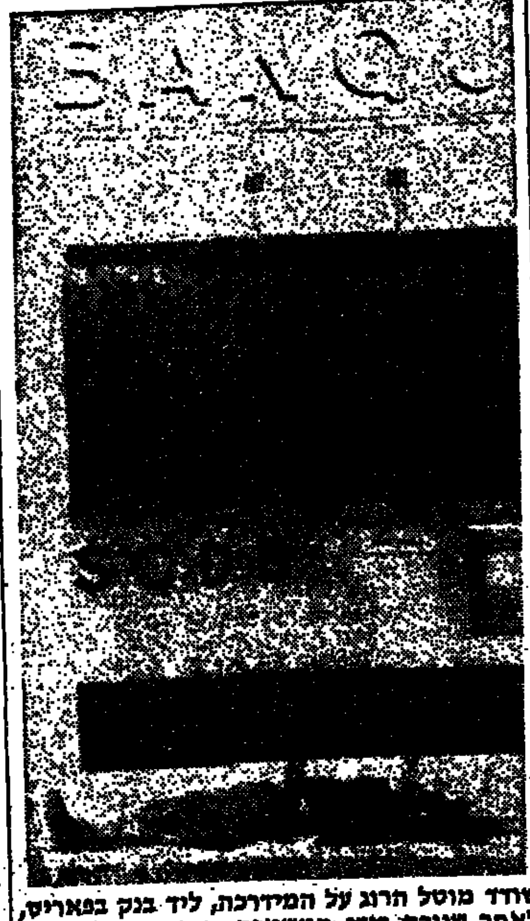

שודד מוטל הרוג על המדרכה, ליד בנק בפאריס, לאחר שנורה בידי המשטרה. בתוך הבנק נמצאו עוד שני שודדים, המחזיקים בארבעה בני־ערובה. (צילום ראדיו של א.פ.)

ועדת המעסיקים — הממשלה תסכם דיוניה עד מוצ״ש

הסיכום יידון ביום א׳ בישיבה דחופה של נשיאות התעשיינים ✶ בפגישה עם שר האוצר קבל מושביץ: ה מסים החדשים — הפרת הבטחה

מאת רזי גוטרמן

הוועדה המשותפת, שבה יהיו חברים שלושה השרים הכלכליים ושלושה נציגים של לישכת התיאום של הארגונים הכלכליים, תסכם עד מוצאי שבת את הדיון בתביעותיהם של המעסיקים לבטל את המס החדש.

הוועדה הוקמה אתמול, בתום פגישתם של ראשי לשכת התיאום עם השרים רבינוביץ והורוביץ. בפגישה הציגו נציגי לשכת התיאום תביעה חד־משמעית לבטל את מס המעסיקים שהוטל. קים הצביעו על ההשלכות החמורות שעתיד להיות למס כזה על המשק.

הבטחת רבינוביץ

יו״ר לשכת התיאום, ונשיא התאחדות התעשיינים, מר מרק מושביץ, הזכיר לשר האוצר את התחייבותו בראשית השנה לא להעלות מיסים עקיפים וישירים. הוא מתח ביקורת על החלטה להטיל מס מעסיקים מבלי להיוועץ בהם תחילה. הוא הדגיש כי מס זה, אם לא יבוטל, יהיה „אנטי־תמריץ״ להשקעה בתעשיה ומצד שני יקבל האוצר באמצעות מס זה 600 מיליון לירות בלבד.

לדעת המעסיקים עדיף לקצץ בתקציב הבטחון.

כן דובר בפגישה על הצורך בהפחתת הגבייה על מס הכנסה מאותם חלקים בציבור שאינם משלמים מס אמת.

בפגישה עם השרים הכלכליים הביעו את עמ־

(סוף בעמ׳ 2, טורים 7, 8, 9)

זוהי האנטרכיסטית הגרמניה אנגלה לותה, בת 34, שהיתה כנראה נהגת המכונית, שבה נחטף הפוליטיקאי המערב־ברלינאי פטר לורנץ, אתמול בבוקר. הצילום הוא מארכיון משטרת ברלין. (צילום ראדיו של א.פ.)

מצוד בברלין על חוטפי פטר לורנץ החטוף ביקר בישראל

משטרת מערב ברלין ממשיכה במצוד על חוטפיו של מנהיג מפלגת האופוזיציה הנוצרית הדמוקרטית בעיר, מר פטר לורנץ.

בהודעת המשטרה אמש נאמר, כי שני גברים ואשה, שלושתם מצוידים בתת־מקלעים, עצרו את מכוניתו של לורנץ, הוציאו מכות את הנהג, ונעלמו במכוניתו של המנהיג הנוצרי דמוקרטי.

כעבור כארבע שעות גילתה המשטרה את מכוניתו של לורנץ במוסך תת־קרקעי, ברובע שארלוטנבורג.

כעשה החטיפה התרחשה 3 שעות לפני התחלת הבחירות בברלין המערבית. בבחירות אלו ביקש לורנץ, בן ה־52, לגבור על ראש העירייה קלאוס שיץ, חבר המפלגה הסוציאל־דמוקרטית על הקנצלר הלמוט שמידט.

כל הגב דיטריך גנשר, שר החוץ והגן הקנצלר, ושר הפנים מר הרבר מייהופר ממר לברלין המערבית, כדי לתאם את הפעולות עם הנהלת העירייה.

גם היה וילי בראנדט, יו״ר המפלגה הסוציאל דמוקרטית ונשר הלמוט קוהל, יו״ר האיחוד הנוצרי דמוקרטי, והוליטו לצאת לברלין המערבית.

סוכנות הידיעות, שליחות „בילד״ מוסרת:

נודע, כי פטר לורנץ ביקר בישראל לפני כמה שבועות בראש משלחת של רבנין טוב כעיר זו.

עתה סבורים, כי בבחירות ביום א׳ יזכו כפלגות הימין, הנוצרים־הדמוקרטים בדרך כלל לבחירתם שלוכן „ביד חזקה״. סיכוייהם של הסוציאל־דמוקרטים לשוב ולשלוט ברוב מוחלט הם קלושים גם לפני מקרה החטיפה, אם כי הוכה אפשרות שבכל זאת יצאו כשידם על העליונה.

התפוצצה תחמושת בנווה אטי״ב

בבסיס נווה אטי״ב, שלרגלי החרמון, היתה אתמול התפוצצות, כנראה של תחמושת, כי תוצאה מיקלה. לא נגרם נזק ניכר ולא היו נפגעים. לבד מאיש המקום, שלקה בהלם. חבלי צה״ל המשטרה חוקרים את סיבת ההתפוצצות. הנקיים אלהאלה ביגבלים מאוד בגד עירום, כחשש כפער התאמר. הנמצא בסיבה צבים.

סיעת המערך בהסתדרות: פיצוי מתאים — בהקדם

החוג לשילוב והמשמרת הצעירה: לבטל המסים החדשים

מאת ישעיהו אביעם

סיעת המערך בהסתדרות, התכנסה אתמול להתייעצות בקריה, לגיבוש עמדה לקראת ישיבת המלאה ביום ד׳ הבא, על סדר יומה הזה: התקציב והיקף המסים הנוספים.

הישיבה היתה סוערת. רוב המשתתפים בה תבעו שההסתדרות תצא לקאבק בלא פשרות נגד החלטות הממשלה — בעיקר בגלל הפרת ההבטחות שלא יבולו המסים.

בסיכומו של הוויכוח הובאה הצעתו של יו״ר הסיעה, מר ישעיהו אבירם, להקים ועדה ביוזמה של הצעות ההחלטות, שר עיקרן הן:

✶ סיעת „המערך״ מביעה מחאה על שעיקר הספיגה של שני מיליארדים הל״י בגרעון התקציב הממשלתי, שב הוטל בעיקר על ציבור העובדים;

✶ הצעדים שננקטו על־ידי הממשלה אשר מתוך התעלמות מקוסקם חובת שהיתה בין הממשלה וההסתדרות ושהובטחו לא יוגדל סכום המס על לירה 1975 על סמך הה־ כנה: ה׳ התעריפים והסכמי העבודה לתוכני שנה נוספת;

✶ הסיעה פונה אל הממשלה לשקול מחדש את עמדתה

(סוף בעמ׳ 2, טורים 5, 6)

חקירה נגד 2 עובדים שניצלו ציוד ממשלתי לעבודות פרטיות

השניים — עובדי אגף המדידות, הקימו חברה עם פרופסור במוסד מסויים ✶ קיבלו עבודות שהוזמנו מן האגף ✶ הורשעו מעבודתם

מאת ישעיהו אביעם

במשטרת ישראל פתוחה בחקירה נגד שני עובדים בכירים באגף המדידות היה ממשלתי הכפוף למשרד העבודה, שהקימו חברה פרטית והשתמשו כי נמלו הם לעבודה כן האגף בביצוע אותן בכישורי של האגף.

שני העובדים הושעו מעבודתם על־ידי מנכ״ל משרד העבודה, המהנדס אריה גוראל כשהגיע אליו תלונה המבוססת עליהם. עובד אחד הוא סגן מנהל אגף המדידות, והאחראי למדור שדה, מוקר האוטומציה והשני הוא כבעל בחולקת תישובים. העובד כי אורח שנתיים באגף המדידות וקודם לכן עבד כאיש העבודה האקדמאית כמעט בח״ל. שניהם זכו לפני שנה כמות ב„פרס קפלן״.

השני שלישי הקמתי לפישה הוא פרופסור מאחר במוסדות ההשכלה הגבוהה כאריץ. לפחד „מעריב״ נודע כי שני עובדי האגף קשורים יחד עם הפרופסור הקימו חברה לתוכנות מתמטיות. הפרופסור ראש שבד בחברה ואילו הכניים מהגבים על ידי פרופסור מטמטיקה.

החברה היתה מקבלת באגף המדידות עבודות חוץ לביצוע, אולם את הביצוע היו מבצעים באגף המדידות עצמו עם הכיבטוני שמהא כן המודישים ביותר וכמעט שאינו נמצא בשוק התוכשי ההוא בהולקר הגזל הכבי.

בתשובה על שאלת סופר „מעריב״ אמר הבוקר מנכ״ל משרד העבודה, מר גוראל כי נאלץ לנקוט בצעדים חמורים. עד כדי הטעיית חברים ומסירת העניין לחקירה למשטרה. כיון שביצעו עבירה חמורה כעובדי המדינה.

עם זאת אמר, כי אינו חושב שהיתה כאן בעילה כספית ונכל מקום המדינה — מבוחנת כספית לא הפסידה כספים, לבד מהעבודה שה־ מיכשור והידע שלה נוצלו על ידי עובדים באגף המדידות.

לבנון מנעה כניסת 3 נשים מארתניות

שלמונות לבנון מנעו אתמול כניסתן של שלוש נשים ישראליות, מבנות העידה המאורית (נוצריה בישראל), דרך מעבר ראש הנקרה, כדי לבקר בכיר־יהה. את המוניאנק הבאי־ רותי הנהיש לרגל ההתגלות לכתנייתו. חלבנונים הטבירו כי במעבר של הנשים הישר־ ראליות לא תואם עכם בראש.

בבחינה כניסתן ללבנון יש לראות — לדעת משקיפים — גם רמז לבני העדות הנוצ־ ריות בישראל, שהביעו באחרונה סברה, כי שלמונות לבנון נאותו „לפתוחי״ את הגבול בראש הנקרה למעבר חופשי של אזרחים (רק של כהני דת) בין שתי המדינות — כפי שהודבר מתנהל בגשרי הירדן.

שלוש הנשים, הושבות חיפה, הגיעו אתמול בצהריים למעבר הגבול בראש הנקרה, כשברשותן דרכונים ישראליים ובהם תיתרי יציאה מישראל. הדרכוניהן הוחתמו לאחר שהעבו כי ביקורן בלבנון תואם עם שלמונות ביירות באמצעות כומר כאהורי היושב קבע בקפריסין. בשעה 12 יצאו שלושתן ברכב של אריב להתגה הבטשרה הלבנונית בראש אל־נאקורה, אך כעבור מחצית השעה החזרו באותו רכב. הלבנונים הבהירו כי לא ציפו לבואן, ככן לא נב־ סר להם דבר על כך מראש.

מבין 15 חברי המשלחה המארונית שיצאו ללבנון לפני כשבועיים לביקור אצל הפטריארך המארוני החוזי, כבר חזרו ארצה 12 מהם. שלושת הנותרים קיבלו היתר לבנוני להארכת שהותם — הם יה־ דרו לארץ בימים הקרובים.

רצחו קופאי ונמלטו עם כופר ובנות ערובה

שני שודדים חמושים בי־ אקדחים, שהחזיקו בשה־ דבנק בפאריס מאז תחילת הבוקר אתמול בידי הקופאי שתפ־ קיד את מנהל האזעקה והרגו את הקופאי... עם שלוש בנות ערובה וכופר כספי בסך 2 מיליון פראנק (כ־476 אלף דולר). השודדים נמלטו מן הבנק, יחד עם בנות הערובה, במכונית שהועמדה לרשותם על־ידי המשטרה. המכונית נבצאה נטושה במערב העיר. 3 הנשים, עובדות הבנק, נמצאו יושבות במכונית ונמסר כי השודדים לא פגעו בהן לרעה. השודדים נעלמו. המשטרה מפעילה כלבי גישוש בנסיון לגלות את עקבותיהם.

50 אחוז הנחה לטיולי תלמידים ברכבת

הרכבת תעניק הנחות של 50 אחוז לטיולי תלמידים ברכבת, בטיולים המותאמים עם משרד החינוך.

אושר הסדר פשרה בין הממשלה והרשויות

מרכז השלטון המקומי החליט: הודעות על העלאת מיסים יישלחו — אך „הממשלה תשלם תוספת־המס״

מאת אברהם תירוש

מרכז השלטון המקומי, שקיבל את הצעת ההסדר של הממשלה, לפיה הודעת החיוב על הארנונה והמיסים מהרשויות המקומיות יישלחו בתוספת המס, אך את תוספת המס לא יגבו הרשויות מהתושבים אלא הממשלה תשלם לרשות.

לכנוס פגישה ביוקרת אחד הצדדים, לאחר שכרבית הרשויות בקומיות כבר הדי־ ליטו על העלאת הכסים, לפני שהחליטה הממשלה להקפיאם.

לפי הצעת ההסדר, פירוש החלטתה של הממשלה הוא לא לגבות השנה את תוספת הכיסים העירוניים, אך לא לבטל את ההחלטה מעיקרה. הרשויות המקומיות לא יצ־ טרכו, איפוא, להתכנס שנית כדי לבטל את החלטות הקודמות שעדיין לא הוחלטו רמת, ויותר מכך: רשויות על העלאת המסים, יכולות היו לעשות זאת, בהסכמת הממשלה, אהמול היום. (ר׳ אכן, אמש אישרו כמה רשויות בינהן עיריית ת״א, על העלאת המסים).

מה לילה ההחלטה הרשות. אולם, באותה הודעה עצמה, יהיה גם זיכוי על כ־ כום תוספת המס את ה־ תוספת תשלם השנה הממ־ שלה במקום האזרח.

זהו פירושו של הסדר הפשרה שהושג בין שרי האוצר והפנים לבין ראשי השלטון המקומי, ואושר אמש בישיבה של הנהלת מרכז השלטון המקומי, בראשותו בתל־אביב.

ההסדר הפשרה הכתוב, שהוצע על־ידי מנכ״ל משרד הפנים מר חיים קוברסקי, בא סעיפי ההסדר קובעים עוד, כי הממשלה תשלם לרשויות

(סוף בעמ׳ 2, טורים 1, 2, 3)

מרכז רדיו סטריאו למכוניות
רדיו 340 ל״י בלבד
טייפ סטריאו 540 ל״י
אנטנה פיברגלס 54 ל״י
זוג רמקולים סטריאו 114 ל״י
שרות אדיב ומהיר
אבן גבירול 191 תל־אביב, טל. 451765

הוא חזר! מי? ★ ראה עמ׳ 17

מרצפות jolh
משטח איטלקי במחירים הישנים לימים ספורים בלבד
תל־אביב רח׳ לבונטין 12 טלפון 611227, בקומה השניה

בחיפה „פורים ברהיטים״ עד 600 ל״י עבור הארון הישן 580 ל״י המטר
א. פולמן, טל׳ 717932, 667585

חייל מילואים משוחרר לניצול זכויותיך ראה הודעה חשובה ב„ימים ולילות״ בעמוד 42

אתה עומד לקנות פסנתר... ראה „ימים ולילות״ עמוד 41

ראה „ימים ולילות״ עמוד 44

UNIVERSAL עטים שימושיים במחיר עממי לכל אחד!

חינם נסי על־חשבון אליזבט ארדן את „שיטת טיפוח היופי האישי״ דוגמא חינם! ראי „ימים ולילות״ עמוד 31

הגיעו!!! שמלות כלה ל־3 קומות אופנה שניידמן דיזנגוף 128, ת״א

טפסי הדירוג של מצעדי הפיזמונים העבריים בגלי צה״ל היום בעמוד 11
בגל הקל היום בעמוד 29

היום בעמוד 40 ... סמלים מס׳ 15 טופס השתתפות בעמוד 2 הפרס הראשי: מכונית ... (כולל מסים) ... מאות פרסים יקרי ערך

השבוע הופיע ... זהב להשיג בכל הקיוסקים ובחנויות העתונים. המחיר 4.80 ל״י.

תקליטים במחירים משגעים
הגיעו משלוחים חדשים: קלסיים ופופ במחירים לא נורמליים, כגון:
במקום 34.90 — 14.90 ל״י
תקליטוני ילדים: 3.00 ל״י
הגיעו משלוחים חדשים תוצרת חוץ
אלחוט אבן גבירול 21 תל־אביב

שר־החוץ המערב־גרמני ליגאל אלון:

„ארצך ועמך צריכים לדעת כי הם יכולים לסמוך עלינו"

מאת אינגה דויטשקרון, שליחת „מעריב" למערב־גרמניה

„ארצך ועמך צריכים לדעת, כי הם יכולים לסמוך עלינו" — אמר שר החוץ המערב גרמני, האנס דיטריך גנשר, בארוחת ערב שהתקיימה אמש בבון מ־כבוד השר אלון. בסעודה השתתפו חברים שרים גרמניים, שמה מזכירי מדינות, נשיא הבונדסטאג ו־אישים אחרים.

„הביקור הזה הוא יותר מאשר אירוע רשמי; מיפגש אישי התקיים כאן" — אמר השר הגרמני, והיה בכך לשר החוץ הראשון של מדינה זו, המביע תמיכה כה גלויה ב־ישראל.

מר אלון עג לכך גנשר, כי הונחו היסודות להבנה טובה יותר בין שתי המדינות, וכי יחסים אלה יביאו לידידות עמוקה ולשיתוף פעולה.

מר אלון עמד לסיים ה־בוקר את ביקורו בגרמניה המערבית בשיחה אחרונה עם שר החוץ גנשר ובמסיבת עי־תונאים. מקורות יודעי דבר בבון מוסרים, כי בשנת 1975 גרמניה המערבית מוכנה שוב להעניק לישראל את המלווה השנתי של 140 מיליון מארק, כפי שעשתה בשנים קודמות. נותרת, עם זאת, השאלה, כיצד יכולה גרמניה המערבית להמשיך להעניק לישראל סיוע באותו שיעור שהעניקה ב־שנים קודמות. כדי לדון ב־שאלה זו, קיבל אתמול מר אלון לשיחה את השר לשי־תוף פעולה, מר אגון באר.

בעיות מטבע

ישראל קיבלה בעבר 140 מיליון מארק בשנה לפיתוח התשתית. אולם התוצר הל־אומי ברוטו של ישראל גבוה בעבר מזה של מדינות מת־פתחות אחרות, ולכן היא הפ־סידה את הזכויות המיוחסות למדינות אלה. בין ההצעות שהועלו בפגישה, כדי לאפשר לבון להמשיך את הסיוע ל־ישראל, מסקר אחר או ב־שם אחר, הועלה גם הרעיון שהבנק האירופי יבצע את ה־תשלומים.

דיפלומטים ישראליים ציינו, כי ישראל ביקשה מאירופה למעשה „גישה למוסדות אי־רופיים", ובכלל זה לבנק, ב־מסגרת יחסיה החדשים עם הקהילה.

השיחות שקיים מר אלון עם שר האוצר של מערב גר־מניה, מר האנס אפל, נסבו על הגרעון הגדול בבאזן ה־מסחרי שבין ישראל לבין גרמניה, שהגיע ב־1974 לכ־800 מיליון מארק.

פגישה עם שמידט

דיפלומטים ישראליים בטו־חים, כי שיחותיו של מר אלון עם הקאנצלר שמידט יועילו במידה רבה להתגבר על מכ־שולים העלולים לצוץ בין שתי המדינות. נוצר הרושם, כי מר אלון הצליח לשכנע את הקאנצלר המערב גרמני בצורך בישראל חזקה, גם ל־תועלתן של מדינות מערב־אירופה. השיחה בין מר אלון לבין הקאנצלר שמידט, הת־קיימה בארבע עינים וארכה כשעתיים, אף כי הוקצבה לה שעה אחת בלבד. מר אלון היה האורח הראשון שפקד את מר שמידט מאז חלה ה־קאנצלר הגרמני ב־17 בפב־רואר. הפגישה התקיימה בבית ראש הממשלה בבון.

מר אלון התרשם עמוקות מן הידע הרב שהראה הקאנ־צלר ומן התפיסה המהירה של הבעיות האסטראטגיות והכל־כליות שגילה. מר שמידט שי־מש בעבר כשר בשני תחו־מים אלה.

בשהותו בבון, אירח מר אלון לארוחת צהרים את מנ־היגי הקהילות היהודיות ב־מערב גרמניה, וכמו כן קיבל את פניו של נציג האמפרוציה, פראנץ יוזף שטראוס. נמסר כי שטראוס דיווח למר אלון על הפגישות שקיים בחודש־נה עם מנהיגים סיניים, ובי־עיקר על יחסם לשאלות הק־שורות בישראל. מקורות יודעי דבר מוסרים, כי שטראוס הוא זה אשר הביע לסינים כי יתחילו להתעניין בנושא ישראל, כתגובת־נגד ליחסה של בריה"מ הברצציה.

שר החוץ הישראלי, מר אלון, סיים את ביקורו הראשון ב־מערב גרמניה, בפגישה עם נשיא המדינה, מר ואלטר של.

הבר גילן, סופרת „מעריב" בפאריס, מטלגרפה:

הידיעות שנתפרסמו בעתון הצרפתי „פיגארו", בדבר ביקורו הצפוי של מר אלון בפאריס ב־18 באפריל, הוכחשו אתמול, הן על ידי צרפתים והן על ידי מקורות דיפלומטיים ישראליים. לדבריהם יתקיים הביקור בסוף אפריל, אך התאריך המדויק לא נקבע לפרסום מטעמי בטחון.

הנשיא קציר הגיע לניו־יורק; ממשיך לפלורידה

מאת שמואל שגב, סופר „מעריב" בוושינגטון

נשיא המדינה, פרופ' אפרים קציר, ורעייתו הגיעו אתמול לניו־יורק — תחנתם הראשונה בביקורם ה־פרטי בארה"ב, שבמהלכו ייפגש פרופ' קציר עם ה־נשיא פורד וישתתף בוועידת הבונדס במיאמי־ביץ' שב־פלורידה.

בהגיעם לניו־יורק קיבלו את פני הנשיא ורעייתו שגריר ישראל בארה"ב, מר שמחה דיניץ, חברי הסגל הדיפלומטי הישראלי בניו־יורק וכן נציגי משרד החוץ האמריקני. אמ־צעי בטחון חמורים ננקטו ב־איזור נחיתתו של הנשיא וכן במקום מגוריו.

הנשיא ופמלייתו אמורים לטוס היום למיאמי־ביץ', לשם הוז־מן הפרופ' קציר כאורח־כבוד בטכס הפתיחה של פעולת הבונדס לשנת 1975.

לקראת בואו של מר קציר למיאמי־ביץ', הכריז ראש ה־עיר המקומי על „שבוע ה־בונדס".

שר־החוץ, יגאל אלון (מימין) והקאנצלר המערב־גרמני, הלמוט שמידט, בפגישתם אתמול בבון. (צילום ראדיו של א.פ.)

פורד הורה לחקור הפלייה נגד יהודים בצבא האמריקני

מאת שמואל שגב

על פי הוראתו המפורשת של הנשיא ג'ראלד פורד, פתח אתמול משרד ההגנה האמריקני בחקירה הכללים ההוגים בפנטאגון בכל הנוגע באפליית יהודים לרעה בשירותים ה־מזויינים האמריקניים. מט־רת החקירה לברר באיזו מי־דה מפלים יהודים לרעה ב־מינויים לתפקידים הקשורים בשירות בארצות הערביות.

העתון „פילדלפיה אינקוויי־רר" הודיע בינתיים, כי ה־„פירסט פנסילווניה בנק", כי פילדלפיה, החליט לחסל את עסקיו בישראל. הנהלת הבנק הגיבה בפירסום הכחשה ש־נוסחה בחריפות רבה. הנהלת הבנק הכריזה, כי היא ממשיך לפעול בישראל ובשנה הנוכ־חית אף תגדילה השקעותיה בישראל במידה ניכרת.

מקורות דיפלומטיים הביעו אתמול תקווה, כי ההוראות התקיפות של הנשיא פורד, ד החקירה שערכות כמה מחל־קות ממשלתיות, כבר השפיעו השפעה חיובית, בהרתיעם חב־רות מסחריות שונות מכניעה ללחץ הערבי.

אחידה אנטי־ערבית זו הניעה אתמול את שר האוצר האמריקני, ויליאם סיימון, לב־טל מסיבת עתונאים משות־פת, שעמד לערוך בוושינגטון עם שר האוצר הסעודי. סיי־מון חשש שהוא יובא במבו־כה על־ידי שאלות שיציגו לו עתונאים בענין החרם הערבי, ואת בנוכחותו של אורחו ה־סעודי.

במקום סיימון והשר הסעו־די, הופיע לפני העתונאים עו־זר שר האוצר, ג'ראלד פאר־סקי, ודיווח להם על השי־חות הפינאנסיות בין ארה"ב ל־בין סעודיה.

יו"ר החרם הערבי תוקף את הנשיא ג'רלד פורד

ראש לשכת החרם הער־בי, מוחמד מחג'וב, תקף אתמול בחריפות את נשיא ארה"ב, ג'ראלד פורד, על עמדתו בשאלת האפליה ה־כלכלית של המדינות הער־ביות נגד חברות זרות, ה־קשורות עם יהודים וישר־אל. מחג'וב אמר, כי יש הגיון בהפעלת הלחץ של המדינות הערביות על ה־מדינה היהודית.

מחג'וב, שלא הזכיר את שמו של הנשיא האמריקני, הקריא הצהרה שנתקבלה על ידי המדינות המפעילות את החרם, לאחר שהנשיא פורד הביע את עמדתו בשאלה זו.

„החרם הערבי נגד ישראל הינו אמצעי לגיטימי של הג־נה עצמית", אמר. „לא רק שעקרונות החרם נמצאים ב־מסגרת של החוק הבינלאומי, אלא הם משמשים גם כבוח שיש ביכולתו להביא לשלום במזרח התיכון". בתגובה הו־סיף, כי חוקי החרם הערבי אינם המצאה ערבית וכי אב־צעים דומים ננקטו גם על ידי מדינות אירופאיות במקרים שונים.

נציגים מטעם 20 מדינות הליגה הערבית מקיימים עתה ועידה בקהיר, בה הם בוח־נים תביעות שונות המצויות ברשימה השחורה של החרם הערבי. (יו.פי.)

על פי התר של ממשלת קפריסין
מטוסי „יו־2" פיקחו על תנועות צבאות ישראל והערבים

ממשלת קפריסין התירה למטוסי ריגול אמריקניים מ־סוג „יו־2" להשתמש ב־בסיס חיל האוויר הבריטי אקרוטירי, כדי להמריא מ־שם לטיסות מעקב, ב־עיקר פיקוח על תנועת צ־בא של ישראל ושל מדינות ערב.

מקורות יודעי דבר בניקו־סיה מסרו, כי ישראל והער־בים הסכימו לטיסות אלה כדי להקל על שליחותו של ד"ר קיסינג'ר, אולם המיבצע כולו נשמר בסוד.

הענין התגלה לאחרונה, כ־אשר ארבעה טייסים אמריק־ניים, לבושים בבגדים אזר־חיים, נעצרו על ידי משטרת ניקוסיה. הם נחשדו בריגול ובחקירתם התברר שהם מוצ־בים בבסיס זה. דובר השג־רירות האמריקנית הודה ב־דבר. (אי.פי.)

צדוק חולק על ו. אגרנט לגבי סמכות שר הבטחון

שר המשפטים, חיים צ־דוק, חולק על דעתה של ועדת אגרנט שהגדירה כפי־פות לגבי סמכותו של שר הבטחון על צה"ל, ומסמכו־תו של הרמטכ"ל להוציא הוראות לפיקוד העליון.

בראיון המתפרסם הבוקר ב־עתון „הארץ" אומר שר המש־פטים שהגדרת תפקידי הוע־דה, כפי שנוסחו על ידי ה־ממשלה, היתה רחבה מדי. מס־פיק היה, לדעתו, לחקור את ההתרחשויות עד לפרוץ ה־מלחמה ולפסוק את הוועדה כלאסטק בפעולות צה"ל עד לבלימת האויב.

שר המשפטים מזכיר ש־קביעותיה של הועדה אי־נן פסק דין של בית משפט אלא חוות דעת משפטית בלבד. ו־המשך הראיון מביע שר ה־משפטים את הביקורת בדבר המיעוט של ד"ר א. נבנצאל אשר סבר שהיועץ המשפטי לממשלה נהג כהלכה כאשר נמנע מהגשת תביעות מש־פטיות נגד עתונים שפרסמו ידיעות בנושאי חקירות ה־ועדה.

השר אמר שקשה היה ל־צפות שהעתונים הרדיו והט־לוויזיה יפסיקו לעסוק בנושא חקירתה של ועדת אגרנט ז־ה, למעשה, כל דבר הקש־ור במלחמת יום הכפורים.

נציג סו"ב בארה"ב נחקר ע"י המשטרה

נציג קונצרן „סולל־בונה" בארצות הברית, עו"ד שמו־אל ארנר (המשמש שם, בין השאר, כסגן נשיא חברת „ריינהדריכס", שהיא חברת־בת של „סולל־בונה") הגיע אתמול ארצה והוא נחקר עתה על־ידי חוקרי המחלקה הכלכלית של המשטרה ב־דבר המעורבות במעשק ה־ד"ר מיכאל צור ורובינשטיין.

עו"ד שמואל ארנר, ששימש בעבר כמזכיר חברת „סולל־בונה" המשטרה הזמינה או ארצה כדי לבדוק כמה ו־מסמכים ותדריכים מתקו־פת היותו בתפקיד המזכיר מזכיר החברה. מחוגי החב־רה נמסר לסופרנו, כי מייחסים מר ארנר את אותה הסתב־כות של „התנועה הסיבובית" כספים בפעולות הדייר חו־באום ומנכ"ל „סולל־בת" צבי רכטר.

אש"ף החזיר נציגיו מקהיר

(סוף בעמוד 1)

הועד הפועל של אש"ף וב־ראשם יאסר ערפאת.

סאדאת טען, כי לדעתו אין להפקיר ענין כה ה־שוב בידי אישים פלשתינאים. למעשה כה שאמר היה, שאם יחליטו כל המנהיגים הפלשתינאים על מדינה יהיה מוכן להסכים להם; אבל לפי שעה הוא יודע כי הם חלוקים ביניהם.

ידוע כי ערפאת מצדד ב־אורח פרטי במדיניותו של סאדאת, שיש בה סיכוי טוב ביותר להחזרת הגדה המער־בית ורצועת עזה, ושם תוקם מדינה פלשתינית.

סגנו של ערפאת צאלח חאלף (אבו איאד) מתנגד בחרי־פות לגישת השלבים של קיסי־נג'ר.

הוא מעוניין בועידה כללית, שבה יותווה הסכם כולל. כן ממשיך הוא בקו הבקשה ה־דורש חיסול מדינת ישראל.

מנהיגים פלשתינאים אחרים נוטים לצד זה או אחר, או שאימצו לעצמם דרך ביניים, אך הם רחוקים מלהסכים ל־מדיניות אחידה. הדבר מנע מהם הקמתה של ממשלה גולה.

ייתכן כי עמדתו של סאדאת, האליץ את נשיא סוריה ואמר הלו־ראש, לבוא את עמדתו בצורה ברורה הגלויה יותר. אם בך יעצה אשר שהשלמי היציא יבואו עצמם מבחיר דיה על יותר.

סוריה אינה נמצאת במצב שבו היא יכולה לעמוד בפני עצמה. כך גם אינה יכולה לשלם יותר מאשר מס שפ־תיים לפלשתינים. באורח פר־דוכסלי עשוי דווקא ניגוד ה־דעות בעולם הערבי להקל על משימתו של ד"ר קיסינג'ר.

מפקד אש"ף הודיע אמש, בביירות, כי שני הנציגים ה־ראשיים של הפלשתינים ב־קהיר „נקראו להתייעצות". הודעה זו באה כמעט כהודעה ניתוק היחסים הדיפלומטיים בין מדינות. הדובר ציין, אש"ף מגנה את הדרך של מיזור הנשיא סאדאת לקבל החלטתו זו.

ועדת המעסיקים - הממשלה

(סוף מעמוד 1)

תב על מניעות הממשלה נב דרכים למשקיעים אח־רים ובין השאר הוגה ה־התייעצות. כולם היו באו־ח"ב בזעה כי מס על המעסיקים בהוזר להלהסיך ויפגע קשה במצב המשק.

התאחדות התעשיינים תכנס ביום א' אסיפה כללית יוצאת מן הכלל של חבריה, כדי לדון בהכפקנות הוועדה המשו־תפת.

בר־לב: הרע במיעוטו

(ע.) „איש בממשלה לא חשב שהטלת המסים החדשים הוא דבר טוב, אך כאשר ישבנו על המדוכה הזו וראינו שכל הפתרונות האחרים גרו־עים יותר" — אמר שר המסחר והתעשייה, מר חיים בר־לב ב־ענין מס המעסיקים ומס ה־קניה, בהופיעו אתמול באורח מועדון לשכת המסחר ישראל־אמריקה.

השר הדגיש, כי הפתרונות האחרים שנדונו היו הטלת מסים ישירים שלא באו ב־חשבון בשל התחייבות המ־משלה, הדפסת כסף או קיצוץ נוסף בתקציב המדינה שהיו גורמים לתופעות חמורות של אינפלציה או אבטלה בהיקף שלא היינו יכולים לעמוד בהם. אפשרות אחרת שהובאה ב־חשבון היתה — היטלים נוס־פים על היבוא, אך פתרון [illegible] שאינו בא בחשבון במצבנו סחר החוץ. סוף והחליטה הממשלה על פתרון של מס מעסיקים ו־מסים עקיפים, פתרון שא־פתולוגי ואינו אלגנטי, התקבל כרע במיעוטו.

הוא הדגיש, כי מס הקנ־יה חל רק על שליש מכלל המו־צרים שחייבים גם כיום ב־קניה. לא נכללים בהם מוצרי המזון.

המסים החדשים לא יג־רמו לדעתו לפיטורים במפעלים לסגירת מפעלים ויש לראות בהם כורח המציאות נוכח מ־צב החרום שהממשלה נאלצה לפעול לפיו.

קיסינג'ר: ההסדר בין ישראל ומצרים

(סוף מעמוד 1)

הסדר נובעת, כנראה, מהע־רכתו שנוסחתו החדשה עתידה בסופו של דבר להתקבל על דעת שני הצדדים — גם אם בתחילה יתיחס אליה כל צד בהסתייגות.

באין ידיעות מוסמכות על כוונותיו של שר־החוץ האמ־ריקני, מעריכים בירושלים כי הוא השתכנע כנראה, שבלי התחייבות ממשית מצד מצ־רים, לא תסכים ישראל לפנות את המעברים ואת אבו־רודיס, ועל כן יציע כנראה, שהמע־ברים ישארו בידי ישראל ורק את שדות הנפט של אבו־רודיס יפנו, תמורת התחייבות אמ־ריקאית לספק לישראל את כל צרכיה בתחום הדלק בימי שלום ובימי מלחמה.

מכל מקום, בחוגים עם ארה"ב מוטעים האמריקניים כי שדות הנפט באבו־רודיס יודלדלו תוך שנים אחדות ומכילא תעמוד ישראל לפני הצורך להשיג את כל כמויות הנפט ממקורות חוץ.

אשר למהות ההסדר הדרו־שה הישראלית להתחייבות מצ־רית להפסקת הלחימה נוטה ד"ר קיסינג'ר, לדעת משקי־פים, לפיסקה משולשת — היינו, להתחייבות מצרית ל־ישראל באמצעות „צד שלישי" (ארה"ב) — נוסף על ההת־חייבויות הישירות, שמצרים תצטרך לתת לישראל בפרטים שונים אחרים.

דיון מדיני יתקיים בממשלה רק לאחר שובו של שר החוץ, יגאל אלון מחו"ל.

מבקשים משר צרפתי לחקור פרשת המכתבים לישראל

„הליגה לנבניפת גזענות ו־אנטישמיות בצרפת שלחה אתמול מכתב לשר הדואר ו־התקשורת הצרפתי, ובו היא מבקשת, כי השר ייפתח ב־חקירה בענין שלושת המכ־תבים שנשלחו בידי משפחות יהודיות בצרפת לקרוביהן ב־ישראל, ואשר הוחזרו אל ה־שולחים כאשר על גבי המע־טפות מציין כי „אין יחסים עם ישראל".

דובר הליגה מסר אתמול לסופרת „מעריב", כי המכת־בים שוגרו בידי שלושה אנ־שים שונים משלושה אזורים נפרדים בפאריס ובפרבריה. היו אלה מכתבים רגילים ו־איש מהשולחים לא יכול ל־העלות בדעתו, מי עלול היה להחזיר את המעטפות. יתר על כן, אחד השולחים הביע את תדהמתו על כי הדואר (ב־בית הדואר המקומי), לא שם ליבו לתופעה הבוררת. החו־תמת שהופיעה על גבי המע־טפות היתה בצרפתית ובער־בית.

זיידל הציע של"ע תימנע מהצבעה על תקציב המדינה

בישיבת הסיעה המורחבת של ל"ע בכנסת הציע ח"כ הלל זיידל שסיעת ל"ע תמ־נע מהצבעה על תקציב המד־ינה בקריאה הראשונה בגלל התקציב המוצע, אבל תשקול את הצבעתה בקריאה השנייה בהתאם לשינויים שיוכנסו במיבנה ה־תקציב.

אם סיעה קואליציונית אינה מצביעה בעד תקציב המדינה שהוכן על־ידי הממשלה, הרי היא למעשה מודיעה בכך על פרישתה מן הממשלה. כי אי־נה מוכנה להעמיד לרשות הממשלה זו תקציב של פעולות.

ואכן, לכך התכוון ח"כ זיי־דל בהצעתו על „המסקנות ה־משתמעות מכך". הוא נימק את הצעתו שלא להצביע בעד תק־ציב זה בפעולות שבה נהגה הממשלה בהטלת מסים חדשים, בהפרת הבטחות הממשלה ש־לא להעלות מסים ובסכנת ה־אבטלה המיתון המרחפת על המשק.

בהצעת ח"כ זיידל תמכו יו"ר הנהלת ל"ע, עו"ד יצחק נער וגברת קלרה מעוז, ראש חטיבת הנשים של ל"ע. נגד ההצעה הצביעו שני שרי ל"ע קול והאוזנר, הח"כים שערי הורלן וכיר ברוך קימון. מר פנחס רוזן נמנע מהצבעה.

יו"ר סיעת ל"ע, ח"כ יהודה שערי, אמר לסופר „מעריב", כי פנה אל ראש הממשלה ואל שר האוצר וביקש מהם לקיים פגישה משותפת עם חברי סי־עת ל"ע בכנסת, לשם דיון ב־הצעות ל"ע בהכנסת הבידה בתקציב.

ראשי ל"ע מציעים שלא ל־הטיל מס מעסיקים, ותחת זאת לקצץ את התקציב במיליארד ל"י בענפים שונים. ח"כ שערי

סיעת המערך בהסתדרות

(סוף מעמוד 1)

לגבי הפעלת שני המסים ה־חדשים;

* הסיעה החליטה, שאם לא יחול שינוי על פי הצעות אלה, היא מסמיכה את נציגיה בוועדה המרכזת לפעול להכ־סות פיצוי מתאים על ההת־ייקרויות הצפויות בשל הטלת המסים החדשים והקדם. הצ־עה זו תובא גם להחלטה של מליאת הוועד הפועל.

החוג „לשילוב" נגד המסים

חברי החוג לשילוב המשמ־רת הצעירה במוסדות ההס־תדרות, החליטו לתבוע מה־ממשלה לחזור בה מהטלת ה־מסים החדשים, ובמקום זה לכסות את הגרעון על־ידי קי־צוצים בתקציב והעמקת גביית מס ההכנסה.

בפגישת חברי המשמרת ה־צעירה והחוג „לשילוב" ב־ועדה המרכזת ובוועד הפועל אתמול, הושמעה מחאה על ש־הממשלה אינה מתמודדת עם בעיית ההעלמות ממס הכנסה, שהיקפן בסדרי גודל של מיל־יארדים ל"י.

חברי החוג והמשמרת הצעירה במוסדות ההסתדרות החליטו להתנגד לכל הסכם בין ההס־תדרות והממשלה שלא יכלול נקיטת צעדים ממשיים כדי לגבות את הכספים החסרים להוצאה על־ידי גיסוי אמת.

הפגנות מחסור

עזרא יבנב, מוסר:

מר יהודה משל, מזכיר ה־הסתדרות, יזומן בקרוב לאש־דוד להשתתף באסיפות המחאה של עובדי המפעלים והקונצרן העבודה בעיר אשדוד — זו אחת ההחלטות של כנס ה־חרום של מזכירי וועדים של עובדים בעיר אשדוד שנערך אתמול אחרי הצהרים בבנין מועצת הפועלים, בראשותו של מר דפי כהן, מזכיר המועצה.

כנס החרום נערך לאחר ישיבת מזכירות אשר דנה ב־מצב הכלכלי הקשה שנוצר עתה עם הפלאת המסים, הי־טלי מסים על המעסיקים וגל ההתייקרויות הצפוי במשק.

הוחלט לערוך ביום א' ה־קרוב אסיפות מחאה של פוע־לים ועובדים בכל מקומות ה־עבודה באשדוד, לרבות הנמל.

אושר הסדר הפשרה

(סוף מעמוד 1)

המקומיות את הסכום השווה להכנסה שעמדו לקבל בהפ־לאת המיסים — לא בפיצוי גלובלי שייתן באמצעות מר־כז השלטון המקומי (כפי ש־היה בעבר), אלא בצורת תשלום לכל רשות מקומית לפי החישובים שהמבצע.

יקבלו את כל הכספים

סוכם גם, כי השנה יקבלו הרשויות המקומיות את כל הכספים המגיעים להן כך ה־ממשלה בהקצבה חודשית, שתהווה 1/12 מהסכום הכללי המגיע להם. יו"ר מרכז ה־שלטון המקומי מר פנחס איי־לון אמר, כי הסכום הכולל שיעבור לכל הרשויות לקבל בהעלאת המסים מגיע לכ־300 מיליון לירות.

עוד סוכם, כי ועדה משו־תפת של משרדי האוצר וה־פנים ומרכז השלטון המקומי, תבדוק את הגרעון שיווצר בתקציבי הרשויות המקומיות לאחר קבלת הפיצוי על הק־פאת המסים, ותציע הצעות לחיסול הגרעון. לפי הערכת מרכז השלטון המקומי „יגיע גרעון זה ל־300 עד 400 מיל־יון לירות.

סעיף אחר בהסדר קובע, כי ועדה תציע תוך ארבעה־חמישה חודשים רפורמה יסו־דית במיסוי העירוני, תוך ק־ביעת תפקידיהן המוגדרים של הרשויות המקומיות.

הודעה לבעלי רכב פרטי!!!
מבצע החודש בהנחות גדולות
נשיונל אטלנטיק — יצרני ציפויי חן למושבי רכב — מודיעה על
מכירה ישירה מהיצרן לצרכן
של ציפויים למושבי רכב
מבד מגבת סטרץ'
לרגל מבצע החודש יימכרו הציפויים במחיר מוזל
* ציפויי חן מיפה ומהדר את מכוניתך.
* ציפויי חן סופג את זיעתך ומונע התחממות מכוניתך — אידיאלי לאקלים החם של הארץ.
* ציפויי חן בצבעים יציבים ומרהיבים.
* ציפויי חן מלווה בתעודת אחריות.
„לאיכות וחן — אין כציפויי חן"
המכירה הקמעונאית תערך במחסן המפעל, תל־אביב, נשיונל אטלנטיק,
רח' מסלין 61 (קודם רח' מרכז מסחרי)
(5 בניינים מזרחה מרח' העליה 21), פתוח מ־9 בבוקר עד 7 בערב
בחיפה — אבריס בע"מ, רח' המגינים 60א'. פתוח: מ־7.30—16.00.
באשדוד — „לרכב", מרכז מסחרי 62א'. פתוח: מ־8—13, ומ־16—19.
ברחובות — ס.א.ר. רכב בע"מ, הרצל 125, פתוח מ־8—13 ומ־16—19.
בטבריה — יוסף זהבי, רח' הגליל. פתוח: מ־7.30 בבוקר עד 17.30.
בראשל"צ — „שרותי" רח' הרצל 41, פתוח מ־8—13 ומ־15—18.
בנתניה — זליגר שמואל, רח' הרצל 42, פתוח: מ־7 עד 19.00.
בחדרה — קלנע בע"מ — רח' הרברט סמואל 25. פתוח: מ־7.30 בבקר עד 7 בערב.

מעריב
העורך: שלום רוזנפלד
המו"ל: הוצאת מודיעין בע"מ
בית דפוס „מעריב" בע"מ
תל־אביב: מערכת, הנהלה, מודעות, דפוס: בית „מעריב", רח' קרליבך 2 (מיקוד: 67132) ת.ד. 20010 טל. 287211. סניף ראשי לקבלת מודעות בתל־אביב: שדרות רוטשילד 33 (מיקוד: 65123), טלפון 290994.
ירושלים: המערכת: רח' הלל 14 (מיקוד: 94581), טל. 221151. הפצה ומודעות: רח' הלל 16, טל. 231769.
חיפה: רח' הנביאים 29 (מיקוד: 33104), טלפון 666468 ו־669020. הפצה ומודעות: רח' הנביאים 32, טל. 663254 ו־660051.

גזור ושלח

טופס השתתפות לחידון הסמלים המופיע בעמוד 40

רשום את מספר ההגדרה המתאימה ליד מספר הסמל המופיע בתלוש בהתאם לפתרונך. כל פתרון יש לשלוח במעטפה נפרדת.

אל: „מעריב" — חידון הסמלים
ת.ד. 20241, תל־אביב.
חידון מס' 15 — 28.2.75

שם משפחה .... שם פרטי ....
רחוב .... מספר ....
עיר .... טלפון ....

סמל מס'	מתאים להגדרה	סמל מס'	מתאים להגדרה	סמל מס'	מתאים להגדרה	סמל מס'	מתאים להגדרה
1		13		25		37	
2		14		26		38	
3		15		27		39	
4		16		28		40	
5		17		29		41	
6		18		30		42	
7		19		31		43	
8		20		32		44	
9		21		33		45	
10		22		34		46	
11		23		35		47	
12		24		36		48	

י"ז באדר תשל"ה — 28.2

בראיון לסל

: איני ס

סדר־ביני

: „מעור

בים יוח

חות המונים

גשויות בין

לא אשו

בראיון לטלוויזיה הצרפתית

רבין: אינני סבור שיש מקום להסדר־ביניים נוסף בגולן

ראש הממשלה, יצחק רבין, אמר בראיונו הראשון לטלוויזיה הצרפתית אמש: "אני יכול לומר, כי אני חושב שכל ישראלי הוא, כי יש לו הרבה לצרפת. אני זוכר מה שאמר הרמטכ"ל הצבא בעת מלחמת ששת הימים, מ"ר הגדול ביותר — אנו חבים זאת במידה ובמשך ששה הימים, כי הצבא הישראלי היה מצויד במטוסים שיוצרו בצרפת, ואני מצטער מאוד, שאין עם צרפת לא הת־ברך עקב שלה קיומית. שבמשך הזמן יתווסף עוד הבדל בין העם ה־ צרפתי לעם הישראלי על אדמת יהודה זו".

ראש הממשלה שוחח במשך שעה עם ארבעה עתונאים בכירי "לה־פיגארו", "ל'אכספרס", "לה נובל אובסרוואטר" ורשת הטלוויזיה הראשונה. ה־ מישדר כולו הוצג כתשובה לראיון דומה עם הנשיא סאדאת, ששודר לפני כחודש.

מר רבין דיבר על הצורך שהעולם המערבי יחלץ מ־ משבר הנפט, וימצא פתרון, "לפני שיהיה מאוחר מדי". הוא הוסיף, שכניעה למנהיגים ערביים כמו הקולונל קדאפי היא מדיניות מוטעית: "ההנ־ חה שאפשר לפייס אנשים כ־ קדאפי על חשבון ישראל — מוטעית. פיוס מעולם לא הר־ ביל לשום מקום".

מר רבין אמר בתשובה ל־ שאלה, כי הצעתו של הנשיא סאדאת לשתף את אירופה ב־ הסדר במזרח־התיכון אינה נר־ אית לו, משום שלא רצוי להר־ חיב ארגון או מדינה למעור־ בים הנוגעים במציאת ההס־ דר.

הוא דחה את הצעת נשיא צרפת לערובות לישראל, והד־ גיש, כי ישראל לא תיסוג ל־ גבולות 1967, אם כי היא מו־ כנה לוויתורים טריטוריאליים.

מר רבין ציין: "במדינות ערביות מסויימות יש סימנים של תקוה לשינוי ומשום כך הינו מעוניינים לבחון בתה־ ליך מו"מ באיזו מידה סימנים אלה יכולים להיות מתורגמים להסכם שיוביל לשלום. זוהי מטרת המגעים לקראת הסכם ביניים עם מצרים... אינני סבור שיש מקום להסכם בי־ ניים נוסף בין סוריה לישראל. עלינו לגעת במלחמה לשלום משתי סיבות: בין ארבעת שכנינו נראה, שהסורים הם הקיצוניים ביותר ואני מסופק, אם הם מתכוונים לשלום עם ישראל. מבחינה גיאוגרפית יש שטח מצומצם יותר ברמת־ הגולן".

ראש הממשלה הדגיש, כי חימושה של ישראל על־ידי אר־ צות־הברית מחזק את התקוה לשלום, משום ש"איש לא יני־ הל משא ומתן עם ישראל חלשה".

דיין: "מעולם לא היינו קרובים יותר לשלום"

הבמאון לשעבר, מר דיין, הביע אתמול את ... מעולם לא היינו יותר לשלום כאשר ... ופי מדינות ערב ... דנות עתה במצב ה־ ... להן לתוש את ה־ בעתיד הקרוב.

דיין אמר את דבריו ... שנשא לפני פעילי ה־ ... מאחדות בלונדון. הוא ... כי קיים סיכוי — ואף ... ב — להסדר עם מצ־ ... מן הראוי שישראל ... ישה די הצורך כדי ... ההזדמנות הזאת. ... יכוי להסדר עם מצ־ ... ה מר דיין על רקע ... שוב במדינה זו ב־ תקופה האחרונה. "התושבים חזרו לאזור תעלת סואץ ו־ סאדאת יהסס עתה לפתוח מ־ חדש באש", אמר מר דיין. "הוא מרוצה מן האפשרות הניתנת לו לגות על ורי ה־ דפנה. נאצר הגדול לא היה מסוגל לצלות את התעלה, ו־ אילו הוא, סאדאת, עשה זאת".

לפי הערכתו של מר דיין, אין איפוא סכנה מיידית ל־ התלקחותה של מלחמה חדשה. "וכאשר אני אומר סכנה מיי־ דית", הסביר מר דיין, "הריני מתכוון להתלקחות בששת ה־ חודשים הקרובים או תקופה מעין זו. לאחר הקיץ יהיה עלינו לעיין במצב מחדש. מכל מקום, יהיו הדברים כאשר יהיו, ברור כי הערבים הפ־ סידו במלחמה האחרונה, איב־ דו את מחצית ציודם ואינם מסוגלים לפתוח עתה במלחמה חדשה. אנו הופתענו בפעם ה־ אחרונה, אולם דבר זה לא יקרה שנית. עתה אמנו נו־ הרים יותר על המידה — הע־ רבים יודעים זאת. לכן הם מנסים להשתמש באמצעים מדיניים".

אשר לירדן, אמר מר דיין: "אינני מאמין שערבים רבים מיושבי הגדה המערבית יחזרו לחוסיין את דרכוניהם בתאריך הקובע ויחדלו להיות אזרחים ירדניים. אין מקום למדינה פלשתינאית בגדה המערבית. זאת לא תהיה מדינה בעלת כושר קיום — ולא בגלל גר־ כותה של ישראל. הפלשתי־ נאים יצטרכו ליישב את ענ־ייניהם עם ירדן. אולם ברור שהמלך חוסיין לא ייצא ל־ מלחמה נגדנו. ראבאט דאגה לכך".

בעוברו לדבר על סוריה, אמר דיין: "גם סוריה איננה במצב האפשר לה לפתוח ב־ מלחמה נגד ישראל בכוחות עצמה. אנחנו יודעים זאת והם יודעים זאת".

"בסיכומו של דבר ניתן לומר, כי מעולם לא היינו קרובים יותר לשלום מאשר עתה".

ביתות־המונים בלבנון בעקבות התנגשויות בין דייגים ושוטרים

צידון וטריפולי, ... מפגינים בביי־ ... אתמול במחאה ... שגשויות המזויינות ... שוב בין דייגים ... לבין כוחות צבא ... בצידון — מסרו ... בביירות. ... ות נהרג רב־סמראי ... בון וארבעה נפצעו. ... הפארלאמנט הלבנוני ... מעורק סער.

אתמול ירו אנשים מזויינים באוויר, כדי לאלץ את בעלי העסק המעטים שפתחו את חנויותיהם בצידון לסגור אותן. ההפגנה נערכה כמחאה על החלטת הממשלה להעניק את זכויות הדיג־התעשיה לחברת מס־ חרית גדולה.

בטריפולי, מסרו עדי ראיה, כי דייגים חסמו בסירותיהם את הכניסה לנמל טריפולי ל־ אות מחאה. אחרים צעדו אל הכביש הראשי המתחבר את לבנון לסוריה, והסמתו באב־ נים ובצמיגים.

אלפי סטודנטים ותלמידי תיכון בביירות שבתו אתמול מלימודים, במחאה על שהממ־ שלה דיכאה את ההפגנה ב־ צידון.

מפלגות שמאלניות קראו ל־ קיים גם היום שביתה כלל־אר־ צית, כמחאה על התנהגות ה־ שלטונות.

בתקרית זו הוצא אתמול חייל לבנוני בירית שני אנשים ופצע שלישי בכפר רוממן, ב־ דרום לבנון, כפי הנראה מתוך סירוב־דעת, מסר משרד ההג־ נה.

החייל שב את בסיסו, סמוך לגבול ישראל, הקיש בגלת הראשונה שנקרתה לפניו, ומ־ שנפתחה, ירה בתוכנין על־ גבריש, בן 40, ופצעו קשה. (יופ"י־עי"ר־עי"ב)

שיחות טלפון פרטיות באלפי לירות נערכו מטלפונים של קופ"ח

מאת אבי רז

שיחות פרטיות לחו"ל, ב־ סכומים המסתכמים באלפים רבים של לירות, נערכו מן הטלפונים של מוסדות קופ־ת־חולים הכללית — מת־ ברר מדו"ח שהוכן בידי אנשי המחלקה לביקורת ב־ קופ"ח, עפ"י הזמנת מנהל האגף לארגון ומינהל.

הדו"ח מתייחס לתקופה של שנה, מאפריל 1973 עד מארס 1974. כתבור, כי עובדים שו־ נים ניצלו את מכשירי הטל־ פון בכוסלות קופ"ח לניהול שיחות עם בני־שיח בארצות־ הברית, בריה"מ, הולנד, פנ־ מה, ארגנטינה, דרום־אפריקה, בריטניה, צרפת וארצות רבות אחרות.

בבית־החולים בילינסון ב־ פתח־תקוה התקיימו 27 שי־ חות לחו"ל, מרביתן לארה"ב, שמחירן הכולל 3,800 ל"י. שי־ חה אחת עלתה 665 ל"י, ו־ מומינה חויב ב...73.80 ל"י. בבית־החולים בעפולה התק־ יימו שיחות טלפון עם חו"ל, ונשלחו מיבדקים לחו"ל, ב־ סכום של 1,870 ל"י. בבית־ החולים בבאר־שבע עלו ה־ שיחות הפרטיות לחו"ל 1,560 ל"י. בבית־חולים זה עבד ב־ זמן המלחמה פרופסור סול־ ניס, שקיים שיחות טלפון ר־ בות לחו"ל. מאחר שפרופסור סולניס עבד גם באוניברסיטת ברגוריון, החליטו אנשי קופת חולים להבוע מהם את החזר הסכומים ששולמו עבור השי־ חות הטלפון שלו — בסך 4,550 ל"י.

במהלך הביקורת התגלה, כי מתוך הנגב של קופ"ח שילם חשבון טלפון לחודשים יולי — אוגוסט 73, בסך 2,400 ל"י, עבור טלפון השייך למועצת פועלי באר־שבע. התגלה גם, כי בכמה דירות של רופאים בהתיישבות העובדת, מותק־ נים טלפונים שסכום החש־ בונות עבורם גבוהים ביותר. הדו"ח מפרט את סכום החש־ בונות לחודשים מארס — אוג־ וסט:

- קיבוץ דורות — 3,000 ל"י.
- קיבוץ ברור־חיל — 2,700 ל"י.
- קיבוץ אורים — 1,850 ל"י.
- מושב ברוש — 1,600 ל"י.

במבוראר קיימה בבית־החו־ לים "בית רבקה" שיחות טל־ פון לאיטליה, שמחירה 60 ל"י. החולה שלא לגבות את הסכום מן המטלפן, המהנדס יוחנן מ־ חברת "רמיר", הממונה על בניין חדש ההולך ונבנה ב־ בית־החולים, "מאחר שאנו מ־ קבלים מהחברה שירותים וטו־ בות ללא תמורה".

בבית־ההבראה בגדורי קויי־ מו שיחות טלפון בחודשים אר־ קטובר — נובמבר 73 בסך 1,350 ל"י. הסכום הכולל של החשבונות לאותם חודשים ה־ גיע ל־5,700 ל"י. מנהל בית־ ההבראה תובע את הסכום מ־ משרד־הבטחון, באשר המוסד שימש באותה תקופה כבית־ החלמה לפצועי צה"ל.

כל שיחות הטלפון לחו"ל המפורטות בדו"ח נעשו באמ־ צעות המירכזת הבינלאומית ("18"). בכמה מקרים אותרו המשוחחים, אך דמי השיחה לא שולמו על־ידם, ואף לא נוכו משכרם. במקרים רבים כלל לא אותרו המשוחחים.

בפרק הסיכום של הדו"ח, מוצע לקבוע נהלים בעניין הזמנת שיחות לחו"ל, ולהתקין חסימה בקווי הטלפון, שתימ־ נע אפשרות של התקשרות ל־ חו"ל באמצעות החיוג הישיר.

מנהל האגף לארגון ומינ־ הל בקופ"ח, משה יהודה, אמר לסופר "מעריב", כי שני עו־ בדים באגף בודקים עתה את הדו"ח בקפדנות, ולאחר ש־ יעבירו אליו את מסקנותיהם, יגיב על הממצאים.

שר ההגנה האוסטרי משבח אומץ־רוחם של חיילי צה"ל

מאת מ. שמריהו

שר ההגנה האוסטרי, מר קרל לוטגנדורף, הביע אמש את רגשי הערכתו לאומץ רוחם של חיילי צה"ל ו־ לכושרם המקצועי והאופ־ טיבי של הקצינים הישרא־ לים. חיילי צבא ההגנה ל־ ישראל הוכיחו לאהדה עמוקה בקרב מומחים צבאיים ב־ כל העולם, אמר האורח ב־ קבלת־פנים שערך לכבודו שר הבטחון, שמעון פרס.

השר האוסטרי אמר עוד, כי יחסי הקירבה בין אוסטריה וישראל הם בעלי אופי מיוחד. אוסטריה כמדינה ניטרלית תומכת מאז ומתמיד באמצעים לפתור את הסכסוך בצורת ה־ תיכון בדרכי שלום תוך שמי־ רת האינטרסים החיוניים של כל עמי האיזור. שלום אמת איאפשר להשיג, לדעת אוסט־ ריה, בכוח הזרוע או על ידי הכתיב מבחוץ אלא על ידי דרישת בין כוחות רוחניים. אוסטריה יודעת, כי ישראל שואפת ברצינות ובכנות לכך. שיגור כוחות אוסטריים להב־ טחת שביתת הנשק באיזור ב־ הוה הקבוה לשאיפתה של אוסטריה לשמור על השלום בחלק זה של העולם.

בדברי תשובתו ציין שר הבטחון, שמעון פרס, את תרו־ מתה של אוסטריה בשיגור כוחות לחיל האו"ם למזרח ה־ תיכון והגדיר מעשה זה כ־ "שליחות קונסטרוקטיבית ל־ מען השלום". הוא אמר, כי בישראל ישנם רגשות ידידותיים רבים לאוסטריה כארץ־מעבר לעולים יהודים והמשתתפת ב־ שליחות האו"ם.

27 תלמידים נפצעו קל בתאונת־דרכים

בהתהפך טיולית, שהסיעה אתמול תלמידים מבית־הספר התיכון "ליאו בק" בחיפה ל־ טיול בגליל העליון, נפצעו קל 27 תלמידים. כולם קיבלו טי־ פול ונשלחו לבתיהם. התאונה היתה בפיתולי הכביש למצודת כ"ח (גבי יושע).

חברה נורווגית לחיפוש נפט ביטלה חוזה עם ישראל

חברה נורווגית ־לייפוין בחיפושי נפט, שהיתה חי־ תומה על חוזה לשיתוף פעולה עם ישראל, החליטה להוזר בה מהתחייבותה ולבטל את ההסכם — מגלה הבו־ קר שר האוצר, יהושע רבי־ נוביץ, בראיון ל"דבר".

השר סיפר, כי השבוע קי־ בל מברק מהחברה, שבו נאמר, כי בגלל הסכסוך הפוליטי ב־ איזור החליטה מועצת המנה־ לים של החברה להסתלק מ־ ההצעה, "ואלה ידידים שנח־ תם עמם הסכם" — מציין שר האוצר.

בהדגישו את הצורך להגביר את המאבק נגד החרם הער־ בי גילה השר, בהמשך הרא־ יון, כי בפגישה עם הנציגים האמריקניים בוועדת ההגוי ה־ משותפת לנו ולארה"ב, תבעה ישראל את תמיכתם של האמ־ ריקנים במלחמה נגד החרם ה־ ערבי.

נפט מאקופיסק בים הצפוני הגיע לראשונה - ליבשה

נפט גולמי משדה אקופיסק, בגיזרה הנורווגית של הים הצפוני, הגיע אתמול לראשונה לבית זיקוק בצפון בריטניה, עם התחלת ההפקה המסחרית מן השדה.

כ־77,000 טונות נפט בשאבו ממיכלית נורווגית למאגר עצום ליד בית הזיקוק מינגסטאר, המסוגל לספק לנורווגיה את כל מוצרי הנפט הדרושים לה. (ע"ר).

ואלדהיים: פתרון במזה"ת יפתור גם משבר האנרגיה

משבר האנרגיה יחלוף מן העולם עם היפול המבי־ כוך הישראלי־הערבי — אמר מזכ"ל האו"ם, ד"ר קורט ואלדהיים בראיון עם "אל אכבר" הקאהירי.

ואלדהיים אמר כי יש להגיע להסדר ביניים נוסף בין ישראל לערבים לפני האביב אם מבקשים למנוע משבר חמור עוד יותר במזרח התיכון.

אנדרטת זכרון חדשה על קבר וינג"יט

אנדרטה חדשה תיחנך היום ליד קברו של מייג'ור גנראל אורד וינגייט ושמונה אחרים שנהרגו עמו בהתר־ סק מטוס בהודו לפני 31 שנה.

קברם של התשעה נמצא בבית הקברות הצבאי הלאומי של ארה"ב בארלינגטון.

גנראל וינגייט, שפיקד על הכוחות הבריטיים בבורמה במלחמת העולם השניה, אחרי שרותו במזרח התיכון, נהרג כאשר מטוסו התרסק בג'ונגלים של מזרח הודו ב־24 במארס 1944.

בטקס האזכרה ישתתף בנו של הגנראל, קפטן בארטילריה המלכותית הבריטית, ששמו כשם אביו. (ע"ר).

לוב אסרה הפצת עתונים מצריים

ממשלת לוב החליטה לאסור על יבוא עי־ תונים מצריים — מסרה אתמול סוכנות הידיעות ה־ מצרית.

דובר משרד ההסברה המצרי אמר כי מצרים לא תנקוט בצעד־גמול.

הצעד הלובי מבשר את חידוש מלחמת התעמולה בין שתי המדינות (יו.פי.).

תורכיה החליטה לפתח פצצת אטום משלה

תורכיה החליטה לפתח בעצמה פצצת־אטום — מסר אתמול "פיינגשל טיימס" הלונדוני.

העיתון מצטט את שר ההגנה התורכי, קלהאמי סנקר, שאמר כי ההחלטה נתקבלה נוכח האמברגו שהוטל על מש־ לוחי נשק אמריקניים לתורכיה, בעקבות הפלישה לקפריסין.

"אנו עוסקים עתה בפיתוח אנרגיה גרעינית. יש לנו תוכניות לייצר פצצות אטום וכורים גרעיניים. כבר הגענו לשלב מתקדם למדי בייצור טילים" — אמר סנקר. (יו.פי.).

ישראלי למאסר בלונדון באשמת הברחת חשיש

מאת צבי לביא, סופר "מעריב" בלונדון

צעיר ישראלי, מוטי מורל, בן 22, נידון אתמול ב־ לונדון לשלושה חודשי מאסר ולתשלום קנס בסך 2000 לירות באשמת הברחת חשיש לבריטניה ונסיון למכור את הסמים בשוק השחור בלונדון.

הצעיר טען להגנתו, כי איננו מבריח או סוחר סמים מקצועי. את החשיש קנה, לדבריו, בתל־אביב בכספים שחסך לבילוי חופשתו בחו"ל, על מנת לקבל בעת מכירתם תמורה גבוהה יותר מכפי שהיה מקבל לא המיר את כספו בשוק המטבע הרשמי. לפי שער החליפין הרשמי, אמר בבית המש־ פט, היה למעשה מפסיד כסף ואילו את חופשתו ביקש לבלות יפה מבלי שיפול למעמסה על איש. סניגוריה זו לא מצאה אוזן קשבת בבית־המשפט.

סאדאת: יש סימנים לאפשרות של שלום צודק, לראשונה זה 26 שנה

"מר קיסינג'ר נהנה מאמונו המלא והישראלים, מצידם, חייבים לשכנע את עצמם בצורך לתת אמון בקיסינג'ר" ✱ אינו מרוצה מאספקת הנשק הרוסי

הנשיא סאדאת הבהיר ב־ ראיון לטלוויזיה השוודית, שהוכנו התפרסם אתמול ב־ "אל אהראם", כי "לראשונה זה 26 שנה מסתמנים סימ־ נים לאפשרות של השגת שלום צודק ובר־קיימא ב־ מזרח־התיכון".

סאדאת הוסיף: "אנו עוב־ רים עתה את השלב העדין ביותר: או שנתקדם לשלום־ קבע, או שלא נוכל להורת את האלטרנטיבות, אשר על כל פנים תהיה מסוכנת מאוד".

להלן אמר סאדאת, כי מצ־ רים לא תוכל לשים קץ למצב הלוחמה עם ישראל כל עוד כוחות ישראליים ימצאו על אדמות ערביות. יתר על כן, מצרים לא תחתום לעולם על הסכם נפרד עם ישראל.

"אם קיסינג'ר יצליח בסיורו הזה. או תהיה אפשרות ל־ הסכין שלום. סיכויי השלום הולכי מתכתבים בשנה שעברה. אילם הם נחלשו בעקבות ה־ מאורעות בארה"ב. עם זאת יש להכיר, כי המאמצים של קיסינג'ר מאז הפסקת־האש הוכתרו בהצלחה והיוו גורם חשוב מאוד".

להלן הבהיר: "אין אנו נותנים אמון בישראל, וה־ ישראלים אינם רוחשים לנו אמון. לא נוכל להצליח ליצור לבדנו אמון הדדי זה. לכן, היה צורך למצוא את האיש, הנהנה מאמון של שני הצד־ דים. מר קיסינג'ר נהנה מאמו־ נו המלא, והישראלים, מצי־ דם, חייבים לשכנע את עצמם בצורך לתת אמון בקיסינג'ר".

אשר לאספקת נשק סובייטי למצרים הבהיר סאדאת, כי מצב הדברים הנוכחי עדיין אינו מאפשר לו להיות מרו־ צה.

"בריה"מ חידשה את המש־ לוחים מאז חודש ינואר, אך טרם כיבדה את ההסכמים, ש־ היו צריכים להתבצע ב־1973 ו־1974". (ע"צ — ע"ר)

אזכרה לסופר חיים הזז ז"ל — ביום ב' אחה"צ

ביום השנה לפטירתו של הסופר חיים הזז תהיה עליה לקברו על הר הזיתים ביום ב' כ' באדר (3 במרץ) ב־ שעה 4 אחה"צ.

באותו יום יתקיים ערב־ זכרון מוקדש לספרו החדש של הזז "פעמון ורמון" — ב־ בית־הסופר צ"ש חיים הזז בעיר העתיקה בירושלים, ב־ שעה 8.15 בערב. דברים ישי־ או פרופ. ש. זנדבק, פרופ. ש. מורג, פרופ. ד. סדן וד"ר אליהו אילת.

ביה"ס "בן־יהודה" בת"א ייסגר, תלמידיו יפוזרו ב־4 בתי"ס סמוכים

מאת אברהם רותם

בית הספר היסודי "בן יהודה", ברחוב אנטוקולס־ קי בתל־אביב, ייסגר והתל־ מידיו יפוזרו בין ארבעה בתי־ספר סמוכים: "ארנון", "ג'ריץ", "היובל" ו"הר נבו".

על סגירת בית־הספר, שבו לומדים כ־350 תלמידים, מסר אמש סגן ראש העיריה וראש אגף החינוך, מר חיים בסוק, שעמד בראש ועדה שבדקה את שאלת משכנו הגרוע של בית־ הספר "הקליר".

בבנין בית־הספר "הקליר", שבו שוכנת חטיבת־ביניים, נבנו אשנקי ודרי כיתות פרד־ מיות תוך הבטחה להורים, כי לקראת שנת הלימודים תשל"ו יועתק בית־הספר לבנין אחר בסביבה. בשעת השלו שתי אפשרויות: בית־ספר "בן יהודה" ובית־ספר "הר נבו". הורי שני בתי־ספר אלו ניהלו בחודשים האחרונים מאבק, ש־ כלל גם השבתות הלימודים, במטרה למנוע סגירת בית־ הספר.

מינימום אי־נוחות

מר בסוק הסביר אמש, כי ההחלטה לסגור את בית־הספר נתקבלה לאחר בדיקת נושאים שונים ובין הספר מגמת רי־ בוי אי מיעוט התלמידים ב־ בית־הספר, מספר וסוג הכבי־ שים שעל התלמידים לחצות בדרכם לבית־הספר, מינימום אי־נוחות הנגרם לתלמידים ולהוריהם והנגאת הצמצום ב־ תקציב. לדבריו, כבר השנה היה צורך להעביר שבעה יל־ דים מבית־הספר "היובל" ל־ בית־ספר זה. בעוד שבבית־ ספר "הר נבו" קיימת עליה במספר הילדים.

ההחלטה קובעת, לפזר את תלמידי כיתות א' עד ו' לבתי־ ספר סמוכים, ואילו את כי־ תות ז' ו־ח' להעביר לחטיבה הביניים שליד גימנסיה "הרצ־ ליה". חלוקת אזורי ההרשמה החדשים של תלמידי בית־הס־ פר "בן־יהודה" אושרה כבר אמש בישיבת מינהלת העיריה, במסגרת האישור הכולל לאזורי הרישום לבתי־ספר יסודיים ב־ כל העיר. בהתאם לכך יועב־ רו התלמידים הגרים באזור שמדרום לרחוב ארלוזורוב ו־ ממערב לרחוב אבן־גבירול ל־ בית־הספר "גריץ"; התלמידים הגרים מדרום לרחוב ארלוזו־ רוב וממערב לרחוב אבן־גבי־ רול ילמדו בבית־ספר "היו־ בל"; התלמידים הגרים מ־ צפון לרחוב ארלוזורוב וממז־ רח לרחוב אבן־גבירול ילמדו בבית־ספר "ארנון"; התל־ מידים הגרים מצפון לרחוב אבן־גבירול ילמדו בבית־ספר "הר נבו".

"הוליכו אותנו שולל"

העיריה לא מסרה עדיין כל הודעה רשמית להורי תלמידי בית־ספר "בן־יהודה" על סגי־ רת בית־הספר. יו"ר ועד ה־ פעולה של ההורים, עו"ד מרד־ כי סלו, ששמע על כך מפי סופר "מעריב", אמר, כי ההו־ רים יתכנסו ביום ראשון ל־ אסיפת חירום ויפעלו בכל ה־ דרכים למניעת סגירת בית־ הספר. לדבריו, הוליכה אותם העיריה שולל: "אנו מרגי־ שים כי קיפחו אותנו ושיחקו אתנו" — אמר. לדבריו, אף ינקטו בהליכים משפטיים ל־ מניעת חיסול בית־הספר.

בבנין בית־הספר בן־יהודה יועמד לרשות חטיבת הביניים מ"הקליר", בעוד שבבנין "ה־ קליר" יועמד לרשות תלמידי בית־הספר המיוחד "בצת ישי־ ראלי", השוכן במבנה ישן ב־ מרכז העיר. עוד לפני שנה הבטיחה העיריה להסתדרות ה־ מורים בתל־אביב כי בית־ הספר "בצת ישראלי" יועבר ל־ מבנה מתאים בצפון העיר.

מלבד בית־הספר "בן־יהו־ דה" ייסגר לקראת שנת הלי־ מודים הבאה בית־הספר "יהו־ דה הלוי" שברחוב אליפלט ותלמידיו יועברו לבתי־הספר "גבריאלי", "בלפור", "אחד העם" ו"ביאליק".

הם לא אשמים!!!

מיום הפיתוח עשתה הממשלה כל שגיאה אפשרית.

שינוי תמכה בפיחות ובצעדים הכלכליים המתחייבים ממנו, אך דרשה כי הממשלה תתחיל ברפורמה כלכלית מקפת.

שינוי דרשה צמצום הוצאות הממשלה — הממשלה הגדילה והגדילה את הוצאותיה; שינוי תבעה הורדת שיעורי מס־הכנסה והכללת התריגים במסגרת הכנסה החייבת במס — הממשלה דוחה את הנהגת הרפורמה החיונית; שינוי תובעת עדיפות לסקטור היצרני על חשבון המנגנון הציבורי — הממשלה מטילה מס־מעסיקים הפוגע ביצרנים בלבד; שינוי תומכת ביצירת תבאים לניידות עובדים — הממשלה לא התחילה לחשוב על כך; שינוי מתנגדת למימון נוסף של מפלגות סחטניות — הממשלה מוכנה למכן אותן ולהטיל באותו זמן מיסים נוספים.

לכל בעיה יש לממשלה פיתרון אחד: מיסים, מיסים ושוב מיסים. אלה הם פתרונות של קופאים ולא של אנשי משק וכלכלה.

שרי הממשלה וראשי המערך אינם אשמים, הם באמת רק קופאים וגזברים אשר גדלו על ברכי שיטה כלכלית כושלת; כמעט כולם צמחו וגדלו במנגנון מפלגתי וציבורי; הם שבויים בידי מנגנון זה המונע כל התפתחות כלכלית, הם אינם חושבים במושגים כלכליים ומשקיים; הם לא עשו בחייהם חשבון רווח והפסד; הם ממשיכים את שיטת החלוקה המונעת פיתוח שרירי המשק היצרני ועצמאותו, כמעט ואין ביניהם אנשי מסחר ומשק.

הנעת שינוי הרכבת שצריך להוציא את המדיניות הכלכלית מידיהם של אנשי מנגנון חסרי ידע ונסיון.

בתנועת שינוי פעילים כלכלנים ואנשי משק, תעשיינים ופועלים, אנשי מסחר ומלומדים, בעלי מלאכה ואנשי מינהל. אלה הם אנשים שעשו והצליחו בכוחות עצמם, היודעים להבחין בין קופה לכלכלה המשוקדים על הגברת התפוקה, הפריון והייצוא. הם אינם שבויים בידי מנגנון מפלגתי המונע כל שינוי בשיטה הכלכלית. עזור להם במלחמתם נגד גיהול חובבני של משק המדינה, עזור להם למנוע אסון כלכלי.

הערב במקום לשבת ולדבר בפעם המאה על כשלונות הממשלה.

הצטרף לשינוי ע"י משלוח תלוש זה.

שינוי

תנועה להתחדשות חברתית ופוליטית

מרכז: רח' בן־יהודה 97, תל־אביב, טל. 03־235686
ירושלים: כהן, 02־231029
חיפה: קמוביץ, 04־223864
באר־שבע: כשן, 057־75289

לכבוד תנועת שינוי רח' בן־יהודה 97, תל־אביב
הנני מעוניין ☐ להצטרף כחבר תנועה ☐ לקבל בינתיים חומר הסברה.
שמי............................ כתובתי המלאה............................
....
טלפון.................. רח"ב.................. ל"י השתתפות בהוצאות.

مكتب امن الاسهل

צפויים פיטורי הפועלים הארעיים בנמל חיפה

מאז תחילת החורף היו בנמל חיפה למעלה מ־17 אלף ימי במלה של פועלים, המסתכמים בהוצאה של למעלה מ־1.5 מיליון ל"י. במידה ולא יחול בקיץ הקרוב גידול ניכר, צפויה בנמל חיפה במלה של מאה פועלים מדי יום ביומו.

זאת מסר אתמול מנהל הנמל בישיבת מועצת רשות הנמלים, שהתקיימה אמש.

השנה, לראשונה מאז כינון הרשות, לא גויסו עובדים ארעיים לעבודה בעונת ההדר, שהיא עונת השיא בפעילות הנמלית.

אי לכך, החליטה מועצת הרשות להקפיא את תקן כוח האדם הקבוע.

כן הסמיכה המועצה את הנהלת הרשות לפעול לפיטורי העובדים הארעיים על־פי הפקרה, אחרון נכנס — ראשון יוצא, לפעול לניידות עובדים בין הנמלים ועוד.

צפויה שביתה נוספת בעיריית אשדוד

מאת עזרא יעקב

„משבית את עיריית אשדוד בראשית השבוע הבא", הכריז אתמול בנהרים מר מאיר אבדהיים, מזכיר ועד עובדי עיריית אשדוד, במסיבת עתונאים שערך ועד העובדים.

מזכיר ועד העובדים ציין, כי החלטת בית הדין הארצי לעבודה בבאר־שבע, בעקבות השביתה הקודמת בראשית פברואר, היא לדעת ועד עובדי עיריית אשדוד תקדים ארצי הנוגע לכל הרשויות המקומיות בישראל. החלטת בית הדין קובעת, כי שני פקחי התברואה שהיוו סלע המחלוקת שנתגלעה בסיכסוך בין העובדים להנהלת עיריית אשדוד — אשר פוטרו על ידי הנהלת העיריה — הם למעשה עובדים קבועים ולכן מכתבי הפיטורים אשר נשלחו אליהם — בטלים.

כ־70 בתים פרטיים יוקמו בקרית־ארבע

מאת יוסף צוריאל

תכנית לבניית בתים פרטיים בקרית ארבע תבוצע בעתיד בשלושה שלבים, ובשלב הראשון ייבנו כ־70 וי־לות בתנאים המקובלים היום באזורי פיתוח.

על פי התכנית הנמצאת עתה בגיבוש, יופרשו מגרשים באזור הקרוב לבתי הקבע שבתחום קרית־ארבע לשם בניה פרטית. בשלב הראשון יוקצו כ־70 מגרשים שיחולקו בהתאם לקריטריונים שייקבעו על ידי משרד השיכון בשיתוף פעולה עם הועד המקומי בקרית־ארבע. התנאי העיקרי הוא, כי כל מי שמקבל על עצמו לבנות בית פרטי בקרית ארבע יצטרך לבנותו במסגרת זמן סביר, ובתום הבניה יצטרך לגור בו דרך־קבע. עד כה נרשמו כ־40 משפחות דרך הועד המקומי של קרית ארבע. למעלה ממחציתן מתגוררות היום בבתים משותפים בקריה.

שישה ישובים נוספים יוקמו בפיתחת רפיח

מאת רוני גוטרמן

מינהל התכנון של משרד החקלאות החליט אתמול על הקמת שישה ישובים חדשים בפיתחת רפיח בהשקעה כוללת של כ־60 מיליון לירות.

בישיבת מינהל התכנון שהתכנסה בתל־אביב, ושבה נטל חלק שר החקלאות, אהרון אוזן, וראשי משרדו, נמסר, כי ששת הישובים החדשים — ארבעה מושבים ושני קיבוצים — יתווספו עד לשנת 1980 לשלושה־עשר הישובים שכבר קיימים בפיתחת רפיח. בסך הכל ישתכנו בה באזור כ־1000 משפחות.

בתכנית משרד החקלאות להקציב חלק ניכר מן ההשקעות המיועדות לאזור למטרות פיתוח של מקורות מים כדי לאפשר הרחבת היצור החקלאי במקום. עיקר הגידולים באזור הם של עגבניות, סייפנים, ורדים ותפוזים, רובם של הגידולים מיועדים ליצוא.

עצרת זכרון לקדושי קהיר במלאת 20 שנה למותם

עצרת זיכרון לקדושי קהיר, ד"ר משה מרזוק ושמואל עזאר, שהועלו לגרדום במצרים, והכיפור באויר (מקם) בגט, שהתאבד בכלא המצרי, נערכה אמש בבית „יד לבנים" בחולון, במלאת 20 שנה למותם.

בעצרת, שנערכה בשיתוף עם ארגון נפגעי הרדיפות במצרים, השתתפו, בין השאר, רובים לאמה וויקטור לוי מנידוני משפט קהיר ובני משפחות עולי הגרדום.

שר המשטרה, שלמה הלל, אמר בעצרת, כי אנו ניצבים היום לפני סיכוי לשינוי אווירה עם מצרים. „יש למצרים אפשרות להצעיד עתה את האזור כולו ואת עמה למסלול אחר ולנקוט בצעדים שיוכיחו את כוונתה לשנות את דרך התוקפנות המלחמה. היא יכולה לעשות זאת בדיבור, במעשה, ביצירת אווירה, בפתיחת הגבולה ועוד. בכל אלה היא חייבת להשיב תשובה לפני שיבוא המגר כלשהו לבעיית הגבולות, שלא בגללם פרצו המלחמות באזורנו" — אמר השר הלל.

בעצרת דיברו עוד ראש עיריית חולון, פנחס אילון, רב העיר בת־ים, הרב אליהו דוזן־בקשי, שמואל עטיה, יו"ר ארגון נפגעי הרדיפות במצרים, שטען כי אסירי ציון ממצרים מושלים לרעה ואינם מקבלים את הגימלה המגיעה להם, והנחה ד"ר משה זקס.

זרמי יהיה בורר בסכסוך בסיעת המערך בדימונה

מזכיר מפלגת העבודה, מאיר זרמי, הודיע אתמול, כי ישמש כבורר בסכסוך בסיעת המערך במועצת עיריית דימונה.

בשיחה עם כתב עיתונם מסר, כי שלושת חברי הסיעה, אשר הגישו מכתב התפטרות והודיעו על הקמת סיעה עצמאית במועצה, עיכבו את מכתבם עד לאחר הבירור.

גם ישובו למועצה שלושת חברי סיעת „דימונתי", אשר פרשו ממנה לפני שבועיים והקימו קואליציה עם שלושה הפורשים מהמערך ועוד נציג מסיעת הליכוד, הם יוכלו לתפוס את השלטון בדימונה.

17 בדווים טבעו בשטפונות נחל אל־עריש

המספר הבדווים שטבעו בשטפונות נחל אל־עריש הגיע ביום ה' ל־17, עם גילויין של גופות נוספות. עד כה זוהו בגופותיהם של שבע נשים, שלושה גברים, ארבע ילדות ושלושה ילדים.

לפי הממצאים שנאספו מתברר, כי למעלה מ־900 בעלי חיים, בעיקר צאן וגמלים, ניספו בשטפונות. עוד נמצא, כי נוסף למבני הבדווים והאוהלים שלהם לאורך הנחל, נפגעו או נהרסו כליל 130 בתים בתוך העיר אל־עריש.

אשר לנעדרים נוספים עדיין נמשכים החיפושים, הנתקלים בקשיים, באשר עד עתה מסתורות משפחות רבות ושבטים טרם הוגלכדה, כך שהשייכים לא יכולים עדיין לערוך מפקד מדויק.

בנתונים שפירסמו חוקרי השירות ההידרולוגי של הממשלה נקבע, שבנחל אל־עריש זרמו בשלושת ימי השטפונות בשבוע שעבר כ־100 מיליון קוב מים, כמות שלא נודעה במוזנה זה עשרות שנים. מרבית המים שזרמה בנחל ירדה מהרי מרכז סיני שהנחל מנקז אותם. מהירות הזרימה בשיאה היתה 40 קמ"ש לשעה.

המימשל הצבאי ממשיך בהגשת הסיוע הדרוש לבדווים הנפגעים. (ע)

הכנסת החליטה: יש לדון במליאה במילווה למפלגות

שוב נמנע אישור מהיר של ההצעה ✶ נציג המערך הפתיע בהודעה שסיעתו מסכימה לדיון במליאה ✶ גוברת ההתנגדות למילווה בקרב כל המפלגות, גם הגדולות ✶ הרוב שהיה מובטח קודם „הולך ונמס"

במשכן הכנסת — יהושע ביצור

הכנסת הקדישה אתמול מכשול לפני בירוך אישורו של מלווה הקונסולידציה ל־מפלגות, על־ידי קבלת ההחלטה שיש לקיים דיון במליאה לפני שיינקטו מהלכים נוספים לביצוע המלווה. בינתיים גוברת ההתנגדות אפילו בתוך הסיעות הגדולות התומכות את המלווה הזה.

אתמול הועלה הנושא במליאה באמצעות הצעות לסדר־היום של חברי הכנסת שלמה אלוני (ר"צ) ומאיר פעיל (מוקד).

...

רק 3 ח"כים נכחו בסיום

בשלבי הסיום של הדיון על תקציב המדינה נכחו באולם הכנסת (ב־עת נאומו של ח"כ צבי גרשוני) רק שלושה חברי־כנסת: גאולה כהן ד' משה ארנס מסיעת הליכוד ואהרון ידיד מסיעת המערך. אפילו שר האוצר יהושע רבינוביץ כבר נטש את האולם.

אמרה ח"כ גאולה כהן לידיד הישיבה, ח"כ בן ציון קשת: כל אחד מן הח"כים הנוכחים יכול להחליט עכשיו על גורל 14 מיליארדי ל"י...

● מפעדי „חרות"

● פרשם ה„מרד"

● הודעה מפתיעה של המערך

„עבירות ,הצוארון הלבן' מרובות פי 70 מאלה של העבריינים הרגילים"

עבירות „הצווארון הלבן" גורמות נזקים חומריים הגדולים פי 70 מאלה שנגרמים על ידי העבריינות הרגילה — אמר אמש תת־ניצב בנימין זיגל במהלקת הרמצאות של המשטרה בתר־פיגה בארון „דור ההמשך" של המפלגה הליברלית.

זיגל ציין, בתשובה לשאלה, כי אין הוא חושש מ„תיבת פנדורה" שיפתח, כביכול, המגביל לשעבר של „החברה לישראל" מיכאל צור, והוא מטיל ספק אם בכלל קיימת כזאת. בתשובה על הטענות מדוע המתינה המשטרה ארבעה חודשים עד למעצרו של צור טען זיגל, כי היה צורך בתקופה ממושכת זאת כדי לברוק את החומר הראיות הרב שנצטבר נגד צור. הוא הוסיף, שהמשטרה מגלה זהירות רבה במעצר מנהלי חברות ואנשים בעלי עמדות בכלכליות בכירות, ועושה זאת רק במקרה שהחשדות נגדם הם מבוססים בנהגה ביותר.

על שאלה מדוע לא ניתן ליהושע בן־ציון, מי שהיה מנהל בנק אי־בריטניה ונידון ל־12 שנות מאסר בפועל, לשבת שבעה מתוך לכלא, הגיב זיגל בשאלה: מדוע אותם רבים, שהתלוננו על אי־שחרורו של בן־ציון, לא התלוננו על אי־שחרורם של 20 עבריינים אחרים, שאף הם מבקשים לצאת כדי לשבת שבעה בקרב בני משפחותיהם? לעצם העניין, הוסיף, שבן־ציון עשה עבירות חמורות, והיה חשש רציני שינצל את שהותו מחוץ לכלא כדי לנסות ולהימלט לחוץ לארץ.

בנושא אחר אמר זיגל, כי 70 אחוז ממטבעות הזהב הנסתרות בשוק הן מזוייפות. עוד אמר, כי לאחרונה פשטה הופעה של זיוף צוואות — מעשה המוגדר כ„עבירות צווארון שחור".

„יוקם מנגנון מיוחד שיטפל בהעמקת גביה של מסים"

הבטיח שר־האוצר בישיבה של סיעת המערך ✶ המנגנון יפעל בייחוד נגד השכבות שלא שילמו מס אמת והעלימו הכנסותיהן ✶ בדיון בכנסת תקפו רוב הח"כים את התקציב, קבלו שעיקר המעמסה הוטל על השכירים

מאת יהושע ביצור

יש תכנית באוצר להקים מנגנון מיוחד אשר יטפל ב־העמקת הגביה בקרב אותן השכבות שעד היום לא שילמו מס אמת והעלימו הכנסותיהן — גילה אתמול שר האוצר יהושע רבינוביץ בישיבתה של סיעת המערך בכנסת.

...

■ הדיון במליאת הכנסת

■ הטיפול בשכבות מצ

■ „מגיעה באוכלוסיה"

■ „שהלבתי לנואש"

סטודנטים שבתו במחאה על נעילת שערי הספריה

מאת יהואר לימור

עשרות סטודנטים ירו־שלמים ערכו אתמול שבי־תת־שבת באולמות בניין הספריה הלאומית של האוני־ברסיטה העברית בירושלים, במחאה על החלטת ה־אוניברסיטה לנעול את שע־רי הבניין בימי חמישי אח־רי הצהריים.

עשרות סטודנטים מנעו את סגירת הבניין בשעה היעודה. שלטונות האוניברסיטה נמנעו מלהפעיל כוח כדי לפנות את הסטודנטים ממקום.

ההחלטה על סגירת אולמות הקריאה בבניין הספריה ה־לאומית הוחל בשעה שלוש אחה"צ בימי חמישי, נתקבלה במסגרת מדיניות הקיצו־צים הקיימים באוניברסיטה העברית. במסגרת זו הוחלט גם לקצר, בשעה אחת, את שעות הפעילות של הספריה בלילות ולנעלה מידי ערב ב־שעה תשע. כל שעה בה פתוח הספריה, עולה לאוניברסי־טה כ־700 ל"י בחודשי החורף וכ־550 בחודשי הקיץ.

מחוגי האוניברסיטה העב־רית נמסר אמש כי נשקלות אפשרויות שונות על מנת להמשיך בהפעלה בהפעלת ה־ספריה הלאומית, בין ה־גבלתה האפשרות להפעיל שעות הערב אולם קריאה בבניין „מיתרי".

תוחרף השביתה במועצת שלומי

ועד העובדים במועצה המקומית שלומי בגליל המערבי ...

מבצע פסח של קורעוז

כמידי שנה, כך גם השנה, חברת קורעוז מכריזה על מבצע מיוחד לקראת חג הפסח.

כל הרוכש מקרר קורעוז (אחד מ־6 הדגמים) במשך חודש מרץ, ישלם את תמורתו לפי המחירון שפורסם ב־10 לחודש פברואר. העלאת מס הקניה בשעור 7½% תיספג ע"י החברה.

קורעוז רמלה

קורעוז

מחיר פינת ישיבה זו — 1.690 ל"י

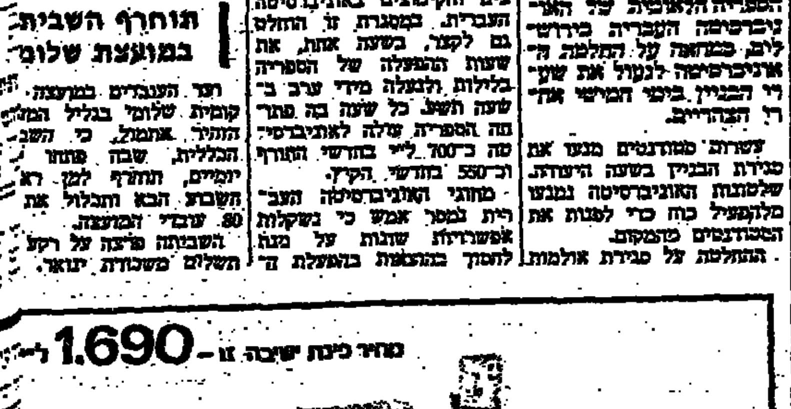

הפינה כוללת:
6 מושבים 870
2 שולחנות פינתיים 340
1 שולחן מרכזי 180
3 כריות גב 300
ס"ה 1.690

מודלר — רהוט מודולרי סקל־קר

ת"א רח' יורדי הסירה 3 (הירקון 317) טל. 456852.70
חיפה דרך הים 17 (מרכז הכרמל) טל. 81314

מעצרו של פרובה הוארך שלא בפניו

מאת מרדכי אלקן

מעצרו של יוסף פרובה, החשוד ברציחת שלושה אנשים בפתח־תקוה ובפציעת שומר, הוארך אתמול בבית משפט השלום בפ"ת ב־15 יום נוספים, בהיעדרו של החשוד, המאושפז בבית החולים לחולי נפש בבאר־יעקב ונתון שם בידי המשטרה.

הדיון בבקשת המשטרה להאריך את מעצרו של החשוד ברצח, נועד להתקיים אתמול, בשעה 10 בבוקר, בבית משפט שלום אשר במתחם המרכז, בנוכחות הנאשם. אולם זמן קצר לפני הבאתו לבית המשפט החליט ד"ר ראובן מאיר, מנהל בית החולים לחולי נפש בבאר־שבע כי רצוי שהדיון בבית המשפט בשלב זה יתקיים בהיעדרו של החשוד.

מפקד משטרת פ"ת, רב פקד אליהו נדב, ביקש מבית משפט השלום בפ"ת להאריך ב־15 יום את מעצרו של החשוד, לצורך השלמת חקירת הרצח.

השופט דוד קרניאלי נעתר לבקשת המשטרה האריך את מעצרו של החשוד ברצח המאושפז בבית החולים לחולי נפש בבאר־שבע.

פרס לעובדים מצטיינים — סוף שבוע באילת

דרך מקורית לעידוד הריצתם של עובדיו, מצא מר אהרן רונן, בעל חברה לשרותי מים. מר רונן הטיס אתמול מנמל התעופה בן־גוריון לאילת קבוצה של 25 מעובדי מפעליו, יחד עם רעיותיהם, לסוף שבוע ארוך לאילת.

העובדים שזכו במענק הצטיינו בחודשים האחרונים בהשלמה מהירה של מספר עבודות — ביניהן אטימת גג בית הנתיבות של נמל התעופה בן־גוריון, שבימי הגשם דלף מים.

לצורך המבצע חכרה חברת „רונן" מטוס מיוחד של חברת „ארקיע" אשר יעמוד לרשות העובדים גם בשובם מתופשתם.

הוארך מעצר 3 חשודים בפיצוץ בשוק בפתח־תקוה

בית משפט השלום בפ"ת האריך אתמול ב־15 יום את מעצרם של שלושה צעירים שנעצרו בשוק בפתח־תקוה כחשודים בפיצוץ מטען חבלה מתחת לדוכן בשוק.

שלושת החשודים שנעצרו עבדו בשוק בעת שאירע הפיצוץ. אחד החשודים נפצע קל ברגלו מפגיעת רסיס מתכת, שניתז ממטען החבלה. בין העצורים — נער בן 16.

משלחת של ותיקי צניחה מצבא צרפת החפשית בעת מלחמת העולם השניה, העושה עתה בארץ, היתה אתמול אורחת חיל־הצנחנים של צה"ל. בתום הביקור ערכו האורחים טקס קצר ליד האנדרטה לזכרם של חללי הצנחנים בצה"ל. בצילום: ראש הקבוצה, הקולונל בדימוס לה־מטר, ומ"מ הנספח הצבאי של צרפת בישראל, קולונל טלמן, מניחים זר דמוי סמל הצנחנים הצרפתי על אנדרטת הצנחנים.

צילם: ישראל סמיונסקי, ישראל סאן

רב־סרן עומד לדין על שיגור תלונה נגד מפקדו

רב־סרן, הנאשם בשיגור מכתב אנונימי לרמטכ"ל, בו האשים סא"ל בהתנהגות שיש בה דופי, עומד לדין בבית הדין הצבאי במחוז הדרום.

בפני הרכב של 3 שופטים צבאיים, בראשותו של נשיא בית הדין המחוזי, סגן אלוף אפרים דותן, מואשם רס"ן חנוך ג., כי במכתב אנונימי ששיגר אל הרמטכ"ל ביום 12.9.74, האשים את מפקדו, את סא"ל וכיום אלוף משנה, בשימוש ברכב מגוייס לביצוע פרטי של הובלת רהיטים לביתו, ובעריכת מסיבת בר־מיצווה לבנו ביחידתו הצבאית, תוך ניצול חיילים לביצוע הסידורים לעריכת המסיבה.

כותב המכתב לרמטכ"ל האשים את סגן מפקד גם בקבלת מתנות שנועדו לחיילים, תוך שהוא מאיים על חייליו לבל יספרו את הקורה ביחידה.

עם קבלת המכתב, הכתוב בכתב־יד וכעילום שם בלשכת הרמטכ"ל, נפתחה חקירה לזיהוי כותבו, וחקירת המקרים המתוארים במכתב.

רב־סרן חנוך הנאשם בשיגור מכתב אנונימי לרמטכ"ל שלא בצינורות המקובלים, ר הטלת דופי במפקדו.

בישיבה הראשונה של משפט זה טען התובע הצבאי עו"ד עודד מודריק כי בין המפקד והנאשם היו יחסים מתוחים.

אתמול העיד במשפט קצין בדרגת סגן־אלוף, שהיה בזמנו של הקצין הבכיר. העד סיפר בבית הדין, כי בתקופה שלאחר מלחמת יום הכיפורים חולקו תשורות מנדבן — גרביים ועטים — לקצינים ולחיילים, והזכיר תקלה שנגרמה באותה חלוקה.

המשך המשפט נדחה ל־25 במארס, ושלישו של הרמטכ"ל יוזמן להעיד על קבלת מכתב התלונה בלשכת הרמטכ"ל.

אופיום ותכשיטים גנובים נתגלו אצל תושב אילת

תושב אילת נעצר אתמול על ידי המשטרה, כאשר ברשותו אופיום בשווי של 5000 לירות, ותכשיטי זהב בשווי של 3000 לירות.

חוליה מיוחדת למלחמה בסמים התדפקה אמש על דלת ביתו של תושב העיר, העובד באחד המלונות. אשה שהיתה בפנים היתה ביקשה להמתין, ואחרי כמספר דקות כבה האור בדירה, וגבר צעיר נראה קופץ מקומה שלישית החוצה.

בסריקה שנערכה במקום, נפל הצעיר, נמצאה שקית אופיום, וכן תכשיטים החשודים כגנובים. בסריקה שנערכה בביתו נמצאה גם כמות גדולה של כפות וסכינים, השייכים למלון בו הוא עובד.

האשה נעצרה על ידי המשטרה והיא תואשם בהכשלת אנשי משטרה בעת מילוי תפקידם. בשעה מאוחרת יותר נעצר גם הצעיר, באחת החצרות בעיר. בחקירה הסתבר כי הוא מכור לסמים, והכמות הגדולה של אופיום היתה מיועדת לצרכיו האישיים. היום עומדת המשטרה להוציא פקודת מעצר נגדו בבית משפט השלום המקומי.

5 מיליארד ל"י יושקעו בשנים הקרובות במיקלטים

מאת מנחם שמואל

חמישה מיליארד לירות יושקעו בבניית מיקלטים בתחום השנים הבאות — הודיע אתמול שר הפנים, ד"ר יוסף בורג, בכנס של פעילי פס"ח (פינוי סעד חללים) ברשויות המקומיות, שהתקיים בבית הצבא ברמת־גן.

עד כה ניבנו, לדברי שר הפנים, יותר מ־2500 מיקלטים ציבוריים בהם יש לכ־60 אחוז מאוכלוסית המדינה הגנה סבירה נאותה.

ועדות פס"ח הוקמו ליד הרשויות המקומיות, כדי לטפל באוכלוסיה שנפגעה בהפצצות אויר, והן מורכבות ממתנדבים. שר הפנים, שהדגיש עבודה זו, קרא לכל ארגוני המתנדבים במדינה, לרבות ארגוני נשים, ותיקי המחתרות ועוד, להתנדב למערך פס"ח.

בכנס הרצו פרופ' ג. קפלן, וסמנכ"ל משרד הפנים, י. מרקוביץ, שהדגישו בהרצאותיהם, כי עיקר המשימה של פעילי פס"ח תהיה בתחום הטיפול האנושי במפגעים, בפגעי הלם וכיוצא באלה. „יותר משדרושה כאן מקצועיות רפואית דרושה הבנה והנכונות לעזור ולכן חשובה במיוחד תרומתם של מתנדבים", אמר מר מרקוביץ.

לבעלי
אולם דן
תודה רבה
מעומק הלב עבור
הבר־מצוה היפה
משפחת שפיר

אבד
כלב בוקסר חום
פס לבן בחזה.
המוצא הישר מתבקש
לטלפן 941291
ויבוא על שכרו.

הוא חזר!
מי?
★ ראה עמ' 17

עליה קלה באחוז הנושרים בווינה מיוצאי בריה"מ

כ־900 עולים מבריה"מ הגיעו לישראל בפברואר. מספר זה הגיע גם בכל אחד משני החודשים שקדמו לו.

אחוז הנושרים בווינה — יוצאי בריה"מ, המסרבים להמשיך לישראל — הגיע בפברואר לכ־30 אחוז, לעומת כ־28 אחוז בינואר השנה.

מספר העולים מכל הארצות הגיע החודש לכ־1400.

[...]א הוכחה אשמת הריגול [...]ע השופט וזיכה את ברגותי

[...] של הסופר, בביה"ד הצבאי, התקבל בתשואות ע"י קרוביו וע"י אנשי רק"ח שנכחו במקום

הלשכה הפוליטית של המפלגה ברבת־עמון לא היתה כל כוונה פלילית ומכאן שלא היתה שום פגיעה בבטחון.

ברגותי הואשם כי בראשית 1974 אסף, רשם והחזיק ידיעות על הפעולות של זרועות הבטחון נגד חתרנות עויינת, מתוך כוונה לפגוע בבטחון וכי מסר ידיעות על פעילות זאת במכתב לרבת־עמון.

● עצורים מיהודה

המכתב היה מיועד לד"ר דיא־דין מראשי המפלגה הקומוניסטית בירדן, המקיים קשרים עם ארגוני חבלה ר אשר שלח אנשים מיהודה לאיכונים בבריה"מ. באותו מכתב הזכיר ברגותי את שמותיהם של העצורים המינהליים בישראל ושאל, אם יש אפשרות לפנות לציבור הפועלים בישראל ולבעלי הרצון הטוב, הרוצים בכינון שלום צודק, כדי שיביעו סולידריות עם המפלגה הקומוניסטית הירדנית.

השופט קבע, כי במכתב אין רמז כאילו המפלגה הקומוניסטית הירדנית ו„החזית הלאומית הפלשתינית" שנפרדה ממנה הדי הן. מן המכתב עולים תמימותו ופסקנותו של הנאשם ביחס לפעילות חבלנית עויינת המבוצעת על ידי חברי הקומוניסטים. גם התביעה הצבאית לא ייחסה לנאשם חברות בארגון בלתי חוקי.

להלן קבע השופט, כי לא הוכח וגם לא נטען בפניו, כי כל חבר במפלגה הקומוניסטית הירדנית הוא גם חבר בחזית הלאומית הפלשתינית. גם ד"ר דיא דין לא הוכח בעדויות התביעה, כי הוא פעיל ב„חזית הלאומית". אשר לפעילות העויינת של הדומא ברבת־עמון, אין לקשור אליה בהכרח את הנאשם ועל כן יעיד תוכן מכתבו.

בעניין אשמת הריגול אמר השופט, כי התביעה לא האשימה את הנאשם במסירת ידיעות לאויב ועל כן נמנע השופט מלדון אם ד"ר דיא דין, אליו נועד המכתב, הוא אויב או לא.

● „עותק אחר"

עוד קבע השופט, כי הנאשם אינו מרגל בשכר או תמורת טובת הנאה וכי כל מעייניו היו נתונים לחברי מפלגתו העצורים. המידע שבמכתב אינו מסוג זה שניתן לייחסו לריגול. כן לא הוכח, שהידיעות שהועברו במכתב הן מהסוג שיש לאסמן, באשר כל איש בגדה יודע מי נעצר. הנאשם כתב על המעצרים והפעולות למען העצורים. המכתב היה בעותק אחר והפונקציה מצומצמת הוגה דווקא בגלל המשפט הגדולה תפוצתו, כאשר הובא לידיעת רבים. אם אכן היה בתוכן המכתב כשום סכנה לבטחון המדינה, על התובע הצבאי היה לקרוא את חבנו בדלתיים סגורות. המסקנה היא, ציין השופט, שאין בתוכן המכתב איום ברור ומידי על בטחון האיזור — כפי שצויין בכתב האישום.

עוד ציין, כי הופעתו של הנאשם בבית המשפט היתה מכובדת וקודקסית חבריו היו מהימנים.

על הנאשם הגנה עו"ד פליציה לנגר, שעמדה בראש „מוללה" של 10 עורכי דין מהגדה ומישראל.

צירי מושבים עזבו כנס תנועת העבודה הליברלית

צירי המושבים של תנועת העובד הציוני עזבו את כנס הוועדה הפועל של תנועת העבודה הליברלית, במחאה על הצעה לבחור למנכ"ל התנועה את מר צבי ציר, מהוני צעירי ל"ע.

צירי המושבים טענו, כי „לא יתכן שאדם החסר כל שורשים בתנועת העבודה ובזרם לערכי ההתנדבות וההתיישבות העובדת מטיף נגד התנחלויות והתיישבות בשטחים, יעמוד בראש תנועה המבוססת על התיישבות רחבה ומונעת אלפי בני נוער להגשמה בהתיישבות".

מזכירות מושבי העובד הציוני עומדים להתכנס בימים הקרובים, כדי לקבוע את יחסם לת.ע.ל. ולהסיק את המסקנות המתבקשות.

[...]ב היהלומים משקי הדואר [...]ן לארבע שנות מאסר

משה מלכה, בן 23 מהוד־השרון, ייקבע במועד אחר, לאחר שבית המשפט יקבל תסקיר שיאשר, את טענת הסניגור, כי למלכה טרם מלאו 21 בזמן ביצוע העבירה. הנאשם השלישי, מנפרד מיארניק, בן 33 מהוד־השרון, שקיבל משני הראשונים חלק מהרכוש הגנוב, הצביר לגרמניה ומכרו שם, נקנס ע"י בית המשפט ב־10 אלפים ל"י, או שמונה חודשי מאסר תמורתם.

בכך מתקרבת אל קיצה אחת מפרשות הגניבה הגדולות שבוצעו בארץ. בתקופה שבין יוני 1972 לאוגוסט 1973 עבד משה מלכה בסניף הדואר ברחוב החרש 8 בתל־אביב, בביצוע בדיקות בכתובות במשלוחי דואר. הנאשם השני, נסים בחנוק, עבד אף הוא באותו סניף דואר ולעתים שימש כמחליפו של מלכה בתפקיד. הנאשם השלישי, מנפרד מיארניק היה גיסו של מלכה ושוהה בארץ כתייר.

בכתב האישום שהוגש לבית המשפט ע"י ד"ר ש. רימר, סגן בכיר לפרקליט מחוז תל־אביב, נטען, כי בסוף פברואר 1974 גנב מלכה 1613 קרט יהלומים גולמיים בשווי של 360 אלף דולר, שהגיעו אליהם מאמסטרדם. מלכה ובחנוק העבירו חלק מהרכוש הגנוב, יהלומים בשווי של 22 אלף דולר, לסוחר יהלומים ישראלי.

בהמשך כתב האישום מפורטים מקרים נוספים בהם שיתפו מלכה ובחנוק פעולה ביניהם, וגנבו אבנים יהלומים משקי דואר שהגיעו מחו"ל. „סך הכל משלוחים שנגנבו — טוענת התביעה — „באמד בחצי מיליון דולר, מתוכם שיווקו הנאשמים יהלומים בשווי של 70 אלף דולר לסוחרים שונים בארץ".

לגבי הנאשם השלישי טען בא־כוח התביעה, עו"ד שבמת תקנה, כי שני הראשונים העבירו אליו חלק מהיהלומים הגנובים והוא היה מעבירם לגרמניה ומוכרם שם. בחיפוש שנערך במכתיתו נמצאו 36 אלף דולרים, המהווים חלק מהתמורה שקיבל עבור היהלומים הגנובים.

בית המשפט ישב בהרכב השופטים מקס קנת — נשיא התורן של בית המשפט המחוזי, אליהו מני ואלישע שיינבוים. על הנאשמים מלכה ומיארניק הגן עורך הדין צבי לידסקי, ועל הנאשם בחנוק הגן עורך הדין דוד ליבאי.

3 נהרג מהתפוצצות [...]ן ישן בכפר מסעדה

הרימון בידיו של הפעוט, שנהרג במקום. מהרסיסים נפצעו שני הילדים האחרים. תושבים שחשו למקום אספו את הפצועים למרפאה, ושם נקבע מותו של הילד בן השלוש.

חוקרים ממשטרת קרית־שמונה הגיעו לאחר האסון לכפר ופתחו בחקירה לבירור נסיבות האסון ומקור המצאותו של הרימון על גג המחסן. אחת הסברות הנבדקות היא, שהרימון נמצא בין גרוטאות שנאספו לאחר מלחמת יום הכיפורים באיזור הקרוב, ונזרקו לגג המחסן.

● הורעלו מהגז

בעוד אנשי משטרת קרית שמונה עוסקים בחקירת התפוצצות הרימון בכפר הדרוזי מסעדה, חש אליהם אחד מתושבי הכפר, וסיפר, כי מצא את אחד הבתים בכפר סגור, ואיש מהדיירים בו אינו עונה על קריאותיו, למרות שידוע לו כי בסביבת פנימה מצויה משפחה בת 8 נפשות.

אנשי המשטרה שחשו לבית האמור קראו לדיירים, וכשלא נענו, פרצו פנימה ומצאו את כל בני המשפחה שוכבים בחוסר הכרה. התברר, כי הם שכבו לישון בלילה הקודם והשאירו תנור „סולר" הפועל על פחמימן כשכל החלונות סגורים. כתוצאה מפליטת הגז הורעלו כל 8 בני המשפחה. השוטרים הגיעו ממש בשעה האחרונה. כל בני המשפחה הוצאו החוצה ונשלחו לבית החולים, שם קיבלו טיפול והתאוששו.

658 מקרי סרטן־שד ב־73—1970

658 מקרים של סרטן־השד ניתגלו בתחנות־הבדיקה של האגודה למלחמה בסרטן, בין השנים 1970—1973. בדו"ח המסכם ארבע שנות בדיקה נמסר, כי מספר הנשים שנבדקו מגיע ל־85 אלף.

הבדיקות נערכו באחת־עשרה תחנות איזוריות, וב־55 תחנות־מתנדבות הפתוחות כמה ימים בחודש. היו נשים שנבדקו יותר מפעם אחת. בתחנות האיזוריות היו כאלפיים וחמש מאות בדיקות ריקמת־תא, בעיקבות חשד לסרטן. ב־593 מהן התאמתו החשדות.

3 קומות בזאר
בזאר בר־יוחאי
הלבשה לגברים נשים וילדים מכל הסוגים
במכירת חיסול
הבזאר הגדול ביותר בארץ
תל־אביב רחוב מקוה ישראל 2 פנת אלנבי
3 קומות בזאר
כל מוצאי שבת פתוח
●
הוזלה לתקופה עד 9.3.75

התנועה ליהדות מתקדמת באמריקה
מפגש זכרונות
של הסגל והחניכים
במחנות הקיץ של היהדות הרפורמית
יתקיים במוצאי שבת, 8 במרץ 1975 בשעה 8.30 בערב בהיברו יוניון קולג', רחוב דוד המלך 13, ירושלים
פרטים נוספים בטלפון 02—234744 בין השעות 9—12 לפנה"צ

לנופש פסח
הזמנות לבתי מרגוע ומלונות בכל הארץ, ללא תשלום נוסף
רחוב גורדון 28 תל־אביב. טל. 222042
סניף רמת־גן: רחוב ביאליק 56

למורים, הילדים והמשפחה
אתכם באבלכם הכבד על פטירתו
ללא עת של יקירכם־יקירנו
שמואל (סמי) קירשטיין ז"ל
הכשרת גבעת השלושה
וחבריו בתל־אביב וחולון

למורים, הילדים והמשפחה
הבוכים וכואבים
מבכה שכינתה עליכם־עלינו
עם פטירתו בדמי ימיו של
שמואל (סמי) קירשטיין ז"ל
משתתפים: [illegible]

לדני קירשטיין
אתך באבלך הכבד במות
אביך ז"ל
המחלקה וחבריך כתה י"ב—1
תיכון עירוני ה', תל־אביב

ברוך דיין האמת
מרת קארו סמסון ז"ל
נתבקשה לישיבה של מעלה
הלויה תצא היום, יום שישי, י"ז באדר תשל"ה (28.2.75) בשעה 11.45 לפנה"צ מבית ההלויות העירוני, רח' דפנה 5 ת"א, לבית העלמין בקרית־שאול.
המתאבלים: בעלה: סמי סמסון
הילדים: יצחק ורות סמסון
רות ואליהו שלוין
מרים ואריאל רונן־צבי
הנכדים והמשפחה

בצער רב אנו מודיעים על פטירתה של יקירתנו
דינה רינדר
בת ר' יששכר הכהן ז"ל
מראנים — פולין
הלויה תצא היום, יום שישי, י"ז אדר תשל"ה 28.2.75 בשעה 12.30 בצהרים מבית ההלויות העירוני רח' דפנה 5 ת"א לבית העלמין בקרית־שאול.
אוטובוס יעמוד לרשות המלווים.
המשפחה המתאבלת

אגוד ערים אזור השומרון
[...] ערב התייחדות במלאות שלושים לפטירת
יעקב לוי ז"ל
[...]
הנהלת האיגוד

هكذا امن الاهل

„המשטרה התרשלה" — טוענים בעלי „בר אוריין", ותובעים פיצוי מהמדינה

השמירה הזמנית שקיימה המשטרה בדיסקוטק בעקבות האיומים על בעליו, בוטלה בערב בו הוטל הרימון, שקיפח את חייהם של ששה אנשים

מאת שאול הון

שני בעלי הדיסקוטק „בר־אוריין" בנתניה, ויקטור מימון ואפרים סרוסי, תובעים שהמדינה תפצה אותם על הרס הדיסקוטק, שנגרם מהטלת הרימון לתוכו. לטענתם, התרשלה המשטרה, ועל כן חלה האחריות על המדינה.

תביעתם הופנתה אל היועץ המשפטי לממשלה, עוה"ד מאיר שמגר, ואל מפכ"ל המשטרה, רב־ניצב שאול רוזוליו. התביעה מבוססת בהצהרה בשבועה, שנערכה לפני עוה"ד י. אלרואי בנתניה, ושני בעלי הדיסקוטק מגוללים בה את השתלשלות המאורעות שקדמה להטלת הרימון.

בתביעתם מציינים שני בעלי הדיסקוטק, כי עוד לפני הטלת הרימון, שהביא לרצח ששה אנשים, כבר איימו עליהם כמה בריונים בנתניה. הודעה על כך נמסרה למשטרה, אך זו לא נקטה בפעולות נמרצות למניעת התוצאה הטראגית. השמירה הזמנית שקיימה המשטרה בוטלה דווקא בערב המקרה הטראגי.

ארבעה ימים לפני שהוטל הרימון התלונן ויקטור מימון במשטרה על שמעון חזן, המאיים עליו. בעוד מימון במשטרה, בא לדיסקוטק בנימין חיים וחבריו, ואיימו על אפרים סרוסי שירצחו אותו ואת משפחתו, אם לא תבוטל התלונה במשטרה. איומים אלה הושמעו בפומבי, תוך הפיכת שולחנות בדיסקוטק ובאיום גם על אורחי המועדון לבל יתערבו. למחרת, 22 בינואר, חזר בנימין חיים ושאל אם כבר בוטלה התלונה. אולם שוטרים התערבו וסילקוהו.

אולם במקומו הופיע אברהם עזרא (הנאשם עתה בהטלת הרימון וברצח ששה אנשים בדיסקוטק) ודרש מויקטור מימון לבטל את התלונה. אף הוא השמיע איומים להתנקם במימון ובכל משפחתו, ולהמחשת איומיו חבט במר מימון. בעלי הדיסקוטק לא ביטלו את תלונותיהם, ואברהם עזרא נעצר... כשהשתחרר מהמעצר... לדיסקוטק — הוא נאשם בביצוע הפשע המחריד.

שני בעלי הדיסקוטק ... את תביעתם באמצעות עו"ד אריה מרינסקי. הם מציינים כי סמכו על הבטחות המשטרה ששלומם מובטח „וכי משרתים מטרה חשובה ב... פעולה עם המשטרה ... מאבקה בבריונות, ולא ... מכך".

עוה"ד מרינסקי מוסיף ... שמם כי אברהם עזרא, ש... אח"כ במשטרה בהטלת ... מון, הודיע מפורשות ... בבעלי הדיסקוטק, ... נפש. הם דיווחו על כך למשטרת נתניה ולמשטרת ... רה. אף על פי כן שוחרר אברהם עזרא ממעצרו, והמשטרה לא נקטה אמצעים יעילים ... את מימוש איומו.

לפיכך תובעים שני בעלי הדיסקוטק קודם כל בירור פורמלי ומשפטי, לקבוע מדוע התרשלה המשטרה למנוע פשע שהיה צפוי. נוסף על כך תובעים בעלי הדיסקוטק שהמדינה תפצה אותם על הנזק שנגרם להם בהרס מועדונם ובהפסד פרנסתם.

המכס הציג לסוחרים דרישות שאינן בחוק

הדרישות מתיחסות להיטל מלאי, אך יש מחלוקת משפטית בדבר הסמכות לדרוש תשלומים כאלה

מאת אברהם ספירי

דרישות שאינן במסגרת החוק כלולות בהודעה שומה, שנשלחה בחודש שעבר לסוחרים על ידי מחלקת המלאי במכס.

מר רפאלי, מנהל מחלקת המלאי, שלח ביום 14.1.75 לסוחרים הודעת שומה, המסתמכת על תקנות שעת חרום תשל"ה (1974), הדורש תשלום על היטל מלאי. בשעתו נתקבל תיקון בחוק, כי „היטל מלאי ישולם בשיעורים חודשיים שוים ורצופים, שהאחרון מהם ישולם ביום 1.3.76".

בעקבות התיקון פירסמה הנהלת המכס והבלו הודעה בעתונים לציבור היבואנים, התעשיינים והסוחרים, כי תשלומיהם צריכים להיעשות בציקים, שמועד פרעונם בתשלומים חודשיים שווים ורצופים: ממארס 1975 עד 1.3.76. לפיכך נדרשו הסוחרים להחליף צ'קים שנתנו לפני כן.

● **החוק לא ברור**

הואיל ובחוק המתוקן לא נקבע במפורש מועד תחילתם של תשלומי היטל המלאי (בניגוד להחלטה הקודמת), היה מקום לחשוב, כי מועדי התשלום החודשיים הם לפי נוחותו של הסוחר, ובלבד שלא יחרגו מיום 1.3.76. לכן הבינו הסוחרים שמדובר בשני תשלומים: 1.2.76 ו־1.3.76. אך אנשי מחלקת המלאי לא קיבלו גירסה זו ועל כך התעוררה מחלוקת בין המשפטנים של שני הצדדים.

נוסף על כך נפלה מחלוקת בנקודה נוספת. הסוחרים נתבקשו גם להמציא ערבות בנקאית על סכום החוב, להבטחת התשלומים. אולם עו"ד משה נסים טוען, כי הואיל ונקבע שהיטל המלאי ישולם בתשלומים חודשיים, אין שלטונות המכס רשאים לדרוש ערבות בנקאית או צ'קים דחויים עם התשלום הראשון.

בינתיים החוק אינו ברור, אך ציבור הסוחרים כבר נדרש לשלם — ופיגור בתשלומים עלול להתחייב בקנס פיגורים וריבית בגובה 2 אחוזים לחודש.

ירידה חדה בשערי הצמודים

שערי אגרות הבריירה האחרונות (סדרות ש') ירדו ב־6—5 נקודות ● המסחר ב„רסקו" יתחדש ביום ראשון ● שיפור בשערי מרבית המ

אשנב לבורסה

המדדים הקבוצתיים (המקור: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה)

המדד הכללי	101.97	+0.06
כספים וביטוח	102.10	+0.52
בנקים מסחרי'	102.64	+0.65
בנ. למשכנתא'	99.96	+0.37
מוסדות מימון	96.72	—1.49
חברות השקעה	100.29	+0.93
תעשיה	106.02	+0.86
מסחר ושירו'	108.21	+1.89
מקרקע ובינוי	102.49	+1.23
מדד פיא ערך ההשקעה ב־20 מניות מעולות (מחושב על ידי „פיא") (100 = 31.12.72)	89.44	+1.96

מאת ש. אבינעם

היצעים גדולים לבעלי ... את עמוד המחזוריים ... שהביאו ירידות, לעתים חדות ביותר בשערים. במקביל חלה התאוששות קלה בשערי המניות ... עודפי ביקוש גדולים. לעיסקות במבוכות של 150 עד 250 אלף ל"י ע"נ. ... התרכזו הביקושים הגדולים ביותר ... אלו של כלל (במוק) ו„מבונות".

פרט לשערי מלוות הקליטה שעלו (מיום ראשון הבא יופסק המסחר לרגל הגרלת פדיון שנתית, מלבד הרצאה 1965 שתפדה באוקטובר), נרשמו ירידות, לעתים מעל ל־2.5 אחוזים, בשערי אגרות הבריה (ל־4—3 שנות פדיון). המוכרים נמנו בדרך כלל על חוגים ספקולטיביים אשר חוששים כי מס הקפיטלים ... לעתיד ... אולי בכלל לא יונהג, כך שהמנוף ... לא יעלה בחודשים הקרובים כדי שקיה.

המחזור בשוק אגרות היה רב והסתכם ב־15 ל"י. המחזור השבועי (מסחר) הגיע ל־55.9 ל"י, והיומי ממוצע של ל־14 מליון ל"י ליום. המחזור השבועי במניות הסתכם 11.2 מליון ל"י, או יומי של כ־2.8 מליון ל"י. במדדי המשנה של 20 המניות הפעילות נרשמו בלבד: שערי המיבנות ב־1.22 אחוזים, המקרקע 1.23 אחוזים, התעשיה ... אחוזים.

גם לשורה של מניות מעוף החברות להשקעה הופיעו ביקושים ערים, ביניהם „כלל", „דיסקונט" ו„מרחיב". המחזור במניות הסתכם, אתמול ב־2.4 מליון ל"י, מתוכו כ־1.1 מליון ל"י בסלב העוצרים והמשתנים.

הנהלת הבורסה הודיעה ... לא לחדש המסחר ב„רסקו" עד ... ההודעה של החברה ... של ציבור ... עים. המסחר יתחדש ב„רסקו" ביום א'.

תובעים להעסיק רופא מגרוזיה במרפאה בבירה

מאת יוסף וקסמן

פעילים, מהתאחדות עולי גרוזיה בירושלים מנהלים בימים אלה החתמה על עצומה שתוגש להנהלת קופת חולים, בתביעה להעסיק את ד"ר דוד בודואשוילי, הרופא הגרוזיני היחיד בעיר, בעבודה במרפאת קופת חולים בירושלים.

מזכיר התאחדות עולי גרוזיה, מר רפי בר־לביא, שמסר על כך, אמר, כי בירושלים נמצאות כ־800 משפחות גרוזיניות אשר רובן כבר הצטרפו להסתדרות. ראשי ההתאחדות טוענים, כי המשפחות מגרוזיה רוחשות אמון לרופא בודואשוילי, וביקשו מהנהלת קופת חולים לקלוט אותו לעבודה במרפאה קרובה, כדי שיוכלו ליהנות משירותיו.

הנהלת קופת חולים דוחה את ההצעה, ובמקום זאת הציעה לד"ר בודואשוילי עבודה במרפאת קופת חולים בבית־שמש, שם יש רק משפחה גרוזינית אחת. התאחדות עולי גרוזיה קבלה על כך, הביעה את התמרמרותה שהנהלת קופת חולים קולטת רופאים עולים מבריה"מ בירושלים, וסרבה לקלוט רופא גרוזיני.

מר ר. בר־לביא אמר, כי פעילי העולים בירושלים מחתימים עתה את כל העולים על עצומה שתוגש להנהלת קופת־חולים. גם מזכיר הקליטה והוועד הפועל של ההסתדרות יתבקשו להתערב בענין בדחיפות.

לרחל צדיק והמשפחה

ברכת מזל־טוב
בהגיע הבן יעקב (בן אפרים ז"ל)
למצוות

„מעריב"

דיתה וזאב לביא
שמחים להודיע על
הולדת בנם
אח ל־גלית
נכד ל־
יונה ויוסף שלגי — מרים ושמואל לביא
נין ל־
מינה חריס וצפורה שניידר

ירושלים — י"ג באדר תשל"ה (24.2.75)

ליונה ויוסף שלגי
להולדת הנכד
לגב' מינה חריס
להולדת הנין
ברכת מזל־טוב
„ספרית מעריב"

מהפכה בפתח־תקוה ב„רהיטי־המרכז"
לכל קונה ריהוט מעל 3000.— ל"י
שי חינם
מערכת 3 שולחנות לסלון
תנור חימום חשמלי לאמבטיה
המבצע יערך מ־26.2.75 עד 21.3.75
הגיעו רהיטי יבוא מאיטליה
משלוח אחרון
סלונים, מזנונים, חדרי שינה, חדרי ילדים, פינות אוכל, ועוד
תשלומים ל־10 חודשים
* סלון סקאי ובד רק — 3900.— ל"י
* ארון קיר סנדוויץ' ופורמאיקה — 600.— ל"י מ"ר
— מחלקת חשמל: מקררים, מכונות כביסה, שואבי אבק, טלויזיות, תנורי חימום
— ארונות למטבח: מטבחי סופו אספקה תוך חודש ימים
רהיטי המרכז פתח־תקוה, רח' חובבי־ציון 27 טלפון 916901

ב"ה — רגשי לבי למר שמחה אריאלי, אספן המצוות מיד אליהו. לאחר סבל של שנים רבות מכאבים בגב מצאתי מזור ותרופה. פניתי למר שמחה אריאלי והוא בא לביתי ... ובטפול חד־פעמי זה חלף סבלי לגמרי. הוא שנאמר „משנכנס אדר מרבים בשמחה".
מינה הימלשטיין, רח' ציון 11 חיפה טלפון 23523

לקראת החגים
מכירה מיוחדת של רהיטי יבוא בהנחות גדולות

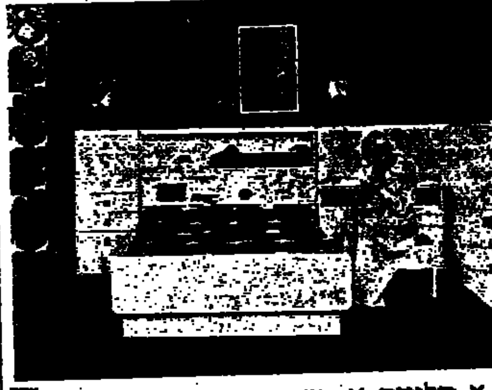

* סלונים * סדורי קיר * חדרי שינה
* מנורות * פינות אוכל * כורסאות
גלריות רהיטי סקנדינביה בע"מ
חיפה, רחוב פבזנר 11
טלפון 643443, 645707.

קפה לנדור

אין כמוהו לטיב
רחוב היובל 6, איזור התעשיה חולון
טל: (03) 841389

מוקד
ביצד יתחנכו בישראל?
● המערך שוב מציג את פניו הידועות.
● אינו מציג מועמדים חדשים!
● אינו מעלה תביעות חדשות!
● והעיקר: המערך אינו נאבק על דמות החינוך בישראל!
„מוקד" קוראת לך להצטרף למאבקה על חינוך לפתיחות ● יכולת הכרעה עצמית ● חינוך נגד הפער ועיוותים חברתיים — נכונות ליטול חלק במאבק על דמות החברה הישראלית ● חינוך למאבק על השלום ● חברה שוויונית, נאורה ופתוחה תלויה גם במערכת חינוך כזאת!
בבחירות לועידה הכ"ד של הסתדרות המורים הצבע „מוקד"
קנ
לקבלת מצע, השתתפות בהתנדבות — טלפן למספר 290978 תל־אביב.

הגיע הזמן!
מרטיבי לילה
לטובתכם פנו מיד אל:
תל־אביב: „נדורי", טל. 747704, 3—8 בערב
ירושלים והדרום: טל. 02-31418, 2—5 אחה"צ
„נדורי", ת.ד. 257
חיפה: „נדורי", טלפון 242302, 5—8 בערב

החברה לניהול קרנות בנאמנות בע"מ

	מחיר היחידה	מחיר פדיון
צבר	300.9	287.5
ארז	ב"יד 112.9	107.6
איתן	171.58	167.39
עדיף	118.86	115.83

הנאמן: **בנק הפועלים**

התקשרות טובה
תוצאות טובות
בנק אינטר קונטיננטל וחברת נאמנו
בנק אינטר קונטיננטל מבצע בקפדנות ובמהימנות את כל הפעולות הבנקאיות לפי בקשתכם:
* אשראים דוקומנטריים — * העברות Eurodollar
* מימון יצוא ויבוא — * חשבונות חסכון
* העברות במטבע זר — * חשבונות שיקים
* אשראי והלוואות — * חשבונות ממוספרים
נצלו את היתרונות שבביצוע עסקות
דרך בנק אינטר קונטיננטל וחברת נאמנות שב CAYMAN ISLANDS
כי ב־ CAYMAN ISLANDS — BRITISH WEST INDIES
הכל פטור ממיסים!
Inter Continental Bank and Trust Company
George Town · P.O. Box 265 · Grand Cayman · Cayman Islands · British West Indies Telex CP 326

בואו ל„רהיטי דנאל"
הקדישו מעט מזמנכם ותרכשו את רכישת חייכם
רהיטי איכות מושלמים במחירים נמוכים ביותר
תנו לנו להוכיח לכם שהיום, יותר מתמיד כדאי לרכוש אצלנו
רהיטי סלון וחדרי שינה
מבחר גדול של מערכות סלון בעיצוב וברמה בינלאומית ומבחר חדרי שינה מקסימים, פאר תוצרת אירופה
נצלו תנאי אשראי מדהימים ובלתי מקובלים.
במסגרת מבצע מיוחד
סלונים ומערכות שינה החל מ־2500.— ל"י
עד 15 תשלומים
ללא ריבית!!!
„רהיטי דנאל" אולם המכירות: ת"א, רח' חובבי ציון 61 (ליד כבר דיזנגוף), טלפון: 284647
פתוח כל ימות השבוע, בין השעות: 9—13, 16—19.

משרד החינוך והתרבות — המחלקה להכשרת עובדי הוראה
יד הרב מימון — ירושלים
המכון המרכזי להכשרת מורים תיכוניים ללימודי היהדות (לשעבר מכון שבדרון)
לבני הישיבות, לרמי"ם בפעל, לבוגרי ישיבות תיכוניות ולמסיימי ישיבות הסדר
ההרשמה
לשנת הלימודים תשל"ו החלה
לבני הישיבות:
ניתנת לכם אפשרות לשלב במסגרת לימודיכם בישיבה הגבוהה גם לימודי הכשרה פדגוגית המקנים תעודת הוראה למוסדות חינוך תיכוניים.
המכון התמחה בהכשרתם המיוחדת של בני הישיבה להוראה תיכונית.
הלימודים מתקיימים בשעות הערב.
התחשבות מקסימלית בצרכיהם המיוחדים של בני הישיבות.
ניתנות הלואות בתנאות בשעור גבוה (ההופכות בד"כ למענקים).
לתלמידים נצרכים נתנות מלגות.
למורים בפעל:
למורים תיכוניים ולרמי"ם חסרי רשיון הוראה קבוע, יפתח קורס השתלמות מיוחד לשם קבלת הרשיון.
בדבר פרטים וקבלת טפסי רישום נא לפנות למשרדנו בכתב או בע"פ לפי הכתובת: יד הרב מימון, בית מוסד הרב קוק, ת"ד 642 ירושלים.

לוח מעריב

קבלני בנין

(סוף מעמוד 42)

דירות למכירה

(סוף מעמוד 42)

2 חדרים

(סוף מעמוד 42)

2½ חדרים

(סוף מעמוד 42)

3 חדרים

(סוף מעמוד 42)

3½ חדרים ויותר

(סוף מעמוד 42)

וילות ובתים

(סוף מעמוד 42)

דירה גדולה מיוחדת במיכה ב' רמת השרון 350 מ"ר על דונם 800.000 מבנה או מגרש לבניה באיזור לרצינים בלבד. ת.ד. 3032 ת"א.

דירות להשכרה

(סוף מעמוד 42)

בשכר חדשי

בדמי מפתח

דירות מרוהטות

(סוף מעמוד 42)

חדרים מרוהטים

(סוף מעמוד 42)

חקלאות

(סוף מעמוד 43)

טרקטורים

(סוף מעמוד 43)

מקררים

(סוף מעמוד 43)

מכוניות למכירה

(סוף מעמוד 43)

מכונית לייטנר קליודה 1969 במצב טוב טל. 781285

אמריקאיות

אודי — נ.ס.או.

אוסטין — מוריס

אופל

אלפא רומיאו

ב.מ.וו.

הילמן

וולוו

ווקסהול

טריומף

סובארו

סוסיתא

סימקה

פולקסווגן

פורד

פיאט

פז'ו

קונטסה

רנו

רנו 16 מודל 69 + צבע. 739141. לא בשבת.

ביקוש מכוניות

(סוף מעמוד 43)

אוטובוסים וקטנועים

(סוף מעמוד 43)

שידוכים

(סוף מעמוד 44)

בת זוג

בן זוג

חוגים

(סוף מעמוד 44)

מטבעות ומדליות

(סוף מעמוד 41)

שעורים

(סוף מעמוד 42)

צילום

(סוף מעמוד 44)

שאר מדורי ה"לוח" בעמודים 41, 42, 43, 44, 45, 46

הצעות עבודה

(סוף מעמוד 41)

פקידים

עוזרות ומטפלות

גזירה ותפירה

יהלומים

זבנים

מספרות

שליחים

חרטים ומסגרים

ביקוש עבודה

(סוף מעמוד 41)

עסקים

(סוף מעמוד 41)

משרדים

(סוף מעמוד 41)

מבני תעשיה

(סוף מעמוד 41)

חנויות

(סוף מעמוד 41)

מחסנים

(סוף מעמוד 41)

מגרשים

(סוף מעמוד 43)

חיות בית

(סוף מעמוד 43)

מכירות

(סוף מעמוד 43)

רהיטים

(סוף מעמוד 43)

כלי נגינה

(סוף מעמוד 43)

שמלות כלה

(סוף מעמוד 43)

מערכות קול

(סוף מעמוד 43)

לטובתך — הקדם למסור מודעתך ל"לוח מעריב" — ביחוד לערב שבת

משרד דירה עסק בחיפה או אפשרות להצטרף למשרד קיים ת.ד. 892 טל. 667474

המוצע אוטו
גלבוע
בצבע לבן
מספר 789—244
יבוא על שכרו.
להודיע טלפון 221111
ירושלים.

מחפשים
לרכישה או השכרה
חנות
מ"ר 40 במרכז באר-שבע
(העיר העתיקה)
לפנות טלפון 91901-057

לוח מעריב ירושלים

הצעות עבודה

מכוניות למכירה

עסקים

מבני תעשיה

(סוף מעמוד 46)

דירות למכירה

דירות להשכרה

דירות מרוהטות

לוח מעריב חיפה

הצעות עבודה

מכוניות למכירה

(סוף מעמוד 45)

דירות למכירה

דירות להשכרה

דירות מרוהטות

אבישלום דרורי
מהפנט
* היפנוזה שימושית
* גמילה מעישון בעזרת היפנוזה
* לימוד אנגלית בעזרת היפנוזה
* הרזיה בעזרת היפנוזה
* בעיות ?
* יעוץ בעניני משפחה
פרטים תל-אביב
טל. 289835, 297193

READER'S DIGEST
לשנה — 42 ל"י
שנתיים — 80 ל"י
3 שנים — 120 ל"י
באנגלית — צרפתית — גרמנית — ספרדית — איטלקית — ועוד 8 שפות
כתובתנו החדשה
דנגור, תל-אביב רחוב הגלבוע 4 טל. 246910

ארונות קיר
וחדרי שינה מעולים
לפי מידה·סנדויץ פול·הספקה מהירה

תצוגה ומכירה: רהיטי כדורי בע"מ
ירושלים: רח' כורש 6 טל: 222767
רח' יפו 39 טל: 227911
חולון: רח' סוקולוב 8 טל: 845333
בני-ברק: רח' רבי עקיבא 6
רחובות: רח' אחד-העם 22
לעולים חדשים 20% הנחה

רהיטי כדורי בע"מ

משהב
חברה לשכון בנין ופיתוח בע"מ
מציעה למכירה
חנויות
במחירים סופיים
* בטבעון
* נתניה
* בני ברק — קרית הרצוג
* ירושלים — סנהדריה
בדבר פרטים לפנות:
תל-אביב — ליליינבלום 27, טל. 58144
ירושלים — רח' הגידם 1, טל. 224181
חיפה — רח' ארלוזורוב 3, טל. 668049

החל מיום ראשון 2.3.75 יחולו שיפורים בקווי „דן" 71-70

קו 71 — יסע במסלולו הרגיל עד תל־השומר, יחזור לצומת מנדס ויסע דרך קרית אונו (קיראון וריימן) יחצה את כביש לוד עד קרית גיורא לרח' העצמאות ותחנה סופית ליד הקו 36.

לכוון תל־אביב רחוב העצמאות (חוצה את כביש לוד) המשך דרך לוי אשכול, שמאלה לרחוב מלך ימינה לרחוב רמז שמאלה הנשיא שמאלה לדרך הארזים, ימינה לרחוב מנדס ושמאלה לתה"ש וממשיך במהלכו הרגיל.

שעות היציאה מאור יהודה: 06.30, 07.30, 08.30, 09.30, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.00 האחרון

שעות היציאה מתל־אביב: 06.30, 07.30, 08.30, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.00 אחרון.

קו 70 — עד צומת דרך פתח־תקוה שאול המלך במסלולו הרגיל בצומת ימינה לשד' שאול המלך שמאלה לאבן גבירול, יהודה הלוי ובמסלולו הרגיל עד רח' מקוה ישראל.

בכוון לתה"ש — רחוב מקוה ישראל, יהודה הלוי, אבן גבירול ימינה לשד' שאול המלך דרך פתח־תקוה ובמסלולו הרגיל.

הקו יפעל מתל־אביב מהשעה 5.00 עד 21.00 אחרון. מתל השומר מהשעה 05.30 עד 21.10 אחרון. בתדירות של 15—8 דקות.

הנהלת „דן"

לועדי עובדים והנהלות מפעלים

המעונינים לחלק

שי לפסח

לפנות ליבואנים אריקו טריידינג ישראל
טלפון 828447

בהנחה של 40% על כלי בית מנירוסטה.

הודעה חשובה
בענין רישום לכתה א' בביה"ס הממלכתי „פולה בן גוריון"

מאחר ועיריית ירושלים מנסה להקטין את מספר הילדים שיתקבלו לכתה א' בבית הספר „פולה בן־גוריון", עלול ילדכם להשלח לבית ספר מרוחק מהאזור.

אנו מזכירים לכם:

א. עמדו על בצוע ההרשמה בבנין „פולה בן־גוריון" ולא בבנין ביה"ס „רחביה".

ב. בעת ההרשמה דרשו שילדכם ילמד בבית הספר „פולה בן־גוריון", זו זכותכם!

ועד הפעולה של הורי האזור
בית־הספר הממלכתי
„פולה בן־גוריון" בירושלים

מרכז לתרבות וחברה ע"ש רוטשילד

מרתף 10
לתרבות וחברה

תכנית פעולות שבועית

יום א' 2/3 שעה 8 בערב
שירה בכליל בשיבירת — רק שיא
המורים היהודים בארה"ב
במשתתפות:
עטיפס יפקור — אוניברסיטת חיפה
ערה אוזרזי — אוניברסיטת חיפה

שעה 10 בערב
על מקסים יונל. מנצ. מרגב: ד"ר גורויי

יום ב' שעה 10 בערב
זה פשיטש ת.זז
שפוקהשיון מה הוא רוצה?
יוקרן הסרט בשבועוני
„שמוקהשיון והמוסיקה שלו"
מנחה: רות זאב

יום ג' 4/3 בשעה 10 בערב
פיאנו־בר / גיטרה

יום ד' 5/3 שעה 8 בערב
ערב חופשי

יום ה' 6/3 שעה 10 בערב
פיאנו־בר / גיטרה

יום ו' 7/3 שעה 9.30 בערב
ערב פמורנמים
ערב פמורנמים (מרב סגור)

מוצאי"ש 8/3 שעה 10 בערב — מקרבל מנ בכלל
ערב פולקלור דרום אמריקאי
בביצוע: הזוג ששאמא

חיפה, שדרות הנשיא 142, טלפון 83424

עברנו למשרדנו החדש
ברחוב מוזיר 9, ת"א
טלפון 451261-2-3

א. יסקי ושות', אדריכלים בע"מ

ECB

חברה כלכלית לירושלים בע"מ

למכירה אולם מלאכה

בשטח של 114 ממ"ר נטו, בקומה ב' באיזור התעשיה מקור־ברוך ירושלים.
חלקה 77/5—184 בגוש 30076.

הצעות בכתב נא לשלוח עד תאריך 10.3.75 לת.ד. 1241 ירושלים, ולציין על המעטפה: „אולם מלאכה".

מספר הטלפון של חברתנו
הוחלף מהיום 28.2.75
למספר 510206

„תובל" הובלות מ.ב.
סניף חיפה
דרך העצמאות 120

קולסו ייצור מכשירים אולטרא מדויקים
קרית המדע חיפה

היום, יום ו' 28.2.1975
משתנים מספרי הטלפון במפעלנו

המספרים החדשים:

510271
510272
510273

„טיבי" טירת צבי

בית חרושת לנקניק ובשר מעושן
כשר בהשגחת הרב דוד נשר, ירושלים
מהיום מספרי הטלפון החדשים שלנו הם:
065-88961, 065-88960

מספר הטלפון של חברתנו
הוחלף מהיום 28.2.75
למספר 510205

שער־מזר (שווק מלט) בע"מ
סניף חיפה
דרך העצמאות 120

עתיד בטוח!!

באחד מקורסי „מרים"

* מודליסט(ית)
* גוזר(ית) קונפקציה
* תולצות ומכנסי גברים
* צייר(ת) אופנה
* תופרת סלון
* קורס לגזירה ותפירה של החוש
* קורס לבגדי ילדות
* המינר פרוספקט לקדם. גזירת בכתב.

דרושים
מהנדסים · טכנאים · ביטאים · שרטטים · מחסנאים · מנהלים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · סוכנים

דור כימיקלים בע"מ
מפעל המתנול

לאגף הפתוח של מפעלנו

דרושים

* מסגר מכני מעולה
* מפעילים למתקני הייצור
* צבעים לאחזקת מתקנים

תנאים טובים למועמדים המתאימים

נא לפנות בכתב לת.ד. 10036 חיפה
או טלפונית 04-726952.

— סודיות מובטחת —

רייקם

ל„רייקם" (ישראל) בע"מ
האם את בעלת יוזמה?

דרושה

מזכירה מנוסה

* השולטת בשפות עברית ואנגלית
* המקלידה בשתי השפות.

המשרה כולל עבודות מזכירות ותחומי אחריות נרחבים למועמדת המתאימה.
שעות העבודה: 08.30—16.00.

נא לפנות בכתב, בצרוף תולדות חיים ל„רייקם" (ישראל) בע"מ, ת.ד. 859, גבעתיים.

חברה מסחרית גדולה
בענף הכימיכלים מחפשת:

עובד(ת) רציני(ת)
לניהול חשבונות לקוחות

דרוש נסיון קודם בהנהלת חשבונות של לפחות 3 שנים, ויכולת לעבוד באופן עצמאי.

על המועמד(ת) להיות בעל(ת) סוג 2 או 3 בדרוג הנהלת חשבונות. ידיעה באנגלית תחשב כיתרון.

על המועמד(ת) לפנות בכתב יד לת.ד. 545 ת"א, תוך ציון „עבור מנהל חשבונות".

אוניברסיטת חיפה

דרושים

✶ מהנדס בנין

תאור התפקיד: מנהל מחלקת הבנין

הכישורים הדרושים: מהנדס בנין, נסיון של 5 שנים לפחות בתכנון ופיקוח על עבודות בניה צבוריות, רצוי נסיון באחזקת מבנים. שליטה מלאה בעברית וידיעת השפה האנגלית. כשר ניהול משא ומתן, יכולת לארגן ולפקח על צוות עובדים.

דרגה: בהתאם לכישורי המועמד

✶ ממונה על הבטיחות

תאור התפקיד: אחריות לנושא בטיחות וגהות, מניעת שריפות וקיום הבטיחות במוסד הדרכת עובדים והוצאת נהלים.

דרישות התפקיד: טכנאי בנין או טכנאי מכונות עם נסיון של 3 שנים בוגר קורס בטיחות של המוסד לבטיחות וקורס כיבוי אש, או נסיון של 5 שנים בעבודה כנ"ל.

היקף המשרה: מלאה

בהצעות מתאימות נא לפנות למחלקת כח אדם בכתב אוניברסיטת חיפה, הר הכרמל חיפה.

דרוש
לחב' יבוא מסחרית גדולה

מנהל חשבונות

בעל כשורים מנהליים
ובעל מרץ ויכולת

התפקיד כולל: ארגון, השגחה ופקות על נהול מלאי וחשבונות ברשת גדולה של סניפים, ומחלקת הנהלת חשבונות בת 30 איש.

נדרשת ידיעת אנגלית ועברית.

סודיות מובטחת.

תנאים טובים למועמד המתאים.

נא לפנות לת.ד. 26285 תל־אביב.

דרושה

מוכרת
(תושבת ירושלים)

לדוכן שעונים

בחנות „המשביר לצרכן" בירושלים

משרה מלאה — שעות מפוצלות

✶

המעוניינות מתבקשות לפנות אל מר יהושע בראון טל. 59302-3 ת"א

לסטודיו גדול בחיפה

דרוש/ה

גרפיקאי/ת מבצע/ת

בעל/ת נסיון בביצוע עבודות גרפיות במשך שנתיים לפחות.

✶

נא לפנות בכתב בפירוט נסיון בעבודה אל ת.ד. 4499 חיפה, עבור „גרפיקאי"

דרוש סוכן

למכירת מיכון משרדי ומתן הדרכה ללקוחות

* נסיון קודם במכירות
* בעל רכב פרטי.

— הכשרה תנתן במקום —

סיכויים טובים להתקדמות!!

בפרטים לפנות: „מפעולי" בע"מ, נחלת בנימין 57 תל־אביב, טלפון 611521 בין השעות 8.30—16.00 (לגב' צבילינגר או למר גרון).

הזמנה לדין

אל: אורה והיים רוזין — כתובת בלתי־ידועה.

הואיל והתובע הגיש לבית משפט שלום בנתניה תובענה נגדכם, כמפורט בכתב התביעה אשר העתק הימנו תוכלו לקבל במזכירות בית המשפט ברחוב הרצל 30, נתניה, בשעות הקבלה, הנכם מוזמנים להגיש כתב הגנה תוך 15 ימים מיום פרסום הזמנה זו ולהתייצב למשפט ביום 18.3.75.

תדעו לכם שאם תגישו כתב הגנה ולא תתייצבו למשפט ביום האמור בהזמנה יינתן באותו יום פסק־דין שלא בפניכם אך אם לא תגישו כתב הגנה בתוך שנקבע לכך בהזמנה יינתן פסק דין שלא בפניכם אף לפני היום שנקבע למשפט וההזמנה להתייצב תבוטל.

צ. לביא
עוזר מזכיר ראשי
בית־משפט־השלום נתניה

16.2.75

מעונין בסופרמרקט
(או מינימרקט גדול)
לקניה או שותפות

בהצעות רציניות נא לפנות לת.ד. 550 הרצליה נוף־ים

ד. סולטן בע"מ
יועצים לניהול וייצור

מחפשים לאחד מלקוחותנו —
מפעל גדול בענף העיבוד השבבי
באשקלון

טכנאי יצור

עבור:

* הכנת תוכניות עבודה
* תכנון ופקוח על היצור

המעונינים יפנו בכתב, בצרוף קורות חיים לת.ד. 270, קיראון, או טלפונית: 750722 (בין השעות: 09.00—15.00).

המשך „דרושים" בעמודים:
47, 48, 49, 50, 51

חברה גדולה לייצור קונפקציה

מעונינת למסור עבודות
לייצור בד סריג בשכר

במכונות
INTERLOCK
24 GAUGE
30" (ZOLI)

נא לפנות בכתב לת.ד. 31037, ת"א.

למשרד רואי חשבון בתל־אביב

דרושים

מבקרים

מכל הדרגות

לפנות בכתב עם ציון הנסיון וההשכלה לת.ד. 23031

למושב כוכב

דרוש

מרכז משק

בעל נסיון

בהצעות לפנות בכתב ליו"ר ועד מושב כוכב ד.נ. שדה־גת בצרוף אישורים על נסיון קודם. לקביעת פגישות ניתן להתקשר 2819—051, 2042—051.

לבית דפוס יפת בע"מ

דרוש/ה

מנהל/ת חשבונות

סוג ב'—ד', בעל/ת 3 שנות נסיון,
עדיפות לבעל/ת נסיון בהכנת משכורות,
התאמת חשבונות, טפול בחשבונות לקוחות וספקים.

נא לפנות טלפונית: 762383

למוסך גדול בתל־אביב

דרושים

* מכונאי רכב נוסעים
* פקידה
* מחסנאי
* פקידה מרכזנית

המועמדים יפנו טלפונית 39871 כל יום בין השעות 9.00—11.00 אל מר רמי קנטור לשם קביעת מועד לראיון.

למפעל בכפר־סבא

דרושה מזכירה

כולל הדפסה בשפות עברית ואנגלית.

לפנות „הדיקי" כפר־סבא, אזור התעשיה ב'
טלפון 8—23217—052.

הקריאה המהירה פורצת קדימה

...ל"ה, המכון הישראלי לשיפור הקריאה, מקיים קורסים מיוחדים ...קריאת בזק על בסיס מדעי ✶ משתתפי הקורס — בעלי עסקים, ...נהלים, רופאים, סטודנטים ותלמידי תיכון החייבים לקרוא חומר רב — ...זוגלים, בסיום הלימוד, להחיש את קריאתם במידה מפתיעה ✶ ...רסים גם בבאר־שבע — חיילים משוחררים פטורים משכר לימוד

...צוך המרוץ המרתוני של ...ישות המתקדמת לעבר ...ל, במחצית השניה של ...ה ה־20, עשר נסיון לע־ ...מישהו, איזה בציג הביב ...דור הטרנזיסטורים ומט־ ...יות ותקשר לו בפרצונו השאלה: — את „מלתי־ השלום" קראת? הוא ...ד לכם מבט בוהה, יגביר ...עוצמת הטרנזיסטור ...ם הלאה, מי משוגע כ־ ...לבזבז ימים, שבועות ו־ ...י וחדשים על כרכיו של ...סטוי.

...בשיו, מסתבר, ישנה תק־ ...באופק. לאחר שהקורסים ...יאה מהירה, המתנהלים ...לה מעשר שנים ביש־ ...הפכו לתופעה מקובלת ...בחברה הישראלית, כ־ אנו שומעים, בין ידי־ את הדרישה הבאה: ...אלוי את „מלחמה ושי־ ...בעשר שעות — אני, ...תי במשהו אחר, ספלתי ...ישרי של שריון בשי־ ...ה חצי שעה.

...ת, רבותי, זו אינה אג־ ...ה, עכשיו הכל בארץ ...סים הללו להשתלמות ...ה של אנשי עסקים, מ־ ...מפעלים, רופאים, ס־ ...טים, תלמידי תיכון, ו־ ...ו... עקרות־בית. כמה ...ים קבוצתיים התארגנו ...מו לאנשי מינהל במשר־ ...הבטחון, לאנשי מינהל ...דר האוצר, לרופאים ו־ ...יות בבית חולים „השי־ ...בוכות תקוה ועוד. ע־ ...ז רבות של מוסדות ו־ ...לים שולחים קבוצות־ ...ות של עובדים להשי־ ...ת בקורסים לקריאה מ־ ...„השמיניסטים" והד־ ...אלפים, הזקוקים לקורס ...קראת בחינות הבגרות ...ויר לנשימה" — „הה־ ...ה על הנושא, וארגנו, ...ת מתנבי כיתותיהם, ...ים שהתנהלו ומתנהלים ...בי הספר עצמם. החלו־ ...בשטח זה: ביה"ס ה־ ...יש „בוקר" בנחות־ ...ביה"ס התיכון „ר־ ...בנתיים. ביה"ס „הח־ ...יש „רוטמן בקריתיים ...ם.

...מה מבוססים הקורסים ...? — משיב יצחק סיטי, ...המרצים הבכירים של ...ה, המכון הישראלי ל־ ...ר הקריאה: „האדם ה־ ...מעולם לא למד לק־ ...כהלכה. הקריאה היא ...ה מחשבתי של סמ־ ...חזותיים מוסכמים, מ־ ...ת הפיענות של המתש־

בה היא עצומה והקריאה ה־ רגילה אינה עומדת בשום יחס למהירות זו".

„מחקרים שנערכו בארצות הברית הוכיחו, כי אדם בעל כושר חשיבה בינוני, מסוגל „להזרים" את מחשבותיו ב־ קצב של 400—500 מלים ב־ דקה. כלומר: קיים פער ע־ צום בין מהירות הקריאה של האדם המצוי לבין קצב המחשבה שלו. בקורס זה אנו שואפים לבטל פער זה. למשל: אם נצא מתוך הנ־ חה שכושר חשיבתך הוא 500 מלים והנך קורא רק 150 מלה בדקה (אגב, זהו הממוצע הישראלי) הרי אנו צריכים לגרז את מהי־ רות קריאתך עד 500 מלה בדקה, וכל זאת, בלי חשש לרמת ההבנה שלך".

„מה אם־כן, צריכות להי־ יות הציפיות של משתתף בקורס לקריאה מהירה?" — שאלנו. „ובכן, תחזית ה־ התקדמות של המשתתף ב־ קורס לקריאה מהירה היא: להכפיל את מהירות קרי־ אתו מבלי לפגוע בכושר הבנתו. אולם, זה לא הכל; לאחר השתתפותם של אלפי לומדים ב־240 קורסים שק־ יים מיל"ה — המכון היש־ ראלי לשיפור הקריאה — עד היום, מתברר, כי התי־ קדמות הלומדים בקריאה, וביחוד בקריאה בחומר קל, היא הרבה מעבר לכך: כ־ 20 אחוזים מכפילים את מהירות קריאתם, כ־50 אחו־ זים קוראים פי שלושה ופי ארבעה יותר מהר. שאר ה־ אחוזים שנותרו קוראים פי חמישה עד פי עשרה יותר מהר.

את כושר קריאתם, הת־ מנה לאוזרה, של אלה ה־ אחרונים אנו מסבירים כך: קיימים בני אדם רבים בע־ לי כישורים לצילום בעיניהם תוך כדי קריאה. בני־אדם א־ לה מסוגלים לצלם 3—4 שו־ רות של חומר קריאה במ־ בט אחד ובארבעה־חמישה מבטים הם מצלמים את כל העמוד. אנו המשכנו לש־ אול: „מה, בעצם, יכול א־ דם לעשות עם יכולת הקריאה המהירה?" — „אה, הרבה מאד", היתה התשובה והוא המשיך: „עם מיומנות הק־ ריאה המהירה מסוגל אדם לעבור במהירות וביעילות על פני עתונים, שבועונים ופרסומים שונים. הוא מסו־ גל לסנן, לתמצת, ללקט ו־ לדלות מהם את הידע הדרוש לו ולקבוע מה כדאי לקרוא בעיון מיוחד ומעמיק. הקו־

רא המהיר מסוגל לעבור על חומר קריאה רב לקראת מב־ חנים ובחנים, לקרוא ספרים עבי כרס של חומר ביבל־ יוגרפי ומדעי ולהוציא מתו־ כם את העיקר ואת החשוב. מורים, למשל, מסוגלים לב־ דוק כתברות ועבודות תל־ מידים במהירות וביעילות. לדעתי, אדם מסוגל להג־ ביר את כושר התפוקה שלו, בעבודה ובלימודים הקשורים לקריאה, בצורה מפתיעה ביותר.

ולבסוף, רציתי ללמוד מ־ שהו מסודות הקריאה המ־ הירה ולו על רגל אחת, ו־ שאלתי: „על מה אתם מ־ בססים את לימוד הקריאה המהירה?" — „הקריאה ה־ מהירה מבוססת על ההנ־ חה, שעינו של אדם משולה למצלמה: כשם שמצלמה מ־ צלמת בכל לחיצת הדק ת־ מונה אחת בלבד, כך גם, עינו של אדם: היא „מצל־ מת" בכל מבט קבוצת סי־ מני דפוס. בדרך כלל, תופ־ סים סימני־דפוס אלה שטח של מלה אחת. אם נצא מ־ תוך הנחה, כי שורה של ספר קריאה רגיל מכילה 12 מלים, הרי העין עושה 10 עד 12 „צילומים" בכל שו־ רת קריאה. בלימודי הקריאה המהירה אנו מרגילים ומ־ אמנים את העין לראות ב־ מבט אחד שטח המכיל 2—3 מלים, והדבר נעשה ללא כל קושי; תרגילים מיוחדים „מזכירים" לשרירי העין, כי הם מסוגלים לפעול ביותר מהירות וביותר יעילות ב־ התאם לאפשרויות שהטבע העניק להם. העין המתאמ־ נת מתוקת את שריריה ה־ ראיה ועל ידי כך מתרחב שדה הראיה של העין, ובמ־ קום „לצלם" שטח של מלה אחת, „מצלמת" העין שטח של 2—3 מלים בבת־אחת ולעתים אף הרבה יותר". — „האם תוכל להצביע על הי־ שגים של לומדים שעברו את הקורסים לקריאה מהי־ רה?" — „כן, בהחלט", היה התשובה. „כאמור, כמעט כל הלומדים מכפילים את מהירות קריאתם, אולם כ־ 30 אחוזים מהם, בעלי כי־ שורים „התופסים את העין" מצליחים להגיע להישגים מרשימים. לדוגמה:

1. אברהם דור, סטודנט מתל־אביב, התחיל לקרוא במהירות של 170 מלים ב־ דקה וההבנה שלו היתה 80 אחוזים. בפגישת הסיכום ק־ רא 730 מלה בדקה עם 70 אחוזי הבנה. בחומר קל הוא

קרא 1600 מלים בדקה עם 77 אחוזי הבנה.

2. דב גרוסמן, תיכוניסט מהרצליה, התחיל לקרוא ב־ מהירות של 290 מלים בדקה וההבנה שלו היתה 60 אחו־ זים. בפגישת הסיכום קרא 980 מלים בדקה ואחוז ה־ הבנה היה 85 אחוזים. ב־ חומר קל הוא קרא 1682 מלים בדקה (כ־5 עמודים של ספר קריאה רגיל) וההי־ בנה שלו היתה 93 אחוזים.

— „כמה זמן נמשך קורס לקריאה מהירה?" — „ה־ קורס הוא בן 9 פגישות בנות כשעתיים כל אחת ה־ מתקיימות פעמיים בשבוע. כלומר: משך הקורס הוא כחודש ימים".

— „היכן ומתי אתם מקיי־ מים את הקורסים שלכם?" — „אנו פותחים קורסים לק־ ריאה מהירה בארבעה מרכ־ זים: בירושלים, בבית אלישבע, רח' המודעי 4 (קטמון). בתל אביב, בבית ציוני אמריקה, רח' אבן גבירול 24. בחיפה, ב־ בית המהנדס רח' שבתאי לוי 24. בבאר שבע, בבית ה־ מדרש למורים וגננות, רח' רינגיים. במחזור הראשון יפתחו קורסים, ביום ראשון 2 במרס, בחיפה ובבאר־ שבע ובמחזור השני יפתחו קורסים, ביום שני, 3 ב־ מרס, בירושלים ובתל־ אביב.

כל הקורסים בכל המחזורים יפתחו בשעה 6.00 בערב. אפשר להרשם 30 דקות לפני פתיחת הקורס.

— „בהזדמנות זו ברצוני לציין שחיילים משוחררים זכאים לי השתתף בקורס „הענבי". כן, נכון הדבר. חיילי מילואים מ־ שוחררים שימסרו למזכירות הרישום צילום תעודה הנושאת את הכותרת: „חוק החיילים המשוחררים (החזרה את שנה). תשל"ד — 1973" ימלאו טפסים מתאימים ויש־ תתפו בקורס — חינם.

אגב, אנו מקיימים קורסים לקריאה מהירה בכתב לאלה המתגוררים הרחק ממרכזי ה־ לימוד בארץ. אלה האחרונים יכולים לפנות: אל ת.ד. 4730 פתח־תקוה, ויקבלו את כל הפרטים והדרושים להצ־ טרפות לקורס בכתב (לפי הוראות משרד העבודה, זכות הלימוד חינם אינה מוקנית ללומדים בכתב).

קורסים אלו הם האחרונים שבהם זכאים חיילים משוח־ ררים ללמוד חינם.

(מ.)

הודעת פוקד

אזרחי ישראל או תושבים קבועים בה, ...גברים בגילים 18 עד 54, אשר אינם נמנים ...ם הכוחות הסדירים או עם כוחות ...מילואים של צבא ההגנה לישראל, נקראים ...רישום ולבדיקות התאמה לשרות בטחון.

...תקופה הקרובה יקראו לרשום ולבדיקות ...אמור, גברים, בעיקר בגילים המבוגרים, ...שר מאז הגיעם ארצה טרם התיצבו ...רשום ולבדיקות.

...מון האנשים נעשה בשיטה ממוכנת, ולכן ...לה שחובת ההתיצבות חלה עליהם ...תבקשים להמתין עד לקבלת צו ההתיצבות.

...כדי לזרז תהליך הרשום והבדיקות ולמנוע ...מהמתיצבים טרחה ואבוד זמן מיותר, ...תבקשים המתיצבים:

א. להצטייד בתעודות ובמסמכים הבאים:
1) כל המסמכים הרפואיים המעידים על מצבו הבריאותי.
2) שתי תמונות פספורט.
3) תעודת זהות.
4) תעודות צבאיות המעידות על מעמדו לגבי חוק שרות בטחון.

ב. להקפיד על התאריך ועל השעה הנקובים בצו ההתיצבות שקבל.

יצחק רוזן, אל"מ
ראש מרכז גיוס
פוקד
אגף כח אדם

למכירה במושב בצרה
ציוד השקיה

✶ צנורות קליס 3" 1500 מ'. אביזרים שונים לנ"ל.
✶ כ־30 ממטרות 1".
✶ כמו"כ 1400 מ' צנור פלדה 3"—4" באדמה.

פרטים אפשר לקבל במזכירות הכפר או אצל מנהל המשק, בשעות העבודה.

מזלגות הרמה למכירה

2—3 טון, גלגלי אויר, הנע הידראולי.

טלפונים: 624831 — 876354.

פוליסת חבילה למרפאות ובתי הבראה

לונדון ואדינבורו; חברה לבטוח כללי בע"מ
הוציאה פוליסה מיוחדת
לרשימת הפוליסות המיוחדות שלה

פוליסת חבילה למרפאות מכסה בין היתר חבות כלפי הציבור, חבות המעביד, כסף בקופה ובמעבר, שבר ואונות לבלוניות זכוכית, מראות שמשות ושלטי ניאון.
נזק כתוצאה מאש ברק רעידת אדמה, סערה, סופה ושטפון.
אובדן כתוצאה מפריצה, מעשי שוד, שביתות, מהומות ואנשי זדון.
אובדן רווחים.

כל זאת ועוד תמצא בפוליסת חבילה של לונדון ואדינבורו

סוכננו לצפת והגליל — הרצל אהרון, רחוב ירושלים, צפת
סוכננו לנתניה והסביבה — אטלס, משרד נסיעות ובטוח, רחוב הרצל 29

מ. מסלר. סוכנות לבטוח בע"מ

המשרד הראשי: היהה שער פלמר 1. הסניף: תל־אביב רחוב יהואש 11

ברמות השרון:

- 4 חדרים, כניסה מיידית.
- 3 חדרים, נהדרת, ב־ התחלת בניה.
- 800 מ"ר מגרש לבנית 2 וילות. גוף פרטיב.
- 400 מ"ר לבניה וילה או קוטג' בזול.
- קיוסק — מסעדה למ־ כירה, מקום טוב, שטח גדול.
- דירות להשכרה, מרו־ הטות וללא ריהוט.
- וילות להשכרה.
- וילות יד שניה, ובב־ ניה, במקומות הטובים.
- 10 דונם מגרש חקלאי בהרצליה.
- 3½ חדרים צמודת (125 מ"ר). בהרצליה, כניסה מידית 225,000.— ל"י

●

„שבח"
סוקולוב 31 רמת השרון
470529

מכירת דירה

הנני מזמין הצעות לרכי־ שת דירה בת 2½ חדרים על כל הנוחיות, בקומת הקרקע ברחוב הניצנים 10, תל־גבורים, חולון וה־ מטלטלים שבה. המכירה כפופה להסכמת בית־ המשפט.

אין הח"מ מתחייב לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או כל הצעה שהיא.

בדבר פרטים לפנות לעו"ד חיים פאל לילינבלום 46, תל־אביב, טלפון 615205 לפגישה.

לראיית הדירה לפנות ל־ הוסה בן שחר טלפון 783986 (אחה"צ) או אל־ פר בילה טלפון 840377.

חיים פאל, עו"ד
מנהל עזבונות הירשנר ז"ל

אמלי נוב

נקוי ותיקון שטיחים
תוך 24 שעות
בשיטה אמריקאית
— שרות מהבית —
המלך ג'ורג' 84, ת"א
טל. 287342.

למכירה
פיפר 930

מודל 1973
2000 שעות מנוע.
טלפון 919801.

נגנבה קונטסה 1300

צבע קרם
מס' 463—230
המודיע ראשון לטלפן
04—81808 04—529054
או למשטרה —
יקבל פרס כספי

למכירה מגרש

½ דונם לקוטג' בתל־השומר

רודי מכס רמת־גן
טלפון 726921

בית אולפן עקיבא — נתניה
אבל עם **וולטר**
ועם כל משפחת **ווילסון**
בארץ ובארצות־הברית
על פטירתה של
דורותי ווילסון
המעולה
מנוחתה עדן.

טכס האשכבה יתקיים בגן הקבר דרך שכם 4, ירושלים, ביום א' י"ט באדר תשל"ה 2.3.1975 בשעה 14.00.

הקבורה תתקיים לאחר הטכס בבית הקברות האמריקאי — בדרך רפאים.

לאמנון זלצמן

אתך באבלך הכבד בהילקח ממך
בדמי ימיה
רעיתך ז"ל

מנהלי תחנת דלק
רמת השרון בע"מ

ביום ראשון, י"ט באדר תשל"ה
יום השנה השלישי לפטירתה של אמנו
פסל לנדמן ז"ל

תתקיים אזכרה בבית העלמין בבאר־שבע
ביום ראשון, 2.3.75 בשעה 3.30 אחה"צ.

המשפחות לנדמן, בוקסבאום

במלאת שנה לפטירתו של בעלי ואבי
אברהם דוד שכטר ז"ל
(מגלדשטיין)
נעלה לקברו להתייחד עם זכרו ביום ראשון, י"ט אדר (2.3.75) בשעה 1.30.
מוקירי זכרו נפגשים על־יד השער בקרית שאול.

ברכה שכטר והמשפחה

משתתפים באבלו הכבד של
אמנון עדין
במות
אביו ז"ל

רשות פיתוח אמצעי לחימה

ליעקב וייץ

אתך באבלך במות
אביך ז"ל

א.א.ל. ישראל בע"מ

אוניברסיטת תל־אביב
הנהלת ספרית סוראסקי, ועובדיה
מתאבלים על מותו של הספרן והעובד הנאמן
ג'ורג' פניו ז"ל
ומשתתפים בצער המשפחה

ליוסי דורון

הננו משתתפים בצערך על מות
אמך ז"ל

מחבריך לעבודה במכון האולפנים

מהנדס + השקעה

נסיון רב בניהול בחו"ל
מתכונן לעליה ומעונין להכנס כשותף פעיל בתעשיה
קיימת או בהקמה.

פרטים לת.ד. 20650 ת"א למס' ל/עג/797.

לאמירה ולמשפחתה

אתכם באבלכם הכבד במות
האם והרעיה
רחל ז"ל

משפחות:
שוקלינסקי, גרוסמן, טרכטמן, מאירוסון, גרינברג, שחר ואיריס מלצקי

לאמירה ומשפחתה

משתתפים באבלכם הכבד במות אמכם
רחל נוביץ' ז"ל
מי יתן ולא תדעו עוד צער

משפחת ישראלי

משתתפים באבלו הכבד של
יוסף פונדומסקי
במות
אביו ז"ל

רשות פיתוח אמצעי לחימה

אנו משתתפים באבלו הכבד
של חברנו לעבודה
גיורא נורדון
במות אשתו היקרה
יעל ז"ל

עובדי תא פיזי
חבל הגליל צפת

השתתפותנו הכנה באבלו של
חברנו ועובדנו
מונטי רוזן
במות אביו
ז'ק ז"ל

סיבים כימיים ישראליים בע"מ

לצבי דבש ומשפחתו

אתכם באבלכם על מות האב
אריה

המועצה לייצור ולשיווק של פרחים
ההנהלה והעובדים

לצבי דבש

אתך באבלך במות
אביך ז"ל

איגוד ארצי של מגדלי פרחים

ב"ה
לאידה, שלום, ציון וגבי
אתכם יחד כואבים ודואבים
על מותה של
ניצה ז"ל
בדמי ימיה
כל דיירי הבית
שדרות הקונגרס 31 בת־ים

ב"ה
לד"ר ישראל ברלמוטר ומשפחתו
משתתפים בצערכם במות
האם ז"ל

צוות עובדי „מרכז למען הילד"
תלפיות, ירושלים

סגן
שמחה יגאל ז"ל

השנה שנים לנפילתו במלחמת ההתשה במוצב המזח
אח למשה ז"ל

עליה לקברו בקרית שאול ביום ג' 4.3.75 בשעה 4.00 אחה"צ.

*

אזכרה תתקיים בבית ההורים ברח' רייגס 36 ה"א ביום ב' 3.3.75 בערב.

המשפחה

ביום השנה לפטירת
בעלי ואבי היקר

משה פורמן ז"ל

נעלה לקברו להתייחד עם זכרו ביום שלישי 4.3.75 כ"א באדר תשל"ה בשעה 3 אחה"צ.
נפגשים ליד השער החדש בבית העלמין בחולון.

אשתו פניה
בתו יהודית

מלגזות הרמה להשכרה

קלרק
2—2½ טון
מנוע דיזל
גלגלי אויר

טל. 03—908171
בערב 03—917357.

מעוניינים בציוד בניין משומש

עץ, רגלי ברזל וכו'

(תשלום במזומן)
טל. (ביום) 03-459521
או 03-459855
בערב 03-907009
או 03-858097

בחיפה! קבלת מודעות דחופות בשעות הלילה (מ־18—24) לכל העתונים טלפון 718018.

אזכרה

אזכרה וגלוי מצבה של יקירתנו

פרידה דריזנר ז"ל

תערך בבית־העלמין בחולון, ביום שני כ' אדר תשל"ה 3.3.75 בשעה 3.15 אחה"צ.
נפגשים ליד השער הישן של בית־העלמין בשעה 3.00 אחה"צ.
אוטובוס מיוחד יצא מבית המנוחה רח' יוחנן הסנדלר 4 תל־אביב, בשעה 2.15 אחה"צ.

המשפחה

ביום השלושים למותו של בננו היקר

עפר מרגלית ז"ל

נתייחד עם זכרו בבית העלמין בתל־מונד, ביום ראשון, י"ט באדר 2.3.75 בשעה 16.00.

משפחת מרגלית
ומושב בני־דרור

במלאת שלושים לפטירתו של בעלי,
אבינו וסבנו היקר

ד"ר חיים דוניצה ז"ל

נעלה לקברו ונתיחד עם זכרו לגילוי המצבה ביום ראשון י"ט באדר תשל"ה (2.3.75).
נפגשים בשעה 3.30 בבית העלמין בחולון בשער החדש.

האבלים: המשפחה

במלאת שנה למות יקירנו

שלמה אלטרסקי ז"ל

נעלה לקברו להתיחד עם זכרו ביום שלישי, כ"א אדר תשל"ה (4.3.75) בשעה 3.00 בבית העלמין בשכ' הותיקים נתניה. אוטובוס יצא בשעה 2.45 מבית המנוח ברח' הרב־קוק 11 נתניה.

המשפחה

למנהלת בית ספרנו
בתיה אילני ובני ביתה

במות
האם

מי יתן ולא תוסיפו לדאבה עוד
מהמורים, העובדים, ועד ההורים
ותלמידי בי"ס אורנים נוה מונוסון

במלאת תשע שנים לפטירתו של ראש משפחתנו

ד"ר משה כהן ז"ל

(המביאנין)

נעלה לקברו להתייחד עם זכרו בבית העלמין בקרית־שאול, ביום שני, כ' באדר תשל"ה (3.3.75) בשעה 3.30 אחרי־הצהרים. נפגשים ע"י השער.

המשפחה

במלאת 10 שנים לפטירתה של

מרים סטקלוב ז"ל

(לבית דיאמנשטיין)

נעלה לקברה ביום ראשון י"ט באדר תשל"ה (2.3.75) בשעה 15.30 בבית העלמין בחולון. נפגשים בשער החדש.

המשפחה

במלאת שנה לפטירתו של יקירנו

חיים פייבל תומשוב
ז"ל

נעלה לקברו להתייחד עם זכרו ביום ראשון
י"ט אדר תשל"ה (2.3.75) בשעה 4.00 אחה"צ,
בבית העלמין החדש בכפר סמיר חיפה.

המשפחה

במלאת ארבע שנים לנפילת בני, אחי ונכדי היקר
סמ"ר
זלמן-אהרן פליישמן ז"ל
בן ר' אלתר־חיים ז"ל
ממושב צפריה

נעלה לקברו להתיחד עם זכרו בבית הקברות הצבאי בקרית שאול, ביום ראשון, י"ט באדר תשל"ה (2.3.75), בשעה 4.30 אחה"צ.
נפגשים ליד שער החלקה הצבאית.

מניה פליישמן
קלרה ואליעזר ורבר

ביום א' י"ט אדר תשל"ה (2.3.75) תתקיים
אזכרה וגילוי מצבה ליד קברם של יקירינו

יצחק ושרה ברגסון ז"ל

נפגשים בשעה 3.30 בדיוק ליד השער הישן בבית העלמין בחולון.

הבנות:
תחיה וחיים רז (הורנשטיין) וילדיהם, והגינן
ציפה ומשה שלהב וילדיהם, נהלי־עוז
ומשפחת ברגסון, מאונן והרזוזים

במלאת שלושים לפטירתו של יקירנו

יצחק (נרציס) פנחס ז"ל

(פקיד עירית בני־ברק)

תתקיים אזכרה וגילוי מצבה ביום ראשון י"ט באדר תשל"ה (2.3.75) בשעה 3.30 אחה"צ בבית העלמין קרית שאול תל־אביב.
אוטובוס מיוחד יצא מבית המשפחה רח' חנה סנש 14, בני־ברק, בשעה 3.00 אחה"צ.
אנו מודים לכל אלה אשר הביעו את השתתפותם בצערנו.

ילנה — אשתו
בתו, חתנו ונכדיו
אחותו והילדים
ושאר המשפחה בארץ ובחו"ל

במלאת שלושים לפטירת

בורטמן פייבל ז"ל

תערך אזכרה וגילוי מצבה ביום שני, כ' אדר תשל"ה (3.3.75) בשעה 15.00 בבית העלמין כפר סמיר, חיפה. אוטובוס יצא מבית המנוח בשעה 14.30.

המתאבלים:
אשתו ובניו
בורטמן מאיר ומשפחתו
בורטמן בירל ומשפחתו

במלאת שלושים לפטירת בעלי ואבינו היקר

ר' יעקב משיץ ז"ל

תתקיים אזכרה וגילוי מצבה, ביום ראשון י"ט אדר תשל"ה (2.3.75).
כל מכבדי ומוקירי זכרו נפגשים בשער החדש של בית העלמין בחולון, בשעה 4.00 אחה"צ.

משפחות: משיץ, אבישר, לרנר

במלאת שנה לפטירתה של

חנה ליפשיץ ז"ל

תערך אזכרה על קברה ביום ראשון י"ט באדר (2.3.75) בשעה 4.00 אחה"צ בבית העלמין בחולון.
נפגשים ליד שער בית העלמין.

המשפחה

במלאת שלושים לפטירתו של בעלי,
אחינו, גיסנו, חתננו וקרובנו היקר

מיכאל לאופר ז"ל

תתקיים אזכרה וגילוי מצבה ביום ראשון, י"ט באדר תשל"ה 2.3.75 בשעה 4.15 אחה"צ בבית העלמין בצור שלום. אוטובוס מיוחד יצא בשעה 4.00 מבית המנוח, רח' הגליל 6 קרית־ביאליק.

המשפחה האבלה

במלאת שנה לפטירת בעלי ואבינו הבלתי נשכח

שלמה וורשבסקי ז"ל

תתקיים אזכרה וגילוי מצבה ביום ראשון, 2.3.75 בשעה 15.00 בבית העלמין במשמר בן־שמן.

שלי, הילדים והמשפחה

בצער רב אנו מודיעים על פטירת

חיה רוזנבליט ז"ל

לבית דורציין מזיד — הורודוק

ביום חמישי ט"ז אדר תשל"ה (27.2.75)

מתאבלים: בעלה משה
אחיה זאב
וכל המשפחה

את גופתה תרמה לצרכי המדע.

במלאת שנתיים לפטירת בעלי, אבינו היקר

מאיר עבר ז"ל

(בן יוסף ברנשטיין ז"ל)

נעלה לקברו ונתיחד עם זכרו ביום ראשון, י"ט באדר תשל"ה (2.3.75) בשעה 3.30 אחה"צ. בבית העלמין החדש ע"י כפר סמיר חיפה.

המשפחה, החברים ומוקירי זכרו נפגשים ליד שער בית העלמין.

המשפחה

ביום השלושים לפטירתו של

זליג חיימוביץ ז"ל

נעלה אל קברו לאזכרה וגילוי מצבה בבית העלמין בעין ורד, ביום ראשון, 2.3.75, בשעה 3.30 אחה"צ.
נפגשים ליד שער בית העלמין.

המשפחה

במלאת שלושים לפטירת יקירתנו

אתקה פלץ ז"ל

תתקיים אזכרה וגילוי מצבה, בבית העלמין החדש בכפר סמיר, ביום ב', כ' באדר תשל"ה (3.3.75) בשעה 13.30.
נפגשים בכניסה לבית העלמין.

המשפחה המתאבלת

במלאת שנתיים לפטירתה של יקירתנו
הבלתי נשכחת

רבקה בת מנחם רייכבך ז"ל

נעלה לקברה ונתייחד עם זכרה ביום א', י"ט אדר 2.3.75, בבית העלמין בחולון.
התחבורה בביתנו רח' אחד העם 21 אזור, בשעה 15.30. נפגשים ליד השער החדש בשעה 16.00.

המשפחה

במלאת שלושים לפטירת אמנו היקרה

ריינס אסתר ז"ל

הערך אזכרה וגילוי מצבה ביום שני, כ' באדר תשל"ה (3.3.75) בשעה 15.00 בבית העלמין הישן חוף הכרמל בחיפה. נפגשים ע"י השער הראשי.
אוטובוס יצא מבית משפחת ברוקר, שד' רוטשילד 30 ק. אליעזר, חיפה, בשעה 14.30.

המשפחה

במלאת 27 שנים לנפילת יקירנו

יהודה פינגולד ז"ל

נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו ביום א', י"ט באדר 2.3.75 בשעה 4.00 אחה"צ בבית הקברות הצבאי בנחלת־יצחק. נפגשים ליד השער.

המשפחה

במלאת שלושים לפטירת אמנו וסבתנו היקרה

רבקה פסח ז"ל

נעלה לקברה להתייחד עם זכרה ביום ראשון, י"ט אדר תשל"ה 2.3.75 נפגשים בשעה 12 בצהריים בכניסה בשער בית העלמין בהר הזיתים ירושלים.

המשפחה

במלאת שבע שנים לנפילתו של יקירנו

יוסי מאיר ז"ל

נעלה לקברו ונתיחד עם זכרו ביום שני, כ' באדר תשל"ה (3 במרץ 1975), בשעה 4 אחה"צ, בבית הקברות הצבאי בשכונת בן־ציון, נתניה.

התחבורה תצא מבית ההורים, רח' יהושע בן־נון 23, נתניה, בשעה 3.45 אחה"צ.

המשפחה

במלאת שלושים לפטירת יקירתנו

יונה גרינברג
בת
ר' יעקב יוסף לוין ז"ל

נקיים אזכרה וגילוי מצבה בבית העלמין החדש שליד הכפר סמיר — חיפה, ביום שני, כ' באדר תשל"ה (3.3.75), בשעה 2.00 אחה"צ.
אוטובוס מיוחד יחכה למשתתפים עד השעה 1.30, על־יד בית המנוחה: רזוב אביגדור עצת 84, קרית־חיים המערבית.
למנחים אותנו תודה מקרב לב.

השרויים באבל: בעלה — אברהם
בתה — אסתר
וכל המשפחה

במלאת שלושים לפטירתו של
בעלי, אבינו, אחינו, סבי היקר

צבי
ב"ר יהושע
קופרשטיין
ז"ל

ממרקולשתי — מברסיה — דורוהוי

תתקיים אזכרה ביום ראשון, 2.3.75, בשעה 3.00 אחרי הצהרים, בבית העלמין בחולון. מוקירי זכרו, קרובים וידידים מתאספים ליד השער הישן של בית העלמין בחולון.
תודתנו נתונה למנחמינו בכתב ובעל־פה.

המשפחה

במלאת שלושים לפטירתם של יקירנו

ישראל מוסקוביץ ז"ל
דודו מוסקוביץ ז"ל

מיטולארי יאשי באר־שבע

תתקיים אזכרה וגילוי מצבה ביום ראשון, י"ט באדר תשל"ה-(2.3.75) בשעה 15.30, בבית העלמין בבאר־שבע. אוטובוס יצא משדרות הנשיאים 150, באר־שבע, בשעה 15.00.

ההורים : ברקו ולאה
נשותיהם : לילי ואלגרה וילדיהם
האחות והאח: לוטי ויוסף
הגיס והגיסה: פליקס וצפורה
וכל בני המשפחה

במלאת שנה לפטירת יקירנו

שמואל מנגמי ז"ל

נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו באזכרה שתתקיים ביום הראשון, י"ט באדר תשל"ה (2.3.75), בשעה 3.00 אחה"צ, בבית העלמין בחולון.
מוקירי זכרו נפגשים ליד השער החדש בשעה 2.45.

המשפחה המתאבלת

במלאת שלושים לפטירת בעלי, אבינו,
סבנו ואחינו היקר

כהנא יהודה ז"ל

תערך אזכרה וגילוי מצבה ביום א' 2.3.75 י"ט אדר תשל"ה, בשעה 2.15 אחה"צ.
נפגשים ע"י השער בבית העלמין צור־שלום.

המשפחה

מעריב לספורטאים

רק נס יציל את מכבי תל־אביב בבארק

אחרי שהובילו כבר ב־18 נקודות (72—54) בדקה ה־30, שמטו המכבים את היתרון בהדרגה והצליחו, בקושי רב, לסיים בנצחון 88—78 ✶ חישובי־סלים מאפשרים למכבים להפסיד בברק בהפרש שלא יעלה על 14 נקודות

מאת משה לרר

כל הקהל עמד כבר על רגליו. השעון האלקטרוני הגדול הורה כבר על סיום הדקה ה־40. בידור קצר במסירות העלה כי לפל ברודי שמורה עוד. הזכות לקלוע מעמדה מקו העונשין. היה זה במצב של 86—78 למכבי תל־אביב. פל קלע את שני הכדורים, ותהם את המשחק בנצחון בשיעור 10 נקודות: 88—78.

האם תהיינה השלכות לשתי קליעות העונשין של ברודי בסיום המשחק עם „בריק"? האם יספיקו למכבי תל־אביב 10 נקודות היתרון שרכשה אמש ביד־אליהו, במשחק הראשון מבין שניים?

הלוואי וידעתי. הלוואי והייתי ניתן בכושר אבחנה כה דק. אבל ההרגשה הרעה שליוותה אותי החל מהדקה ה־30, שבה הולה מכבי תל־אביב מאכזבת בהדרגה יתרון משמעותי מאוד בן 18 נקודות, אינה מאפשרת לי לומר בביטחה, כי מכבי תל־אביב אכן תעשה היסטוריה ותופיע, לראשונה בתולדותיה, בשלב חצי־הגמר, בגביע המיועד לאלופי אירופה.

למעשה, יוצאת מכבי תל־אביב למשחק הגומלין בברק, עם יתרון בן 14 נקודות. חישובי־סלים בעקבות המשחקים שנערכו עד כה אלופת ישראל וצרפת עם אלופת הולנד, מאפשרים למכבים להפסיד בגומלין בהפרש שלא יעלה על 14 נקודות. ב־15, ישחקו שתי הקבוצות בהארכה. ב־13 — תעלה מכבי תל־אביב לחצי־הגמר.

13, 14, 15 ? אלה הם המספרים שירצדו מול העיניים בשבוע הקרוב, עד לשעות ה־מאוחרות של יום חמישי הבא.

מיקי ברקוביץ היה זה שקלע את הסל שסימן את היתרון הגדול ביותר שהשיגה מכבי במשחק 72—54, בדקה ה־30. ביום רגיל ומוצלח, הייתה זו יכולה להיות נקודת מפנה, שתגביל לנצחון גדול של 25 נקודות ואפילו יותר. אך נראה כי מכבי תל־אביב של אמש, הסתפקה באותה דקה ולא יספה. מכאן החלה הדעיכה, שראשיתה בצמצום הפער עד 10 נקודות (78—68) וסופה בצימצום גדול יותר (82—76).

במאמצים כבירים העלו ה־מכבים את יתרונם שוב ל־10, ירדו ל־8 ואחרי שריקת הסיום היה זה, כאמור, של ברודי שהעלה בשתי קליעות ל־88—78.

למכבי תל־אביב דרושת מ־נחות, ואחריה — היא זקוקת לנס.

● למכבי ת"א קלעו: ברודי 24, פלאס 16, ברקוביץ 14, מטמן 14, ברודי 12, אירואסטר 8.

● לבריק: רייט 37, טמוריס 16, הכלס 12, גאל 7, גוליה 4, רין 2.

● שפטו: מוסאוגלו (טורקיה) ולאונרוב (בולגריה) בנוכחות 10 אלפים צופים.

כדורסלני מכבי ת"א ביל פלאס (בתמונה משמאל) וטל ברודי (בימין) מתעופפים לעבר הסל הצרפתי במשחק שנערך אמש במסגרת גביע אירופה ואשר בו ניצחה מכבי ת"א את ברק 88—78. (צילם: אסף קוטין)

מדוע הופסקה הופעת המעודדות

עם חידוש משחק ה־כדורסל בין מכבי ת"א ל־ברק, לא נראו עוד בפעולה הבנות שנועדו לעודד את המכבים בעזרת הקהל. הסיבה: מנהל רשות ה־ספורט, מר ידיב אורן, שנכח ביציע, העביר הוראה להפסיק את הופעת הבנות. משום מה סבר מנהל הרשות כי אין זה נאה להלמידות ביזהים „בליך" מרמת־גן לעודד את הקהל. מה שטוב ל־בתי־הספר באהר״ב — לא טוב, כנראה, בעיני מר אורן.

מי שישלים את אוצר הנקודות.

הכוכב האמיתי: גובי רייט

ההגנה האיזורית הצפופה של מכבי, זו המבוססת על חסימת כדורים ויציאה להתקפה מתפרצת — לא היתה טובה. לא זו בלבד שהמכבים לא הצליחו במבצעי הסיומים, אלא שהגנתם היתה פגועה ותמונת כל יתרון מול הכוכב האמיתי של המשחק: השחור גובי רייט.

רייט זה (מספר 15), קלע 37 נקודות (דייק ב־17 מתוך 25 נסיונות קליעה) נטל 12 כדורים מהקרש (כמו 8 בהתקפה!) והחל להלהיב, כל מי שרק ניסה להתקרב לעברו.

אבל לדעתי, לא היה רייט זה — עם כל הכבוד למשחקו הגדול — חייב להכריע את גורל המשחק. לא אחת קורה ששחקן אחד קולע כמה גדולה של נקודות, כמעט 50% כהל של קבוצתו. השאלה היא מה עושים האחרים. כיצד לנטרל אותם.

וכאן נחלה מכבי כשלון גדול: היא לא הצליחה לשמור על פייר גאל (מספר 7), שחקן שאת פקודתו למרגו כבר להלך בעונה שעברה, כאשר מכבי עמדה על סף חצי־הגמר ו„ברק" היוותה זו שעלתה במקומה.

גאל היה אדריכל המשחק של הצרפתים, ריכז בתבונה, לא „רץ" עם הכדור, ואותו לא הצליח טל ברודי לבלום.

פתיחה גרועה

כאשר הסתיימה המחצית הראשונה, והמכבים הובילו ביתרון בן 11 נקודות (50—39), לא נראתה באפשק כל סיבה מדוע לא יסתיים המשחק ביתרון כפול.

מכבי תל־אביב פתחה אמנם את המשחק בצורה גרועה, ולא הצליחה להמם את האורחים מצרפת בזקות הפתיחה, כפי שעשו. לדוגמא, לאלופת שוויה „אלוויק" ב־משחק הראשון. אך החל מהדקה ה־12, כאשר מכבי הצליחה „לברוח" וליצור לעצמה יתרון ממשי ראשון (אחרי שהיתה בפיגור כמעט לאורך כל הדרך, מהפתיחה), דומה היה כי האלופה שלנו נמצאת על הדרך הנכונה לקראת הפרש מכריע.

אולם כה שאירע במחצית השניה — ניתן לכנות כאכזבה גדולה מאוד, ואין להסביר את המשחק הכושל, אלא בעייפות המצטברת של המכבים הנובעת ממשחקי הליגה האחרונים, כולם מפרכים וכולם נגד קבוצות הצמרת של הליגה (גבת־יגור, הפועל רמת־גן והפועל תל־אביב).

במיוחד פגעה העייפות בטל ברודי, שבלעדיו קשה לתאר הופעה טובה בגביע אירופה. למכבי היו חסרים אמש ה־סלים ארוכי־הטווח של טל, סלים המשרים בטחון גם בקרב האוהדים והאורחים.

חיידק הליגה דבק במכבי

רייט היה משכמו ומעלה; גאל היה הפיקוח שבחבורה. יותר לא היו ל„בריק" שחקנים היכולים להתמודד אישית עם שחקני מכבי. ובכל זאת: משהו מ„חיידק הליגה" דבק גם בחמישייה של מכבי לגביע אירופה. אותו חיידק של חוסר בטחון ורצון להציג.

המאמן המר הפעם עם מספר מצומצם מאוד של שחקנים. לארואסטר נתן, וב־צדק, אשראי גדול והצעיר הזה המחיר תנופה בזקות שיחוק. אבל סיבוב של כדורסלנים מנוסים כשמואל אבישר המיכה שורץ היה מאוחר, לדעתי, ובשום פנים אי אפשר היה להפיק מהם את היכולת המצופה.

אריק מנקין היה ה„ריבאונדר" הטוב ביותר במגרש: נאבק קשות עם רייט ולא אחת גבר עליו. 13 כדורים החזיר שנפלו ברשותו בעידים על כך, מהם 9 בהתקפה! חבל רק שבקליעות עושין איכזב מאוד. היה זה חידי משחקני מכבי שנכשל מקו העונשין. בארבע ההזדמנויות שניתנו לו.

בימי באמריים „בוהנה" משמירה חזקה מאוד במחצית הראשונה, תנבריו לא כבאו את הדרך אליו. לבוית זאת תגליה, כאשר השחחרר, לקלוע 4 סלים מתוך 6 נסיונות במחצית הראשונה. לסיים את המשחק עם מאזן של 50% (11 סלים מתוך 22 זריקות).

ביל פלאס, העדיף התמודדות מטווח עם שני שחזמי הצור של „בריק" וקלע אמנם 8 סלים מ־17 נסיונות. אך נדמני כי התערבותו היתה דרושה יותר מתחת לסל, במקום שם אינו אוהב לשחק. בגלל הצפיפות השוררת באיזור מאכלס זה.

מנחות האוהד — גם

ואחרון בחמישיה הפותחת של מכבי — מיקי ברקוביץ — ובכן, למעט פריצה כבירה אחת, לא היה מיקי פעיל די הצורך, אם כי שמר על מאזן נאה מאוד (4 סלים מתוך 9 נסיונות, 2 מ־2 בעונשין).

זכו בפיס

בהגרלת מפעל הפיס מס׳ 9/75, שנערכה אתמול, זכו ה־כרטיסים הבאים:

בסך 500,000 ל"י זכה המספר: 164947.

בסך 250,000 ל"י זכה המספר: 067793.

בסך 100,000 ל"י זכה המספר: 023293.

בסך 50,000 ל"י זכו המספרים: 129766 369674.

בסך 12,500 ל"י זכו המספרים: 205501 575180.

בסך 6,250 ל"י זכו המספרים: 156965 294199 377461 473628.

בסך 5,000 ל"י זכו המספרים הבאים:

025923	026344	032708	040874
052503	068621	099970	105941
120346	131706	138481	192182
208394	219624	220524	259557
316192	320809	326054	358119
376000	386461	401837	410378
425126	433628	443759	480233
490291	500051	532507	539068
552946	574003	574963	581332
629544	653025	675284	711519

בסך 1,000 ל"י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־2633 3135 3232 5432 6224.

בסך 600 ל"י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־

12953	22045	32928	36989	38949
49380	69258	87752	93078	96139

בסך 250 ל"י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־

01723	03893	07305	14187
31803	32093	33589	33973
46643	48447	49703	53668
58828	68130	69264	69427
70375	76298	78280	82342
84874	86664	95294	97473
98443			

בסך 100 ל"י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־0235 0557 0831 1919 2650 4647 7079.

בסך 50 ל"י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־

0412	0680	0944	0993	1886
2276	2364	3135	3187	3198
3228	4130	4298	4394	4472
4476	4534	4755	4785	4917
5103	5138	5256	5330	5459
5603	5690	6460	6733	6905
7238	7384	7595	8058	8324
8652	8692	8890	9428	9664
9703	9994			

בסך 6 ל"י זכו כל הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־1 ו־8.

להלן תוצאות הגרלת אמש מסדרה 10/75:

זכה שמספרו מסתיים ב־412 .876

בסך 30 ל"י יזכה כל כרטיס

בסך 12 ל"י יזכה כל כרטיס הושא שמספרו מסתיים ב־15 .41

בסך 6 ל"י יזכה כל כרטיס הושא שמספרו מסתיים ב־00 02 04 13 20 33 39 43 48 60 61 63 67 70 72 74 75 76 81 88.

הערה: כל כרטיס הושא שמספרו מסתיים ב־876 זכה בסך של 30 ל"י ובסך של 6 ל"י, סה"כ 36 ל"י.

רק הרשימה המלאה מחייבת את מפעל הפיס.

תיקון טעות

ביום 23.2.75 פורסמה בעתון כתבה תחת הכותרת: „המנוח: עובדי אל על, ה־מנותה מטוס באמבר". בכתבת באמר שם כאילו 20 איש עבדו 30.000 שעות במשך חודש. בסידור הידיעה נפל טעות וה־הכותרת היתה, כמובן, ל־200 איש.

אסיה תתבקש להעביר לפיפ"א חוות דעת ביחס לאירוח הטורניר

הוכרו פיפ"א הלמוס קייזר, עומד לפנות אל הקונפדרציה האסיאתית לכדורגל ולבקשה להמציא לו את חוות דעתן של המדינות המשתתפות יחד עם נבחרת ישראל במשחקים הקדם־אולימפיים, באיזו מדינה הן רוצות, שהטורניר יערך — יפאן או ישראל.

הדברים אלו מסר אתמול קייזר, בשיחה טלפונית, לאחר שהתברר כי הקונפדרציה האסיאתית רק הודיעה לפיפ"א כי ישראל ויפאן הציעו את מועמדותן לאירוח המשחקים הקדם־אולימפיים.

יחד עם זאת, מסר קייזר, כי בתחילת החודש אפריל תתכנס ועדת ההוכבנות של פיפ"א, ועומדים באיזה מקום ייערכו המשחקים הקדם־אולימפיים. זאת, כמובן, בתנאי שעד אז לא תקבל הקונפדרציה החלטה משלה בנושא זה.

ההתאחדות הובנה להיות מבוססת על רצונן של רוב המדינות, ה־נוטלות חלק במשחקים אלה. ישיבת הועד־הפועל של ה־קונפדרציה, תתכנס רק ב־ד׳ באפריל, ועד אז עומדת ה־התאחדות הישראלית לפנות לדרום־קוריאה ולדרום־וייטנאם, ולבקש כי יתמכו בעריכת הטורניר הקדם־אולימפי בישראל. הפיליפינים העדיפו כבר, כי הם תומכים ביפאן כמארחת המשחקים.

ההתאחדות אף תבקש מהקונפדרציה, לשנות את מקום מושב ישיבת הועד־הפועל, שנועדה להיערך בכווית, כדי שנציג ישראלי יוכל ליטול בה חלק כמשקיף.

ילדים זכו לחוויה במחיצת בובי מור

מאת אשר צינמן

כדורגלני הנוער במחוז חיפה זכו אתמול לחוויה בלתי נשכחת, כשכוכב הכדורגל האנגלי הנודע בובי מור העביר לצעירים הנרגשים אימון בן 90 דקות שכלל תרגיל כושר גופני, שיטות תנועה בשדה וצורות שונות של טיפול בכדור.

בעוד מור, לבוש בבגדי אימון כחולים, אלגנטי כדרכו, מטפל בכדורגלני הנוער — לקח לידיו אלן סטמון (מדריך ראשי בבית הספר לכדורגל בפורטסמות ומתלווה בביקורו בארץ לבובי מור) את נערי האגודות והרגיסים בצדו השני של האיצטדיון רהב־הדיים בקרית־חיים.

„באימונים אלו, אנו מבקשים להדגים בפני מאמני הנוער של ישראל את שיטות האימונים החדשות שפותחו באנגליה ומועברות בבתי־הספר ובמועדוני הנוער. השיטה מומלצת על ידי ההתאחדות האנגלית ואני תקוה כי גם אתם תאמצום. כך שברבות הימים תוכלו להקים מכדורגלני הנוער שלכם גבהרה לאומית ראויה לשמה — אמר בובי מור.

● בובי מור

משטרת יפו תשמור הסדר מחוץ למגרש בני־יהודה

משטרת נפת יפו, גמלה על עצמה את האחריות של קבוצת שיבואו לשחק במגרשה של קבוצת בני יהודה, בשכונת התקוה — זאת נמסר אתמול להתאחדות לכדורגל.

המשטרה התחייבה לאבטח את השוקקים מחוץ למגרש, בדרך שהבונות או האוטובוסים לבגרש עצמו, ואת מחנות העבודה כי בשני המשחקים האחרונים שנערכו בשכונת התקווה, הזוכו שחקנים מקבוצת הפועל פתח־תקוה והפועל ירושלים, דבר שהשפיע על משחקם.

הודעה על סידורים אלה, נמסרה כבר לקבוצת מכבי יפו, הצריכה לשחק בשבת הבאה עם קבוצת בני יהודה, בשכונת התקוה.

ההתאחדות מביעה, כי אבסוה זה, תפתור את הבעיות שנתעוררו בחודש האחרון, במגרש זה.

מכבי ר"ג כשלה גם בערעור: הפסידה 0—2

מאת מרדכי רוזנבלום

„זהו מקרה חריג בנסיבותיו. אנו משוכנעים כי היה תם לב כמבר המערערים, אך לא שוכנענו כי כוח עליון גרם לתקלה המשמעותית..."

„התקנון מטיל אחריות מוחלטת על הקבוצה הביתית. ואמנם האחריות במקרה זה היא ברמה גבוהה מאוד. לפיכך אנו דוחים את הערעור ומאשרים על כנה את החלטת ועדת המשמעת. ההוצאה זו מתקבלה פה אחד".

עד נוסח פסק־הדין שהקריא אתמול עו"ד עיבדיה רזיאל, שישב בראש בית־הדין העליון של איגוד הכדורסל, בישיבה של הכישות, שדן בערעור שהגישה קבוצת הכדורסל מכבי רמת־גן על החלטת ועדת המשמעת של האיגוד להרשיעה באי התקנת כנרש ל־משחק ליגה נגד גבעת־ברנר ובעקבות זאת נקבע לרמת־גנים הפסד מכבי בשיעור 0—2.

יצויין כי מכבי רמת־גן צויידה במבקש, העם בידי גרשון רייס, מהזמנו בנבת ברנר, שכתב כי „משפחה שוא היה בעייף שהשמש שה תיפגע במברשת.

אולם לפני הקראת פסק־הדין, הוצג לפני השופטים מכתב אחר, שונה בתוכנו, המספק את זכות ההחלטה בידי בית־הדין. אנשי גבעת־ברנר טענו — בהשפעת איש ברכו הפועל — כי גרשון רייס כתב את ה־מכתב על דעת עצמו.

במשחק בו הוכתר קפלן — הפסידה ר"ג לאליצור

ה„אקורדיון" האחרון של בנות האלופה ההראשה, הפועל רמת־גן היה צורם: הפסד ביתי לאליצור תל־אביב — 74—76. ונראה כי רק שחקן רמת־גני אחד לא הפיק אכזבה גלויה. הוא מביס קפלן שקלע 43 נקודות להפתעתם המוכתר כמלך הכלים לעונת 1974/5.

כשחקיה של הפועל רמת־גן התכנס אתמול על מסיב קפלן, והוכח כי כל חבריו לקבוצה, וחוץ מהאמריקאי לארי נוסליב, חברו יחד להכתרתו של קפלן בתואר היוקרתי „מלך הסלים". קפלן קלע 21 נקודות מתוך 23 הראשונות שקלעה קבוצתו, עבר את ה„מסימה" של 33 נקודות בדקה ה־26 והוסיף 10 נקודות (סה"כ 43) עד לסיום. לידו בלט הגן קרן.

קלעו לאליצור: כהן 22, תלציג 14, זוכמן 13, זקס 11, יבלוט 6, כהן מיכין 6, קטל 2, מלכוד 2.

קלעו לרמת־גן: קפלן 43, קרן 14, זילברמן 7, בלניאק 6, אקוש 2, גוסליב 2.

שפטו: שוביצר ובן־בסט, 250 צופים בגבעתיים.

נצחון 115—101 ל„סאברס" על ה„נשרים" מגרמניה

קבוצת הכדורסל המקצועית „ישראל סאברס" ניצחה ביום רביעי את „הנשרים" ממבריב־גרמניה 115—101. היה זה נצחונה הרביעי ברציפות של קבוצת ה„סאברס" בהופעתה משחקים נגד „הנשרים", ההצלחן השנייה של קבוצה הפסיעים בליגה המקצוענית.

רק 430 צופים חזו במשחק, שנערך באולם הגדוש בעיירה סראילבין ליד היידלברג, אבל הם חזו במשחק טוב, בעיקר בשלבי הסיום. בו קבעו ה„סאברס" שיא קבוצתי באחוזי קליעה — 59 אחוז. הנצחון של ה„סאברס" הושג רק הודות לשמירה טובה של דוגיבראון על רב רוזיאר. הענק של „הנשרים" שגובהו 2.25 מטר.

קלעו ל„סאברס": הרבינגטון 26, קאר 21, סקלוסו 19, קודרגר 13, בינגם 11, דיקרסון 10, דשרי 9 ודוגיבר בראון 6.

הערב ישחקו ה„סאברס" נגד ה„מוסקסטארס" מטנסה. (ע)

זגול הושעה לחודש — אך שפט ב„דרבי" הכדורסל!

שופט הכדורסל הותיקי אברהם זגול, ששפט ב„דרבי" הגל־אביבי ביום ג׳ השבוע בין מכבי להפועל (98—96) לנקודות שהושעה לחודש ימים בידי ועדת המשמעת מניבות של איגוד שופטי הכדורסל.

זגול, ששפט עם חברו זליכה בבמשחק בו גברה הפועל חיפה על אליצור ת"א, הועמד בעקבות משחק זה לפני ועדת הכשבעת, שמצאה אותו אשם בזיהול לא תקין של המשחק. זגול הושעה, כאמור, לחודש ואילו זלינגר קיבל נזיפה.

יו"ר איגוד השופטים, יצחק פיסטנר, אישר אתמול את דבר ההשעיה של זגול, אך עד לשכיעת הערעור שהגיש השופט הותיקו, התיר לו לשפוט ב„דרבי".

גלי צה"ל

„משלנו" מצעד הפזמונים העבריים 27.2.75

1.	גלגל שלי	הפרום מגון
2.	תמיד קולה המנגינה	להקת חיל האויר
3.	בלדה לעכמה הרהוב	ציפורי השיר
4.	הביתה	שרה בייוזי
5.	שלוב	אילנית
6.	בן	נחמאלה
7.	ניגון עתיק	אושיק לוי
8.	אני הומם על ביה	גבי שושן
9.	תני לי ביאנם	גילי ואלקים
10.	בירוך הבריכי	פרנר אמיבי
11.	אנו נפגש	דני סנדנב
12.	עוף הדרך	צמים פרופר
13.	בבימוך האב	רבקה מיכאלי
14.	יש לי צפור קטנה בלב	יגאל בשן
15.	חיידק בבנות	להקת הנח"ל
16.	בארץ אהבתי	צמת הדי האף
		המבטאים
17.	שובב עם לב זהב	שושי קשת
18.	רדפי רדפי	דוד אלהוד
19.	הליי ליזה	שלמה ארצי
20.	שני אלפיים	האחים האמאלוף

הצינה לשיפוטכם:

1.	זמנה את השיר	הגבש החיזור
2.	אחרי אתך	התה אלברשטיין
3.	שומה ממך	אבי טולידאנו
4.	אלי ומוהבי	להקת פיקוד הדרכל
5.	זהו רבי השיר	אבנר גדסי

גזור ושלח

לראש גבאי 1005 צ.ה.ל. (ת.)

זה הדירוג שלי (סמן מספר השיר)

מהמצעד: 1.... 2.... 3.... 4.... 5....

מהצינה לשיפוטכם: 1.... 2....

שם ....

כתובת ....

בין המשתתפים יוגרלו פרסים

בצער רב וכדבר, אנו מודיעים על פטירתה של יקירתנו, הצדקת, אשת החיל

[...]ודית ימיני אשת מאיר

בת הרה"ג שלום יצחק הלוי זצ"ל

תצא מביתה בגבעת עמל לבית העלמין היום, יום ששי, י"ז באדר תשל"ה 28.2.75 11.30

המתאבלים מרה:

בעלה: מאיר ימיני

בניה: יורם, צבי, בן־דרור

אמה: זהרה, אחיה, אחיותיה

גיסיה, כלתה וכל המשפחה

יקירנו

[...]רהם ויסלפיש

בר׳ משה

איננו

תצא היום, יום שישי, י"ז אדר תשל"ה, בשעה 12.00 בצהרים מבית ההלוויות רח׳ דפנה 5 תל־אביב לבית העלמין בחולון.

המשפחה המתאבלת

[...]צער רב אנו מודיעים על פטירתו של

[...]וס אהרן (ליסלו)

תתקיים היום, יום ו׳, י"ז אדר תשל"ה בבית העלמין העירוני בראשון־לציון (שכון המזרח) בשעה 13.00.

נפגשים ב־12.30 בפתח בית־העלמין.

המשפחה

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו של בעלי, אבינו ואחינו היקר

[...]אל בר׳ אלישר רבינוב

תצא היום, יום שישי י"ז אדר תשל"ה בשעה 11.30 לפנה"צ מבית ההלויות [...]ניורוני, רח׳ דפנה 5 ת"א, לבית העלמין בקרית שאול.

המשפחה המתאבלת

[...]צער רב אנו מודיעים על פטירת בעלי, אבינו, אחינו וסבנו היקר

[...]ב ב"ר אפרים וסרמן ז"ל

[...] תצא ביום ראשון, י"ט אדר תשל"ה, בשעה 12.00 בצהרים מבית ההלויות העירוני [...] רח׳ דפנה 5 ת"א, לבית העלמין בחולון.

המשפחה המתאבלת

ביום השלושים לפטירתה של

[...]רים ברכון ז"ל

אזכרה וסקס גילוי המצבה ביום א׳, י"ט תשל"ה (2.3.75) בשעה 3.30 אחה"צ, בבית העלמין בקרית־שאול.

המשפחה

נפגשים ליד שער בית העלמין.

בצער רב וביגון קודר אנו מודיעים על פטירת ראש משפחתנו

[...]די אברהם עוזרי

[...] תצא היום, יום ששי, י"ז באדר תשל"ה (28.2.75) [...] 12 בצהרים מבית הכנסת במושב גבעת־יערים.

המתאבלים:

אשתו, בניו, נכדיו, נינו

וכל המשפחה

בצער רב אני מודיע על פטירת אשתי היקרה

[...]שולמית צוקרמן

(לבית שוצמן)

בהתאם לצוואתה נתרמה גופתה למחקר ומדע באוניברסיטה תל־אביב.

המתאבלים: בעלה — ברוך צוקרמן

המשפחה

[...]ודעות אבל גם בעמודים 5 ו־9

לאחר „יום הרימונים״ ביפו
36 ערבים נותרו במעצר, תוגברה שמירת הג״א

מאת יהושע כהנא

במצור אחר מניחי ה־רימונים ביפו ביממה האח־רונה, עצרה המשטרה 250 ערבים תושבי השטחים ה־מוחזקים, שנמצאו אתמול אחה״צ בתל־אביב ובערים הגובלות. כן נעצרו ערבים במחסומים, שהוקמו בדרכי הגישה לתל־אביב־יפו. אי־לה שהוכיחו אליבי למע־שיהם בשעות, שבהן נתג־לה רימון־רסס בפח־אשפה בשד׳ ירושלים ביפו ובשעת התפוצצות הרימון ברחוב יהודה הימית 14 ביפו — שוחררו במרוצת הלילה. בבית המעצר נותרו 36 ע־צורים, העוברים חקירה במחלקת יסודית.

רימון־הרסס, שלא התפוצץ, נמצא אתמול בשעה 12.15 בצהרים בתוך שקית ניילון בפח־אשפה בשירותים הצי־בוריים שבמול לשק״ם, בשד׳ ירושלים ביפו. את הרימון גילה אזרח, שעבר במקום ו־הזעיק את המשטרה.

חבלן המשטרה, רס״ר אלברט אלקרס, פירק את הרימון מ־מנגנון ההשהיה, המכני, ש־היה צמוד אליו. הרימון ה־מטולכד זוהה כ„מילס 4״ מ־ישן, שנשא עליו סימני זי־הוי של תעשיה צבאית ברי־טית.

בשעה 2.40 אחה״צ נשמע קול נפץ ליד בית מגורים ברחוב יהודה הימית 14 ביפו. בבינה, סמוך לגדר הבית, התפוצץ רימון רסס, ככל ה־נראה מאותו סוג, שנמצא שעתיים וחצי קודם לכן מול השק״ם. הרימון הוסתר בשיח והיה מחובר למנגנון השהייה מכני. איש לא נפגע על אף העובדה, שבקרבת מקום שי־חקו נערים בכדורגל.

רסיסי הרימון פגעו בתריסי דירה בקומת הקרקע ובבית מגורים סמוך. דיירי הבתים ברחוב יהודה הימית, פינת רח׳ מגן אברהם, סיפרו, כי שמעו נפץ חזק ומייד שיערו, כי המדובר במיטען חומר נפץ. כמה מהם מיהרו להז־עיק את המשטרה, ואחרים עזבו את הבניינים מחשש ל־התמוטטות.

אמש תוגברו יחידות המש־מר האזרחי ושירותי הג״א ב־איזור תל־אביב. בתחנה ה־מרכזית ערכו יחידות של משמר־הגבול בדיקה קפדנית. בפיתחי בתי־הקולנוע ואיצ־טדיון הכדורסל נערכו בדי־קות על גופם של הבאים.

מפקד משטרת מחוז תל־אביב, ניצב דוד עופר, קרא לציבור לגלות עירנות לגבי עצמים חשודים. הוא ביקש שלא לגעת בהם אלא רק לדווח למוקד המשטרה.

חשוד בהצתת המחסנים בנתניה

יצחק מימון, בן 20, נעצר בפקודת שופט ל־10 ימים, כחשוד בהצתת שלושה מאר־בעת המחסנים בנתניה, אשר הועלו לפני שלושה ימים ב־אש, — ובתוכם נשרפו חיים שני סוסים.

בריפו של יצחק מימון נשרף סמוך לחצות. כעבור שלוש שעות נשרפו שלושה מחסנים אחרים בשכונה לו. המשטרה חושדת, כי שריפת המחסנים בוצעה כנקמה על שריפת המחסן בו התגורר מימון.

צל״ש לשני עובדי מועצת ק. אונו שגילו פגז באשפה

מאת מנחם שמואל

שני עובדי תברואה במועצה המקומית קרית־אונו, שגילו השבוע עירנות ותושיה בעת שמצאו תת־מקלע ופגז בין ערימות האשפה צויינו לשבח על ידי ראש המועצה המקומית: עורך־הדין אביגדור ורשה, שהעניק להם פרסים בסך 200 לירות כל אחד. טקס הציון לשבח נערך הבוקר.

העובד עבדיה רפאל מצא ביום ב׳ לפני הצהרים מזוודה מושלכת בערימת פסולת בבנין ברחוב הנשיא. כשהעמיס את המזוודה על עגלת האשפה נפתח המכסה ובתוכה נתגלה תת־מקלע „קאלאשניקוב״. העובד הרחיק את העוברים וש־בים, והזעיק שוטרים, שהחרימו את המזוודה ואת כלי הנשק ופתחו בחקירה.

חברו לעבודה, איברהים סעיד, ממוצא דרוזי גילה ביום ב׳ לפנות בוקר פגז חי מושלך בתוך אחת ממגרות האשפה. הוא הרחיק את העוברים, הודיע לממונים עליו שהזעיקו את המשטרה וזו ניטרלה את הפגז.

ערבים, תושבי השטחים, מובלים למעצר מייד לאחר התפוצצות רימון־היד ברח׳ יהודה הימית 14 ביפו, אתמול. (צילם: חיים פנקסון, פי.סי.אי.)

ועדה תבדוק אחריות הדרג המינהלי ב„עמידר״

מאת רזי גוטרמן

מועצת המנהלים של „ע־מידר״, שהתכנסה אתמול לדון באי־הסדרים הכספיים שנתגלו בחברה, החליטה על סגירת כל חשבונות ה־חברה בבנקים ופתיחת חש־בונות חדשים במקומם. כן החליטה המועצה על הקמת ועדה מיוחדת שתבדוק בי־סודיות אם התרשל בתפ־קידו הדרג הניהולי בחברה ולא מיצה את אחריותו.

בפתיחת הישיבה שמעה מו־עצת המנהלים דיווח מהיו״ר, צבי אלדרוטי, וממנכ״ל החב־רה, אלברט לוי, וכן מנציגי משרד רואי־החשבון „קסלמן את קסלמן״ בדבר אי הסדרים הכספיים שנתגלו בחברה, ד־השתבשות החסויים שנהלו על שמה של־ידי מר צבי כץ — מבלי שתדע על כך.

המועצה ציינה את העובדה, כי גילוי הפרשה נעשה על־ידי הנהלת „עמידר״ ועל פי תלו־נתה למשטרה. ההנהלה החקי־רה במישור הפלילי. המועצה ביקשה מההנהלה להמשיך ב־לסייע למשטרה כדי להביא ל־בירור מלא של הפרשה.

לאור הגילויים, כי עובדים בחברה קיבלו הלוואות שונות לצורך רכישת רכב ולמטרות אחרות, תבחן הועדה גם את האספקטים השונים הקשורים לכך. מועצת המנהלים הטילה על הועדה להגיש המלצות ל־שיפור נוהלי עבודה בחברה בעתיד. בראש הועדה עומד מר י. עילם, מי שהיה בעבר מנכ״ל משרד העבודה, וחבריה הם מר י. אבולעפיה, מר ח. ארנברג, מר א. גליק ומר א. רון. מסקנות הועדה יוגשו לשר השיכון, אברהם עופר, ולמועצת מנהלי החברה תוך חודשיים.

בנק ירדני עשוי לפתוח סניפים במזרח ירושלים

מאת יוסף צוריאל

משא ומתן ממושך ועקיף בין שלטונות ישראל ל־בין הנהלת הבנק הערבי, שמרכזו ברבת עמון, עשוי להסתיים בקרוב בפתיחת סניפי הבנק במזרח ירושלים ובערי יהודה והשומרון.

מאז תום מלחמת ששת הימים נעשו נסיונות שונים להד־ביא לפתיחת סניפי הבנק הערבי, הנחשב לאחד הבנקים הג־דולים בארצות ערב, אך כל הנסיונות נכשלו, על רקע דרישת בעלי הבנק, שהם לא יהיו נתונים תחת פיקוח כלשהו מטעם בנק ישראל ושלטונות ישראל.

לאחרונה שוב חודשו המגעים עם הנהלת הבנק באמצעות מנהלי הסניפים ביהודה ובשומרון, ואמש נמסר כי חלה התקד־מות משמעותית במשא ומתן. שני הצדדים מתקרבים לעמדה שתאפשר פתיחת סניפי הבנק בשטחים המוחזקים, כאשר הפיקוח לא יפגע במעמד הבנק הערבי, שמרכזו ברבת־עמון.

יירדו מחיריהם של מוצרי חלב — מיום א׳

מאת יצחק דייש

מחיריהם של מוצרי חלב ירדו החל מיום א׳ הבא. ההוזלה תהיה בתוקף עד ראשית אפריל.

הדבר ייעשה במסגרת מב־צע נרחב להוזלת מצרכים ל־צרכן לקראת חג הפסח. את המבצע יזם שר המסחר וה־תעשייה, חיים בר־לב. לק־ראת יום א׳ יפורסם צו על הפחתת המחירים.

המחירים המוזלים יהיו: שמנת תוצרת 170 גרם — 80 אג׳ במקום 1.10 לירות; חמאה — 100 גרם 1.65 ל״י במקום 2 ל״י; חמאה — 200 גרם 3.30 ל״י במקום 3.80 ל״י.

גבינות קשות מתוצרת „ת־נובה״: „גוש חלב״ — חרי־צים — 17 ל״י ק״ג במקום 19.50 ל״י ק״ג; „טל העמק״ — חריצים — 19 ל״י ק״ג במקום 23.50 ל״י. הק״ג. גבי־נות קשות תוצרת „שטראוס״: „מירוק״ — 17.50 ל״י ... חבילת „מירוק״ פרוס — ל״י במקום 4.60 ל״י.

גבינות מותכות תוצרת „תנובה״: „משקי״ (חבילה ... גרם) 2.65 ל״י במקום ... ל״י; „עמקי״ (חבילה ... גרם) 2.25 ל״י במקום ... ל״י. גבינות מותכות ... מגדל דוד 2.95 ל״י, ... 3.70 ל״י חבילה; ... טעם אמריקאי — 250 גרם 4.30 ל״י במקום 5.40 ל״י.

נס לבן שנתיים בשכונת חסידי חב״ד

נפל מקומה שלישית ואפילו לא נשרט

מאת עזרא ינוב

הילד שלום מנחם מעטוף, בן שנ־תיים וחצי, משכונת נחלת הר חב״ד בקרית מלאכי, נפל אתמול מן הקומה השלישית של בית מגוריו, אך לא נפגע ואפילו שריטה לא נמצאה על פניו או גופו.

חסיד חב״ד הביא את הילד במהירות לבית החולים קפלן, אולם שם התקשו הרופאים להאמין שהילד אמנם נפל מן הקומה השלישית. ליתר בטחון נבדק הילד בקפדנות, אולם לא נמצא בגופו כל פגע.

הילד רצה כנראה להשקיף מבעד חלון ביתו, אל הרחוב, והחליק על המעקה והכריות שהיו על אדן החלון. אביו, מורה בבית ספר חב״ד בקרית גת, היה אותה עת בבית הספר והאם יצאה לערוך קניות.

האב, יוסף מעטוף, שבא אמש לבקר את בנו בבית החולים, הופתע לראותו מתרוצץ להנאתו ומשחק עם ילדים אחרים כאילו לא ארע דבר.

הרבי מלובאוויץ׳ אמנם השאיר בשכונה מכתב, וחתום על ידו להרחיק כל פגע מתושבי נחלת הר חב״ד, אולם אב הילד מאמין כי גם זכותו הוא עמדה לו מאחר שבתקופה האחרונה, מאז בא לעירה ממושב בנגב, עסק במצוות קביעת מזוזות לבתים.

מחר יערוך האב בבית הכנסת של חסידי חב״ד משתה גדול ויברך ברכת הגומל.

בעל „מגדר״ חשוד שהעלים סחורות בשווי מיליוני לירות

פקיד בכיר במפעל חשוד בנסיון לשחד פקיד מכס

בעל מפעל „מגדר״ לחו־טי ברזל ורשתות, ברחוב פתח־תקווה בתל־אביב, נע־צר אתמול כחשוד באי־הצ־הרת אמת על סחו־רות בשווי מיליוני לירות במפעלו, [illegible].

פקיד בכיר ב„מגדר״ נעצר כחשוד שניסה לשחד פקיד מכס והציע לו 100 אלף לי־רות, כדי שיעלים עין מן העבירות.

פקידי המכס ערכו ביקורת במפעל ובספירת המלאי הת־ברר, שחלק גדול מן ה־סחורה לא הוצהר כלל ועל חלק אחר הוגשו הצהרות כוז־בות. כאשר התברר שפקידי המכס גילו את ההעלמה, הציע פקיד בכיר במפעל לפקיד ה־מכס לבוא בדברים עם בעל המפעל ולקבל 180 אלף לירות, בתנאי שיעלים עין מן העבי־רות.

פקיד המכס דיווח על נסיון השוחד לממונים עליו והדבר הובא לידיעת מחלקת ההונ־אות של המשטרה. מנהל המפעל והפקיד יובאו לבית משפט השלום בתל־אביב להארכת מע־צר.

הדלקת נרות

שבת פ׳ פרה, פ׳ תשא

ירושלים	4.58
תל־אביב	5.16
חיפה	5.06
באר־שבע	5.14
אילת	5.18

אופנת אלנבי
מכריז על מלחמה נגד כל הבוזזים ונגד היוקר
רח׳ אלנבי 79 תל־אביב
החל ממוצאי שבת ה־1.3.1975

פריט	תיאור	מקודם ל״י	רק ל״י
חצאיות	מכסי מודפסות לנערות	115	25
גולפים	לילדים ולילדות חדישות ביותר	59	10
אפודות	לגברים ולגברות 100% אקרילן	85	15
מכנסיים	קורדרוי לילדים/ות עד מס׳ 12	89	25
חולצות	לגברות מודפסות תוצרת חוץ	95	15
גולפים	לגברים ולגברות מכל הצבעים	95	15
סוודרים	לגברות + ריקמה מודל 1975	95	20
חולצות	חדיות לגברות תוצרת חוץ	105	20
שמלות	לגברות חדישות ביותר	175	35
מכנסיים	ג׳ינס לגברים ולגברות	95	30
חולצות	בריסי צמר מודפסות לילדים/ות	79	15
חולצות	לגברים חדישים ביותר	97	30
2500	מינים של מכנסיים לגברים ולגברות		
	מכל המינים והסוגים	105	35
סוודרים	עם פרווה לגברות	115	20
מכנסיים	ג׳ינס אמיתי לגברים ולגברות		
	עם רוכסנים בצדדים	115	55
סוודרים	לגברים פריס 1975	145	40
סוודרים	לילדים/ות 100% אקרילן	65	15
אוברולים	לגברות מג׳ינס אמיתי	115	35

ועוד הפתעות מרעישות לקהל הקונים
אופנת אלנבי
אלנבי 79 תל־אביב

שוק המציאות
בבזאר בר־יוחאי
ראה עמוד 5

תמונה וקול
התקנת דלתות בטחון
עם קשר פנים (אינטרקום) ונעילה חשמלית
„תאורה וקול״ 03-908164

לאיש הגבורה והרוח
מר רפאל הלפרין הי״ו
הופעתך בפני ציבור התלמידים
תרמה עצומות לחישול כוחם ולחיזוק רוחם לקראת צאתם לאהלי תורה ולאהלי צה״ל.
יישר כחך וחילך לאורייתא
מנצ״ק פ׳ זכור תשל״ה — הרב י. יגל ראש הישיבה
מדרשית־נעם, פרדס חנה

האזינו
הערב בשעה 7.05 ב„קול ישראל״ בגל א׳
לראיון השבוע עם ד״ר חיים דורון
יו״ר בפועל של מרכז קופת חולים
במדור „הטור השבועי״ שבעריכת גדעון לב־ארי

דהיטי יבוא אימלקיים
במשך חודש ועד לגמר המלאי
30% הנחה
ישירות מהיצואן לצרכן (אפשרות לתשלומים)
מזנונים, סלונים, פינות אוכל, חדרי ילדים, ועוד.
דהיטי יבוא אימלקיים
„אדירי״ — יבוא, שיווק ונציגות, רח׳ פינסקר 41, ת״א
קומת א׳ על המגרש
(ע״י קולנוע „תל־אביב״) טלפון 03-289944
משעה 10.00 בבוקר עד 8.00 בערב
במוצ״ש מ־7.00 בערב עד 10.00 בערב.

גנגבה
מכונית סובארו
צהובה 1400 מודל 73
מספרה 199—321
המוצא הישר מתבקש לפנות לתחנת המשטרה הקרובה או טלפונית 727108
ויבוא על שכרו.

RCA
סוכנים מורשים לישראל לשנופרות, מכשלאורים, לייזרים, מכשירי בקרה, מיקרופונים וכו׳.
כמו כן מכירה מהמלאי העשיר והמפליא של טרנ־זיסטורים, טיריסטורים, מעגלים משולבים, ספרים מקצועיים, שרוולים מת־קבצים, חוטי טפלון, קבלים, נגדים מדוייקים וכוח, רי־אוסטטים, מערכות להרכ־בה לסטריאו, רמקולים של פיונר, פיליפס ואחרים.
עיר אביב
סופרמרקט לאלקטרוניקה בע״מ
מיסודה של חברת רדיו ישראלית
ת״א, נחלת בנימין 18, טלפון (03)50156 פתוח 8—16, ביום ו׳ 8—1.

הצמד כספן לדירת יוקרו
לאכלה
1. בככר המדינה
דירות פאר בנות 3 חדרי עם מרפסת ענק ופנטהאוז גם — מוסכים.
2. אחד העם 12
דירות נוחות בנות 3 — 4 חדרים.
להשכרה
3. ליד „שיכון הצמרת״
דירות מרווחות במיוחד בנות 4 חדרים.
בנויות בסטנדרט גבוה מ...
אוזיל ציפרין מגדלסבר
ת״א, ככר מלכי ישראל 5, טלפון 224514
בין השעות 8—1, 4—7

קלו־נקי
מנקה ומחטא את האמבטיות, הכיורים, קערות
קלו־נקי
מסיר אבנ הכתמים, אבנן מים וכל מיני לכלוך
דורית כימיקלים בע״מ
ת.ד. 303 ירושלים
טל. 02-222085

מבחר גדול של רהיטים סלוניים וחדרי שינה במחירים נוחים
אצל יואל׳ס, גבעתיים, ויצמן 35
טלפון 726481

„להם רחובות״
לתושבי רחובות והסביבה
מכירת חיסול מלאי מפתיעה!!!
של מוצרי חימום — מיזוג אויר ומוצרי בית חשמליים
הנחות גדולות לכל סוגי החימום
בגז, חשמל, נפט ותנורי ארובה
החל מיום א׳ 16.2.75
„להט״ — בית הפעלים 6 רחובות
טל. 958001

לך גברת!!!
מבצע פרסום
לרגל פתיחת החנות לתכשיטים מקוריים בשיטות הרכבה עצמית
„תכשיטי ג׳ידי״
אלנבי 140 ת״א (ככר המושבות)
תכשיט לכל כיס
— שרות אדיב —

הזדמנות לחסכון!
עודפי ייצור במחירים זולים!
מעילים
חליפות
חצאיות
חולצות
מקסי
גם לצעירות
ביח״ר ז׳נה
נחלת בנימין 10 ק׳ ב׳

חדרי שינה
תוצרת אירופאית מהודרת
מטה כפולה
2 ארונות לילה
טואלט + מראה
ארון רוחב 2 מטר
5,300 ל״י
חדרי נוער מ־1,950 ל״י
מזנונים מ־2,700 ל״י
אספקה מיידית • תנאי תשלום נוחים.
יורופ רהיט בע״מ
רח׳ מנרשוב 66 א׳, טלפון 224973

לבעלי חנויות הלבשה ובוטיקים
בואו לראות ולהתרשם ממבחר חולצות ומכנסי גברים
M
אופנת מרינו
דרך יפו־ת״א 44 קומה ה׳

בלה בפסח עם און
אחת נופש בע״מ
• חיפה
• תל־אביב
• ירושלים
• נתניה
• חדרה
שרותינו נתונים ללא תשלום

תקרות דקורטיביות
ציפוי אורן ודוגלס במחירי הפתעה
110.— ל״י למ״ר
טל. 246834

לבעלי תנורי ארובה
בטות שנתי
כולל ניקוי והפעלה חינם
90.— ל״י לשנה
אצל „להט״
חמום ומזוג אויר
בית הפעלים 6 רחובות
958001

מודדי חום פריזמטיים מעולים למכירה
טל: 252307
258752

הזדמנות לחח לעובד מתנה ששוה הרבה!
„ארגדי״ בע״מ יבואנים ומשווקים בלעדיים, מציעים לכם, ועדי עובדים ולמעביד „תלושי כסף״ ומתנות בהנחות עצומות!
כלים חסיני אש! כל זכוכית איטלקיים! ארונות מפלסטיק צבעוני, תכשיטים, מראות, קרמיקה מתוצרת חוץ ומתוצרת הארץ; ועד ועוד.
„ארגדי״ אשתורי הפרחי 4 ת״א טל. 234303

רהיטי „עלומים״—הארגז נצרו
דרושים בעלי חנויות המעוניינים בשיווק רהיטי ילדים ונוער
באזורים: הרצליה — רעננה — כפר־סבא — הוד השרון — לוד — רמלה — קיראון — קרית־אונו — בני־ברק — פתח־תקוה
בהצעות רציניות לפנות:
„קליין״ שיווק רהיטים, תל־אביב רחוב הרצל 32
טלפון 829126, 8—1, 4—7

לוח הנפוץ ביותר במדינה בעיתון הנפוץ ביותר במדינה

לוח מעריב

המשרד הראשי: בית מעריב תל־אביב, רחוב קרליבך 2, טלפון 287211.
סניף המרכז בת"א: שד' רוטשילד 33. קבלת מודעות מ־8 בבוקר עד 6 בערב.
סניף בירושלים: הלל 14/16, טל' 231769. פתוח: 7.30—1.30 ; 4—6.30 אחה"צ.
סניף בחיפה: רח' הנביאים 32, טל' 660051. פתוח: מ־8 בבוקר עד 7 בערב ברציפות.

המחיר לכל מלה	ביום חול	בערב שבת וחג
דירות (כל המדורים) ומכוניות למכירה	4.— ל"י	5.— ל"י
כל יתר המדורים	3.— ל"י	4.— ל"י
מיד ליד	2.— ל"י	(בימים א' ר"ה)
לוח מעריב כלבו	4.— ל"י	(בימים ב' ר"ד)

המינימום לכל המדורים — 8 מלים. המינימום ללוח מעריב כלבו — 10 מלים.

עבודה

מזכירות!! פקידים/ות!! מנהלי/ות חשבונות!! עברית/ות!! ...

תרמים, כרכים ומכשירים ... 253019, 737315

מעבדה זקוקה לנערים ... בוגרים.

למפעל מבוסס באזור ת"א דרוש ...

דרוש נהג לרכב מסחרי ... 780413

דרושה פקידה בעלת נסיון ... 239121

פקידים

מוסד עברית בלוד רצוי עם נסיון, ותרשבה לוד רמלה טל' 239121

פקידה מנוסה לאחר שרות צבאי רצוי עם ידע בהנה"ח ליום עבודה רצוף. 901776

דרוש למפעל תעשייתי פקיד מחלקת חשבונות, רצוי גיל 40+ ...

דרוש מנהל חשבונות. טל' 293998, 286927

מנהל/ת חשבונות מנוסה/ה ... 235777

עוזרות ומטפלות

דרושה מטפלה לילדה, 8 חודשים + תמלצות ברמת־אביב — 413962

דרושה מטפלת בסביבת אוניברסיטה ... 826969

דרושה פרקית לאוברלוק עבודה קבועה ... 821010

מטפלה לילדה של גננת בת 1½ ביפו. 872814

המשך הצעות עבודה בעמוד 7

משרדים

להשכרה משרד 5 חדרים 92 מ"ר, הול כניסה ... 283325

משרדים בכל גודל בשכ"ת, ב־דמי־מפתח ולמכירה 625629

בבית אליעל משרד מרוהט + 2 קוי טלפון 295423/4

(המשך המדור בעמוד 7)

אולמות

דרוש אולם לקונפקציה בסביבת יפו־ת"א, לוולפסון 400—450 מ"ר. 823869

(המשך המדור בעמוד 7)

מבני תעשיה

להשכרה מבנה תעשייתי באזור התעשיה אור־יהודה של 700 מ"ר ... 281441

(המשך המדור בעמוד 7)

מחסנים

2000 מ"ר מבנה/חלקה בשכ' בת ... 764818

(המשך המדור בעמוד 7)

תריסים

(המשך המדור בעמוד 7)

מטבעות ומדליות

עסקים

השותפות!! למכירה בתוקף ב־דיזנגוף טלפון 228968, 251348

דרוש בעל מחסן בת"א לשיווק מוצר בלעדי בכל הארץ ... 768859

(המשך המדור בעמוד 7)

חנויות

(המשך המדור בעמוד 7)

בתי מלאכה

הלוואות

הלוואות נוחות ומהירות טלפון: 238863 8.30—12.30

חרטים ומסגרים

גזירה ותפירה

מספרות

זבנים

הכשרה לעבודה

ביקוש עבודה

שרותים

ספרים

יהלומים

שליחים

צוו השעה: חיזוק שיתוף־הפעולה עם הלוח מס' 1 - הלוח הראשי

לוח מעריב

הלוח הנפוץ ביותר במדינה

בעתון הנפוץ ביותר במדינה

לוח מעריב — לדירות, מכוניות, עבודה וכל השאר — הלוח הראשי — להצעות חסכוניות של חנויות ועסקים — לוח מעריב כלבו

מודעות ל־ לוח מס' 1 לוח מעריב מתקבלות:

בתל־אביב: בית „מעריב" מחלקת המודעות רח' קרליבך 2; סניף „מעריב", תל־אביב, שדרות רוטשילד 33; בסניפי „דחף": דיזנגוף 114 (פתוח עד חצות), אלנבי 123, בן־יהודה 7

בחיפה: סניף „מעריב" רח' הנביאים 32; סניף „דחף" הרצל 11; ובכל משרדי הפרסום

בירושלים: סניף „מעריב" רח' הלל 14/16; סניף „דחף": רח' יפו 43 (פתוח עד חצות); ובכל משרדי הפרסום

בבאר־שבע: סניף „מעריב" רח' הפלמ"ח 81; ובכל משרדי הפרסום

בכל סוכנויות „מעריב" בארץ ובכל משרדי הפרסום.

לוח מעריב

דירות

דירות למכירה

4 בהדר־יוסף ברמת־גן — 297,500, 3½ בגבעתיים 170,000, 2½ — 135,000, 2½ בנווה — 170,000.

ישראדור תור, יעוץ, מכירה, השכרה, בדיזנגוף 119 תל־אביב 228358

דירות איכות 3, 3½, 4 ואשל ברמת־גן. מגיה' ושות' מהנדסים בע"מ, הרא"ה 17 — 733157

בתל־השרון דירות 3, 3½, 4 חדרים, מנמואוו. „דירותהוד" דרך השרון 28, טל. 052-23333, 052-21993

(המשך המדור בעמוד 7)

קבלני בנין

2½ חדרים

ברמת־גן 2½ + הול 185,000 קריניצי 57 ק"ה, 721924, 17.00—21.00

(המשך המדור בעמוד 7)

1-1½ חדרים

(המשך המדור בעמוד 7)

2 חדרים

3 חדרים

בבתים 3 חדרים + פינת אוכל. טל. 875807

(המשך המדור בעמוד 7)

3½ חדרים ויותר

(המשך המדור בעמוד 7)

וילות ובתים

בשכר חדשי

(המשך המדור בעמוד 7)

בדמי מפתח

(המשך המדור בעמוד 7)

דירות מרוהטות

חדרים מרוהטים

(המשך המדור בעמוד 7)

ביקוש דירות

(המשך המדור בעמוד 7)

דירות להחלפה

דירות להשכרה

(המשך המדור בעמוד 7)

דודי שמש וחמם

שערים

אולמות למסיבה

לוח מעריב — הלוח הראשי — לדירות, מכוניות, עבודה וכל השאר — להצעות חסכוניות של חנויות ועסקים — לוח מעריב כלבו

לוח מעריב

כלי רכב

מכוניות למכירה

אופל קדט 1500 שנת 1970 30,000 ל"י ... 456662

אופל 1700 אוטומטית ... רדיו

אופל קדט 64 רדיו ...

אלפא רומיאו

אלפא רומיאו 1974, ... 2,000 ק"מ ... 19,000

ב.מ.וו.

ב.מ.וו. 700 ...

ב.מ.וו. 2000 4 דלתות 1969 — מסם לשנה ...

הילמן

וולוו

וולוו 69 יד ראשונה, עבודה ...

ווקסהול

טריומף

לארק

מרצדס

סאאב

סאאב 96 פרטית 1969 מצוינת ... 24,500

סובארו

סוסיתא

סימקה

מריקאיות

סטין — מוריס

אופל

פולקסווגן

פולקסווגן 1300 1973 ...

פיג'ו

פורד

ציטרואן

קונטסה

פיאט

רנו

אופנועים וקטנועים

המשך מכוניות למכירה בעמוד 7

מכירות

מקררים

רהיטים

חקלאות

(המשך המדור בעמוד 7)

טרקטורים

(המשך המדור בעמוד 7)

טלוויזיות

(המשך המדור בעמוד 7)

חיות בית

כלי נגינה

מכונות כביסה

(המשך המדור בעמוד 7)

מערכות קול

מכונות גלוח

קניות

(המשך המדור בעמוד 7)

שטיחים

תכשיטים

מגרשים

(המשך המדור בעמוד 7)

הלבשה

שעונים

תנורי בשול ואפיה

ביקוש מכוניות

שמלות כלה

סירות

לוח מעריב רחובות

דירות למכירה

דירות להשכרה

לוח מעריב נתניה

הצעות עבודה

מכוניות למכירה

עסקים

מגרשים

חימום והסקה

פרסומים

קבלני בניין

דירות למכירה

דירות להשכרה

שרותים

מכירות

לוח מעריב — הלוח הראשי — לדירות, מכוניות, עבודה וכל השאר

לוח מעריב כפבו — להצעות מכוניות של חנויות ועסקים

לוח מעריב

שידוכים

„אביבי" — מכון ענק להכרויות — ת.ד. 18035/ג, תל־אביב, בקש פרוספקט ומאות הצעות.

בעזרת אלקטרוני יכוונך לדמות חלומותיך. פרוספקט ושאלון הינם: פי.אס.יו. ת"ד 6230 ת"א.

„גלעדי" משרד שדוכים — הנביאים 27 חיפה טלפון 668971.

„גרשפלד" משרד השידוכים מרדכי בן־יהודה 111 תל־אביב — טלפון 228647 קבלת קהל מ־9—8 בלילה.

„רעים" מכון רציני להכרויות רציניות! שרות אישי ומהימן.

(המשך המדור בעמוד 7)

בן זוג

(המשך המדור בעמוד 7)

בת זוג

חוגים

צילום

טיולים

אבידות

ספורט

בתי ספר

מסיבים

(המשך המדור בעמוד 7)

לוח מעריב הנגב

דירות למכירה

דירות להשכרה

פרסומים

הצעות עבודה

לקראת חג האביב
10% הנחה
בחודש מרץ בלבד

מחסנים טרומיים
מארצות הברית

— מפלדה מגולבנת וצבועה בצבע שרוף בתנור.
— ניתנים להרכבה עצמית תוך מספר שעות.
— גדלים שונים מ־5 מ"ר ועד 18 מ"ר*
— אפשרות להתקנת חלונות.
— לשימוש כמחסן, חדרי־תחביבים או בית מלאכה ביתי.
* גדלים מסויימים בכמות מוגבלת.

INTRADCO אינטרדקו
חברת המסחר לתעשיות בע"מ
חיפה — ת. ד. 4219, דרך הים 14, טלפון 86231/2
תל־אביב — ת. ד. 33120, רח' דבורה 16, טל. 265492
ירושלים — טלפון 522900

להשיג במשרדינו וכן בחנויות רהיטים של שקם.

הודעה חשובה

לאלה הסובלים מהגדלת ערמונית PROSTATE, הזקוקים לנתוח ומחכים תקופה ממושכת לתור, והם בעלי אמצעים מצומצמים.
תעמיד לרשותם הנהלת בית־החולים „אסותא" תל־אביב

אורולוגים מעולים

לשם ביצוע הנתוח במחיר כולל במחלקה שלישית, תמורת תשלום סביר ביותר.
לתשומת לבך — בלי תור.
חברי הקופות השונות — הסידורים הנ"ל עומדים לרשותכם.

החטיבה לדור המשך
חבורות קליטה

שבוע פסח לצעירים עולים וישראלים דתיים ומסורתיים ולמשפחות צעירות יתקיים במרכז הנוער — רמות שפירא, ליד מושב בית מאיר.

פרטים בטלפון 725511—03 לפנה"צ או 734830—03 אחה"צ.

מלאת חיפה
בשיתוף עם
מרכז התרבות — שגרירות גרמניה

שעורים
ללמוד השפה הגרמנית

בשעות הערב, למתחילים ולמתקדמים
סימסטר קיץ: 4 חודשים
החל מ־9.3.75 פעם או פעמיים בשבוע
שעורים בני 1½ שעות

ההרשמה: בימים 2, 3, 5, במרץ בין השעות 5.30—7.00 אחה"צ במועדון מלאת — חיפה, רח' גולומב 21.

פרטים בטלפון בלבד, בין השעות 8.00—9.00 בבוקר. טל' 641781־04 קו פנימי 276 או בימי ההרשמה בין השעות 5.30—7.00 אחה"צ — טל' 669871־04.

מפעל הפיס
הודעה

על מועד תחילת תוקפה של תכנית הגרלה מס' 1975/א', ועל ביטולה של תכנית הגרלה מס' 1974/ב'

מפעל הפיס מודיע בזה כי:

א. תכנית ההגרלה מס' 1975/א', שפורסמה בילקוט הפרסומים מס' 2086, מיום 24.1.75, בעמ' 1008 — תיכנס לתקפה ביום 27.2.75, מיד אחרי קיום ההגרלה הרגילה מס. 9/1975, ותחול על כל ההגרלות הרגילות ממס' 10/1975 ואילך ועל ההגרלות „זוטא" ממס' 10/1975 ואילך.

ב. תכנית ההגרלה מס' 1974/ב', שפורסמה בילקוט הפרסומים מס' 2039, מיום 18.6.74, בעמ' 2182 — התבטל ביום 27.2.75, מיד לאחר קיום ההגרלה הרגילה מס' 9/1975, אולם הוראותיה ימשיכו לחול על הזכיות הנובעות מהכרטיסים הרגילים שהשתתפו בהגרלות הרגילות שהתקיימו לפני ביטולה.

יצחק אורן
יו"ר הדירקטוריון

מכרז
למכירה
שופל קטרפילר 950
שנת ייצור 1971
העובד בקיסריה

הצעות תהיה בכורי איטף צפון, רח' המגינים 53, חיפה, טלפון 534413, החל מיום ראשון 2.3.75 עד 7.3.75.

ציוד מכני של כורי הצפון

לוח מעריב — לדירות, מכוניות, עבודה וכל השאר — הלוח הראשי — להצעות המכוניות של חנויות ועסקים — לוח מעריב כלבו

לוח מעריב חיפה

לוח מעריב בחיפה: רח' הנביאים 32 טל. 660051
משעה 8.00 בבוקר עד 7 בערב ברציפות.

מקררים

טלוויזיה

רהיטים

כלי נגינה

מכונות כביסה

חיות בית

מכירות

מערכות קול

תנורי אפיה ובשול

הצעות עבודה

מכוניות למכירה

קטנועים

בתי־ספר לנהיגה

עסקים

חנויות

מבני תעשיה

משרדים

בתי מלאכה

דירות מרוהטות

חדרים מרוהטים

ביקוש דירות

מגרשים

מחסנים

שדוכים

חוגים

מטבעות ומדליות

פרסומים

שעורים

חקלאות

מכונת תפירה

וילות ובתים

דירות להשכרה

דירות למכירה

חלפני בנין

המשך "לוח חיפה" בעמוד 7

גם אתה יכול לזכות
באחד ממאות הפרסים
בחידון הסמלים
של מעריב
התחל מהיום!
גם אם עד כה טרם השתתפת בחידון, מצא זמן, שב ופתור את החידון המתפרסם היום בעמ' 40, שלח את פתרונך והכל לזכות בפרס!
אויקל
מסובחמם
תנור אויקל
וליס
תנורת איכות
מתוצרת חוץ,
לחימום כל הדירה
מתנת חברת
אויקל, הנדסת
חימום ואוורור
ת"א, פינסקר 70,
טל. 283256
אחד ממאה הפרסים יקרי הערך שיוגרלו בין הפותרים את חידון הסמלים.

מועצה אזורית מרום הגליל
מירון — טל. 067-39381
מכרז מס' 13/74

מוזמנות הצעות מקבלני ביוב מוכרים לביצוע עבודות ביוב דלהלן:

א. קו ביוב ותחנת שאיבה ממירון עד מרכז אזורי מרום הגליל.

ב. קוי ביוב פנימיים במושב דלתון וקו מוביל למשטחי הפזור ברמת דלתון.

תכניות ומפרט טכני ניתן להשיג במח' הטכנית של המועצה תמורת תשלום —.100 ל"י לכל סט.

הצעות בצרוף ערבות או המחאה בנקאית בגובה 5% מערך ההצעה יש להגיש במעטפה סגורה שעליה רשום מס' המכרז הנ"ל למזכירות המועצה עד יום 21.3.75 שעה 11.00.

אין המועצה מתחייבת לקבל ההצעה הזולה ביותר או הצעה כל שהיא ומשאירה לעצמה הזכות לבצע חלק מהעבודות ולפצלן.

מירון: י"ז אדר תשל"ה
28 בפברואר 1975

ש. קדוש
ראש המועצה

לוח מעריב נגבו — להצעות המכירות של חנויות ועסקים
הלוח הראשי — לדירות, מכוניות, עבודה וכל השאר — לוח מעריב

לקראת חג האביב
מחסנים עודפים מארצות הברית
הודעה חשובה
אורולוגים
שעורים ללמוד השפה
מלאת חיפה

هكذا من الأصل

לוח מעריב ירושלים

סניף מעריב בירושלים: רח' הלל 14/16 טל. 231769
פתוח: מ־7.30 עד 1.30 בצהרים ומ־4 עד 6.30 אחה"צ

קבלני בנין

[illegible]

דירות למכירה

[illegible]

דירות להשכרה

[illegible]

דירות מרוהטות

[illegible]

חדרים מרוהטים

[illegible]

וילות ובתים

[illegible]

ביקוש דירות

[illegible]

דירות להחלפה

[illegible]

מכוניות למכירה

[illegible]

משרדים

[illegible]

אולמות

[illegible]

בתי מלאכה

[illegible]

מחסנים

[illegible]

הצעות עבודה

[illegible]

ביקוש עבודה

[illegible]

מכון הלבשה
רח' יפו 47 ירושלים
טל. 223908
לכבי ועדי עובדים ומנהלי מפעלים
הננו מציעים לכם התקשרות עמנו במחירים סיטונאיים
25% הנחה על הולצות וכבכבים
20% הנחה על כל הבגדים
נא לפנות אלינו לקבלת פרטים נוספים.

מכירות

[illegible]

רהיטים

[illegible]

כלי נגינה

[illegible]

שטיחים

[illegible]

טלוויזיה

[illegible]

מקררים

[illegible]

שמלות כלה

[illegible]

חיות בית

[illegible]

פרסומים

[illegible]

בית אבות ובית החלמה
רמת טבעון
חברה קנדית ישראלית בע"מ
קרית טבעון
רח' החורש 23־25, טל' 04-931229 / 04-931262
ת.ד. 1026 קרית טבעון.
פתחנו בנין נוסף
לשרות המבוגרים העצמאיים בשעות יום ויומיים וחולים כרוניים.
שרותים צמודים לכל חדר, פעמון לתחנה האחות ליד כל מיטה, הסקה מרכזית, מטבח כשר, פיקוח רפואי, מכון לפיזיותרפיה.
מחירים עממיים.

עסקים

[illegible]

הפינה הירושלמית
מופיעה כדי יום שישי
מוגשת ע"י:
[illegible]
ירושלים
טל. 227222 רח' הלל 23

שכמר יהודה
רח' יפו 38, פינה קצה אלסקה, ירושלים
שרות מוסמך לתיקוני טלויזיות ומכשירי אלקטרוניקה
סוכנות מכירה מכונות כביסה זהר, אמקור פיליפס, מקררים ותנורי בישול וכו'
— שרות מהיר ומהימן —

שים לב
תוך תקופה קצרה תדבר אנגלית שוטפת בשעורים אינטנסיביים
להתקשר טל. 02־223790
בשעות 9.00 — 17.00

י. שורץ
הסיטונאי
רח' החבצלת 2—4
עכשיו הזמן לחסוך הלבשה במחירים סיטוניים.

חנויות

[illegible]

מגרשים

[illegible]

מטבעות ומדליות

[illegible]

מבני תעשיה

[illegible]

שעורים

[illegible]

שרותים

[illegible]

שדוכים

[illegible]

תריסים

[illegible]

המשך "לוח ירושלים" בעמוד 7

חברה צבורית בירושלים
מחפשת לרכישה
מבנה או קומה
בשטח של כ־600 מ"ר
או חליפין 30 חד[illegible]
לפנות טלפונים:
232428, 232221, 228498

רהיטי נחמיה
רחוב שלומציון־המלכה 4 טל. 224064 ירושלים
בקר בשלוש קומות התצוגה שלנו
מבחר גדול של
רהיטי סלון, חדרי שינה, שולחנות אוכל וכסאות, שטיחים, וילונות.
מקומיים ומיובאים
לעולים חדשים 20% הנחה לרהיטי קבוץ שמרת
יעוץ ארכיטקטוני

SOVA שובע
KOSHER כשר
* מסעדה בשרות עצמי * מסעדה צמחונית
* אולם לחתונות ובר־מצוה
* עריכת טקס ברית־מילה עם הבתעות להורים
שובע המסעדה העממית שלך
רח' ההסתדרות 3 טל: 222266 ירושלים
לשרותכם גם קפטריה במוזיאון ישראל

מלון שורש פותח שעריו לצבור הרחב
ב־1.3.75
המסעדה פתוחה — לארוחות ולעסקים
בקשר להזמנות נא לטלפן 02־528030
מלון שורש
ד.נ. הרי יהודה

למכירה
מכונות ציפוי ניקל וזהב
בשיטה זולה (ואקום)
לתעשיות: פלסטיק, מתכת, אלומיניום, מזק, בקליט, תכשיטים (גם לאלקטרוניקה)
לטלפן בשעות העבודה 03—828820

לוח מעריב — דירות, מכוניות, עבודה וכל השאר — הלוח הראשי
להצעות הסכוניות של חנויות ועסקים — לוח מעריב כלכלי

[illegible] — י"ז באדר תשל"ה
[illegible] · טבנאים · ביגוא[illegible]
טלב[illegible]
תעשיית [illegible]
אלקטרוניקה ואלקטרו[illegible]
לעבודה בבפעלינו בלוד דרו[illegible]
מתכנות למחשב[illegible]
טכנאי מכונות א[illegible]
מנהלי חשבונות
שרטטים
מסגרים
[illegible] חשבונות
[illegible]פעל גדול
[illegible] חיפה
[illegible] מציע
[illegible]דה טובה
[illegible] מעניינת
[illegible] שכר טובים
[illegible] מחקר
דרושים:
[illegible] תל־אביב
[illegible] אלקטרוניקה
[illegible] מחשבים
MINI COMPUTER
[illegible]כניון מנוסה
MINI COMPUTER
[illegible]
דרוש
[illegible]/מהנדס ביסאי
צעיר
[illegible] בדירות
[illegible]שרטט/ת מפות

הנדסים · טכנאים · כימאים · שרטטים · מחסנאים • • • דרושים מנהלים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · סוכנים • • •

טלרד

תעשיית טלקומוניקציה ואלקטרוניקה בע"מ

לעבודה במפעלנו בלוד דרושים

1. מתכנת למחשב 370/115
בעל נסיון של שנתיים לפחות בתכנות. למועמד מובטחת עבודה מעניינת בצוות הקמה של מערכת חדשה.

2. טכנאי מכונות או מתכת
לטיפול בנושאי ביקורת איכות במפעל ואצל יצרני משנה.
הכישורים: בעל ידע ונסיון בשימוש במכשירי מדידה מעבדתיים ובבדיקת חלקים בצורה עצמאית.

3. מנהלי חשבונות
בוגרי קורס לחנה"ח סוג ג'—ד' בעלי נסיון קודם בהנה"ח.

4. שרטטים
בוגרי קורס שרטוט. בעלי נסיון של שנה לפחות.

5. מסגרים
לעבודי שבבי ולעבודות פח.

מובטחים תנאים טובים למועמדים המתאימים

המעוניינים מתבקשים לפנות בכתב למחלקה לכח אדם טלרד, ת.ד. 50 לוד. מיקוד 71100.

הנדסת התפלה לישראל (תהליך זרחין) בע"מ

למפעלנו באיזור התעשיה בהרצליה

דרושים:

1. **הנדסאי מכונות** — עם שנתיים נסיון או יותר לעבודה במחלקת תכנון בנושאי מתקנים בתעשיה כימית.
2. **שרטט/ת מכונות** — עם נסיון של 5 שנות עבודה במחלקת תכנון בנושאי צנרת, מיכלים ופרקי מכונות.
3. **פקידה כללית** — עם ידיעה טובה באנגלית כולל הדפסות בעברית ובאנגלית.

● לפנות בכתב לת.ד. 18041 — תל־אביב

למפעלנו בחוף חרוצה תל־ברוך

דרושים:

1. **מסגרים רתכים** — בוגרי בית ספר מקצועי עם נסיון של שנתיים ומעלה.
2. **פקידה** — למחלקת הרכש עם ידיעה באנגלית.
3. **מחסנאי** — טכני עם נסיון.

להתקשר טלפונית ל־417171. הסעה למקום העבודה. תנאים סוציאליים מתקדמים.

חברה מסחרית גדולה, מחפשת למרכזה בת"א:

מנהל חשבונות ראשי

הכשורים הדרושים:
● רואה חשבון, או בוגר אוניברסיטה במגמה לחשבונאות, או השכלה מקבילה
● נסיון בעבודה של 3 שנים — לפחות

לפנות בכתב־יד לת.ד. 30580, עבור מס' 7973 תל־אביב

— סודיות מובטחת —

אורט ישראל

לבית־ספר „אורט" נתניה יד־לבוביץ'

דרוש מרכז פרגוגי

הכישורים הדרושים:
* בעל תואר שני.
* נסיון בהוראת מקצועות היהדות: תנ"ך, עברית והיסטוריה.
* כושר ארגוני.

המעוניינים יפנו בכתב למנהל בית־הספר לפי הכתובת: נתניה, אזור התעשיה, טל. 053-23744

דרוש מנהל חשבונות

(סוג ד' לפחות)

למפעל מזון בסביבות ת"א

הצעות בכתב עם פירוט נסיון וקורות חיים לת.ד. 7095 ת"א עבור מס' 8

למשרד אדריכלים בירושלים דרושים

★ **מזכירה** בעלת נסיון

★ **הנדסאי** בעל חמש שנות וותק.

לפנות 64967, 34682.

דרושות בירושלים

נקבניות מוהק S.D.S מנוסות או נקבניות י.ב.מ.

עם נסיון רב, בקר או אחה"צ. תנאים טובים.

לפנות: ש.ב.ש. בן יהודה 1 — 02-228817

לחברת בניה ארצית

דרוש מהנדס או **טכנאי בכיר**

לניהול המחלקה הטכנית

טל. 798291, 797447

דרושים

חשמלאים

לעבודות חשמל תעשיה לעבודה בכל חלקי הארץ

להתקשר לטל. 765293 מ־20.00 (גם בשבת)

לחברת שרות בתל־אביב

דרושה פקידה

ידע התחלתי בהנה"ח

לפנות לת.ד. 237 בני־ברק

הב' להפצת מוצרי חשמל ביתיים במפרץ חיפה דרושים

1. **זבן מכירות** — מנוסה —
2. **פקידה**

טלפון 04-727262

מנהל חשבונות

סוג 2, 1 עם נסיון של שנה לפחות
...עדיפות תנתן לבעל נסיון רב יותר

מפעל גדול באיזור חיפה

מציע עבודה טובה ומעניינת

ותנאי שכר טובים

●

נא לפנות למחלקת כח אדם ת.ד. 1371 חיפה מיקוד 31000

לעבודות מחקר

דרושים:

בסביבות תל־אביב:

מהנדס אלקטרוניקה או **מהנדס מחשבים**

לעבודה על מערכת —
MINI COMPUTER — NOVA
כולל תכנון. דרוש נסיון.

תוכניתן מנוסה

עם נסיון ב: MINI COMPUTER

התנאים לפי כישורי המועמדים.

טלפונים: (052)96171 / (052)96264
שלוחה: 52. בין השעות: 8—12.
ת.ד. 3, רעננה.

— סודיות מובטחת —

למפעל כימיקלים לתעשיית ציפוי מתכות

דרוש

כימאי/מהנדס כימאי צעיר

* עבודה מעניינת
* אפשרות לימוד מקצוע נדרש

לפנות: טל. 03-258670, מ־8.00—13.00

למשרד מדידות

דרוש/ה

שרטט/ת מפות

נא לפנות בשעות העבודה 220679 תל־אביב

לחברה בירושלים

דרוש מנהל חשבונות

דירוג ד'

למשרה מלאה לתפקיד מעניין הקשור גם בניהול משרד. העבודה רצופה.

לפנות בכתב יד עם פרוט מלא של קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 27007 ירושלים.

תנאים טובים למועמד המתאים.

למשרד עורכי־דין דרושה

כתבנית מנוסה

לשעות עבודה מפוצלות

●

טל' 03-263656

למשוב חצבה

דואר נע ערבה

דרושה

מטפלת לפעוטון

תנאים טובים למתאימה

לפנות לועדת החינוך, מושב חצבה, טלפון 057-92827

דרוש

עוזר טכני ופקיד שליחויות

(בעל ידע טכני)

לעבודה קבועה ומסודרת

נא לפנות בכתב אל ת.ד. 1736 תל־אביב עבור מס' 4

דרושה

מזכירה

הכשורים הדרושים:
כתבנות עברית, ידיעה בסיסית בהנהלת חשבונות.
שעות עבודה: 8.00—16.00
תנאים טובים.

לפנות לטל. 233191 תל־אביב

דרוש

מפעיל שופל

העבודה באזור תל־אביב.

נא לפנות בכתב לת.ד. 23000 עבור: „מפעיל שופל".

למפעל מתכת בפתח־תקוה

דרושים:

* **חרטים**
* **מסגרים**
* **רתכים**

*

ב. זימבלר ובנו בע"מ קרית אריה, פתח־תקוה טלפון: 910173, 912626

למרכז שיווק לרהיטים בתל־אביב דרושה

מעצבת־מובדרת למטבחים

הכישורים הנדרשים:
* נסיון של 3 שנים בעבודה דומה.
* כושר הסברה ושכנוע.
* עדיפות לבוגרי קורס לעיצוב פנים

●

נא לפנות בפרטים מלאים על נסיון קודם לת.ד. 32028, ת"א, עבור: מטבחים.

דרושה

פקידה

היודעת כתבנות ומבינה בהנהלת חשבונות, למשרה מלאה

נא לפנות: דפוס לעבודה בע"מ רח' לבנדה 30 ת"א טל. 30164 או 39249

לחברה מסחרית בצפון ת"א

דרושה פקידה

בעלת נסיון בניהול משרד.
שעות עבודה 8—16
המשכורת תיקבע לפי הכישורים.

נא להתקשר בשעות העבודה 239134.

דרושים

חשמלאים לבנין ותעשיה

1. מנהל עבודה הנדסאי או טכנאי עם נסיון בעבודה, רשיון רכב הכרחי.
2. מנהל קבוצה.
3. חשמלאי עצמאי לחיווט לוחות

להתקשר 37362 משעה 7.00—16.0, 18.00—20.00 415720

בחור דינמי

בעל נסיון רב במכירות, עם רכב, מחסן וטלפון מעונין בהצעות מתאימות.

ת.ד. 9494 ירושלים.

דרושה

מזכירה

הכשורים:
* נסיון בנהול משרד
* ידיעה בעברית — אנגלית
* ידיעה בהנהלת חשבונות

שעות העבודה 6—16
תנאי שכר ועבודה טובים

טל. 720418 רמת־גן

דרושות

תופרות

מעולות לחולצות העובדות בבית (ניטור ואמבולוס)

טלפון: 870135

לחברת המלח לישראל בע"מ עתלית

דרושים

1. **מנהל מפעל או מנהל עבודה ראשי**
בעל נסיון של מספר שנים בתפעול מתקנים וניהול צוותי עובדים באמצעות מנהלי עבודה, אפשרי בוגר הנדסת תעשיה וניהול.

2. **מנהל למסגריה**
בעל מקצוע מעולה במסגרות, רתכות או מסגרות, ישמש כאחראי לצוות עובדי מסגריה מצומצם והפעלתם בעבודות אחזקה ותיקונים.

3. **מנהל חשבונות**
בעל נסיון במפעל תעשייתי.

על המעוניינים לפנות בכתב תוך ציון קורות חיים ונסיון קודם בעבודה לחברת המלח לישראל בע"מ, עתלית או טלפונית לקביעת ראיון למספר 04-942051 בשעות העבודה. תנאים טובים למועמד המתאים.

— סודיות מובטחת —

חברת יועצים בינלאומים בע"מ מחפשת

מזכירה בכירה

הכשורים:
* נסיון של 5 שנים לפחות
* ידיעת אנגלית ועברית על בוריין
* קצרנות באנגלית
* הדפסה בשתי השפות

שעות העבודה 08.00—16.00

לקביעת ראיון נא להתקשר 266043, 267775 תל־אביב.

לחברת בניה ציבורית — דרוש

מהנדס בנין בכיר

לניהול עבודות בנייה באזור נצרת והגליל

המשכורת תיקבע בהתאם לכישורי המועמד

●

לפנות בכתב תוך פירוט קורות חיים ונסיון ובציון מס' טלפון לת.ד. 7037 ת"א מיקוד 61070, מספר 14 (לציין מהנדס חיפה).

עורך־דין צעיר

דרוש

למשרד עורך־דין בתל־אביב

המטפל בחוזים ומשפטים מסחריים

★

נא להתקשר לטלפון 612496.

מכון ויצמן למדע

דרוש

מהנדס אלקטרוניקה עצמאי

לעבודה בתכנון מעגלים אנלוגיים ודיגיטליים למכשיר אולטרה־סוני רפואי.

המעונינים יפנו בכתב בציון קורות חיים ונסיון קודם, לנציבות האקדמית, ת.ד. 26 רחובות, 76100.

למשרד קבלני בחיפה

דרושה מזכירה עצמאית

עם נסיון של לפחות 3 שנים בחברת בניה.

לפנות טלפונים 04-524161, 04-535380

דרוש צלם / לבורנט

בוגר צה"ל על תיכוני במגמת צילום.

בעל נסיון של 3 שנים לפחות.

לפנות לטלפון 02-410134

אלקו

אלקו — ELCO — תעשיות אלקטרוטכניות ישראליות

דרושים

* **מחסנאים**
א. למחסן חלקי אלקטרוניקה, רצוי עם נסיון קודם כמפ"ס בצה"ל.
ב. למחסן כללי רצוי עם נסיון קודם.

* **פקידה כללית**
בוגרת תיכון לאחר שירות צבאי. ידיעה טובה בהדפסה בעברית.

* **פקיד ייצור**
בוגר בי"ס מקצועי לאחר שירות צבאי, רצוי עם נסיון קודם.

* **נקבנית**
עם נסיון של שנה לפחות לעבודה במשמרת אחת.

למועמדים המתאימים מובטחים תנאים טובים ואפשרויות קידום.

●

על המעוניינים לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים ופרטים על נסיון בעבודה, לאלקו, רחוב ז'בוטינסקי 23, רמת־גן (מחי המנגנון), או להתקשר טלפונית 727131 לקביעת ראיון.

למוסד ציבורי דרוש

„מהנדס מבנים והחזקה"

תאור התפקיד
הכנת סקרים ותכניות להרחבת מבנים, הכנת מפרטים למכרזים לחזקת מבנים. תאום עם, בעלי מקצוע שונים ופיקוח על ביצוע עבודות, בדיקת הצעות קבלנים ואישורם.

הכישורים
בעל השכלה אקדמאית הנדסת בנין, נסיון של 7 שנים בעבודה כמהנדס (רצוי באחזקה).

תנאי שכר בהתאם לכישורים

מקום העבודה תל־אביב

המועמדים יפנו בכתב אל ת.ד. 1260 ירושלים, עבור מינהל המשק, עד 10.3.75, בצירוף קורות חיים, תעודות והמלצות.

— סודיות מובטחת —

לשגרירות הגרמנית דרושה/ה מיד

מתרגם/ת

עברית־גרמנית, גרמנית־עברית לתרגומי עיתונות ולהתכתובת כללית.

* המשרה היא לחצי יום *

●

המעונינים מתבקשים לפנות אישית לרח' סוטין 16, ת"א

למפעל מתכת ותיק באיזור תל־אביב

דרוש

מבלטן

להתקשר לטלפון 483151

למח' הדקורציה דרושה

מתלמדת

ל **מרכזי** בתל־אביב

לפנות טלפון 50611 לאילנה

לחברה גדולה בתל־אביב

דרושה מזכירה

ליום עבודה מלא

ידיעת עברית ואנגלית והדפסה בשתי השפות — הכרחית.

נא לפנות בכתב לת.ד. 568 ת"א „מזכירה"

שובע

1.3.75

צומת מעריב

דרושים

מנהלים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · סוכנים · · · מחסנאים · שרטטים · בימאים · טכנאים · מהנדסים

תדיראן

דרושים

1. מהנדס מכני בכיר
לעבודה בייזוד ציוד אלקטרוני אזרחי וצבאי בעל נסיון מעשי בעבודה דומה. (מקום העבודה בפ"ת).

2. מהנדס אלקטרוניקה
לפתוח מעגלים אנלוגיים וספרתיים הקשורים במערכות התקשורת. רצוי רקע מקצועי כהנדסאי — טכנאי בנושאי טלפונים (מקום העבודה בפ"ת).

3. כלכלן בכיר
לבקרה ומעקב על נשאי פיתוח, בדיקת כדאיות השקעות ותכנון לטווח ארוך. רצוי בוגר מנהל עסקים עם נסיון מקצועי בתחומים הנ"ל במפעל תעשייתי. רצוי רקע טכני. (מקום העבודה בחולון).

4. הנדסאי/טכנאי אלקטרוניקה
א. לעבודה בצוות פתוח מערכות תקשורת מתקדמות. בוגר בי"ס מוכר להנדסאים. (מקום העבודה פ"ת).
ב. לעבודה במערכות תקשורת F.D. ומעגלים אלקטרוניים. רצוי עם נסיון קודם. (מקום העבודה פ"ת).
ג. לעבודות פתוח והנדסה במעבדת ציוד קשר צבאי. עבודות בתחום תדירות גבוהה וקשר ספרתי. יועדפו בעלי נסיון. (מקום העבודה בחולון).

5. טכנאי מרכזות ידניות ואוטומטיות פרטיות
הכנת מפרטים למרכזות, מעקב אחרי אספקת סיוע טכני להתקנות. בוגר בי"ס טכנאים, אלקטרוניקה או בזק. נסיון במרכזיות טלפונים, ידע בסיסי במעגלי מיתוג אלקטרוניקה. ידיעת אנגלית ו/או צרפתית. (מקום העבודה בפ"ת).

6. טכנאי/הנדסאי מכונות
א. לתכנון התקנים מכניים עבור הייצור וזווד מכשירי קשר צבאיים. רצוי נסיון בתחומים אלה. (מקום העבודה בחולון).
ב. לתכנון ופתרון בעיות בנושא כלי עיבוד והתקנים בעל נסיון מקצועי בתחום המבלטנות. (מקום העבודה בחולון).
ג. תכנון התקני עזר לייצור ופתרון בעיות בקווי ייצור. בוגר בי"ס מקצועי עם נסיון דומה. (מקום העבודה בפ"ת).
ד. לעבודה בייזוד ציוד אלקטרוני אזרחי וצבאי. בוגר בי"ס מוכר. בעל נסיון מעשי בתפקיד דומה. (מקום העבודה בפ"ת).
ה. לניהול צוות ייצור בטכנולוגיה חדישה. ההדרכה תנתן במקום. דרושה שליטה בינונית באנגלית. (מקום העבודה בפ"ת).

7. טכנאי/ת ייצור
בוגרי קורס הנדסאים או טכנאים של המכון לפריון העבודה והייצור. לתכנון ופיקוח על הייצור, עריכת תוכניות עבודה, מעקב אחר ביצוע הזמנות חומרים וכ"א.

8. שרטטים/ות
א. שרטטי מכונות, לשרטוט חלקי מכונות בעלי נסיון קודם. (מקום העבודה בפ"ת).
ב. שרטטי אלקטרוניקה, יועדפו בעלי נסיון וידע בתכנון מעגלים מודפסים (תיתכן גם הכשרה במקום בתחום זה) (מקום העבודה בחולון).

9. טכנאי מעבדה
לעריכת נסויים בתחום R.F. ברמה גבוהה, תוך בדיקת התאמה למפרטים צבאיים. שימוש במערכות מדידה מתוחכמות והפעלת מיכשור מדויק. שליטה מלאה באנגלית טכנית.

10. מבקר איכות
לבדיקת תוצרת בעיבוד ובתהליך — כיול מכשירים. בוגר בי"ס מקצועי במגמת אלקטרוניקה רצוי נסיון קודם.

11. מסגר מכני
לבנית מתקנים ומכשירים מכניים. בוגר בי"ס מקצועי במגמת מכונות או מכניקה עדינה.

12. אלקטרונאי
לעבודות בניה ואחזקה של מכשירים לבדיקת מתח זרם. בוגר בי"ס מקצועי במגמת אלקטרוניקה.

13. ספרן/ית טכני/ת
לניהול ספריה טכנית בשטחי אלקטרוניקה, מכניקה וכימיה. ניהול מלאי הזמנות ספרים, אספקת שירותי מידע ללקוחות. בוגר קורס לספרנים במגמת ספרנות טכנית ובעל תעודה מוכרת ע"י אס"י, או בעל השכלה אקדמאית בספרנות. רצוי נסיון קודם. ידיעת עברית ואנגלית.

14. פקיד/ת מעקב ודווח תקציבי רכש והשקעות
ניהול מעקב ובקרה על תקציבי הרכש וההשקעות בציוד. ידע ונסיון בהנה"ח. ניהול טכני רצוי בתעשיית האלקטרוניקה. מגעים שוטפים עם העובדים הקשורים בניצול התקציב.
מועמדים ומועמדות מתאימים, יפנו בצרוף קורות חיים לת.ד. 646, תל־אביב (עבור מח' כח־אדם).

למחלקת המיכון

15. מפעילי מחשב 370 DOS
בעלי נסיון של שנתיים. (להתקשר טלפונית 262346).

16. פקיד ביצוע
(להתקשר ל־262346).

למפעלינו בירושלים

17. חשמלאי תעשיתי
בוגר בי"ס מקצועי בעל רשיון חשמלאי מוסמך. לפנות בכתב לת.ד. 1414 ירושלים.
סודיות מובטחות

תדיראן תדיראן

הוצאה לאור רצינית
מחפשת
עורכים־משכתבים
בעלי נסיון בעבודת עריכה עתונאית ובעלי השכלה אקדמאית.
סודיות מובטחת!
נא לפנות לת.ד. 20050 ת"א למס' ק/282.

ישקר בע"מ
מזכירה בכירה
דרושה
למפעלנו בנהריה
לתפקיד:
מזכירת המנכ"ל
הכשורים הדרושים:
1. שליטה מוחלטת בשפות עברית, אנגלית, כולל הדפסה, קבלת הכתבה, ונסוח מכתבים בשפות הנ"ל.
2. נסיון רב בתפקיד מקביל, ובמעמד דומה.
3. ידע ונסיון בניהול תיכוני משרד, ברמה גבוהה.

תנאי ההעסקה יסוכמו עם המועמדת שתבחר — בשיחה אישית, והם יתאמו לרמת המשרה, ולאחריות המוטלת על הנושאת בה.

על המעוניינות לפנות בכתב בלבד, עד לתאריך 7.3.75, לפי הכתובת: „ישקר בע"מ, ת.ד. 34 נהריה" ולציין על המעטפה — „עבור מזכירת המנכ"ל". — סודיות מובטחת —

לחברת בניה ציבורית — דרוש
בוחן ארגון ושיטות (או"ש)
דרישות התפקיד:
- נסיון קודם בניתוח ותאור עסוקים.
- שרטוט ותכנון טפסים.
- עריכה, שכתוב ועדכון נהלים.
- השכלה תיכונית מושלמת, עדיפות תינתן לבעל השכלה על־תיכונית.

התנאים ייקבעו בהתאם לכישורי המועמד

נא לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים ונסיון קודם ובציון מס' טלפון לת.ד. 7037 ת"א, מיקוד 61070. סודיות מובטחת

לנדסיס (ישראל) בע"מ
למחלקת השרות
דרושים
★ **טכנאי אלקטרוניקה**
★ **פקיד טכני**
לניהול המחלקה
(דרושה ידיעה בסיסית בקריאת אנגלית)
סודיות מובטחת!
בדבר פרטים נא לפנות: טל. 03-247291 או ת.ד. 23011 תל־אביב

לבית החולים העירוני ממשלתי
רוטשילד חיפה
דרוש
עובד מעבדה מוסמך
למכון הפתולוגי
הכישורים הדרושים:
נסיון בעבודה בהיסטולוגיה פתולוגית או היסטולוגיה אנושית או ביולוגית.

בקשות בצרוף תעודות מוסמכות מתאימים (בי"ס ללבורנטים רפואיים או מוסד להשכלה גבוהה) והמלצות ממקומות עבודה קודמים יש להגיש להנהלת בית החולים תוך חודש ימים. הדרגה תקבע לפי כישוריו של המועמד.

לחברה קבלנית לבנין
בת"א, באזור ל'
דרושות
1. מזכירה כללית
לניהול משרד. שעות עבודה מפוצלות. (גיל 28 עד 35).
2. פקידה כתבנית
טלפון 429810 ת"א בין השעות 16—19.

אוניברסיטת תל־אביב
דרושים
מכרז מס' 2/75
שם המשרה: **מנהל בית**
היחידה: ביה"ס לחנוך / המרכז לחנוך טכנולוגי, חולון.
הדרגה: י"ד—ט"ו בדרוג האחיד.

למחלקת ההספקה:
אחראי קלט־פלט
העובד יועסק עפ"י חוזה מיוחד.

כתבנית אנגלית וכתבניות עברית
למשרות חלקיות או מלאות.

פרטים נוספים על המשרות הנ"ל ניתן לקבל בענף כח־אדם טל': 416111/575.

על המעוניינים לפנות בכתב בצרוף קורות חיים, פרטים על נסיון בעבודה ושמות ממליצים, לענף כח־אדם, מחלקת המנגנון, אוניברסיטת תל־אביב, רמת־אביב, עוד ליום — 7.3.75. מועמדים שיימצאו מתאימים יוזמנו לראיון אישי.

למרכז
בניה בגבס בישראל
רחוב לבונטין 16 תל־אביב
דרושים
אנשים אחראיים
בעלי רקע טכני ללמוד מקצוע לפי שיטת אמריקאית בענף הבנין.
אתרי העבודה: מרכז הארץ ובאר־שבע
מובטחת התקדמות ורווחים יפים
נא להתקשר בין השעות 12.00—16.00
טלפון 615787, 614826

פסגות
★ **איש מכירות**
מתחיל צעיר
מ־24 עד 28 שנה, תעודה: בגרות לפחות, נשוי, רכב מסחרי הכרחי.

★ **איש מכירות**
והדרכה לסטריאו
(מתחיל) אלקטרונאי צעיר, אחרי שרות צבאי, מתמצא בסטריאו, רכב הכרחי.

פניות בכתב למנהל השיווק ת.ד. 28085 ת"א

להקמת מפעל הפוספטים
בנחל־צין
דרוש
מהנדס חשמל ובקרה
בוגר הטכניון
רצוי בעל נסיון בתעשיה.
לפנות:
ל"י. רז, ת.ד. 195 באר־שבע
טלפון 92074, 057-92436.
חברת פוספטים בנגב בע"מ

דרושים למפעל מתכת קבוצי
בגליל העליון
1. **מנהל טכני**
למחלקת עיבוד שבבי — בעל נסיון בעיבוד ברבולברים ומחרטות אוטומטיות.
2. **מרכז מחלקה**
לבקורת איכות
3. **מטלורג יציקה**
תנאים טובים למועמדים המתאימים מובטחים
לפנות ת.ד. 1334 תל־אביב למספר ד/36924.

לאשקובית חב' לבניה מתועשת בע"מ
דרוש
מנהל עבודה
לעבודות גמר ויסודות
לאזור מרכז ודרום הארץ
עם רשיון נהיגה
לפנות טלפון 444881, 455836 ת"א
בין 8.00—15.00 לקביעת ראיון

התעשיה האלקטרו־אופטית
בישראל בע"מ
חברה עתירת מדע
בקרית־ויצמן
דרושים

- **מהנדסי אלקטרוניקה**
— בעלי חמש שנות נסיון בייצור ותכנון
- **מהנדס אלקטרוניקה**
— בעל נסיון במעגלי קליטה.
- **טכנאי אלקטרוניקה**
— בעל שנה־שנתיים נסיון, לעבודה רצינית וקפדנית. בעל ידע בשרטוט מעגלים מודפסים.
- **טכנאי מכונות**
— בעל נסיון בשרטוט.
- **טכנאי ייצור**
— בוגר בי"ס לטכנאים של המכון לפריון העבודה והייצור. רצוי בעל רקע או נסיון בעיבוד שבבי. התפקיד: שיפור שיטות, מדידת עבודה, ושיטות שכר עידוד.
- **טכנאי או לבורנט כימיה או פיסיקה**
— לעבודות ניזוף שכבות דקות בוואקום.
- **חרטים**
— בוגרי בי"ס מקצועי ובעלי נסיון בעבודות מדויקות.
- **כרסמים**
— בוגרי בי"ס מקצועי ובעלי נסיון של מספר שנים בעבודות מדויקות.
- **משחזן**
— בוגר בי"ס מקצועי ובעל נסיון בהשחזה עגולה, שטוחה ו/או כלים.
- **עובד מכניקה עדינה**
— בוגר בי"ס מקצועי במגמת מכניקה כללית ולאחר שרות צבאי.

— 5 ימי עבודה בשבוע —
תנאים טובים למועמדים המתאימים
לפנות בכתב בצרוף קורות חיים ונסיון קודם למח' כח אדם, ת.ד. 1165 רחובות, מיקוד 76110 או טלפונית 956-971
— סודיות מובטחת —

ל. רגבים
חברה לעבודות עפר ופתוח בע"מ
רח' הרכבת 20 תל־אביב
דרושים לעבודה מיידית
- **מפעילים לקטרפילר D-9**
- **מכונאים לקטרפילר D-9**

המעוניינים יפנו לכתובת הנ"ל
או טלפונית 7—624335.

לחברה כללית
דרושים
אנשי מכירה
לאיזור חיפה והצפון
השתלמות תערך בחדשים מרץ — אפריל 1975 בחיפה, בשעות אחר הצהרים
*
על המעונינים לפנות בכתב יד עם פירוט תולדות חיים לת.ד. 4092 חיפה

למפעל גדול באיזור חיפה
דרושים:
1. **פקיד שכר** — רצוי בעל נסיון במיכון.
2. **מזכירה עברית/אנגלית**
3. **כתבנית עברית**

תנאים טובים למועמדים המתאימים
*
על המעונינים לפנות בכתב לת"ד 4353 חיפה, עבור מספר 716.
סודיות מובטחת.

דרושים
נדסים · טכנאים · בינאים · שרטטים · מחסנאים • • • מנהלים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · סוכנים • • •

משרד הבטחון
אגף הנוער והנח"ל
מחלקת הגדנ"ע
מודיע על
רות פנויות בהדרכה
פקדת פיקוד הגדנ"ע
במקומות הבאים:
מועדון קליעה נתיבות
— ½ משרה
מדריך בבית־ספר לחניכים
יד־קנדי — ירושלים
— משרה מלאה.
מדריך בבית־ספר לחניכים
באר־שבע — משרה מלאה
ורים הדרושים: קצינים וסמלים משוחררים
ת סדיר.
השכר המוצע: י"א—י"ב בדרוג האחיד
28- נקודות).
: — העבודה במועדון הקליעה מתחילה
ום משעה 13.00 ויתקבלו גם מועמדים
סמלים משוחררים בעלי רשיון לניהול
חים.
מועמדים בעלי נתונים מתאימים יפנו בכתב
קורות חיים ומקום עבודה רצוי לא יאוחר
ע ימים מתאריך פרסום הודעה זו, לאגף
והנח"ל — מחלקת הגדנ"ע, רחוב ב' 17,
ה, תל־אביב.

חברה גדולה בחיפה
דרושים
מנהל חשבונות
(סוג ד' ר־5 שנות נסיון)
כלכלן צעיר
(בעל ידיעה בהנהלת חשבונות)
אים טובים למועמד המתאים
•
עות בצרוף קורות חיים נא להפנות
ת.ד. 648 חיפה.

מרכבים
מפעלי מתכת בע"מ
פתח־תקוה · קרית־אריה
דרושים
מכונאי רכב
מכונאי הידראוליקה
מסגרים רתכים
חמ"מ
ל המעוניינים לפנות טלפון 913044
ו ישירות למפעל למנהל כח־אדם.

למשרד רואה חשבון
דרושים
1. **בוחן מרכזי**
2. **בוחנים**
לי נסיון מקצועי בעבודה יכתבו לסניף
עריב" שד' רוטשילד 33 ת"א למס' ר/5508/3
משכורת לפי כשורים וידע —
אפשרי מתן התמחות.

אילתם
לאילתם
האיגוד לתכנון ולמחקר
דרוש משכתב טכני
TECHNICAL WRITER
בשפה העברית, לעבודה חלקית
הכנת מפרטי תכנון ותכנות למחשבים
מעוניינים מתבקשים לשלוח מהלך
חיים ל־ת.ד. 7170 ירושלים
סודיות מובטחת

מישראגז
דרוש בחדרה
מנהל סניף
* נסיון בארגון וניהול עובדים
* כושר טיפול בלקוחות
* רצוי ידע בהנהלת חשבונות
* גיל עד 45
לפנות בכתב יד בציון תולדות חיים
למחי הסגל, אחד העם 34, תל־אביב

ההנהלה הראשית
של בנק בתל־אביב
מחפשת
בוגרי חוג למינהל עסקים או ראיית חשבון
להכשרתם בתפקידי
מנהלים בבנק
* גיל עד 35
* ידיעת השפות עברית ואנגלית על בוריין
* כושר הבעה בכתב ובע"פ
עדיפות לבעלי נסיון בעבודה בנקאית
הצעות בכתב יד בציון קורות חיים יש לשלוח לת.ד. 20050 תל־אביב, למס' ל/314.
— סודיות מובטחת —

דרושה
פקידה
לתפקידי מפתח
בסוכנות לביטוח
המועמדת המתאימה תעסוק בתפקידי ארגון ומינהלה שונים
שעות העבודה ארוכות מן הרגיל
אך מגוונות ומעניינות
הכישורים הדרושים:
* רווקה לאחר שרות צבאי
* חריצות ומיומנות בעבודה
נא לפנות טלפונית לגב' ברכה קלין
294771, 294419

לחברת שרות כלל ארצית
אשר עוסקת בשרות למוצרי חשמל ואלקטרוניקה ביתיים
דרוש
מנכ"ל
* בעל ידע ונסיון בניהול צוות עובדים של 100 איש וכלי רכב
* ניהול כלכלי ומסחרי
* ידיעת אנגלית (גרמנית יתרון)
לפנות בכתב יד, קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 14142 תל־אביב, עבור „מנכ"ל".
סודיות מובטחת!

דרושים
למפעל תעשייתי בענף הפלסטיקה במפרץ חיפה
1. **מחסנאי מנוסה**
הבקיא בניהול מלאי,
נסיון של שנתיים לפחות.
2. **עוזר/ת למנהל חשבונות**
בעלי נסיון וידע בשפה העברית.
פניות בכתב לת.ד. 10038 מפרץ חיפה.

„החקלאית"
דרוש/ה
מנהל/ת חשבונות
רצוי/ה בעל/ת נסיון בחשוב משכורות
נסיון של 3 שנים לפחות
לפנות: חיפה, רחוב יפו 156, טלפון 521251, בין השעות 14.00—08.00

למשרד הנדסי
לתכנון קונסטרוקציות בנין בת"א
דרושים:
* **הנדסאי/ת בנין**
* **שרטט/ת בנין**
* **מזכירה**
לפנות לטל. 230019, 234887 ת"א

Elanit
דרושים:
• **בתי מלאכה**
לתפירת שמלות וחולצות מעולות
*
• **תופרות זיגזג**
• **מבקרות תוצרת גמורה**
למתאימות — עבודה קבועה, תנאים טובים ופרמיות.
*
לפנות: „אלנית", בית"ר לטריקו
רח' מסד 11, ת"א
יד אליהו (מול היכל הספורט)
טלפון 5—31423.

קבוץ יסבתה
זקוק
לאחות מוסמכת
עדיפות למבקשות להיקלט בקיבוץ
לפנות בכתב
למזכיר קיבוץ יסבתה
דאר נע אילות

לאופנת שלי
יצרני הלבשה לצעירות
דרוש סוכן
מנוסה בענף הקונפקציה
לאזור המרכז והדרום
צעיר, דינמי + רכב
ורפרנסים מתאימות.
לפנות: ת"א, אלנבי 92, טל: 615641
מ־8 עד 4.

דרוש
חשמלאי
אחרי צבא
לפנות לטלפון 287211 ולבקש את אשר או בשעות הערב טלפון 457940.

דרוש מונטז'ר
לדפוס ליטראופסט „זיו" בע"מ
תנאים מצויינים למועמד המתאים
טלפון 02-287738
ת.ד. 5282 ירושלים

בבי"ס מקצועי
דרוש מורה
לעצוב פנים
לשעות הערב.
לפנות טכניקום בריהודה 28 ה"ע.

לחברת סרטים
דרושה
נערה צעירה
לעבודת משרד שונות
לפנות ת.ד. 2331 ת"א

דרושים
חשמלאים
רק בעלי 3 שנות וותק ויותר
לעבודה קבועה בת"א
לטלפן בערב 202404

למשרד יועץ מס
דרוש/ה
פקיד/ה מתחיל/ה
לעבודות משרד כלליות
נא לטלפן:
624489 תל־אביב

חיעוש הבניה
יבנה (1974) בע"מ
למפעלנו ביבנה
דרושים
1. **תיקונצ'יק מעולה**
2. **נגר**
•
מתאימים יפנו טלפנית (055)95154
לבקש את אברהם שפירא.

מפעלי טקסטיל בע"מ **גבור**
למפעל הסטרץ'
גבור — קרית שמונה
דרוש
חשמלאי מוסמך
או בוגר בי"ס מקצועי במגמת חשמל.
יועדף תושב המקום לאחר שרות סדיר.
•
נא לפנות למחלקת כח־אדם טלפון: 067—40940/2.

החברה לשיקום ולפתוח הרובע היהודי בעיר העתיקה בירושלים בע"מ
דרושים לנו מיידית
כתבניות
(עברית)
למשרה מלאה או חלקית
תנאים טובים למתאימות
נא לפנות אישית למנה"צ, אל מחלקת האיכלוס לפי הכתובת הנ"ל, טלפון: 02-287212.

מאיר
חברה למכוניות ומשאיות בע"מ
בבעלות מאיר קז ובניו
המחלקה לטרקטורים ומנועים
דרושים
מכונאי דיזל וציוד עפר
לפנות טלפונית 905454, למר שביט.

Packard
פקרד אינסטרומנטס (ישראל) בע"מ
דרוש אלקטרונאי
לעבודות שרות למכשור מדעי
באזור באר־שבע.
למועמד המתאים תנאים טובים,
רכב צמוד והשתלמות בחו"ל.
נא לפנות בכתב בצרוף המלצות לת.ד. 1270 ירושלים

לבית אופנה גדול בחיפה
דרושה לאזור תל־אביב
קניינית אופנה
בעלת נסיון, תושבת חיפה או תל־אביב
לפנות בכתב ת.ד. 7080, חיפה

משרד העבודה בשתוף מפעל גדול בדרום
עומדים לפתוח
קורס מפעילים
לצורך זה דרושים לנו:
גברים מסיימי 11 שנות לימוד לפחות בבי"ס תיכוני עיוני ו/או בי"ס מקצועי ולאחר שרות סדיר בצה"ל.
• • •
המועמדים שייבחרו יתקבלו לקורס במפעל, אורך הקורס 4—6 חודשים.

* למועמדים רווקים מחוץ לאיזור ינתנו מגורים בשכ"ד בקרבת המפעל. למועמדים נשואים מחוץ לאיזור תינתן השתתפות בשיעור 50% משכ"ד חודשי עד מכסימום —.250 ל"י לחודש, לתקופה של עד שנתיים.

** הסעה ממקום המגורים לעבודה וחזרה, על חשבון המפעל.

*** תוקצב מילגת לימודים נאותה לתקופת הקורס.

**** קורס זה יחשב כנקודות זכות להמשך לימודים לקראת תואר טכנאי מוכר. התואר יוענק למסיימים בהצלחה את כל שלבי הלימוד; בחינות גמר פנימיות וחיצוניות ועבודת גמר בהתאם לדרישות המכון הממשלתי להכשרה טכנית.

• • •
מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות לת.ד. 7084 מיקוד 61070 בת"א עם פרטים אישיים ופירוט שנות השכלה.
• • •
המתאימים יוזמנו לראיון אישי.

צעיר/ה דתי/ת
* **באם** הנך בוגר/ת צ.ה.ל
* **באם** הנך בוגר/ת תנועת נוער דתית
* **באם** נושאי הדרכה וטפול בנוער קרוב ללבך
* **באם** הנך מוכן/ה לקבל על עצמך תפקיד רב אתגרים בתחום החינוכי־החברתי עם נוער
* **באם** הנך מוכן/ה להקדיש לפחות שנה מחייך לישוב פתוח
* **באם** תשובותיך לכל אלה חיוביות

פנה/י בפרטים על הכשרה ונסיון קודם אל: ת.ד. 1354 ת"א

נציבות שירות המדינה מודיעה כי
דרושים קצינים צעירים לתפקיד פיקודי בטחוני מענין
במשרד התחבורה
מינהלת נמל התעופה בן־גוריון [לוד]
תכונות נדרשות:
- לאחר שירות צבאי מלא;
- בעלי תעודת בגרות;
- דוברי השפה האנגלית על בוריה;
- כושר פיקוד והדרכה

הערות
1) העבודה היא במשמרות
2) מגורים באזור גוש דן — חובה
3) העבודה למשך שנה לפחות
4) אין אפשרות העסקה לסטודנטים

על המעונינים בעלי הכישורים המתאימים לפנות באופן אישי למינהלת נמל התעופה בן־גוריון (לוד), משרד הקב"ט, ביום א', 2.3.75, בין השעות 10.00—12.00 ולהביא עמם תעודת קצין מילואים.

למוסד ממלכתי בת"א
דרושות
לעבודה במשרה מלאה
* **מזכירות** עם נסיון
* **כתבניות**
(באות בחשבון גם עובדות ב־¾ משרה)
הדרגה המוצעת בין ח' ל־י' בדרוג האחיד בהתאם לניסיון
נתונים נדרשים:
* השכלה של 11 שנות לימוד לפחות
* אחרי שרות צבאי מלא
המעוניינים מתבקשים לפנות בכתב לת.ד. 17224 מיקוד 61170 תל־אביב, בצרוף קורות חיים ופרטים אישיים

מהנדסים · טכנאים · בנאים · שרטטים · מחסנאים • • • **דרושים** • • • מנהלים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · סוכנים

קורס מסגרי אחזקה
למכונות עיבוד שבבי
(למפעל גדול באזור חיפה)

יעוד: הכשרת עובדים בשיטות מתקדמות לשיפוץ ותקון מכונות מתוחכמות וקונבנציונליות.

מטרה: השתלבות בצוות עובדי האחזקה במפעל.

עדיפות תינתן ל: —
1) טכנאי מכונות
2) בוגרי בי"ס טכני מגמת מכונאות מטוסים
3) בוגרי בתי ספר מקצועיים תלת שנתיים

נא לפנות למחלקת כח אדם ת.ד. 1371 חיפה מיקוד 31000

אלביט מחשבים בע"מ

דרושות
★ **פקידה**
העונה על הדרישות הבאות:
— ידיעת אנגלית טכנית
— ידיעת הדפסה בעברית ובאנגלית
★ **פקידת הנהלת חשבונות**
בעלת נסיון של שנה בהנה"ח

הטכניון מכון טכנולוגי לישראל

מודיע על המשרות הפנויות הבאות:

בלשכת דיקן הסטודנטים
מזכירת היועץ לסטודנטים זרים
הכשרויות הדרושות: השכלה תיכונית לפחות; ידיעת השפות עברית ואנגלית על בוריין כולל הדפסה; עדיפות תינתן למזכירה היודעת רוסית
מס' המשרה: ד.הס.ה/90

בביה"ס לרפואה
מכנאי למיקרוסקופ אלקטרוני
הגדרת התפקיד: אחראי לאחזקה והפעלה של מיקרוסקופ אלקטרוני חודר, מיקרוסקופ אלקטרוני סורק ומערכות נלוות
הכשירויות הדרושות: בוגר ביה"ס להנדסאים או טכנאים במגמת מכשירנות; הכשרה טובה באלקטרוניקה; שליטה בשפות עברית ואנגלית
מס' המשרה: ביר.פ.ה/96

במחלקה להנדסת חומרים
כתבנית זו לשעתיים
הכשירויות הדרושות: השכלה תיכונית; ידיעת השפות עברית ואנגלית על בוריין כולל הדפסה; נסיון קודם בעבודות משרד
הערה: המשרה הינה זמנית
מס' המשרה: הה.ה/95

מועמדים מתאימים העונים לדרישות יפנו בכתב בצירוף קורות חיים, נסיון קודם ומס' המשרה, עד יום ד' 12.3.75 אל אגף כח אדם, קרית הטכניון חיפה, מיקוד 32000.

יבמ IBM

דרושים/דרושות

1. **מחסנאי** – למחסן החלפים של חברתנו
הכישורים הדרושים:
* נסיון של 3 שנים במחסן חלפים לציוד אלקטרוני.
* ידיעת השפות עברית ואנגלית.

2. **חשמלאי**
בעל רשיון „מוסמך"
הכשורים הדרושים:
* נסיון באחזקה
* ידע במיזוג אויר ובשרברבות

מועמדים מתבקשים להתקשר בכתב עם פירוט נסיון לי.ב.מ. ישראל בע"מ, מחלקת כח אדם, ת.ד. 20219 תל־אביב 61 200.

יבמ IBM

נציבות שירות המדינה מודיעה כי
למשרד החוץ בירושלים
דרושות
מזכירות - כתבניות
ראשיות להציע מועמדותן יוצאות צבא בעלות השכלה תיכונית השולטות בשפה העברית ובעלות ידיעת בשפה זרה אחת או יותר, ובכתבנות עברית
● המועמדות מתבקשות לפנות למחלקה הסגל במשרד החוץ בירושלים, טלפון 531111, או בכתב, לפי המען: משרד החוץ, מחלקת הסגל, הקריה, ירושלים

לבני פרינה בע"מ
איזור התעשיה תלפיות
ת.ד. 8199 ירושלים 91080

עקב הרחבת המפעל דרושים לנו
* **כתבנית אנגלית**
עם ידיעה בעברית (רצוי מאד שפת אם אנגלית)
* **מבקרות**
אחראיות בעלות נסיון
* **תופרות** על מכונות אוברלוק
3 חוטים — 5 חוטים
* **תופרות** למכונות רגילות.
שבוע עבודה של 5 ימים
הסעה לעבודה וחזרה על חשבון המפעל
תנאים טובים
עם אפשרויות יוצאות מהכלל להתקדמות.

לפנות אישית למפעל לפי הכתובת הנ"ל, למחלקת כוח אדם, או לצלצל בשעות אחה"צ 02-30469 ירושלים.

לחברת בטוח גדולה במרכז תל־אביב
דרושים
מזכירה למנכ"ל
● נסיון 3 שנים לפחות כמזכירת מנכ"ל.
● שליטה בשפות עברית ואנגלית
● הדפסה טובה בשתי השפות
מפעילה ל־N.C.R.
● נסיון קודם — הכרחי
מנהלי חשבונות
● סוג ג' לפחות
כתבנית עברית
שעות העבודה: 08.00—15.30
נא לפנות בכתב לת.ד. 29875, ת"א, למר זעירא — מנהל כח־אדם, או טלפונית: 50851.

לחברת נשיונל בישראל
דרוש/ה
מנהל/ת חשבונות מנוסה
רצוי סטודנט/ית לראיית חשבון שנה ג'.
●
לפנות בכתב יד לת.ד. 7038 תל־אביב

National צעד קדימה אל המחר

למפעל טקסטיל
באזור רמת־גן
דרושות:
● **מזכירה**
בעלת נסיון בניהול מזכירות במפעל תעשייתי.
ידיעת השפות עברית ואנגלית כולל הדפסות — הכרחית.
● **פקידה כללית**
בעלת נסיון בחישובי פרמיה וטפל עם עובדים.
תנאים טובים, אוירה נעימה וסודיות מובטחים.
נא לפנות במכתב בצירוף פרטים מלאים וקורות חיים לת.ד. 157 רמת־גן, עבור מס' 279.

דרוש מנהל
למפעל חדש
להלחמות פלסטיק
*
מומחים בעלי נסיון רב בענף
מתבקשים לפנות בכתב יד בצרוף פרטים לת.ד. 1334 תל־אביב למס' ד/25968
— סודיות מובטחת —

לחברה מסחרית גדולה בת"א
דרוש חשב
התפקיד כולל את האחריות לנושאים דלהלן:
* בעריכת הדיווח הכספי והמינהלי של החברה.
* פיקוח במקורות הכספיים של החברה.
* תחשיבי עלות וקביעת מחירי מכירה.
הכישורים הדרושים:
* השכלה של רואה חשבון או כלכלן.
* ידיעת השפה העברית על בוריה.
* ידיעת השפת האנגלית.
* נסיון דומה של שלוש שנים.
* נסיון מיוחד בע.נ.א.
●
פניות עם פרוט קורות חיים, נסיון והמלצות יש להפנות לת.ד. 16484 ת"א עבור „חשב".

כימיקלים ממוצרים בנוים (?)

למפעלנו דרוש
טכנאי או הנדסאי בנין
בעל נסיון בניהול אחזקת מבנים תעשייתיים, רשת כבישים, תעלות ניקוז, מערכת ביוב, צבע, בידוד ולבני שפוע
●
מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות למחלקת כח־אדם של מפעלנו ת.ד. 1428, חיפה 31000, או טלפונית 04-721381

חברה צעירה ומתפתחת להנדסה רפואית ומדעית
מחפשת:
מהנדס מכירות ותחזוקה
צעיר המעונין להשתלב בשטח מענין ולהתקדם עם החברה
כישורים: מהנדס או הנדסאי מעולה (רצוי בשטח האלקטרוניקה), ידיעת עברית ואנגלית. בעל רכב
העבודה כרוכה בנסיעות בכל חלקי הארץ
לפנות: בכתב יד בצרוף קורות חיים לת.ד. 4252, ת"א, עבור מהנדס
— סודיות מובטחת —

סולל בונה ארצות חוץ בע"מ
דרושים לעבודה בחו"ל
מהנדסי כבישים
עם נסיון נרחב
* בדיקות קרקע,
* סיווג קרקעות,
* הרכבת תערובות אספלט
לתפקיד מהנדסי חומרים בפרוייקטים גדולים באפריקה
לפנות בכתב יד לת.ד. 4854 חיפה, או טלפונית 04-669151, שלוחה 246

מוסד הטכניון למחקר ופתוח בע"מ
מודיע על המשרה הפנויה הבאה: —
במרכז למחקר בהנדסה סביבתית
מהנדס כימיה
לתפקיד חוקר אחראי למחקר מתקדם בהשבת מים
המחקר עוסק בטכנולוגיות חדשות לטיפול במים ובשופכים
הכישורים הדרושים: נסיון של שנתיים בתעשיה, או בהפעלת מחקר נסיוני. קיימת אפשרות להשתלם לתואר גבוה (מגיסטר או דוקטור)
מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב, בצרוף קורות חיים, פרוט ההשכלה והנסיון המקצועי, ליחידת המנגנון, מוסד הטכניון למו"פ, קרית הטכניון — חיפה — 32000, עד יום ו', 7 במרץ 1975, בציון מספר המכרז 17/75

החברה העשייתית במפרץ חיפה
דרוש
מנהל חשבונות ראשי
הכישורים הנדרשים:
* בעל נסיון של לפחות 5 שנים בניהול מחלקת חשבונות במפעל תעשייתי העוסק בייצור ובמכירת שרותים.
* על המועמד להיות מנוסה בעבודה בצוות, מגע עם הנהלה ובנקים, כמו כן לקחת אחריות על הפעולות הכלליות של מחלקת החשבונות.
* ידיעת השפה האנגלית הכרחית.
נא לפנות בכתב בצרוף פרוט הנסיון הקודם לת.ד. 4353 חיפה עבור מספר 715 (מיקוד 31040).
סודיות מובטחת

דרוש הנדסאי או טכנאי בנין
לתפקיד מנהל ייצור
במפעל לבניה טרומית
נסיון בהפעלת עובדים הכרחי
מקום העבודה באזור תל־אביב
בהצעות נא לפנות ת.ד. 1608 חולון

פישר
תעשיות פרמצבטיות בע"מ
לרגל הרחבת המפעל
דרושים — למחלקת הייצור
1. **רוקח**
2. **לבורנט/טבנאי ייצור**
נא לפנות בכתב בצרוף קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 39071, ת"א.

חברת נפט ממשלתית מחפשת:
1. **מנהל חשבונות מדופלם**
עצמאי, נסיון לפחות 5 שנים.
2. **פקידת הנהלת חשבונות**
נא לפנות בכתב לת.ד. 18093 ת"א.

לחברה מסחרית בתל־אביב
דרושה
פקידה כללית
— לאחר שרות צבאי —
הכישורים הדרושים: * השכלה תיכונית * הדפסה בעברית * נסיון של 1—2 שנים בעבודה.
נא לפנות טלפונית: 295701 — לחיה.

לצה"ל דרושים
לעבודה באזור באר־שבע וסיני:
● **פקיד ניהול חשבונות** (בוגר תיכון)
● **הנדסאי בנין** (להישרב כמויות)
● **מודד**
● **מנהלי עבודה** לשרברבות ומסגרות
● **שרברבים**
בדבר פרטים יש לפנות ל־ד.צ. 3056 צה"ל טלפון 057-69474.

קיבוץ בית גוברין
מעוניין לקלוט במיוחד
גננת - מורה, חשמלאי
נשמח לקלוט גם בעלי מקצועות אחרים
בבקשה להתקשר לטלפון 051-91172.

דרושה
נקבנית I. B. M.
בעלת נסיון של שנה אחת לפחות
בניקוב תכניות באנגלית.
■
לפנות בטלפון: 251222 תל־אביב, ליחידת המיכון, או בכתב, לפי ת.ד. 7045 תל־אביב.

למסגריה מכנית בחצור הגלילית
דרושים!!!
מסגרים/חרטים/רתכים
בעלי נסיון וידע
תנאים טובים למועמדים שיתקבלו
ת"ד 162 חצור
טלפון 067-37703

לבית"ר אוליבקס
יצרנים של שמני מאכל, פתח־תקוה
דרושים
1. **הנדסאי/טכנאי מכונות** (בעל נסיון)
2. **שוער/שומר** (העבודה במשמרות)
נא לפנות ל־903781 בין 9.00 ל־17.00

חברת מימון (פקטורס) לישראל בע"מ (בייסד)
1. דרושה **מזכירה** עברית/אנגלית
עם נסיון רב ● משכורת טובה
2. דרוש **מנהל מנוסה**
לנהל מחלקת בטוח
הצעות לת.ד. 16320 תל־אביב

למפעל בטחוני באזור ת"א
דרוש/ה
תופר/ת מעולה
הכישורים הנדרשים:
נסיון בתפירה חגור, אוהלים, ברזנטים, תפירת ציוד למחנאות, תפירת תיקים ולקוטים.
● המעוניינים יפנו בכתב לת.ד. 25034 בציון קורות חיים ונסיון מקצועי.
סודיות מובטחת

למירב הריהוט המשרדי בע"מ
דרושים דחוף
1. **רתכים** לעבודות סטדנרטיות
2. **צבעים** לעבודות מתכת
3. **עובדים** בשטח הריהוט המשרדי
לפנות: רח' יפו 19, חיפה, אישית

(עמוד סמוך, חלקי:)

...מעבדות ...בנגב
...סטנטים
...סטנטים
...ביקורת
דרושים ...לים למחשב I.B.M. 370
...ישראל בע"מ TROUSSEAU
...סוכנים בעלי רכב
...דה קצרנית
...דושה עוזרת ...נהל חשבונות

דרושים
[מהנ]דסים · טכנאים · בינאים · שרטטים · מחסנאים • • • מנהלים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · סוכנים • • •

אוניברסיטת בן־גוריון בנגב

[המח]לקה לכימיה מודיעה כי קיימות [מש]רות פנויות של: —

[א]סיסטנטים

• המעמדות לרשות תלמידים אשר סיימו [בה]צלחה את לימודי התואר הראשון או השני [ו]העומדים לסיים השנה במדעי הטבע, ואשר [ימשיכו] בלימודי תואר שני או שלישי.

[מוע]מדים מחוץ לבאר־שבע תנתן עזרה בדיור. [המע]וניינים יפנו לקבלת פרטים נוספים אל מז־[כירו]ת המחלקה לכימיה, הקמפוס החדש, בנין [...]חדר מס' 214, טלפון 057־64279.

• [ה]חלקה למתמטיקה מודיעה כי [קיימ]ות משרות פנויות של: —

[א]סיסטנטים

[בעל]י תואר ראשון במתמטיקה, מדעי המחשב [...]סטטיסטיקה ולתלמידים לתואר גבוה.

• לקבלת המשרה — מגורים בבאר־שבע.

[הצע]ות בצירוף תולדות חיים, תעודות וציונים [יש ל]שלוח אל מזכירות המחלקה למתמטיקה, [אוני]ברסיטת בן־גוריון בנגב, ת.ד. 2053, באר־שבע [מיקוד] 84120.

מכרז מספר 74/28

[אוניב]רסיטת בן־גוריון בנגב מודיעה על [משר]ה פנויה: —

[המח]לקה לביקורת פנימית

[פ]קיד ביקורת

• התפקיד: ביצוע ביקורת פנימית, איסוף [נתונ]ים וממצאים, הכנת דו"חות וסיכומים ב[...]ם להנחיות המבקר הפנימי.

• [הכיש]ורים הדרושים: בוגר תיכון, רצויה השכלה [...]מאית, נסיון של 4 שנים לפחות כמנהל [חשבו]נות עצמאי (סוג ד' מנה"ח לפחות). ידיעת [השפ]ה העברית על בוריה וידיעה טובה בשפה [האנג]לית. כושר הבעה בכתב ובעל־פה.

• [הדרג]ה המוצעת: י"ג—י"ד בדרוג האחיד או [...] בדרוג מח"ר.

המשרה הינה מלאה

[למועמד]ים מחוץ לבאר־שבע תנתן עזרה בדיור.

[הצעות] בכתב בצירוף תולדות חיים והעתקות [תעודות] עד יום ו' 7.3.75, אל מחלקת המנגנון, [אונ]יברסיטת בן־גוריון בנגב, ת.ד. 2053, באר־[שבע] מיקוד 84120.

„טפחות" בנק משכנתאות לישראל בע"מ

דרושים
מפעילים למחשב
I.B.M./370

מערכת הפעלה DOS/VS

מועמדים בעלי נסיון מתבקשים לפנות ליחידת המחשב בית „טפחות", רח' הלני המלכה 9, ירושלים טלפון 227331

טרוסו ישראל בע"מ
TROUSSEAU D'SRAEL LTD

דרושים
סוכנים
בעלי רכב

[ה]פצה ישירה לצבור של מוצרי יבוא שיטת מכירה חדשה בארץ

[לפנ]ות:

[...] תל־אביב	052־20323 (שעות עבודה)
	03־413219 (בין 16.00—20.00)
[...] ירושלים	02־525267 (שעות הערב)
[...] הנגב	057־71189

לחברת יבואנים בתל־אביב

דרושה
מזכירה קצרנית

לשפות עברית ואנגלית
קצרנות אנגלית תנאי
שעות עבודה 8.30—14.00

[נ]א לפנות תוך ציון פרטים ודרישות שכר לת.ד. 20050 ת"א למס' ל/312

לארטא בע"מ נחלת בנימין 83 ת"א

דרושה עוזרת למנהל חשבונות

במשרה מלאה

נא לפנות במקום בין השעות 9—16

למפעל גדול בתל־אביב

דרוש
מנהל חשבונות
עצמאי

עד גיל 35.

אפשרות התקדמות.

לפנות ת.ד. 20050 תל־אביב למספר ב/315.

האוניברסיטה העברית בירושלים

מודיעה על משרות פנויות של:

אסיסטנטים בחוג לכימיה
מכרז מס' 16/75

על המועמדים למשרות אסיסטנטים להיות בעלי תואר „מוסמך" או תואר מקביל אחר בתחומי הכימיה, הביוכימיה, הפיסיקה והביופיסיקה. בציון כללי „טוב" וציון „טוב מאד" בעבודת הגמר; או מסיימי שלב א' במסלול הישיר לדוקטורט ואשר ועדת המוסמכים המליצה על הזאמנתם לבצע עבודת מחקר (שלב ב') ואשר נרשמו כתלמידי מחקר. המתקבלים יועסקו בהר־ראה כאסיסטנטים במסגרת החוג לכימיה בתחומי הכימיה הבאים: אי־אורגנית, אנליטית, פיסיקלית, תיאורטית ואורגנית. תלמיד בעל תואר מוסמך יהיה חייב להרשם תוך שלושה חודשים כתלמיד מחקר לקראת התואר Ph.D. באחד מתחומי הכימיה, בהדרכת אחד ממורי המכון לכימיה ולהגיש תוך שנה תכנית לעבודת דוקטור.

על המעוניינים לפנות בכתב למזכירת ההוראה בחוג לכימיה, גב' יפה ארדיטי, האוניברסיטה העברית בירושלים עד לתאריך 11.3.75. לבקשה יש לצרף תולדות חיים, אישור על לימודים קוד־מים, רשימת הציונים, רשימת הפרסומים ושמות ממליצים. נא לציין על המעטפה „מועמד למשרה מס' 16/75"

למוסד ציבורי בירושלים

דרוש

ממלא של מדור מנגנון

בעל נסיון בשטח המינהל הציבורי וטפול בעניני מנגנון וניהול עובדים. בעל ידע והתמצאות בחוקי עבודה.

הכישורים:
השכלה תיכונית (רצויה אקדמאית). שליטה מלאה בשפה העברית וידיעה טובה של השפה האנגלית.
בעל כושר ניהול מו"מ עם אנשים ומוסדות.

מגורים בירושלים חובה!

הדרגה בהתאם לכישורים.

נא לפנות בכתב יד בצירוף קורות חיים והמ־לצות עד 10.3.75 לת.ד. 7055 ירושלים — מיקוד 91070

סודיות מובטחת.

בנק המזרחי המאוחד בע"מ

דרושים
פקידי קהל
טלריסטים

לעבודה מפוצלת

באזור תל־אביב, חולון, בת־ים, יפו.

לפנות למחלקת המנגנון ת.ד. 309 ת"א, טלפון: 622631.

דרושים
מהנדסים-ות
הנדסאים-ות
שרטטים-ות

יועדפו בעלי נסיון

מקום העבודה בחולון ושדרות

בהצעות נא לפנות ת.ד. 12 שדרות

לעסיס בע"מ
זבוטינסקי 35 רמת־גן

דרוש
מנהל עבודה

עם נסיון של 3 שנים
רצוי בענף המזון.

נא לפנות אל אליהו שבתאי בשעות העבודה הרגילות.

לאופנת „אדמו"
יצרני חולצות גברים

דרושות
תופרות
לאוברלוק, זיגזג
לולאות,
כפתורים
ועבודות יד

צוארניסטים/יות

לפנות אישית
דרך יפו ת"א 44
(בפנים)

מעונינים
בנגר
בעל מקצוע

נא להתקשר
לקיבוץ מירעם,
ד.נ. חוף אשקלון
טל. 051־94321 —
051־94430
למרכז המשק.

מהנדס בנין
או
הנדסאי

דרוש למשרד הנדסי
בירושלים

עבודה מגוונת
ואחראית של פיקוח,
תאום ומכרזים.

תנאים טובים

טל. 233877, 62831.

למפעל בימי בתל־אביב

דרוש
הנדסאי או מנהל ייצור

בעל כושר לנהול הייצור
עם נסיון בשטח זה,
עד גיל 30

לפנות בכתב־יד עם
קורות חיים
לת.ד. 686 תל־אביב
סודיות מובטחת

דרוש
חקלאי
מנוסה
לרפת גידולים לחוות
בדרום הארץ

בעלי נסיון יפנו בכתב
אל: חוות „יהרע"
ירוחם ד.נ. הנגב
עם פרוט תולדות
חיים ונסיון קודם

דרוש
מרקטוריסט
מפעיל למחפר
ג'ון דיר
תנאים טובים
עבודה במרכז הארץ
טל. 742131, 720320

דרוש
מנהל חשבונות
עצמאי

לחברה לשווק
בקריית־גת
לפנות ת.ד. 83
קריית־גת

דרוש
מסגר מכני
כשיר במנהל עבודה

לפנות: חב' „המשקם"
רח' קונסטיטוציה 1,
שכונה א', באר־שבע,
טל. 057־77413

המשקם

דרושים
להחזה במפעליה
מומחים
לגדול
כותנה

המעוניינים הדרושים:
• השכלה מתאימה
• הכרת טקסיל
• השכלה מתאימה
• ידיעת השפה האנגלית

למעוניינים לפנות
טלפון 260111, ת"א

אגן
Agan

יצרני כימיקלים בע"מ — אשדוד

דרושים

1. **מהנדס כימיה**
למתקני ייצור.

2. **טכנאי כימיה**
למתקני ייצור.

3. **לבורנט/ית למעבדות**

4. **מהנדס מכונות**
למחלקת אחזקה.

5. **מחסנאים**
למתקן המצרכת נוזליה והמוצרי גלם.

6. **עוזרי מחסנאים**
(כנ"ל).

7. **מסיק דודים**

עדיפות תינתן לתושבי אשדוד
הרביה והמוקה מיועדת לייצוא

המעונינים יפנו בצרוף קורות חיים בכתב לת.ד. 262, למשרד כח אדם. טלפון 055־21321, מיקוד 77100 אשדוד.

— סודיות מובטחת —

דרושים
גברים
לאחר שירות צבאי

לעבודות שמירה ואבטחה במשמרות בתוך מתקנים.

תנאים טובים

● המעונינים מתבקשים לפנות לת.ד. 4210 (א) ת"א „עבור שמירה" בציון פרטים אישיים.

למפעל מבוסס באזור תל־אביב

דרושים:

✱ **פקידים טכניים**
עם נסיון באלקטרוניקה
לעבודה מעניינת ומגוונת ביחידת הנדסה

✱ **טכ' אלקטרוניקה**
יוצאי חי"א

✱ **מכשירן**
לעבודות ייצור מגוונות

המעונינים יפנו לטלפון 757211, למחלקת כח־אדם, לשם קביעת ראיון.

חברה לבנין בחיפה

מחפשת

מנהל עבודה

לאתרי בניה גדולים
נסיון של שמונה שנים.

נא לפנות בשעות הערב, לטל. 7—80416—04.

רק בעלי מקצוע מעולים מתבקשים להגיש מועמדותם.

סקר

יועצים למערכות ניהול וייצור בע"מ
דרושים לסגל הקבוע שלנו

מהנדסי ייצור

בעל נסיון של שנתיים עבודה.

נא לפנות בכתב לת.ד. 21113 תל־אביב עם פרטים מלאים, כולל הרקע המקצועי.

עבודה בטחונית בשטחים!

למשוחררי צה"ל

עד גיל 30, בעלי נסיון פיקודי, כושר בריאות תקין.
השכלה תיכונית מושלמת או השכלה על תיכונית.

אנו מציעים:

● קביעות בעבודה בתנאי שכר טובים ותוספת מיוחדת.
● לימוד השפה הערבית בתנאי פנימיה, בתוספת שכר.
● עבודה בלתי שגרתית ומסלול קידום רחב.
● הצמדת רכב בתום תקופת ההכשרה.

אנו דורשים ממך הרבה ומציעים לך הרבה יותר.

פנה עוד היום
לת.ד. 39351 תל־אביב
בצרוף קורות חיים פרטים אישיים
מלצות ומס' טלפון

סודיות מובטחת

מפעל גדול בדרום
דרושים

✱ **מהנדס ייצור**
לעבודה בניהול מערכות וייצור נתונים מסובך.

✱ **מהנדס מכונות בכיר**
לעבודה ביחידת תכנון
בעל נסיון של 5—10 שנים באחד או יותר מהשטחים הבאים: תכנון מערכות מכניות וכימיות; מתקני כח — וחום; העברת ציוד מועי; מתכות לטמפי נבוהות; חומרים פלסטיים; נסיון ברכש וקדום תכנונים והקמה על דוחות מתכננים.

✱ **מהנדס בנין בכיר**
— בוגר פקולטה להנדסת בנין, במגמה לקונסטרוקציות או עבודות ציבוריות.
— בעל נסיון של 4—6 שנים בתכנון פקוח ותאום בתחום ההנדסה האזרחית.

✱ **מהנדס כימאי**
— בעל נסיון מקצועי של כשנתיים; רצוי בתכנון הנדסי כימי.

✱ **כימאי**
לעבודה במעבדה אנליטית
— בעל תואר ראשון לפחות בכימיה.
— דרושה זיקה לעבודות אנליטיות.
— רצוי נסיון של שנתיים לפחות בעבודה הנ"ל.

● **למועמדים שיבחרו מובטחים:**
— עבודה רבת ענין.
— שכר בהתאם לכישורים.
— עזרה ניכרת בדיור.

על המעונינים לפנות תוך פירוט השכלתם ונסיונם המקצועי לת.ד. 33274 מיקוד 61330 — תל־אביב ויוזמנו לראיון אישי.

— סודיות מובטחת —

למוסד ציבורי גדול
דרושים

1. **מהנדסי בנין**
בעלי נסיון של 5 שנים לפחות לניהול פרויקטים מגוונים ובהיקף גדול בתחום ההנדסה האזרחית (בנין, סלילה והקמת מתקנים) לכל אזורי הארץ.

2. **מהנדסי בנין**
בעלי נסיון וידע בתחומים הבאים:
— ניתוחי מחירים הנחשבים לעבודות בינוי.
— בדיקת חשבונות וכתבי כמויות לעבודות בינוי מכל הסוגים.
— ניהול מו"מ עם קבלנים בנושאים שפורטו לעיל.
מקום העבודה — תל־אביב.

3. **מנתחי מערכות - בתנאי אר"ש בכירים**
לבזיקה האיפון של מערכות מנהליות גדולות המופעלות בעזרת מחשב. הכרחי נסיון של שנים מספר בנושא מערכות ממוכנות וריכוז פרויקטים בעיבוד נתונים. ידיעת השפה הכרחית.
תנאי השכר יקבעו בהתאם לכישורי המועמד.

הצעות בכתב, הכוללות קורות חיים, תיאור השכלה, נסיון ורקע מקצועי ותאום ההתמחות במקצוע, יש להגיש לת.ד. 7061, ת"א 61070 (מס' 15), לא יאוחר מ־15.3.75.

לעבודה קבועה ובלתי שגרתית במוסד ממלכתי

דרושים:

★ **אלחוטני מורס**
בעלי השכלה של 11 שנות לימוד לפחות ובוגרי קורס אלחוטנים בצה"ל. העבודה כרוכה בניידות רבה.

★ **טכנאי טלפונים**
בוגר בי"ס מקצועי שלמד נושא זה או יוצא צבא ששרת בחיל הקשר כטכנאי טלפרינטרים או טלפונים.

המעוניינים מתבקשים לפנות בכתב לת.ד. 17021 (מס' 5) מיקוד 61170, בצרוף פרטים אישיים וקורות חיים, רק פונים מתאימים יענו.

هكذا من الأصل

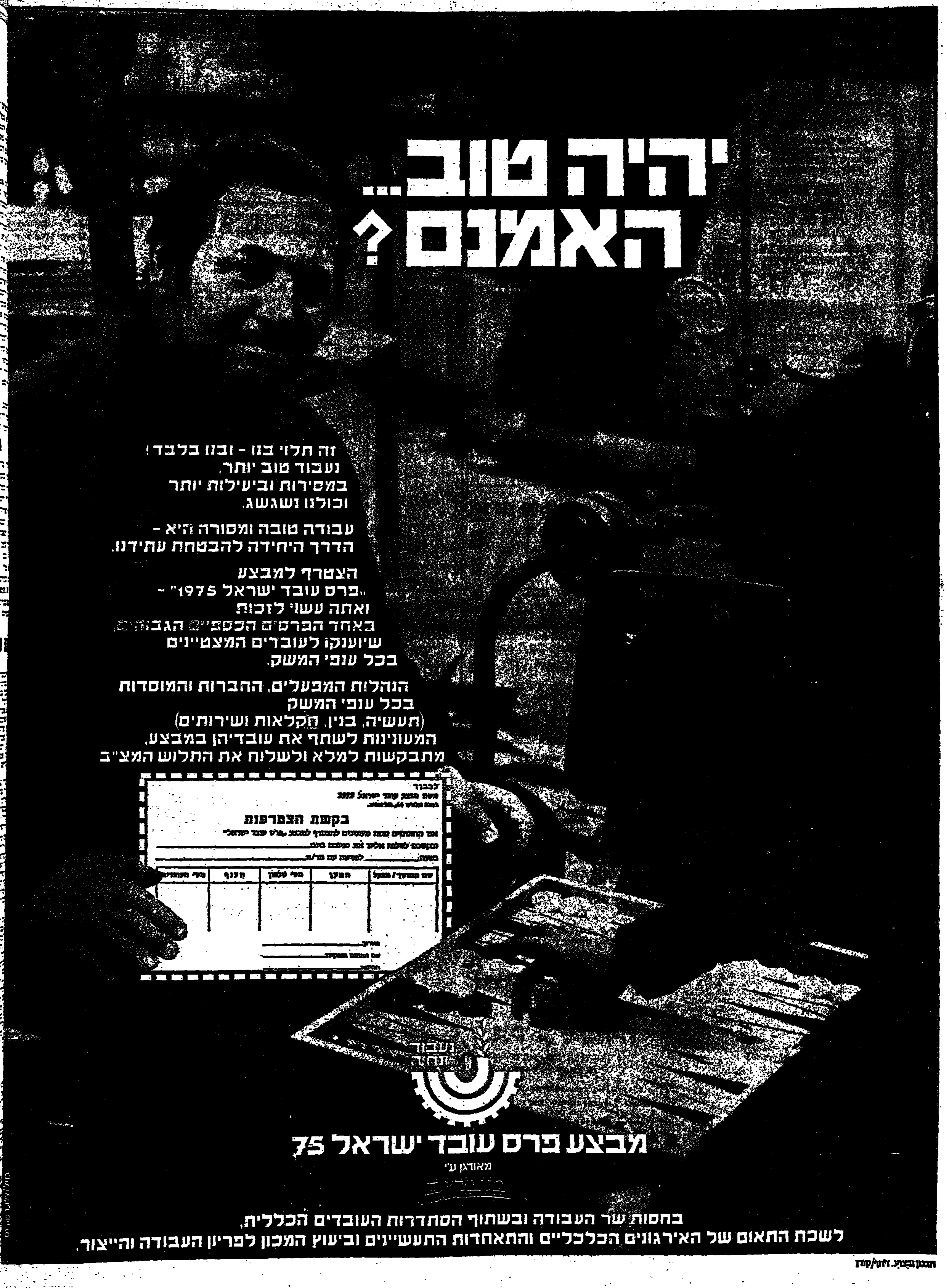

מעריב של שבת

משה ז"ק

מס נצרכים

בהצעת התקציב שהגיש השבוע שר האוצר לכנסת לא נכלל מס ששמו מס נצרכים, ואין גם כוונה להטילו. מס זה כבר מוטל עלינו, ורישומו ניכר יהא גם בויכוח על המסים החדשים ועוד יותר בויכוח המדיני הקשה הצפוי לנו בשבועות הקרובים בשאלת ההסדר בסיני.

על מס זה אנו חושבים היטב כאשר מריוק ערב בואו של ד"ר קיסינג'ר מגיש הנשיא פורד לקונגרס בקשה להגדלת המענק לישראל, וכאשר שר החוץ האמריקני אומר כבדרך אגב לשגרירנו, כי אם לא תהיה התקדמות במגעים זה יגבר הדבר קשיים בקונ־גרס לגבי אישור הסיוע שישראל מבקשת.

אנו שומעים את התכבדות על מס זה בנימה עדינה מאוד. לא בצורה של לחץ, לא בצורה של איום, אלא בעצה טובה — הממשל רוצה להעניק סיוע נוסף לישראל, אך מאחר שיש עכשיו משבר כלכלי בארה"ב אין אנשי הקונגרס אצים להוציא כספים אלא אם כן ישוכנעו על־ידי מיפנה דרמטי במזרח התיכון, על־ידי התקדמות משמעותית בהסדר.

ויש גם קריצת עין האומרת, כי הסדר כזה עלול להוליך בסופו של דבר להוזלת מחירי הנפט, וכאשר יוזל הנפט אולי יוקל המשבר הכלכלי. וכל זה בא במרומז, בעדינות, המ־בין מבין.

זה מס הנצרכים, המטביע גם הוא את חותמו לא רק על דיונים על ההסדר בסיני, אלא גם על דיוני התקציב שלנו.

■

בויכוח שהיה בין שר האוצר והבטחון על התקציב טען שר הבטחון, כי אין זה נכון שאזרחי המדינה נושאים בעול של 22.5 מיליארד ל"י למען הבטחון. 11.5 מילי־ארד מזה מכסה ארה"ב בסיוע הצבאי שהיא מגישה לישראל, ומכאן שרק 16 אחוז של המסים שמשלם הצבור הישראלי מוקדשים לבטחון. לעומתו טען שר האוצר, שגם 11.5 מיליארד הל"י הם מעמסה קשה מנשוא, ובגלל התוספת של 2.5 מיליארד ל"י היה אנוס לאזן את התקציב במסים חדשים.

אך ויכוח זה הוא רק פרולוג לויכוח שעוד יתגלע בקרוב, כאשר ממשלת ישר־ראל תצטרך להכריע בנושא המדיני, בנושא ההסדר בינינו לבין מצרים, שכן זה לא יהיה רק הסדר על שטח, מאחר שיהיו לו גם השלכות כלכליות מרחיקות לכת.

אילו היה הסדר של ממש בינינו לבין מצרים, אילו התמנו הסכם דו־צדדי של אי־לחימה או של שלום, היה אפשר ליהנות מפירות השלום גם בהעברת משאבים כלכ־ליים לצרכים אחרים. אך כאשר ההסדר המו־צע לנו איננו מהווה מיפנה חד ביחסי ישראל מצרים, אלא הוא מין הסדר ארעי שימשיך להטיל עלינו הוצאות כבדות בשדה הבטחון, אנחנו חייבים לשקול את המהלכים המדיניים ולדעת כיצד הם ישפיעו על התקציב ועל המסים ועל המשק.

אילו היה שלום בינינו לבין מצרים, אין ספק לדידי שהיינו חייבים להחזיר את שדות הנפט של אבו־רודיס. הם אינם שלנו. אך כאשר מצרים עדיין מדברת על הסדר עקיף שמטרתו העיקרית להימנע מהכרה בישראל ולהשאיר לעצמה את כל האופציות המלחמ־תיות, אנו חייבים לבחון את עניין שדות הנפט באבו־רודיס לא רק מן הבחינה של אובדן מליון ל"י ביום — הסכום אשר אנחנו חוסכים על ידי שאיבת הנפט שם — אלא גם לבחון מה פירוש אותה ההתחייבות שעליה דיבר ד"ר קיסינג'ר עם השאה ה־פרסי; מה פירוש ההבטחה שארה"ב תספק אותנו על הנפט שנצטרך לקנות במקומות אחרים.

ובכן, פירוש הדבר שגם בתחום הנפט תגבר תלותנו בארה"ב — וגם עכשיו יש ערובות אמריקניות שונות בקשר למעבר המכליות בבאב אל־מאנדב. על ידי ההסדר אין אנחנו מקלים על עצמנו. להיפך, אנחנו נהיה סמוכים יותר על שולחנה של ארה"ב, והמס שנצטרך לשלם בתמורה, מס של נצ־רכים, יקשה עלינו לעמוד מול הצעות הגו־בות שישמשו לנו בשלבים הבאים של ה־מגעים.

אם נגיע להסכם דו־צדדי עם מצרים על אי־לוחמה, או יותר נכון על שלום, אולי לא נזדקק להקמתו של קו הגנה חדש אם ניסוג מן המעברים. לא נגיע להסכם דו־צדדי, וארה"ב בכל זאת תעמוד ותתבע מאתנו שנסכים לתהליכים שונים אשר הקו המאפיין אותם הוא שמירת האופציות המלחמתיות של סאדאת, נצטרך להקים קו הגנה שני, חדש, אחרי הנסיגה הבאה ולפי נסיוננו אנו יוד־עים שקו כזה עולה למעלה ממיליארד ל"י, בנוסף להוצאות הערובות שייגבעו מהקו הבאורך.

שוב יוצר איפוא גרעון תקציבי, ושוב נזדקק לעזרתה הכספית הגדולה והולכת של ארה"ב, ואז, בשלב הבא של ההסדר לא יקשה לארה"ב „להתמקם" עד גבולות 4 ביוני, כפי שהודיענו בשעתם הנשיא ניקסון ושר החוץ שלו רוג'רס.

לא רק הצבא המצרי יוכל להתקדם ביתר קלות לעבר גבולות 4 ביוני, אלא גם לארה"ב תהיה יותר אפשרות לשכנע אותנו לעשות זאת. רוח ההתנגדות שלנו לתוכניות מסוג זה תקטן ככל שנזדקק יותר ויותר לסיועה הכספי של ארה"ב, בשביל איזון התקציב, רכישת נפט, ורכישת נשק.

■

ברור, אין לנו שום עניין להציג את המצב הקיים כאילו הוא טומן בחובו התרוצצות קרובה. אם נציג את הדברים כך עלולים כחות מן החוץ לבוא אלינו בתבי־עות מוגברות לויתורים.

אין אנו חייבים להגזים לתצים כאלה מב־חוץ. אך עם זאת אסור לנו להשלות את עצמנו, כי ההסדר קרוב המשא ומתן העומד בשערינו נושא עמו רגיעה.

אמנם עדיין נאלצים לשלם את מס הנצ־רכים, המכביד עלינו מאוד.

עברית עם סימן טוב

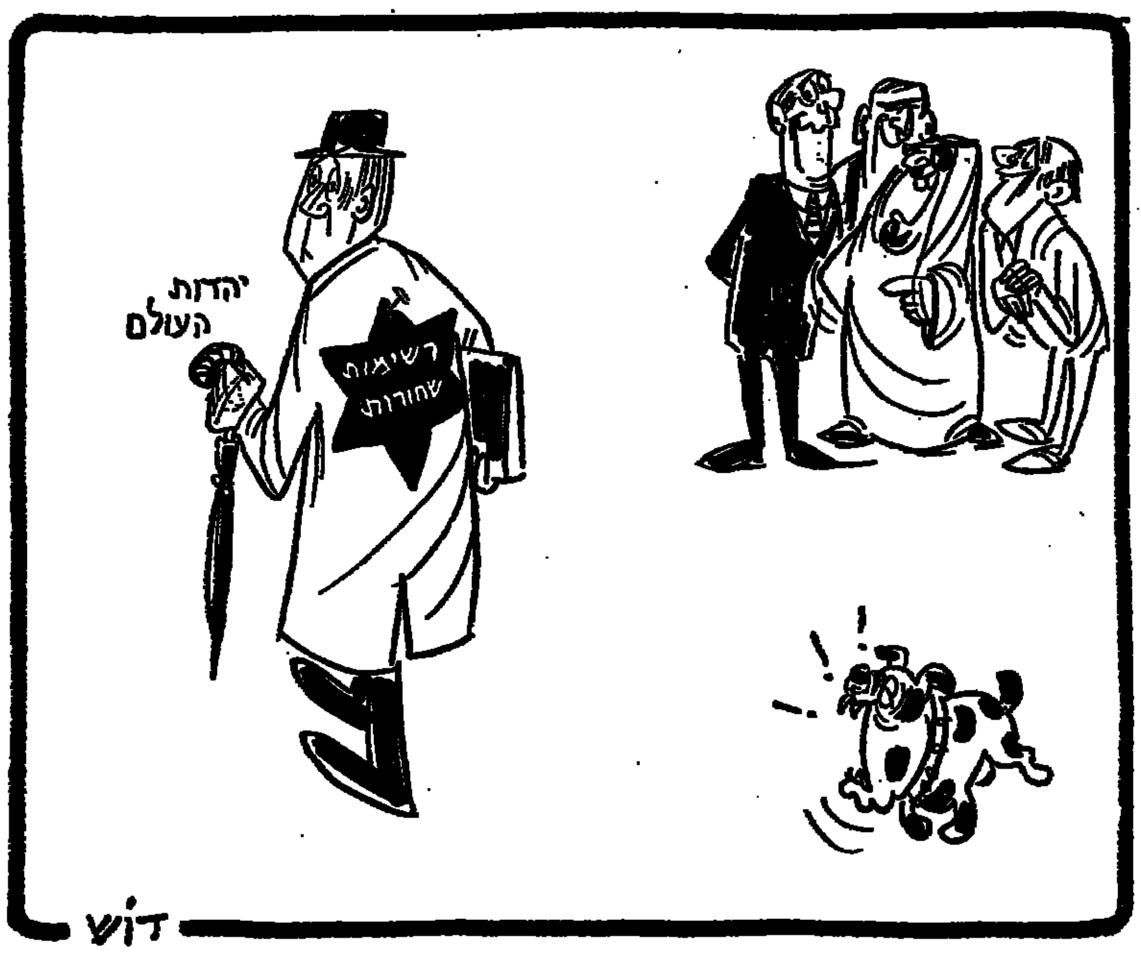

יובל אליצור ●

תקציב אופטימי של פסימיסטים

בימי פורים אלה, שבהם חוזרים ומזכירים לנו תכניות התוליות פופולריות מן „הימים ההם", אני מתגעגע למופע הויכוח בין „אופי" ו„פסי", שני חברי להקת „ה־מטאטא" שהיו דנים בענייני דיומא: אחד באופטימיות גמורה ואחד בפסימיות גמורה, וביחוד על רקע הדיון שנפתח השבוע ב־תקציב המדינה לשנת הכספים הקרובה.

בהצעת התקציב ועוד יותר מכך במחשבה הכלכלית שעליו היא מתבססת אפשר להבחין בהתרוצצות מתמדת בין אופטימיות ופסימיות, בין ראיית המצוקה שבה נתון המשק ה־ישראלי כקושי זמני שאין ספק שנוכל להתגבר עליו ובין החשש שהגענו ל־מבוי סתום שבשלב זה אין לראות כיצד ניחלץ ממנו.

„הויכוח הפנימי" ניכר באומדני ההכנסות ממסים ומסיוע חוץ, באומדני ההוצאות ל־מטרות שונות ובהנחות הכלכליות שעליהן מתבססת תוכנית הממשלה — הקפאת הצריכה הפרטית לעומת המשך הגידול בצריכה ה־ציבורית, צמצום בהשקעות וירידה בפעילות המשקית עד תוספת של שלושה אחוזים בלבד בתוצר הלאומי הגולמי, לעומת עליה גדולה פי־שלושה שהיינו רגילים לה בשנים קודמות.

למותר לציין, כי התרוצצות פנימית זו, איננה לטובת תוכניתה הכלכלית של הממשלה. היא גורמת לאוצר לנקוט צעדים סותרים, מבלבלת את הציבור וגורמת לו לאבד אמון במדיניות הממשלתית, ומחריפה עוד יותר את אוירת המשבר הכלכלי.

●

גרוע מזה נראה שסורת אי־הבנה בין הפקידים הבכירים באוצר לגבי השאלה מהי מדיניות כלכלית אופטימית ואיזוהי מדיניות פסימית. אחד מיועציו של שר האוצר אף התוודה על כך בפומבי בימים האחרונים באמרו: „עלינו להתוות לפני הציבור מדיניות אופטימית, עלינו להציג לפניו גם את הקשיים באור חיובי כדי לגרום לו לעשות את המאמץ שאנו מצפים לו".

לדידם של אנשי האוצר עברה על האזרח הישראלי טלטלה קשה למדי כאשר לעומת עליה של 9 אחוזים בצריכה הפרטית לנפש ב־9 החודשים הראשונים של שנת 1973, כלומר לפני מלחמת יום הכיפורים, נאלץ להסתפק בעליה של 2 אחוזים לנפש בלבד בשנת 1974 ואילו השנה צפויה לו הקפאה ברמת חייו, שפירושה ירידה תלולה ברמת החיים של חלק מן הציבור לעומת עליה צנועה ברמת חייהן של השכבות החלשות.

ומהי התבנה ה„אופטימית" שמציעים אנשי האוצר לישראלי הנבוך? אם ננסה להמציא את הרעיון המרכזי של הצעת התקציב, אם כי גם הוא לא בדיוק די ברור ויש בו סתירות לא מעטות, התקבל תמונה מעין זו:

מצבה הכלכלי של ישראל כיום קשה למדי ושומה על הממשלה להקפיא זמנית את רווחת התושבים וחלק מן ההשקעות. אך מעט של הצעדים שיושמו, כשם שגם בעבר התגברנו על קשיים. צריך פשוט קצת להוסיף כמה מסים פה ושם, אף כי גם אינפלציה וגרעון מתרחב בתקציב אינם „הסוף" וכבר חיינו עם אינפלציה זה עשרים ושבע שנים במצב.

ומכיון ש„יהיה בסדר" המבכבר זכני, אין זה אסון אם מתחים קצת את אומדני ה־הכנסה ונכנעים פה ושם לדרישות משרדים גם אם תחילה היתה החלטה נחושה „לחתוך" ולהגשים צמצומים קיצוניים עוד יותר. ואין זה צריך להדאיג במיוחד אם מלווה ומענקים מחוץ לארץ כמוזים למעלה מ־23 אחוז בהצעת התקציב לשנת 1975/76. אף כספים אלה יגיעו בסופו של דבר, גם אם מאות מיליונים קוה, מכספי הסיוע האמריקני, עדיין לא אושרו.

„אופטימיות" זו גם אומרת כי המשק יוכל לספוג את מחלצות המסים שהוטלו עליו השבוע כמעט כשם שנרגעו הרוחות לאחר ההכרזה על המדיניות הכלכלית החדשה ב־נובמבר אשתקד, וכי גם הסכסוכים העומדים שנתגלעו השבוע עם ההסתדרות, התעשיינים והרשויות המקומיות יסתיימו גם הפעם ב־פשרה שאמנם לא תספק איש, אך תגביה שניתן „להסתדר".

●

ספק אם הצגת עניינים „ורודה" זו באמת „אופטימית" כפי שנדמה ליועציו של שר האוצר. אפשר לטעון, כי למעשה היא פסימית ותבוסתנית, היא מוותרת מראש על הסיכוי לתקן דברים באורח מהותי ומשמעותי במשק הישראלי ומניחה שאין סיכוי שנתאים את שאנו עושים מבית לתמורות ההכרחיות המתחוללות במשק העולמי.

נראה שנבון יותר לראות דווקא בדברים הקשים שאמר שר האוצר בנאומו בכנסת, ובהסברים שנתנו המנהל הכללי של משרד האוצר אברהם אגמון ויועצו של השר אפרים דברת, בשעה שהציגו השבוע את „התקציב הלאומי", ראיית עובדות מפוכחת ואופטימית כאחת. דווקא כאשר תוהים ואומרים לנו כי מצבנו חמור כפי שלא היה משלם, 64 אחוז מן התוצר הלאומי הגולמי מופנה למסים, הגרעון במאזן התשלומים ילבש גם השנה מימדים אסטרונומיים של 3.3 מיליארד דולר, ועל אלה מוסיפים מילות עידוד ואמונה ביכולתנו לעמוד במבחן, יש לראות בכך אופטימיזם.

האופטימיסט מאמין שניתן לשנות את פני הדברים, שניתן לתקן את מיבנה המשק ולדלות מתוכו כמות שאינה מנוצלת כיום. הוא מאמין שהעם מגר דיו ומוכשר דיו להתמודד עם המציאות ואינו חושש מן המבחנים הקשים ביותר.

●

אכן, לא כל מומחי הכלכלה המסתכלים מבחוץ על הנעשה בישראל משוכנעים שיוכל לצאת מן המבוך שבו אנו נתונים. מדינות גדולות ועשירות מישראל, כמו איטליה ובריטניה שאינן חייבות לשאת בעול דומה, נתונות עכשיו במצב קשה ביותר; אזורים שלמים באסיה ובאפריקה שרויים בקפאון כלכלי ואף בהתפוררות. הפסימיסטים כביכול שלנו, אינם חשים כל ההתפוררות קרובה. „הצגתי לפני הבית את תמונת בעיותינו המשקיות ללא כחל ושרק — אמר יהושע רבינוביץ בנאום התקציב שלו — אך אין בכוונתי לרפות את ידינו. אדרבה, אני מאמין שאנו מסוגלים וגם נכונים לעמוד במבחן".

גישה פסימיסטית זו היא איפוא גרעין האופטימיות האמיתית בהצעת התקציב, והיא עומדת בסתירה מוחלטת לגישה האופטימי־סית כביכול, המתירנית והתבוסתנית למעשה, המצויה בו אף היא. שתי מגמות אלה, ה־מעורבות בערבוביה, מחלישות את הצעת ה־תקציב כתוכנית כלכלית.

קשה להבין פשר סתירה פנימית זאת על רקע אידיאולוגי, ובלית־ברירה עלינו להפור בחיפוש אחרי הסברים במישור ה־אישי. השיטה של אופטימיות לכאורה ו־תבוסתנות למעשה נהגה במשרד האוצר מזה שנים רבות. שר האוצר הקודם, פנחס ספיר, הרבה באחרונה להדגיש, כי כבר את אוצר המדינה לבא אחריו ב„מצב מצויין", טוב פי־כמה מזה שקיבל לידיו בשנת 1969.

לא כאן המקום להיכנס לניתוח מספרי, אך עובדה היא כי האינפלציה הדוהרת בשנת 1973 קדמה למלחמת יום הכפורים ורק חלק מכנה ניתן ליחס להאמרת מחירים בשוקי העולם. יתר על כן, באותה שנה היה הצומח הבטחוני קל יחסית מבשנים קודמות.

עוד ראוי להדגיש, כי גם הפיחותים ה־מורידים במערכת המסים, הפקתה של שוק ההון הפרטי והתלות המוחלטת כמעט של כל המפעלים והצרכנים בקופת המדינה נולדו כולם לא ביום אחד. הם תוצאה של תקופה ממושכת של חוסר העזה לתיקון דברים מן היסוד, תקופה שבה הונח ל„משחק הכוחות" במשק לעשות את שלו; הם כולם פרי שנים רבות של „סתימת חורים" וחשש מפני נגיעה ב„פרות קדושות". תמיד אמרו לנו, ש־„גורמים אובייקטיביים" מונעים שידוד מערכות במשק ואפשר לפתור את בעיותיו בשיטת „טלאי־על־גבי־טלאי".

מנכ"ל האוצר טען השבוע, כי מס ה־מעסיקים החדש הוא „במקום" מס ערך מוסף שיונהג בקרוב. הצרה היא שאנו ניזונים מ„במקומים" כה רבים במשך שנים כה רבות ורצופות, עד ששוב אין להבין מדוע אי־אפשר לגשת לנושא ברצינות הראויה — מדוע אין לנו מס ערך מוסף זה מכבר, מדוע לא הופעלו המלצות ועדת רוזה, מדוע לא הצליחה הממשלה זה מכבר לצמצם את מספר משרדיה, לחסל את האבטלה הסמויה בממשלה וברשויות המקומיות, מדוע ומדוע...

●

וכאן אנו חוזרים להתמודדות „אופי" ו„פסי" בהצעת התקציב שנפרשה השבוע לפנינו. האופטימיסט (במסווה של ריאליסט מפוכח) הוא שר האוצר, יהושע רבינוביץ, ואילו הפסימיסטים, (נושאי מסכות אופטי־מיסטיות) הם עוזריו המבטיחים בבשורת של „יהיה טוב" ושל פחד מפני צעדים חדשים באמת, של שינוי ערכים במשק.

אלא שיהושע רבינוביץ שקיבל לידיו את תפקיד שר האוצר באחת השעות הקשות ביותר למשק המדינה, מתחבט כבדוכה בין תחושה־הבנה: את המציאות הקשה, אך לא חסרת התקוה, שבה אנו נתונים, ובין עצותיהם ואזהרותיהם של יועציו מן ה־„קונצפציה" הישנה בתוך כבוד האיצי ר־בתוצה לו.

התוצאה של לבטים אלה היא לא רק היעדר קו ברור בתוכנית הממשלה כפי שהובעה בהצעת התקציב, אלא גם כשלונות (כגון „ההחלטה על קליפת בננה") בדומה להטלת מסים בסך 3 מיליארד ל"י שאיחדה השבוע נגד הממשלה יריבים ותומכים כאחד.

אם ישאל שר האוצר את עצמו מה פשר הזעקה שנשמעה השבוע, בוודאי יידע כי לא חוסר הנכונות של הציבור הישראלי להקריב קורבן נוסף למען עתיד כלכלי טוב יותר הוא שגרם למרבית המחאות. עיקר ההתנגדות נובעת להיעדר התכליתיות ב־מדיניות הממשלה, לעובדה שהרבבת הטלאי הנוסף היא בידית, בעוד שהיריעה בכיסם רזוקה.

המרירות נובעת מן העובדה שהשר דיבר על המורך לפתוח את הרחבת היצור, אך הענפים היצרניים הם המנצצים ראשונה. השר דיבר על ריסון הצאסקיות, בעוד ש־כנראה חסר כוח להפנות קריאה זו גם אל השירותים הציבוריים ואל המפלגה הפוליטית, הטובעת בימים אלה כיסוי חובותיהן מכיסי הציבור.

●

הגיעה איפוא השעה, שבתקציב המדינה יישמע יותר קולו של „אופי"; הגיעה השעה ששר האוצר יתעורר כמבא־ינציג, יכתיב להם את מדיניותו ויתגבר על ה„פרות הקדושות" שעליהן הוא מרבה לדבר.

בנאומו השבוע ציין יהושע רבינוביץ ל־טובה את ה„ניצנים הראשונים" של התפ־תחויות שהביאה מדיניותו. עליו לדעת, כי ניצנים אלה עדיין רכים מאוד ויש לטפח אותם בזהירות, בלי לגלוש אל מישגי עבר.

יהושע א. גלבוע ★

שודדים

מה היא פרשת השבוע?... ואולי כבר צריך לתקן את החלוקה המסורתית ולשאול: פרשת היום, שכן פרשה רודפת פרשה במי־רוץ בלתי־פוסק של גילויי רקב. שחיתות ב־שחיתות נוגעת. אתה ממש מתרגל לשאול: מה ומי בתור הרמאויות וההונאות?

הנה, בימים אלה עדיין אנו משתאים לפלאי בן־ציון (שבית־המשפט המחוזי בתל־אביב גזר דינו), ועדיין איננו מסוגלים לצ־כל אותה גניבה אסטרונומית, וכבר מתייצ־בים בתור גיבורים חדשים. למשל, מחברת „עמידר".

ויתכן, כי לאחר 47 מיליון של בנק ישראל־בריטניה תצטייר פרשת „עמידר" כדמי־כיס. איזה־שהוא מיליון עלוב, או שניים, נבב־קים לידיים המטפלות במסירות במחזור שנ־תי (של „עמידר") בסך כ־360 מיליון — ומה יש כאן להרעיש עולמות?

אך מול פרשה סוכנותית חדשה, האב, רב־זכויות, הוא יו"ר מועצת המנהלים של חברת „דיור לעולה" שבבעלות הסוכנות, ו־אילו הבן בעל חברת־פיקוח־ותיכנון, המקבלת מ„דיור לעולה" עבודות בהיקף רחב. ובכן, למה תרגז הארץ? כלום מצוות הבוסר היהודי שאב יפקיר את בנו? ובמה, בסך הכל, מדובר שם? משהו כעין „סיפ", „מגם אכטוסי"...

אני מודע, כי לא בכל יום אפשר להת־פעלות לשיאים כבן־אלה שהגיע אליהם בן־ציון. התפעלות מהשיאים האלה היטיב להביע לפני כחודש „יואבי" (הוא ישעיהו אברך, שקיבל באחרונה את פרס סוקולוב לעתו־נות) בטוריו ב„דבר". אכן, לא אחד במדינה עומד פעור־פה ועצור־נשימה מול „שאר־ערה הגדול — של גניבת־אדירים": ארב־עים ושבעה מיליון דולר! אבל בלי להצ־טלם מאבחנות של כמות והיקף, אי־אפשר שלא לראות בגילויים המרובים השונים של השחיתה הכלכלית, בין גילויים זרכ־סים ובין גילויים צבעים־יחסית, תבונה איכותית כוללת — הוויה של התדר־דרות מוסרית, שמי יודע עד לאיזו תהום תגרוף אותנו.

★

הרבה פנים להוויה זאת, ורוצה אני היום לתת קצת את הדעת לאי־אלה סימנים שלה — אולי סימנים חיצוניים, אבל אופיי־ניים למדי.

גיבורים של פרשיות למיניהן — אנשים הנאשמים במעילות של מיליונים, את גידו־פים על „גניבת־אדירים" — לאו־דווקא נראים כמבוישים. היותי אומר: תקיפות מסויימת אינה נוטשת אותם בעת החקירות, או לאחר גזר־הדין.

עד היום אני זוכר מין נעימה של ארגוע ומבט של עליונות מצד אחד החשודים, בעת שרואיין על־ידי הכתב הכלכלי של הטלוויזיה. זאת לא היתה רק העמדת־פנים. בהבעה הצור־הטים־מעלה. יש בכך תרעומת כמעט אינסטינקטיבית של בעל־בית־וסמכות: מה אתם מבינים בעסקים ב„סדר־גודל" כזה? מה נטפלתם? איך העזתם?

תרעומת דומה אפשר היה להבחין במשפ־אלה מצד מר המנהל־האב. ואף מצד הבנ־נים עליו: מה אתם מוססים שם, אצל האיש הידוע כעתיר־פעלים?! ולא הספיקו מבר־שה, בהזדמנויות קודמות, שוצלים אחרים, גדולים כעדידים. לא ועיראים ולא פירדמנים.

בעצם, כל אימת שנחשפת ומתבררת פר־שה חדשה, מתלווים אליה פגמים בדבר ציד־מכשפות, תאוות־לינץ'. במלים אחרות: אנחנו (העתונות, הציבור הרחב, כולנו) אשמים — ולא גיבורי הפרשיות. איך אמר בזמנו אחד המנהלים יש לו „זאה דרוב לעמוד מול התקפות". כאומר, כמובן, בהת־קפה של כלי־התקשורת, העוברים, המהלי־פים, המרוחרים. ובאמת, האווירה יכלה להי־ות כל־כך פאסטוראלית, אילמלא הכלבים הנובחים...

★

הקורא וראוי מבין, כי איני מדבר על זכות ההגנה השמורה לחשוד ולנא־שם. לא יעלה על דעת איש להגביל במיצוי כל ההליכים האפשריים למען זיכויים או הק־לה בעונשם. כוונתי לעמידתם השחצנית, כפי שאפשר לא אחת להתרשם, של גיבורי־פרשיות או הנחשדים עליהם הסוחם.

וכשם שמר בן־ציון שבר שיאים סטאטיס־טיים של גניבה (במטבע קשה), כן נדמה שהוא מתנשא משכמו ומעלה בחוסר־בושה, בחוצפה. עלי להעיר, כי צר לי להקדיש מקום נרחב להתנהגותו של האיש הזה לאחר גזר־הדין. ככלות הכל, הוא גנב והאצילות מחייבת. אבל אתה אינך שומע מפיו דברי־חרטה, או יסורי־מצפון. לעומת זאת הוא זוקר אצבע מאשימה, בפוכבי, כלפי כולנו. וכאן חורגת תגובתו מהמסגרת האישית ונעשית לעניין ציבורי.

מסתבר, מר בן־ציון בקי לא רק ברזים פיננסיים, אלא הוא גם בן־בית בהיסטו־ריה — הוא יודע, כי ביחס אליו נגלה „מהדורה ישראלית של פרשת דרייפוס". לא פחות ולא יותר!

עכשיו אני שואל: לאן נישא קלוננו? לא בן־ציון (ובני־ציון אחרים), אלא אנח־נו — הניטהר פעם מקלסא שחטאנו?

אווירת־לינץ' בקורות למדי. נאשמים מחוי־כים מול המצלמות. מתראיינים במלוא החן, ליד שולחן־קפה בסלון או באולפני שירותי־השידור. שבת־אחים. שיחות־רעים (למען העתון). צדיקים־כתמר־יפרחו מופיעים בכל המקום לפני כלי־התקשורת. ציד־מכשפות, אשר בו ניצוד אחד מקיים מסיבת־עיתונאים ומשמיע דברים שבהם כרומז „עד אראה לכסי" — וניצוד אחר מזהיר אזהרות שמהן משתמע איום בפתיחת תיבת־פנדורה.

בקיצור, עוד בעצם האל מלגו, כל עם יש־ראל ישיבו על ספסל־הנאשמים, או יולי־כנו אל מאחורי סורג ובריח.

★

ראוי שנתתם לב, כי לגל הפרשיות וב־שולחן מתעשרת הכלונגה גם לשוננו. כך, למשל, שרקים אתנו — ואנו אומרים: „דראמה טוטאלית"? הנפסים אותם בעשרות מיליונים — ואנו דנים, אלגאנטית, בפשיטת־הצוואר־הלבן. בהזדמנות מסויימת העיר לי ידיד המקפיד־בביטוי, כי אין לומר חברות „ואדוזיות", אלא „ואדוציות". או, כנראה, תהיה ואדות (ואדוך?) כשרה למהדרין...

להוויה זאת נתגלגלה והורה גם המלה הנאה „תיחכום". שוב לא נאמר רמאי מנוול, או גנב בזוי, אלא נדבר על הנצאות מתוח־כמות.

התיחכום! אני חייב אומנם להודות, כי הנני כותב על ה„פרשיות" בלי להבין אותן כהלכה. איך אבין את הטכניקות המופלאות שלהן, כלומר את ה„תיחכום", כאשר גם את תלוש־המשכורת של עצמי אני מתקשה להי־בין?

אולם בכל־זאת אני תופש, כי „תיחכום" הוא סוד שרובו־ככולו נעשה ליד שולחן הכתיבה. וגם מתחוור לי, כי להיות „מתוח־כם" אתה יכול בעיקר ליד קערה ציבורית, במיוחד כאשר אתה עושה עסקים עם המדי־נה, הממשלה. אתה אינך „סוחר" כהשוק, אינך פורץ — אתה רק מפקיד, וחוזר־ומפ־קיד, המגלגל, פותח חשבונות אמיתיים ו־חשבונות־לכאורה. לתיחכום שייכת גם הק־מת קרנות מיוחדות: קרן א', קרן ב'... קרנות קטסטרוקטיביות. קרנות־צדקה.

וקרני שלי לא נטורתי?! יש איפוא קרן, ששמה הורכב מראשי־תיבות בסדר ההפוך: „מיך" (במקום „צים"). שהבכירים לא יסבלו, חלילה, במשפחותיהם או בשובם לחיק משפ־חותיהם. השם הזה, „מיך", מדיף ריח ארצ־ישראלי כל־כך! אתה ממש נושא אתך את המולדת בכל נדודיך. יחי הדמיון הפיוטי!

למותר לומר, כי הקרנות הללו כלכדות, במודע או שלא־במודע, בתום־לב או בפניי־הם, את הבכירים הנהנים מהן. לשון אחר: ה„תיחכום" מקשר אותם זה לזה. התחכם לי ואתחכם לך...

★

לבסוף, אחד הגיבסים המוזמנים ב„תיח־כום" הוא היותו משותף לפשיטת „הצווא־רון הלבן" ולפשיטתו של „העולם התחתון". ואיני בטוח, שההפרדה הזו בין שתי הקאט־גוריות של עבריינים עדיין תופסת.

בכיר, אלה השולחים ידם במיליונים מכספי הציבור הם בדרך־כלל אנשי־זוהר, עילית, אצולה של החברה, מן השמן הסולת של ישראל — ואנשי־השוד־והרצח הם על־פי־רוב המוקצים מן החברה. ובכל־זאת, הצומחים כל־כך רחוקים אלה מאלה?

הוא, למנבלים וסמבכלים וקקמנכלים למי־ניהם יותר קל להשיג עדיפה־אפי פובות — גם לאחר קירושעו בגניבת עשרות מיליונים — מאשר לפושעים־השרצים של „העולם ה־תחתון", במובנו המקובל (אפילו רב ראשי יתפנה מכריבותיו עם קרב הראשי האחר, כדי לתרום מלה טובה לזכותו של אריס־טוקראט־נאשם). אבל, למרבה הצער, איני יכול להתעלם מהקירבה בין שני סוגי ה־שודדים.

על כל פנים, יש איזה קשר בין הפשיטה האלגאנטית של אותה „אצולה" לבין הפשיטה האלימה של העולם התחתון — קשר „אוירי"...

صكنا من الاصل

סיפור של הצלחה

בדרכו מאוסטרליה לאירופה נזדמן מר הוק, איש האיגודים המקצועיים, לשיחה עם עמיתיו בישראל. דעתו היא שאין בידנו תשובה למסע־התעמולה הערבי בארצו. לבד כמיליונים, משקיעים בו יריבינו רוב־דמיון ורוב־תאווה!

על קפה הפוך

דבריו חוזרים אלינו כ־הד מפי קודמיו, באירופה ובשתי האמריקות.

בתשובה למה ש־אמר על תשובתנו סגר, כנראה, ראש־הממשלה את משרד־ההסברה כליל. במ־קום שר, המאציל עלינו מהשראתו, יימסרו מעתה הדברים לידי אדמיניס־טרטור, בראש מחלקה.

דבר הנראה לי הגיוני למדי! לכשתשא התעמולה הערבית פרי ובעלי־דבבנו יקצרו ברנה מה שזרעו במאה, לא נצטרך לקפוץ כגג גבוה! סגירת מרפסת קטנה, במשרד זה או אחר, לא תהווה כבר שום בעיה!

האדונית והליצן

שני דברים מצחיקים קרו לנו השבוע. אחד מצחיק מצחיק, אחד מצחיק מעציב. שתי שלפוחיות פקעו, בקיצור, על חודה של עצם־דג!

נפתח בזו שנפיחתה היא כביכול פרק בתורת־המידות. דוקטור קרוי!

יהי, כפי שמתברר, לאוסטרליה, אך לא לפני שהכריז האמר כי אי אפשר לו לחיות במדינה, הרואה עצמה ערך עליון, שחובה להנף בה החובה לשרתה במדים. שאין אדם נהנה בה מזכויות־אזרח ואם מעט, יוצא בה כל שנתיים למלחמה!

שום למאה לא הצתה, במלים אחרות, את הכבוד בחשיבות אשר כוון וספק אם כתבה עוד, בזגבה על החול, אמתות נצחיות יותר. דוקטור קרוי!

על עמק הגותו בפילוסופיה עמדנו בשעה שדרש לפנינו — קוריוגי כסרוסי, אך לא טלגני, או וידיוגי כמותו — בהלכות־מוסר. בור מלא ניירו!

בן עשרים ושבע — צעיר, כלומר, מבאר־קה, או מהובס — פיתח לו שיטה משלו בחקר מניעי נפש האדם. אשר כמעט לאמר שראוי היה „לוויתן" כי יתנן לעולם לו ידו, אלא שבן הכומר האנגלי ממלסבירי קדמו! אם נניח שכתב מה שקרא וקרא מה שכתב, נכון לאמר — ובכך היה ודאי ראשון שחזר על הדברים אחרון — כי ראשית־חכמה במוסר היא אהבת־עצמנו! מה שטוב לנו, נעים לנו, יפה לעניינו, טוב ויפה גם למוסר! כל אדם, משמע, לעצמו!

בגרוטאה שהוקה זו של חלפים משומשים, גנובים בלא בושה מרבותיו, יצא לדרכו בהקיקה־עולמנו. „תורתי", הוא אומר, כמבי־ין על כרנגלתו. אך האוטיליוס, או האוטי־ליטריזם, כלומר השגות אדם־קרוב־אצל־עצמו, כללי רק־מה־שנוגע־לי־ולבשרי־הוא־גם־יפה־גם־מוסרי, צימחו זקן ימים הרבה לפני שנתלקטו כל האטומים, המעניקים לנו עתה את האפשרות החד־פעמית, המאהבת בבמה, ששמה קרוי, לאורגניזם חי!

ספק אם משנתו, המקובלת על שולי־ההבהה המקצת הקהקבנים הרשומים להר־באותה, ראויה לתשובה של ממש. די אם נאמר שאילו ביקש הבורא להביאנו לעולם רק כדי תועלת בלבד, תועלת עצמנו, לא היה כוכב בנו רגשי אשם, חרטה, יסורי מצפון, חרדה לצדק סוב־אלי, רתיעה ממעשי־נבלה, כוונות להקרבה, חוש פנימי עמוק ליופי שיש במוסר.

ראויה לדבר יונים וצבים, כלבים, חתולים!

על טיב הנון־קונפורמיסטים שנועדו לצאת בבית־המדרש כאבטומטים של תורת האגו־איזם־הראציונלי (ידידנו דן בן־אמוץ) תעיד אולי תשובה שהשיב על שאלה שנשאל בדבר אמו:

„אינני יודע מה איתה. שמעתי שהיא מנהלת איזה בית־ספר בתל־אביב..."

לא על חוף אגם־הדובים־הגדול, אך שמע שמע! ללמוד דברי־חכמים: „בן כסיל — תוגת אמו"!

יפה עשו, על כל פנים, הממונים עליו, שלא אישרו לו מעמד מרצה בכיר באוני־ברסיטה. אם איגואיזם, ביחוד ראציונלי, יש לישראלים אהבה עצמית משלהם!

„הכל מוכן למעביר", מכריז הפרעוש־בעל־הראש, „באוסטרליה, לבד ממכונית — די־רה, משרה..."

ספק בידי אם נוסף על הכל אינו שקרן, אך אפילו נאמר שמצפים לו, איני בטוח כי ימצא חן בעיני האוסטראלים יותר מאשר בעינינו. לא שיש חשיבות לדבר. „מעלה אחת", אומר פרפר מפרפרי הנערים־בזבוזיא של מארס קארולי, „יש למעשה־אתן: אינך חייב לשאת חן!"

„אבואנא פולי", כדברי שכספיר, נאמר, ב„מלך ליר". „השוטה יוצא". למדוד, מן הסתם, מול הראי, את פאתו הנכרית של הובס. אנטר פאני קאמינסקא!

בבואה אלינו, לפני ימים ושנים, מ־ווארשא, לא נתעכבה אלא כדי ליישר את שמלתה. הנשיא עצמו, שזר, שידלה להש־אר. יסייע בידה להקים אפילו תיאטרון מ־שלה...

אך לא, לא היא! הגברת הזקנה באה רק על מנת ללכת!

קצת ענוה, דברנו אז אל לבה, אשה טובה! דרך־ארץ בפני החוף הזה. קצת פחות אידה קאמינסקה וקצת יותר, אולי, אהבת־ישראל. ברחת מן הגרמנים, אחר־כך מן הפולנים. עכשיו, שאת כאן, פשטי לפחות כעיליך. משום דורבי־ניאסוס בלבד נסי למצוא צביון בדברים שטרחנו עליהם למענך! קצת ד־מונה, קצת ירושלים, קצת עברית — כן, עברית — לא יחסר זרת אחת מקומתך. אפילו את צעירה ממה שהנך עשרים שנה, אי את מספיקה למלא את מה שהחסרת ואם רוצה את להפריח עוד נשיקה אחת לעבר קהל־הצופים, למצוא טעם עוד דקה אחת, חולפת, אחרונה של הערצה — זו השעה וכאן המקום!

לא אידה קאמינסקה! זהב שריפותיה של פולין העגונה, העולה אחריה באש, יצק אוד נגוהות על חריצי פניה הוסיף צבע על צבעה. עד שלא הגיעה, לא ראתה הצ־דבר, לא שמעה הצ־דבר, הורה ועפה, נתעופפה, לאורך ההצלחות הקלות יותר!

אלא שהכפור, כפור, השפל, שפל. וחוזרת אלינו עתה בכנפיים אכופות. צעירה פחות אפילו משהיתה, אך חכמה ודאי יותר. אין אנו שכחים, הלילה, לאידה, אידה של אידה,

אך סופה עצוב ומוטב שישמש לקח לבאים אחריה, כדבר מלות השיר:

„כך מתרגש ובא קץ־העולם,
קץ־העולם, קץ־העולם,
לא בסערה, כי בלאו־רוח..."

ח"כ מרשה פרידמן

הסמים והחוק בחברה פתוחה

מעריב מארח

התופעה החברתית של שימוש בסמים מחייבת דיון מעמיק, ולכן אין כוונתי ל־התווכח עם דב רובין (מכתב לח"כ מרשה פרידמן, „מעריב", 3.2.75), בעניין מתן חוקיות למכירת סמים ושימושם, אלא להש־תמש בהזדמנות זו כדי להבהיר את עמדתי בתקוה צנועה שהעלאת הנושא מעל דפי העתונות תתרום להעמקת הדיון הציבורי.

נראה שהשימוש בסמים בחברה הישראלית גובר והולך. בעוד שקיים „האבוד" לגבי הנ־כסאות פתוכיות בנושא זה. התוצאה היא ש־מירה האינפורמציה הלא נכונה, וכידת אי־הרציונליות המלווה את המושג מהיסודות.

יתר־על־כן, החברה עומדת כיום לפני בעיה רצינית, שאינה ערוכה כלל להת־מודד אתה, ומשום כך כיצבתו של מר רובין, שאסור לאיש ציבור להביע עמדה המחייבת לגליזציה היא מענה המסכנת את טובת ה־עניין ואת טובת הכלל, שכן בכל דיון רציונלי יש צורך בהצגת מיגוון האפשרויות.

כל עוד ייאסרו השימוש, ההיצע והביקוש לסמים על פי החוק, תיווצר כתוצאה מחתרת פלילית שתקבע את מחיר הסמים, את איכותם ואת צרכי סיפוקם למכורים. תופעה זאת מסוכנת אולי אפילו יותר מההזדקקות עצמה. קיומה של מחתרת פלילית מסוג זה מסוכנת לחברה, ולו רק מהסיבה שהיא מתחברת עם ענפים פליליים אחרים ומפרה אותם בכספים הרבים המתגלגלים בידיה.

אולם בנוסף סובלת החברה מהעובדה ש־המכורים לסמים נאלצים לפנות לפשע כדי להשיג את סכומי הכסף הגבוהים הדרושים לרכישת הסם.

כל עוד השיווק והפיקוח נמצאים בידי מי שאינם דואגים לטובת הפרט והחברה, אלא מעוניינים ברווחים בלבד, יש סכנה מתמדת, בריאותית ונפשית, למכורים האומללים ו־לחברה עצמה, משום שסמים לא נקיים ב־איכותם יכולים לגרום למשתמש בהם סבל, התפרצויות אלימות ואף מוות (יש חוקרים הטוענים שסם הנקי לא יגרום התנהגות אנטי־חברתית).

לאור האמור לעיל ברור, לפחות, שאי חוקיות הסמים עצמה יוצרת בעיות חריפות ומיוחדות למשתמש בהם ולחברה שבה הוא חי. מאידך גיסא, יתכן להקנות מעמד של חוקיות למכירת סמים על מנת שהפיקוח על איכותם ועל מכירתם יימצא בידיים מהימנות, יבטיחו למיוצר סטריליות ובדיקה וידיעת השפעת הסמים, וימנע ניצול פלילי של התלות הפיסיולוגית של המשתמש בהם. בנוסף, יש להניח שהעברת מכירת הסמים לבתי־המרקחת מידי עולם הפשע תהווה מכה רצינית לכנופיות הפשע המאורגן המתפש־טות בארץ.

למרות זאת אין להמליץ על נקיטת צעד זה בלי להתחשב בתוצאות נוספות, אולי בלתי־רצויות. למשל, האם מתן מעמד חוקי למכירת הסמים אינו עלול להרחיב ולהגביר את השימוש עצמו? יש לשקול, האם שינוי זה עשוי להגביר או להקטין את הסכנה ל־חברה ולפרט.

באשר לשאלה הראשונה אין זה הכרחי, שהשימוש יוגבר כתוצאה מהענקת מעמד של חוקיות לתהליכי השיווק, לפחות משתי סי־בות. הראשונה היא שמתן חוקיות אין פי־רושו שכל אדם יורשה לקנות את הסמים הגורמים התמכרות (הרואין, קוקאין, אופיום וכו') במכולת השכונתית, שכן השיווק יתנהל בכל מקרה בבתי־המרקחת על פי מירשם רפואי (אגב, שיטה זאת קיימת כיום באנגי־ליה). הלגליזציה תשרת אך ורק את אוכלו־סיית המכורים זה מכבר.

הסיבה השניה היא שמתן חוקיות יאפשר פעולת הסברה יעילה יותר ובעלת השפעה מירבית על הסכנות הכרוכות בשימוש ב־סמים לכלל האוכלוסיה שלא התנסתה בכך. מתן חוקיות ישבור את ה„טאבו" על דרישה גלוי בנושא זה ויסלק את המיסתורין ואת הזוהר סביבו. המסגרת החוקית תשנה את המצב הקיים, שבו תדמיתם של המסבירים והמתנגדים המופיעים כנציגי „החוק והסדר" היא שמרנית, בלתי־משכנעת ודוחה את ה־צעירים המושכים דווקא לפעילות האסורה.

מאידך גיסא, מתן חוקיות יאפשר תהליך הסברה על המגרעות והסכנות בשימוש ב־סמים באוירה פתוחה, בריאה ומשכנעת יו־תר. אם מאמינים אנו ברציונליות הבסיסית של האדם, אין להניח שאדם בר־דעת ומודע יעשה מהוו בכוונה לגרום נזק לעצמו, אם הסביבה וההסברה לא יספקו לכך גירויים מיוחדים. לגבי אנשים בלתי ראציונליים, או אנשים שאינם בני־דעת מבחינת האחריות על מעשיהם, לא ימנע האיסור החוקי את הבעיה, ואפילו יחזק את כוח המשיכה אליו.

פעולת הסברה שקולה על בסיס הצבר ה־מידע אשר בידינו היא הדרך יעילה יותר ל־צמצום הנזק, כאשר היסטוריה דוחה, המבוס־סת על החוק הפלילי. הפעילות ההסברתית חייבת להתנהל לא כתוך פחד ולא מתוך התגוננות, ואז תזכה ליעילות יתרה בהעש־כת המסרה של צמצום השימוש בסמים ה־גורמים להתמכרות, יותר כאשר האיסורים החוקיים.

אנו יודעים כיום, שהאיסור החוקי אינו תורם כליל לאפשרות או לרצון לגמילה של אלה שכבר מכורים. עובדה היא, שכיום אין דרכים בטוחות לגמילה, למעשה, הטיפול ה־מוצלח ביותר במכורים כיום הוא אספקה חוקית של מטודון, בסקום הסם שגרם להם להתמכר תחילה. אספקה סדירה באמצעות משרד הבריאות תאפשר למכור לשוב לחיים סדירים ולנתק את מגעו עם הפשע המאורגן.

✱

הניסיון של החברה המודרנית הוא לרוב במכורים צעירים ואומללים, שבגלל מגעי־הם עם עולם הפשע נוטים להתנהגות אנטי־חברתית, ולכן אנו נוהרדים בקשר לאפש־רות של הגברת מספר המכורים. אולם כדי לדעת אם החרדה הזאת מבוססת עלינו ל־השיב על השאלה הקודמת: האם התנהגות זאת נובעת מההתמכרות לסם עצמו, או האם היא נובעת מהעובדה שהמכור נאלץ לחיות חיי מחתרת הקשורים לעולם הפשע, וזה משום שאם ההתנהגות האנטי־חברתית נוב־עת מהקשר לעולם הפשע, יהיה זה לטובת החברה להקנות חוקיות למכירת הסמים, אפילו יגביר צעד זה בבקבצה את מספר ה־מכורים.

אין לי תשובה חד־משמעית לשאלה זו, אבל יש מומחים (הפסיכולוג תומס זאז, ל־משל) הטוענים שאדם מכור לסמים יכול לחיות חיים סדירים, פרודוקטיביים ונורמא־ליים למרות התמכרותו, בתנאי שהחברה תאפשר לו להיות אדון לנסיבות אלה ולא קורבן להן (בארה"ב, לפני 1914, היה אפשר לקנות אופיום סחור בכל בית־מרקחת, ואין סימנים שהחברה התמוטטה כתוצאה מכך).

רצוני למנוע כל ספק בנקודה זו. אינני ממליצה על שימוש בסמים הגורמים להת־מכרות. השקפתי היא שאין דבר גרוע יותר לאדם כאשר אובדן חרותו, ופירוקה של התמכרות הוא אובדן החרות. אך אפילו נניח שמתן חוקיות לשימוש בסמים עלול להרחיב את מעגל המזדקקים, דבר שכשלעצמו אינו רצוי מבחינת הפרט, לדעתי אין זה ברור שתופעה זאת מסכנת את חיי החברה ה־חוקית אם מנתקים אותם מעולם הפשע.

✱

אנו עדיין לא יודעים די על הסמים עצמם ועל השפעתם על התנהגות האדם. לכן הדר־כים פתיחות וסילוק דעות קדומות, ובודאי אין לנו נסיון בהשפעת הסם כשהיא בנותקה מעולם הפשע. אולם, ניתן להניח שהסכנה לחברה גדולה יותר ממספר קטן יותר של מכורים במצב של אי־חוקיות, מאשר ממספר גדול יותר של מכורים בתנאים הוגנים ולא מסרידים.

בהקשר להשיש, מריחואנה וסוגים דומים, שאינם גורמים התמכרות, ניתן לומר ש־מאחר שסמים אלה אינם מזיקים, אין ב־שימוש זה סכנה חברתית מיוחדת, ולכן יש לשקול להשאירו בתחום הפרט על פי ה־מסורת הליברלית.

בארצות שונות תופסים חומרים אלה את מקומו של אלכוהול בחיי הבידור ובמפגשים חברתיים, ולא רק בקרב הצעירים. בארץ, התרשמותי היא שהשימוש בסוגים אלה די נפוץ בקרב הדור הצעיר. איני יכולה לשפוט אם ניתן למנוע התגברות תופעה זו, בין ה־שאר בגלל השפעה בלתי־נמנעת של תרבו־יות שונות, ואיני יכולה לשפוט אם רצוי לנסות למנוע זאת, כי לא ברור לי אם הנזק לפרט או לחברה בשימוש זה גדול יותר מאשר השימוש באלכוהול.

בארצות המערב, יש מספר גדול של סטו־דנטים והמשתמשים בסוגים אלה, שסיימו את לימודיהם האקדמאיים, עובדים ומקימים משפחות, ואין סימנים ששימוש במריחואנה דוחף אותם לשולי החברה או בכלל השפיע על אופי החברה. ובכל מקרה, אם רצוי לנסות למנוע התפשטות תופעה זו, לא נראה לי, שהחוק הפלילי הוא מכשיר יעיל למטרה זו, שכן האופנה נובעת, לפחות חלקית, מ־האיסור החוקי אשר בסופו של דבר אינו מונע את השימוש.

נדמה לי שבעניין הסמים יש צורך ב־בדיקה מחודשת ומעמיקה של הנושא, מתוך רצון למנוע סבל אישי ונזק חברתי.

משחקים אסורים

הנערה המהופנטת מדימונה, יפה סוויסה, ששרוייה היתה שבעה ימים בתרדמה ר־רופאים אף חששו לחייה. אחד מהם הזכיר לי שהעליתי כאן פעם על הכתב סיפור דו־מה.

נכון. לאחר שפסיכולוג מסויים נתבע לדין, אף הורשע, על עיסוקיו ברפואת־הנפש. שמעתיו מפיו עד ראייה ואיני סבור שיזיק לעוסקים בדבר אם אחזור עליו שנית.

יום אחד נתכנסו אצלנו, סח לי אותו אדם, ידידים, בני החוג הקרוי אינטלקטואלי. נמ־צא בתוכם סטודנט, או מרצה לרפואה, ש־צלחה עליו רוח וביקש להראות למסובים עד היכן כוחו מגיע. עמד והפיל תרדמה, הפנו־טית כמובן, על אשה שאני מניח כי עמדה במיטב שנותיה ואין להעלות אף על הדעת שלא ידעה במה דברים אמורים. עשור אחר עשור החזירה, בדרך חייה, לימי בחרותה, עלומיה, נעוריה, עד שהגיע עמה לילדות כאן החלה ממחה בידו, מבעד לפרגוד החו־צץ בינה לבין הכרתה, וכמו על פי באר, שלמובה חשה כי עומדים להורידה, ביקשה כי ישיבות למוטב.

אלא שהשען היה עסוק מדי בפירוק שעונו. לא יצאה שעה קלה והאשה — עכשיו בת שש, שבע — החלה מדברת בלשון שצפה ועלתה אליה מעומק עבריה, עם כל זכרונות אושוויץ!

את הנעשה אי אפשר היה להשיב, לא משום שהאוחז בקצה החבל, היורד אחר ה־דלי, לא רצה בכך, אלא משום שלא הבין פולנית.

אכספרימנט, שלא סיפ־רו לי כיצד נסתיים, אך הרגיעוני ואמרו שנסתיים בטוב.

השופט, שהרשיע את דין הרופא, אפילו נאמר ש־היה בקי במלאכתו אלא שלא היה בידו רשיון, ידע מה שעשה!

חד גדיא

במדינת חסות

באמשים אלו, כאשר חזון הנביאים נמצא בכל המוב־נים על סף ההתגשמות, אני חוזר מן הדואר עם מטען של בולים, והנה מצטרף אלי גבר מגודל לבוש גופיה שחורה.

— אני בריון — הוא אומר לי — אני מקבל בדרך כלל 99.50 ל"י לשבוע בשביל לא לעשות צרות.

שאלתי, אם הסכום הוא צמוד, ונענתי בחיוב. שוחחנו כמה בלוקים על אודות היקף הפשיעה בארץ, אך בקצה השכונה פתאום נעצר מלווי וסטר לי על פני סטירה מצלצלת, עד כי נפלתי לתוך הגדר והיה אשר סביב ביתו של מר גוגנהיימר. שכני רץ החוצה מביתו ומחה על הנזק שנגרם לרכושו. בקושי יצאתי מגדרו, והסברתי לו שמדובר בבריונות. בינתיים נפרד הגבר מעלי בנדר, שאקבל סטירות־לחי כאלה כדי יום ביומו, עד שאאות לשלם את הכופר הנקוב. אין לדבר רקע אישי, הבטיח לי, הוא פשוט זקוק לפרנסה נוספת. היו לו נעורים קשים, כמסתבר, אביו היה פחח ואמו השיכורה היכתה אותו כל ערב, אז הוא קנה עכשיו את האיזור שלי, ובצמצם בו את הפער החברתי.

— אתה לא צריך להחליט במקום — כך הגבר — השוחח קודם עם אשתך, תפנה למשטרה, כמו שצריך. להתראות מחר, באותה שעה, באותו מקום.

אשתי התנגדה לתשלום, בטענה שלא מתים מכמה סטירות־לחי. הלכתי למשטרה וסיפרתי את הכל לסמל התורן. התברר, שהקצין מכיר היטב את אלוף־הסטירות שלי. קוראים לו בעולם התחתון „קוץ", על פי הסטירה של י. ל. גורדון „קוצו של יודי". לפני כחודש פרץ קוץ לקונצרט בהיכל התרבות והיכה את המנצח בראשו עם בוט כטאסא. קיבל חודש מאסר על תנאי, לא עזר לו כל הערעורים של פרקליטו.

ריכום הפרוטוקול שלנו נמשך שלוש שעות. בסוף שאלתי את הסמל, מה עלי לעשות?

— להוריד את המחיר — הציע התורן — אל תשלם יותר מ־75 ל"י לשבוע, חזק ואמץ!

מסתבר, שעקב ריבוי התלונות מסוג זה מצטמצם תפקידה של המשטרה לפעולות־ייעוץ בלבד. הסמל המליץ, שאדרוש קבלה ואודיע לשלטונות המס. אני מצדי צריך לא יכולתי להחליט. לבחירת כוב קיבלתי סטירה מצלצלת באמצע הרחוב, „התשוב, התשוב, יש זמן", עודדני קוץ. השכנים ראו שאני מתבך בהבהבה והסתגרו בבתיהם. רק גוגנהיימר נשאר בחוץ, הן כדי לשמור על גדרו, והן כפני שהוא גבר בריא־יר, כתאבק לעצבר.

— אלימות — צעק גוגנהיימר — לא לפני ביתי!

המיפנה המכתת בא בסוף השבוע. בשעה שאכלנו בביתנו ארוחת־צהרים דשנה, נכנס אלינו גבר מגודל, לבוש גופיה בצבע בז', וביקש לזהות אתי בארבע עיניים.

— סטירות לחי כל יום, איזו קבלת פנים זו? — שאל האיש והוסיף — אתה זקוק להגנה, אדוני. תמורת 99.50 ל"י לשבוע אני מבטיח לך חסינות מפני קוץ כלשהו.

הסכום, כדבריו, צמוד. שאלתי את אורחי, מה בעצם ההבדל, אם הוא דורש ממני אותו סכום כמו קוץ? ההבדל הוא עקרוני, הבהיר לי האיש. קוץ הוא סתם בריון אלים, ואילו הוא מספק לי פרוטקשן רשמי הכורת דמי־חסות באותיות.

— אל תחליט על רגל אחת — פטר אותי אורחי — תברר את הענין עם המשטרה, אשוב מחר בשעת ארוחת־הצהרים.

כדי לתת מסגרת־תוקף להצעתו, בעט הגבר בד־גופיה בארון הבגדים, כמו שמלמדים בטלוויזיה, ושבר את הדופן הצפונית שלו לרסיסים. אחר כך נפר בי: „תוריד את הנעלים, תת־שתיים להוריד את שתיהן!", ולקח את הזוג עמו כבני ערובה. „אני מצפה לשיתוף פעולה ממושך", הפטיר בדלת והחזיר לי את הידית. שבתי אל השלחן מפוחד כמוהו.

— הענינים מסתבכים — מסרתי לאשה — אתייעץ עם סמלי.

בתחנת המשטרה התברר, שהקצין מכיר גם את הפרוטקטור החדש שלי טוב מאד. קוראים לו „קאוקג'י" והוא מוותיקי ה„הגנה", דמות ידועה בשדרות יפו.

— אתה יכול לגמור אתו — הביע הסמל את דעתו — הוא יגן עליך מאה אחוז.

סיפרתי לסמל, כיצד הפעיל קאוקג'י סידור עלי:

— להוריד את הנעליים! — שיחזרתי את צעקותיו בחוזקה — תת שתיים להוריד את שתיהן!

הסמל התחיל לחלוץ את נעליו. הבהרתי לו, שאני רק מצטט את קאוקג'י.

— אתה לגמרי מבולבל — ציין הקצין סמוק מכהו, כיוון שהוריד גם את הגרביים — הסתדרו ביניכם — גער בי — אל תרוצו אל המשטרה עם כל סכסוך עבודה קטן!

יש לציין שקוץ לא הופיע יותר, הפרוטקשן של קאוקג'י פעל. למחרת־היום בצהרים בכל זאת התחמקתי מן הפגישה אתו, בתקוה שבינתיים יתמנו בארץ שופטים חדשים, או שר המשטרה יקבל את התקציבים. הלכנו למסעדה בקצה השני של העיר. תוך כדי אכילה שוחחנו על המצב הכלכלי:

— בסופו של דבר — סברה האשה — אנחנו מדינת־חסות.

בינתיים אירעה תקרית מצערת. כאשר קמתי לשלם, רגלי מעדו בחתול לממה, ונפלתי בכל כובד משקלי על השולחן. משכתי אתי את המפה, והצלחות נשרו על הרצפה. התנפצו ברעש מחריש אזן. בעל המסעדה בא בריצה מבוהלה:

— אשלם, אשלם כמה שאתם דורשים — יילל האיש — רק שתפסיקו את זה!

הצבעתי על אי־ההבנה שנפלה בינינו. הבוס ראה שאני לא בריון, חורק אותנו. לפני המסעדה המתין גבר במיטב שנותיו, לבוש גופיה צהובה, ועזר לי לקום. הוא ביקש ראיון דחוף.

— קאוקג'י מחכה לך לפני ביתך במצב רוח סוער — בישר לי — אני מוכן לספק לך שמירה מקצועית נגד הפרוטקשן שלו. אבל זה יעלה לך 99.50 ל"י לשבוע.

הסכום צמוד, ציין, אין הוא סופג הפרשים. הציג את עצמו בכינוי שפירא, זקן־השומרים. הערתי לו, שהוא קטן מקאוקג'י. אבל שפירא טען שלא המשקל אלא כושר האלימות קובע בארץ. כהדגמה הכניס אגרוף לתוך הפגוש של מכוניתי וגמרה כליל. לא נעם לי האיום הסמוי ש־בהתנהגותו. אך לפני שבוע ימים עבר התובע הכללי את הרחוב שלנו בלילה, ושבר בפטיש את כל השמשות של המכוניות החונות...

— נבצע סידור — מסרתי לשפירא נעל אחת — תן צלצול מחר.

בדרכי הביתה הבחנתי בגוגנהיימר המשקה את הגינה שלו. נכנסתי אל ביתו.

— שמע, גוגנהיימר — אמרתי לו בקרן הסאלון — אתה אדם שרירי, ספורטיבי מאד, למה לא תתן לי פרוטקשן נגד שפירא? תדאג שלא יציק לי עוד.

— אני עמוס — התחמק גוגנהיימר — למה לי לשמור עליך?

בעטתי בארון הבגדים שלו ושברתי את הדופן הדרומית לרסיסים. אחר כך זרקתי כסא דרך החלון הסגור.

— וזוהי רק מקדמה — הערתי לשכני בשוך הרעש — מחר אצית את הרכב שלך, אם לא תתן לי פרוטקשן.

שלחתי אותו אל הסמל שלי במשטרה, שישוחחו ביניהם על הענין. קניתי גם פטיש. מי אמר, שאנחנו לא חיים במדינה מסודרת?

אפרים קישון

מלון רון בטבריה נפתח

מלון רון הנמצא במקום היפה ביותר בטבריה המשקיף לנוף הכנרת, הרי הגולן והחרמון, מזמינכם לבוא ולהתארח בחג הפסח במחירים ללא תקדים — 880.— ל"י פנסיון מלא לאדם משך כל החג 8 ימים החל מתאריך 26.3.75 עד 3.4.75

✱ יחידת חמום וקרור בכל חדר ✱ ליל סדר מסורתי ✱ מטבח אירופאי לאניני הטעם ✱ כשר בהשגחת הרבנות. ✱ בר אינטימי לאורחי המלון.

נותרו עדיין מספר מקומות לחג הפסח. הזמן מקום עוד היום.

הנהלת מלון רון. טבריה
רח' אחד העם קרית שמואל, טל. 067-20259

אם לא הפסקתם לאכול בחוץ בגלל מחירי הדלק —

בואו ל„נסט"
מסעדת הפאב
בהרצליה פיתוח -

תהנו מהסטייקים וההמבורגרים הטובים ביותר בארץ! יש גם פינת יין ובינות. מול מלון מגדל דניאל, חוף הים.

הנסיעה משתלמת!

הודעה חשובה
לבעלי מכוניות „רנו"
לחסכון בדלק
קיבלנו מכשיר מיוחד ומהפכני המקטין את תצרוכת הדלק במכוניות „רנו"
פנה אלינו ותהנה מנסיעה חסכונית.
מוסך בוני
ת"א, צומת אבן־גבירול, רחוב 381 מספר 8 (מול התחנה־פז) טלפון: 826178.

יצחק רבין ביקש מן הממשלה „חופש תמרון לראש הממשלה"

בעקבות התרעומת שהשמיע השר קול על התבטאויותיו הפומביות של ראש הממשלה, שר הבטחון וח"כ משה דיין ● „ניהלתם בשמי מו"מ עם ירדן – ואני לא ידעתי" ● ענין הערובות האמריקניות היה בלון־ניסוי שהפריח הנרי קיסינג'ר בטוסו מירושלים לעקבה ● שר החוץ האמריקני עודנו מקווה שיצליח לרכך את עמדתו של רבין למרות הצהרותיו הפומביות ● מאיימים על ישראל כי מי שעתיד לבוא אחרי קיסינג'ר – ריצ'ארדסון או ליירד – יהיה גרוע ממנו... ● בדו"ח על מצבה הצבאי של ארה"ב כתב ראש המטות המשולבים, הגנרל בראון: „אנו מוסיפים להיות ערים להתחייבותנו הלאומית לקיומה של ישראל" ● ברית המועצות מבקשת לנצל את שני הקלפים שבידיה – סוריה ואש"ף – במגמה לערער כל הסדר חלקי

מאת יוסף חריף

אחד השרים השמיע השבוע באוזני ראש הממשלה דברי כבושין על שמר רבין ראה צורך להגיב אישית ובפרמבי על רעיון „חוזה הגנה" או „ערבויות", אשר וושינגטון שוקלת, כביכול, להציע לישראל כחלק מ־הסדר־ביניים עם מצרים או במקביל לו.

„למה אתה היית צריך להגיב על איזו ,דליפה עתונאית' — הקשה השר קול, ש־משך שבועיים רצופים לא נשמע קולו בממשלה מוחמת צרידות קשה שלקה בה.

„ולמה אתה מוכרח להיכנס לויכוח על ,ערבויות' בלי שהתייעצת אתנו, בממשלה ?"

הטרוניה של „שר־התיירות היתה כפולה: ראשית, אין זה מכבודו של ראש ממשלה להגיב על „דליפה עתונאית" סתם. „אילו היו הדברים באים מפי פורד או קיסינג'ר — זה דבר אחר". שנית, אין זה מכבודה של ה־ממשלה, שהיא צריכה להתבשר „על כל מיני דברים" מפי ראש הממשלה בלי שתהיה לה הזכות לדון עליהם כיאות בממשלה.

„כל מיני דברים" — משום שענין ההגנה על הערבויות היה רק נושא אחד מ־רבים, שהכעיסו את מר קול (אף שראה ל־ציין באוזני מר רבין: „אני אומר לך את הדברים ברוח־טובה"...). כך, למשל, שאל גם כן מדוע זה השמיע ראש הממשלה הב־הרה (בראיון בטלוויזיה אמריקנית אי־בי־סי.) לגבי תנאיה של ישראל להסדר ביניים עם מצרים בלא שהנושא נדון עד עצם היום הזה בממשלה (הכוונה לתנאי שרק תמורת הת־חייבות מצרית חד־משמעית ופומבית בדבר גמר מצב הלוחמה תסכים ישראל לפנות את המעברים ואת אבו־רודס). אגב, ראש הממ־שלה לא היה השבוע היחיד ש„לא יצא שלם" משבט לשונו של שר־התיירות. גם כלפי שר־הבטחון, שמעון פרס, התריע מר קול: למה היית צריך להצהיר (בראיון טל־וויזיה צרפתית) שאתה מציע לחלק את סיני בין מצרים וישראל ? ! פרס „התגונן" ותקן: לא אמרתי „לחלק", אלא „לארגן"... אבל דעתו של שר התיירות לא נתקררה: מה זה המרגש הזה ? ולמה להוציא מן השרוול כל מיני רעיונות... וביחוד כשהדברים באים מפי „מי שמנהלים מו"מ בשמנו" (הכוונה לצוות השרים הנושא־ונותן עם ד"ר קיסינ־ג'ר).

■ גילויי דיין על ירדן

וגם על משה דיין ניתכו בישיבה קיתונות של בקורת על שגילה לפרסם ברבים כי מאז 1967 ועד ועידת רבאט התנהל לכרוגין משא ומתן ישיר עם ירדן ! בעוד השר עם־טוב העיר כי יש לבדוק „מי רשאי לדבר" על נושאים כאלה ושר־המשפטים צדוק העיר, כי החוק הקיים מחייב נושאי משרות המכהנות ממלכתיות בעבר, שלא לגלות סודות שנודעו להם מכח תפקידם, עמד השר קול על „בור־נתו של דיין": הוא גילה את הדברים כדי לטרפד את האפשרות של הידברות עם ירדן. אבל עיקר התרעומת הפנה השר קול אל ראש הממשלה (ושוב — „ברוח טובה"...): אני הצעתי בשעתו — אמר שר התיירות — לנהל מו"מ עם ירדן ועם גורמים פלשתינ־איים ואתם דחיתם את זה בנימוק ש„אין על מה לדבר" ועכשיו מתברר, מגילויו של מר דיין — כי ניהלתם בשעתו משא־ומתן !...

ראש הממשלה, על כרחו נדרש לענין רגיש זה וכל מה שיכול לומר לשואל, הוא, כי היו „רק מגעים", להבדיל ממשא־ומתן...

השר קול היה ביום א' השבוע „גבור ה־יום". הוא „העז" לומר לראש הממשלה דברים, שכמה מעמיתיו של מר קול חשבו עליהם כמוהו (בסוף הישיבה ניגשו אחדים אל שר התיירות וכי בלחיצת יד ומי בסתם הערה אמרו לו צדקת !), אך נרתעו משום־מה מלהעלותם על שפתיהם. עתה הגיע תורו של ראש הממשלה להשיב על „כתב־האישום" שהטיח כלפיו השר בשם העקרון הממלכתי („אני לא חולק על תוכן ההצהרות"...): „אני לא מרגיש טוב שראש הממשלה משמיע דברים בנושאים מפריעים, שלא על דעת הממשלה... צריך שיהיה יחס בין ראש הממ־שלה והשרים... חוץ מזה — אתה מוכרח להגיב על כל דבר ? !"...

■ מותר „קצת חופש תמרון"

מר רבין לא נכנס לפרטים. אף הוא דיבר בטון הקליל: „מותר — אמר — שלראש הממשלה יהיה „קצת חופש תמרון"... ואני צריך חופש תמרון הזה התגובה !

בעקבות חילופי הדברים הללו לא נתעורר בממשלה ויכוח כללי. הרושם הוא, שראש הממשלה יוסיף לדבוק בעקרון זה. אך אילו מוכן היה באותו מעמד להתפלמס עם מבקריו היה, מן הסתם, יכול להוכיח כי אין הוא מגיב, לטענת מר קול, „על כל דבר" הד־תגובה על ענין „הערבויות", למשל, לא היתה תגובה על „דליפה של עתונאי", כפי שתאר זאת השר, שכן מאחורי „דליפה" זו הסתתר לא אחר, אלא ד"ר הנרי קיסינג'ר, ומאליו מובן, כי תגובתו של ראש הממשלה — אשר שללה את רעיון הערובות כתחליף להסדר דו־צדדי מחייב בין מצרים וישראל — כוונה בפירוש לכתובת הנכונה.

הדבר נתרחש במטוס מלוד לעקבה. כתבת אמריקנית שאלה את ד"ר קיסינג'ר בשעת תידרוך הבהרות בקשר לאפשרות שנרמזה פעם — ע"י ד"ר קיסינג'ר עצמו — בדבר ערובות אמריקניות לישראל. שר החוץ האמ־ריקני השיב כה שהשיב וכשוב התידרוך הזמין את הכתב מרווין קאלב, הידוע בקרבתו אליו, אל תא במטוס והירח אותו: כתונת השעה. אותו כתב בישר לאחר־מכן לעולם על רעיון „ברית ההגנה" שארה"ב עשויה אולי להציע לישראל כדי לעודד אותה לתר־כנס ללא חששות יתרים להסדר ביניים עם מצרים תוך נסיגה, כמובן, לחוד על מעברי המיתלה והגידי ועל שדות־הנפט באבו־רודס...

היה זה לפני ההערכה בממשלה „בלוז מטייני" שבה אמיתי לד"ר קיסינג'ר (אך לפי שהגדיר זאת שר־הבטחון, שמעון פרס, בעת התייעצות: אלו הן „קרובות פורמליות" — על משקל עורבא פרח...). כשנוכח ד"ר קי־סינג'ר שהרעיון לא נקלט בישראל ואפילו ראש הממשלה דוחה אותו בחד־משמעיות, הס־ביר לישראל, באמצעות השגריר בוושינג־טון: „לא הבינו אותי כראוי..."

היתה אם כן תגובה בחופש התגובה, ש־נטל לעצמו ראש הממשלה במקרה זה — כבמקרים אחרים — שכן מי שצריך היה לקרוא את משמעותה של תגובה זו של מר רבין קרא אותה ומן הסתם גם הסיק, כי הפעם לא תהיה המלאכה קלה כל־כך בשיכ־נוע הישראלים, ואת זאת בדיוק ביקש מר רבין להשיג. אולי אין זה מקרה, שבהופעתו השבוע במסיבת־עתונאים בוושינגטון הש־מיע ד"ר קיסינג'ר בפומבי דברים שיש בהם כדי לשכנע יותר מאשר רעיון „הערובות". הפעם בכל זאת נדרש למושגים תכליתיים יותר. כך, למשל, דיבר על כך שההסדר הצפוי בסיני „יכלול שילוב של התחייבויות מצריות ישירות ועקיפות"... „ישראל והיא שתשפוט כמו, לדעתה, הסדר נאות"... „אני מאמין שיש סיכוי ליישום את העקרון ויתור תמורת ויתור" ואף שיש עדיין לשמוע בדיוק מה יהיה טיבן של התחייבויות המצריות הישירות ומה הכוונה ל„עקיפות", הנה נראה, כי גם שר־החוץ האמריקאי החל מגלה הבנה גדולה יותר לעמדה הישראלית. כלו־מר, קיסינג'ר, מעריך, כנראה, כי ראש ה־ממשלה, יצחק רבין מתכוון הפעם ברצינות כאשר הוא אומר, כי „לא יהיה הסדר בכל תנאי ובכל מחיר" וכאשר הוא קובע, שלא תהיה נסיגה מן המעברים ומאבו־רודס, אלא אם תתחייב מצרים על גמר מצב הלוחמה. ואין זה חשוב במקרה זה אם עמדתו זו ביטוי ללחצים מבפנים בתוך ממשלתו או שהוא עצמו משוכנע, כי אין מקום להסדר עם מצרים בלא תמורה הולמת מצדה. ואכן, באותה התייעצות השבוע בירושלים חזר רבין ופסק: „אם אין תשובה מצרית הולמת — אין עיסקה !".

למי שלא היה ברור די הצורך למה מכוונים הדברים ערב שובו של ד"ר קיסינג'ר לאזור, הובהר היטב, כי „מה שאמר ראש הממשלה בכנסת ב־12 בפברואר שריר וקיים" (בתשו־בה לדברי ח"כ בגין במסגרת הצעה לסדר־היום קבע ראש הממשלה: „בלי ויתור על כוונת המלחמה המצרית — אנו לא נוותר לא על המעברים כקו הגנה אסטרטגי ולא על שדות הנפט באבו־רודס כאמצעי כלכלי ממדרגה ראשונה, כל עוד אין הסתלקות של מצרים מן המלחמה !"). ואת התגובה הזאת השמיע ראש הממשלה אחרי שהתכנה המלא של מסיבת־העתונאים של ד"ר קיסינג'ר בוושינגטון כבר היה ידוע בירושלים.

■ זהותו של המדליף

לחזרה המודגשה על עמדה זו יש חשיבות כיתרה, שכן מי שהיה אחראי ל„דליפה ה־עתונאית", שהשר קול משום־מה לא זיהה אותה עם המדליף, אלא עם המהלך וממילא לא עמד על משמעותה המדויקת של „ההד־לפה" ועל תכליתה — אחראי גם לעוד אמי־רה אחת. באותה שיחה בין לוד לעקבה אמר „הפקיד הבכיר", אשר תידרך את עדת ה־כתבים האמריקאים, שאל להם לקחת ברצי־נות יתר על המידה, בשבועות הקרובים, — לא את הידיעות ואת תידרוכי־הרקע של ישראל ולא את אלה של מצרים, כי — כך הסביר „הפקיד הבכיר" — יש לצפות לכך כי בחודש הבא, בעת מסעו הדיפלומטי הנוסף של ד"ר קיסינג'ר, הן המצרים והן הישראלים ינקטו עמדות נוקשות בהצ־הרותיהם הפומביות מתוך נסיון מרוע להפיק למען עצמם את מירב היתרונות...

הכל כבר יודעים מיהו המסתתר מאחורי כינוי זה של „הפקיד הבכיר" — הריהו, ד"ר קיסינג'ר בכבודו ובעצמו. אם לקבל את דבריו על דרך הפשט הרי שגם ההצה־רות של ראש הממשלה רבין הן בגדר „הצ־הרות נוקשות" המתחייבות במדיניות של הצ־הרות פומביות בנסיון להפיק יתרונות ותו לא. כלומר, בבוא השעה תוקה על כל צד שיוותר קצת מן המחיר, שהציג בשלב זה כקלפי־מיקוח.

בשיחותיו עם אישים מערביים אמר ד"ר קיסינג'ר שאין הוא מוצא שינוי בין מה שאומר נשיא מצרים, אנואר סאדאת, ב־פומבי לבין מה שהוא אומר בחשאי.

■ „עם מי אני נוסע לקאהיר ?"

וזה כשלעצמו איננו מעודד כל כך. ב־יחוד שאותו הדבר יכול היה לומר על ראש ממשלת ישראל. בעת חילופי הצעות בינו לבין מר רבין, ביום צאתו מירושלים לקהיר, שאל ד"ר קיסינג'ר את ראש הממשלה: עם מה אני נוסע (לקהיר) ? — רבין חזר על הנוסחה, שנתפרסמה בעת שהותו של שר־החוץ האמריקאי באזור, בטלוויזיה ה־אמריקאית — הינו, שישראל מוכנה לפנות את המעברים ואת אבו־רודס, אך רק אם המצרים יודיעו על גמר הלוחמה.

האם כלות הכל יש יסוד להערכתו של ד"ר קיסינג'ר שעמדתו הנוקשה של מר רבין תתרכך במקצת ואין לקבלה — כדרך שאין לקבל את הצהרותיו של סאדאת — ברצינות רבה כל כך ?

הרושם הוא, שהערכה זו לא תהיה הפעם כה מאומתת. על כל פנים, כך מוכנות על דעת ראש הממשלה. הוא ראיה: רבין לא היסס מלהשמיע דברים כוסים, שבמסגרתם קובעים לא פחות ולא יותר, שאם אין קיסינג'ר מתכוון להביא עמו ממצרים דברים של־ממש ־חבל על טירחתו.

האמת היא, שגם אם אתה רוצה כיום לחשוד בראש הממשלה, ש„יתקפל" קשה לך לכאורה להתפס לחשד מעין זה, מה גם שגם השבוע חזר והודיע בתוק־סגנל, כי עמדותיו איננה עמדות למיקוח" וכי הוא מצפה שהמתווך (קרי: קיסינג'ר) יבין שפעילותו מחייבת אותו להביא קודם כל תשובות מניחות ממצרים.

וכשנשאל מר רבין: אם אין זה „מיקוח", אלא עמדה שאין זזים ממנה — כלום אין הוא חושש „מקפאון העלול להוביל בהכרח למלחמה", שד"ר קיסינג'ר אינו חדל מלהתריע עליו ?

■ המחיר

תשובתו של ראש הממשלה היתה בערך כך: אם הצד השני רוצה בכוונות להיכנס לעיסקות מעשיות (זו מטבעו של שר־החוץ האמריקאי) יהיה עליו לדעת, כי לדו־שתיו יש מחיר ועל המחיר אנו כבר עמדנו. עיננו של הצד השני לבחור בין שתי ה־אפשרויות !

דומה, כי לנוכח העמדה הנחושה שמגלה עתה ראש הממשלה יכול להיחשב כ„הצד השני" גם ד"ר קיסינג'ר.

יכול ראש הממשלה להיות בטוח כי עמדתו זו והיא מקובלת על הרוב הגדול בממשלה גם אם עד כה לא למדו השרים עליה, אלא מתוך ראיונותיו בטלוויזיה או בעתונות. הן גם אלה ש„ביקרו" בשל כך את ראש הממשלה, הודו כי אין הם חולקים על תוכן הצהרותיו. יש יסוד להנחה, שד"ר קיסינג'ר יודע, כי הויכוח המצפה לו הפעם בירושלים לא יהיה מן הקלים. מה גם ש־שר־החוץ האמריקאי, כמו ראש הממשלה יודע על „ההכנות המלחמתיות" בגזרה ה־מצרית ובכלות הכל אין לדעת עתה בבירור מה קרוב ממה — השלום או המלחמה.

להלכה אין ישראל יכולה להתעלם לגמרי מן הטיעון של וושינגטון, שסאדאת אינו ב־מצב שיוכל למלא את תנאיה של ישראל. עצם העובדה, כך טוענת וושינגטון, שסאדאת מוכן ללכת להסדר נפרד — בלי סוריה — צריכה להיחשב כהישג. לכן גם אם התמורה המצרית תהיה מוגבלת מבחינה מדינית עשוי הסדר־ביניים לתת לישראל יתרונות ממשיים. גם ד"ר קיסינג'ר יהיה מוכן להודות כי הסדר ביניים, כפי שהמצרים רואים אותו, איננו ב־גדר שלום, אף לא שלום חלקי, אבל הוא עשוי לחולל „דינמיקה של שלום" במקום די־נמיקת המלחמה, שעלולה ליצור הקפאת ה־מצב. ומה בדבר התחייבויותיה של מצרים ? ראשית, אין סיכוי לשום הסדר, גורס שר־החוץ האמריקאי, בלא סימן כלשהו. שנית, סאדאת טוען כי „מצרים הוכיחה כוונותיה ה־טובות בפעולות הגדולות לניקוי התעלה ולמניעת שעריה עודן בטווח הארטילריה ה־ישראלית". מכאן, שרק בתהליך של רגיעה, כתוצאה מההסדר־הביניים. גם אם יהיה מוגבל לתקופת־זמן קצרה, יש לצפות לנורמליזציה, לשיקום ערי התעלה ולהגברת מגמת השלום אצל המצרים.

גישה זו המקובלת על וושינגטון נראית תמוהה כדי. על כל פנים אין ישראל יכולה לקבלה. מדוע ? — מפני שאם עכשיו כשר צה"ל נמצא ב„טווח תותחיו" מן התעלה אין מצרים מוכנה להסדר שעל פי מתווה יהיה ברור כי היא מתנתקת מן המלחמה (רבין: „אל יבואו ויאמרו לי כי יש קושי ל„אי־להתפך כבודנה המשפט הבינלאומי". לדידי הכה המהם של המחויבות היהודית ולא ־ כיהגיתי) — מה סיכוי יש לכך, שיסכימו ל־דבר על שלום כשצה"ל יפנה את המעברים ואת אבו־רודס והתותחים לא יאיימו על ה־תעלה ?

■ הוויכוח בין ירושלים לוואשינגטון

באים האמריקנים ואומרים, כי על ישראל להביא בחשבון, כי התמרמרות בארה"ב עלולה באחד הימים להכביד עליה, שכן אין זה חייב להיות בגדר המובן מאליו שמדי שנה תוכל ארה"ב לתת לישראל שני מיליארד דולאר (רק באלה הימים אמר מדינאי אמרי־קני לשר ישראלי: מיליארד דולאר בישראל זה לא כסף — אבל בארה"ב זה סכום נכבד מאד). אבל דווקא משום כך, סבור, כנראה, ראש הממשלה, שאין לוותר על דרישותיה של ישראל. מפני שאם נפגעה ההתחייבות האמרי־קנית, כי אז מחייב הדבר את ישראל ביתר שאת לעמוד על תנאיה. שהרי מה שלא השיג עכשיו כשהיא חזקה וכשארה"ב מוכנה לבוא לקראתה וכשהערבים עדיין לא קלטו את כל פיחות ונשק הטכנולוגיה שמשפיעים עליהם בימים אלה ממזרח וממערב — יקשה עליה שבעתיים להשיג כעבור זמן, אם בשלום ואם במלחמה.

יש הטוענים, שראש הממשלה, יצחק רבין, לא יוכל להחזיק מעמד לאורך־זמן מול הלח־צים האמריקניים וקיסינג'ר כבר ידאג לגלות אצלו את „נקודת השבירה". אך אם לשפוט על פי מה שאומר ראש הממשלה בהתייע־צויות פנימיות — לא נתגלה אם יתגלה ל־עיניו יצחק רבין כראש ממשלה שונה מכפי שהכרנוהו עד כה. יש אומרים, כי קיסינ־ג'ר הוא אבי הרעיון שראש ממשלה צריך להשאיר לעצמו „חופש תמרון" הוא. מן ה־סתם, נתכוון לכך, שעליו לגלות גמישות בלא שיחושש יתר על המידה מה יאמרו ב־ממשלה. אבל רבין, שאימץ לעצמו עקרון זה של חופש תמרון, שצריך להיות שמור לראש ממשלה — מתכוון, כנראה להפעילו בכיוון ההפוך. יש בדעתו להשפיע על חברי הממ־שלה בכיוון של איתנות העמידה דווקא, והוא עשה — בלא שנועץ בממשלה — כאשר הבהיר מה שהבהיר מעל במת־הכנסת וקודם לכן בראיון לטלוויזיה האמריקנית, ש„הרגיז" את השר קול.

יש אומרים, כי על ישראל לנצל את „עידן קיסינג'ר" להשגת הסדר עם מצרים, כי עם מי שיבוא אחריו (בימים האחרונים נזכרו שמותיהם של אליוט ריצ'רדסון ומלווין ליירד כמועמדים להחליף את שר־החוץ בסוף ה־שנה) יקשה שבעתיים להסתדר. מוסכם למע־שה על הכל כי הן ריצ'רדסון והן ליירד לא יהיו נוחים לישראל, ואף על פי כן, אין סיבה להסתודד עם קיסינג'ר. הבעייה איננה „אישית". הבעייה היא אם ארה"ב תשכיל להבין בסופו של דבר, כי אין היא יכולה לצפות להסדר במזרח התיכון רק על חשבון ויתורים ישראליים.

■ הדו"ח של גנרל בראון

התוכל ישראל לעמוד גם מול ארה"ב ל־אורך זמן ?

בענין זה ראוי לצטט מה שאמר פעם שג־ריר ארה"ב בישראל לשעבר, וולוורת באר־בור, לפני פרישתו: נראה לי כי עד כמה שתהיו „בלתי נסבלים" — לא תהיה לארה"ב ברירה, אלא לספק לכם את הדרוש. (המדובר היה ברכש צבאי).

בהקשר זה ראוי גם לציין את מה שכתב בימים אלה גנרל ג'ורג' בראון, יו"ר המטות המאוחדים של הכוחות המזויינים של ארה"ב, (שעורר אך לפני שבועות מספר ביקורת קשה כלפיו בשל התבטאות „אנטי־יהודית") בדין וחשבון שלו על „המצב הצבאי של ארה"ב". בדבריו על מדיניותה של ארה"ב במזרח התיכון הוא קובע שזו ממשיכה ל־היות מודרכת בעיקר על ידי המטרה להביא שלום יציב באזור, להשגת הסדר צודק ל־סיכסוך הערבי־ישראלי ולמניעת ההגמוניה בו של בריה"מ או כל גורם אחר המתנגד ל־ארה"ב. יתר על כן אומר גנרל בראון — „אנו מוסיפים להיות ערים להתחייבותנו הלאומית לקיומה של ישראל".

ידועה הסכנה שהתחייבות אמריקנית כזאת כוונתה לעצם קיומה של ישראל, אבל לאו דווקא לישראל מורחבת, כתוצאה מסיפוח שטחים. להלן, קובע גנרל בראון בדו"ח שלו שאם לא יושג פתרון של קבע לבעיות ה־גדולות של האזור, ובראש ובראשונה לסכסוך הערבי־ישראלי, עמדתה של בריה"מ עלולה להוסיף ולהתחזק, ביחוד במצרים סוריה ו־עיראק. אבל אין כל רמז לכך, שההתחייבות הלאומית הזאת כלפי ישראל היא התחייבות מוחלטת.

יש, כמובן, חשיבות מיוחדת לאיזכורה של ההתחייבות האמריקנית. גנרל בראון או־מר שארה"ב מקווה כי בריה"מ בנסיונותיה למעט את השפעת המערב באזור, תימנע מ־עימות צבאי ישיר עם ארה"ב. השאלה המת־עוררת בענין זה כיצד תגיב ארה"ב על עימות צבאי של בריה"מ לא עמה, אלא עם ישראל. בעיני מומחים לעניני בריה"מ אין זו רק שאלה תיאורטית. אחד המומחים הללו העריך בימים אלה, כי אם תפרוץ מלחמה חדשה במזה"ת קיימת אפשרות ריאלית של התערבות סובייטית בלא שיהא ברור כרגע איזה אופי תישא התערבות כזאת. במקרה זה, קובע אותו מומחה אמריקני בעל מוניטין, הדבר יהיה תלוי בעצם תגובתה של ארה"ב, וכמובן במהירותה, כדי למנוע התערבות סו־ביטית.

■ האפשרויות לחידוש המלחמה

ישראל טוענת, כי לא „נוקשותה" היא אשר־ מונעת הסדר עם מצרים. בריה"מ מתוך רצון להמשיך ולנצל את הסכסוך הערבי־ישראלי כדי להכניע את אירופה, שבה מונחים ה־אינטרסים האמיתיים של מוסקבה — היא אשר מונעת הסדר. שהרי בריה"מ מנצלת את שני הקלפים שבידיה — סוריה ואש"ף — במשחקה הערמומי עם ארה"ב ומסכלת כל התקדמות לשלום. ומענין הדבר, שמומחה אמריקני בכיר, שעיקר תפקידו לעקוב אחר תנועותיה של בריה"מ, הגיע לאותה מסקנה. שבריה"מ תוסיף לנצל את סוריה ואש"ף כדי לערער כל הסדר, העשוי לתרום ליציבות ב־אזור, מתוך הכרה כי רק המצב התוסס בו כיצל לקידום המטרות הסובייטיות באירופה תוך והיכות הנפט וההון הערבי לערעורה.

בנסיבות אלה הויכוח עם ד"ר קיסינג'ר ביום הוא עמוק כבפי שיהיה אי־פעם. אין ראש הממשלה יכול לראות טעם בהסדר־ביניים אפילו יתן הסדר כזה רגיעה לישראל לתקופה של שנתיים־שלוש. ההסדר חייב ל־היות הפעם ישיר, גורס ראש הממשלה. ובמ־מושג „ישירי" כלול הכל: הוא חייב להניח יסוד לשלום עם מצרים. הוא חייב למנוע מצב, שבו תוכל בריה"מ לנצל את סוריה ואת אש"ף כדי לחבל בהסדר עם מצרים, אם ו־כאשר יושג, על ידי עידוד מלחמת התשה מצד סוריה תוך איום בהתערבות אם ישראל תחליט להגיב על דמשק מכת מנע. מענין שעל אפשרות כזאת דובר בסמינר שנערך לפני שבועות מספר בוושינגטון מטעם „ה־מרכז ללימודים אסטרטגיים", על הנושא: „האפשרויות לחידוש המלחמה במזרח התי־כון". איש מחלקת המדינה הציג שלוש אפ־שרויות: מכה מקדימה מצד ישראל נגד סוריה; מיתקפה סורית על ישראל; מיתקפה מתואמת, סורית־מצרית על ישראל. ומסק־נתו היתה כי מכה ישראלית מקדימה תיתכן אם כתוצאה ממלחמת התשה שבה תפתח סוריה שתגרור תגובה ישראלית מאסיבית — שכן אין להניח כי ישראל תסכים גם הפעם להגביל עצמה לכללי־המשחק של סוריה — ואם כתוצאה מהידרדרות המצב בדרום־לבנון, שעלולה להביא לכניסת צבא סורי במטרה „לסייע" ללבנון.

ועוד זאת: מלחמה עלולה לפרוץ כתוצאה משני מצבים: הערבים יתייאשו ממדיניות הצעד־אחר־צעד של קיסינג'ר. או — אם הישראלים יגיעו למסקנה שאין הם מקבלים תמורה לנסיגה ולא כלום בשיטת העבודה ההדרגתית של ד"ר קיסינג'ר.

אשנב

● „בעל הרעיונות"

...ה מתורה הגיעה השבוע מוושינגטון. בשוק הרעיונות על התחליפים ...סכם דו־צדדי ישראלי־מצרי בסיני הוצע שכוח־החירום של האו"ם יוצב ...מיתלה וגידי ורק מועצת הבטחון תוכל להחליט על הוצאתו, כלומר ...במין ערובה אמריקנית — ארה"ב תוכל להטיל וטו על כל החלטה ...את כוח החירום של האו"ם מסיני.

...ה זו אכן משונה, שהרי אם נגיע למצב שבו רוב חברות מועצת הבטחון ...על הוצאת כוח החירום של האו"ם, לא יעזור שום וטו אמריקני להחזיקו ...ם כבר היום מתקשה מטה האו"ם לגייס חיילים לכוח זה. ...כבר היום פחות חיילי או"ם מכמוסכם תחילה, שכן חיילים התברר משם ...ר שהפרואנים היו צריכים לחזור לארצם.

...יב זה אפילו ההבטחה המפורשת ביותר של ארה"ב אינה יכולה לסייע. באוקטובר ...סר קיסינג'ר בא אלינו ממוסקבה, הבטיח לנו שהפעם לא יוכלו המצרים ...ין כוח החירום כפי שסילק נאצר במאי 1967 — מועצת הבטחון לא תרשה ...עצמות הגדולות הסכימו ביניהן על כך — ורק אחר כך הוברר לנו, שגם ...הטובות ביותר של מעצמה ידידותית אינן ניתנות לביצוע בכל שהדבר נוגע ...במקום שרק האו"ם יוכל להחליט על הוצאת הכוח, המצב כיום הוא שמועצה ...ריכה לחדש מדי ששה חדשים את המנדט של כוח החירום.

...היינו נדרשים לדון באבסורד שבהצעה זו, אילולא אמרו לנו האמריקנים, ...אין זה רעיון שלהם אלא של שר ישראלי, אשר הציע את זאת בשיחות עם ...ם. כאשר נשאל אותו שר בישיבת הממשלה הייתכן, וכיצד בכלל עלה בדעתו ...הצעה מוזרה כזו, השיב שלא היתה זו הצעה אלא רק „רעיון פרטי". ...המשפטים נאלץ להסביר לאותו שר, שלשר בממשלה אין „רעיונות פרטיים" ...ם בממשלה זרה, אפילו ידידותית.

● ואולי הטעיה ?

...תי השבוע עם קבוצה של עתונאים אמריקנים, לא מן העתונאים ...ולים המוכרים, אלא קבוצה מגוונת מאוד של עורכים, מו"לים ובעלי ...עתונים ברחבי ארה"ב.

...אים שהו בישראל חמישה ימים במסגרת סיור במזרח התיכון. לפני כן ...בנון, בסוריה, בירדן ובמצרים. ברבת־עמון נפגשו עם המלך, בדמשק עם ...חוץ, בלבנון עם פרופסור צ'ארלס מאליק, המדינאי הישיש שייצג בשעתו מדינה ...ועם אנשי השלטון.

...ים לא נפגשו עם סאדאת ועם פאהמי, אלא עם מנהל משרד ההסברה ...אף על פי כן יצאו משם ברושם עז. הם ידעו לצטט את דבריו של ...מנהל את משרד ההסברה, שאמר כי מצרים מוכנה להתנות חוזה שלום עם ...י נשיא מצרים יודע שהוא חייב להאכיל את המוני העם הרעבים במצרים ...קצץ בצבא, ומשום כך הוא מוכרח להגיע להסדר מהיר עם ישראל.

...יה, יפה מאוד. דברים מתקבלים על הדעת. אבל כאשר הדברים חוזרים ...פי כל המבקרים הבאים ממצרים נעשה הדבר קצת חשוד — אולי בכל זאת ...מערכת הטעיה גדולה, כבערב מלחמת יום הכיפורים.

בעוד כל מבקר מן החוץ שומע על השלום שסאדאת שואף אליה, מדבר ...ה שלו אל החיילים בלשון אחרת לגמרי.

● „אני אתפטר"

...וץ האמריקני אמר השבוע למשלחת הארגונים היהודיים שנפגשה ...בוושינגטון, כי בשום פנים לא יתן ידו לביצוע „תוכנית רוג'רס", ...פה לישראל לחזור לקווי 4 ביוני 1967 בשינויים קלים.

...שתה חשובה, וטוב שחזר עליה גם באוזני המנהיגים היהודיים באמריקה. ...בהיותו בירושלים, אמר כי יעדיף להתפטר מאשר להכריח את ישראל ...„תוכנית רוג'רס", שממשלת ישראל דוחה מכל וכל.

...אשר קיסינג'ר מדבר על אפשרות של התפטרות יש לדברים צליל נוסף. ...גים היהודיים וגם המנהיגים הישראליים שמעו לא אחת מפיו כי עליהם ...שבון מי יבוא אחריו.

...צה, אלא שמר אליוט ריצ'ארדסון, שהושבע השבוע כשגריר ארה"ב בלונ־ ...שקיסינג'ר רמז לו על האפשרות שהוא יירש את מקומו.

...ן בהתפטרות נחשב בעיני שרי ישראל לא רק כמחאה נגד מדיניות שלא ...בעיניו, אלא כאיום נגד ישראל. לא יקבלו את דעתו — הוא עלול לפרוש...

● ארבעה שהתנגדו

...טה על הטלת מס־המעסיקים לא נתקבלה פה אחד בממשלה. ההצעה ...ורית של שר האוצר היתה מס בערך של 10 אחוזים של השכר, אך ...הממשלה הובאה הצעת פשרה של 7.5 אחוזים בלבד.

הצעת מיעוט של 5 אחוזים, ובעדה הצביעו שר המשפטים, שר התחבורה, ...ם ושר הדתות. שר המסחר והתעשיה תמך בעמדתו של שר האוצר, ושניהם ...ו התעשיה ההסתדרותית והפרטית כאחד בהתנגדותן למס. אך למרות הלחצים ...הצטרפותה של חברת העובדים לתביעת המעסיקים הפרטיים לא יוכל שר ...חזור בו מן הצעת המס, שהרי אחרת יטענו נציגי ההסתדרות שהוא נכנע ...ל.

...שר, אלא שצפויה לו, לשר האוצר, מערכה קשה עם נציגי ההסתדרות כאשר ...ו המלצותיה של ועדת בן־שחר, שלפיה גם תוספת היוקר תהיה חייבת במס. ...יחיד יהיה הפחתת שיעורי המס הכלליים.

...צת „תמיכה" של התגוששות צפויים איפוא בין הממשלה לבין הסקטורים ...ו השונים בביצוע „מדיניות השלבים" במשק הישראלי.

● ארבעה שביקשו חנינה

...חודש זה עומדת להסתיים החנינה שהעניק הנשיא פורד למגוייסים ...אמריקנים שהשתמטו ממלחמת וייטנאם, והחליטו לעזוב את ארה"ב ...לשרת בצבא ארצם.

השגרירות האמריקנית בישראל הוציאה הודעה בענין זה לאזרחים האמריקנים ...ההתעניינות היתה כאלה אצלנו, התברר שארבעה פנו לשגרירות האמריקנית ...להנות מן החנינה ולחזור לארה"ב.

...הצלחתי לבדוק מה עשו אמריקנים אלה כאשר היתה מלחמה כאן, בארץ. ...והמסו בטענה שהם אזרחים אמריקנים ?

● תשעה ולא 11

...ש הממשלה, יצחק רבין, ניסה השבוע להחזיר את הממשלה למתכונתה ...והבה, כפי שהיתה ממשלת גולדה לפני הבחירות האחרונות לכנסת, ...של בקשיים.

...משלת גולדה היו 9 שרי מפא"י, 2 שרי רפ"י, 2 שרי אחדות עבודה, 2 שרי מפ"ם. 2 שרי ...ם.

...היה מאוד הבהות הפנימי. לאחר הבחירות הוסיפה גולדה שני שרים: את רבין ...יב. עכשיו עם התפטרותו של ירב ביקש רבין להחזיר את המצב לקדמותו. ...ים של שרי מפא"י הוא 9. אך הלחצים עליו גוברים. משום כך ביקש למלא את ...קבורת או בבחירתו לליברלים העצמאים או לידי מישהו מחבריו בממשלה. ...בכך יש קשיים. הל"ע סירבו להפרד מתיק התיירות, משום כך הוא מנסה ...את התיק לאחד מחברי מפא"י ובלבד לא להוסיף שר נוסף. כי שר נוסף יכול ...ע קבוצה מסויימת, אך להרגיז קבוצות אחרות. ורבין רוצה קצת שקט...

● מיאסר וגם מגולדה...

...צלול על אספן האוטוגרפים בפילדלפיה שהספיר את ארצות־ערב בידיעה ...שהוא קרא לילד שלו בשם יאסר עראפאת אינו ראשון מסוגו.

...נהיג המחבלים ראה בכך הצלחה עצומה לרעיון הפלשתינאי, המכה, כביכול, ...ב בארה"ב, אך עתה הוברר שבדרך זו של קריאת שמות על ילדים שלא נולדו, ...הוא קולבר אוטוגרפים מאישים רבים בעולם ובכללם: גולדה מאיר.

● „היד הארוכה" באלז'יר

...יני רוצה להוסיף עבבים לאש שהתלקחה בארה"ב סביב סוכנות הביון ...המרכזית האמריקנית, אך סיפור שקראתי לא מכבר בעתון שמרני בריטי ...נותן לי מנוח.

...כותב אובריאן כותב בטור אישי שלו בשבועון „ספקטייטור" כי כאשר ציומבה ה־ ...קטנגאי אשר נחטף בשעתו באלג'יריה ונרצח שם, נחטף לא פחות ולא יותר ...ה על־ידי סוכני סי.אי.איי. אשר ביקשו בדרך זו למצוא מסילות ללבו של ...א מובוטו.

...הדברים נראים מוזרים, שהרי כל השנים היינו בטוחים שיד האלג'יראים בדבר. ...בם שציומבה היה פרו־מערבי. ובכל זאת, מוכיח סופר אובריאן באותות ובמופ־ ...כיצד שני אנשי סוכנות הביון האמריקנית הקפו את צ'ומבה וכיצד האלג'יראים ...תנו לו את התרופה שהיה זקוק לה ובדרך זו גרמו את מותו.

...אכן מסובכות דרכי עיסוקי הביון.

מאיין

חדגש
במדינת חס

ל נסט

هكذا من الاصل

מנחם בגין •
מתוך מכתבים ועל תכתיבים

א.

קיבלתי מכתב מאיש קיבוץ, את שמותיהם לא אזכיר, בגלל סיבות מובנות. אבל הקי־ בעים העיקריים של המכתב, מן הדין ש־ יעניינו את הציבור, גם אם אפשר לראותם כיוצאי דופן. האיש הצעיר כתב ברצינות, בכאב, בדאגה; הוא ביקש עצה ועזרה. ר׳ אלה דבריו המקוריים:

— זה חודשים מספר הנני מתלבט בינו לבין עצמי בנושא אשר כל צעיר בישראל נתקל בו במוקדם או במאוחר. המדובר הוא בהתגייסות לצה״ל... התגייסות לצבא מהווה דילמה קשה עבורי כיוון שמצד אחד אני מעוניין בקיום מדינת ישראל כמדינה רי־ בונית ועצמאית אך מאידך המחיר הנדרש ממני ומכל צעיר אחר כמוני הוא היקר לי מכל, הלא הוא חיי. נכון, אין התגייסות ל־ צבא פירושה מיתה, אך זהו הימור מסוכן מאד בחיים. אין לנו יום כמעט ללא שפיכת דמים... למעשה, המלחמה במובנה הרחב והכוללני, הפכה באשמתנו או שלא באשמ־ תנו, לנחלה חלקה של המדינה. כמיהתנו ל־ שלום ולשקט בגבולות מגיעת ברצח וטבח, בחמס ועוון... אולם האם בכך יחודנו מ־ שאר מדינות הגויים או שמא זוהי מציאות אשר גזורה עלינו בנוסח „אין ברירה". אד־ מר לך את האמת... אני רוצה בכל מאודי לחיות ולהיות שלם, ותחששני שלא אצא שלם מזה. לא, אין זו תבוסנות או הסתה לעריקה מהצבא והצטרפות לאחת מתנועות השמאל המצפוניסטי אשר אני כה סולד מ־ הם. או אולי ירידה מן הארץ? איני חושב שאלה הם הפתרונות האידאליים, ברם אין לי האלטרנטיבה הברורה והנחרצת... אני פשוט אובד עצות. אם אתה מאמין כי הדור הצעיר הוא נכסי צאן ברזל של האומה... אנא, ענה לי.

עניתי מיד לאחר שקראתי את הדברים ה־ כאובים, הנרגשים, המדאיגים. כתבתי לפ־ חברים מהורהרים: הדור הצעיר? הוא כל תו־ חלתנו. את חיינו הקדשנו לכך, כי יקום לנו בארץ, כפי שקראו בעורינו, דור חדש... ואכן, קם. הוא מופלא. כל אהבת הלב נתונה לו. הנה אחד מבני הדור הצעיר מתבטא בספקותיו. הוא אוהב את הדורים, על פי טבע אנוש, ובפיו, או מתוכו לבטו, יוצאת השאלה: מה יהיה? שלחתי לו, בין השאר, את השורות הבאות:

— התבונן נא, ר. היקר, במצבנו הלאומי. בדור הזה השמדו ששה מיליונים יהודים, בשום שלא היתה להם מולדת ורק משום שיהודים היו. באמצע עלינו, ממש בשארית כוחנו, יצאנו ללחום על כך, כדי שתהיה ל־ עמנו מולדת לרבות אמצעי הגנה על קיומו וחרותו. אך אותו השנאה. אך את אלה רוצים אויבינו לשלול מאת עמנו. שער נא בנפ־ שך, שכל הבנים במילך, או אפילו מרביתם מגיעים למסקנה, או לחששות שהם מנת חלקם, מה היה על כולנו, לאמור — בפש־ טות אנושית — על האמהות והאבות והיל־ דים הקטנים? צריך שהתשובה תוצג בבהי־ רות מוחלטת: כולם היו מושמדים. היכול אתה להעלות על הדעת שהרשה אפשרות כזו? בטוח אני בתשובתך לשאלה הזאת. אבל עליך לזכור, כי לוא אותה היית נוטל לעצמך את הרשות לא לשרת בצבא, או ל־ עזוב את הארץ, לא היתה לך אז זכות מו־ סרית לשלול דרך כזו מן האחרים, כלומר גם מן הרבים, ואז היתה באה על בני עמנו — מותר לי להוסיף: לרבות בני משפחתך — התוצאה שעליה כתבתי.

ועתה, אחזירך לימים עברו, שוב, למען תמסקנה הלאומית והאישית, איך נגרנו ב־ שנות הארבעים על המצב האיום: השמדה שם, שיעבוד פה? האמנו באמונה שלמה בצדקת עמנו, ולמען הצלת עמנו ושאולתו היינו כולנו מוכנים למסור את נפשותינו. איש לא חשב כלל על הסכנה הנשקפת לו. עמדה לפנינו המטרה ולה הקדשנו את כל בשומת הלב ומחשבת המות. כך היה, כמו־ בן, גם בארגונים אחרים וכן בורותו הצבא, משנקראו להגן על עמנו.

זוהי הדרך להבטחת החיים, ר. היקר, על פי כל נסיוננו ההיסטורי, לרבות הדור הזה והתקופה אשר לפנינו. אל לך, איפוא, בספיקות או בחששות. על הדור שלנו, ועוד יותר על דורך, מוטלת שליחות אשר כמותה אין לגדולה ולקדושה, במלוא משמעות ה־ מושגים האלה. על כולנו להבטיח את המשך קיומו של עם מותקף ומוקף. לך, איפוא, ל־ שרות צבאי באמונה ובחדוה. זכור, כי עוד לפני שלשים שנה בלבד, בנים כמוך לא יוד־ נה להם הזכות ללבוש מדים של צבא יהודי ולהחזיק נשק ביד, כדי להגן על העם ה־ יהודי, אלא... — אתה יודע מה מעשה בהם. לך, לך, ולבני דורך, ניתנה הזכות לחיות ב־ ארץ ישראל, במולדת, לעבוד את אדמתה ו־ להגן על העם שסבלו אין לו אח ומשל ב־ תולדות אנוש. השרות הצבאי אשר בדרך כלל יש לשאוף לביטולו בכל העמים, משתבוא אותה אחרית הימים עליה ניבאו נביאינו — הוא, בימינו, ובתנאינו, חובה, זכות, כבוד ושליחות. בטוחני, כי גם תמצא בשורות וזאת את ההכרה של מעשה טוב. זו ברכתי לדרכך.

עד היום, שבו נכתבות שורות אלה, לא קיבלתי את תגובתו של ר. לדברי. הוא אי־ נו חייב כמובן, לכתוב לי שנית. חובתי הי־ תה להשיב לפנייתו. אם דברי השפיעו עליו, במידה כלשהי, לראות בשרות בצבא יהודי חובה, זכות, כבוד ושליחות, — היה זה שכרי.

ב.

זמן מה לאחר חילופי המכתבים האלה, נפגשתי בכנסת, עם קבוצת צעירים, מאזור אחר, ופניתי לשאלותיהם. אחד מהם תהה, הרש טעם במדיניות הליכוד, אם בלאו הכי אנו חיים על פי התכתיבים של אמריקה. הנ־ חת יסוד שכזו. יש תכתיב, ואין ברירה אלא להיכנע לו.

בעזרת עובדות היסטוריות ביקשתי להר־ בות לאיש הצעיר ולחבריו, כי לוא הכתה היתה נכונה, לא היתה מוקמת, באביב 1948, מדינת ישראל. ממשלת ארצות הברית הביעה, בימים ההם, התנגדות להכרזת העצמאות עם סילוק השלטון הבריטי. מזכיר המדינה אז היה אדם חזק ששמו הלך לפניו, כראש הכטה של צבא ארצות הברית במלחמת העולם ה־ שניה, הלא הוא הגנרל מרשל. אמריקה הת־ ייצבה אז באורח רשמי, מאחורי תתכנית של הסלת נאמנות בין־לאומית על ארץ ישראל, במקום השלטון הבריטי. כזה היה „התכתיב האמריקאי". ואמנם, היו כאלה, לבד מד״ר גולדמן, אשר טענו, כי אין ברי־ רה אלא להיכנע ואסור להכריז על עצמאות ישראל. אולם אחרים הכבירו, כי, עם הר־ רות הדגל הבריטי, חובה הכתה היא להניף את גם העצמאות העברית, מדינת ישראל קמה. לוא היינו מקבלים או את התכתיב הנודע, היכן היינו היום? אבל צריך גם (לזכור, כי מיד לאחר שהוכרזנו, כי אין אנו נכנעים, קיבלנו את הכרתה המלאה של אר־ צות הברית בדיבורנה המתורפש. מסתבר, כי יש שכר דווקא לעמידה איתנה.

כדי להביא את ההוכחה השניה, צריך היה לדלג על תקופה היסטורית של עשרים שנה ומעלה. בדצמבר 1969 שלח לנו מזכיר ה־ מדינה, מר ויליאם רוג׳רס איגרת, שבה קבע, כי ישראל חייבת לסגת לקווי ה־4 ב־ יוני 1967, עם תיקוני קו קלים. הכלים בתוקף הושב בזכרון: הגבול המוכר והבטוח יהיה קרוב לקו הפיתוח של שנת 1949. ממשלת הליכוד הלאומי דחתה את „ההכ־ תיב" הזה פה אחד. ראש הממשלה, הגברת גולדה מאיר, הטביעה באוזני כתב של „ניו־ יורק טיימס" דברים, אשר חריפים מהם לא יתכנו. כל כבשלה ישראלית, אמרה, אשר היתה מקבלת את תכנית רוג׳רס, היתה אש־ מה בבגידה. התכנית, הנושאת את שמו של מזכיר המדינה לשעבר, לא הוצאה אל ה־ פועל. ושוב אפשר לשאול: היכן היינו ה־ יום, לוא חלילה נכנענו אז ל„תכתיב"? כל הסכנה, שהיתה צפויה לנו בימי מאי־יוני 1967, היתה מתחדשת, וביתר שאת, והוב קרה משהו אופייני הזוכה. את תכניה רו־ ג׳רס דחינו על הסף, אך קיבלנו, לאחר מ־ כן, סיוע בציוד רב חשיבות. כי היתה ב־ וושינגטון הערכה מחודשת של שותפות אינ־ טרסים בין ישראל ובין ארצות הברית. אבל גם, כעבור ארבע שנים באה עלינו מלחמת יום הכיפורים, אבל זו איננה פרקה של להץ או תכתיב אמריקאי אלא של כחדל ישראל, של „הסניאה הפטאליה", אשר בה הודתה, אמנם באיחור מביים, ראש הממש־ לה לשעבר, הגברת מאיר.

כנגד שתי הוכחות מציאותיות אלה, מן ה־ שנים 1948 ו־1969, הרשמה השגה חשובה לגבי השנים 1956־7. הכוונה, כמובן, ללחץ לסגת מסיני ומחבל עזה, אשר השיג את מטרתו. אולם ניתוח הגיוני, הנובע מנסיון מוקנה, של המאורע העצוב ההוא, יביאנו אל מסקנה הפוכה מן המתבקשת על ידי המצי־ פים לאסכולה של כניעה. לא עמדנו על ה־ זיכרון, אף לא מענו, כי באין חוזה שלום, אין נסיגה. נכשנו את כל העמדות, אשר אליהן הגיעו חיילינו במבצע קדש, ומה הי־ תה התוצאה? אמנם, היתה לנו תקופה של חופש שיט במיצרי טיראן, אך מצב הכל־ המה נשאר על כנו; לא זו בלבד שלא ני־ תן לנו שלום, אלא כעבור עשר שנים בלבד שוב נסגרו המצרים, וצבאות אויב הקי־ פונו מכל עבר, בעוד בכל בירות ערב נש־ מעות הכרזות, כי הגיעה השעה למחות את ישראל מעל פני האדמה. שילמנו מחיר דמים יקר. ניצלנו מסכנה איומה; הכל יודעים, איך.

כך קרה אצלנו. כאשר שהמדובר הוא בחיינו, בבטחון עמנו, הלקח הוא מכריע; לאמור, אין לחזור עוד על המשגה הכבד ה־ הוא. אבל מה אירע מבחינתה של אמריקה? גם היא למדה, או בוודאי צריכה ללמוד, את לקחה. רבות ומהימנות הן הידיעות, שלפיהן מזכיר המדינה, מר פוסטר דאלס, הביע בסוף ימיו, צער והרטה על מדיניותו המוזרה תכוניה בשנים 1956־7. אין פלא. הוא נוכח לדעת, כי המדיניות האומללה ההיא לא הכמכה את הדרך בפני חדירת הסובייטים לאזורנו, אלא, להיפך, הגבירה אותה במידה רבה. מ־ כל מקום, רבים וטובים באמריקה מודים, כי היה זה כשגה כפול מבחינת ישראל ואמרי־ קה גם יחד. מסתבר, כי, לצתים, יכולה אומה קטנה „להצית" להציל, על ידי עמידה אי־ תנה, גם את הלוחצים עצמם מעשיית כשגה, העלול ברבות הימים לפגוע קשות גם בהם. כך יכול היה לקרות באירופה, בשנות הש־ לשים, אך קרה ההיפך, לאסונה של האנו־ שות. אף זה לקח לגבי תקופתנו במזרח ה־ תיכון, ובאיזורים אחרים.

ג.

בשיח עם צעירים, בכתב ובעל פה, נשנה אל מה שהם מכמלים: העתיד. בטוחני, כי על סף ביקורו הנוסף של ד״ר קיסינג׳ר ב־ אזורנו, נשאלת, בכל בית בישראל, השאלה: לאן אנו הולכים, או מובלים? אויבנו אינם כמהירים כלל את שאיפתם, את תכניותיהם המשולבות, תרתי משמע. הם מדברים עליהן בגלוי בהדגשה, אמנם מתוך צירוף המלה „שלום", למען הוספייה, שהיא, לאמיתה שיטתם התעמולתית. הם תובעים במפגיע, כי ישראל תיסוג לקווי ה־4 ביוני 1967 ותאפשר הקמת מדינה ערפאתית ביהודה, בשומרון ובעזה, תוך חיבורן על ידי פרוזדור. תמורת קבלת תנאים אלה מבטיחים שליטים ערביים, ובראשם סאדאת, כי יכריזו על גמר להתמה עם ישראל, או יעשו עמה הסכם שלום, על פי הניסוחים המשתנים מראיון אמור לראיון כתוב.

לכל האמריקאים בעלי רצון טוב — והם הרוב המכריע בעם הגדול הזה — ניתן ל־ הבהיר את פירושם של תנאים אלה והבטחה זו על ידי דוגמה הלקוחה ממציאות יומיה הבינלאומיים של ארצם. שערו נא בנפשו־ תיכם, ידידים נכבדים, שכוית המזרחית, אשר בינה וביניכם אין חלילה מצב מלחמה, תבטיח לכם הסכם על יחסי שלום בתחיים, אם תקבלו על עצמכם, באורח חד־צדדי, ל־ השמיד את כל מאגרי הנשק האטומי שלכם ואת כל כלי שילוחם. איך הייתם מגיבים על הצעה זו, אשר אליה מתחברות המלים: „שלום לעולמים"?

אין לנו ספק, ביחס לתגובתם: ידידינו ה־ אמריקאים, היינו, בודאי, משיבים, כי, אמ־ נם, הרוסים מבטיחים שלום נצחי, אבל כוונתם האמיתית היא להעמיד את אמריקה במצב הגלול לסכן את חרותה ואפילו את עצם קיומה, על אף שני האוקיינוסים המ־ קיפים אותה, וכל הכח האדיר, לבד מן ה־ אטום המימן, העומד לרשותה. איש לא היה משיג על הערכתם זו. בתנאים הקיימים, היא מוסברת ומובנת מאליה. אם כך, עליכם להבין, כי אויבי ישראל, בצרפם לשני תנאי־ הם הנודעים את המלים: אי־לוחמה או הס־ כם שלום, רוצים להשיג את מטרתם האסט־ ית, הלא היא העמדת ישראל על סף התה־ הום. גם הערכה לאומית זו יש לקבל כבר־ כנת כאליה. הן מדובר הוא לא בחייכם, ה־ מוגנים על ידי אלפי טילים בין־יבשתיים, ב־ על ראשי חץ מתפצלים, מסניהם יירתע כל אויב פוטנציאלי, אלא בקיומנו בחוי ילדינו. לנגד עינינו הכפה, ומאחורינו הנסיון...

סבורני, כי כדאי להשתמש בהדגמה זו לפני חברי הקונגרס, עתונאים, בכתב ובעל פה, בעוד מועד. אך דוברי הממשלה אינם עושים כן, אלא מוסיפים להשתעשע באימרות שפר על התקדמות לשלום על ידי נסיגות ביניים, ביודעם מהי מטרת האויבים, כפי־ הם שלהם. לאן, איפוא, אנו הולכים? ד״ר קיסינג׳ר נכשל בהודרתו להודיע על „הקר־ בות רבתי בהנהרתו של אסאד הסורי על נכונותו להסכם שלום עם ישראל, אם היא תקבל על עצמה ותבצע את שני התנאים הנודעים. דמשק הכחישה את הידיעה כולה. תמהני, האם מזכיר המדינה יתרץ בבהירה על צעד אחורה מן הצעד קדימה, או יעדיף לתת למעננו לצלול במעמקי השיכחה הצי־ בורית. עלינו, כמובן, לשים לב להכחשה האפייניה. אבל חובה להוסיף, כי אפילו היה אסאד מצטרף במלהא פיו לניסוחים ה־ ערמומיים של סאדאת, אסור היה לראות בכך „התקדמות" כלשהי, כי רמייה ותטפיית היא. איך נאבד בשם הרוב המכריע של הכנסת, על שני צדדיה: אויבינו רוצים הסכם שלום עם מדינת ישראל, שאינה קיימת עוד. ביניהם מסביר לנו מזכיר המדינה לשו־ עבר, כי ד״ר קיסינג׳ר כבשה להגשים את תכניתו (של רוג׳רס) בשלבים. זו עדות חשובה של אדם יודע דבר, לפיכך יש להזכיר את הערכתה המוסמכה של ראש הממשלה לשעבר, הגברת מאיר מלפני חמש שנים ו־ מחצה. השלבים אינם קבעים. אין עם זו על זמן שאול; בודאי לא עמנו. חובה מוטלת עלינו להבכית את עתידו, להדהותה; אסור אינצא לסכן את קיומו בדרך הזה.

אם האוייבים אומרים לנו, במפורש, למה שואפים; אם ויליאם רוג׳רס מגלה לנו לאן כנסה להוליכנו ד״ר קיסינג׳ר; אם מזכיר המדינה היום מכריח, כי למען „הסדר סופי" יהיה על ישראל לסגת בכל שלוש הגזרות — כה טעם עוד נותר בדיון על הסדרי ביניים, אפילו מבחינת תומכיהם הקודמים? כל בר בי רב יכול להבין, כי אין בהם אלא התקר־ בות, צעד נוסף, לקראת התכנית הרישוק הכוללת. אפילו ד״ר קיסינג׳ר אינו יכול ל־ דבר עוד על הפרדת כוחות, כפי שעשה אחרי מלחמת יום הכיפורים; כלום אפשר להפריד מופרדים? ברור, כי הכוונה היא לשלב לקראת התכנית הידועה. אך אם היא ידועה גם לנו, מדוע עלינו לתת את „הש־ לב", לפגוע בבטחונם של חיילינו, להחליש את קווי ההגנה של מדינתנו? האיוולת המו־ סתרת שבהסדרי ביניים מתגלה יותר ויותר, בצורת ואמר, הבא מן השכל הישר. איזהו „השלום" שאליו מהקדמים על ידי נסיגות אלו? הן רצות לישראל; הן מסכנות את בטחונה ועתידה.

אך תבנית הריסוקים בשלבים מוזיקה וכ־ סוכנת גם לארצות הברית. נשים לב להר־ דעתו המזכרת של הנשיא פורד, על רקע מכסכו עם הקונגרס בקשר עם ההיטל על הנפט. נשיא ארצות הברית מוזיר, כי בדרך מסויימת אפשר להגיע להשתלטות ערבית על אמריקה ולהעמידה על פף האבדון. כלוה אותיה חזקות. ודבריו היו בודאי קוראים להן קיצוניות. אבל כך דיבר הנשיא פורד, אשר איש לא יעז להאשימו ב„קיצוניות".

הוא נהן ביטוי להורתה עמוקה, על רקע התנאים החדשים שנוצרו בעולמנו. ואם הוא כך, קל וחומר אנחנו. ניתן להסביר לאמרי־ קנים כי, אם הערבים יניעום ללחוץ על יש־ ראל, ואם חלילה כניעתם ללחץ הערבי יביא להכנעת ישראל ללחץ אמריקאי — לא יהיה עוד גבול לסחטנות הערבית, הנתמכת על ידי הסובייטים, אשר ארצות הברית כבר החלה לחוש בתוצאותיה החמורות. אמנם כן, עמידה ללא מורא של אומה קטנה כנגד לחץ, שהוא עצמו תוצאה של סחטנות, יכו־ לה להועיל גם לאומה גדולה, לסייע לה לפקוח עיניה ולא לחזור עוד על משגים הידועים מן העבר.

אם כך נעהג, לא יטעה הדור הצעיר ב־ ספקותיו ובהנחותיו, הבטיח את עתידו בארץ ישראל טובה, יפה, בטוחה.

מולדין „שיקאגו, סאן טיימס"

אליעזר וויזל •
על שלש פגישות

אינני זוכר עוד איזה נושא העסיק אותי במיוחד כש־ נפגשנו בראשונה. בטוחני כי ייחסתי לו חשיבות. ב־ אותם הימים הייתי מייחס חשי־ בות לכל דבר. כעתונאי־חוץ, בשלי־ חות עתון ישראלי, רדפתי אחרי חדשות כשם שחולה רודף אחרי סם משכר: ללא סכוי רווה.

כל־כך הרבה דברים התרחשו או יכלו להתרחש. ישראל שלטה בהיסטוריה ובי־ אקטואליות כאחת. הצהרות, החלטות, עצומות, בקשות, בואות דרשו פיענוח והסבר. אורחים באו מישראל ולישראל, נפגשו עם מי שנפגשו, אמרו מה שאמרו. בקיצור; לא יכולנו להתלונן על מחסור בעבודה. אבל מה היה המאורע המפתיע שהפרידני? שפשי להחזות, אך שכחתיה.

באורח, זוכר אני שאיש־שיחי, יעקב הרצוג, לא ייחס לו חשיבות יתירה: העדיף לדון בבעיות אחרות, ולהפך את הדף.

הוא צדק, אם־כי לא הבנתי זאת כיד בבקום. עכשיו אני כבר יודע שמה שנראה חשוב אינו חשוב כלל ועיקר. עכשיו להפוך את הדף ולעבור לנושא אחר. או: להצליחני לרמה גבוהה יותר.

במדרון הזמן למדתי להכיר — ולהעריך — את מעלתו הנדירה של יעקב הרצוג: ידע האוהב להעלות כל כוונה שדן בה, בכל תפקיד שהוא, למישור גבוה יותר.

כציר ישראל בוושינגטון יכול לעצות על כל שאלותי ולהסביר לי כל מה שהיה כצון המבר; על־כן ביקשתי להיפגש עמו. אלא שהברים לבקבוק התהדריני: „הוא יודע לנתח מצב בלי לספק לך בידע; לא יוליך אותך שולל אבל גם לא יקרב אותך למטרה; מבריק, מנומק, מדבר יפה אבל נאחז בהכללות..."

שוב. החלטתי לעמוד על המשמר.

●

הגישה נערכה בבלון „באורביזון־פלאזה" שבו התאכסן כל אימת שביקר בניו־יורק. אכלנו ארוחת־בוקר בצוותא.

הצגתי לו אי־אלו שאלות מקצועיות, שגרתיות: דעתו על אישים בניימבל, על תהוויותו הבריגית בפעם היוהים בין בהי המדינות: מי דורש מה, מי מותר ולמה, מי נותן מה...

אי־שיחתי האזין בסבלנות. משהרקתי את המחתתי עד תומה, הפליט בפשטות: „טוב, תן לי להסביר לך". ציפיתי להתאמצות כחוכמת, לפרשנות פתמית או למשפט המקובל בלשון הדיפלומטים: „אין תגובה". להפתעתי, נקט בטקטיקה שונה: פתח בהרצאה היסטורית־פילוסופית מקיפה שלא יכלה כי־אם להביכני. הקרתיו על הבית הלבן ושתלקת־המדינה והוא השיב לי בפאמרי חז״ל; ניסיתי לדובבו על מועצת־הבטחון והסכמים בין־ממשלתיים והוא פרש יריעה רחבה מסביב לדמויות אקטואליות כגון ר׳ עקיבא והדון יצחק אברבנאל.

בתום שיחתנו, שארכה כשעתיים־שלוש, נאלצתי לגלות לו את אכזבתי:

„כיהודי שאוהב ללמוד — אמרתי — אני שמח שנפגשנו, אבל לא כעתונאי שמלאכתו באיסוף אינפורמציה. קיוויתי לקבל ממך חומר למבזק או למאמר, ומה שנתת לי הוא שיעור בהיסטוריה".

„ומה יותר חשוב?" נתחייך ושאל.

לא עניתי. מה יכולתי לענות? שיש עת ללמוד ועת לנוח מבבים? שב„סורבון" לימדוני לא לערבב תחומים ומגים? אילו השבתי שביקש ללעוג לי, הייתי מעיר לו על־כך. אבל הרגשתי שזו לא היתה כוונתו. נקוטה.

„ברור", הוסיף בכבוד רגע, „שכל מה שי־ מתרחש בחיי עמנו הנו חשוב. אלא שעליך לדעת: המציאות חשובה רק במידה שנרשמת כמוהה בזכרונה של ההיסטוריה. במלים אחרות: גם בהיסטוריה ישנו טפל ועיקר: ורוק את הטפל".

נפרדנו כידידים.

●

נפגשנו תכופות אם־כי לא בקביעות. וכל פעם התרשמתי מחדש לא רק מהדעת שלו כי־אם גם מהצורה שבה השתמש בה: לא העמיד אותה כמחסום, להיפך; ראה בה מכשיר לקירוב־לבבות.

הפוליטיקה עניינה אותו מעל מאה,

ד״ר יעקב הרצוג
חמש שנים לפטירתו

על כל פנים: לא נגע בה בשיחותינו. רק היהדות, בחבבת תרחב של המלה, ענינה אותו. המחשבה היהודית, הגורל היהודי, ה־ תודעה היהודית: לא חשב על מה נסוב הדיון, תמיד חזר לאותם נושאים. איני זוכר רבים שידעים כמותו להעלות שיחת־חולין למדרגה של סקרנות או רגישות היסטורית.

בעולם לא עבעבתיו עוסק בלשון תורע או בריבלוה. אף כאשר תהיה גגדי סירב לקחת הלק בפוגיות הבציאות בדרך כלל במרכז העצבים של שלשון. הדיונים הנקוגנית של יהבירים אותה או הדירסים צבים רק הם כילאהו כהם. לא האבים כי־אם השבחות שבמצילים אותם. לא בעל־הצבהה כי־אם הרעיונות שבייצגים.

הוקר ולמהד בלגבי־יהדות עניין אותו לא פחות מעסקן מפלגתי בירמנו. הבנה סקבה עתיק גרבה לו לא פעות סיפוק כביביבי מערכה דיפלומטית בגבר׳ מקורביו יעידו שכי־ בד תלמידי־חכמים יותר משכיבד מנהיגים רבים ומפורסמים. אגב, עם אלה ואלה נהג לכותת על מה שהיה קרוב ללבו: היהדות ובמדיה הרבנות. רק במקבל לשיחה אצל נשיאה האגודי של אירלנד, אמון דה־ואלרה, זכבר התהיל לספר לו על ההשקפה היהודית בשאלה האלוהות.

כל מי שהכירו ידע — הוא חי את יהדותו בכל נימי נפשו. מנפים היו קשורים בבהיר לרעיון של כלל־ישראל. שאף ראש־הממשלה לא חשב להציע לו תיק של שר להפוצות, אינני יכול להסביר.

●

פגישה אחרת. בראשית שנות השישים, במונטריאול. הידיעות מישראל מבשרות על משבר ממשלתי חדש, אבל כאן — באולם הגדול מפה לפה — איש אינו חושב על־כך. כאן כאילו חיים בזמן אחר: העבר התגבר על ההווה. איזו חשיבות יש פה למפלגות מתמאחדות או להסכמים שמתפרצים? כאן מבטים על נפשו וטיבו של עם שקיומו התפרש כאתגר בעיני האנושות.

עני אנשים מלומדים מתמודדים מול קהל בוהה ולוהב. רבים הניגודים ביניהם. המוצא, הגיל, הקשרים. ארנולד טוינבי הזקן אינגו אוהב את העם היהודי, וכל חיבוריו בעידים על־כך. בעיניו אנחנו מהווים את התצבות היבשות של ההיסטוריה שקשנותו להיות ולעצור כנוגשה אצלו כמשמו בלתי־ כבעי הנורא את הנגיון ואת הצדק.

לעומתו מוצן הבר־פלוגתא שלו, השגריר יעקב הרצוג, שאנחנו מסמלים את כוחותיהם בתולדות האנושות. תרבויות ועמים באו ו־ הלכו, ישראל תעודת ישראל נשארה. האמת שלגו עיכבה מכל לאבן. אם־כי קומכו כתפתח בתוך הזמן. טיעוני כתבטא באוסיות, בהסס בין בתפס למשפט, שוקל כל מלה וכל רעיון, כחפש ואיננו מוצא אישור שמישהו — או הוא עצמו — מבין את מה שהוא אומר. השגריר מדבר כבדי, כביא ראיות והוכחות לכם בגיית בנין שיסודותיו מוצקים, בוטה בעצמו ובדעותיו.

הוויכוח היכה גלים מיהבי הפולם, כן שאין צריך לספר כאן. יצוין רק שבשל יצחקו והבלכותיו יישאר בזכרון רבים כ־ באורע גדול.

הוא הוכיר את הויכוחים המפורסמים בימי־הביניים, אלא שכאן הזומה באה לא כתבעודה כי־אם כמתנגו. הפעם היה זה יהודי שביקש להגן על כבודו ולכן הזמין לפולמוס את מי שהעז להשמיצנו. ואכן היה בעימות כזה עתביא את כל הנוכחים לידי התרגשות.

בתום הערכה שאלתי את השגריר הישראלי הצעיר אם הוא מרוצה.

„שאל את פרופסור טוינבי", ענה לי.

„שאל אותו אם עדיין מאמין שהעם היהודי נשאר תוייבי."

„מכי בא הרעיון לערוך את הערכה?"

„מבני".

„מה לדיפלומט ישראלי להתפלמס עם פרופסור נוצרי?"

„דע לך, ישראלי שמדבר כיהודי הוא ישראלי טוב; ישראלי שאיננו מדבר בשם יהדותו, איננו ישראלי טוב".

ביגשתי למלומד הזקן ושאלתיו: „מה דעתך עכשיו על העם היהודי?"

הביט בי בתמהון באי־שיתוף והגיד את ראשו: „אתם עם מוזר. כן, עם מוזר אתם".

●

פאריס, 1965. אני חוזר מביקורי הראשון בברית־המועצות ועדיני נפעם כולי בזרוח התחיה היהודית שגיליתי שם. ראש ממשלת ישראל מר לוי אשכול, אורחו הרשמי של־ הריפובליקה, שוהה בבירה. הפתעתו מלאה סיפורים עליו. איך מעבירים לו את הבשורה שאני מביא מרוסיה? האיש עסוק כה־ אסור להטרידו. מילא, אהכה להזדמנות אחרת בירושלים.

פתאום צלצל טלפון. מראש לישכתו. מאנשי השגרירות נודע לו מניין שבאתי.

„בוא, תיגש".

קופץ לתוך מונית שמביאה אותי למלון שבו מתאכסנים ראש הממשלה ופמלייתו. יעקב מחכה לי במבוא. מחייכים באולם ההמתנה:

„ספרי", הוא אומר, „מיד".

„איננו עסוק? ישיבות, פגישות, הזי יעבודות..."

„ספרי".

אני מספר לו בראשי־פרקים את רשמי מהיהדות שהפרה את דממתה, את אשר ראיתי בטיפליס ושמעתי בלנינגרד. להישרי ליל ושירה בציבור, תפילת־אנוסים והעוזי גבורים: הנוער הנפלא הזה שמגלה את שרשיו, כשלושה דורות אחרי ההתבכות, הוא בבחירות גם.

יעקב הרצוג מאזין, מאזין בכל יחותו, מביט בי עמוק־עמוק, כאילו מבקש לראות כל מה שראיתי וכל מי שראה אותי שם, מאחורי־המסך. לפתע הוא משסע־מפסיק את דברי: „תבה, חושבני שגם ראש־הממשלה צריך לשמוע את רשמיך".

„בסדר, תמסור לו, אני מציע".

„חס וחלילה. זוהי עדות שעליו לקבל מכלי ראשון".

„בסדר. פעם אחרת".

אני ממשיך לגולל בפניו את הרפתקאותי, אלא שהוא מפסיקני שוב: „אל תוסיף כלום. לא באוזני ולא באוזני מישהו אחר. זהו סיפור שעליך להשמיע קודם לראש־הממשלה".

משהו נדלק בעיניו. בא לו רעיון. הוא מצוה עלי לחכות לו. קם והלך. חזר כעבור דקות ספורות: „ראש־הממשלה נמצא ב־ ישיבה. העברתי לו פתק. הוא מזמין אותך לשיחה".

„והישיבה?"

„תוכרז הפסקה קלה..."

למעלה משעה־שעתיים־שלוש אני יושב שלושתנו ומתייחדים עם יהודי רוסיה ש־ מפתיעים אותנו באמונותם. אני מספר על אימום וגם על יכולתם להתגבר עליה. אני מתאר את הלוחצים מבחוץ ואת התגובות מבפנים. הזקנים הנואשים בקיום והצעירים ששרו ושרקדו בשמחת־תורה, בחוצות־ מוסקווה במרחק פסיעות מהקרמל. עבורי זה היה ביקור מכריע. שינה את חיי.

אשכול, בעל הלב היהודי החם, שותה בצמאון את הסיפורים. ומבקש עוד ועוד. הוא רוצה לדעת הכל, להבין הכל: מי הם הסטודנטים האלה שחוגגים את יהדותם ב־ שמחה כזאת? מי הם הצעירים האלה ש־ לומדים עברית והיסטוריה יהודית בבתי־ קברות, בלילה? מה הסוד שלהם ומה שמו? מבין הם שואבים כוח עצום, אמונה שכזאת?

ראש הממשלה שוכח את היועצים והעוזרים שמחכים לו בחדר הסמוך. כאשר אחד־מעוזריו נכנס ומזכיר לו שהשעה מאוחרת, הוא מסמן לו בתנועת־יד שיגיד להם שהוא עסוק. „תמשיך", הוא אומר לי.

אין צורך לבקשני פעמיים. אני ממשיך... הוא מבקש לדעת מה צריך לעשות, מה אפשר לעשות. מפנה מבטו לעבר ראש־ לשכתו; יעקב שותק. אני מספר על עבודתם המרשימה של נציגיו כמו דוד, יהודה, מאיר, עושים הרבה, אבל צריך לעשות יותר. להרעיש עולמות, לגייס דעת־קהל. אני מציע אי־אלו תכניות, מהן מעשיות ומהן אוטופיות. יעקב עודנו שותק. אני פונה: „אינני בטוח כי יש באפשרותנו לעזור להם, אבל נחטא אם נשאירם בבדידותם". אשכול מסכים. יעקב מאזין ושותק. מעולם לא ראיתיו מאזין

(סוף בעמוד 27)

התחירים הזולים ביותר בארץ
עד־350 ל״י הנחה*
עד־400 ל״י הנחה*
עד־300 ל״י הנחה*
עד־300 ל״י הנחה*
עד־600 ל״י הנחה*
* מן המחיר המומלץ לצרכן
כל המלאי הקיים במחירים הישנים
נוסף להנחות הנ״ל
סלון פלג (טלויזיות) בע״מ

מתתיהו פלד

מיתה של ישראל ארצות הברית

יצרים המטרידים ישראלים בימים אלה היא תדמיתה בעיני הציבור הרחב ב-יות. ישראלים שהורגלו ל-ישראל תמיד משתקפת ב-יקניות כדוגמת אהודה, בע-מעשיה טובים ותאים, נד-יו, כאשר מתברר להם כי עם אותנו בארה"ב; על כל ך אנו נראים בעיני אמ-ביים, הם תמהים לפשר ניה האופיינית היא לפרש בגילוי של אי-הבנה חמורה אמריקאים, שהרגלנו ל-ם רואים אותנו, והמסקנה יא שחובה עלינו להסביר יקאנים תועים את טעותם.

התפישה הזו של שאלת לנו בארה"ב הרבה מאוד ויה של אליה שרבים ולו עצמם לגבי עניינים דים בכמדה של ישראל ל, בצורה התיכון בפרט מיוחד. כי איסר לעבודת מי ציבורי בארה"ב, הרי חיות כלפי ישראל לא עולם. כאמריהם של אנחנ החלו להתפרסם רק לאח-די מערכת הבחירות הדפי או אחרות בישראל, או היב, מלאו היקים עב-די "הליגה נגד ההשמצה" ה. גם יחסו העקרוני של ארה"ב היה מוגדר למדי בימינו אלא גם בהתאיגד אל. תכנית רוג'רס עובדה של ניכסון בתקופה שנת-ך ביותר לישראל, ואחר אשונים שאמר ניכסון ל-בפעם הראשונה היה כי מד לעלות בלהבות מל-צב קשיותה של ישראל.

ל לעזרתנו באותם ימים שנעלם כאן כלחמת יום עד אז היה בכוחנו להר-יבור האמריקאני ואת ה-ריקאני, מפני החשש כי מלחמה נוספת באזורנו ממשית. כאשר הביע ה-ן את דאגתו שהזכירה, תבטחון דאז, משה דיין, ר לא עתיד להתלקח ב-ן, חלת מיכלי הדלק ה-אן. את לחציו של שר אפשר היה לכתן עלי-כי מיותר להתפז ב-אולם מאז מלחמת יום אבדנו כושר הרתעה זה כפי שנטלה חלק יקיר את יום הכיפורים, אין הי"ב יכולה עוד לקבל כי אין מה להתפז בהס-ם בצורת התיכון. ואילו ריקאני, שעבר הויה מ-זר צבא ארה"ב הועמד בנובמבר 1973 בגלל ה-והית, אינו מוכן לסמוך כוחה של ישראל כי יש ור את בעיותיה בלי הת-לה של צבא ארה"ב.

נויים כאלה, אין תימה כי התבטאויות, שכמותם לא עבר, נשמעים כיום באר-תשומת לב ומתוך מידה כת של הזדהות. הבעיה ה של תדמית, אלא של מדינית. מעמדה המדיני של טוב לאחר מלחמת יום כשום שהתברר כי מדי-ומה לאותה מלחמה היתה לגבי העולם הרחב, לרבות חוס לישראל מושפע לא ידי הכלל כי מי שנכווה נזהר בצוננים.

■

ך שינוי מסוכן, אף כי הוא וחי מאוד. עד כמה קשה לקבל את המשתמע מ-יכולים אנו לראות כמעט קר של ישראלים בארה"ב. כדוגמה את רשמיו של ראלים שחזר לאחרונה מ-ארה"ב, שהוא גם אחד מ-הגן בראיה הודית, נוכל ל-מלוא גדלה של המבוכה. טוב, שחילק את רשמיו עם מאמר ב"מעריב" של שבת מספר ותהילה על שינוי ש-ישותם של אמריקאנים כלפי במקום שאינו מרכזי, שהר-ודי עיתונים "אינם חשובים שינוי שהתרחש "באיזשהו שינוי מתבטא בכך שאותם ים בלתי חשובים, במקום חשוב, תומכים במכירת נשק הערביות משום שלדעתם ה-ק את מעמדה של ארה"ב. סבורים הם כי אין תמיכה ציבוריות האמריקאניות בבעו-רה, מדינית או צבאית, ב-המזה"ת. כלומר, אנו כות-להבין כי בתגינו אולי ראי-ול תהליך, או תהליך מוגבל, את עליו את הדעת.

נסיון זה להצביע על תופעה ברין מצומצמת למקום שאינו כשהוא לעצמו, אינו מוזיק מן רב. תוך מספר מסקות לכתוב ולמי כי גילויים כר אותו סוג מוליכים אל המס-שאין מדובר רק באזור מצומ-אם בראיה שינוי כללי, ה-מסקנות רחבות ומהירות מ-עות. נוספת מלמדת אותו כי גם בחוגי הממשל הקונ-אל סקי רציני ביחס לעמדת ליט כלפי הסכסוך". ובכן, ינוי חמור, לא בקנה כלשהו, במרכז.

גים לשינוי זה? זוהי שאלה ת כמובן. ואולי ברטוב כבוד לא יודעים עלינו, על העניין ה-יני, על שאלת השטחים, על מנהיגנו, ועל תשוקתנו לשלום. השאלה תוספת, שאין הבוהב

מעלה ואינו מנסה להשיב עליה. היא מכתי זה אין יהודים בארה"ב את כל הדברים הללו על אודותנו? הנה ניקח למשל, את עמדתו על מי שנחשב בעבר "לתומך נאמן של ישראל", הלא הוא הסנטור הנודע בארי גולדווטר. כסתבר כי סנטור זה שבעבר כל כך הבין יפה את ישראל, וידע כל הדרוש לדעת על מנת להתמך בה, אף הוא לפתע החל "לדעת עלינו", ומצטרף במכתב גלוי לאלה הסבורים בין השאר כי אין ספק "שההשפעה היהודית בקונגרס היא עצומה", ו"שכל מה שישראל רוצה לקבל היא מקבלת". חבוך ברסוב בשיל ספק אם הסנטור היה כותב מכתב כזה בעבר, אף כי אין כל ספק שההשפעה היהודית בקונגרס היתה עצומה גם בעבר וגם אז ישראל קיבלה כמעט כל מה שרצתה.

אם אמנם כתב הסנטור גולדווטר על כך או לא, איש אינו יכול לדעת, אך השאלה גם לא הטרידה איש עד כה.

■

למה מוביל כל זה? הדבר הוא פשוט הרבה יותר משהוא נראה כשמנסים לתאר את הציבוריות האמריקאנית כמי שנתקפה עיוורון או בערות או כהם יצרים אנטישמיים. ומשום שכל ההנחות הללו אינן נכונות, ממילא אין זו בעיה הניתנת לפתרון על-ידי כמציאת תחבולות להקרבת כל הטוב שבנו, שבעבר נראה לעין כל ועכשיו נעלם לפתע. כנראה באשמתנו. כמו שנאמר: "כי מתוך ביתנו נפתחה הרעה הזאת".

ננסה לעיין היטב בקטע הבא, הלקוח מתוך מאמר אחר שנתפרסם באותו גליון של "מעריב": "יש סתירה עצומה בליבו של הפלג העיקרי של הגישה הפוליטית של יהודי אמריקה, וסתירה זו מתבלטת והולכת. יהודי אמריקה ברובם הגדול תומכים בהתלהבות במאבק הקיום של ישראל, ודואגים דאגה מתמדת לבטחונה. עם זאת רוב יהודי אמריקה ליבראלים, ומתוך כך הם ניצבים בראש הקוראים ל"ריאורגניזציה" של העדיפויות הלאומיות" — סיסמה שלמעשה פירושה נסיון להוסיף ולקצץ בתקציב ההגנה של ארה"ב ולצמצם עוד יותר את פעילותה של ארה"ב בחו"ל". דברים אלה לא נכתבו על ידי אנטי-ישראלי או אנטישמי, אלא על ידי יהודי שעד כה איש לא האשימו בשנאה עצמית. פרופ' א. לוטוואק.

בעל המאמר אף מוסיף וטוען כי עמדות אמריקאניות האוהדות את העניין הפלשתיני ואת התביעות הפלשתיניות "יכולות לעלות בקנה אחד עם תמיכה נמרצת בבטחון ישראל, אבל התמיכה בבטחון ישראל "אינה עולה בקנה אחד עם כל קיצוץ חמור בתקציב ההגנה האמריקאני".

אלה הן כנראה הבנות שלא עולות על דעתם של ישראלים רבים המבקרים בארה"ב ונדהמים למראה הסתר כחל מחלקים רבים של הציבור האמריקאני לגבי ישראל. כי הישראלי הרגיל בטוח לחלוטין כי בשום אופן לא ניתן לישב בין הצרכים הבטחוניים של ישראל ובין הכרה בזכויות הפלשתינים. ולעומת זאת אין הוא מעלה על דעתו כי מאבקו של חלק ניכר של הציבור היהודי בארה"ב המתפרש על רבים כמאבק נגד האינטרסים של בטחון ארה"ב, מהווה גורם הפוגע באורח חמור בבטחונה ובתדמיתה של ישראל. וכך נוצרים שני עולמות עוינים שבהם פועלים אותם שלושה הגורמים — ישראל, יהדות ארה"ב, והציבוריות האמריקאנית. אך בכל עולם יוצרים הם תמונה שונה. בעולם אחד, הבנוי לפי ההנחות המקובלות על ישראל, נדרשת ארה"ב לא רק לסייע לישראל אלא לעשות זאת על פי תנאיה של ישראל; ובעולם השני, הבנוי לפי ההנחות המקובלות על יהדות ארה"ב, נתבעת ארה"ב לנטוש את תפקידה הפעיל כמעצמה-על, ולהתחבר בנסיגה חמורה באיזורים רבים של העולם, אך בלא להפקיר את ישראל.

את הסתירה הזאת מתאר פרופ' לוטוואק במאמרו המצויין כך: "כאשר הגיעה שעת ההקצבות (על כספים לכוחות הבטחון של ארה"ב) שבהן (יהודי ארה"ב) לגמרי את המלחמה (שבין ישראל ושכנותיה) ואת הרכבת האוירית (שהקימה ארה"ב כדי לסייע לישראל), אנשי הצבא מודעים כי המנגנון "סיפק את הסחורה", אבל לא הליבראלים תומכי ישראל, וביחוד לא הליבראלים היהודים. במקום לגלות הבנה יותר להשיבתו של כוח הגנה נאות, עדיין הם דורשים לקצץ בתקציב הצבאי".

■

החמור ביותר הוא שישראלים בדרך כלל אינם מודעים את חומרתה של הסתירה העמוקה הטבועה בעמדתם של יהודים רבים בארה"ב בשאלה מורכבת זו. לפני חודשים אחדים, למשל, חזר אלוף (מיל.) אריק שרון מארה"ב, כשהוא מעודד מאוד מדברים ששמע מפי יהודי ליבראלי גדול בארה"ב, הסנטור אברהם ריביקוף. אותו סנטור קבע כי אל-לה לישראל להכנע לדרישות האדמיניסטרציה וכי ארה"ב חבויה להעמיד את כחותיה במזרח התיכון הארופה לעזרת ישראל, אם תמשחה סכנה מצד הרוסים. באותו זמן לא זכר כנראה הסנטור, ובודאי לא

(סוף בעמוד 27)

הריצה בדרך הסלולה

נציב מס הכנסה לשעבר מחווה דעתו על הטלת מס מעסיקים והעלאת מס הקניה: מי שהיה פטור — יישאר פטור, מי שהיה חייב יתחייב יותר

מאת יעקב תמיר

המחלוקות והסערה שנתעוררו השבוע בציבור עם הגשתה של הצעת התקציב (הגרעוני) של 56.3 מיליארד לירות, התמקדו בהחלטה המפתיעה של הממשלה להטיל מס מעסיקים של 7½% ולהגדיל ב-7½% את מסי הקנייה הקיימים. נושאים אלה מועדים לביקורת בכל עת ועת, אולם השוני בשנה זו נעוץ דווקא במידה הרבה של תמימות הדעים בדבר צרכי המדינה ובדבר יכולתו של המשק לעומת חילוקי הדעות על מהות האמצעים הפיסקאליים החדשים וביחוד על ערכוויים.

האמנם אלה המסים הנכונים והמתאימים מבחינת ההשפעה המשקית והחברתית? האם הם מתיישבים עם הריפורמה הצפוייה ומשתלבים אתה (שהרי כל ריפורמה, עיקרה: הרחבת הבסיס של המיסוי הקיים ומיתון השיעורים השוליים)? ואם זו השעה להתריף מהלכים שעשויים להצטרף למסכת הציוותים הדרושים תקנה — תוך סיכון האמינות של ההתחייבויות הממשלה ושבוע לפני הגשת המלצותיה של "ועדת המומחים" בראשותו של פרופ' חיים בן-שחר?

■ שני סוגי "מס מעסיקים"

הרעיון של "מס מעסיקים" המוטל על סכומי השכר שהם משלמים לעובדיהם אינו חדש. אפשר וגם רצוי להתבונן וללמוד מנסיונן של בריטניה ועוד ארצות שבהן הוטלו 2 סוגים של מסי מעסיקים: מס הטל על כל המעסיקים בכל ענפי המשק ("מס על גליונות השכר") ולעומתו מס המעסיקים שהוטל רק על ענפים סלקטיביים שראוי להפליתם לעומת ענפים מועדפים — כמו תעשייה, חקלאות, ספנות וייצוא. טוב שהספקנו לקחים מנסיונות זולת ולא נתפסנו למיקסמם של הטלת המס במהדורתו ה"סלקטיבית" שהיה ללעג ולקלס בבריטניה לאחר שנעשו בו "תרגילי עקיפה" וההתקשרויות פיקטיביות שרוקנוהו מתוכו ומיעדיו הנשגבים.

אולם, גם "מס המעסיקים" המוצלח, היינו: המס הכללי, הבלתי סלקטיבי, שהוטל על כלל המעסיקים בכל ענפי המשק בבריטניה הגיע שם לקיצו עם הנהגת מס ערך מוסף, אשר "בלע" אותו.

גם אצלנו, אין חידוש בעצם הטלה מסכומי השכר המשתלמים ע"י המעסיקים. ספינה זו הגיעה לעולמנו בצורת מילווה עוד באפריל 1970 במסגרת "עיסקת החבילה" הנודעת שנעשו הממשלה, ההסתדרות והמעסיקים על הצעבדים והן על המעסיקים. ושלפיה הוטל "מילוות חסכון" זה מילווה זה הוטל בראשיתו בשיעור של 4% מהשכר ובשנים 1971—1972 העלה מילווה המעסיקים ל-6% מהשכר. בשנת 1973 הורד שיעור המילווה ל-5% ובראשית 1974 שוב הורד השיעור ל-2.5% בלבד אך בקיץ 1974, עם כניסתו של השר יהושע רבינוביץ לאוצר, הועלה השיעור ל-4.75%, רטרואקטיבית לכל שנת 1974.

עתה נתבשרנו כי למילווה המעסיקים הקיים (4.75%) שהכניס לקופת האוצר בשנת 1974 סכום של 750 מליון ל"י יתוסף "מס מעסיקים" בשיעור של 7.5% מהשכר ובכך יגיע הנטל הקופתי על המעסיק, בקשר לגליון המשכורת של עובדיו, ל-12¼%. אמת, ניתן להתנחם בכך ש"מס המעסיקים" יוכר כהוצאה לצרכי מס הכנסה וממילא תקטן חבותם של המעסיקים במס הכנסה. בממוצע, יוזכר, איפוא, לעסיקים כוזעיתו של מס המעסיקים בתהליך ניכויו למטרות מס הכנסה — בעוד שמילווה המעסיקים, שאינו בר-ניכוי לצרכי מס הכנסה. היתה ביטת הטלתו "גביה נקייה" מבחינה קופתית. כאידך גיסא, חייב האוצר לפרוע את המילווה בתוספת הצמדת הקרן ובתוספת ריבית, כעבור 4 שנים. תופעה אירונית של תקופתנו היא שהמעסיקים אשר שילמו את המילווה הזה בדמצעה משנת 1970 ואילך יפרוהו עתה בריבה בתוספת הצמדה וריבית של 5%.

■ מס הבנקים

לפי התכנית לא יוטל מס המעסיקים על הממשלה עצמה והשבתה שייכבצא החדר כעני לפטור בעולך גם את הרשויות המקומיות. קרוב לודאי שגם מוסדות שאינם מתקיימים למטרות רווח, כמו אוניברסיטאות, בתי חולים, מוסדות סעד, תרבות וחינוך ידרשו פטורים דומים — ניצוגות. אך הבעייה עלולה להכביד ללא נשוא על מפעלים ועסקים שרב בהם מספר העובדים מבלי שתרעינות הימים על מיכון ועל אוטומציה יוכלו להושיעם. כך, למשל, את הקואופרטיבים לתחבורה או את חברות השמירה שבהם השכר הוא המרכיב העיקרי המכריע ומפק אם יוכלו לעמוד בנטל בלי העלאת מחירים משמעותית. אך יש לשים לב — ולאו דווקא בשלילה — כי חלקם של הבנקים המתחייבים במס המעסיקים לא יהיה קטן וראוי לזכור ש"מס הבנקים" שהוא בעצם "מס מעסיקים" כבר קיים כשנתיים ושיעורו הנוכחי הגיע ל-5% מהשכר. הבנקים יידרשו, איפוא, לשלם בשנת 1975 על בסיס "גליון השכר" מילווה מעסיקים (4.75%), "מס בנקים" (5%), ו"מס מעסיקים (7½%) — בסך הכל — 17.25%. בכל זאת, סביר להניח לאור התוצאות העסקיות של הבנקים בשנת 1974, שהם יעמדו בזה ומותר לקוות שאולי יחול עיכוב במגמה של ריבוי מספר המועסקים בבנקים — מגמה שבלטה בשנים האחרונות.

■ תמריץ ואנטי-תמריץ

כי זאת המעלה שבעטייה "מכרו" את מס המעסיקים לכל ציבור בכל ארץ: הוא מהווה תמריץ לשחרור כוח אדם, להגבלה של תעסוקת יתר, להנהגת מיכון ואוטומאציה. (גם אצלנו השתעשעו רבות בתיאוריה הזאת תוך התעלמות מהתופעה האבסורדית שכנגד התמריץ למיכון קיים בעת ובעונה אחת גם אנטי-תמריץ למיכון ולאוטומאציה בדמותו של מס הרכוש על מכונות, ציוד ומלאי).

סגולה נוספת יש לו למס המעסיקים: הוא קל להפעלה. המעסיקים, חשביהם וגזבריהם לא יתקשו בעריכת החישוב של המס וכן גם המנגנון של פקידי המס. דפוסי הרישום ונהלי הבקורת בכל השלבים כבר קיימים ואף הפכו לשיגרה במשך שנות ההפעלה של מילוות המעסיקים. בסגולה חשובה זאת נעוצה גם מסי הקנייה על המוצרים המקומיים והמיובאים: הם לא יוסיפו הכבדה מינהלית לא לציבור הרחב ולא לשלטונות המס, שהרי מסי הקניה הקיימים חלים על שליש מהמוצרים בשוק ועתה הם "רק" הגדלו, אך תחולתם לא הורחבה על מוצרים נוספים. מהבחינה הטכנית זוהי הפעלה קלה, נוחה וזולה.

■ תרומה לאינפלציה

דא עקא שההליכה (ולעתים — הריצה) בנתיבים סלולים היא המשבשת את חלוקתו הנכונה של הנטל וגורמת לצמום "ציוותים" שבצדק מרבים להתריע בגם ולראות בהם את החולי של המשק והחברה. מי שהיה פטור — יישאר פטור; מי שהיה חייב — יתחייב יותר. זאת התוצאה ההכרחית מהליכה "בדרך סלולה" ודוגמאות יש למכביר: אם השקעת את רכושך בדירה שניה תשלם כל שנה מס רכוש ובשנת מצוקה תשלם גם מס מימון רכוש כמה בשנים 1974—1976. אם השקעת את רכושך בתכשיטים, באוסף של אבנות, תמונות, בולים, מטבעות, צעצועות וכדומה — אתה פטור כל שנה ותהיה פטור גם בשנות מצוקה. הוא הדין ברווחי הצמדה שהיו ונשארו פטורים; הוא הדין בהשקעות בבורסה שנשארו פטורות ועוד. ההליכה הסלולה איננה שיטה לניכוש של ציוותים ולעקירתם משורש, אלא להנצחתם ולהעמקתם.

כנגד "הנחיות האדמיניסטרטיביות" הטכנית יקטן שיתוף הפעולה של ציבור הנישומים, וייפגע עוד יותר אותו נכס אדמיניסטרטיבי היקר "ציות מרצון של ציבור הנישומים": האין זה ברור כי "מס מעסיקים" בהקשר למיסוי הקיים ובשיעור כזה עלול לעודד יותר את התחמקות מתשלום מס ע"י מתן הטבות פטורות ממס בכיסוייהן השונים — החזקת רכב, דמי אש"ל וכו'.

כאשר מתגלים כיסי אבטלה במשק עלול מס מעסיקים להחריף את התופעה ולהחישה. כאשר נאבקים בהתייקרויות ונתונים ליציבות-מה, לרגיעה ולצינון, יש בהגדלת מסי הקנייה תרומה לאינפלציה. שני המהלכים במשולב מסכלים ומפיגים את ההופעה המצויינת את עידן מסבל הלק שובתה לכינוי הקולע: סטאגפלאציה.

את הארונם של שני המיליארדים שהוליד את "הנפקת פורים" יש למלא אך אין להזדקק לפתרונות הפרדים הנראים קלים ושיגרתיים שבהם יוצא שכרו של האוצר בהפסדו. עוד נותרו דרכים אשר טרם נוסו ויש לקוות שבדיונים שיתקיימו עתה ובהמשך תהליכי החקיקה ייבחנו המהלכים האפשריים.

החיוך המסוים

אני תופס את עצמי, בזמן האחרון, שאני מחפש בעיני הבריות חיוך מסוים, חיוך בוטח, לגלגני, חיוכו של אדם היודע את הסוד, של אדם היושב בתוך המעגל הקסום ובז לכל הנמושות שנשארו בחוץ — ואני אחת הנמושות.

אני יודע, שבארץ הזאת מסתובבים מאות מנהלים כמולחים, המגלגלים את כספי הציבור כך, שלידם נידבק מיליון פה, מליון שם. שבארץ הזאת חיים אלפי אנשים מפולפלים, המצליחים להעלים מדי שנה מיליוני לירות ממס ההכנסה. שארץ זו גדושה רמאים ונבלים, המוצצים את לשד עצמותיה של המדינה — והמדינה זה אני. אני הוא המשלם, מכיסי הם מרמים, מעלימים, סוחבים וגונבים.

ואם אני יודע, שיש כאלה לא אחד ולא שניים, אלא מאות ואלפים, אז אני יודע גם, שמדי פעם אני פוגש אחד מהם, רק אינני מזהה אותו, אינני יודע שהוא אחד כזה, שצוחק לי מאחורי הגב ומתעשר על חשבוני, אחד שבגללו אין כסף להגנת ילדים ואין מספיק תותחים. ואם אין מספיק תותחים, אז הוא גם לא מוכן לסכן בארץ אומללה זו את הכסף שיגנב מאתנו. הוא כבר העביר את חלק הארי של ההון השחור שצבר לאמריקה ועוד מעט גם הוא יצטרף אליו, בעוד מועד, לפני הרעש — כי הוא פיקח, לא כמוך ולא כמוני, הוא איש העולם הגדול.

אז אני חשדן. מביט לאנשים חזק בעיניים ובוחן כליות ולב. האם הוא צוחק ממני? — אני שואל את עצמי. האם הוא יוצא בשכר מצרותינו? מיליונר על חשבון סבלותינו?

אלוהים, רק תן שפעם אחת אתפוס אחד כזה על בטוח, עם החיוך המסויים על שפתיו! אחזיק לו בגרון ואלחץ לו בגרוגרת ולא ארפה מן הגבות, שכה אחיה, עד שיסביר לי, איך אוכל גם אני לעשות מליון לירות, מבלי לשלם מס הכנסה.

זוטא חדש חזר ★

לכרטיס הפיס שתקנה היום צמודה הפתעה: היום שוב תוכל לנסות את מזלך ליד הדוכן ולדעת מיד אם זכית. היום שוב תוכל להשתתף בשתי הגרלות באותו המחיר, לזכות במקום ולקבל מיד את זכייתך, כי זוטא חדש חזר. 1,200,000 ל"י מוקצבות בכל שבוע לזכיות מיידיות בהגרלת הזוטא.
177,600 קוני פיס, בעלי מזל, יכולים לזכות מיד, בכל שבוע, בפרס כספי. נסה היום את מזלך ליד דוכן הפיס. כי זוטא חדש חזר.

עירן, 417

קח וזכה בזוטא של מפעל הפיס

هكذا من الاصل

הגרעין המאוכזב של מעלה האדומים

מאת אהרן דולב

ירושלים — ערבים סביב לה... לא התנגדות של ערבים היא המונעת התנחלות במעלה אדומים, אלא התנגדות יהודים היא הסיבה לעיכוב. הציונות במדינת ישראל נמצאת במחתרת... כשאני עובר באזורי ירושלים והמשולש, נראה לי שההתנחלות האמיתית בישראל היא של ערבים".

אלה הם דברי שר הבטחון, שמעון פרס, כפי שהודלפו מכנס מפלגתי סגור, שהתקיים בתל-אביב, בשבוע שעבר, ופורסמו ב„מעריב" (24.2.75).

במשפט השני השמיט שר הבטחון את המלה שרים, בין המלים התנגדות יהודים ובמשפט השלישי, לא

שר השיכון אברהם עופר
„התכנית לא היתה רצינית..."

דייק, אלא אם כן, התכוון ב„ירידת הציונות למחתרת" — לממשלת ישראל.

בשבוע שעבר, בפגישה בביתו, הבהיר שר השיכון לנציגי הגרעין, חד משמעית, כי ממשלת ישראל אינה זקוקה להם, ומכיוון שכך אינו מוכן להכיר בהם. אין להבין מדבריו של שר השיכון, כי יש בהם אידיאל פסול. להיפך. הגברים, הנשים, הגברים והבנות, היושבים כבר חדשים רבים בהמתנה דרוכה להכרעה, ראויים בעולם לסיוע איש, כביכול והלפיד ההולכים לפני המחנה. הם באמונתם שיוצר מכל זקוק עם ישראל, במובנו, להם ולמכמותם.

נכלל ב„תכנית אלון"

ממשלת ישראל סבורה אחרת. היא נוהגת בהם כבמיותרים. הם המכשולים שסביב את המים סביב שולחן הממשלה, משום כך היא בוחרת עליהם ומונה להם עורף — גם במחיר ביטולם ובסיכון בהחלטותיה היא.

מעלה-אדומים נמצא זה שנים אחדות „על הכוונת" הממשלתית. תוך העיר, שהיתה אמורה לקום, על גבעה קרובה, באמצע הדרך בין יריחו לירושלים, נכלל, בשעתו ב„תכנית אלון", הרואה בו חלק בלתי נפרד של המפה המדינית-בטחונית. מפה זו מייחסת חשיבות רבה ליצירת „מרחב עורף" לירושלים, מרחב שפנים מנדבכיו — קרית ארבע ויישובי בקעת הירדן — כבר הוקמו. עובדים במעלה-אדומים — החלטה שגם בה כירסמו מהגבורה בממשלה.

לדוגמה: עוד ב-4 באוקטובר 1974, כותב מר חיים בר-און, עוזרו האישי של שר החוץ, יגאל אלון, אל מרכז ועדת ההתנחלות של גרעין מעלה-אדומים, מר יעקב פינק, המוסר לגרעין על תמיכתו ואהדתו של השר לתכנית ההתיישבות במעלה-אדומים:

„מתבקשתי על ידי השר אלון", כותב מר בר-און, „להודות לך על מכתבך, אשר הובא לתשומת לבו מיד עם שובו מארה"ב.

„מר אלון שמח לקרוא במכתבך שמאה וארבעים חברים כבר נכונים להתיישב במעלה-אדומים כבר בשלב זה. ידוע לך, אל נכון, שהקמת ישוב עירוני במעלה-אדומים הוצעה על ידו עוד לפני למעלה משנתיים, במסגרת תכנית ההתיישבות האסטרטגית שגובשה על ידו.

„השר גלילי — ידיד נאמן לענייני התיישבות, תומך בהצעה זאת, במרכזה היא מקובלת על שרים אחרים ואין ספק כי ישוב יהודי במעלה-אדומים על-פי ההחלטה המעולה של הממשלה".

קבורת חמור

לשר השיכון, אברהם עופר, יש ספק, אם אכן יקום ישוב יהודי במעלה-אדומים. אל הספק שלו יש להתייחס ברצינות גמורה, כי שר השיכון הוא הסמכות הבכירה העליונה במדינה. הוא אינו מעוניין, ובלעדיו לא תיכון ההתיישבות במעלה-אדומים. בשבוע שעבר, כאמור, גילה שר השיכון את פניו, אף לגרעין המתיישבים במעלה-אדומים. סוף פסוק!

„קבורת חמור", אומר דובר גרעין המתיישבים, שמעון קרש.

600 משפחות משופלות באות ילדים ומאות רווקים ורווקות, גרעין המתיישבים הגדול, שידעה תנועת

„זה שאנשי הגרעין הלכו לגלילי ולזורע — זה עדיין לא קובע" — אמר השר עופר, הממשיך בהתנגדותו להתיישבות במעלה אדומים ✶ שרי השיכון והמסחר-ותעשייה טוענים שיוכלו לגור במקום רק אלה שיעבדו במקום, „בלי משפחות וילדים" ✶ המתנחלים טוענים כי ספיר הורה לאנשי הסוכנות „לנתק מגע" ולמשוך ידיהם מהפרוייקט ✶ עומדים להקים באתר 33 מבנים, בגודל 23 ממ"ר כל אחד ולשכן שלושה פועלים ביחידה, „כמו הפועלים היוגוסלאווים בשווייץ"...

התיישבות מעוזה, גרעין מעלה-אדומים, הוא ציבור, אוכלוסיה צלבת, שהבדו בו כל צבעי הקשת הפוליטית בישראל, שמאל, מרכז, ימין, מתנחלים אידיאליסטים, מתנחלים חילוניים, אנשי „ארץ-ישראל השלמה" ואנשי „פשרות טריטוריאליות" בבין נבחרת לאומית.

„אחיזה בעולם הערכים"

אלי, מראשי הגרעין, מבטא את תודעת שכבת אבותיה, בלתי פוליטית: „איננו נמנים עם אנשי ארץ-ישראל השלמה ואיננו נמנים עם מתנגדיה; חונכנו על משמעות וחשיבותו של ערך ההתיישבות בספר. פתאום, היום, אנחנו שומעים מפי מנהיגים, שהם אנשים, שהולכים להתיישב בספר זה או אחר עלולים לסגור אופציות, להרחיק את השלום ולעכב את הגאולה. מנסים לבלבל עליך את עולם הערכים שלך, ועליך להתגבר מן הרוח הרעה הזאת, לפני שתתחיל לכפור בעיקר. בעזרת גרעין מעלה-אדומים איננו מאבד את האחיזה בעולם הערכים שלי".

חיים, בלתי-מפלגתי, המעיד בעצמו, כי הסיסמה „התיישבות-בכל-מחיר" מקובלת על במפתו, אומר, כי הצטרף לגרעין, ללא היסוס, מתוך שלמות פנימית, ברור לו, שיש ליישב בו את פיתחת-רפיח. אבל, יש לו השגות על ההתיישבות בפיתחות וההיגיון הנובעים לפיתוי יהודאים: „במעלה-אדומים אפרי בפלי המפגן הרגיש ביותר, הקרקע פנויה, במעלה-אדומים הוא ישעון חשוף".

לגופם, טוען שמעון — „מבחינתם אותו, על-פי הגדרתו — כי ארץ-ישראל כולה שלנו, ואינני מוכן להשלים, שממשלה יהודית תגביל התיישבות יהודית בחלק מחלקי ארץ-ישראל, כל שכן בפריצה האוחת הבלתי-נמנעת על-ידי הקשת הרחבה הסובבת את ירושלים".

דן, יליד ירושלים, פשוט כאהב בגופי הציונות, הנושמים את מעלה-אדומים: „מעלה-אדומים הוא חלק בלתי נפרד מזכרונות הילדות שלי".

גלי, חברת „המרכז החופשי", רוצה להתיישב במעלה-אדומים, משום שאינה מאמינה, כי בעתיד נראה לצדן יושב הערבים עם באום יהודי בכורם הערבי, ובין אם נחזיק בשטחים או נוותר עליהם, הסכסוך העמוק יחייב את מדינת ישראל להתחזק, להתגבר וליישב את כל חלקי ארץ ישראל. „הייתי מוכנה להשתתף ביישוב כל נקודה ביהודה ושומרון, אבל היה מביאותי כיוון אותי למעלה-אדומים. בניגוד ממשלת ישראל תוכנת הולכים שלמים בלב ארץ-ישראל, ואילו מעלה-אדומים נראה כי חלום קרוב למימוש. עכשיו באה הממשלה ואומרת שמותר לחלום, אך להתיישב אסור. אפילו במעלה-אדומים".

בתור הפיזור והפצרה הזה, בולטות המיזכבות המאפיינות, המוסכמות על כל פלגי המאמינים של גרעין מעלה-אדומים. אומר דובר הגרעין, שמעון קרש, (45), בוגר לביולוגיה במקצועו: „הגרעין המלכד הוא הקמת בית בספר הירושלמי. מילוי החלל הריק בעורפה של ירושלים. התיישבות עצה על צרכים בטחוניים לטווח רחוק: צבא, בתמכה, בפקודה. אבל עד היום, לפחות, מוסכם על הכל, שמקום מיושב איננו נעזב".

עובדות בשטח

מוסיף חבר המזכירות, אלי רז (28): „איש באיתני אינו רוצה בתהרת ירושלים המזרחית. התנוה היא, כי ממשלת ישראל מאותת בבהירה זו. לפיכך, אנו משוכנעים, כי לא די בהצהרות מילוליות ויש לקבוע, במהירות, עובדות בשטח די ליישב את הספר הירושלמי. עם הקמת יישוב עירוני, או חצי-עירוני, הרי, במרחק 15 ק"מ ממבואותיה המזרחיים של הבירה, יוצק מרכז התיכון מירושלים אל מעלה-אדומים".

בעיני חברי הגרעין מצטיירת המדינה של „פרבר ירושלמי" למתנה. הרחק מכאונה ומהומה של העיר, עם בתים דו-משפחתיים טובלים בירק ובשפי צור.

„הממשלה, כפי שהוצהר לנו בימים האחרונים" — אומר קרש — „איננה שונה, כנראה, למטרותיה שלנו. „מה שמצעידי לעיניה, הוא מחנות עבודה, בעל אפשר זמני, שניתן לפרקם, לקבלו ולסלקו, כבל שידרש". משום כך, כבודים הוא והביטן, מוכנה הממשלה לוותר על מניע אנו-התיישבותי גדול, הנבלי לה מן המוכן ובחיק ללא-תקדים — ולהפ-

דובר המתנחלים שמעון קרש
„עושים לנו קבורת חמור!"

נות לו עורף, גרעין מעלה-אדומים מפריע לממשלה: „הממשלה היתה רוצה, ששפום ניעלם, כנראה, שאנחנו מזכירים לממשלה יותר מדי, את מבוכתה ואוזלת-ידה, ואת אי-רצונה להתלכד מאחורי קונצנזוס לאומי, אפילו בנושא שהוא בנפש כולנו. לכן מתייחסת אלינו הממשלה כאל מיטרד. היא מוכנה לוותר על מאגר אנושי גדול ובעל מוטיבציות חזקות, המוכן לקורבנות אישיים כדי להגשים את שאיפותיו. הממשלה הודיעה לנו, כי אנחנו לא נחוצים לה".

חברי הגרעין מאמינים, כי גורלם המספרי הוא כפול לתנועת התנחלות בתקופתנו: ראשית, שגרעין בלתי-מפלגתי מהווה אבן-שואבת לשכבות רחבות בציבור, ומלכד את הגרעין הכללי לאומי, הבל-מפלגתי. שנית, ההכרה כי שאיפה ומטרה כלל-ישראליות מחייבות אחדות.

אחרים טוענים, במרירות, כי דווקא אמונה זו, דווקא העבוי הפוליטי,

הא בעברי הגרעין, המתיישבת בישראל, הוא פונקציה של זרמים, אינטרסים והסו"כת פוליטיים, הזו מיוצגים בממשלה. עיון ברשימת מאות חברי הגרעין, רובם משפחות צעירות, מלמדנו מה רב ערכו של הגבס האנושי, שאותו דוחה הממשלה מעליו והוא מותרת.

סנדלרים ומשפטנים...

תוך המשפחות — לשכבותיהן החברתיות והמקצועותיהן — אשר הביעו נכונותן „לעזוב הכל" ולהתיישב במעלה-אדומים בכל-תנאי, מהווה כידגם תיפקודי שלם של אוכלוסיה: סנדלרים ומשפטנים, שוטרים ומהנדסים, שרברבים, ורתכים, הנגרות, ואחיות, חקלאים ואנשי מינהל, ברזלנים וכימאים, חייטים ודיפלומטים, כוהרים וסוציולוגים, סטודנטים ומורים, גננות וקציני צבא, מורים וסגנים להשבחת, פועלים ומשקיעים.

עוד ב-19 בנובמבר, אשתקד, התחברו קבוצות המועמדים להתיישבות במעלה-אדומים — שהתקיימו, עד אז, הודעים ארוכים בנפרד — בברוך בשיאי ישראל לשבר, „יד ביד", והכריזו על מיזוגן לגרעין מגובש, בלתי-מפלגתי, הוקמו מזכירות ומכירה פעילה והרבעה גבעה גבוהות לצלות להתיישבות בכל מסגרה הנהלתית שתאושר על-ידי הממשלה. הגרעין קרא לממשלה לקבל כוח ההחלטה על הקמת עיר במעלה-אדומים ולהרד הקמת מבני המגורים הראשונים במקום.

חמישה ימים לאחר-מכן, ב-24 בנובמבר, פירסמה הממשלה את החלטתה, הכהודעלת: „במעלה-אדומים יוקם איזור תעשיה ובעיתו דיורה לגבורי העובדים שיועסקו בבקום. ההחלטה היתה מעורפלת בתחבה, היא מהנה יותר מעבורדת. כאמור המגורים, השתחרה והמחלוקת שנישת שולחן הממשלה, ואשר פורים במבנה ביריבת הממשלה ותכנון בתווך: להקים יישוב יהודי במעלה-אדומים; אולם השר גלילי, שיבצע באמצעות פונק, שהעביר אליו, כי הממשלה מבילא הולכת לקראת פריסט, כאי להגיע גחו-הצעה הדשמעי עבוה בעבעם.

ההדלפות סיפרו, כי מלבד שר החוץ, ב-ראשר, ויקטור עם הב, הצביעו גם שר השיכון, אברהם עופר, ושר המסחר והתעשייה חיים בר-לב — נגד הקמת שכונת מגורים במעלה-אדומים. הצבעתם של שר הבריאות לא בזיכה הפיכה היתה, או הצבעה של ההחלטה. השלילית של שרי השיכון, והמסחר-ותעשיה, שסכסכו רעת בטיפול בפרוייקט — שיכוני עבודים. קרוב לחודש, כמבאן גבעה עקיפת הנוהל המקובל: שלב התכנון והביצוע של התכנית לא הועבר, כנהוג, מלכתחילה לידי שרים אלו, אלא

עבודות עפר במעלה אדומים: „התיישבות או מתנה עבודה, „בלי משפחות וילדים"

נמסר לידי שר החקלאות, אהרן אוזן, השר הממונה על מינהל מקרקעי ישראל.

חברי הגרעין היו הקוות בהבטחות, שרים רבים להם, כי נוסח וחיר, לצורכי שלום-בית בממשלה, איננו צריך להרתיעם, וכי מן הרגע שתפרסם הממשלה את ההחלטה, יקבלו את כל הסיוע הדרוש למימוש שאיפותיהם, ובמעלה-אדומים יונחו היסודות לנקודת התיישבות יהודית.

עם התפרסם החלטת הממשלה, נשלח, מטעם מזכירות הגרעין, מכתב אל השר גלילי, ובו, בין השאר, מסרו לו כי 173 משפחות, לרבות 211 ילדים ו-93 רווקים ורווקות, מתוך כלל חברי הגרעין, הביעו נכונותם ורצונם לצלות ולהתיישב מיד, והמבאי כגורים ארעיים באישור הממשלה. הם ביקשו פגישה עם השר.

גלילי „שמח על ההחלטה"

ב-16 בדצמבר (1974), השיב השר גלילי למזכירות גרעין מעלה-אדומים: „...אני שמח על החלטת הממשלה ביום ה' ה-24 בנובמבר-74. הנושא נתון לטיפולו של אלוף (מיל.) כ. זורע, ואני משוכנע כי הוא עושה בנושא באורח נמרץ. אני בטוח, כי הוא זה יקר ביותר יקום בבקום כמנה עבודה, מכתב הממשלה כפקיד על הביצע של שר החקלאות, ה' א. אוזן ובצורה אגבשבם לבנות אליה. כל אישה שהדבר נוגע לביצוע הממשלה. לא בנאחד לנשוא כה אדם — השופט הוא בידי המסיבה להתיישבות של ההסתדרות הציונית. אני אוסיף לנזה את הניבא ככל שאבל, במגמה להחיש פיתוח במעלה-אדומים".

מכתבו של השר גלילי היה הבלתי המבחי הגרעין, שהפנתם אל שני השרים במכתבים, יצרו קשר עם

צוות ההקמה: אברהם שדה, מנהל הפרוייקט מטעם חברת „עמידר", חברת-בת לבניה של מינהל מקרקעי ישראל (כש. החקלאות); יעקב אייגנ; מנהלת הסיבת ההתיישבות בהסתדרות הציונית (הסוכנות); גבי קריין, האחראי להיכון איזור המגורים כמטם חבל השר של התהליכה להתיישבות (הסוכנות). במהלכית דצמבר הגיש יעקב אייגנ למנהל מקרקעי ישראל — על פי בקשתו — הצעת תקציב בסך שלושה מיליון ל"י, להקמת שכונת מגורים זמנית — מבנים יחודים-דיור, תשתית ל-מאה יחידות, לרבות מבני ציבור גן-ילדים, מרפאה, בית-כנסת ומבני מלאכה זעירה להתעסקה ראשונה בר מקום, אשר יוקצלו כיחסת המתיישבים.

ב-23 בדצמבר והכנו חברי מזכירות הגרעין לפגישה עם יעקב אייגנ ועם הקבלן אבנר ארליך, ידיד מרכז הקבלנים בתל-אביב, שעליו הטילה הסוכנות ההתיישבות את ביצוע הקמת שכונת המגורים. לאחרת סיגר יעקב אייגנ מכתב אל מינהל מקרקעי ישראל (חברת „עמידר") ואל חבל ירושלים (הסוכנות). המכתב נושא 24.12.74 נושא את הכותרת „מעלה", ומפרט את המבנים, אינסטלציה, חשמל וכו' שיוכנו מיידית, כולל מחירו של כל פריט.

אייגנ פנה אל מזכירות גרעין מעלה-אדומים וביקשם לשגר את נציג הגרעין, שיצטרף לצוות ההקמה. יעקב פינק, שנודע בן 23, שעלה מאנגליה, מרכז מזכירות הגרעין, התמנה כתפקידו, לחבר צוות ההקמה, ללא שכר, ונוהל להשתתף בדיוני הצוות.

„הישלו אותנו, מסכי אותנו באף, וכשהוא יודע הנהלת הסוכנות, פנחס ספיר, מאמריקה, והי"ל יוסף אלמוגי יעריך אירגון את ראשי עיירות הפיתוח, קמה חזית סוכנותית-ממשלתית נגד תכנית מעלה-אדומים והגל התגלגל מאיתנו בביניית הילולי" — אומר פינק.

צוות ההקמה, כולל הקבלן ארליך, נפגש לדיון ב-2 בינואר, והמשתלמות הפעלו על הכתב:

1. הוכם לבנות 10 יחידות בשלב ראשון, בגודל 50 ממ"ר. 2. תכנית המוגמר תכלול 100 יחידות, כאשר בשלב א' יהיו 35 יחידות של 50 ממ"ר, 15 יחידות של 64 ממ"ר, בית כנסת, 3 מבני ציבור, סככה לנגריה ומסגריה. 3. ביצוע העבודה יעשה על ידי הקבלן ארליך: בתים, גידור, חשמל וחיבור הצנרת גלד. 4. היכנון יבוצע על-ידי גבי קריין: ביוב, הכביש. לאחר תיכנון ייבדק אפשרות ביצוע מקביל, או מהגרעין או הקבלן. 5. תכנית המים יבוצע על-ידי חבל ירושלים.

מיון ע"י סוציולוגים

עותקי הסיכום הועברו, בין השאר, לא. שדה, מנהל הפרוייקט, מטעם חברת „עמידר" של מינהל מקרקעי ישראל.

בירין מן ה-2 בינואר, השתתפו שניים מחברי הגרעין, יעקב פינק ואלי רז, ושניהם נתבקשו לתת דעתם בדבר על נוהלי האיכלוס של 50 היחידות הראשונות — לסוף החודש פברואר. צוות סוציולוגים, הרשומים כחברי גרעין מעלה-אדומים, ביצוע עבדות קריטריונים — שלפיה דואגים, במשך חדש ימים, מאות כאנשי הגרעין הרשומים כמוכנים לעבור להתגורר במעלה-אדומים מיד. בתוך לכל אנשי הגרעין, נמסר, כי מדובר בעליה על הקרקע בתוך 30 עד 50 יום, התנאים ההתחלתיים קשים, כאשר, על-פי הסיכום עם צוות ההקמה, יהיו כולם רק בעצים להמשיך בעבודתם הקבועה בירושלים והרוב המכריע יצטרך לפרוש מעבודתו ואף לרדת בהכנסותיו, כדי לעבוד בהקמת העבודה החדשה במעלה-אדומים. שלוש מאות מחברי הגרעין התייצבו לראיונות.

לאחר מיון הבראיונים, הוגשו לידי מר יעקב אייגנ כהסיבה להתיישבות, שתי רשימות מוצעות: 50 רווקים ורווקות שאכלסו 8 יחידות דיור; 30 משפחות למגורים זמניים, ב-18 מבנים, שיחולקו על-ידי מוצרי הצוות. הרשימות אושרו.

בראשית ינואר הגיש כאמור פינק את תקציב הביצוע לפרוייקט: 7 מיליון לירות להקמת איזור התעשייה; 3 מיליון לירות למגורים. וב-13 בינואר, בישיבה בהסיבת ההתיישבות של ההסתדרות הציונית, הוכם לאשר את התכנית לאור ההערות כדלהלן: 1. התכנית תתואם עם אדריכל ציבוי, בכל הקשור להתייחסות לאזור התעשייה. 2. יש ל-

הכנם עם עבודות עפר שמטרות בהן לאפשר מערכת דרכים עם הובלת אבנית. 3. ההכנית תועבר כמכ"ל הנגמ"ר להתייחסות הגורמים המנהסי התשתית (מים, חשמל, ועבודות עפר) על מנת שיכינו כפתיס. 4. בנוגע לבית יש להכין פרטים מלא ולהראות את דעות של כל הגביית הקמתה הרבורים, אישום המבנה הקמתם. ביוב. 5. הכנית המערכת התואם עם מכמ"ל הנגמ"ר לתכנון ההתיישבות. 6. אנא בניה, הקציב הדרך פעולתי יל בשלב. כאמור יחולי.

כתגובה הסיבת ההתיישבות תכנית כיוהאר לאיתור המגורים, מפת אתר הבנייה, הופיעה גבעת גורים, במרחק שני קילומטרים צפון-מזרחית לאיתור התעשיה העוד. על המפה סומנו מבני הפיגור, יריק, מגרשי חניה, מגדל מים, יחידות דיור, כשמספר הראשונה בו בקווים מודגשים. התכנית ע"י מנהל הפרוייקט, אברהם, העוברה למסכל לאישור.

בנבחות היה שדה ואייגנ, הקבלן ארליך לחברי מזכירות גרעין להכין חמשים חברי גרעין בעה ימי עבודה, להקמת המבנים הרועיים, „איסגנג", ניזור, מגורים. — החל ב-20 בינואר, התה שנקבע להקמת, המנה בין „עמידר" (מינהל מקרקעי ישראל) הקבלן.

אגודה עותומנית

הגרעין הכין את פלוגת העבודה, בגורש, חבר הגרעין, אורי קציתון בשדה התעופה צבורה, אושר ידי צה"ל לשבש במשך התמנת עבודות. חבר הגרעין מטום אם גרעין עלי-ידי מזכירות הגרעין. קבלן ארליך להתפקיד מנהל צוות מה. ועשרות חברי גרעין אותם לי הוקשות ללא-תשלום מכ עבודתם.

לפי דרישת היועץ המשפטי והסיבת להתיישבות נרשם אצל רושם האגודות כאגודה בית, „אגודה מעלה-אדומים" והסיבה להתיישבות הודיעה, המתיישבים המועמדים להתמש על אנה הסטנדרטי המקובל בהתנ... ליום ה-21 בינואר, זמן אישנ, בה להתיישבות, את מנהל הפרוייקט שדה ואת הקבלן ארליך, כדי היכם על החוזה.

אולם שדה, שצריך היה עיכו את החוזה מטעם חברת „עמידר" בא לפגישה, משום-מה, בלעדיו.

סיפר יעקב פינק: „בפי שדה הסבר סכבי, הוא הבית, יוקשר עם הקבלן כדי לחתום החוזה ולאפשר הזמנת מבני וקבע את יום א' ה-27 בינואר, העליה על הקרקע לביצוע העפר הגידור. למחרת צילצלתי לקבלן ארליך, וחבר שוטה לא קשר אתו. כשאנו את עדה התא אמר לנו, כי דוחה את החוזה ליום חמישי.

סעיף ה„מגורים נעלם..."

ביום חמישי יצא הגרעין כפי שנודע לנו, באלן הולך לצכב את התחימה על החוזה. אל וחשב באמצע, לקבל אישור מיליון וחצי ל"י לרכישת המבנים ראשונים והקמתם — ומדיעו כי התקציב בן עשרה מיליוני מיועד כולו לתעשייה, ולא לגמר הורע סעה, כי בהצעת התקציב הוקצו שלושה מיליון לירות למגורים, החשב עמד על דעתו, כי בתקציב מעלה-אדומים, סעיף לאיזור מגורים, וכי עשרת מיליוני הלירות מיועדים לאיזור תעשיה בלבד.

על התלעות, ה„פירסומי" בסעיף המגורים סיפר יורם ארלד, הכבי על קדם והשקעה של גרעין מעלה-אדומים: „פניתי אל שדה, שהוא חבר ועדת ההיגוי הבינמשרדית מעלה-אדומים, ושאלתי מה קרה. סיפר לי, כי שר המסחר והתעשיה בר-לב, חסל, וסף על המגורים במעלה-אדומים. כאשר בר-לב בוועדת היגוי, כי שלושה תוך עשרת מיליוני הלירות למגורים, טען, כי לפי החלטת הממשלה התקציב בסך 10 מיליון, מיועד כולו להקמת איזור התעשיה ואין ל... ריש שום חלק ממנו להקמת בתי מגורים".

הכימנה הבאה: יו"ר הנהלת הסוכנות, מר פנחס ספיר, הורה לנוסד התיישבות למשוך ידיה מפרוייקט

(סוף בעמוד 29)

לאלה שרוצים להבין יותר בנושאי האמנות העכשווית

נפתח מחזור 2. עם תוכנית ליסודים חדשה ומורחבת.

לא פעם בוודאי חשבת, שרק במסגרת אוניברסיטאית תוכל להרחיב את ידיעותיך, להעמיק את השקפותיך והוויותיך ולפתח את רגישויותיך בתחומי האמנות השונים. "הסדרה למפגש עכשווי עם האמנויות" מעמיד לרשותך היום את הכלים למימוש רצונות אלה בסדרות של הרצאות ברמה אקדמאית. הדגש יושם על יצירת בית ספר: הסדרה מבקשת לשקף את התמורות שחלו לאחרונה באמנויות השונות ובחקר האמנויות. השיחות וההרצאות מופנות: לשוחרי אמנות אשר מעוניינים בהתעסקות סדירה ועניינית בתחומי האמנות, אולם אינם פונים ללימודים אוניברסיטאיים. תלמידי תיכון, וסטודנטים המתעניינים בתחומים אחרים בנוסף לתחום לימודיהם הספציפיים.

10 הסדרות השונות לבחירתך: (כל סדרה כוללת 12 פגישות)

הגיאומטריה באמנות המופשט בארכיטקטורה - רן שחורי
אפני התבונה באמנות העכשווית - יאיר גרבוז
היסודות האמנותיים של הקולנוע - נחמן אינגבר
יהול התרועי הקולנוע הצרפתי בשנות החמישים והששים - אורי קליין
יסודות ותהליכים במוסיקה החדישה - יוסף בר חיים
עקרונות יסוד בלשון המוסיקה - רן אוספרובסקי
הדרך לספרות זמננו: פרוסט, ג'ויס, ת. מאן וקפקא - יורם ברונובסקי
עיונים בספרות הסדרתית בעולם - ד"ר גבריאל מוקד
מלודיה, תקשורת ויצירה - ד"ר ישעיהו ניר

12 הפגישות שתוזמנה בכל סדרה תתקיימנה פעם בשבוע בשעות 18.30 עד 20.00
תחילת הפעולה: 4.3.75

שיחות
מרכז למפגש עכשווי עם האמנות
ליד האוניברסיטה לכללה ולמדעי החברה
מקום המיסוד והכתובת להרשמה: תיכון חדש, דרך חיפה 61, טל. 45 33 17 תל-אביב.
המשרד פתוח בימים א' עד ה' בין השעות 16.00 עד 20.00
לקבלת פרוספקט נא לכתוב אל ת.ד. 17054 תל-אביב, עבור מס. 10

יעקב שדה ● פרי פורים

יפה הנרדמת התעוררה סוף סוף וקמה ● ופרובינציית ישראל שוב מתפשת איזו דראמה ● בלי מיסננת, בלי פרופורציות, בלי ביקורת עצמית ● מתגמגזת מתמעטת ופוחתת התדמית ● רימון תורן, השוד הבא, שביתת מחזור, מרעל השוב ● כמישדר לא מסונכרן שוב מוקרנים חוזר ושוב ● קשה לארץ קטנטנה להתעלות על עיניה הקטנטנים ● אך איפה מטעני־הנגד, איפה הם הנוגדנים?

ככלות הכל, נדה ונתוודה אם גם בלאט ● רצינו להקים מקלט בטוח, הקימונו רק מקלט ● אין טענות; משה אולי תעה והרצל קצת איחר ● ומי שלא נאה לו שיבחר מקום אחר ● (על מנת להיעלם או לחזור בעוד שנים ● אם בגופו שלו, בגוף בנים או בני־בנים) ● אך לפחות מותר לשאוף כי במקלט הלא־כל־כך בטוח ● תשגשג לה התרבות, ותפרח תידום הרוח.

ואף שאין לתלות תקות רבות בממשלה ● שתשפיע רוב תרבות על ימינה ועל שמאלה ● לפחות אל תהפוך את מכשירה המקרין מין מכבה־משותף אחיד ● למפלצת טלוויזיה ממש אנטי־לימודית ● בעל הבית! הקרנאוואל אשר שידרת בפורים ● היה שיא התפלות, לשווא יהיו הכרכורים ● לא איכפת מי שם היבר, ביום, רקד שיחק באנן ● מי שהתיר את המשדר — פושע־תרבות לדראון ● שדרו סרטי־יבוא של אלימות וכל מין פשע ● מילא, המבול לא שם שום קץ לגילויי זדון ופשע ● אך נוכח כשלון ודיקנות בתחום מקור ושורשים ● מה טעם כל המאמץ, כל הקורבן, אם הפרי פרי־באושים?

שבעת ימי התרדמה של הנערה מדימונה

הורדמה וכך התעוררה יפה סויסה

שלמה גבעון

...יק האבן של משפחת סויסה בדימונה שו־כן מאחורי המאפיה. זהו אחד מכמה עש־ם ישנים ששרדו ב־מ,,ימים ההם", מ־ובראשית, כאשר חר־ הבתים הראשונים, ולו את החלטתם ה־ול ראשוני התושבים ורש באדמת הלס של

משפחת סויסה צנוע ב־צנע. דלת הכניסה חור־ והגינה חסרה יד מטפ־ תוך הבית — הכל שפיר: ר; וזר אורחים באה ו־א על כל אבזריו. לשו־ סויסה — ששה ילדים: ם ושלוש בנות. בת ה־ם נולדה לפני 8 חוד־ הבכור — פנחס — מש־

...א ואמא ...ל יפה"

...קרתי השבוע בבית משפ־ בדימונה, מצאתי שם רק הילדים וקרובת משפחה ...גה למלא את מקום האם ...כי הבית הילדים. ...בא בבית־החולים בבאר־ ...שדה לנו האשה הקטנה, והיא מחזיקה בזרועותיה בת 8 החודשים — הם מיטתה של יפה בבית־ לא יודעת מתי הם חוז־ הלילה, אולי מחר בבו־ ...מת יחזור הלילה, כי הוא לעבודה בפוספטים...".

שבוע ימים נקרעה שול־ אשה נמוכת קומה, גמו־ת, שהמלים קולחות מפיה בין חובותיה לבית ו־ לבין רצונה להיות ליד ת 16, המאושפזת בבית־ ר־שבע, לשם הובאה ב־ יפול הרשים והמעולפת לפ־ מסיבת פורים עליזה, ש־ מידי בית־הספר התיכון ליהמן בדימונה.

...רה תלמידים ...נטר

שבה השתתפו כמה מאות בית־הספר, נערכה בחדר וות, שהיה מקושט חגיגית, הפורים. היו שם תלמידי יא וי"ב. מספר הערב מרתק, שהתלמידים ציפו עיניים שבורות רבים: הר־ נט אבי־שלום דרורי, ב־ה מופגנות מה אפשר לע־ אום באמצעות היפנוזה. סיבה הופגנו על־ידי מר דרורי עשרה תלמידים מ־ ות, ביניהם גם הנערה יפה ית י"ב, הלומדת אופ־ ז התכוננו תלמידי התיכון שת פורים עליזה. אך לתל־ סויסה העיד הגורל ,,בי־ אחר: עוד באותו לילה ה באמבולנס של מגן דוד ת־החולים המרכזי בבאר־ ם שלא יכלה להיוולד ממ־ זה ולשוב להכרה מלאה. משבוע ימים שכבה יפה במחלקה פנימית ב' בבית־ באר־שבע, כשעיניה עצו־ ך רוב הזמן. כאשר הן קן נעוצות בתקרת החדר. ית צמודות הצינוריות הד־ ימות את האינפוזיה לווריד־ אינה משיבה או מגיבה סביבה. ליד המיטה ניצבים יב והאח הבכור, פנחס, ש־ שה מיוחות מיוזדהו הצב־ אובדי עצות. אינם מבינים ספק אם הם יורדים לסוף של הרופאים, האומרים ש־ אה להם לקחה בתם יפה ב־ היסטרי גרידא".

היפנוזה, ופינוזה"

כל הדיבורים האלה? אני נה! היפנוזה שמיפנוזה! יפה ילדה טובה, אף פעם לא שום דבר. היא הלכה לבית־ היתה תלמידה טובה. רק פעם פני חודש בערך, לקחו אותה חולים. היו לה בעיות בדרכי יומיים לא יכלה ללכת לבית הרופא שבדק אותה אמר, כל ההרגשות. בדיוק באותו זמן בא שלה חולה בשפעת. הוא בית עם חום גבוה, קיבל תרו־ קות ועכשיו, ברוך השם כבר אבל אמרו לנו שאולי זה השי־ ל הילדה. לקחו אותה לבית־ הפגרי יומיים התוידו אותה ".

עשיתי לה שמלה בידואית..."

שולמית סויסה, אמה של יפה, בהתרגשות רבה, בליווי תנו־ ידיים ודות: כך שמחה לקראת המסיבה ב־ ספר. באותו יום הלכה לעשות בית לשבת. היא אמרה לי, ש־ לה את השמלה וכשתחזור כבר תתלבש ותלך לבית־הספר.

יפת סוויסה עם אביה, זמן קצר לאחר שהתעוררה מהתרדמה הממושכת

עשיתי לה שמלה בדואית עם רקמות יפות וטבעות, משהו יוצא מהכלל. יופי של שמלה. גיהצתי אותה ו־ הכנתי הכל. כשחזרה, עזרתי לה להת־ לבש. היתה יפה מאוד. הסתכלנו עליה בחיבה. אחר כך באו כמה חברות שלה ולקחו אותה לבית־הספר. אחרי כמה שעות הביא אותה מישהו הבי־ תה. אני חושבת שאלה היו חברים מהכיתה שלה. הם אמרו שהמהפנט אמר להם לקחת אותה הביתה, כי היא צריכה לישון. מחר תתעורר ו־ תקום בריאה ושלמה. אני תיכף ראי־ תי שמשהו לא בסדר עם הילדה. היא לא דיברה לעניין, סובבה את העיניים והלשון שלה היתה כאילו תקועה בפיה, בלי יכולת להזיז. זה היה דבר נורא. תיכף לקחנו אותה למגן דוד אדום. שם נתנו לה חמצן. ד"ר סמטון, הרופא התורן, אמר ש־ אין לה כלום. אחר כך הזעקנו את הרופא התורן בקופת חולים, ד"ר פלנדרה. יפה אמרה שכואבת לה ה־ בטן. הדוקטור אמר שכדאי לש־ לוח אותה לבית־החולים...".

מר מנחם שכטר, מנהל בית־הספר, סיפר לנו, שאת עניין מופע ההיפנו־ זה יזמה מועצת התלמידים של בית־ הספר והיא אשר הציעה להזמין ל־ מסיבה את אבי־שלום דרורי, באמ־ צעות אמרגנו בבאר־שבע דב עילם. תמורת ההופעה שילם בית הספר 1150 לירות.

■ מה קרה בעת המופע

על פי העדויות שליקטתי סביב מופע ההיפנוזה נראה, שערם לתקלה שאירעה למהפנט דרורי עם הנערה יפה סויסה, התנהל הכל כשורה. תל־ מידים שפגשתי השבוע בבית־החולים סיפרו, שבסך הכל היה זה ערב בהנה, מעניין ומשעשע.

המהפנט דרורי הצליח ,,לשכנע" — באמצעות היפנוזה, כמובן — את התלמידה צגת זאבי, הידועה כשונאת את מקצוע הגיאוגרפיה, שדווקא העי־ סוק במקצוע זה, הוא התביב עליה במיוחד...

■ המהפנט הציב רגלו על בטנה

תלמיד אחר ביקש ממר דרורי ש־ ישפיע עליו באמצעות היפנוזה להיג־ מל מעישון סיגריות ומר דרורי עשה כמבוקשו. לא נודעו עד כה תוצ־ אות ה,,טיפול" הזה.

בסך הכל הופנטו על־ידי מר דרו־ רי 10 תלמידים, שנבחרו על־ידו מתוך 16 תלמידים שעלו על הבמה.

כאשר הגיע תורה של יפה סויסה, הציב מר דרורי 3 כסאות על הבמה וביקש מיפה לשכב עליהם. בהיותה מהופנטת הוציא מתחתה את הכסא האמצעי, באופן שהנערה נותרה לש־ כב על 2 כסאות בלבד. היה זה תרגיל שכולם עקבו אחריו בנשימה עצורה. לאחר מכן פנה מר דרורי אל הנערה ואמר לה: ,,עכשיו הגוף שלך קשה כמו פלדה, מתוח וחזק, ואת תוכלי להחזיק אותי בקלות...".

כדי להמחיש את דבריו, ביקש משני תלמידים שיתמכו בו ועלה ברגלו על בטן הנערה. לאחר מכן שאלה: ,,איזה משקל הרגשת?" תהי־ לה. אמרה יפה שאינה יודעת. לאי־ חר הפצרות נוספות הסכימה לאי־ שר שהרגישה משקל פחות מקילו־ גרם.

■ גירסת אבי־שלום דרורי

מר אבי־שלום דרורי אמר לי הש־ בוע בבית־החולים בבאר־שבע, בטרם נסע לתחנת המשטרה בדימונה, למ־ סור את גירסתו, שאין כל ספק בדבר שהעיר את הנערה בתום התר־ גיל ההיפנוטי. אך, הוא לא יכול היה להסביר את פשר התופעה המוז־ רה כיצד זה אירע שיפה עדיין שרויה בתרדמה היפנוטית, כשבוע ימים לאי־ חר המופע.

,,מישהו הסב את תשומת ליבי ש־ היא עדיין רדומה — אמר לי מר דרורי — ביקשתי לחפש אותה ב־ תוך הקהל ולא מצאתיה. אחר כך נאמר לי שלקחו אותה הביתה וחשב־ תי שהעניין בסדר...".

תלמידים שנכחו במופע מסרו גיר־ סה שונה בתחנת המשטרה בדימונה. התלמידה דליה חנה סיפרה, שכא־ שר הסבו את תשומת ליבו של מר דרורי למצבה של יפה, הוא אמר שאין מה לפחד. היא פשוט זקוקה לשינה ולמחרת בבוקר תתעורר ללא כל בעיות ותשוב למצבה הקודם, עם חיוך מקסים ומתוק על פניה...

אלא שיפה, אשר הוחשה עוד באו־ תו לילה לבית־החולים בבאר־שבע, סירבה להתעורר למחרת ונשארה ב־ תרדמה היפנוטית עמוקה למשך 6 ימים ולילות נוספים.

כל נסיונותיו ומאמציו של מר אבי־ שלום דרורי, להעיר את הנערה מ־ תרדמתה, עלו בתוהו. הוא הוזעק ל־ בית־החולים בבאר־שבע, מיד כשה־ רופאים עמדו על מצבה של הנע־ רה. הוא נענה והגיע, אך נאלץ לנטוש את הנערה ללא שינוי ב־ מצבה.

■ רק ביום השביעי

רק ביום השביעי לתרדמתה של יפה, החליט מנהל בית־החולים בבאר־ שבע, פרופ' יוסף שטרן, להזעיק את המומחה לפסיכיאטריה, ד"ר מר־ דכי קליינהאוז, מנהל המרכז הקהי־ לתי לבריאות הנפש של משרד ה־ בריאות במחוז תל־אביב.

ד"ר קליינהאוז, שעשה רבות ב־ מלחמת יום הכיפורים בטיפול בחיי־ לים שנפגעו בהלם קרב, מכהן גם כיו"ר האיגוד להיפנוזה רפואית. הוא הסתגר עם הנערה המהופנטת ולאחר 3 שעות של עבודה שיטתית קשר עימה את הקשר הנפשי הדרוש כדי לחלצה מזרועות התרדמה ההיפנוטית הממושכת.

■ חיוך מאושר

יפה חייכה חיוך מאושר מאוזן לאו־ זן. הדראמה באה אל קיצה ב,,הפי־ אנד" מפתיע, שהיה רצוף חיבוקים ונשיקות. כולם התנשקו עם כולם. תחילה עטו ההורים על בתם וכמעט מעכו אותה תחת כובד משקלם.

,,זה נס, באמת נס מהשמים — מילמלה גב' שולמית סויסה — איפה הדוקטור, איפה הוא?...".

היא ובעלה אליהו, ניתלו על צוא־ רו של ד"ר קליינהאוז ונישקו אותו בחיבה שעברה על גדותיה. שבוע ימים ציפו לרגע זה. יומיים קודם לכן רדפה גב' סויסה אחר המהפנט אבי־שלום דרורי, במסדרונות בית־ החולים, הטיחה בפניו: ,,הפעם נכ־ שלת, אבל אני רוצה את הבת שלי בחזרה, כמו שהיתה קודם...".

הנה החזיר לה את הבת, בריאה ושלמה ואפילו מחייכת. שעה קלה לאחר שהתעוררה כבר ישבה יפה ב־ מיטתה והחזיקה ביד צרור עתונים שבהם סופר על פרשת תרדמתה ה־ היפנוטית.

■ הבטחה לד"ר קליינהאוז

ד"ר קליינהאוז חייך כלחתנות בעת שנפרד מיפה: ,,נו, מילא, את כבר קוראת עתונים — אמר לה — לא חשוב, העיקר עשי כפי שהבטחת לי. עליך לשכוח מה שהיה ואסור לך להבא להיות מהופנטת, בלי שהס־ כמת לכך במפורש...".

,,אני מבטיחה לקיים מה שביקשת", אמרה יפה.

מעניין, שהמקרה עורר רק התעני־ נות מועטה בדימונה. אחד הבודדים שגילה עניין בנושא, היה הח"כ ז'אק אמיר, הממונה בתוקף תפקידו כחבר מועצת עיריית דימונה, על תיק החי־ נוך בעירייה. הח"כ ז'אק אמיר הינו גם חבר מועצת המנהלים של בית־הס־ פר התיכון מקיף ע"ש ליהמן. הוא אמר לנו, שיש מקום לבדוק את כל הפרשה מבחינת החוק ובדעתו ליזום בדיקה כזאת.

גם ראש עיריית דימונה, ערמון לרדו, אמר שימנה אדם מיוחד שיב־ רר את פרטי המקרה ויגיש לו את ממצאיו.

,,לגבינו נסתיימה הפרשה בצורה המניחה את דעתנו מבחינה רפואית. אני יכול עתה לומר, שטוב שהתע־ קשנו לטפל בנערה במחלקה הפני־ מית בבית־החולים וטוב שהטיפול נס־ תיים במחלקה זאת — סיכם מנ־ הל בית־החולים, פרופ' יוסף שטרן.

באל־עריש - אחר ה,,מבול"

החיים בבירת סיני חוזרים למסלולם אחרי השטפון הגדול אך שאלת מימון השיקום עדיין לא נפתרה

אחרי השטפון הגדול — בדואים שסוכותיהם נגרפו מקוששים עצים למדורה ונושלים אדמת סחף פוריה לטיוב אדמותיהם

מאת עזרא ינוב

חצי־האי סיני חזר להיות מדבר רגוע ושלו, ששמשו יוקדת מדרום מזרח ורוח צפונית קלילה חולפת על פניו. הים רגוע, ורק מול שפך נחל אל עריש — נהר מצרים — עדיין משתרעת הדלתה החדשה, הדשנה והחומה, שחף השיטפון שפקד את הנחל בשבת בבוקר.

הים כבר נוגס בדלתת הנהר שיבש כליל, ומה שיוותר יקחו הבדואים ומלוחי כפר אבו־סיגאל. בסלי נצרים גדולים ועל גבי עגלות הם מעמיסים מבוקר עד ליל את הסחף הפורה למזור בשדותיהם הבתיתיים.

באתי לאל־עריש כמעט שבוע אחר השיטפון הגדול, והמעט לא נזקקתי למסוע. העיר היתה מנותקת ארבעה ימים, אך מעיין הפעילה חמישה דחפורי ענק ועשר משאיות כבדות ל־ יצירת תוואי חדש לכביש הגישה לעיר, וכל סוגי הרכב כבר נעים בו.

הגשר העילי נגרף בשיטפון ע־ תום, הוא וגשרי המסילה הגורכים השמות, וגם הסכר הדרומי לא החזיק מעמד בשיטפון.

העיר כמתל שלשום, החשמל ש־ בוחק בשבת במספר שכונות פרעל כהקנה. גם רשת המים תוקנה ואין מחסור במי שתיה, אלא שהכל צריין ארעי. הסקר המקיף שנערך לקראת סוף השבוע על ידי צוות מיוחד, המשותף למימשל הישראלי ולעיריית אל־עריש (בתיאום עם נציג ,,הצלב האדום"), מצביע על נזקים כבדים ו־ על צורך בתיקונים יסודיים.

המימשל התארגן למשימות אלה, בשלב הראשון — בשבת והמוצרכה — בולץ להצלת נפשות, ובאמצעות חמישה מסוקי צה"ל, כלי־רכב כב־ דים, קצינים וחיילים מתנדבים, עד בני פינול ארוזי, שייחים ומבוגרי שכונות, בניני עיריה האדרום, ניצלו כ־300 בדואים אשר אגודת הזו ביום בין המתים.

● נזק במיליונים

מאות בדואים טיפסו על דקלים ומקפי מים ונצפו לעצרה על הגוו של צוק כרכר שהשיטפון הלך ב־ מים הגואים. רק המסוקים הצילו את חייהם.

בשלב השני ניתנה עזרה ראשונה לניצולים באל־עריש. ובמקומה אחד רים לאורך ערוץ הנחל, שהוא הגדול בנחלי סיני הארוך בכלל. אגן הניקוז שלו משתרע על כ־25,000 קמ"ר. עתה מתנהל השלב השלישי והממו־ שך מכולם — השיקום.

הנזקים נאמדים במיליוני לירות. נציג השרות ההידרולוגי הישראלי קבע שבמשך שלושה ימי זרימת ה־ מים בוואדי נשפכו לים כמה מאות מיליוני מעוק מי שטפונות (אגב האגירה למי שטפונות בנחל שיק־ מה, שהוא הגדול בארץ, אינו עד 3 מיליון מעוק מים). המים שטפו בתים ומאהלים, גרפו שדות מזרע בתוך ערוץ הנחל ונשאו אתם בעלי־ חיים ובעלי־כנפיים. עד כה נתגלו אחת־עשרה גוויות של בדואים, בהן שש של ילדים.

המוות בא ,,באללה" הבדואי אינו תובע פיצוי מאיש, אולם הצאן וה־ גמלים, בעלי הכנף ושדות החיטה הם נכסים ועל אובדנם הוא מבקש פיצוי מהמימשל, הרף הודעת רדיו קאהיר, כי ממשלת מצרים מוכנה להגיש כל סיוע כספי או טכני לנפ־ געי השטפונות באל עריש, מאחר שהבדואים המסכנים לא זכו לשום יחס ועזרה מצד הישראלים.

כאשר שאלתי את שייח סבאח ראבה סאלם משבט סואריקה כה בפיו על תעמולה מצרית זו, צחק מלוא פיו. הוא ישב בביס הדש, ואתו עוד חמישה בדואים, ועסק בשילוח שלוש משאיות של קמח מאל עריש אל בני השבט באזור ביר להפן.

,,עוד ביום השיטפון קיבלתי 50 שקי קמח לניצולים שלי לחלוקה מטעם המימשל הישראלי. בו ביום חולקו אלפי שמיכות לאנשי להת־ חמם. המימשל הישראלי לא רק ה־ ציל נפשות שלנו וסיכן את חייליו להצלתנו. הוא גם מתכנן תוכניות ל־ שקם את הבדואים כאילו לא קרה שום אסון".

● אוהלי אברזין

השייח סאבח שיער תחילה כי איבד 46 מתוך 250 משפחות שבטו בערוץ הנחל. עתה הוא מחפש רק 15 משפחות, שכן כל השאר התקבצו ובאו, צויידו במלבושים חדשים, ב־ צידה לחודש ימים, וקיבלו כ־300 ל"י למשפחה לקניית כלי בית ואוהל.

מספר יעקב גל, מהממונה לעניני סעד בנפת אל־עריש: ,,המימשל אינו מ־ קמץ בכספים. רק אתמול רכשתי בד אברזין בשווי 50 אלף לירות, לה־ בנת יריעות אוהלים למשפחות הני־ צולים. כל בדואי מקבל את פיסת האברזין שלו להקמת אוהל חדש ב־ מדבר".

גם ,,הצלב האדום" הוציא ממחסניו אוהלים מכובים, דמויי אוהלי צבא, הללו חולקו למשפחות הבדואים ש־ חזרו למחנות.

שבטו של שייח אלוזן — שבט ה־ מלאחה — סבל יותר. אנשיו שכנו מדרום לאל־עריש והשיטפון פגע ב־ הם בפתאומיות ובעוצמה. הכל נגרף אולם ומספר הנעדרים בשבט עדיין רב. 250 משפחות השבט נפגעו.

ראש עיריית אל־עריש, יוסף נביא אל בק, גבר כסוף שיער הלבוש אי־ רופית, דובר אנגלית ומוצאו מתור־ כיה, עסק כל השבוע בתיאום מלא עם שלטונות ישראל בשיקום נפגעי השיטפון בני עירו. בתחילה דווח, כי 260 מבין 6,000 משפחות עירו נפגעו. אחר־כך הוכיח הסקר המשו־ תף, כי מדובר רק בכ־150 משפחות. סקר מדוייק יותר קבע כי 70 דירות נהרסו, ומהן נמחו 26 מעל פני האד־ מה. מתוך 26 המשפחות שנותרו ללא קורת־גג הועברו 10 לדירות נטושות ומשפחות אחרות מצאו מיקלט ארעי אצל קרוביהן.

● מי יפצה?

המימשל הצבאי? מתכננים שיקום הבתים ההרוסים ותיקבע מדיניות של פיצוי כספי לנפגעים. קצין כסה ל־ נכסי נפקדים באל־עריש הכין תוכנית שיכון בשכירות סמלית למשפחות ש־ שוכנו בדירות הנטושות עד שתושלם בניית הדירות שנפגעו. אולם רבים מהנפגעים מסרבים להכנס לבתים ה־ נטושים בשכירות, ומבקשים תקציב לבנות בעצמם את דירותיהם מחדש. הם שומרים על הקרקע, היקרה ב־ עיניהם.

הבעיה עדיין רחוקה מפתרון, שכן טרם נקבע כי יפצה את נפגעי ה־ שיטפון. ביטוח אין, והמימשל אינו חייב בכך.

המושל הישראלי אלוף מישנה יצ־ חק שגב, אשר סיכן את חייו בהש־ תתפו בשבת כל היום במו ידיו ב־ הצלת טבועים מהנחל, לא יוכל לא להגיש את העזרה האפשרית לשיקום, וכבר נאספות תרומות. קרן הנאמנות לשיקום פליטים בישראל, כבר תרמה 100 אלף לירות וגורמים רבים אחרים שלחו כספים. כמר נוצרי מגרמניה המבקר בארץ בא לאל־עריש והציע כי קהילתו תתרום כספים לשיקום ה־ בדואים שנפגעו בשיטפון.

מנועי משאבות המים בשלוש בא־ רות של העיר אל־עריש נפגעו ב־ שיטפונות, ויש לקנות מנועים חד־ שים, שמחירם מאות אלפי לירות. ל־ שיקום שרותי התשתית ולתיקון ה־ הרס יידרשו כמה מיליוני לירות. השיטפון חלף, והשאלה המרחפת על פני השטח שנשטף היא רק מי יוכן לוקום את המיליונים הללו.

מלון רמת אביב
Ramat Aviv
★★★★
סדר פסח מסורתי
בעריכת החזן
יעקב חכמי
לשעבר ביכ"נ מרכזי מלמו — שבדיה
ארוחה חגיגית מינחדת
בדבר הזמנות נא לצלצל
טלפון: 413181
הפילוג והקיים במלון

DANAYA
"דנאיה" - אופנת עור עילית
הצעות מיוחדות
לתקופה מוגבלת
חולצות נשים
מעור רך ומשובח
במחיר מיוחד של —.350 ל"י
ז'קטים אופנתיים לנשים
במחיר מיוחד של —.649 ל"י
ועוד בחנויות ,,דנאיה" — מבחר עשיר ומגוון של בגדי־עור אופנתיים באיכות מעולה — לכל המשפחה
בתל־אביב:
רח' מגדלי 7 (בין השעות 9.00—21.00)
רח' הירקון 160 (ליד מלון פלזה)
בירושלים:
רח' הלל 23 (בין השעות 9.00—19.00)

דב גולדשטיין **ראיון השבוע עם** יהושע רבינוביץ, שר האוצר

נרדוף את מעלימי המס בכל מקום, בכל שעה; מסקנות ועדת בן שחר יביאו הקלה משמעותית במס הכנסה

— מר רבינוביץ, ברחוב מתחילים להגיד: „הפיך ייסר אותנו בשוטים ורבינוביץ מייסר אותנו בעקרבים". רוח־נכאים אוחזה בציבור. המכות נחתות עליו במהירות, בתכיפות. אין לו כוח להתאושש. פרקי הזמן ממהלומה למהלומה מתקצרים. האמינות נפגעת. ההסתדרות והתעשיינים טוענים, כי הפרת הסכם מפורש אתם, לא להעלות את המיסים עד יולי 1975.

אין זו בדיוק שאלה, על פי אותו הניסוח: שלושים ושש שעות לאחר שהאזרחים נתבשרו על הגזירות החדשות וכיסיהם דולדלו, בפעם השלישית בתשעת החודשים האחרונים, כאן לבש מר יהושע רבינוביץ את גלימתו הכבדה של מר ספיר — היה שר האוצר שרוי בתחושה קשה של נרדף על צוואר: ההסתדרות זעקה התאשימה, התאחדות התעשיינים הודיעה על הפסקת שיתוף־הפעולה עם הממשלה במוסדות משותפים, המורים עשו על העריות.

נקי מכל כוונה לרדת מלוא על פציד של יהושע רבינוביץ, אמרתי לו: „אתה הרי רוצה לספר לציבור את האמת ולא לסייח, ליפות, להמתיק. ולכן אגיד לך את האמת: למסים שהוטלו עם כיסוי לתפקיד ההתייחסו הכל בהבנה. לפיחות ולמה שבא בעקבותיו — אין ברירה, אמרו. אבל עכשיו — לא. עכשיו סבורים הבריות, כי שני מיליארדים לירות, ואולי הרבה יותר, אפשר היה צריך היה להמציא מתוך הממשלה, או לגבות אצל מעלימי־המס, ולא להטיל גזירות חדשות ולפגוע ביציבות העסקית של המשק, שהמשלה להתמהמה בינואר השנה".

יהושע רבינוביץ סבל השבוע מ„סינוסיטיס" — כאב־ממה קשה, שנתוסף על כאבי־הראש. גשם בשיחה צפופה, פרש על השולחן תיק נפח ניירות, והיך אחר מודיכי המובים המקצרים, ואמר: תרשה לי להגיד כך: אני מרגש מאוד, מתודד מאוד, כואב לי, באמת כואב לי. כל תחילה זאת: מי יכול... הלא הבאתי, זה לא סוד, תקציב לשנה החדשה — וזה פורסם בכל הארץ — שהיה קטן בשלושה מיליארד לירות מהתקציב שהוגש לכנסת. שלושה מיליארד לירות! זה בחמישים אחוז יותר מכל המיסים שהטלנו השבוע.

התקציב הקודם, הקטן, בא לממשלה ובתוך הממשלה, לאחר בירורים ויכוחים והתמקחויות, ובעיקר ויכוח קשה בעניין תקציב הבטחון, הוכרע כפי שהוכרע והתקציב גדל בשלושה מיליארד לירות. אני אומר לך, שלא היה דבר, שנגע בי יותר מאשר הויכוח בשאלת תקציב הבטחון. מי מאתנו יכול, מי מאתנו רשאי, מי יקבל על עצמו את האחריות הנוראה הזאת, כאשר העננים מלוים מעל לראשינו והאויבים זורמים מכל עבר, לקצץ בתקציב הבטחון וכמה לקצץ ומה מותר לקצץ ומה אסור ומהו גבול הסכנה בקיצוצים מתקציב רגיש זה?! מי יכול?!

התוספת — ממיסוי נוסף

בתקציב הבטחון התווכחנו בעיקר על דרישת עבודות, שקשורות בפעולות־בטחון, לתקופה ארוכה יותר. חשבתי שזה אפשרי, שאפשר לעשות זאת. אבל כך סוכם וכך הוכרע: שני מיליארד לירות נוספים לבטחון ועוד מיליארד אחד למשרדים שונים אחרים.

היה ברור מעבר לכל ספק, לכל מי שעסק בנושא, שאת התוספת הזאת לתקציב, אין להשיג בשום דרך אחרת, אלא במיסוי נוסף. עכשיו באים כל מיני קלי־עט ומהירי־דיבור, ישנם כאלה וגם כאלה וצועקים על המיסוי החדש קדם צעקו: הרי זה תקציב גרעוני, לתחבורות לכיסויו שלושה וחצי מיליארד לירות! אם הידימו סכום כסף כזה לבסס על־ידי הגדלת חוב הממשלה לבנק ישראל (שפירושו הדפסת כסף חדש) הייתה לנו כאן האינפלציה בקצב שאיש לא יצליח לזהות אתו. אבל כאשר אנחנו מטמנים שניים מתוך שלושה וחצי מיליארד הלירות במיסוי נוסף ועל־ידי כך מונעים את הסכנות הגדולות של האינפלציה, צועקים על המסים.

— ובכל זאת, כאשר תוריגו מיליארד לירות ועוד... הדפסת כסף והגדרים יעלו בגלל המיסים החדשים ההתייקרות הגיע השנה, לפי האומדן, ל־42 אחוז, אין זה תקציב אינפלאציוני?

חמור — וחמור יותר

האינפלאציה אינה נגמרת בארץ על־ידי תקציב אחד המעשה אחד הנולדה אתה. כל מה שאנחנו עושים הוא מאמץ לבנות תקציב לא־אינפלאציוני, או למנוע תקציב, המונע אינפלאציה חמורה הרבה יותר. אילו במקום לגבות שני מיליארד לירות במסים חדשים, היינו מדפיסים עוד שני מיליארד לירות ומזרימים אותם לשוק, היה מתרגש אסון על המשק ותמדי האינפלאציה והאבטלה המרובים היו הורסים אותנו! אני גם

איני מקבל את האומדן של 42 אחוז התייקרות השנה. אם נדע לנהוג מתינות וריסון במדיניות השכר, אם נדע להתאפק — תגיע האינפלאציה השנה רק לשלושים או לשלושים וחמישה אחוז, ולא ל־42.

— „רק" אתה אומר? זה לא מפחיד המגר?

חמור! חמור מאוד! אבל אלמלא נהגנו כפי שנהגנו, היה חמור לאין ערוך יותר!

— האווירה הציבורית נעכרה גם בגלל הפרת ההסכם של הממשלה עם ההסתדרות והתאחדות התעשיינים. במקום שני המוסדות האלה, אם אלה וגם אלה, שהאינטרסים שלהם בבררים בדרך־כלל, עשו יד אחת נגד הממשלה. אז הממשלה צריכה לפשפש בנפשה?

בדיבות הקשה עם ההסתדרות טוען מר משל, כי אמינות הממשלה נפגעה, בכך שהממשלה הפרה הבטחה לא להעלות את המיסים עד סוף יוני ושזה הוא, כביכול, הסיכום בין הממשלה וההסתדרות. כאשר קבלתי את תפקידי כשר האוצר, מצאתי הסכם שכר בין הממשלה וההסתדרות, שימשך עד סוף אפריל 1975. התמידי על ההסכם — ועשיתי פיחות. נתגלה, שהמשק רותח, שהצריכה עולה על גדותיה, שהרזרבות במטבע זר אוזלות בקצב מסוכן מאוד של 120—150 מיליון דולאר לחודש.

אלה, ואיני מהסס להגיד זאת, היו הימים הקשים ביותר בחיי. כשאתה רואה לנגד עיניך, שבעוד חודשים ספורים לא תהיה לך אף פרוטה אחת, אף סנט בודד במטבע חוץ, ואתה יודע מהן ההשלכות של מצב כזה על רכישת תחמושת, על בטחון, על קניית מצרכי מזון בסיסיים, על אבטלה המונית, שהארץ הזאת לא ידעה כמותה — אז מה מצפים ששר האוצר של ישראל יעשה? שממשלת ישראל תעשה? שאני אגיד, שהשר הקודם הגיע להסכם השכר השר החדש חתם עליו ולכן אנחנו ניתן למדינת ישראל ללכת לאבדון עד הראשון באפריל 1975, מפני שיש הסכם בין הממשלה וההסתדרות?! מישהו האוצר לעצמו דבר כזה, ששר האוצר י ק ר י ב את מדינת ישראל, כדי לקיים את ההסכם?! זה נשמע רציני מפיהם של אנשים אחראים?!

חמש נקודות ההסכם

ועכשיו — שוב אותו טיעון, גם מצד ההסתדרות וגם מצד התעשיינים, שהיה הסכם לפני שלושה חודשים. איזה מין דבר זה?! קודם־כל, בבקשה, הנה, הנה ההסכם, שחור על גבי לבן, תשמע, יש בו חמש נקודות.

✱ מהראשון בינואר 1975 תשולם לכל העובדים תוספת־יוקר של 30 אחוז על שכר־היסוד, עד לתקרה של אלף לירות לחודש, לפי הכללים המקובלים.

✱ מעל למאתיים לירות לחודש ישולמו באיגרות־חוב, שתנאיהן ודרכי ביצוען ייקבעו בועדה מיוחדת.

✱ הסכמי השכר יוארכו לחצי שנה נוספת.

✱ לכשיושג הסכם בדבר סיכומי ועדת המומחים בעניין השינויים במיסים, תידון הצעה להאריך את הסכמי השכר לעוד חצי שנה.

✱ מבנה תוספת היוקר מיולי 1975 יידון בין הצדדים בנפרד.

בבקשה! היכן יש כאן זכר להתחייבות לא להעלות מסים? איפה?! זה כתוב? זה נרמז? כאשר מדובר על סיכומי ועדת בן־שחר ביחס למיסים הישירים, מותר להגיד, ויש יסוד להנחה, כי תהיה הקלה במס הכנסה. האם התקווה זאת הוכחה כבדייה? מישהו יכול לטעון, שכאן הובטח משהו, שהממשלה לא קיימה?!

גם לתעשיינים לא הבטחנו שום הבטחה לא להעלות מסים.

אבל, למען האמת והיושר, אני אומר יותר מזה: נניח — ואין זה כך במציאות — אבל נניח, שבאמת היה הסכם כזה, שבו היתה הממשלה מתחייבת לא להעלות את המסים עד לתאריך מסויים, גם אז אני טוען, ששינוי נסיבות, שהוא חיוני לקיומה של ישראל, הוא בעל משקל רב בהרבה מהסכם וההבטחה.

כאשר דברנו עם נציגי ההסתדרות על הסכם חמש הנקודות, הסתמכנו על תקציב, שהיה קטן בשלושה מיליארד לירות מהתקציב שהוגש. בתקציב ההוא הוקצבו לבטחון עשרים מיליארד לירות. בא מי שבא ושיכנע כפי ששיכנע שצורכי הבטחון של ישראל בשנה קשה זו, לא יבואו בשום פנים על סיפוקם, בתקציב של עשרים מיליארד לירות. אלא הוכח הוא, הכרח, להעמיד לרשות הבטחון עשרים ושניים מיליארד לירות (וגם זו פשרה, כי אנשי הבטחון תבעו 25 מיליארד לירות לשנה זו) — ואת הכסף הזה אי־אפשר להשיג אלא על־ידי הטלת מס נוסף — או מה קובע יותר, הסכם, גם אילו היה הסכם מגביל, או הצרכים האלה?! אני אומר, בגילוי־לב: גם אילו היה הסכם מפורש והממשלה היתה מגיעה למסקנה שהמדינה נמצאת בסכנה מבחינה כלכלית — והגבוה היתה להטיל מיסים, כדי למנוע הדרדרה חמורה ומסוכנת.

בהסכם עם ההסתדרות אין זכר להתחייבות מצד הממשלה לא להעלות מסים, אבל גם אילו היתה התחייבות כזאת אי־אפשר היה לקיים אותה לדגל צורכי הבטחון ● הויכוח על גובה תקציב הבטחון פצע אותי קשה ● בשרותים הגענו כבר ל„קו האדום" ואילו קיצצנו מהם עוד היה נגרם זעזוע קשה לאזרחים ולאיכות החיים שלהם ● ישראל נמצאת במצב מלחמה ועלינו לעבור לאורח חיים אחר ● חשבתי שרמת־החיים צריכה לרדת השנה בשלושה־ארבעה אחוזים, אבל אסתפק אם לא תעלה השנה ● בניגוד לדעת כלכלנים מפורסמים — מס ערך מוסף יונהג עוד בשנת 1975 ● כתוצאה מהמיסים החדשים עשויים להיווצר כיסי אבטלה ואנו ערוכים לטפל בהם ● הסכום של עשרה מיליארד לירות, שמעלימים ממס הכנסה, הוא שקר וכזב, אבל נכון שמעלימים מיליארדים ● ניישם את מסקנות ועדת בן־שחר תוך ארבעה חודשים ● אני מקווה שלא יהיה צורך בתקציב נוסף ולא יוטלו מסים חדשים, מלבד מס ערך מוסף

מתי הסכם הוא הסכם

— מסקנה: כל הסכם, שהממשלה התחייבה עליו, יפה רק לנסיבות הכלכליות בשעת החתימה ואם הנסיבות משתנות, משתנה ההתחייבות הממשלה, משתנה, וההסכם אינו הסכם?

בימים כה קשים, כפי שאנחנו חיים בהם, גודלו של המשק עדיף על הכל ואי־אפשר לקיים הסכם, אם המצב מחייב לשנותו.

— ייתכן בהחלט הוקים גם על ההצעה להוסיף שני מיליארד לתקציב הבטחון, אבל בלא ספק יש מקום להעמדה הנוגדת: מבחינה כלכלית־מדינית זאת היתה הכרח להוסיף מיליארד לירות לתקציביהם של משרדים אחרים?

זה יתברר לך מניתוח האפשרויות. שלוש אפשרויות היו לנו להתגבר על חוסר האיזון של התקציב: להורדים את שלושת המיליארדים החסרים על־ידי הדפסת כסף חדש. אילו נהגנו כך, היינו מציבים בצורה מהירה וחמורה מאוד את כל התהליכים הלוחצים האינפלאציוניים, שהשתדלנו לרסן בתשעת החודשים האחרונים. זה היה גורם באופן חריף לרתיחת המשק מחדש; הצריכה היתה חוזרת לגאות מחודשת, אזילת הרזרבות במטבע זר היתה מהירה משהיתה בשנה כצברה, עם חידוש „המסע אל הדולאר האחרון", הדרך הזאת היתה יוצרת אבטלה, שהיתה מזעזעת את החברה ואת המדינה כולה.

הדרך השנייה: לבוא אל הממשלה ולהגיד באופן גלוי וברור: „רבותי, אין יותר כסף! אין! נא לקצץ!" ואז, או שהיינו חוזרים אל הויכוח על צורכי הבטחון או שהיה הכרח לקצץ בשירותים בצורה, שהיתה מזעזעת קשה את החברה, פוגעת בצורה חמורה באיכות החיים; גורמת לגל של פיטורים, שהיה מוציא רבבות פועלים ממקומות העבודה. בעניין מהן השירותים הגענו ל ק ו ה א ד ו ם, בקיצוצים שערכנו עוד בתקציב של שנת 74/5 ושיישמנו בצורה חמורה גם עתה, בתקציב החדש, אסור היה לנו לגרום לקיצוץ נוסף בשירותים. בין כה וכה הקפאנו את סכומי הכסף המיועדים לשירותים, לרמה של 1974, בלי להביא בחשבון, שהאוכלוסיה גדלה. בדרך הזאת של קיצוץ נוסף בשירותים, לא יכולנו, איפוא, ללכת. ומכאן הצורך להוסיף מיליארד לירות למשרדים שונים, כדי לא להכות את השירותים ואת איכות החיים, מכה קשה מדי.

הברירה שנותרה

נותרה, אם כן, רק הדרך של מיסוי. זו דרך קשה, אני יודע. אבל זה היה הכרחי. מתוך שלושה מיליארד וחצי הלירות החסרות היינו מוכרחים לגבות שני מיליארד במסים. גם כך, מתוך שלושת המיליארדים, שהוספנו לבטחון ולשירותים, גבוה רק שני מיליארד. הוצאות רבות אנו דוחים לאחר ביולי, בתחום העבודות והתשלומים מסויימים של הממשלה, כדי לעבור את שלושת החודשים הקריטיים של השנה, שבהם, על פי הבנתי, אין ההכנסה מכסה את ההוצאה.

מה שמדאיג אותי — ואני אחזור ואגיד זאת, שוב ושוב, עד שהדברים יחדרו לכל הראשים ויובנו במלואם — שבלהט הויכוחים וההתנצחויות, אנחנו מרשים לעצמנו לשכוח, שאנחנו חיים במשק של חירום. כאשר ממשלה מחויבת להקצות 40 אחוז מהתקציב הלאומי לבטחון, זהו משק של כלוה־כה, גם אם ברגע זה התותחים בחזיתות אינם רועמים. במצב כזה אין די בגילוי גבורה בשדות הקרב, שבפניהם אני מרכין את הראש בהכנעה. במצב כזה, ה ב ע י ה היא לשאת בעול, שנה אחרי שנה, בקשיים בדרליס, בהקרבה. ואני אומר לעשות רק על־ידי מעבר לאורח־חיים אחר — לא שונה במקצת ממה שהתרגלנו בשנים הקודמות, אלא אורח חיים אחר.

— מה זה אורח־חיים אחר במונחים כלכליים, של רמת־החיים?

בכה: רמת החיים עלתה ב־1972 בשמונה אחוז וחצי וכך גם ב־1973. ב־1974 עלתה רמת החיים, לפי הערכתי, בגבולות של ארבעה וחצי אחוז. היינו צריכים ל ח ז ו ר לרמת־החיים של 1972 וגם אז היינו בעולם לא רע. אילו היתה רמת־החיים שלנו יורדת שנה בעשרה או בשנים־עשר אחוז, היינו כביכול לרמת־החיים של 1972 והרבה מאוד בעיות שלנו, [illegible], היו נפתרות. או לפחות מתרככות. חשבתי לפני זמן קצר, שנוכל לגרום השנה לירידה ברמת החיים, לא בגבול של עשרה אחוזים, אלא רק בשלושה־ארבעה אחוזים. גם זה היה מביא לנו תוצאות חשובות ביותר. אבל אני מסתפק בזה שלא תהיה כל ירידה ברמת־החיים, אלא רק נשמור על הרמה הגבוהה של 1974, בלי שתוסיף עליה בוספת.

— וזה יספיק להבריא את המשק?

איני אומר שזה יספיק, אבל אני מסתפק בזה. בלי זה לא נוכל להבריא. תראה מה מתרחש בעולם: — שבעה מיליון וחצי מובטלים בארה"ב. מיליון וחצי בגרמניה העשירה וכך גם באנגליה ובודאי באיטליה. אינני רוצה לרפא את מחלת המשק שלנו בקאטאסטרופות, חלילה. לנו, כארץ קולטת עלייה, הנמצאת במצור תמידי, אסור להגיע לאבטלה המונית. אבל אם לא נחייה א ח ר ת — לא יהיה מנוס מזה. כל הזעזועים במשק, שנגרמו בעקבות מדיניות הממשלה ביולי ובנובמבר אשתקד ועליית המסים הנוכחית, הם עוויתות, בדרך למעבר לאורח חיים אחר. אין מנוס מזה, אם תפצי־חיים אנחנו. ההסתדרות, שמעולם לא היתה איגוד מקצועי בלבד ושאפה למעמד של גורם, בעל ראייה כוללת, הנושא באחריות לאומית, צריכה לבחון את הדברים ולהתייחס אליהם כראוי לבעל מעמד כזה. הרי גם מנהיגי ההסתדרות וראשי ועדי העובדים יודעים יפה מה השתנה בשנה האחרונה: התמודדנו עד לשנה זאת עם גרעון של מיליארד דולאר במאזן התשלומים. עתה הגרעון הוא שלושה וחצי מיליארד דולאר והוא נובע מארבעה סעיפים בלבד: הבטחון, דלק, ההתייקרות מצרכי המזון הבסיסיים ותשלומי חובות חיצוניים.

ארבעה תחומי הבראה

אין כוח בעולם, שיכול לספק לנו את הסכום הזה. אנו מוכרחים להצוב מתוכנו פנימה, על־ידי צמצום היבוא והמרצת היצוא. רק זה יכול לגשר על פני חלק מן הפער. הצמצום הזה במאזן המיסחר למצבנו מצוי בארבעה תחומים: גידול פריון העבודה, השקעות סלקטיביות, המרצת היצוא וקריניות שכר ההכנסות מאופסת בשנים הקשות האלו.

— פריון העבודה ואף התאפקות מצד העובדים בתביעות שכר, תלויים ברפורמה במיסוי הישיר. מהן הציפיות שלך בנושא זה בועדת בן שחר?

הועדה צריכה להגיש את מסקנותיה בסוף השבוע הזה. תבוא הקלה במס־ההכנסה. אשתדל — ומכל מקום אמליץ באוזני חברי בממשלה — לאמץ את כל המסקנות וליישם אותן במהירות האפשרית. ותהיה הקלה משמעותית ויווצר דחף מחודש להגדיל את הפריון ולעבוד יותר. אני מקווה, שתוך ארבעה חודשים אפשר יהיה ליישם את המסקנות, הלכה למעשה. עוד השנה, יש לקוות, יוטל מס ערך מוסף.

עוד השנה — מס ערך מוסף

— בניגוד לדעת כלכלנים מפורסמים, אתה עדיין חושב, שאפשר יהיה להטיל ב־1975 מס ערך מוסף?

כן. כרוכה בחוק הזה חקיקה סבירה, של מאות תקנות וחוקים. החוק יובא על שולחן הכנסת בעוד כעשרה ימים. אני דוחק באנשי האוצר קשה, ממש יורד לחייהם, להשלים את הכלים הסבוכים, הדרושים לביצוע החוק ואני מאמין, כי עוד ב־1975 נוכל אותו תבצע אותו.

— וזה יגרום, כמובן, להתייקרות נוספת ולעלייה במדד יוקר־המחייה?

כן. כל מס כזה מוכרח לגרום להתייקרות המוצרים ולהעלאת המדד.

— ואז תהיה שוב מחיצה שלישית עם ההסתדרות על עיקור תוספת היוקר בהשפעת המס החדש? כבר עתה אתה שרוי בשני ויכוחים: עיקור תוספת היוקר מיוקר השנה בהשיבות האחרון ועיקור במסים החדשים שהוטלו השבוע...

הבה נזכור רגע איך הגענו למיתון החריף בשנת 1965—1966: קדמו לזה שנה או שנתיים של הזרמת כספים רחבה מאוד למשק, לכיסי האזרחים. אם לא נעקר השנה, מינואר 1975 עד ינואר 1976, את תוספת־היוקר מהפיחות ומהמיסים החדשים, יזרמו לכיסי האזרחים כ ש ב ע ה מ י ל י א ר ד לירות, פטורות ממס. זהו שטפון, שעשוי לפרוץ את כל הסכרים, שאנחנו משתדלים לבנות. ההסתדרות מודעת לכך ותהיה מוכרחים לבוא לשון משותפת והבנה. אני עומד על דעתי, שצריך לעקר את תוספת היוקר מהשפעות הפיחות וכן ההתייקרויות האחרונות. הכלל, שהזכרת לאמצע, הוא, שכל התייקרות, הנובעת ממיסים, שהממשלה מטילה במסגרת המדיניות האנטי־אינפלאציונית, אסור לה לבוא לידי ביטוי בתוספת היוקר.

„סיבה" לשלם מס אמת

— הנבע מההסתדרות, לאור ההסתדרות הגדולה בגבות המיסים החדשים, להסכים לעיקור תוספת־היוקר בהשפעת המיסים החדשים?

תוספת היוקר החדשה צריכה להיות מעוקרת מהשפעת המיסים. התוי אבל עם ההסתדרות דברנו רק העיקור, הנובע מהפיחות ולא על עיקור, הנובע מהמיסים החדשים.

— ישנן שתי בעיות, הכרוכות בזו: הרחבת בסיס המס והצר כל הופעה של העלמת מס. כל אזרחים רבים מתחמקים ממס, או שהם משלמים מעט מסים בהשוואה להכנסותיהם האמיתיות. אין סיבה לקריאה־זעקה לאזרחים... מה אתם עושים בעניין זה?

הרפורמה שתונהג במיסוי הישיר כתוצאה ממסקנות ועדת בן שחר תהיה מהפכה ממשית. לא רק יסולקו העיוותים, הפוגמים בתשלומים ובמוסר העבודה, אלא אנשים רבים, המתחמקים היום מאמת, במידה מסויימת מפני ששיעור שלו הוא כה גבוה וקיצוני, יהיה להם סיבה לשלם מס־אמת ולהשתמט מן הסיוט של הונאה ושקר. אני מאמין באמת ובתמים, שכאשר שיעורי המס יהיו הרבה פחות גבוהים ויהיו יותר הגיוניים ונסבלים, יעדיפו רבים, שלא שילמו עד כה שיעור הכנסותיהם, להיטיב דרכם. צריכה להתלוות אווירה ציבורית, שאינה רואה בהשתמטות איזה מעין הצלחה הברמנית, אלא התנהגות [illegible], של בגידה מהציבור, במצב מלחמה.

„רק" מיליארדים

— האם נכון כה שמיפי ח"כ אליאב, שדיד של שמע במצי הסכום שהמדינה מפסידה כל בגלל העלמות מס, הוא ע ש ר ה מיליארד לירות?

שקר וכזב! שקר וכזב! מעולם אמרתי זאת לאיש. המיבורים מסבים נזק בלתי משוער.

— אבל לי אמרת ברוח לפני זמן קצר, שסכום ההעלמות מגיע ל מ י ל י א ר ד י ם כל שנה. לכמה מיליארדים אתה מתכוון, אם עשרה מיליארד זה שקר וכזב?

מיליארדים — כן. זה נכון. הסכום של עשרה מיליארד הוא שקר. אין דבר כזה!

— בסדר, רק מיליארדים, בלי מספרים. ואת המיליארדים האלה מקווה לגבות על־ידי הרפורמה [illegible] המתחמקים [illegible] האמצעים להוציא [illegible] ולהענישם בכל חומר הדין?

לא. לא נסתפק בזקות. נרדוף את המעלימים. המתחמקים בכל מקום בכל אמצעי, בחריפות: בשנה [illegible] העמקנו את הגביה [illegible] לירות, מעבר לכל השיוויות. גם [illegible] נגבה כמיליארד לירות יותר, על [illegible] הגביה. נכון שישנם [illegible] מתחמקים רבים, אך נעבוד קשה [illegible] אותם, לגלות אותם ולהביא [illegible] דין. על שולחן הכנסת מונחות הצעות להכביד את עונשם של [illegible] מס בצורה [illegible] ביותר. [illegible] יתקבלו, יהיו המעלימים [illegible] לעונשי מאסר בפועל [illegible] מאד, הרבה מעל למה שהיה עד כה.

— השנה אתה מתכוון [illegible] הציבור 2.5 מיליארד לירות באמצעות [illegible] של אגרות. מה שקורה כי הממשלה נעשית בעלת חוב [illegible] מיליארדים לציבור, [illegible] נעשה נושה קשה של [illegible] שקופץ במהירות. הלא [illegible] שיאמרו לפרוע את [illegible] האלה לציבור, יקרסו [illegible]

יש בידינו מחקר, המוכיח [illegible] שלא תהיה סכנה התמוטטות [illegible] כאשר יבוא זמן הפרעון של [illegible] המלוים, גם תקציב המדינה [illegible] גדול בהרבה מהנוכחי והאחוז תשלומי החובות מהסך הכל של תקציב, יהיה נסבל. עם זאת [illegible] מתעלם מזה, שהבעיה היא [illegible] רצינית.

— תהיה אז לא הגיה אבטלה תוצאה מהגבייה הרגעה, [illegible] מפסיקים בגובה של 3.5 אחוזים?

כיסי אבטלה

עשויים להיווצר כיסי אבטלה. עלנו ממות לטפל בבעיה על הכבת מקצועות, העברת עובדים [illegible] ענפי יצוא. יש לנו קרנות גדולות למימון מובטלים. כל המדיניות מכוונת להנדס אבטלה המונית. [illegible]

— אתה מאמין, שההתייקרות [illegible] לא תהיה יותר מ־35 אחוז, למרות ההתייקרויות האחרונות?

כן, וההתייקרות הנובעות תהיה בגבולות ארבעה אחוזים — צפויה ספיגה של חלק מההתייקרות ולא [illegible] ימצא את ביטויו בעליית המחירים. אני מניח, שכל ההתייקרות [illegible] לא תעלה על שלושה אחוזים. [illegible] שמדיניות הממשלה עד [illegible] כבר גרמה לתוצאות חיוביות [illegible] ואיני סבור, שצריך להתעלם [illegible] קיימת התאפקות בצריכה. ישנה [illegible] במשק. היבוא קטן בצורה ריאלית [illegible] מאד. לא רק שנפסקה אזילת המט[illegible], אלא שנתוספו לקופה כ־100 מיליון דולאר.

— האם, תגיש השנה תקציב נוסף בתקופה?

לא. אני מקווה שלא.

— האם תטיל השנה מסים נוספים מלבד מס ערך מוסף?

לא. אני מקווה שלא נטיל השנה שום מס נוסף, מלבד מס ערך מוסף.

בישראל של היום

מעשנים TIME 100

סופר קינגסייז פילטר הארוכה והעדינה אחת הציחות הקטולות של דובק

הרוסים לא יילחמו על הנפט הסעודי

"מיילס איגנוטוס", מחבר המאמר "כיבוש הנפט הערבי", שראה השבוע אור בירחון האמריקני "הארפרס מאגאזין", הוא שם־עט של פרופסור ליחסים בינלאומיים בארה"ב העומד במגע הדוק עם קברניטי המדיניות בוושינגטון.

חלקו הראשון של המאמר, העומד על הצורך וההכרח בכיבוש הנפט הערבי על־ידי ארה"ב, הובא בגליון "מעריב" של שבת הקודמת, ברשותו של כתב העת החשוב.

מאת מיילס איגנוטוס

איך יגיבו הסובייטים, אם וכאשר תשתלט ארה"ב בעזרת חיל־משלוח צבאי על מקורות הנפט בסעודיה? מהן האופציות הפתוחות לפני ברית המועצות?

אין לרוסים תקווה להקדים את הצעד הראשון של האמריקנים בסעודיה ואין גם לשער, שהשליטים הסעודיים יבקשו את עזרת הצבא הרוסי.

הסעודים יודעים, שעם האמריקנים אפשר להתפשר, אבל אם יגיעו כוחות סובייטיים לסעודיה לא תאריך ההנהגה הסעודית המוסלמית האדוקה ימים.

הזמנת הרוסים תהיה אך הזמנה למינוי המשפחה השלטת, ואין זה משל בלבד: זה יחיים בהשלכת השליטים מן החלונות וההתגלות ההמון בגוויותיהם כפי שנעשה להאשכים בעת מיגורם בעיראק. אם יביאו הסובייטים כוחות בעיראק היה המדיניות הרוסית שבויה בידי פעולות־היתר העיראקית; על־כל־פנים יהיה זה גורלם של הכוחות שהונהגו שם.

מכל מקום, יהיה לצעד כזה רווח מן המוכן. אף אם הכוחות הרוסיים לא יעשו דבר יוכלו לטעון לנצחון פוליטי גדול, שכן הם יוכלו לזכור כי "הרתיעו את האימפריאליסטים מהתקפה על עיראק, כמפיקת נפט כסעודית שמנהיגיה היו נבונים כדי לבקש ידידותה של בריה"מ ולהחזיק חוזה הגנה הדדית".

אם הרוסים יהיו נוצצים עוד יותר, יוכלו לעודד את העיראקים להודים לתוך כווית, בסיועם. בזאת יישללו מן המערב 2.8 מיליון חביות נפט ביום שמפיקה כווית — וזה הפסד רציני, אם כי לטווח קצר בלבד. הדבר יהפוך גם את עיראק, בת־חסות שבעתה לה בריה"מ, לבת־חסות חשובה יותר, אבל הדבר כרוך בסיכון של התנגשויות בנשק בין העיראקים ובין האמריקנים, שמהן יצמח סיכון של סיכסוך אמריקני—סובייטי ישיר.

לא התערבות רוסית ישירה

כמעט אין צורך להוכיח את הדעת על התערבות צבאית ישירה של הרוסים. כללי השחורן הגרעיני אינם כוללים על גבי הנייר, שאפשר לשבוחם כל אימת שרוצים. הם משקפים את הסכנה הגבורה של השמדה.

האמריקנים יכולים לפתוח באש על מעדים הרוסים על הציכים ואין עונש, וברמה־סיכון הרבה יותר יכול כל צד להתקיף את בני התשה של הצד האחר.

לו התקפה עיראק, היו הרוסים נאלצים להגיב כיוון שיש התחייבות סובייטית שבבית להגנתה מבחינת המדיניות ועל גבי הנייר — חוזה הידידות ושיתוף הפעולה מאפריל 1972. אבל התערבות רוסית ישירה, בבלימת הכוחות האמריקנים או בהפגזות אש עליהם זה ענין שונה בתכלית. שום צד לא יוכל להרשות לעצמו להפסיד במערכה המקומית, ומי שעומד להפסיד ייאלץ להפכה למלחמה אזורית; שום צד איננו יכול להרשות לעצמו להפסיד במלחמה אזורית, ומי שעומד להפסיד יצטרך להפעיל נשק טאקטי גרעיני — ואין צורך לפרט הלאה.

יש אומרים שהרוסים יוכלו להפעיל את חיל הים שלהם כתורת "חירף". זה רעיון דמיוני. חיל הים האמריקני ישלח לאזור לכל הפחות ארבע נושאות מטוסים, עשרים פריגטות ומשחתות, ועשרות צוללות גרעיניות. מיקוש מצד הרוסים יוכל להיות רק בגדר השאיה. אניות מלחמה סובייטיות לא יוכלו לחסום את מיצר הורמוז בפתח המפרץ. כדי לבצע מעבר יצטרכו לפתוח באש, ותיזרת אש אל אוניות מלחמה אמריקניות כמוה כקפיצה אל מלמלה המורידה לתהום ההשמדה.

עיקר הבעיה הסובייטית איננה טכנית אלא פוליטית. לפני שנציג בכאון הכוחות של מעצמות־העל שבמקום, אנו צריכים לציין בכאון המאזנים בין ארה"ב לבריה"מ. בתנאי שוויון גרעיני כמו־יישבת הבעייה בעיקר על פי "אומץ־התלפה" — וזה איננו ענין של יהורה, אלא התפיסה הדדות הבבשר שמיתוח כל צד לאיבורים שלו בסיכסוך.

איראן תשתלט על כוויית

השליטה בנפט הסעודי היא בעיני ארה"ב אינטרס חיוני לאומי וכלל־מערבי, אולם מניעת הנפט הסעודי מן המערב תהיה בעיני הסובייטים לא יותר מרווח שאין לזלזל בו, כלומר אין איזון של הסיכונים. לתפיסת הנפט צריכה ארה"ב להפוט כוחה; כדי למנוע ממנה את הנפט צריכים הרוסים להגיע חיילים אמריקניים. זאת לא יוכלו ליטול על עצמם לא חבות הגידוריאסים הצייפים בקרמל (שבעניין השליטה מעמת־הסיכון לצ'כוסלובקיה התלבטו במשך חודשים), ולא סטאלין חדש, שכן הדבר יוליך במהירות לשואה.

לעומת זאת רב הרווח גם מאפס־מעשה: אפילו ישבו הרוסים בחיבוק ידיים, יגדל מיד יוקרתם השפעתם ברחבי המזרח התיכון תמורה לה. לרוסים תהיה השפעה, ולנו — הנפט.

עדיין לא הזכרנו את איראן: יש לה צבא גדול של 175 אלף איש, מצויד היטב ובעל טנקים רבים, אם כי אימונו דל ופיקודו דל עוד יותר; יש לה חיל אוויר ולו מאה מטוסי "פאנטום" והוא עומד לקבל עוד; יש לה חיל ים שכבר עכשיו איננו מבוטל בתכלית. להלכה תוכל לעשות הרבה למנוע התערבות, ואין לבטל סיכון זה, אבל יש גורמים שקולים כנגדו.

ברמה זוטרה תצוין השגרה, כי מנוסי העיראקים פטים בוסמים של מכבאים אמריקנים שכירים, שרובם יוכלו לצאת להוצאה זמן קצר לפני יום י'. ברמה מדינית גבוהה יש גורם אחר: אף שהחולה הכורת של כוחוי' הנפט תוכל' תכלה רציניות בהלומת הכולות של השאה, עדיין יישאיר איראן והשאה תלויים בארה"ב.

יש לאיראן גבול משותף בצפון עם בריה"מ, במערב עם עיראק בת־חסותה של בריה"מ, ובמזרח עם אפגאניסטאן, שהיא בת־חסות למחצה של הסובייטים, ולכן בריה"מ כמעט מכתרת את איראן. באיר־הצן, ביתר לבינו, מן הסתם ישלים השאה עם פעולה אמריקנית שאיננו יכול למנוע אותה, שכן האלטרנאטיבה תהיה מלחמה עם הפטרון היחיד שיש לאיראן.

דרך אחת ליישב את הבעיה האיראנית היא צירופה אל בעית התיכנון בכוויית. מצד אחד אולי נכון לשלוח לכווית אוגדת נחתים ושריון מורכבת (אחרי בוא הגל השני ביום י'+3) כדי להרתיע את העיראקים מהתערבות, אבל אם ירדו העיראקים דרך כוויית לעבר אזור הפעולות העיקרי, כ־500 קילומטר דרומה, עלולים לפרוץ קרבות כבשים מתוך סיכון של מעורבות סובייטית לשם סיוע לשותפתה הזוטרת. ועוד, לכישת כושר־הנפט הכוויתי — גם לאחר הבלות — תקל את בעית האספקה לטווח קצר.

מצד אחר, אם תישאר כוויית מחוץ לכיבוש — כאזור חיץ — יהיה קל יותר למנוע התנגשויות עם העיראקים ויצומצם הסיכון של התנגשות ישירה עם הרוסים.

יש גם בעיה מאקטית המורה מן הצבא הכוויתי של 10,200 איש אפשר להתעלם. אבל בכוויית הקטנה יושבים יותר ממיליון אוכלוסין. לעומת זאת, האוכלוסיה באזור הפעולות העיקרי, אפילו יתחיבו עד אבו־דאבי, דובאי וקטר, מונה פחות מ־300 אלף נפש בשטח נרחב.

מדוע איפוא לא ישאלו באותן דימקישי את האיראנים, אולי הם מוכנים "להגן" על כוויית — וגם ליטול לעצמם את הנפט שלה? נפט זה יימלא במידה רבה את הפסד ההכנסה של איראן מן התפוקה שלה בגלל ירידת המחירים.

כמובן, אם יכבשו האיראנים לכוויית עלולים הרוסים להתפתות לפלוש לצפון איראן, אבל זה יהיה מיבצע רב־סיכון, שכן איראן היא כבר אחת־רבן של מעצמת־העל האחרת, ארה"ב. מכל מקום, זו סכנה שאין לבטלה והיא תצטמצם אם תשמור איראן על השקט לפני הכיבוש, בעת הכיבוש ואחריו.

חבית תימכר ב־2 דולרים

ויש בעיה של ניהול — היינו, בעיית הפוליטיקה ברור, שהמיבצע לא ייערך להגנת האינטרסים של "ארמקו", השייכת לאמריקנים, אבל זה כבר היא שמה נרצעת לסעודים. כדי להרחיב ככל האפשר את התפוקה ולמנוע התנכלויות כמחירות עלינו לפתוח את שדות הנפט לכל חברות תיפעול אמריקנית או לא אמריקנית, גדולה או קטנה, ובלבד שתהיה מוכנה להקן בייד את הטמון תיקון ולהתחיל במהירות בשאיבת נפט.

כל חברת תקבל שטח כפי שהיא מסוגלת לעבוד בו מיד. כל אחת תקבל את ההוצאות בתוספת דמי־פרוה נדיבים בעד כל חבית שאר־בה, כל באר הפורה, כל מיתקן שתקן. אפילו בנית שיהיו חוסר־יעילות מרבי הרבה בחיוות קטנה, יעלה הנפט בממוצע 30 סנט לחבית, פחות מ־3 אחוזים של המחיר הנוכחי.

אבל בשל סיבות רבות אין למכור את הנפט במחיר הגלוי: קודם כל דבר זה ירפה כל מאמץ למציאת מקורות אנרגיה אלטרנאטיביים בעולם כולו עד שייפסקו לגמרי. שנית, כדי להגיע לכלל פשרה עם חברות אופ"ק המזרות יש להניח להן הכנסה סבירה במקצת על חידוש מלוא התפוקה בהקדם (וזהו טוב בעית האספקה לטווח קצר), תמורת ערובה שלא ישתמשו בנפט הסעודי כדי להוריד את המחיר כמעט עד אפס. ולבסוף, אין לשווק את הנפט במחיר הגלות, משום שהכוונה היא למטרה מדינית נרחבת יותר.

אם יישווק נפט במחיר עלות ממוצע של 30 סנט במחיר שיווק של 2 דולרים לחבית, למשל, יביא כל יום... וקה לו זונה רווח של 14 מיליון דולר. כאשר תגיע התפוקה לדרגת העשורה ... עשויים הרווחים להגיע עד 30 ... דולר ליום. רווחים אלה אין ה... הכשירה בעולם צריכה ... במת, ביחוד שכבר יהיה לה מיצוי רב בהשגת הספקה במחיר נמוך; צריך לחלק את הרווחים לעניים — בתנאים.

יוקם ארגון נפט בי"ל

יוקם "ארגון נפט לסיוע בינלאומי", שיפיק את הנפט, יקציב כספים להשקעות, יתן סכומים מוגדרים לסעודים ולזולתם לצורכי ירבוי הבכיור, ואת שאר הכסף יחלק לאותן חברות של האירגון, שהכנסה השנתית לגולגולת אצלן נופלת מ־500 דולר, למשל.

לשון אחרת, כל מדינה אמינה בעולם תהיה זכאית מיד לחלק בפריות הנפט אם תצטרף ל"אירגון הנפט הסיוע הבינלאומי", ובזאת תסמוך ידיה על העובדה הקיימת.

העניים יקבלו זרם של כספי סיוע גדול לאין שיעור מכל תוכניות הסיוע הנוכחיות יחדיו, ושכן כאשר תגיע התפוקה למלואה יהיה הסיוע גדל פי־חמישה כעכשיו, אפילו יצטרפו כל המדינות הראויות לקבלו. גם מה שנאמר למעלה על "משטרי העולם השלישי", מותר להניח כי ממשלת הודו תעדיף שמיליוני אוכלוסיה יגוועו ברעב, ולא תצטרף לאירגון הבינלאומי, אבל לגבי בנגלה־דש, למשל, העניים וראויים פיזות. במשך 1974 כולה לא הצליחה זו, העניה שבמדינות העניות, שהיא גם מוסלמית מובהקת, להשיג יותר ממאה מיליון דולר מכל מפיקי הנפט הערביים — והרי זה בגדר השלכת פרוחים לגוועים ברעב.

"אירגון הנפט והסיוע הבינלאומי", שבבוא המועד יעמוד לרשותו 10 מיליארדים דולר ומעלה, יוכל לתת הרבה יותר — והבורה הצטרפות מלית בלבד.

מאקסיקה דומה יעקוס האירגון כלפי מפיקי הנפט. המשטר הנמוך, שאיננו כן המתקדמים בעולם, לא הירושה לחברת "ערמקו" לשלם שכר טוב לפועלים, לבל יאבדו השייחים את מורותיהם מקופתי הממ'. "אירגון הנפט והסיוע הבינלאומי" לא יצטרך להתת דעתו על בעיית הנשרתים הסעודיים, ויוכל להגדיל את השכר ב־50 אחוז.

אפשרי מבצע מהיר ונקי

היגנה העולם את אמריקה?

יהיו מדינות שיגנו בבגוה. אחרות, ובכללן כמה מדינות אירופיות הבנה יפנים אוכלים, יגנו, יצעקו הכם — ויקנו את הנפט הזול באבזת הרווחה כבוזן. דעותה של בריה"מ השתגר, וארה"ב "הפסידה" הספנה ויוקרה בעולם הכוליה.

אבל איזו יוקרה? איזה השפעה? ואיך ישפיע המחזה של הזילות האמריקנים עם המחתנה הפוליטית של מלכי ערב ועריצי ערב על יוקרת אמריקה? והולכים בכבודים כות יותר מן החוקים, היודעים את מיגבלותיו.

אולם הגורם המכריע הוא דעת הציבור בארה"ב עצמה. העם האמריקני הם בלבו, כי בוה דד־יין לא היה אינטרס לאומי כרמל בכת, ורק ההתחייבות היעבה היא לגררה החויבות טוספה. לא כן פה. הכל יבינו — כלוב, כל הגבבים בארבפלאגיה ומאבמלה.

שנית, שאלת הביצוע. הכל משכימים שלו הצליחה ארה"ב בהלצת עשה בוייטנאם היתה ההתנגדות הגומבית בצבבבת בגבולות הביצוע הקטן של המתנגדים לפלתנם, או לארצם, בכל הנסיבות. הקבוצה הראשונה בוודאי תמשיך להגול בכושגיה התרותים, אבל הרוב הנהל של העם איננו כוחני לרצותה.

בסעודיה אפשרי מיבצע מהיר ונקי, בשל אופי השטח ובשל מיעוט האוכלוסיה. יתר על כן, ארבע השהיות הדרושות הן בבחינה, כאופיבת, מצוידה היטב ובוכנות לקרב. כאן אין מקום להפסיד.

שלישית, משך המיבצע. האמריקנים נילאו מבמלחמה שהיתה לא רק בלתי־צלחה, אלא גם כבריכה הרבה יותר מדי. גם מיבצע זה לא יסתיים בין יום. הוא יימשך שנים, אף כי בוודאי לא עד שתאזל מיפת

(סוף בעמוד 27)

[ח]ברות בארה"ב נכנעו [ל]מדיניות ה"יודנריין"

...ח "הליגה נגד השמצה" של "בני ...ית" מגלה טפח ממדיניות ההפליה ...ל חברות הסוחרות עם הערבים

מאת פיליפ בן
...ופר "מעריב" בארה"ב

דולף היטלר מת לפני שלושים שנה ועמו נפל הרייך הנאצי אבל תורת ה... הנאציות חייה וקיימת. ...ם האחרונות זכתה בתו... משונה של הקומוניזם ...ויטי והקומוניזם של ...רות "השמאל החדש" ...רף באנטי־יהודית משלו ...ת שדבק בטיעון כי ה... ב" אינם היהודים אלא ...ים, ועתה מתחזק ב... מזרח זו הצד הערבי, ...שו ראש הריאקציונרים ... כל הזמנים פייצל ה...

...ת פירסמה "הליגה נגד השמ... של "בני בריתי" עוב... ...מורשות שמעולם לא הוצגו ...ק האמיתיים. שייחי הנפט ...ם, הוסים את צבעם חוקים ...ם מכוח מיליארדי הדולר ה... בשפע ובהתגברה לקשתותים, ...' שביכולתם להפוך את אר...בית למה שהיתה בעבר גר...נאצית.

התיעוד של "בני־ברית" ה...י יש נכונות נרחבת בקרב ...ים אמריקאים להיות "שות...דיים" ב"קשר ערבי לנתק את ... מבעלת־בריתה העיקרית, ...ולסחר חברות הקשורות ... מסחר עם היהודים מן ה...שבון.

...מלים הוקים, כי שפה ש... ...זוז אמריקניות המתנגדות ל... הערביות, יש המפירות את ...האמריקניות נגד חרם ונגד ...נעות ללחץ ערבי. אחרות ... פרצתן את קשריהן עם ...ועם חברי הנהלה ומומחים ...בארה"ב ובחו"ל, "בהסתפרם ...על נתח מן העושר החדש ...דיים".

...ע של "בני בריתי", שבעשתה ... של ארנולד פורסטר, הבכר... הומר שליקמה המולקה ל...נתונים של הארגון וכן 27 ... האזוריים ברחבי ארה"ב. ה... מייצגות מגוון נרחב של ... בענפי כימיה, תעשיה, אר...רה, בנקאות, חינוך ושירו...בתי חולים, המסרבות לכונן ... עסקים עם ישראל ומפלות ... בהפירן את תקנות מדינ...יצוא של ארה"ב, האוסרות ...ד מדינות ידידותיות ואת חוק ...האוסר נגד אפליה מ־1964. ...סוכנויות הקשורות בממשלה ... בהפליה, הן "אוברסיז ... אינווסטמנט קורפוריישן", ...ה לעודד השקעות בחו"ל ...כך קיבלה מאה מיליון דולר ...מקופת האוצר האמריקני), ...קורפס אוף אינג'ינירינג", ...ה על מפעלי בניה בערב ה... לדברי הדוח של "בני ... שתיים אלה הן המפירות ה...ת ביותר.

...רק לא יהודי

...ור הביא דוגמה ממדיניות ... אופ'ק, שארגון החודש מש...ל אנשי עסקים אמריקנים ל... התיכון ולצפון אפריקה. אופ'ק ... מאחת החברות לא לכלול את ...פיאה היהודי שהוצע כמשה... משלחת, ולשלוח במקומו לא...

...ת אחרות הנוהגות בניגוד ל... ...הן "אינטרנשיונל סקולס סר... בפרינסטון, סוכנות לגיוס מו...שהוציאה מכרזים לעבודה ב... את מאבירות הנפט הער... במכרז נאסרה השתתפות מו...הודים, או בעלי שמות יהודים, ...הוא יהודי.

...האנגיד מורטגיג' סרוויסס" ו...דר מורגביג' בנקינג קורפור... " בלייקוד, בקולוראדו הציעו ...ית קצרה כיועץ והרכזה כוחו ... בדנוור. בהצעה היה סעיף ה... "אסור לאחר מחבר הבנ... של הבנק, או מי שמחזיק ב...ם אחוזים או יותר ממניות ה...ה של הבנק, להיות יהודי". ...הסיפיק מאבם קורפוריישן" מק...ניה ביסלה חוזה תלר ועומד ...ר ציוד העקיפתי בערך של ...ה מיליוני דולר לבעל ישראלי ... כניעה לחרם הערבי. "אשלאנד ...ל קומפני", באשלאנד, בקנטאר...הודתה כי מנהליה גיבשו עמדת ...מדת לציה "אין לקשור קשרים עם ישראל, משום שיש בהם סיכונים".

"הייס מגנוסון בנקי סיוב לפתוח מעורר בישראל, שנה שהוא בא בקשר מסחר עם מדינות המזרח התיכון. הסעיף הראשון בחוזה הדרשבעתי של הבנק, מתאר אפשרויות השקעה בכל ארצות המזרח התיכון למעט ישראל. הסעיף השני מזכיר את ישראל רק כבדרך אגב.

"לא יוכלו להעסיק"

בבוסטון, נקב ארנולד פורסטר בדוגמאות נוספות בלי לנקוב בשמות החברות, "כדי להגן על ההשאיות של מקורותינו".

חברה אמריקנית לאספקה רפואית מן המערב התיכון הסכימה לחתום על חוזה בסך עשרים מיליון דולר עם ערב הסעודית המונע מיהודים כל מגע עם הסחורות. חברה לתכנון ארכיטקטוני הודיעה למתכנן יהודי ידוע שפנה אליה, כי לא תוכל להעסיקו מכיוון שהיא מנהלת מו"מ על חוזים עם שלוש מדינות ערביות וקיבלה בכתב הנחיה בה לא להעסיק יהודים בתכנון.

חברה אחרת לייעוץ ארכיטקטוני שאלה אחד מבעלי המבירה של חברה לחומרי בנין, אם הוא או חברתו יהודים, "משום שיש לנו חוזה עם ערב הסעודית ואסור לנו, שאין לקיים קשרי מסחר עם יהודים". חברת ארכיטקטים אחרת, בניו־אינגלנד, סילקה את כל בעלי השמות היהודיים מהנהלתה כחלק ממסע־כבירות שנועד לרכוש שווקים בארצות ערב.

חברה לייעוץ ארכיטקטוני וחברת בניה, העובדות בפרוייקטים בערב הסעודית בפיקוח צבא ארה"ב, מסרו ליהודים שפנו אליה, כי לא יוכלו להעסיקם, מפני שהחוזים אומרים מפורשות העסקת עובדים יהודים.

"בני בריתי" הביאה את הסברו של ד"ר תומס פרסט, סגן נשיא "הוספיטל קורפוריישן אוף אמריקה", בנאשוויל, טנסי, אשר נשאל מדוע נבחר דווקא ארגונו לאייש ולנהל בית־חולים של המלך פייצל. הוא הודה גלויות: "את רוב החברות האחרות, מגלגלים" יהודים". במסר שהחברה תקבל 80 מיליון דולר.

"מחיר שיש לשלם"

ארנולד פורסטר, שהתתקה מטעם "בני בריתי" על החרם הכלכלי הערבי נגד ישראל מאז ראשיתו, אומר כי המצב הנוכחי שונה לחלוטין.

"בשעה שחברות אמריקניות רבות נכנעו בעבר לדרישות הערבים — הוא אומר — חברות אחרות פשוט התעלמו מן האיומים וכוננו קשרים הן עם ארצות ערב והן עם ישראל, אך במהלך הכלכלי הנוכחי דומה שאנשי עסקים אמריקנים אחדים מוכנים לנקוט אפליה אנטי־ישראלית ואנטי־יהודית כאשר הם סבורים שזה המחיר שיש לשלם תמורת השגת חוזים עם הערבים".

ארנולד פורסטר אמר, כי ברשות "הליגה נגד השמצה" יש רשימה החרם הערבי של סעודיה, הכוללת חברות אמריקניות שמוצריהן "מוחרמים", לדבריו כוללה הרשימה יצרנים ידועי־שם בכל הענפים, החל בייצור מזון ואמבטיות וכלה בציוד תעשייתי. ברשימות נכללים אנשים הידועים כמו הארי בלאפונטה, אדי קאנטור, ג'ולייט גרקו, דני קיי, ג'רי לואיס, פול ניומן ופראנק סינאטרה.

"מה שבמעט אינו ידוע — הוא אומר — זה שבתוספת לרשימת האיסורים נאמר: "כל חפצי הפולחן שאינם של הדת המוסלמית, כמו כתבי הקודש והצלבים — יוחרמו".

ארגון "בני ברית" ניסח מספר המלצות כדי להביא לקיצה של מגמה מסוכנת זו. ההמלצות קוראות להתערבות ארגונים למניעת אפליה כדי שחברות אמריקניות יימנעו מהטלת איסורים על יהודים מתוך כוונה לזכות בחוזים ערביים.

לתקן את החוק

ארגון "בני ברית" ממליץ לתת "שיניים" לחוק הפיקוח על הייצוא, הדורש שיימסרו למשרד המסחר האמריקני כל הפרטים על מעשי אפליה. יש לתקן את החוק ולהטיל עונשים על מי שלא דיווח על מעשי חרם ועל כניעה לתביעת החרם.

רק מי שאין עיניו בראשו יקל בכות, שנבסיו העיקריים הם מיליארדי דולר, אבל אי־אפשר להימנע מן הרושם שהמפה הגדישו השייחים של הנפט את הסאה. הם רוצים להצליח בארץ, אשר במאתיים השנים האחרונות הפגינה סלידה מפני כל רעיון טוטאליטארי.

למכירה
כמות גדולה של משטחי עץ
בגודל 1.25X1.50 מ.
* לאחר שיפוץ * לשימוש מידי
המעונינים יפנו לאגף האספקה
טלפון 538261—04.

هكذا من الاصل

מכל יקום

אסונות טבע

גם שטפונות אפשר לחזות

מאת ש. גיורא

הדבר המוזר ביותר באסון השטפונות שפקד את צפון־סיני בשבוע שעבר הוא, שאיש לא שם לב אליו בעוד מועד: 66 שעות חלפו מאז עבר מרכז הגשם בבי־כו חצי־האי ועד אשר בני הגשמים הגיעו אל נחל אל־עריש, כשהם מביאים עמם את הכבוד באסונה הטבע שידעה ארץ־ישראל בחודשים השנים האחרונות. רק רעידת האדמה שאירעה בארץ בשנת 1926 ותבעה באה קורבנות, היתה אבדן מבע כבד יותר.

הגשם ירד בעוצמה חזקה ביום רביעי בלילה על פני אזור המשתרע על כ־20 אלף קילומטרים מרובעים (כגודלה של ישראל בתחומי הקו הירוק). באותו זמן, החלו המים באספים בערוצי הוואדיות והנחלים, כשחלקם נספג באדמה הצחיחה וחלקם מתחיל לזרום אל עבר נחל אל־עריש, שהוא הערוץ המרכזי לנקזת מי־הגשמים בסיני.

המים התקדמו לאט, במהירות של 3 קילומטרים בשעה, והיה עליהם לעבור מרחק של 220 קילומטרים עד לאזורים המיושבים של הצפון, ליד העיר אל־עריש. לאורך דרך זו, יצרו המים הנהרים חזית של קיר מים עצום ממדים, אשר מאחוריו נערמה כמות של עשרות מיליוני מטרים מעוקבים של מים. ובכל זאת, מיום המישי עם זנב המהמה ועד יום שבת לפנות בוקר, כאשר המים הגיעו בערוץ וסחפו אתם למוות כ־100 בדואים על מאהליהם, בהי־החומר שלהם, אלפי ראשי צאן ובקר ורכוש רב אחר, לא נמצא בכל השטח העצום הזה אפילו אדם אחד שידיע לשלטונות, כי מתקרב אסון ויש להתכונן לפעולות הצלה. גם כאשר הגיעו הדיווחים הראשונים, הם לא הקיפו את גודל האסון.

במוצאי־שבת, נמסר על שני ילדים שטבעו. ביום א' הועלתה האומדות של כמה עשרות נפגעים. באותו לילה דיווח הרדיו והטלויזיה ביהר הרחבה הכלמה על תאונת רכבת בגורוהגיה, שבה נהרגו 9 אנשים. ביום ב' הודיעו, כי נמצאו „רק" 9 גוויות וביום ג' העלו הרשויות את מספר הנפגעים ל־60.

כספר הפרופ' אשר שיק, מומחה לשטפונות, אשר שהה באותו סוף שבוע בערבה, בראש צוות חוקרים: „בלי להתייחס לעצם תופעת השטפונות, מצאנו לפנינו עם תחילת השטפונות מהומה ומבוכה כללית. איש לא ידע מה עליו לעשות ואיך לנהוג. המשטרה המהינה להוראות ממחלקת עבודות ציבוריות איזה כבישים לסגור ואיזה לפתוח. במחנות צבא מסויימים סרבו מפקדים להתערב בנעשה. במדבר הסתובבו מאות אנשים על רכבם והם ניסו על דעת עצמם, לפרוץ אזהרות המשטרה, להיצת זרמים גועשים של מים ונשאר „תקועים". חיל־האוויר נאלץ להפעיל הליקופטרים בעשרות גיחות יקרות לחילוץ אותם אנשים. כשפתחנו את הרדיו, בכל שעה, המנו לשמוע, כי אין כל דמיון בין הרוחה בחדשות לבין המתרחש בשטח. אחרי כמה שנים של שטפונות גדולים החוזרים על עצמם, היתה צריכה להיות באיזה שהוא מקום לפחות חוברת שתדריך את הרשויות והאנשים כיצד לפעול במקרה של שטפון".

לדברי החוקרים, אין אזור אל־עריש היחיד שנפגע בחצי־האי סיני. בשמים תרימת מים בכמות כזו, בוודאי גרמו לשטפונות צוים גם בוואדי פיראן, המוליך מתוך מפרץ סואץ לכיוון סנטה־קתרינה. גם שם מצויים כמה אלפי בדואים ויש להניח כי גם הם נפגעו. שטפונות כבדים פקדו גם איזורים אחרים. בעוד כמה ימים יגיעו בוודאי הדיווחים הראשונים ממקומות אלה, וגם זו תופעה מוזרה לכדי בארץ שאינה כיבשת אוסטרליה, מבחינת המרחקים וקשיי הקומוניקציה.

באזור אילת ושארם־א־שייח נשאו השטפונות אופי שונה. שם הם נוצרו כתוצאה משני שלבי גשמים, שהראשון בהם ירד באותו יום רביעי משעה 8.30 בבוקר ועד 1.30 אחה"צ. זה היה גשם רב, שירד במתינות יחסית. השלב השני היה בשעה 8 בערב, כשירד מטח מרוכז של 10 מ"מ גשם, תוך דקות ספורות. טוב שמטח זה ירד בשעות החשיכה, בתום יום של סופה, שכן אילו נעו אנשים על הכבישים, היו ללא ספק נלכדים בזרמי מים, ללא יכולת להחלץ. עד מהרה, נתמלאו כל 300 הוואדיות והנחלים לאורך ציר אילת שארם־א־שייח והוואדיות בערבה, ביחוד נחל פארן. זרמי מים אדירים גורפים כיסו שטחים של קילומטרים רבים, כשצוקק המים מגיע במספר מקומות לכמה מטרים.

ב־30 הקילומטרים הראשונים בדרך אילת שארם־א־שייח, נהרס הכביש לפחות ב־15 נקודות. בקטע של אותו כביש העובר בוואדי באטב, „נעלמו" כ־15 קילומטרים מהכביש, שהתפרק ונסחף. בקטע אחר העובר בוואדי סעדה, ניזוק קשה 3 קילומטרים של הכביש. באזור וואדי מגראש, אירעה תופעה מסוכנת ביותר: בגלל השיפוע התלול של הקטע, סחפו עמם זרמי המים האדירים אבנים גדולות במשקל טונות, כשהן מעורבות בבוץ. אלה התלכדו לגוש אחד, שנע כאילו על מסילה, בעוצמה שלא היתה משאירה הרבה ברירות לכל שהיה נקלע בדרכו. כמות הבוץ והאבנים שנשארה במקום לאחר נסיגת המים, הגיעה ל־1200 טונות.

גם בערבה נגרמו נזקים כבדים לכבישים, גשרים וישובים, וסכרי עפר נפרצו. בשטפונות פראיים כאלו, זורמים המים במהירות של 7 מטרים לשניה. מהירות זו יוצרה גלי מים המכונים „גלים עומדים". גלים אלו יוצרים „דבשות" מים, בגובה של מטר אחד, הנעות במהירות רבה, כאילו כבעט כל 4 מטרים נוצרה „דבשת" מים חדשה.

„אין ספק, כי רק במקרה לא נגרמו הפעם אבידות בנפש גם באזורי אילת, שארם־א־שייח והערבה" — אמר הפרופ' שיק. — „אילו היו מתחשבים יותר בדעתנו, מומחי השטפונות, היינו בהחלט יכולים לחזות מתי ובאיזו תדירות יתחוללו שטפונות ואולי אפילו באיזו עוצמה. זאת בעזרת חישובים סטאטיסטיים וצילומי אוויר, שאנו עורכים בשטחי זרימת הנחלים, המגלים את כיווני זרימתם במקרה של שטפון. אולם מעל הכל, אפשר היה להתקין מערכת אזהרה שאינה יקרה. שטפונות במדבריים באים במפתיע. הגשם אינו יורד תמיד על הכבישים. הוא יכול לרדת באזור מרוחק ולכעבור זמן יגיעו המים אל הכביש (באל־עריש עצמה ירדו בעת השטפון רק 3 מ"מ של גשם). אילו היתה קיימת רשת מכשירי מדידה בשטחי הזרימה, שכשם באים השטפונות, אפשר היה להפעיל מערכת התראה של רמזורי שטפון, אשר עוצרות את התנועה על הכביש בהתקרב שטפון. אין צורך להניח צנרת חשמלית להפעלת מערכת זו, שכן היא יכולה לפעול באמצעות מכשור אלחוטי.

היום ידועה בעיית השטפונות בכבישי הערבה, אולם כאשר תגבר מסילה הברזל מדימונה לאילת, בעוד כמה שנים, יהיו הבעיות אשר יציבו השטפונות לפני המסילה חמורה הרבה יותר. שטפון אחד יוכל לעקור את המסילה ולשתק את הקו לכמה חודשים.

לרשות הפרופ' שיק וצוות חוקרי מעבדה לחקר שטפונות במדבר, הממוקמת בנחל יעל, הנמצא ביציאה הצפונית של אילת. בנחל זה, העומד כולו לרשות החוקרים, הוקמו מיתקנים מדעיים למדידת כמות המשקעים מהירות זרימת שטפונות, תחילת הסחף לפיזורו. יש גם מיתקן המכיל חומר מסומן בחומר רדיואקטיבי. כשהחומר המסומן נסחף עם מי השטפונות, עוקבים החוקרים אחריו ובעזרתו קובעים את כיווני זרימת המים. לפני זמן כה, פנתה רשות המחקרים בצבא ארצות־הברית לפרופ' שיק, ולאחר בדיקת המחקרים שעורך הצוות שלו וביקורי המעבדה בנחל יעל, אישר הרשות מענקי מחקר לבדיקה נוספת של נושאי השטפונות במדבר והדרכים להתמודד עמם.

מחקר ישראלי זה הוא רק אחד בשורה ארוכה של מחקרים שעורך הצבא האמריקני באחרונה וכולם קשורים למדבר או להבאי לוחמה מדברית

תחביבים

פילים, נחשים ושאר חיות־בית מנומסות...

מאת חיים גיל
(ניו־יורק)

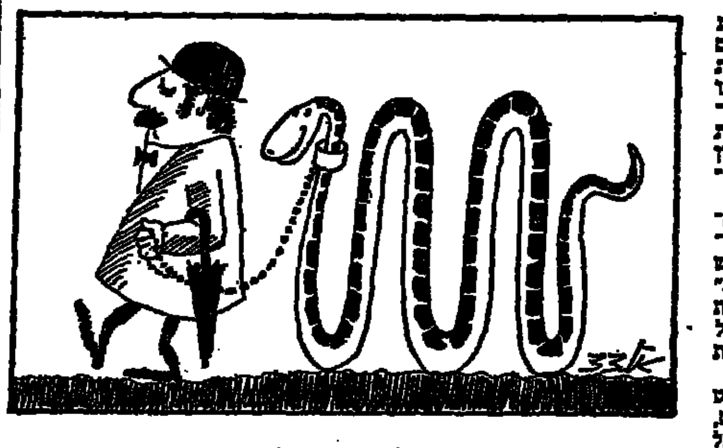

הלכנו לראות את תצוגת חיות הבית של מנהטן. כרזות בעתונים ופרסומות בטלויזיה היו מזמינות אותנו לבוא ולראות במו עינינו את מה שכונה בשם „ההצגה הבלתי־רגילה, היחידה והמיוחדת במינה, המרגשת והמלהיבה, שאין כמותה ואין דומה לה". באנו איפוא וראינו.

התצוגה נערכה באולם ענקי, המשמש לאלף ואחת תערוכות ותצוגות. כאן כל נושא שבעולם משמש לתצוגת תערוכה „יחידה ומיוחדת" וכבר היו כאן תערוכות של סירות ומצלמות, כסאות ומכוניות, כלי־אוכל ומאכלים וכל מה שיכול אדם להעלות על הדעת.

עוד לפני שהספקנו להעיף מבט במאות הכלבים, החתולים, התוכים, הנחשים, סוסי הפוני, הפילים וכל מה שאדם מחזיק בבית כחית־בית, עוד לפני שהספקנו להתרשם מהמוני החיות, הכה בנו הריח: משהו מעורב בריחות של ריר ורפת ומשתנות ציבוריות וכו'. זרם הבאים סחף אותנו פנימה, ועד מהרה התערבבנו בין המוני אנשים שהודעת חיות הבית שלהם מפותחת כל־כך, עד שרשמו להם את מספריהם, כדי להשתתף בהצבעה על „החיה הנאה ביותר". בלשון מבולם החתולים והכלבים. כולם כשופטים, מסורקים, עטויי סרטים, מהם בלבוש מלא — מכנסיים חולצות, עניבה וכובע ומהם מעט סרטים. בפעם הראשונה בחיי, ראיתי חתולים וכלבים מנומסים כל־כך. הם ישבו על כסאות שהוכנו להם והביטו בקהל המבקרים בשקט ובהבנה. כמעט אמרתי שהם היו מחייכים אלינו! ישבו כלב ליד חתול וחתול ליד כלב וכלב ליד כלב וחתול ליד חתול ואף אחד לא נבח ולא מיילל ולא שורט. שקט ושלוה. „מה היה קורה אילו היו פה כלבים וחתולים ישראליים?" שואל מישהו. באמת, מה היה קורה?

אינני יודע איפה ואיך הם מקנים נימוסים כאלה לכלבים ולחתולים שלהם. מישהו אמר לי ששולחים אותם לבתי ספר מיוחדים להתנהגות טובה. אינני יודע. דבר אחד ברור לחלוטין: בארץ כלב נובח, חתול מיילל. ובארץ חתול בורח מכלב וכלב מנסה לתפוס את החתול. כאן זה אחרת.

כאן הנימוס הוא דבר חשוב. לא יפה לומר דברים קשים איש לרעהו. טוב לשמור על שקט ועל סדר, כי כך נוח יותר לחיות. פה במסעדות אתה רואה משפחות עם ילדים בני שנתיים־שלוש וכולם יושבים ואוכלים בשקט. אצלנו היה התינוק מושך ודוחף את כל הצלחות שעל השולחן, מתיז קטשופ על המלצרית, נושך את אבא ובועט באמא. פה, לא. כך באמריקה. כאן הם יושבים ואוכלים בנימוס, כמו החתולים והכלבים היושבים על הכסאות...

אחר־כך הלכנו לראות גם את התמורים הגמלים והלמות הברווזים הנחשים וכל שאר חיות הבית החביבות. צעדנו להביט בפילים שילדים רכבו עליהם. הם היו כשנעים פילים...

דרכי אנוש

אנטולי סברדלוב לא ערק

מאת צדוק אשל

היה קשה לאתר אותו. במשך שעות שוטטנו השנים בשכונה המאוכלסת אלפי דיירים חדשים. רק הודות לבעלת חנות סקרנית, שמשכו אותה בלשונה, גילו את כתובתו. „היכן מלכינגרד?" — אבוריה — „אני מכירה אותו. הוא קונה אצלי במכולת. גר בבלוק השני בכניסה דביניה".

היא לא סיימה את המשפט והם דהרו לעבר הבית.

עתה הם במחיצתו של האיש, אשר פרשת עריקתו מאניה ישראלית עוררה הדים בארצות הברית. כשנודע להם שהוא חזר לישראל, הריחו שיש כאן ספור והם ביקשו להיות הראשונים שיראיינו אותו.

„היכן אשתך?" — שאל העתונאי.
„נשארה ברוסיה" — ענה העולה.
„היא לא רצתה לעלות אתך?"
„רצתה מאוד לעלות" — השיב העולה — „גם הגישה בקשה. לא אפשרו לה משום שעבדה כמתרגמת במכון לפיזיקה. בסוף החלטנו שאני אעלה וקיוינו שכך יגדלו סיכוייה".

„כאשר הפלגת באניה, האם התייחסו אליך אנשי הצוות בצורה בלתי נסבלת? האם עשו לך צרות?" — הפגה השואל שאלה מנחה.
„היה קצת קשה בהתחלה" — מודה העולה — „אך אני אוהב את העבודה בים".

„למה לא חזרת לאניה? למה ניסית לערוק?"
„זה לא נכון. אתם טועים".
„נניח לכך. אז למה השמצת את ישראל בטלויזיה באמריקה? למה דברת על מדינת משטרה? לבקשת מקלט פוליטי?"

השאלות נחתו כמכות פטיש. העתונאים בהם ביותר משמינית של ל... לוג: „אני סבור שאתם פשוט נמצאים אצל האיש הלא נכון. אתם ודאי רוצים את אנטולי סברדלוב שקראתי עליו ב„נאשא־סטרנה". גם אני אנטולי, אך שם משפחתי סברדלוב. אני יהודי מרוסיה. כשהגעתי לארץ פניתי לחבל הימי לישראל, סידרו אותי באניה. הפלגתי מספר חודשים. עכשיו אני מחכה שאשתי תגיע, אולי בעוד ששה שבועות היא תהיה כאן. בינתיים אני עובד במוף ובערב לומד עברית".

סגור לבו של אנטולי נפתח. בפעם ראשונה שישראלים ותיקים נמצאים בחדרו והוא נהנה לדבר אתם בעברית האולפנית שבפיו, הוא מבקש לספר להם, כיצד הוא מכין את הדירה לקראת בואה של רעייתו. כבר קנה מקרר הזמין רהיטים. התקינו לו חשמל וכשבוע הבא יגיע גם הגאז.

לאחר שיהיו יחד כמה שבועות, יחזור לעבודה בים. הוא איש מקצוע, מלח שעושה מלאכתו באמנות, ליזוס־טוב. באניה יש לו חברים ישראלים.

„הוא מספר להם זאת לאט לא כדי שידעו שלשמות ימאי אחד של של השמצה, יש רבים שמצליחים נקלטים ושבעי רצון."

העתונאי קצר רוח.
„גלד" — אומר הוא לחברו, תוך שהוא קוטע את דברי אנטולי באמצע המשפט — „אין לנו מה לעשות כאן, זה לא ספור בשבילנו".

מיעוטים

מה עושה מוסק זיתים מתורען בתל־אביב?...

מאת נורית ברצקי

מה קורה לצעיר הערבי מתורען (כפר ערבי בגליל) לעבוד בתל־אביב? בשאלה זו התמקדה עבודת מחקר של פרופסור שלמה (גיורא) שהם מהמחלקה לקרימינולוגיה באוניברסיטת תל־אביב. נושא המחקר: „חילון (Secularization), סטיה ועבריינות בקרב הערבים הצעירים בישראל".

175 צעירים (17—25) מ־5 כפרים ו־43 עבריינים צעירים (17—27), כולם ערבים מוסלמים, השתתפו במחקר. צעירים אלה הם, למעשה, דור שני של ערבים, החשופים לדגמי התרבות היהודית, התהליכים הקריטיים של הקונפליקט התרבותי מתרחשים כשפועלים ערבים עוזבים את הכפר ובאים לעבוד באזורים יהודיים — כהן פרופסור שהם שמימצאי מחקרו מוכיחים, כי אלה שרמת תעסוקתם גבוהה יותר והנוכם גבוה יותר — רגישים פחות לקונפליקט של שינויים תרבותיים, חילונים והמהגות צורמות חיצוניות. לבעלי השכלה נמוכה ותעסוקה בסטאטוס נמוך — אין בסיס נורמטיבי יציב, ולכן הם רגישים יותר לקונפליקט התרבותי ובהגיעם לעיר נחשפים להשפעת תרבות הרחוב.

„בחור שהיה מוסק זיתים בתורען וכמעט שלא יצא מהכפר — פחות או יותר מותחם ומותנה בתמולה. השאיפות שלו נמוכות. כשהוא יוצא לעבוד בעיר, מתייחסים אליו כאל כח עבודה. אין לו מקום אנושי לגור בו. בחורה יהודיה מהוגנת לא תצא אתו, אבל הוא רוצה בידור ובילוי. והכיוון שסוג אחד של אוכלוסיה סגור בפניו — מדרך הטבע הוא פונה אל אותם חלקים באוכלוסיה המוכנים לבוא אתו במגע. אותם יהודים שבדרך כלל באים אתו במגע חברתי, הם כשולי החברה היהודית. זונות, סרסורים ופצבים רבות הוא נגרר גם לסכים, גנבות והברחות.

פרופ' שלמה שהם

צעיר המגיע לאוניברסיטה — השאיפות שלו עולות. יתכן שהוא גם בחור חביב, נאה, פקח, הוא יוצא עם סטודנטיות. אבל ברגע שמגיעים לדברים הקובעים, כמו, למשל, נשואים אצל יהודיה, או קשר יותר מחייב עם בחורות יהודיה — יש מחסום. ואז, באחר שהשאיפות שלו עלו ונקודות המגע עם החברה היהודית רבו — התסכול שלו הרבה יותר גדול והדה־ערכיה של ענאהר אהבה הרבה יותר חזקה, יותר כבר קות. לכן הבעיות הרבה יותר חבירות. ולתסכול הזה יש התבטאויות שונות."

אחד המחסומים בדרכו של הצעיר הערבי אל החברה היהודית — הוא אי־גיוסו לצה"ל. „ומדוע, בעצם, לא לגייס אותם? הרי לא כל היהודים סדירים כל־כך. ומה ההבדל בין צעיר בידואי לבין צעיר מהמשולש? בחור שהגיע לגיל צבא, ברגע שאתה מלביש אותו מדים — אתה מעניק לו תחושה חזקה של זהות והזדהות עם המדים אותם הוא לובש", אומר פרופסור שהם, שנבחר לא מכבר כחבר הועד הפועל המבצעם, שהוא הגוף המדעי העליון של האגודה הבין־לאומית לקרימינולוגיה.

„אחת המסקנות של המחקר היא שאין הסמכה להתבאין. אם תולסת על מדיניות מקיימות ונעצרת באמצע באיזשהו מקום — האפקט הרבה יותר הגבור, כאשר אילו לא הותחלה כלל. מפני שיצירה אספירציות גבוהות תקווה מתוך רבות. הישום של מיבצאים מהסוג הזה אינו חד־פעמי. אבל זה צריך לעורר למחשבה. צריך לבחון מה הן המסקנות ההגיוניות של מדיניות נקוטה. אי אפשר להפסיק באמצע ואחר־כך, כשקורה משהו, לומר — מה לא נתנו להם? אלו דברים חסרי טעם; דווקא מפני שנותנים דברים מכריזים ובנקודה מסויימת נעצרים — קורה מה שקורה. אתה רוצה כלכלית כבר לא מספיק להפך. במערכת הסולם החברתי, רווחה הכלכלית תוספת, בשלב סיים, מקום נמוך מאוד. יש דברים הרבה יותר חשובים."

מחקר זה לא הוזמן ע"י גוף כלשהו, אלא נעשה מתוך עניין בקונפליקט תרבותי וסטיה חברתית. בקשר לישום מסקנותיו אומר פרופ' שהם: „מערכת הקשרים בין האקדמאים לבין אנשי המעשה, מזכירה לי את הספור הידוע על יהודי שפס בהברות פולי קפה ושטן למזון לצפורים... ירצו יאכלו. אין אפשרות להכריח את אנשי המעשה לקחת בחשבון מימצאים מחקריים. מסקנות של מחקרים המוזמנים על ידי הרשויות המבצעות לא תמיד מיושמות. עשינו את המחקר מתוך תקווה שמי שצריך לקחת בחשבון מסקנותיו — יקח."

מדע

למחשב נעשה עוול

מאת אברהם פלג

„למחשב של משרד החינוך, וכן לשאר 400 המחשבים בארץ, נעשה עוול. הציגו אותו כאשם בשיבוש השלוחי־המורים, וגרמו בכך עוול לו ולמינהל הישראלי בכלל. אם היקלט בתודעתנו של הציבור הדעה שהמחשב אשם, יחזיר אותנו הדבר דור שלם לאחור מבחינת מינהל תקין", אומר עמירם שור, יושב־ראש איגוד החברות לעיבוד נתונים בישראל.

„מי אשם איפוא — שאלתי — בתקלות ובשיבושים שחלים בתשלום משכורות המורים?"

„הכשלון כאן", השיב עמירם שור, „אינו של המחשב או של הטכנולוגיה האלקטרונית, אלא של הגורם האנושי שעומד מאחורי השימוש בו. אם חלות טעויות במיחשוב, לא המחשב אשם אלא המפעיל אותו. המחשב אינו עושה שגיאות. יתכנו תקלות בעבודתו התקינה מסיבה אלקטרונית, חשמלית או כימיית וכתוצאה מזה יחולו שיבושים בעבודתו. אך דווקא בנקודה זו מתגלה ערכו בכך שהוא מתריע בעוד מועד על התקלות אלה.

„במחשב מותקנים מנגנוני בקרה פנימיים ותיכנונים שנועדו להזהיר את הגורם האנושי ולהעמידו על התקלה. אם אותו גורם אנושי אינו שם לב לאזהרות אלה, הרי זה המחדל שלו ולא של המחשב".

עמירם שור מסביר, שעולם המחשבים מתחלק לשני תחומי יסוד — לחלקי המחשב ואביזריו הקרויים בלועזית „הארדוור" ובעברית תומרה (ת' הלומה), ולתוכניות ההפעלה הקרויות בלועזית „סופטוור" ובעברית תוכנה (ת' הלומה).

„התלות בין התומרה לתוכנה קריטית, ואין להפריד את האחד מן האחר, אולם אף שמחשב אחד יכול לספק ביצועים של מחשב אחר, תלוי מיצוי היכולת הגלומה בו במידה רבה בגורם האנושי.

„יצרנים רבים בעולם בונים מחשבים, ומיטב המוחות מועסקים כדי לייצר את המחשב הטוב ביותר, אבל הגורם המכריע בהפעלה מוצלחת של מחשבים והשימוש בהם בא לידי ביטוי בתוכניות ההפעלה וביישומן על־ידי הגורם האנושי".

לדברי עמירם שור יש לכל מחשב „פילוסופיה", תפיסה לוגית ותוכנה אופייניים לו, אבל אינטליגנציה אין לו. „לו היתה לו אינטליגנציה, הוא היה עושה שגיאות..."

את קולר התקלות בחישובי שכר המורים יש לתלות אישא בתוכניות ולא במחשב. „אך ראוי לציין שתוכנית שכר למחשב במדינת ישראל מורכבת מאוד, מפני שחלים בה שינויים בלי הרף ועליה להיות גמישה דיה לאפשר לשלב בה את השינויים הללו.

„מאוך כמה זמן יהיה אפשר להתגבר על שיבושי תוכנית המחשב של משרד החינוך והתרבות?" שאלתי.

יו"ר איגוד החברות לעיבוד נתונים סבור, שאי־אפשר להתגבר על תקלה כזו בן־יום, ועל ציבור המורים להתאזר בסבלנות. הכנת תוכנית חדשה בסוד גדול של משכורות המורים נמשכת חודשים. לפעמים אף שנה (הכנת תוכניות המחשבים של מפעל כמוכנות החלל האמריקנית — במסגרת הטיסה לירח — נמשכה שנים).

„אולם אין זה מקרה יחיד בישראל, שנתגלו נקודות־תורפה במערך כוח האדם המתפעל כמחשבים. יחד עם טכנולוגיות המחשבים צצו מידרג מקצועי וכמה מוליכותיו סמכות חיזק. בשלב הנמוך ביותר של סולם מקצועי זה מצויה קלטת הנתונים, ואחריה באים כמפעיל המחשב, פקיד התיאום והבקרה, המתכנת (הרושם את פקודות הצופן למחשב), מתכנת השיטות (המיישם את התוכנה שתוכנם של ידי יצרן המחשב), ובראש הסולם עומד מנתח המערכות, המתכנן את כל המערכת של עיבוד הנתונים במכון וקובע את שיטות הזרמת המידע מהמחשב האליו.

„בארץ", אומר עמירם שור, „חסרים מנהלי פרוייקטים, כלומר מנהלים התלשים על משרד שלם של מחשבים, וכן מנתחי מערכות ופיכות ברמה גבוהה. לדעתי חייבים המוסדות להשכלה גבוהה להגדיל את המאמצים שלהם בהכשרת עובדים ברמה גבוהה. אמנם, בארץ אין אנו יכולים לבנות מחשבים גדולים, אך אינני מטיל ספק בכך שמוח היהודי כהווה פוטנציאל מצויין בתחום התוכנה ובכיוון זה עלינו לפעול.

„דבר אחד ברור. אנו מצויים בצומתו של עידן המחשבים. 80 אחוז של המשכורות בארץ מחושבים על־ידי המחשבים ועוד היד נטויה".

אקולוגיה

מה מקצר את חיינו ובכמה?

מאת סופר מיוחד

גורמים המקצרים את חיינו

גורם	פחות. שנות חיים
25% עודף משקל	3.6 שנים
עישון 1 קופסת סיגריות ליום	7.0 שנים
2 קופסאות סיגריות ליום	10.0 שנים
מגורים בעיר לעומת מגורים מחוץ לעיר	5.0 שנים
קרינה רדיואקטיבית מתחנות כוח גרעיניות (בארה"ב) בשנת 1970	פחות מ־1 דקה של חיים
הערכה משוערת של קרינה מתחנות כוח גרעיניות (בארה"ב) בשנת 2000	פחות מ־30 דקות של חיים

לשאלה הקבועה של התחנות־הכח הגרעיניות העומדות עתה על הפרק בישראל, הוכח נוסף והוא ההשפעה על איכות החיים בסביבת התחנות. שני הצדדים — אנשי חברת החשמל בתוך נימא וחסידי האקולוגיה מאורך ניכא — ולא רק בישראל. כל צד מאשים את הצד שכנגד בהעלמת עובדות ובבילוף.

אולם בעוד ששני המחנות מתווכחים, קשה להתעלם מהעובדה הפשוטה, כי מאז תחילת פעולתן של תחנות הכח הגרעיניות הראשונות בעולם — בבריטניה בראשית שנות החמישים — ועד היום, לא ארעה שום תקלה משמעותית של דליפת חומר גרעיני שהסכן את חיי האוכלוסיה, למרות שתחנות רבות פועלות בלב אזורים מיושבים.

מסתבר כי גם אם ידלוף חומר גרעיני, קיימים אמצעים לנטרל אותו ולמנוע נזקים. באשר לקרינה מצטברת, בגלל הימצאותן של תחנות גרעיניות ליד מקומות ישוב, אנו מביאים כאן טבלה המראה בדרך השוואתית גורמים שונים המקצרים את חיינו. למעיין בטבלה יסתבר כי העישון מזיק יותר...

חינוך

צירתיות ...ראלית ...כבשת עולם

מאת ק. נפתלי

יש „גבישים בקירבו" עוזר „ג-באאנבם" פורצים גבולות ומגיעים לקצוי עולם. בימינו כדבר המדע בשפה בינלאומית והגדרתו מאו-מנות והמערכות מיוחדות ליבשות ממשיך „לשטף" הוא פרץ יותר של שפי היהדות, שם עודו המיוחד.

אך לא הכיר. הנה כאשר קבוצה בשבילנו הכנסייה הקתולית בהונ-גריה, הרי בהיפך, מזכיר את תורת היצירתיות של אריקה לנדאו, תוך ציפוס כסיפרה, מבלי לומר מי היא, היכן היא יוצרת, באיזו שפה היא מלמדת.

הדבר עורר את סקרנותנו והנה מתברר, כי הקתולים ההונגרים אינם אשמים. לפניהם ספרה של אריקה לנדאו בהונגרית, שיצא לאור על ידי הבריל הממלכתי לספרי לימוד, ב־5000 עותקים. על הספר אין כבר זכר לזהות המחברת יהודיה, ישרא-לית, מנהלת „המכון לקידום נוער שוחר אמנות ומדע", הפועל ליד אוניברסיטת תל־אביב ובחסות הארץ.

שאלנו את הגב' לנדאו — בוגרת אוניברסיטת ה"א והוקטור לפסיכו-לוגיה ותולדות האמנות באוניברסיטת מינכן — לפשר ספרה ה„הונגרי" והתברר כי הספר, „פסיכולוגיה של יצירתיות", תורגם מגרמנית, תוך השמטת כל אותם דברים מדברי ה-מבוא שלה, שיכלו להעיד על היותה יהודיה או ישראלית. בין השאר הק-דישה ד"ר לנדאו את ספרה לאלה מחבריה שהיו יותר עמה בנחוצות ולא זכו לחיים חדשים כמוה, בישר-אל. כל זה נמחק ללא זכר ונותרה רק החתימה, בסוף המבוא, ולידה הציון „תל־אביב, יוני 1971". הקורא ההונגרי רשאי לתהות ולהשתומם, מה פתאום „תל־אביב" בספר כערבי־ערבי...

★ ★ ★

אם את הזהות אמנם מחקו, היו ההונגרים „רחבי־לב" בתחום אחר. הם שילמו 40 (ארבעים!) מארקים תמורת הזכות להוציא את „פסיכולו-גיה של יצירתיות" ומזה קיבלה ד"ר לנדאו 20 מארקים ואילו החצי השני נפל בחלקו של המו"ל הגרמני שהו-ציא את ספרה בשלוש מהדורות. או-לם ההונגרים היו עדיין ג'נטלמנים משלמים לעומת היפאנים, שהוציאו אף הם את הספר, מבלי שיסכימו לשלם בעד הזכויות אפילו פרוטה אחת. ממכרים באמריקה נודע לגב' לנדאו על פרסומה ביפאן ונאמר לה כי אין מה לדרוש, כי דבר לא יצור: היפאנים אינם משלמים. באו-רוזה נהגה ד"ר לנדאו את הסכמתה להרגום פרק מהספר לרומנית. לשי-מוש אוניברסיטאי, אף זה בבחינת „יבול תורה ואוריה", בלי כל תמו-רה ממונית.

אין צורך לומר, כי גם בארץ הופיע הספר „יצירתיות" (בהוצאת „גומא") זמן קצר לפני מלחמת יום הכיפורים והלא לתמיכה ממשרד החינוך — אם לא היחיד — בתחום מדעי חינוך זה.

* * *

ראינו ילדים ובני נוער שקודים על טיפוח ה„יצירתיות" שלהם באר-תם 70 חוגים שמקיים „המכון לקידום הנוער" ברמת־אביב. שאלנו את ארי-קה לנדאו, יצירתיות (Creativity) מהי היא מספרת, כי הענין התחיל בשנות ה־50, כאשר הכובשים שיג-רו את ה„ספוטניק" שלהם. האמרי-קנים נתקפו חרדה, רצו לדעת מה בדיוק את הרוסים. הגיעו למסקנה, כי בנוסף לאינטליגנציה ולידע רב, דרוש כנראה עוד משהו.

האמריקנים הללו איפוא הוקדים את מה שמעבר לאינטליגנציה ואגי-רת מידע בדרכי הלמידה המקובלים. בארץ ובאירופה היתה הד"ר לנדאו ראשונה בתחום זה ורבים הלכו בעק-בותיה. היא מגדירה את ה„יצירתיות" כיכולת המאפשרת למצוא זיקות חד-שות לפרטי מידע הידועים מכבר, תוך ניצול ודמיון סקרנותו הטב-עית של האדם. היא מוסיפה ואומרת, כי פעם ראו את היצירתיות כנחלתם הבלעדית של האמנויות היפות (ציור, פיסול) ואילו היום גילתה הפסיכו-לוגיה של היצירתיות, כי גם במדע, בטכניקה ואף בפוליטיקה, אפשר לפ-תח יכולת יצירתית. היא מביאה לי דוגמא את פיקאסו ואיינשטיין, שעי-ניהם „עבדו" על מושגים ועשו שי-מוש בידע, שהיה ידוע גם לאחרים, אך הם שילבו אותו בהקשרים חד-שים. וכך הם הפכו בידי פיקאסו לאסכולה אמנותית ובידי איינשטיין לתיאוריה מדעית. היצירתיות באה אצלם לא „יש מאין", אלא התבססה על הידיעה, ההויה והאומץ להגיח אל תוך ההוה, הבלתי נודע והבלתי ודאי.

*

ילדים רכונים על עבודותיהם בחו-גי הקרמיקה, הסיבה יצירתית, מתי-מטיקה ועוד — במכון של אריקה לנדאו ברמת־אביב. תורת היצירתיות שלה פרצה זה מזמן את גבולות הארץ והיא כובשת עולם. מי יודע איזה איינשטיין או פיקאסו ייצא מתוך הילדים הללו ומתי?

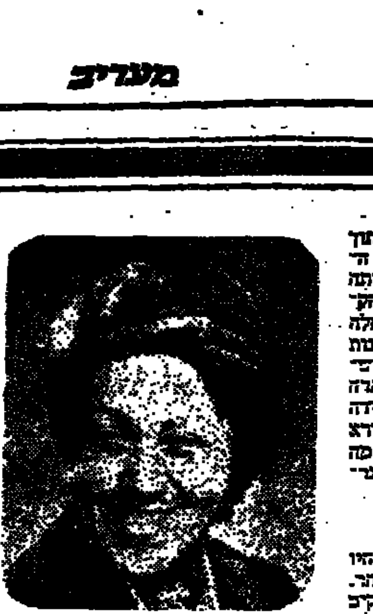

ד"ר אריקה לנדאו (למעלה), הישראלית שתורת ה„יצירתיות" שלה כובשת עולם וספרה יצא לאור בעברית, גרמנית, יפאנית והונגרית (משמאל). בבודפשט טשטשו את זהותה הישראלית ושילמו לה 20 מארקים שכר סופרים...

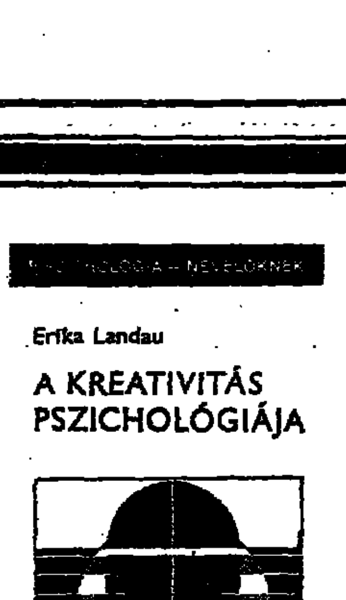

סרטים

צרפתים ...ותר כבר ...אות את „פרשת דרייפוס"

מאת דון קוק (פאריס)

אין ספק, שנחרת ברצעות הפי-ליטיים ובמצפון ההיסטורי של העם הצרפתי, עמוק יותר משמו של קאפיטן אלפרד דרייפוס. והנה ב-משך דור שלם הצבי הרשמי לא הניח שום פרט על פרשת דרייפוס או מסכי הקולנוע בצרפת.

גם הסרט הביאוגראפי האמריקני על אמיל זולה, הסופר הצרפתי הגדול שהפסיד בכפפה־ידיו דרמתי בשל הגנתו המובהקת על דרייפוס (במאמרו „אני מאשים" שפורסם ב־1898) וגלה לאנגליה כדי להמלט מן הכלא, לא הוקרן מעולם בצרפת. בסרט זה, שהוסרט לפני מלחמת העולם השנ-ייה, גילם פול מוני את דמותו של זולה, ויוסף שילדקראוט שיחק את דרייפוס כאסיר באי־השדים בשל האשמות־שוא של בגידה כספלו עליו. ב־1939 אסר ראש הממשלה אדוארד דאלדייה את הקרנת הסרט בצרפת, במסגרת מאמציו לחיזוק המוראל של הצרפתים.

כעת רואים הצרפתים סוף סוף בפעם הראשונה על מסכיהם את כל הפרשה המחפירה, איך טפלו על דרייפוס, קצין צבא יהודי ויוצא אל-זאס, שעבד במטכ"ל הצרפתי, האש-מת־שוא על פי ראיות מזויפות ב-יותר, והוא נכלא לכלא על ידי בית משפט צבאי שמנע ממנו כל אפשרות של סניגוריה; איך זייף קצין צבא צרפתי מסמכים סודיים, כדי לבצר את ההאשמות הבדויות, וכאשר נתגלו כזיוף, התאבד; איך התעלם הצבא הצרפתי מן המרגל האמיתי, ואף הגן עליו; ואיך פרץ כל הגל המאוס של אנטישמיות, שכיסהו בצרפת במנוגע, בשם הכבוד הלאומי והצדק הצבאי.

„פלהבת אותרים שעדיין לא נס-תייבה" — כך הגדיר הסופר הצרפתי הגדול פראנסואה מוריאק בימינו את פרשת דרייפוס; ולא קשה להבין, מדוע העדיפו הממשלות שקמו בצרפת לכראשית הבאה להרחיק חרפה לאו-מית זו מעיני הציבור ולהניחה להצ-לות עצמה בעתונים ישנים ובחקי „הספריה הלאומית" שכמעט אי אפ-שר להגיע אליהם. גם עכשיו לא יוקרן הסרט בטלוויזיה הצרפתית, כיוון שראשי רשת הטלוויזיה ה-ממלכתית סבורים, כי הנושא עלול לעורר מחלוקת חריפה מדי.

מפיק הסרט, ז'אן שראס, בן 39, בנו של גנראל צרפתי, התאמץ זה עשר שנים להביא את הפרשה אל מסך הקולנוע, והוא בחר לסרט שם המשקף את כל תוכן הפרשה: „דרייפוס — האמה הבלתי נסבלת". ואולי הצלחתו משקפת גם נכונות כבד ה-צרפתים, שזה כבר הגיעה העת, להתמודד סוף סוף בפני האמה הבלתי נסבלת.

הסרט על דרייפוס הוא מסה קול-נועית יותר מסרט תיעודי, כי בעצם אין שום סרטי־קולנוע תיעודי על הפרשה, שאפשר להקרין אותו. אף שקאפיטן דרייפוס נפטר רק ב־1935, אין שום תצלומי קולנוע ממנו — רק תצלומים ישנים ורישומים ש-נעשו בעת המשפט. לכן הסרט כמעט כולו סטאטי: תיאור המאורעות ה-רין בהם כרוך בתצלומי אותה, כותרות מעתונים ישנים, תצלומים, קאריקאטורות צבעוניות של הזמן ההוא (רוב אנטישמיות ארסיות), ליווי מוסיקלי מבוסס על המנגינים הלאומיים האופייניים של הזמן ההוא.

שראס גילה כבה קטעים בשיחזור פרשה דרייפוס, שנעשה בשנות ה-שישים בידי ז'ורז' כלי, אחד מחלוצי הראינוע הצרפתי, שהממשלה המצ-פות אסרה את הקרנתם בזמן. סלילי הסרט הגיעו בדרך שהגיעו לספריה קולנועית בניו־יורק, מבוהנה אמנ-תית והיסטורית גרמים. קטעים אלה כיום יותר כמציגות לקוחות מסרטי „שיטורים ונגנבים" של קיסטון מאשר כשיחזור טרגדיה. אולם הפרשנות ה-מתלווה אליהן מביקה לצופה את הפרספקטיבה של המאורעות, אותם ביקש כלי להציג בצורה פריכטיוויסית.

שני המספרים העיקריים בסרט הם היסטוריונים: פרופ' אנרי גיימן, ד" מארסל תומא, האוצר הראשי של כתבי יד בספריה הלאומית. הם הופי-עים בדיוקנות כותלאה את סבכי הכזבים והרגשות — האמת.

הפרשה החלה כאשר גילה ה-שירות החשאי הצרפתי בסל הניירות של הנספח הצבאי הגרמני בפאריס רשימה של מסמכים צבאיים, שקצין צרפתי אלמוני הציע לספק אותם לגרמנים. על פי מהות הרשימה הח-ליט הבירור של המטכ"ל הצרפתי — בטעות — כי אותו קצין בוודאי משרת במטכ"ל. עיינו ברשימת ה-סגל ובצאו את שמו של דרייפוס — וכך התחילה הפרשה.

כאשר נמצאו את האשם האמיתי, קצין בשם ורדן אסטרהאזי, נמסרה כל הפרשה המאוסה לבית משפט אוחזי, שציווה לערוך משפט חוזר. דרייפוס, שאחרי חמש שנות גיהנום באי השדים, היה זקן, אף כי היה רק בן 40, הוחזר לצרפת ביוני 1899 והועמד שנית לפני בית משפט צבאי. בניגוד לכל האמת והוגיון, שוב הרשיע אותו בית המשפט, אם כי מתוך „נסיבות מקילות".

זאת אף הממשלה הצרפתית לא יכלה לבלוע, ולאחר זמן קצר מאוד זכה דרייפוס לחנינה מנשיא הרפוב-ליקה. ב־1903 התחק הוק ביותר. ש-ביטל את ההרשעות, החזיר את דריי-פוס לצבא, והעניק לו את אות לגיון הכבוד באותו מקום שתשע שנים לפני כן שללו ממנו את דרגתו.

הרגע הנוגע ללב ביותר בסרט זה, הוא של בתו של דרייפוס שעודנה חיה, גב' יבישה נכבדה, ששערה העבות לבן כשלג ועיניה שקטות ועצובות, בתה שלה נספתה באושוויץ בלהבת השואה הנאצית.

„לעולם יהיה, שבגהה ההתפלשות בעוגבה זו של מאורעות, שתוצאים את דרייפוס האיש. ואת בבתה" — כותב המבקר של „להיפגרו" ה-פאריסי. — „לכרובה המזל מופיעה בסוף כרת פייר־פול לוי, בתו של דרייפוס, והיא מחזירה אותנו אל האמת האנושית של הסרט. היא לא שכחה כאומה, אולם הדבר שהיא אומרת בהבעתה המהורה ושהיא מבולמת בלשהית היא, שאנו אריכים לסלוח".

שרות וואשינגטון פוסט
מיוחד למעריב

אנדרטה של קפטן אלפרד דרייפוס: בתו, המופיעה בסרט „האמת הבלתי נסבלת", לא שכחה מאומה, אך היא אומרת כי „אנו צריכים לסלוח"

ירושלים

...ורי ישיבה משחקים בייסבול בשטח ההפקר

מאת גיורא שמיס

בשדה הגדול הריק שליד שער מנדלבאום, אין כיום כל זכר נראה לעין לגבול שעבר כאן, עד ל-מלחמת ששת הימים, בין ישראל לירדן. אולם המקום נשאר שטח הפקר. לפני כשבועיים נהרגו שם שני חבלנים צעירים, חברי הא של המפלגה הקומוניסטית הירדנית, כאשר התפוצץ בידיהם ממען הנ-פץ.

השדה הריק הוא אולי השטח ה-גדול ביותר שנותר פנוי בלב ירו-שלים ואיש אינו יודע מה לעשות בו. פעם הועלה רעיון לנטוע בו פארק. עתה החליטו להותירו פנוי, כדי שבעתיד אפשר יהיה לבנות בו מחלף כבישים ענקי, שישמש כצומת מרכזית לתנועה בין מזרח למערב העיר ובין ירושלים לרמאללה.

שתי דרכי עפר אלכסוניות חוצות את השדה, כשהן מובילות מרחוב שמואל הנביא אל רחוב סנט ג'ורג'. אי־שם בנקודה עלומה במרכז דרכי העפר מסתיימת העיר המערבית ו-מתחילה העיר המזרחית. בצידו ה-צפון־מערבי של השדה, סדורים ה-בתים היהודים האפורים ברחוב קטן הנקרא רחוב מעה וקס. ממול, מצוי אחד מבתי הכנסת העתיקים בירוש-לים, הרי הוא בית הכנסת של עדת היהודים הקווקזים, ומאחוריו מתחילה שכונת מאה־שערים.

קצת יותר מזרחה, בינינו המפורסם של שער מנדלבאום, המשמש היום את בית הדין הצבאי לעבודה. אחר מתעקלת הדרך המקיפה את השדה ועולה בחזית והיה צפונה, כשהיא מובילה אל תוך העיר המזרחית. ה-בנין היחידי שנשאר לעמוד שלם ל-אורך דרך זו, הוא בנין משקיפי האו"ם בירושלים. לפני מלחמת ה-שחרור, עמדה שם שורה ארוכה של בתים יהודים, שנקראו בתי־יבנ-ביגוץ, אחד מוצמשת ה„כוללים" ש-הוקמו בסוף המאה התשע־עשרה ב-אותה סביבה. אולם אותו „כולל" נהרס עד היסוד ב־1948.

מכאן ואילך, גובל השדה ב„מרי-כזית נוצרית". הנה פולש קבוצה דהומה, עד שהוא נוגע בחומת ה-קתדרלה של סנט ג'ורג'. שם יושב הארכיבישוף של הכנסיה ה-אנגליקנית „חולש" על העדה בכל המזרח התיכון ובצפון־אפריקה.

מכאן ממשיך הכביש צפונה, כשה-הוא עובר לפרשת המכבי המפורסם של השכונה, הולך ליד הכניסה ל-קבר שמעון הצדיק ומגיע להצלבה. כאן הכביש כתפצל. ורחוב הנביא בערבה ממשיכה ללוות את גבולות השדה ותחרות ומתחברת עם רחוב שמואל הנביא, ואילו הורדע המרכזה מזרחה, מובילה אל הר־הצופים. כמה חווילות נאות של תושבים ערבים אמידים כצויים במאתיו המזרחיים של השדה, ליד ההגבול־הלך, כמעל לייצור בלוקים הע"ב השטח הריק. בעשתיים האחרונות, הוקמה בפאתיו הצפוניים של השדה שכונה יהודית חדשה, „מעלות־דפנה", הבנויה כולה מבנינים בצורת טירות מסוגננות, ה-מצופות אבן לבנה מבריקה. כך נס-גר המשולש היהודי־הנוצרי־המוסלמי המקיף את השדה.

בשעות הבוקר המוקדמות, אפשר להבחין בבאות פועלים ערבים ה-חוצים את השדה קבוצות קבוצות, כשהם בדרכם לעבודה במערב־העיר, הלכים רכוב על חמורים. אחר מתה-לות לנוע לאורך רחוב שמואל הנביא עשרות מוניות ומשאיות ערביות. ה-נהגים הערבים מעדיפים לצאת את העיר דרך שכונותיה הצפון־מערביות ולא לעבור במרכזה. בשעות הצה-רים מתמלא השדה ילדים מהשכונות הרהיות בסביבה, המשחקים בקבוצות.

בשעות הערב, עם שקיעת השמש, לובש המקום את האופי הציבוין ה-מיוחד לירושלים הרבטאלגית. שמ-חים רוקים גדולים, צבע זהוב, כמה עצים וכמה בנינים חיוורים מרוכן, צם רעפים אדומים. בירות והחשיכה רוחש המקום פעילות כוחרת. בסביב מאורים אורות העירוניה, אולם את-צעית השדה שרויה תמיד בחשכה. יש אומרים, כי שם בקבלות פרו-צות לקוחות, גם מהשכונות היהודיות וגם מהשכונות הערביות. לעיתים, נראה אור כוחל מבליח של מכונית משטרה וסילוני אור המפלחים את החשיכה.

בכל יום שישי אחר־הצהרים מת-רחש בשדה מאורע מיוחד במינו. ה-אור מקף כולו ב„ישיבוני" עם פני-מיות, אשר רבים מתלמידיהן באים מארצות־הברית. הללו גם בעיר ה-קודש אינם מוכנים לוותר על מינהגי „המולדת הראשונה", ומארגנים בכל יום שישי משחק בייסבול אמריקני, זהו בוודאי משחק הבייסבול המוזר ביותר בעולם. שחקניו הם עשרות תלמידי „ישיבה", הרצים אנה ואנה על פני השדה כשפאותיהם מתנפ-פפות, ציציות להטיים, שרווליהם מופ-שלים, על ידיהם כפפות הבייסבול ה-מיוחדות ובחלל נשמעות קריאות ר-מזה בסלנג ניו־יורקי. לא חסר גם קהל הצופים העליז, הקורא קריאות עידוד ובוז כאחד.

השדה הפתוח מסך המיר תבלינים ערבים שפעלו בירושלים. הם מבאו שם ניסה נחה אל שכונתה המזר-חית בצפיפות על העיר ואל שכונו-תיה הההיות „כנלות דפנה" ורמת־אשכול, לפני בואי שגה עבור פה המחבלים השכיב ליד גן המנהדרין בתקוי שילות של פגזים, שנועד ל-עבר רמת־אשכול, אולם לברכה המזל אלה לא התפוצצו. לפני כחודשיים נמצאו בשדה כבה פגז בזוקה, שהיו מיועדים לפגוע כנראה ברחוב שמואל הנביא, או בשכונת מאה־שערים. לפני שבועיים התפוצץ במקום המוד גפץ, שהרג את שני המחבלים. המקום עו-מד כנראה להנחה באותה סביבה. באותו יום שישי, נצטך, כרגיל, משח-ק הבייסבול הדתי, באותה ההלה-כה בה הוא נערך בכל שבת.

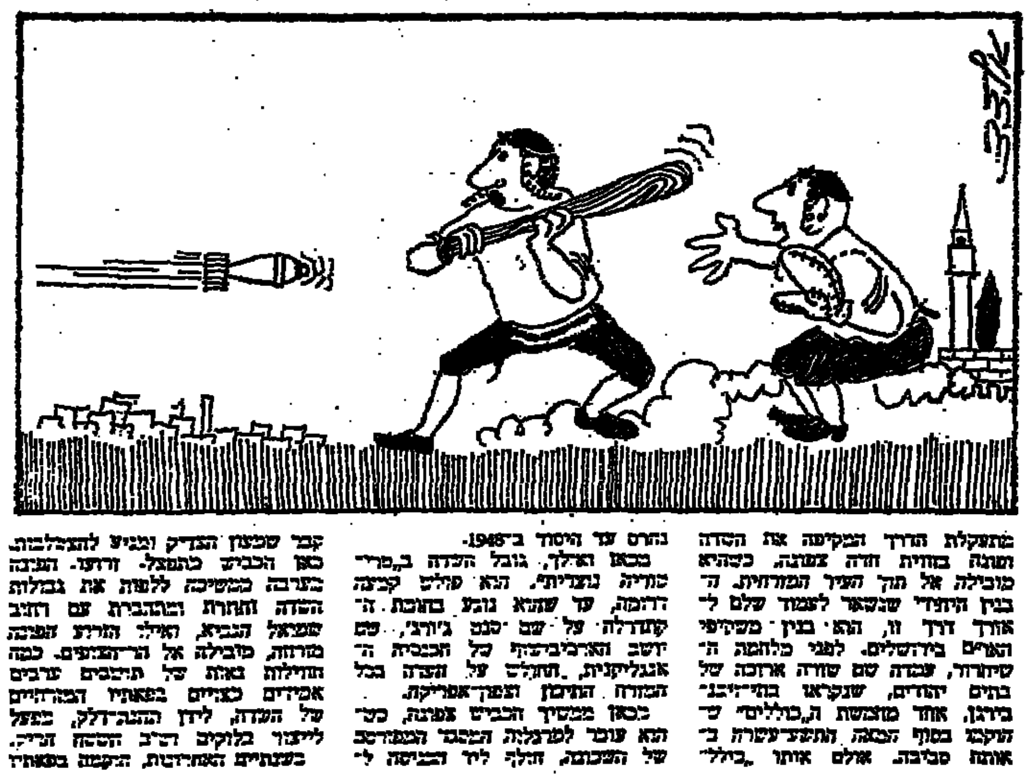

רפואה

...ון העטלף והסונאר אל הרפואה המודרנית

מאת יוסף מיכאלי

קרני הרנטגן חודשות בתודעת רבים כאחד ההמצאות החשובות ביותר בתולדות הרפואה. בקשים יודעים, כי כאן המצאת הרנטגן, יושמה שיטה נוספת לגילוי בעיות גוף האדם. המדובר בקרניים על-קוליות (אולטרא סאונד), שהן גלי קול שתדירותן גבוהה מקצה ה-תחום השמע על־ידי בני־אדם.

בשנת 1793, התעניין החוקר לזרו ספאלנצני בסגולות הניווט המיוחדות של העטלפים בשעת מעופם בעלטה. הוא גילה כי הקרינה, שבעזרתה הם מנווטים, היא על־קולית ובאו הוכח לראשונה היסוד למחקר המודרני הנוגע הקשור בקרינה זו.

ה„אולטרא סאונד" הוא גל כמו בעל תדירות גבוהה המוקרן אל תוך הגוף וחוזר כרקמות שונות, המכשיר שמבנו „יורים" את גלי הקול דומה במיכוניו לעקרון שקצתו מרוחב במק-צה. בקצה זה מצוי כשמה גביש אליו מגיעים שינויי מתח חשמליים המתחי-לים בו תנודות הללו מחזורות לגוף. הקרן העל קולית הזו מוחזרת בכל שפת מגע בין שתי רקמות בגוף שיש הבדל בדחיסותן ובהתנגדותן ל-תנודות גלי הקול.

בניגוד לקרינת הרנטגן האלקטרו-מגנטית, הרי שכאן משדרים אנרגיה קול לגוף וקולטים ממנו את ההדים. בכך, יש דמיון מסויים בין הקרן ה-על־קולית ובין עקרון פעולת הרא-דאר. גם מיצגות ההדים המוחזרים מן הגוף אנאלוגי בכוכבים רבים לעקיב ראדאר. שכן, בהתאם לעוצמת ההד וזמן חזרתו, ניתן לקבוע את המרחק שבין המקור המשדר ובין שטחי המגע בין הרקמות. הקרן מספקת, איפוא, מידע בדבר מיקומם וסוגם של איב-רים שונים המצויים לאורך נתיבה ידוע למשל, כי גידולים ממאירים מתאיינים מצטיינים בדחיסות גדולה בהשוואה לרקמה רגילה ועל־כן, ה מחזירים הד חזק יותר. המידע הכו פק כן הגוף הוא אקוסטי הנבדק ה מכדר, שהינו גם הקולט, והופך אות למידע חזותי הניתן לפיענוח ולהצג במיכונה שונות („ליגבי מסכים וכו').

יתרונה של הקרן העל־קולית הוא בכך שכושר חדירתה (יחסית להכולה האנרגיה שלה) רב משל כל קרינה אחרת. לכן, הקרינה המוחזרת בשיטה ז לגוף היא מזערית. הקרינה כאפ-שרת להמחיש את המתרחש בגוף ל-לא צורך בהתערבות כירורגית או ב-פגיעה בשלמותו. בניגוד לקרני ה-רנטגן שאינן מבדילות את הרקמות הרכות בגוף, הרי שהקרן העל־קולית מוחזרת דווקא מרקמות רכות. על כן היא יכולה לשמש כאמצעי בצילום ל-צילום הרנטגן אך לא כתחליף לו כי קשה להציגה בעת חדירתה מבעד לרקמות קשות. יתרון נוסף טמון בכב שבקרינות בעוצמה המקובלת כיום ב־רפואה, לא נמצאו השפעות לואי ל-אולטרא סאונד, כגון ד.נ.א בקרני הרנטגן עלולות, בשימוש מופרז, להסב נז-קים רציניים). אחד השימושים הרא-שונים במכונת הקרינה העל־קולית היה בסונאר (שהומצא ב־1918). ה-סונאר הוא מכשיר האומד את עומק המים מתחת לכלי שיט ומאפשר גילוי צוללות, שרטונות וכדי לפ-עקרון זה של פענוח הדים מריס-נית זה.

בשימוש הרפואי, החל לפני כיוב זה, עם נוצלה הקרן העל־קולית ל-מיפוי מיקומו של קו האמצע במוח בדיקה זו יש לה ערך אבחנתי ניכר איתור גידולים במוח ותופעות מה-מה אחרות. עליונה אפוא שימוש ישמשים במקבילים כיום בקרן העל־קולית: באבחון, בשמירה אלמנה בר-זת המכספקה מידע על האיברים ב-דיקה ומידע זה בתוב בצורת הד ממודי. יש אפשרות לקבל מידע רצוף ומתמיד באבחנה זו, בעיקר כאשר רוצים למתן את השינוי בבדיקה של האיבר המוחזר את ההד. אופן שימוש זה מקובל למשל, בבדיקות לב בשגה „אקו־קרדיוגרף". בתחום הלב, המצוים בתנועה, הם המתחזירים את ההד. ניתן גם לקבל אבחנה של אלד בות זו בצד זו, המעניקות הבחנה דו־מימדית של פיכרי כאשר בגוף. שימוש זו באפשרות קבלת תמונת הגוף רוחבית של הבטן ובאמצעותה ניתן לראות, למשל, מה תנוחת העובר ב־רחם אמו.

שימוש מעניין אחר באולטרא סאו-נד מבוסס על „אפקט דופלר" (הנבדר גל גם בעיטוטנה כליים). במחקרים קרינה בתדירות מסויימת אל עבר גוף נע, ההחזרה מן הגוף כבנה את תדירות הגל החוזר. אפקט זה, כנוצל כדי לגלות את תנועת של העובר ב־שלבי הריון הבוגים, ואיבר הנע, בבקירה זו, הוא לב העובר. שינוי ב־תדירותה של הקרינה האקוסטית ה־משוגרת אל הלב, מוכיח כי הלב פועם. באותו עקרון משתמשים לבדי-קת זרימה בכלי דם. הגלים כוחזרים מכדוריות הדם וניתן לקבוע באמצ-עותם את מהירות תנועת הדם ומסי-גה.

כבצא, כי קרינה על־קולית המדמה את שיטת הניווט של עטלפים, הגיעו מכשירים נוספים בקרניים על־קוליות מלווים קשת רחבה ומגוונת החל מ־מיקרוסקופ אולטרא סאונד וכלה ב־... כליים (הקרן מחוללת תנו-עה וכצירבולות בנוזלים), מכל מקום, חוקרים רבים „מסתערים" עתה על שטח רחב זה, ביודעם כי המדע ה־מודרני טרם הגיע לידי ניצול מלא של אותה קרינה מיוחדת שהגיעתה ניטואה חזה בטבע כבר העטלפים לפני למעלה מ־180 שנה.

מכשיר להפקת גלי קול, הפועל לפי עקרון דופלר.

עפרה אליגון •

„משרד הקליטה" הפרטי של זוג רופאים מרוסיה

ב צד הסוכנות היהודית ומשרד הקליטה יש „משרד קליטה שחור" בלי פקידים ובלי בירוקרטיה ובלי משרד — ביתם של זוג רופאים, מראשוני העליה החדשה מבריה"מ שהחלה לבוא אחר מלחמת ששת הימים.

ב„משרד" זה אין שעות קבלה. מקבלים בכל השעות...

לשם יודע העולה הרופא ללכת כבר לו ובטוב לו. הוא מביא עמו את המטען יחד עם המטען, ויכול לשפוך שם את הלב בלי להיות תחילה „תיק". זו באבה ועדה „על־מוסדית", ואולי מוטב „אל־מוסדית", שידעה על בשרה את דרכי הקליטה של רופא־עולה־מרוסיה בארץ המדה אבות, ונתנסתה בכל הווריאנטים האפשריים באמצעות „לקוחותיה".

האשה, אף כי הזוג יושב בישראל כמעט שמונה שנים, עדיין אינה יודעת עברית ומערבת זמנים ומינים. „תבינו — היא אומרת לי — הערים שלנו יודע כתובת הבית שלי אני לא רוצה ליכתבו עלי..." ושמה ידה על הזה. ואני מבטיחה, ולכן איני מזכירה את שמה, ושם קוראי הסליחה.

„אני רוצה מדברת בשביל שיבינו אותנו. בשביל הלב שכואב. אנחנו מדברים פה חברים, אנחנו חושבים את הפרופגנדה לעשות שם לא טוב להרסים הרופאים, זה פרובוקציה של הקומוניסטים..."

אי־ידיעת השפה אינה מפריעה לה בעבודתה כרופאה. היא עובדת בשתי קופות־חולים והפציאנטיות שלה אוהבות אותה וקשורות אליה כאל אם טובה. ובין הפציאנטיות נשים מכל העדות, וכאום אל פאחם — הכפר הערבי הסמוך — בהיכנסם אליה כאל מלכה, רבים בילדי אום־אל־פאחם חייבים לה את חייהם.

מה כואב לעולה

לקליניקה בביתה יש שעות קבלה, אולם, גם לפני הצהריים וגם אחרי הצהריים מתערבים כאן הפציאנטיות שבדרך־לאהבתה עם הפציאנטים בהדרך־לקליטה — והבית תמיד במרקחה, הרוח מאפה שובר בבית — לביבה.

„תמיד, כשאני מצלצלת הביתה, אני חושבת שמצות בספר — מספרת הבת, סטודנטית לרפואה בירושלים, דור שלישי של רופאים בקרוב... — הבית עונה לי איזה קול אחר..."

בכל זאת, אי ידיעת השפה בעוכריה. עתון עברי אינה יכולה לקרוא, היא מנותקת מידיעה כללית, ואילו בעתון הרוסי כותבים רק על בעיות עליה. היא אינה יודעת מה קורה בארץ ובעולם, הישראלים שקוראים עתון עברי אינם קוראים עתון רוסי אינם יודעים „מה כואב" לעולה. זו עוד מהיכה המפריעה לאינטגרציה ומקיימת את הבדלנות.

„היה טוב — מוסיף בעלה הדוקטור — לו הוציאו ב„מעריב", פעם אחת בשבוע, דף ברוסית עם תקציר ידיעות כלליות על הנעשה — שעולים יתחילו להחזיק עתון עברי ויעברו להיות קוראיו."

למה לא למדה עברית תחילה ואחרי כן הלכה לעבוד? כאשר הם באו, היתה ההליכה הכלכלית קשה בהרבה, וגם לא היו הבלים עימבם עכשיו לסידור בעבודה, לתמיכה. גם לא היו מרכזי קליטה.

היא המשפחה היו באולפן אבל את האוכל היו מקבלים תמורת פתק, ובשביל הפתק היה צריך כסף, וכסף לא היה, ולא היה נאה ללכת ולבקש תמיכה מן הסוכנות, או היתה מוכרה את הפציה.

לא נהנו מזכויות

פעם בשבוע, פעמים בשבוע, היתה הדוקטורית הרוסיה יורדת לשוק „הכרמל" ברחוב אלנבי ומחליפה „סמ..." ... מן הסבתא, לבני־משפחה, המובות ... מעט הגבעיים של היו לה, כלי כסף, כלי בדולח ... ברו עם המשפחה דרך ארוכה, אולי הירות על גדודי היהודים בין המלחמות, ועדכם לא יסולא בפז.

כמה זמן אפשר להמשיך כך? יצאו את האולפן והתחילו לעבוד, לא כסף, שכרו דירה, ריהוטו אותה. הבי של, כבל יהודי, נזכר בעברית שלא ידע אבל לשעבר כנראה מתורה. והאשה נשארה בעברית תחילה. אבל בלב העשיר העובר על גדוהיו באר הבת אנוש. בתודיה, בבסיסיות אין גבול, ובעיקר במיפול בעולים.

הם לא נהנו מזכויות כלשהן, וכיום המשפחה מבוססת, יש לה דירה מרוהטת ופרקטיקה פורחת, והיא מסורגלת לקלוט עולים אחרים. ביתם פתוח לא רק לשיחה אבל גם ללינה, להלוואה, למתן בסתר — מין „חצר" גדולה של רבי. הרבי הוא הגבר, דוקטור. ובר דוקטור — עזר כנגדו, וגם הבה, שלמעשה היא כבר ישראלית, מעורבת בפעילות המשפחה.

כשסיפרה הגברת דוקטור בלהט, שהנה, כאן בעיה של דיור, וכאן בעיה של התמחות, וכאן מעכבים מתן הלוואה, וכו' וכו', שאלתיה אם אינה מקנאה קצת על שכל מה שהגיעו היא ובעלה בא להם מעבלם והנה העולים שבאו אחריהם מקבלים הכל בקלות שכזה.

משיבה: אינה מקנאה, בהחלט לא, הלואי שיכלה לתת יותר ויותר לעולה, ושנית, העולים אינם מקבלים הכל בקלות כפי שנדמה, בכלל לא מקבלים. כל שניתן לעולה ניתן לו בהלוואה, ואת ההלוואה צריך להחזיר.

אבל כמה עולה לעולה אולי כותב לשמוע מפי אורח שנכנס זה עתה.

„הלך קל מאוד"

לפני שנה הגיעו. הוא, הדוקטור וולף פידלמן ורעייתו ד"ר יאוזה. הם גרים בנתניה, בדירה שכורה, ובעוד זמן־מה יעברו לדירת קבע שקנו בעיר.

דירה יפה — אומר ד"ר פידלמן ומלטף את ראש בנו הבלונדי, הזהב צמוד לו ומביט לו יפה לתוך פיו, ופעם לפעם, מתקן בלהט מלה כאן מלה שם.

הדוקטור פידלמן מדבר עברית יפה. היכן למד? תוך עבודה, הוא אומר. „חודש אחרי שהגעתי כבר עבדתי". „הוועדה הבינמוסדית סדרה לך?" כולם פורצים בצחוק.

„אני לא אוהב להיות „תיק". בוועדה הבינמוסדית לא רוצים לראות את האדם. לא יודעים מי יושב שם. וכשמצלצלים ואומרים „אני רוצה לבוא, להציג את עצמי", משיבים „לא צריך. כבר נראה את התיק". זה נורא."

„איך קבלת את העבודה?"

„לי הלך קל מאוד. אני בשום מתבייש להגיד כמה קל".

ובכן, בשנת 1973 התקיים קונגרס בינלאומי לגריאטריה בקייב. בקונגרס השתתפו חמשת אלפים נציגים. הנציגות הרוסית מנתה 45 פרופסורים ורופאים מומחים למקצוע. פידלמן היה אחד מהם.

„אפילו לא בחלום"

„פתאום אני רואה אנשים ועל דש המעיל שלהם כתוב: ‚פרופ. ברגמן, ישראל', ‚אפשטיין, ישראל'. זה הזיז לי את הלב. באופן אוטומטי ניגשתי אליהם והתחלתי לדבר. הם עמדו לבד. איש לא ניגש אליהם מלבדי".

„לא פחדת?"

„אני לא יודע. אני רק יודע שכל שבוע הימים של הקונגרס לא זזתי מהם. היה לי גם מזל שההודר שקבלתי היה באותו מלון שהיו בו ציונים מישראל. תמיד חשבתי על ישראל, אבל לעשות לעליה? את זה עשיתי רק אחרי הפגישה עם הישראלים בקונגרס. בשנת 1974 עליתי. מצאתי את הטלפון שלהם בספר הטלפונים וצלצלתי. אמרתי לפרופ. גרשון ברגמן: ‚אני כאן'.

לשמחתי היתה לי פגישה למחרתים והיתה לי עבודה, ובמקצוע שלי. מה יותר לה ניקנה כרומיות.

דוקטור פידלמן עובד זה עשרה חודשים במחלקה הגריאטרית במלבין בנתניה ובשעות אחה"צ בכפר הערבי בסייבה, מטעם קו"ח מאוחדת.

„טוב לעבוד בכפר הערבי. החולה הערבי בוטח, עדין, נותן כבוד, מביע את הערכתו במתנות קטנה אך נוגעת ללב. תמיד מוסקף איזה נער, לשמור על המכונית שלא יגעו בה. לפעמים רוחצים אותה. מביאים מתנות שהרופא מכאן לקבל. מביאים פרי וירק הפדה... מזמינים הביתה, מתבים במבלבוה בתוך, אומרים תודה..."

„ואיך אתם מדברים?"

מה השאלה — עונה הרופא העולה עברית...

„האם חשבת פעם ברוסיה שתעבוד בכפר ערבי?"

„בודאי לא! אפילו לא בחלום".

הלוואות מימין ומשמאל

כל יום בשעה שש בבוקר יוצאת דוקטור יאוזה פידלמן מנתניה ונוסעת בשני אוטובוסים לכפר־סבא, לבית־חולים מאיר. היא חוזרת הביתה בין שש לשבע בערב. עבודתה בבית החולים מתחילה בשבע ומסתיימת בחצות.

היא חוזרת „תרגמי" הביתה, לאחר יום עבודה בפרך בבית החולים. ומי שבוקר בזמן האחרון בבתי־חולים יודע איזה עומס קיים בהם עכשיו. היא אולי יכלה למצוא עבודה בסמוך למקום מגוריה, כך שתוכל גם לטפל קצת במשפחה. בעלה גם הוא עובד מבוקר עד ערב.

העולה מתחייב מהרבה חובות מרגע שהוא מתחיל לחלום על עליה לישראל. הגיש בקשה לעליה — מפסיקים לו את עבודתו, ורק מעטים נתמזלו עם והניחו להם להמשיך בעבודתם. ובאין לרופא הרוסי הסכנות רבים — שכר העבודה של הרופא הסובייטי אינו מן הגבוהים והוא כ־100 רובל לחודש — מתחילים לקחת הלוואות, ואחר־כך צריך „לקנות" ויתור על אזרחות במחיר 900 רובל לאיש.

ואחר־כך כרטיסי נסיעה עד וינה. ואיפה השלום בעבור המטען, ההוצאות, דמי־הכתה לסבלים, והון הרופאים בעבור הארגזים שאחר־כך מוצאים אותם ריקים מתוכן?

הגעת בשלום לוינה — מתחייבים על הלוואות לסוכנות עבור כרטיסי הטיסה לישראל. לא, כי אמר שחינם? משלמים, ועוד איך משלמים! ואחר־כך מתחיל אסון ה„זכויות". וקונים, ומתחייבים בהלוואות. והלוואות לדירה... רופא מרוסיה, אדם קטן, בעל תקציב קטן, שאינו יודע מה זה שטר ומה זו המחאה ומה זו הלוואה ומה היא ריבית, נהיה לפתע איש כספים.

הרופאה הצעירה אינה מתאוננת. הם רק שנה בארץ, וברוך השם, הם כבר מסודרים. אבל מוכרחים לעבוד כמו — היא אינה יודעת כמו מה — מוכרחים להחזיר הרבה, כל עוד יתנו פטור ממס הכנסה. כי להרויח די למחיה ולהחזיר החובות בתנאים רגילים לא יוכלו לעולם...

ד"ר וולף פידלמן

„חודש אחרי שבאתי — עבדתי"

דירה, מכונית, לבוש

אבל לרופאה הצעירה יש שאיפה. היא רק בת שלושים, ורוצה לדעת את ישראל שבלבן. לחדור לתוך תוכן של הבעיות, של המכאובים — ללמוד הרבה ככל הניתן. להיות ישראלית שיודעת. ואת ניתן לעשות רק בבית־חולים.

והיא הצליחה, ונתקבלה לבית חולים כאילו בפליגה של משרד הקליטה.

שבע מאות לירות בחודש. לא צמוד לשום תוספת יוקר. לשום דבר. ובכן — רופאה שעבדה כבר שבע שנים בבריה"מ עובדת משעה שבע בבוקר ועד שעה חמש — עשר שעות — בעד שבע מאות לירות, כולל דמי נסיעה, שהם לפחות מאתים לירות בחודש. עובדת משק בית היתה משתכרת — — — בעבור אותן שעות עבודה 2,500 ל"י והשכר הזה אינו משולם לה על־ידי המעביד, אלא על־ידי — — — הסוכנות, או משרד הקליטה. במעט בכדי בה.

ולמרות כל אלה — הנה משפחה צעירה, הוא והיא רופאים, נמצאים בארץ רק שנה, וכבר שניהם עובדים, לקחו הלוואות עד מעל לראש — אמת — אבל דירה יש להם, מכונית, והם לבושים היטב ונראים היטב, ומדברים בשפת הארץ, ועוסקים כבר לא רק בבעיות שלהם אלא גם בבעיות הכלל. כלומר, כבר נקלטו; כלומר השיטה אולי יכלה להיות טובה יותר, מכבדת יותר את רגישותו וכבודו של אדם, אבל בסך הכל הלואי שהיו לנו עד מאה אלף דאגות וכאבי ראש כגיל.

„יהיה, יהיה", מבטיחים מארחי, המגישים כיבוד כבר בפעם השלישית. התה חריף וטוב, ועוגה חמה, מאפה בית, מעשי ידיה להתפאר של הדוקטורה. נאספים אל הבית עוד ועוד אורחים. וביניהם עורך־דין אברהם ליבוון, שעלה לפני שנתיים, ועבד זה עכשיו בבחינות. האיש כבר אינו צעיר ביותר, וללמוד משפטים בשפה שאין יודעים אותה, לא עברית ולא אנגלית, ללמוד חוקים שונים לגמרי מאשר בבריה"מ ולעמוד בבחינות...

משפטים זה לא בריאות. רופא אינו חייב לעמוד בבחינות מחודשות ואומר לו עורך־דין כן. דיני נפשות רפואיים לחוד ודיני נפשות כספיים לחוד. צוחקים.

צבא של רופאים

„למען האמת והצדק צריך היה אתי לעמוד לבחינות גם ברפואה", אנו מביעים.

„חס וחלילה", אומר העורך־דין. „הלימודים האלה עלו לי בעין אחת פשוטו כמשמעו". מרוב מאמץ נפגעה עיני, הוא נותן, ועין אחת סבלה בצורה אנושה. „חס וחלילה" הוא חוזר על עצמו. אשתו גם היא רופאה. אשתו — דוקטור ריטה היינשטיין עובדת במרפאה של קופ"ח.

אך אם לשוב לשאלה „שיהיו לנו צרות עם מאה אלף עולים גרפסים", מספרים המארחים, בשמחה שעליה זו תתכן מאוד. רק רופאים יהודים, יש שמונים אלף בבריה"מ — הם סוברים. הרופאים הם חומר צר, צר לנעשה בישראל, ואפשר להעלותם כולם לישראל.

נהיה שקט. לפתע ישבו כולם ויראו בעיני רוחם שמונים אלף רופאים, אורחים חפצים, קונים ארגזים, לוקחים הלוואות, עוקפים לבלהה, דירות, לעוות, מקומה, עבודה, אימה לקוחים מספיק מחלות לצבא גדול כזה של רופאים?

רבלון
סופגת את
תוספת מס הקניה

חברת „רבלון" מתכבדת להודיע ללקוחותיה
כי החליטה לספוג את מס הקניה החדש
בשיעור 7½% - עד לתאריך 12.3.1975.

המחירון החדש של כל תכשירי „רבלון"
יכנס לתוקפו בתום התאריך הנ"ל ויכלול את
ההתייקרויות ואת תוספת מס הקניה החדש.

בתי־הכלבו והפרפומריות המורשות למכירת
תכשירי „רבלון", יקבלו את המחירון החדש
בדואר, בימים הקרובים.

החדש מיום 27.2.1975
* תכשירי „אולטימה" II ימכרו בהתאם למחירון

REVLON

הפולמוס על מימון המפלגות

גם ל„קטנות" חובות, אבל מתנגדות ל„מלווה הקונסולידציה"

מאת משה מייזלס ודניאל דגן

ה דיונים על התקציב ועל המסים שהחלו השבוע הפסיקו לשעה קלה את הוויכוח הבינמפלגתי שהיה נטוש ערב הגשת הצעת התקציב על ידי שר האוצר, בשאלת מלווה הקונסולידאציה לחובות הכספיים של המפלגות.

אך ייתכן זה עשוי להתחדש אחר שלשכת מפלגת העבודה החליטה לעמוד על תביעתה לקבלת ערבות ממשלתית למלווה שהוא כבקשה לקונסולידאציה של חובותיה. אתמול שבענו (ב„מעריב" של שבת, גם בפבריאר) את טענות המפלגות הגדולות, הסיעות המלוות, פנינו לפלגות המתנגדות להצעה זו.

יו"ר הנהלת המפלגה הליברלית, ח"כ שמחה ארליך, אמר לנו:

„אנו מתנגדים להצעה של קונסולידציה של חובות המפלגות, שכן כמנהיגי ציבור שתובעים מן העם הידוק חגורה ומצמצמים תקציבי המדינה בעניינים חיוניים חייבים לשמש דוגמה לציבור. פער אמינות של הציבור למפלגות הוא ממילא גדול, והיה רצוי מאוד לצמצם ולא להגדיל אותו.

„אצל כל אזרח ההולך לקנות היום מצרכים חיוניים במחירים הגבוהים צריכות הלוואות, שהן בבחינת מתנה, לעורר התמרמרות ואי־אמון".

גב רחב למפ"ם

חובותיה של מפ"ם עולים לכמה מאות אלפי לירות, ואחד מראשיה מציין בהסבר לכך, כי „לכל מפעל תקין יש חובות", ברמה שבדרך כלל מצבה הכספי של מפ"ם אינו מן הגרועים. עובדה המחזקת הערכה זו היא העמדה שנקטו נציגי מפ"ם בוועדת הכספים של הכנסת שהתנגדו להלוואת הקונסולידציה.

מפ"ם בנויה כהתארגנות ארגונית ופינאנסית איתנה של הקיבוץ הארצי, המקציב למפלגה מכסה של פעילים ללא שכר ונותן בבסיסה הכנסות ותרומות באופן מרכזי וסדיר. בנוסף יכול הקיבוץ הארצי להבטיח למפ"ם ערבויות שונות, או להשתמש בהשפעה הכלכלית כדי להשיג הלוואה נוחה.

„גב רחב" זה בא בנוסף להקצבות הרגילות משלושה מקורות — המימון הממלכתי לפי המפתח של חברי הכנסת; המס ההסתדרותי (בסך כשני מליון לירות בשנה); הקצבה מהמכנה לתנועה העולמית הקשורה במפ"ם; הקצבת מגבית התמדות למוסדות חינוך ותרבות המשמשים את המפלגה (כגון הסמינר הרעיוני של השומר הצעיר בגבעת חביבה).

בניין מרכז מפ"ם בתל־אביב נרכש לפני שנים אחדות מן הקיבוץ הארצי, ולא קשה לנחש, כי הרכישה נעשתה בתנאים נוחים בהרבה מאלה שהיו מקובלים אז בשוק — דוגמה נוספת לתמיכה הבטוחה למפלגה מצד התנועה הקיבוצית הקשורה בה. לעומת זאת, יש למפ"ם הוצאות לא מעטות שמפלגות אחרות אינן „מתחבטות" בהן באותה מידה.

כרוב המפלגות הישראליות, מוציאה מפ"ם עתונים אחדים בעברית ובשפות זרות. המימון שלהם מצטרף גם הוא להוצאות השוטפות שעל המפלגה לשאת בהן.

• פעילות חלקית בל"ע

בבית ל"ע בשדרות בן־ציון 48 מדברים על חובות בשעור של למעלה ממליון ל"י, אך מתנגדים בתוקף להצעת הקונסולידציה. את החובות „בגלגולים" ממערכות בחירות קודמות. את החובות הבים לבנקים ומשלמים ריבית, שבחלקה היא מסחרית. המפלגה מקבלת כל חודש 58.400 ל"י מקופת האוצר על פי חוק מימון המפלגות. יש לה עוד הכנסה קטנה מתרומות חברים. הרכוש היחיד שממנו יש הכנסות הם מועדונים, שהם בבעלות משותפת עם מפעלים אחרים של הנוער הציוני.

המצב הכספי הקשה והצורך בסילוק חובות מחייבים את המפלגה לצמצומים גדולים. למפלגה יש בסך הכל 13 עובדים בשכר מלא וכ־80 עובדים פועלים חלקיים בשכר של 200 עד 300 ל"י לחודש, ומתנדבים המקבלים הוצאות בלבד. אנשי ל"ע טוענים, כי ההקצבות מטעם הסוכנות למפעלים קונסטרוקטיביים צומצמו ביותר בעקבות הפילוג שחל בזמנו בין הליברלים ול"ע, ולאחר שהקונפדרציה העולמית של הציונים הכלליים ניתקה יחסיה עם ל"ע.

לאור מצב זה מקיימת המפלגה רק פעילות חלקית, ובאין לה עתון משלה היא נאלצת לפרסם מודעות בעתונים כמודעות אך היא עושה זאת בממדים מוגבלים ביותר. אין היא יכולה להגדיל את צוות הפעילים בשכר באזורי־הארץ השונים, לעבור אולפנות, ולפעול בקרב סטודנטים; היא נמנעת מלפרסם לוח־אסיפותיה הציבוריות בעתונות. כבמה רעיונית משמש למפלגה עתון צנוע ששמו „תמורות", אין באמצעים לסניפים להביא עלונים מקומיים.

מזכיר ל"ע, יצחק ברקאי, אמר לנו: „למרות מצב זה אנו מתנגדים להסדר הקונסולידציה המוצע ולהגדלת תקציב מימון המפלגות בדרך ישירה או עקיפה. הארגונים הלאומיים ואף המפלגות של כל המפלגות, כחייב לנצות הצעה זו. הנזק העלול להיגרם למשטר הדמוקרטי על־ידי ירידת קרנן של המפלגות הוא גדול ללא שיעור מההנאה המפוקפקת של הקלת עול החובות או הרחבת הפעילות המפלגתית, בשעה שהציבור נדרש להידוק החגורה, להכבדת עול המסים ולויתור על שרותים חיוניים ביותר. המפלגות בישראל חייבות להידמות יותר למפלגות פוליטיות במערב ולצמצם שטחי פעילותן לארגון ולהסברה פוליטית בלבד".

• החזית הדתית מסתדרת

מפלגות החזית הדתית התורתית — אגודת ישראל ופועלי אגודת ישראל — מחזיקות רשת צפופה של מפעלי חינוך הנתמכים על־ידן בצורה קבועה. שתי המפלגות צברו חובות המגיעים לסכום של כ־3 מיליון לירות.

לאגודת ישראל בניין משרדים בתל־אביב ומספר גדול של מועדונים ברחבי הארץ, רובם בתי־כנסת. לדברי ראשי המפלגה זה נכס שבוודאי אינו ניתן ל„מימוש", וממילא אין כל כוונה להציעו למכירה.

פועלי אגודת ישראל רכשו לפני שנים אחדות בניין משרדים בן כ־20 חדר ברחוב פרישמן בת"א ועדיין משלמים חובות על חשבון רכישתו. המפלגה, לדברי פעיליה, אינה נתונה במצוקה כספית, ויכולה „להסתדר" במסגרת הקיימת של חוק מימון המפלגות וההקצבות מכספי הסוכנות.

עסקים מסחריים שהיו בעבר לפועלי אגודת ישראל, כמו חברת השיכון „פיתוח", אינם פועלים עוד לעת זאת נמצאת בבעלותה קופת „מלווה וחסכון", הפועלת כבנק.

שתי מפלגות החזית הדתית התורתית נהנות מקשרים טובים וענפים הן במערכת השלטון והן במערכת הכלכלית, ויכולים להשתמש בהם כדי לסייע בהשגת אשראי למוסדות שהם מנהיגים בקידומם. חוסר התלהבות שלהם מהצעות לקונסולידציה של חובות המפלגות הוא בין הדברים המעידים על כך, שמצבן הכספי עדיף.

• אין חובות ל„מרכז"

„המרכז החופשי" הוקם רק לפני שנים אחדות, וממילא אין לו „חובות היסטוריים" ואין הוא עוסק בתיפעל והחזקה של מוסדות חינוך או מפעלים כלכליים. יותר על כן, המפלגה לא רכשה בניין לצרכיה, אלא שכרה משרדים ומועדונים, ונכסיה מסתכמים בציוד המשרדי.

הכנסות „המרכז החופשי" הן מההקצבה הממלכתית ומן המס הפוליטי ההסתדרותי, וכן מתרומות של חברים ואוהדים.

„המרכז העצמאי" שהתפלג מתוך „המרכז החופשי" קיבל הקצבה ראשונה של 20 אלף לירה ממפלגת האם שלו, ומעתה יקבל באופן סדיר את ההקצבה הממלכתית הרגילה. מבחינה ארגונית יכול מצבו של „המרכז העצמאי" להיות נוח מזה של „המרכז החופשי", שכן רבים מפעיליו נמנים עם אנשי ההסתדרות העובדים הלאומית, ובהיות תשתית ארגונית מסודרת, שאפשר לבסס עליה פעילות פוליטית סדירה.

„המרכז העצמאי" השאיר בידי „המרכז החופשי" את המשרדים השכורים ברחוב אבן־גבירול בתל־אביב ושכר משרדים אחרים ברחוב ... ראשי המפלגה החדשה, הנמצאים בקשרים טובים עם „חרות", אינם יוצאים נגד ההצעה למימון חובות המפלגות. ראשי „המרכז החופשי" תוקפים אותה בחריפות.

• ע"מ ללא נכסים

„לנו אין חובות", אמרו לנו במרכז „הרשימה הממלכתית" (ע"מ) השוכן בפינת הרחובות בוגר ועין גדי במשרדים שכורים. „לאחר הבחירות בשנת 1969 נשארו לנו חובות של מאות אלפי לירות. צימצמנו את הפעילות הארגונית השתתנו אותה על התנדבות והחזרנו את הכספים עד לאגורה האחרונה".

הכנסותיה של ע"מ מן האוצר מסתכמות בכ־73.000 ל"י, אך חלק מהן חייבת למסור לקופת הליכוד. ע"מ נהנית גם מן „המס הפוליטי" ההסתדרותי. יש לה ששה עובדים בשכירות והנכס היחיד שלנו — דברי מנהיגה — הוא תורת בן גוריון. בהכנסותינו אנו יכולים לקיים פעילות ארגונית שוטפת ולהוציא עלון פעם בחודש ב־6000 עותקים. המנגנון שלנו מורכב בסך הכל מ... עובדים במשכורת מלאה ו־9 רכזים אזוריים המקבלים הוצאות עד 500 ל"י לחודש".

אך לא בגלל מצבה הכספי הטוב מתנגדת ע"מ לקונסולידציה של חובות המפלגות, אמר לי ח"כ זיווי שובל: „כאשר לסעיפים חיוניים אפילו בבטחון המדינה, אין כיסוי תקציבי בגלל קיצוצים, אינני סבור שהשעה כשרה לתת הלוואות מסובסדות למפלגות, למרות שאני מחייב גישה של מימון מפלגות במשטר דמוקרטי על־ידי הציבור".

„אני סבור שידידי מתנועת העבודה עושים שרות למפלגת העבודה הם נותנים לה אליבי למעשה, שהוא הרבה יותר חמור מבחינתה מאשר מבחינתה של תנועת החרות. חובותיה של תנועת החרות אינם נובעים ממנגנון, ואילו למפלגת העבודה בעיות המוחזות אחרי ההליופין אוצר ולאור כל מה שמתרחש. לדעתי אין אנו צריכים לעזור לה להינצל מבעיותיה בעזרת קורות המדינה והעם היהודי".

• רק"ח גובה מסים

במרכז רק"ח ברחוב מוא"ה בתל אביב מודים כי למפלגה בעיות כספיות וחובות בשעור של רבבות ל"י, בעיקר ממערכת הבחירות האחרונות. „אין אנו עומדים לפני פשיטת רגל ואין אנו זקוקים לקונסולידציה של חובות כמו מפלגות אחרות" אמרו לי. רק"ח מקבלת כל חודש 400 ל"י מקופת המדינה. נוסף לכך היא מטילה מסים על חבריה, המגיעים לכמה ימי עבודה בשנה ולעצמים משכורות של שבועיים עד חודש. המפלגה עורכת גם מגביות מיוחדות ובשנה שעברה הכניסה המגבית ... אלף ל"י לקופתה. היא מחזיקה עובדים בשכר מלא במרכז, מערכת העתון, ובסניפים. אנשי רק"ח ... בתוקף שהם מקבלים ... כספית מן התנועה הקומוניסטית הבינלאומית, אולם יש לרק"ח הכנסות מסוכנויות העוסקות בייבוא וייצוא עם ארצות הגוש המזרחי.

„אי אפשר לדרוש הקצבות יותר גדולות למפלגות, במצב הכלכלי הקיים, כששוחטים מיסים מן האוצר ובעיקר מציבורי העמלים, על מנת לממן מפלגות ששקעו בחובות", אמר לי דובר רק"ח עוזי בורשטיין.

• מק"י מצטמצמת

במרכז מק"י, בדרך יפו בתל־אביב ליד התחנה בבנין „פזי", צומצמה פעילות עד למינימום עקב חוב של כ־150 אלף ל"י, שנשאר מן הבחירות האחרונות. ההקצבה החודשית בת 14.600 ל"י מקופת המדינה מתחלקת בין מק"י, הכלח"אדום ופעולות התנועה. מק"י מחזיקה במנגנון קטן ומערכת עתון של 13 איש בשכר. ... היא הגבילה את פעילות הארגון וההסברה שלה עד למינימום ובמאת „קול העם", שהיה פעם עתון יומי הפך לשבועון ובאחרונה לדו־שבועון.

„אנו נגד הסדר הקונסולידציה והגדלת ההקצבות למפלגות", אמר מזכיר הלשכה הפוליטית של מק"י יאיר צבן. אנו באופן כללי נגד השיטה של אשראי מוזל ובלתי־צמוד שעלולה לשמש לרעת כלכלנים, מליארדי ל"י, הוא ניתן לבעלי־הון ומוסדות שונים בסיטואציות וללא ביקורת נותנים הלוואות בלתי־חוזרות, מטעים את הציבור במושג „הלוואות" שכן מדובר למעשה במענקים.

ממטולה עד אילת

ללמוד...

...מנות על הכנסות המדינה, משה נוי־... דפר, היה בימים אלה ביקור מקצין... ...ה על ההכנסות של האדון.

...על כך משה גוידרפר: כי שחושב, ...א בא לגלות לי את החשבונות הפר־ ...של מעלימי הכנסה ישראליים, איננו ...טועה. הוא פשוט בא לקבל באותו ...איך להילחם בהצלחת הסיב, כדי ...שיטות אלו בארצו...

...שאל גוידרפר, אם יהיה ביקור גומ־ ...השיב: אם כן, אולי אוכל ללמוד, ...ירדת מכס שולי של 78 אחוזים אצלנו, ...על 15 אחוזים, כפי שהוא בארצו...

...דד אבטלה סמויה...

...עה לעודד „אבטלה סמויה", כדי ל־ ...פר השורות, ולהגדיל את הפריון, ...נציב הסתדרות עובדי המדינה, מהי ...במסיבת הפרידה לנציב מס הכנסה, ...קב תמיר.

...צעהי אומרת כי:

...שנציב שירות המדינה (י. ביצן) יהיה ...יותר — יהיה נציב התלונות (ד"ר ...ל) „מובטל" יותר.

...שנציב המס (מ. גוידרפר) יגבה ...מס אמת — יהיה נציב בתי־הסוהר ...יר), ומפכ"ל המשטרה (י. דוהליו), ...פחות.

...צריך מכשפה...

...ז עירית ירושלים, טדי קולק, ערך ...מי הפורים ביקורים בבתי נוער ירו־ ...ז, שבהם התקיימה פעילות פורימית ...באחד הביקורים הללו נקלע בר ...למועדון נוער שבו הוקם ליום הפו־ ...חדר מכשפות...

...המסוקרן נכנס לחדר המכשפות, שם ...לו צעירה מחופשה כמכשפה. היא

...בו ארוכות, הושיטה את אצבעה ...ואמרה בתקיפות: „אני רואה בבר ...כי זו תקופת הכהונה האחרונה שלך ...העיר".

...עירית ירושלים חייך חיוך רחב. הוא ...ל המכשפה ואמר: „כדי לדעת דבר ...א הייתי זקוק למכשפה. כבר מוכן הצהרתי שזאת תהיה תקופת הכהונה האח־ רונה שלי"...

במקום הנכון...

בדיונים על התקציב והמדיניות הכלכלית לשנה הבאה, עמדה של הפרק בציית היקף הצבירה של הבנק והמכונה שהיא

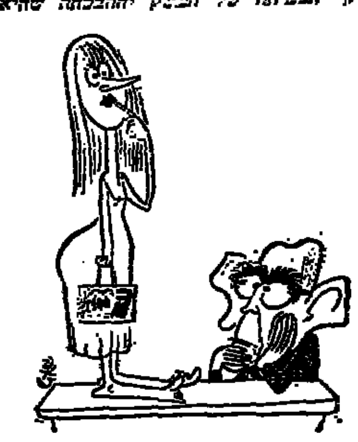

תהיה בתחומים רצויים, כמו הגברת יצוא וצמצום יבוא.

אמר דן הלפרין, יועצו של שר האוצר: „הר בעצם בעייתה של נערה בגיל ההתבגרות. צריך לגדול במקומות הנכונים...

בפעם הבאה...

שניים משחקני הכדורסל הטובים ביותר בישראל — הגם בין הגבוהים ביותר — טל קפלן מקבוצת הפועל רמת־גן ואריק מנקין ממכבי תל־אביב (שניהם ילידי ארה"ב, שבאו או הובאו לישראל כדי לחזק את קבוצותיהם) — התגייסו לפני כמה ימים לצה"ל, הם צהה טירונים.

לאימוני קבוצותיהם האזרחיות, שהיו מעורבות בימים האחרונים במאבקי ליגה חשובים וקשים (מכבי ת"א — ב„דרבי" הצירוני ובמשחק גביע אירופה; הפועל ר"ג — במשחק נגד מכבי ת"א בליגה...), באו שניהם במדים וגם עם נשק אישי.

ערב משחקה של מכבי ת"א בגביע אירופה, נערך משחק אימון בין־אליהו. מנקין וקפלן באו כדרכם, אך סיפרו בהתרגשות בולטת: „הבוקר קיבלנו את הביסוח הראשון בחיים שלנו..."

המישגים בקליעה ב„פרי", למשל, הוו לא ברמה שמתאימה לשחקני כדורסל, הי־ עוסקים כל השבה בקליעה לסל: קפלן החדיר במטרה 9 כדורים מתוך 30 ומנקין — רק שניים...

„במטווח הבא — נצליח יותר", הבטיחו השניים.

כיצד מסתכלים?

כששאלו השבוע את שר הפנים, ד"ר יוסף בורג בכנס פעילים של סיעת „למפנה" במפד"ל, איזה סיכויים הוא רואה להסדר ביניים נוסף עם מצרים ולהפיכת זיכוח, השיב בחיוך:

„הדבר תלוי, כיצד מסתכלים בסיכויים אלה — דרך מיקרוסקופ או דרך טלסקופ"...

הופיעה ב„עם עובד"
מהדורה חדשה ומיוחדת במינה

הגדה של פסח

מהו המיוחד בהגדה זו?

* נוסח אחיד לכל העדות, בניקוד מלא ובאותיות מאירות עיניים.
* ההגדה מעוטרת בציוריו של אחד מגדולי האמנים היהודיים, **אפרים משה ליליאן.**
* פירוש חדיש ומלא, מאת **אורי סלע,** המפענח את הסתומות שבטכסט, מלמד על מקורות ההגדה ומאפשר להורים להשיב על שאלות ילדיהם.
* מבוא מאת **הרב שמואל אבידור־הכהן.**
* בשולי העמודים נוספו סיפורי־עם והומור הקשורים בהגדה ומאפשרים לעורך הסדר להחיות את הערב בפרפראות מאלפות ומשעשעות.

כל אלה מוגשים בהוצאת הדר שתפאר את שולחן הסדר ותתאים כמוה להישלח כמתנת חג.

בכל חנויות הספרים

הפצה „עם עובד", רח' מזא"ה 22, תל־אביב, טל. 291526

והיה האיזמל ל...משור

ד"ר משה קריגר, זקן רופאי ישראל, שהלך לעולמו בשבוע שעבר בשנת התש־ עים לחייו, שירת במלחמת העולם הראשונה כרופא צבאי תורכי בחזית סיני.

בערב המיתקפה התורכית על תעלת סואץ, הובאו לסיני פליטים ארמנים רבים, שהו־ עסקו בעבודות כפייה. היו מהם שנאותו והתאסלמו בהאמינם שעל־ידי כך ינהגו בהם נוגשיהם ביתר רחמים.

יום אחד נתבקש ד"ר קריגר־בי על־ידי המיפקדה למול חבורה גדולה של גברים ארמנים במסס תגיני שנערך לכבוד הבאר רע, אך הרופא הודיע מיד כי איננו מרוצה והציע להזמין ל„מיבצע" מנתח. אכן, עוד באותו יום שלחו מהמיפקדה הראשית רופא מנתח תורכי, אך הלה, בהגיעו למסיבה, התחיל לגמוע עראק, בעוד מאה ועשרים הארמנים המסכנים ממתינים לו בתור. במצב של שיכרות מל כעשרה מהם, בטרם נפה ואמר כי אין לו יותר כוח...

לד"ר קריגר לא נותרה ברירה, אלא לבצע את הניתוח לכל השאר.

„אני זוכר — כך סיפר הרופא הותיק בבדיחות הדעת — כי מתוך רגש הבחילה שתקפני, עשיתי את המלאכה לא כמו שמנתחים באיזמל, אלא — במשור"...

מיקוניס: בלעדיי!...

מזכ"ל מק"י לשעבר, שמואל מיקוניס, עדיין חבר הלשכה הפוליטית של מק"י אך כל הסימנים מעידים שהוא נמצא כבר יותר בחוץ, מאשר בתוך המפלגה.

השבוע הפתיע מיקוניס את חבריו במק"י במאמר בבטאון פורשי מק"י „היום", שכי־ צורכו כשכשת אסתר וילנסקה, בו הוא תוקף את החלטת מק"י להצטרף אל הקונגרס היהודי העולמי וקובע בפסקנות „בלעדיי".

מיקוניס כותב בין השאר כי מדיניותו של הקונגרס היהודי העולמי היא כפיל המדיניות של ההסתדרות הציונית ומצהה־ליכ הקונגרס השישי עתה לשתף את ההסתדרות הציונית שיתוף פעיל בהנהגתו, בעשה הדבר ברור עוד יותר. החלטות מק"י מוכיחות כי ההנהגה הנוכחית נוקטת צעדים כדי לחסל את מק"י בתור מפלגה קומוניסטית...

אל תאמין להם!...

בכנס רכזי אולפנים קיבוציים, קבלו כמה מן המשתתפים על ההכוונה הלקויה של העולים אל האולפנים הללו, הנעשית על־ ידי פקידי הקליטה בנמל התעופה בן־גוריון.

אחד הרכזים סיפר, כי יום אחד בשלה לאולפן שבקיבוצו זוג, שהאשה „כרסה

בין שיניה", וסיפרה כי היא בחודש השמיני להריונה.

מאחר שהאולפן הקיבוצי אינו מיועד למשפחות עם ילדים, טילפן הקיבוצניק לנמל התעופה כדי להעמיד את הפקידים שם על הטעות שעשו.

השיבה לו בטלפון אחת הפקידות, אחר לאחר ששמעה את דבריו, הגיבה: „אל תאמין לבני הזוג, הם משקרים לך"...

המתחרים

ל"ר מזכירות „אגד", יוסף הורי, סיפר השבוע על שתי שיטות „בתחכמותי" מאחר הנהגות כיום על־ידי בעלי רכב פרטיים המתחרים באוטובוסים, ו„גוזלים" כי „אגד" עשרות אלפי נוסעים כדי יום.

„יש מהיות, שבמקום לגבות כסף, נוטלות מן המתחרים בתור בתחנות של „אגד", כרטיסי נסיעה שנרכשו קודם בקופה „אגד". אחר־כך שולחים בעלי המוניות את

הנהגים הללו, ילדים לעמוד ליד הקופות שלנו בתחנות הגדולות, ומכנים למכור שם את הכרטיסים האלה, לעתים אף במחירים יותר נמוכים מאשר במחיר־הקופה".

ושיטה אחרת: „שני נהגים שכירים, העובדים על משאית, סיפרו כי לאחר שביצעו הסעת־פועלים למפעל מסוים — שלח אותם בעל־המפעל להתחרות באוטובוסים של „אגד" בקו תל־אביב—נתניה, ואף קבע להם תעריף — כעבודה שעליהם לבצע, עד שתבוא העת לאסוף את הפועלים חזרה הביתה".

מקווה מול קונייטרה...

במושב „קשת" בגולן, הנמצא עם קו־ ביטחון, הוחל באחרונה בהקמת מקווה טהרה, וזאת בהתאם ל„מדיניות" של „ה־ מרכז לטהרת המשפחה", המטפל להבטיח כי בבקעות מרוחקים ובעיקר במקומות ליד גבולות המדינה, יהיו מקוואות כדי שהתושבים לא יצטרכו לנדוד למרוחקים כדי להשתמש במקוה.

מטיבה זו עצמה הוחל בבניית שני מקוואות נוספים בגולן, האחד במושב „רמת המגשימים" והשני במושב „גופ"...

תושבי המושבים אומרים כי ה„מרכז" מתכוון „לשתול" בגבולות מקוואות לריב, כדי להרתיע את הסורים...

תאמנו?

השאלה והתשובה של קלוד לאנצמאן

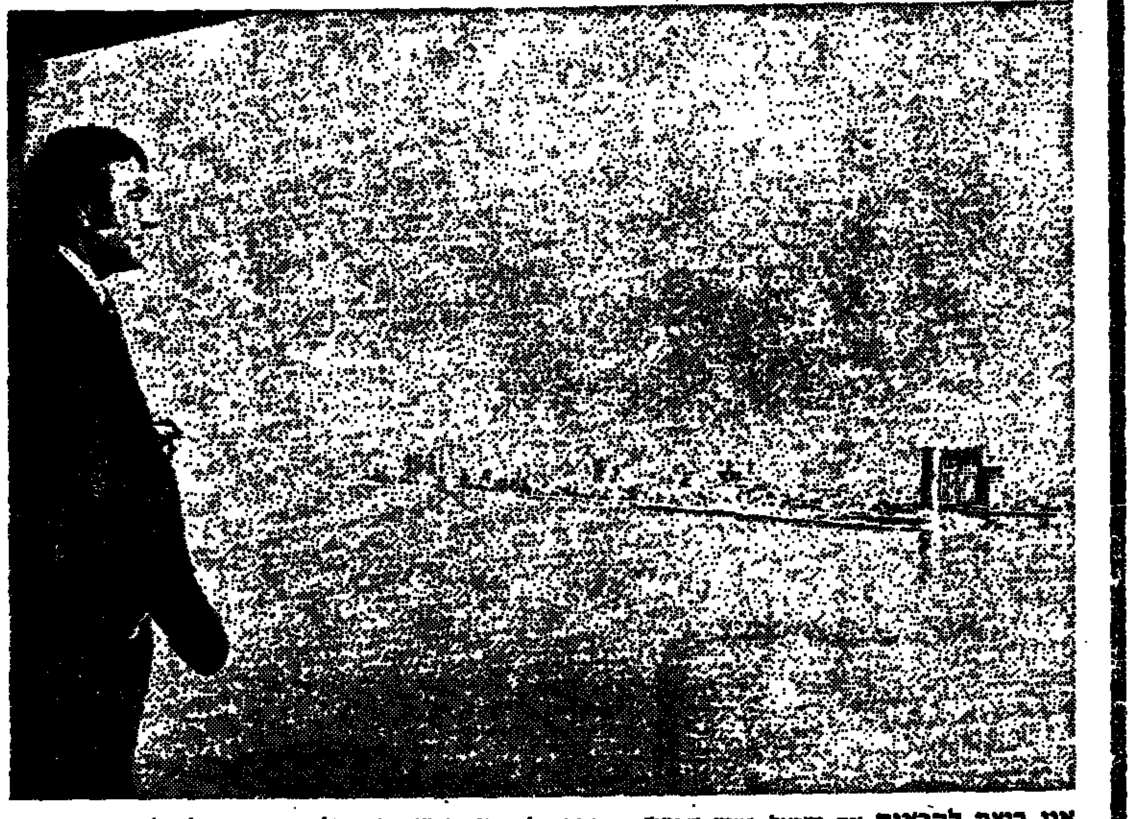

„אני רוצה להראות את ישראל כמות שהיא" — אומר לנצמאן, הנראה כאן על שפת ימה של תל־אביב — „ישראל שהיא איננה פרוסיה וגם לא ספרטה, מדינה שאיננה כולה של חיילים, אלא גם של ישישים, ילדים ופועלים"

מאת **איגנה דויטשקרון**

„למה ישראל" — זו שאלה ותשובה בעת ובעונה אחת. הסרט בשם זה, שהוקרן בירושלים לפני קהל מוזמנים, וקטעים ממנו הוקרנו בטלוויזיה, הוא בלי ספק סרט תיעודי למופת, המרתק את קהל הצופים מתחילתו ועד סופו, אף על פי שאינו קצר כלל.

הסרט מציג אותנו במראה, מציג את ישראל, את מצבה הביותר, את עמה, את חולשותיו ואת כוחו, את שבריריותו — בלא שנשמע דבר מרגנות כלשהו לכל אורך הסרט.

השאלה שמציג הסרט היא שאלה שכל יהודי הוי בחו"ל חייב להשיב עליה בעצמו. קלוד לאנצמן, עושה הסרט, יהודי צרפתי, אומר: „הסרט הוא מבחינה מסויימת חקירה על אודותי, על המקום שבו אני ניצב מול ישראל, על יחסי האישי למדינת היהודים, על מעורבותי האישית ומדוע הינה כפי שהינה".

מול הראי

לאנצמן מוליך אותנו על פני ישראל, ומבקר עימנו בישיבה ובקיבוץ, אבל הפועלים החדשים ואצל ה„יקים" מהותיקי הישוב; לאנצמן מציג לפנינו את בני מעמד הפועלים מצד אחד ואת חברי „המנתרים השוודיים" מצד שני. הוא עורך לנגד עינינו ניתוח עמוק של החברה, אך האיזמל שבידו הוא עניין הצגת שאלות לאנשים והאזנה קשובה לתשובותיהם. הישראלים עצמם כתאריב בני פיהם את ארצם, את תבדיתם המורכבת, את עובדי הנמלים המוצגים שאין מבינים לליבם ומביטים בהם באשמתו־שוא כאילו הם כורעים את כלכלת המדינה; את האיש הדתי, המשוכנע מצל לכל ספק שכל יהודי הנקה עליו להוא יהודי טוב; את העולה החדש, המנתק עצמו ממעגנות בבאי בני הישיבה אך עדיין לא מצא לעצמו מעגבים בבתים בישראל ומוען כי החברה הישראלית דוחה אותו מעל פניה; את השוטש האוהב את ישראל על פי דרכו, אך בכלל אינו אוהב את כעירכית המיטמב־ כלה; את החייל המפלא את תיבתו בימקומם בהרגשה של תסכול עמוק; את המילטים על ישראל רבתי; את המובלים מן הכביה תמיד־המתרון של „ביהו יהודי", הם בלאי ברירות.

„אני רוצה להראות את המדינה כמות שהיא, כמדינה שאיננה פרוסיה אף איננה כספרטה — מדינה שאיננה כולה חיילים, אלא גם ישישים, ילדים ופועלים. אני רוצה להראות את המדינה — מדינה במלבנה באחד — בתילשותה, בשבריריותה הרבות וביכולתה" — מסביר לאנצמן. ומוסיף: „רציתי להרים את החומות שבהם המצירים ישראל „בציוניהם".

עוזרו של סארטר

לאנצמן חושב תשובה לא לעצמו בלבד. הוא ביקש להציג את ישראל לפני אלה שהיו בעבר עמיתיו המקורבים, חבריו וידידיו — אנשי השמאל.

„אחרי 1967, אי אפשר היה לדבר עם האנשים השלה על ישראל. הם תרצו

בפסט: ישראל האימפריאליסטית, הפאשיסטית, מעצבת־העל".

לאנצמן מספר כי הוא עצמו היה שמאלן כל ימי חייו, כאז לחם בנאצים במסגרת המחתרת הצרפתית בשנות מלחמת העולם השניה, ושיתף פעולה עם הסופרים ז'אן פול סארטר וסימון דה בובואר. אך במשך כל אותן השנים, גם כאשר היה עורך בטאונו של סארטר „זמנים מודרניים" ובאשר לחם למען עצמאות אלג'יריה והיה מיליטאנט אנטי־אימפריאליסטי, שמר על קשרים הדוקים עם ישראל. המגמה לגבי כל יהודי זר בראש וראשונה, ובאופן שטחי, כמובן, מקור להתרגבות של רגשות, וסגיצה או קירבה פיסית.

תחילה ניסה לאנצמן לפעול ככל יכולתו — ובמסגרת השקפותיו הסוציאליסטיות — לסייע למה שנראה בעיניו כפתרון הסכסוך במזרח התיכון, על ידי הבאת שני הצדדים היריבים אל שולחן הדיונים. הוא ערך ספר בן 1000 עמודים על הסכסוך הערבי־הישראלי ובו מאמרים מאת ערבים וישראלים גם יחד. היתה זו משימה עצומה — שנכשלה, שכן הספר

קלוד לנצמאן

„כאן אני ניצב מעל ישראלי"

יצא לאור רק ביום האחרון למלחמת ששת הימים, וכמובן שאז כבר ההתבצה לצית הכישר. אז היה כבר מאוחר לעבור את גל הגאות האנטי־ישראלי.

הקרע עם השמאל

„כל ידידי דבר על אודות ישראל — הם הוקיעו אותה" — אומר לאנצמן. הוא חש בעבודת השמאל דעה קדומה אנטישמית בפלת שורשים עמוקים, אם כי יתכן שעובדה זו לא היתה מודעת לבעלי הדעה הקדומה. אז ניתק לאנצמן את קשריו עם השמאל, שכן הגיע למסקנה שהשקפות חבריו אינן מתיישבות עם השקפותיו.

„השתי שאם נפש מן הדברים שהשמיעו נגד ישראל ומן האופן שבו דיברו. חורבן ישראל בעיני גרוע אפילו כמה שאירע באושוויץ" — הוא אומר.

וכך כאשר עצמו לאנצמן לפתע בודד הוצה בביטול במדבר — יהודי הסרי־ ביה. אחד מרבים, כפי לסמכל זאת בצורה מרשימה כל כך גד גראנאק, בנו של השחקן הברליני המפורסם לשעבר, באחד הוא שר בתחילת הסרט שירים סוציאליסטיים של שנות העשרים, שירים של אותם זרמים שבהם ניצבו

יהודים בחיל החלוץ של הלוחמים הסוציאליסטיים למען השלום, הקידמה, החירות והדמוקראטיה באירופה.

ההחלטה „לעשות" את הסרט, סרטו הראשון, גמלה בליבו של לאנצמן אחרי מלחמת ששת הימים. הוא חש שעליו להראות לאלה שפנו עורף למדינת היהודים מה היא ישראל באמת, מה משמעותה ומה היא שואפת להיות. ובעוד הוא עושה זאת בצורה כה מוצלחת בצבע ובצילום, נפקחו עיניו במשך שלוש שנות עבודתו לראות כי הסרט נהפך לחיפוש אחר הזהות האישית. „נהפכתי לאדם אחר" — אומר לאנצמן ומוסיף: „הבית היחיד שיש לי כיום — זה סרטי".

הסרט, שכה היטיב לקלוט ולתאר את האווירה של ישראל, מציג „נורמאליות" — מדינה של עם הרוצה לחיות בשלום, של אנשים הרוצים לגדל את ילדיהם בשלווה ולהיות מאושרים. כמה קטעים בסרט מעוררים צחוק — למשל, הרגלי רחצה או אכילה של תיירים אמריקניים ושל ישראלים — ומתברר כי הסרט אינו נרתע מלהציג נושאים שיש בהם מקום לשיפור רב, נושאים שהמצב בהם הוא בכי רע, אנשים שאיבדו את צו רוחם ונשארו תוצים כחורי־מסרה.

לזרים — וגם לנו

לאנצמן מציג לפנינו אמיתות רבות על עצמנו ועל ארצנו. קיבוצניקים שבחיכחו הם חסרי־המשמעות נשכבים כאנשי הממסד לכל דבר, הנוסעים במאוין ומרגישה ברורה כי משהו מת בקרבם עם בוא השגשוג הכלכלי. זו רק דוגמה. כך הדבר גם לגבי חברי מועצת העיר דימונה, הלוחמים איש ברעהו בשצף קצף בנוכחות עיתונים מן העיר הגרמנית אנדרנאך אם לקבל או לדחות את הצעה השותפות שהעלתה עיר גרמנית זו. ועד מהרה הם נראים שותים לחיי היחסים התדיים בין שתי הערים, כאילו לא אירע דבר מעולם, בעוד גרמני המקיין נחת מצבע מבטיע באום תלקלק.

הסרט, שהוא מעין מרשתה לישראל, אולי מדהים את הזר, שלגביו עדיין בהוה קיומה של מדינת ישראל כהווי שמחוץ לגדר הנורמאלי. אין ספק שהוא תרשים מאוד את כ־150 אלף הצרפתים שנהרו להזות בו ואת רבבות הצופים בארה"ב ובקנדה.

הישראל אכן הגיב. אלה מאנשי השמאל שעדיין נותר בהם קורטוב של רצון טוב, הגיבו בתדהמה. „למה ישראל" הבהיר להם כמה אמיתות טוב יותר מכל סרט תעמולה או הרצאה מטעם. עשה זאת כבה דמויות המופיעות בסרט, כגון אותו קצין־משטרה המסביר בעליצות את עבודתו הרומנטית, אך אירית פניו כשהנה לפתע שינוי חד כל כך, בדברי על אסיר עבר עליו בתנועה ריכה באשר. עשה זאת העולה החדש, שזה אך הגיע לנמל התעופה בן־גוריון ובכוחי מחשבה אחת ויחידה: הנה הוא צומד סוף סוף להתראות עם אחיו אחרי עשרות שנות פרידה. עשה זאת הישראלי המבוא כי מארה"ב, המספר כיצד העריכו עליו פקידי הסוכנות היהודית בהניעם אותו להשתקע בדימונה, ובהסבירו כי אף על פי שרק התכנים של אנשי הסוכנות הביאו לשם, מצא בדימונה את ביתו ובשום הון שבעולם לא יסכים להחליפה בעיר אחרת. עושים זאת כולם, כל אלה המופיעים, המדברים, המביעים את השקפותיהם בסרט. אנשים כמותך הקורא וכמוני.

הסרט נוצר לקהל זר, אך בה בעת הוא מהווה מסמך חשוב, שכן הראוי כי הציבור הישראלי בכללו יחזה בו.

המלכה ביקשה תוספת...

הפרלמנט הבריטי אישר השבוע לאחר ויכוח מר תוספת לתקציב ההוצאות של בית המלוכה, אך בריטניה נרעשת סביב פרשת הדלפה בדבר הצעת־חוק שנועדה להסתיר השקעותיה של המלכה בשוק־המניות...

מאת צבי לביא
סופר „מעריב" בלונדון

קוראי העתונים הישראלי יעמוד לבטח נדהם מול המבול החדש של הנאיוויות האנגליות. ראש הממשלה מגמגם במבוכה. האופוזיציה מרעישה עולמות. שירותי הבטחון והסקוטלאנד יארד פותחים בחקירה נמרצת. כמה פקידים חוששים לעורם. כותרות העתונים צועקות לשמים. והכל בשל הדלפה מסתורית של מסמכים ממשלתיים רשמיים, הרחוקים מלהיות בענייני בטחון המדינה.

המדובר בשני מכתבים אשר נגעו להצעת חוק, שפורסמו בשבת שעברה בעתון הקומוניסטי „מורנינג סטאר", עתון בעל תפוצה סמלית אשר בכל ימות השנה יש לו מעמד נחות אפילו בהשוואה לכל עתון שכונתי.

הצעת החוק, אגב, לא הגיעה כלל לדיון בפרלמנט. אבל עובדה זו לא גרעה מחומרתה של השערוריה.

הכוונה שהסתתרה מאחורי פעולת החקיקה המתוכננת — כפי שחשפו המסמכים המודלפים — היתה למנוע את פירסום עסקותיו הכספיות של בית המלכות בשוק ניירות הערך. המדובר ב„חוק החברות" שיזמה ממשלת השמרנים ב־1973 ערב נפילתה, ושתכליתו היתה, בין השאר, לגלות ברבים את זהותם האמיתית של בעלי המניות השולטים בכל חברה ציבורית. יוזמת החקיקה נולדה באווירה העכורה של אותם ימים שבהם נתגלו זהותם ומעשיהם המפוקפקים של אילי הון שונים.

■ חטא ההדלפה

מסתבר עתה, כי בעת שהתבשלה הצעת החוק האמורה במשרד המסחר, התערבו יועציה המשפטיים של המלכה אליזבת בדרג הממשלתי הגבוה ביותר בכוונה למצוא דרך אשר תוציא את משפחת המלוכה מכלל חובת פירסום רשימת המניות המוחזקות בידה. הממשלה לא התנגדה. המנסחים המקצועיים ניסחו סעיף חדש בהצעת החוק הפוטרת מן החובה האמורה כל מי שמשרד המסחר יראה לנכון לאחר התייעצות עם הבנק של אנגליה. המלכה לא הוזכרה אפילו ברמז. הנימוק שהעליל את הכלל שאיש לא נתן קודם דעתו עליו, בקע רק עתה מחליפת המכתבים הפנימית אשר פקיד אלמוני דאג לצלם אותם ולשגרם בעילום שם למערכת העתון הקומוניסטי.

על מה איפוא רגשה הארץ?

בראש ובראשונה בגלל עצם ההדלפה שהיא בבחינת חטא בל יכופר בשיגרת העבודה הממשלתית הבריטית. בריטניה, ככל שהיא מצטיירת בעיני העולם כמדינה דמוקראטית, חפשית וליבראלית, מקפידה על מערכת נוהלים מסורתית המעוגנת בחוקים נוקשים, המגבילה עד למינימום ההכרחי את פירסום עבודת הרשות המבצעת.

הממשלה מפרסמת רק את החלטותיה ואיננה משתפת את הציבור באמצעות כלי התיקשורת, בתהליכי קבלתן. שרים אינם מדליפים מישיבות הקאבינט ואינם מפטפטים על רעיונות ושברי מחשבות הנרקמים במשרדיהם בטרם ציכלו אותם בראשי צוותי המומחים וגיבשו אותם לכלל מדיניות מוסכמת. לא כל שכן פקידי שרות המדינה הנזהרים לנצור לשונם.

כהערת ביניים נציין כי אף חברי הפרלמנט — נבחרי העם — מוגבלים מאוד בקבלת מידע פנימי על המתרחש במשרדי הממשלה, ולמעשה תלויים הם, כמו גם השרים, בחסדם ובאמונתם של הפקידים. תופעה זו נודעת מעט משיעור קומתו הביורוקראטי של המשטר הבריטי. אבל לעניננו נזכיר עוד, כי לפי חוק הסודות הרשמיים, צפוי לעונש כבד לא רק המדליף של מסמך שלא הותר לפירסום, אלא גם ובעיקר העתון שפירסם אותו.

העתונים הבריטיים אינם נרתעים ואם נפל לידיהם נתח של מידע חסוי, יסתכנו בפירסום על כל תוצאותיו הפליליות, תוך הגנה על המדליף. אף על פי כן, נדירים המקרים בהם יעז מישהו לסכן מדיניות הנרקמת בחדרי־חדרים באמצעות הדלפה הנושא לעתונות.

■ רק מקרה אחד

בשלוש השנים האחרונות זכור לי רק מקרה אחד שבו הסתבכו עורכי ה„סאנדיי טיימס" בחקירה משטרתית לא־נעימה בעקבות פירסום נייר עבודה שהודלף ממשרד התחבורה ובו הצעת תכנית לצימצום רשת הרכבות במדינה.

לא ייפלא על כן שהעתונאים הבריטים קפצו על המציאה והכינו ממנה מטעמים. ואילו המפלגה השמרנית, יוזמת „חוק החברות" והסעיף המעניק החסינות לעסקותיה הכספיות של המלכה, לא היה בידה נשק אחר להתגונן בעקבות ההדלפה, אלא הדיון המוקיע את הממשל הנוכחי של הלייבור על בטלנותו ואוזלת ידו, המאפשרים דליפות מן הסוג זה.

כאשר מתחלפות המפלגות בשלטון בבריטניה, נוטל עמו הדרג הפוליטי היוצא את ניירותיו ולדרג הנכנס לא צריכה להיות נגיעה במה שקדם לו: כיצד איפוא הגיעה חליפת מכתבים פנימית של הדרג הפוליטי השמרני לידיהם של אנשי הלייבור שנה, כמעט, לאחר חילופי המשמרים?

השמרנים מניחים כי בקרב הפקידות מסתתר סוכן קומוניסטי שתול, שהיה רדום כל השנים ועתה התעורר לפעולה. אחרת, למשל, מה טעם ראה אותו אלמוני להדליף את המסמכים אחם צילם לפני יותר משנה — רק עכשיו, ולעתון הקומוניסטי דווקא?

מכל מקום, הפירסום בעתון הקיקיוני הזה הכה גלים ולבש את הכותרות הראשיות בכל אמצעי התיקשורת בתוך שעה. השמרנים לא נרגעו אלא לאחר שראש הממשלה הרולד וילסון הבטיח לבצע לאלתר חקירה משטרתית ובטחונית לגילוי המדליף. לפני כן הקדים הרולד וילסון והודיע שהמסמכים אמיתיים. מי כמוהו יחמיץ הזדמנות פז שכזאת כדי להנחית מכה נוספת על האופוזיציה בדיוק בשעה שהיא עורכת מחדש את שורותיה, מרעננת את מנהיגותה ומבקשת לשקם את הפופולריות שלה בדעת הקהל?

■ עסקי בית המלוכה

השאלה בודאי, מה טעם יש במאמציה של ממשלת הוד מלכותה ראש לכבד את רצונה של הוד מלכותה לשמור בסוד את עסקיה הפינאנסיים הפרטיים? אכן זו בדיוק הנקודה. מלכת בריטניה נחשבת לאחת הנשים העשירות בעולם. כמה היא עשירה בדיוק — זאת אין איש יודע זולת בני משפחתה והממונים על ניהול נכסיה. נכסים פרטיים אלה תופסים שטחים נכבדים מאוד על אדמת ממלכתה. רבעים יקרים בעיר לונדון, למשל, משלמים שכר דירה לקופתה הפרטית, בנוסף לחגיגות ישראל; יש לה אחוזות חקלאיות גדולות. לא מכבר, כאשר הכתירה את יורש העצר, הנסיך צ'ארלס, כדוכס קורנוול בסוף הלס, העניקה לו שי פרטי — מטעי תחומים בקורנוול המכניסים למעלה מ־100 אלף ליש"ט לשנה.

זאת יש לזכור: המלכה לא זו בלבד שאיננה משלמת מס־הכנסה ומשום כך ספרי החשבונות שלה הם כספר החתום בעיני נתיניה ושריה, אלא שקופת הציבור היא אשר מממנת את הוצאות קיומה הנעקרות. אשתקד הן הסתכמו ב־5 מיליון ליש"ט.

מכאן שהרצון המלכותי לזכות בחסינות מפני פירסום ההון של המניות הנימצאות על נכסיה הפרטיים של המלכה, לא היה יוצא דופן, והשמרנים לא הצוו ליצור תקדים שיפגע את מסורת הסודיות.

ההדלפה לא באה במקרה. הפיתוי בכל משמעותו. השבוע נתבקש הפרלמנט לדון בבקשת המלכה להגדיל את תקציבה השנתי בחצי מיליון ליש"ט לערך. לא־מעטים בקרב מפלגת הלייבור ראו בבקשה זו, אם לנקוט בלשון המעטה, שגיאה טקטית או לפחות טעם לפגם. ציר מן מנו דוגמת וויליאם האמילטון, המוגדר במפלגתו כאנטי־מונארכיסט התוקפן ביותר אחרי אוליבר קרומוול, הגדיר בקשה זו כחוצפה.

לדעת רבים וטובים, היא מעידה פעם נוספת עד כמה תלוש בית המלכות האנגלי מן העם. התמורות שפקדו אותו בעשור האחרון השפיעו אך בקושי על גינוניה של המשפחה המלכותית אשר חיה ומתנהגת כמו על כוכב לכת אחר ובמנותק חיים המנותק מגוף האומה.

בעתות המשבר התמורות שפקדו את בריטניה בשלוש השנים האחרונות, היא קיימה תמיד בסיורים רשמיים חסרי חשיבות מעבר לים. על ביקורים אלה מדווחים היום בשולי החדשות: גם כעת, בפרוץ השערוריה החדשה, מסיירים המלכה ובעלה במכסיקו.

פשוטי העם אוהבים את בית המלוכה ובינוניו מהווים את אותו נופך פנטסטי של אגדת הילדים הצבעוניות, שלו זקוקים האנשים כדי לגוון את יומיהם האפורים.

בהסתייגות אחת: שאת השאר הזה תממן המלכה מהכנסותיה הפרטיה.

■ ציפו למחווה

מיליוני השכירים ציפו למחווה של הזדהות הארמון עם בעיותיה הכלכליות המחמירות של המדינה הסובעה באינפלציה, וקיוו כי המלכה תוותר על חלקה בתקציב המדינה.

ויליאם האמילטון היה מוכן להסתפק בתחילה, שלפחות תקבל המלכה את תקציבה אבל תשלם מס־הכנסה על רווחיה הפרטיים מעסקית המסועפים.

ניכור זה בין הארמון לעם השתקף בסקרים לא־רשמיים שערכו עסקנים של הלייבור בהיותם באופוזיציה. לפיהם קצת יותר משליש הציבור היה תומך היום בביטול בית המלכות לו נערך משאל־עם בנושא.

מפלגת הלייבור, המרכיבה היום את ממשלת הוד מלכותה, גם אם סייע לכלכה לקבל את מבוקשה. הסרמון התנהגותו, נמצאת במצב לא־נעים. מסורית, היא מתנגדת לכל תוספת לתקציב הארמון; מעשית, אם לא להפר את המסורת, עליה לסייע למלך לקבל את מבוקשה. הסכום הוא פעוט ביחס לתקציב הלאומי, אך בעל משקל סגולי משל עצמו. לכן, אם היה למישהו איבורים ללבות את רוחם של חברי הפרלמנט נגד בקשת הארמון, הרי זה לא כל כך הקומוניסטים, כמו אותה סיעה אנטי־מונארכיסטית בספסלי הלייבור.

ואכן, השבוע אישר הפרלמנט ברובו את „תוספת השכר" שביקשה המלכה, אך לא בלי ויכוח מר שבמהלכו הצביעו נגדה לא פחות מ־90 צירים של ה„לייבור".

„במגדל העמק יש עבודה מבוקר עד לילה"

העיירה שפרחה בקצב מהיר סובלת באחרונה מ„כתמי פשיעה"

מאת דליה מזורי

מחבלים, מחבלים! — צעקה זוהרה ועקנין ברוצה בבוקר למשטרה — הם דפקו על הדלת באחת בלילה. ביקשו את חיים. אין אצלי חיים. ובכלל, מי מבקש „חיים" באמצע הלילה?".

זוהרה לא היתה יחידה שהתלוננה באותו בוקר על נסיון התפרצות לדירתה. תלונות תושבים על פריצות הן דבר יום ביומו במגדל העמק, הידועה כמוקד פשיעה באזור.

במרכז המסחרי בסמוך לבית המועצה המקומית סובבים עשרות מובטלים בני כל הגילים, באפס מעשה. „זה הישוב היחיד בכל האזור שאפשר למצוא בו חבורים למשחק קלפים ולבטלה כל שעות היממה", אומרת רבקה דומן, עובדת קהילתית. „זה נגע, שנדמה כי איננו ניתן לחיסול".

תושבי מגדל העמק סובלים מהפשיעה ביישובם כממגיפה, ושבעיתיים סובלים בעלי חנויות ועסקים. אין חנות שלא נפרצה שם לפחות פעמיים בשנה האחרונה, והממוצע הוא שלוש־ארבע פריצות בשנה.

„רוקנו את חלון הראווה שלי, הקטנתי סורגים. עכשיו אנחנו חיים כמו בבית־סוהר, אך מה לעשות? אחרי ההתפרצות השלישית לחנות לא היתה לי ברירה", אומר יעקב שיינס, בעל חנות לשעונים, שפורצים רוקנו את חנותו כבכל שעוניה, לרבות שעוני לקוחות שהיו בתיקון. „אני יודע מיהם, אך איני רוצה למסור את שמותיהם למשטרה. הם איימו עלי, שאם אעשה זאת, „אכסער", או למה לי להסתבך?" — הוא אומר.

את חנותם של הורקשום פרצו כבר חמש פעמים, שלוש פעמים בחודשים האחרונים. „הם פרצו דרך החלון, ועכשיו התקנו אזעקה באלף וחמש מאות לירות. אולי זה יעזור", אמר לי בעל החנות למתנות, האשה היא סיפה וסיפרה על נזיר־שינה, כמות הורדה. „איך אפשר לחיות ככה, במקום כזה?" — אומרת היא באוזלת יד.

● קוראים לו ג'ינג'י

יהודה קולבסקי, בעל חנות למכשירי חשמל. פעמיים פרצו לחנותו, ולפני כחודש — לביתו. מחנותו גנבו מכשירי החשמל בשווי מאות אלפי לירות.

„אם אני מכיר את הפורץ? בטח שאני מכיר אותו. קוראים לו ג'ינג'י. הוא מסתובב בתוך הפורץ לכל בית כאוות נפשו ואין מי שיעצה דבר", הוא אומר ומתלונן על הפקרות והאנרכיה במגדל העמק. „לדמוקרטיה יש גבול. ככל שנותנים יותר חופש לחוליגנים, כך יקשה מהר לחסלו. המדינה שלנו תהיה „סקסאס'".

שכנו מספר על תופעות של אלימות במרכז העיירה. „זקנות באות לקבל כספי פנסיה וביטוח לאומי. הפורצים הצעירים אורבים להן, מצאים עליהן, חוטפים את ארנקיהן והן לא יודעות אל מי ולאן לפנות — ואין פוצה פה!"

גברת יפרח יצאה יום אחד מהבנק, לאחר שקיבלה את משכורתה. מספר נערים ארבו לה, ובמבוא ביתה התנפלו עליה, היכו אותה, הפילה ארצה וגנבו את ארנקה.

„זה כואב לי, אני באתי ארצה מרוסיה, כאשר השארתי הכל. גם חוליגניות, והשבתי שאצלנו זה לא יקרה. ככלות הכל, זהו עם הספר, זו מדינה של תלמוד ותורה. שאצלנו זה יקרה?" — קבל יהודה קולבסקי.

„שעור הפשיעה במגדל העמק עלה בשנה האחרונה בששה אחוזים ולמרות הטיפול הנמרץ גדולה הנשירה לשוליים ומדהימה בממדיה", אמר לי ממלא־מקום ראש המועצה, משה גוי. הוא סיפר על כינוס סוחרים שנערך בשבוע שעבר במגדל העמק, בהשתתפות מפקד משטרת מרחב העמקים, סנ"צ אמיל פרי. הוחלט לנקוט אמצעי־מנע נגד פריצות וגניבות, ומפקד המרחב הבטיח לסוחרים, כי אם יתארגנו לשמירה, תעזור להם המשטרה בפיקוח השומרים.

● עבודה מלוא היממה

ראש לשכת החקירות במשטרת מרחב העמקים, רב פקד יוסף לוי, אמר כי בטיפול בפשיעה במגדל העמק עושה המשטרה כמיטב יכולתה ושעור תפיסות הפורצים בודאי יכול להצביע על כך, „אך אין המשטרה יכולה להגן איפה ואיפה. אנו מציקים לכל הישובים באזור עזרה ושרות שווים".

המדור הקהילתי במחלקה הסוציאלית במגדל העמק פעיל מאוד. עובדים בו במשרה מלאה 15 עובדים סוציאליים, עובדים קהילתיים, ומדריכי חבורות רחוב ונוער שולי. נסיונות המדור למנוע את נגע הפשיעה כוללים בעיקר טיפול בנערי רחוב ובנערות במצוקה („כיבוי שריפות", בלשונם) וכן מתרכז המדור במרחקים שכונתיים פנים עבודת שכונתית ומשחקים בבתים, הקלהור העיקרית ניכרה בהפעלה שכונתית, הכוללת תקמת ועדי בלוק וועדי שכונה, שבאמצעותם דואגים התושבים לצרכים הקרובים להם, כגון נקיון, תחבורה ומועדוני ילדים.

„יש פה עבודה מבוקר עד לילה. תמיד חסר לנו כוח אדם, והתקציב אינו מספיק. האוכלוסיה בעיירות רקשיים לא הסרים", אומרת רבקה דומן. המדור נותן ייעוץ לפעילי גיוס (הכוונה לקורסים קדם־צבאיים וייעוץ בתוך תקופת השרות) ומפעיל תחנת ייעוץ לחיי משפחה, העוסקת בבעיות הורות, טיפול יומיומי בילדים וייעוץ אישי ליחידים ולזוגות. העובדים מוצפים פניות.

במגדל העמק יש פינות חמד שאפשר להשוותן לשכונת דניה בחיפה או לוילות של סביון. באחתם של בני המקום היא על מפעל דבמוניטין, בית־הרושה למעילים „בגד עמי", המייצר מעילים אקסקלוסיביים, חוקים מהודרגים וכל לבוש אופנתי. נשות חברי כנסת, נשות שרים, ההפרים עצמם, אינם פוסחים עליו. בבואם לאזור.

● בנייה בקצב מהיר

באוותם של תושבי מגדל העמק גם על קליטת העליה ביישובם. בשיכונים חדשים, שוכנו עד כה 650 משפחות עולים מברית־מ', מאז פסח 1971, בקצב של 200 משפחות לשנה, ועוד היד נטויה. „יש תנופת בנייה בלתי רגילה. אנו מקימים שבנית 800 דירות השנה תסתיים במהרה, כדי שנוכל להתחיל בבניית אלף יחידות המתוכננות לשנה הבאה. אם תהיה עליה גדולה, המשרד מגדל העמק להיות אבן שואבת לקליטתה", אומר משה גוי.

אלבם וגרמן עלה לפני שנתיים כאוזר הקרפטים בבריה"מ, ומאותו אזור יש במגדל העמק ארבע־עשרות משפחות. הוא חור משירות צבאי של ששה חודשים, כולו חוויות, וסיפר על השתלבות מלאה של העולים בחיים המקומיים. „אנו אפילו הולכים לשמור בלילות בכבגרות „המשמר האזרחי", שש שעות פעם בחודש".

שלמה ליטמן וחיים קונסטנטינובקי עלו מאוקראינה ועובדים במפעל טקסטיל בנצרת עלית. צעירים והוגים, אין הם סבבי רצון מהיישוב. „אין פה איפה לעשות חיים. מזל קופת קרובהי", הם אומרים. אבל חיים הסומך לשאת אשה בקרוב, מקווה יתנו לו דירה לא אי־שם בארץ, אלא במכוך למגורי הוריו הורד כלתו, מגדל העמק.

אולי משום שלצבי אלדרוטי, שהיה ראש המועצה המקומית וכן ראש המועצה כתואר בלבד, היו מדכים ב„עמידר", נבנתה מגדל העמק בקצב מהיר. הפיגור בשיכוני ה„בתי" הישנים מהיר וכיום מתגוררים בהם רק 15 משפחות, רובן קשים שאינם רוצים לעזוב את הבית.

כיום ראש המועצה המקומית כיה, שתוך שנה לא תישאר משפחה באזור ה„רכבות", שנקבע כטח לתיכנון־מחדש. „במגדל העמק אין „סלמס" כמעט. במעט בכל הדיור הוסיפו חדרים ואגפים חדשים. 150 משפחות מתוך 3,500 גרות במבנים מתחת לתקן והן מועמדות להעברה לדירות מרווחות יותר. התוכנית היא לבצע העברה בקצב של 30 משפחות לשנה.

הרשם עוד היום ללא כל התחייבות
ההרשמה לתכנית מסתימת ב־28 אפריל

אמנות בפרסום
TRUTH IN ADVERTISING

לחו"ל בתשלומים

בשיטת
"השליש השלישי"

אתה מתכנן נסיעה לחו"ל בקיץ 75 או 76?
האם הנך מסוגל לשלם עד שליש סכום הנסיעה לפני הנסיעה
בתשלומים חודשיים נוחים?
אם כן - יאפשר לך קופל לשלם את השליש השלישי לפי אותו
הסדר תשלומים - (כמו הראשון) לאחר הנסיעה: מספר התשלומים והתקופה.
השליש השני ישולם בזמן הציאה
הרשמה מידית לתוכנית זו תאפשר לך תשלומים של
החל מ-300 ל"י לחודש לאירופה-קיץ 75, והחל מ-150 ל"י לחודש לאירופה 76.
הנך רשאי לרכוש במסגרת זו כל סוג של טיול מאורגן, כרטיס טיסה רגיל או קבוצתי
(כולל מס נסיעות), או לבטל את הרשמתך לתכנית כל אימת שיעלה על דעתך,
ולקבל את כספך חזרה במלואו בתוספת 12% ריבית (בחישוב שנתי)
ההרשמה לתכנית התשלומים אינה כרוכה בכל הוצאות נוספות

תשלומים-ללא ריבית-הסדר "כפי יכולתך"

טפסי הרשמה ופרטים בכל משרדי קופל ברחבי הארץ.

קופל נסיעות

המומחים לנסיעות ולאירגון חוויות
רח' פרישמן 14 תל־אביב, טל. 246121
ירושלים, חיפה, נתניה, אשקלון, באר־שבע, רמת־גן.

a member of KOPEL CONCERN

השרות הטוב ביותר 1975

YITMAL GLOBO

תדמיתה של ישראל וארצות הברית

(סוף מעמוד 17)

…שרון, כי במצע הבחירות של …קראטים, בהנהגתו של הסנטור …וורה, ובתמיכתו הנמרצת של …ר ריביקוף, הובטח כי למעשה …ל הנוכחות הצבאית של ארה"ב …התיכון תצומצם מאד באי-

…ני יודע אם יהודים כמו ריב- …זקוקים להדרכה מבני ישראל …עמדותיהם בדיונים החשובים …ב. אולם אילו היה הדבר אפ- …כי אז עדיף היה לראות את …ף בין התומכים בקיומה של …ה הצבאית של ארה"ב בים …ן ואירופה מאשר לשמוע כל …את קריאותיו נגד ויתורים יש- …ם. כי בסופו של חשבון, גם …שראל תוותר במסגרת הסדר …ע אחר על שטחי קרקע, או …בישות הפלשתינית, מעמדה …ני יהיה קשור בעיקר במעמדה … של ארה"ב באיזור. יהודי …ב שאינו תופש זאת, ביחוד …א סנטור, מעלה את החשד כי …ז יותר להעלות מס שפתיים …גה של ישראל, למען שמו …בקרב הציבור היהודי, מאשר …ן באובדן פופולריות בקרב … בוחרים גדול יותר וקשוב …עקב הביכה בקיום כוחה ה- … של ארה"ב במזרח התיכון.

…בבידה שאנו מוצאים בלבול …החשיבה של יהודים בארה"ב, …תאים בלבול דומה גם אצלנו. …ר זה ניתן להבחינה בולטת … הנה למשל, הגנרל האמ- … ג'ורג' בראון: כמה הוא …בישראל כיום? ברור כי הוא …בעל אותה אמירה, שגם גולד- … הור עליה, כי היהודים הם …השפעה בארה"ב. מעטים זוכ-רים כי הוא פיקד על הרכבת ה-אווירית שהובילה אספקה חיונית ל-צה"ל בעת המלחמה. אבל השאלה הגדולה שעל ישראל לתת עליה תשובה היא זו: מה עדיף לנו? גנראלים אמריקאים וסנטורים אמ-ריקאים שיהיה בכוחם לעמוד ל-צידה של ישראל בעת סכנה, או תמיכה יהודית קולנית שתגרום לכך שבעת משבר לא יהיו אמצעים בידי אותם גנראלים אמריקאים לסייע בהם לישראל ולאי רצון מצד סנ-טורים בעלי השפעה „באישונו ק-צה", שאינו כל כך קצה, להבוך בסיוע לישראל?

איני סבור כי אותם סנטורים ו-גנראלים אמריקאים שהוכיחו בעבר נכונות לצאת לעזרתה של ישראל באמת מתעניינים כיום בנבכי מדינ-יות הפנים של ישראל, כפי שכע-ריכים רבים, לרבות זנוך ברסוב. הם מתעניינים הרבה יותר בנבכי מדיניות הפנים של ארה"ב, ולכן יש-ראל מזוהה יותר ויותר עם קו ה-סוהר את האינטרסים של ארה"ב כמעצמת-על. וזהו קו של אי התחש-בות באינטרסים של ארה"ב במזרח התיכון, מתוך הנחה כי ישראל יד-עת יותר מה טוב לארה"ב באזור, ותוך כדי כך מזוהה ישראל, שלא באשמתה, עם אותה מגמה בארה"ב הנתמכת על ידי יהודים רבים, ה-באה להחליש את עוצמתה הצבאית של ארה"ב בעולם כולו. אך מוטב לה לישראל שתפגין יתר נמיכות בשאלות המהות — דבר שלא יגר-רום לה כל נזק — ותעודד את יהדות ארה"ב לתמוך בהתעצמות מתמדת של ארה"ב מבית. שני דב-רים אלה בלי ספק יסייעו לשפר את תדמיתה של ישראל בארה"ב.

מתתיהו פלד

הרוסים לא "ילחמו" על הנפט הסעודי

(סוף מעמוד 21)

הנפט האחרונה מקטודיה, לשכת ה-שיווק של „אירגון הנפט הסיעות ה-בינלאומי", שהאמריקנים ישקטו עלי-ה, תקציב נפט לצרכנים במחירים נמוכים חדשים, אלא הדרוש שהם ימכנו מאמצים רציניים למקורות אל-טרנאטיביים בחלק נאות של התוצ-רת הגדולים מן הנפט הגולל.

לאור פיקוח מדוקדק, לחץ דיפ-לומטי, והחירות של המדינות ה-ארכניות עצמן, בתנאי יוצא באי-רופה, ביפן ובכל מקום שאפשר מדיניה נמרצת של פיתוח מקורות אלטרנאטיביים, וקל הרבה יותר ל-בנות תחנות כוח גרעיניות, גנרא-טורים לניצול חום האדמה, מיתקנים להפקת חשמל מאור השמש ותחנות רוח כאשר אין גרעון במאזן התש-לומים, והאינפלציה מרוסנת, השפל הכלכלי עניין העבר — וכל זה יובטח בנפט בשני דולרים לחבית.

□ די בכיבוש לעשר שנים

לכן די בכיבוש במשך עשר שנים ואולי פחות, לאחר שתישאף מהומת הפליטה, ויתברר בעולם שהכוונה היא לצמיתות, יבינו שאר חברות אופ"ק את העניין ויסכימו להתחיי-בות־קבע לקיים את האספקה במחי-רים מוסכמים תמורת המתקות ה-אמריקנים. מנקודת הראות שלהם הסכנה החמורה היא, שבאמצעות ה-נפט הסעודי אפשר להוריד את הכ-היר לא לשני דולרים לחבית אלא ל־1.50 דולר, ואחר־כך ל־1.40 דולר ול־1.30 וכו'.

בהערכה מפוכחת, מתוך עיון בכל המחיר הפוליטי הסיכונים האסטר-טגיים, ניתן הדבר לעשות, והוא מוכרח להיעשות, כי אם לא נעשה יתהפך „מיבצע העצמאות" ל„מיבצע ביזוי": אמריקה, מדולדלת במקצת, תהיה מוקצת עולם שייהפך למשכן עוני גדול אחד, כמעט בכל מקום יהיה זה משכן עוני אוטוריטארי, יליד יאוש גמור של העניים והאבטלה המוגנית בקרב הפשיסטו־לשעבר, וכ-לנו באלץ לממן את מוסדי־המנהלים של השיחים ואת מפציצי־הקרב של הדיקטטורים.

אם לא נעשה, ידברו דורות עתי-דים על הפסיביות המחרידה המס-תתרת באחורי הכרזות של התחייבות מוסרית. רבים מן האנשים שגררו את ארה"ב אל הגיהנום של וייט-נאם, לחמש שם את האינטרס הלאומי שלה, טוענים עכשיו שאין צורך לעשות ביזון שאנו יכולים להסתדר עם כחמנות פוליטית (על־ידי סחיטה מישראל מצידנו) ואנו יכולים להר-שות לעצמנו לשלם את מחיר ה-מחיכה הכלכלי.

אמת, נכון. אבל המחיר — המו-סרי, הפוליטי והסוציאלי — יהיה גבוה הרבה יותר מדי. שוב לא נוכל להביט איש בעיני רעהו. רבים ממי שראו תבונה והגיון בהפצצת באלת-ברית של בריה"מ ובהטלת הסגר על גמליה אומרים עכשיו, שאין אנו יכולים כיוון שהרוסים עומדים אחרי הערבים, ולא יניחו לנו. כבר אמרי-נו שאין זה נכון, וכיוון שאיש איננו כופר כי תלותו של העולם המערבי בנפט הערבי מוחלטת — הרי אם הגיונות שלהם נכון, פירוש הדבר ש-אנו חיים בחסדי הערבים, כלומר — כפי שהסביר פרופ' רוברט טאקר — בחסדי הרוסים.

הם זה נכון, שוב אין ארה"ב צריכה למימסד של מדיניות חוץ, והיא יכולה גם לפטר את צבאה, אלא אם כן תגדיל את כוחה פי שניים או שלושה. אין טעם להוציא 85 מיליארד דולר לשנה על חוסרי־אונים.

מילס איגנוטוס

על שלוש פגישות

(סוף מעמוד 16)

באינטנסיביות כזו; מעולם לא היתה שתיקתו מודרה כל־כך.

„קשה להאמין", אומר ראש־הממשלה. „זה נשמע כבלתי־אמיתי".

„גם לי קשה להאמין. הייתי שם. ראיתי את היהודים הללו במו־עיני. ובכל־זאת, לפעמים נדמה לי שרשמי אינם אלא פרי־הזיה או חלום".

ויעקב, מבוגם בעצמו, עודנו שותק. ואז ראש־הממשלה פונה אליו: „מה עשית? יעקב, תן עצה!"

יעקב בתוכה דקה ארוכה לפני שפונה; קולו צרוד מרוב התרגשות: „יסלח לי ראש־הממשלה, אבל אינני מסוגל לתשובה כרגע במגובים מעשיים. אני מרהר בביטוי שיכול להישמע כמליצה: נצח־ישראל".

●

תכונות סיפר לי על אביו, שאותו כיבד והגב כבן וכתלמיד:

„כל פעם שאני חש דאגה כבדה מדי לגבי עתיד ישראל", שח לי פעם, „אני מנסה להעלות לנגד עיני רוחי את דיוקנו של אבי ז"ל, ומנסה להגיע לידי־כך שאמנתי תשקף את שלו... בימי מלחמת־העולם השניה באו להודיע לו שרומל עומד בשערי ארץ־ישראל; השלטונות הבריטיים כבר הכינו מטוסים צבאיים כדי לפנות את מנהיגי־היישוב ואת הרב הראשי בתוכם. אלא שאבי ז"ל סירב לשמוע על־כך. לשווא ניסו כל־מיני קצינים ופקידים גבוהים להסביר לו את חומרת־המצב. לא אבא, ההתעקשו. מה, אינני מקווה? שאלתם. לא, ענה. הוא לא יכבוש את ארץ־ישראל. מנין לו הבטחון הזה? שאלוהו. פשוט כאה, ענה. מדובר במקורות שלנו על חורבן ראשון וחורבן שני, אבל לא על חורבן שלישי".

הרשיתי לעצמי פעם להעיר לו שאביו לא לגמרי צדק: בכלות הכל, מה היתה השואה אם לא חורבן שלישי?

„אתה טועה, השואה לא היתה חורבן שלישי".

עכבתי למוצה. אך הוא המשיך בקול נמוך יותר: „השואה היתה משהו אחר... לא חורבן שלישי... יותר מזה..." וביקר להחליף את הנושא כדי שלא יצטרך לברר מה הותה.

●

פגישה אחרונה, ניו־יורק, 1972. בביתו של השגריר יוסף תקוע. בארוחת־ערב חגיגית לכבוד גולדה מאיר. רעייתי ואני מסבים אל שולחנם של ד"ר יעקב הרצוג ורעייתו באנץ'.

יעקב ואני מדברים על תפקידו ומקומו של הנס בהיסטוריה היהודית, אחד הנושאים האהובים עליו. באנץ', עיוור לגבורה, מתערב בשיחה שהתנהלה בעברית:

„קולך מוכר לי, אדוני. הרשני לשאול אותך אם אנו מכירים?"

„נפגשנו הרבה פעמים, עונה יעקב. שמי..."

באנץ' מתנועע: כן, הוא זוכר. השניים השתתפו בהרבה דיונים, כשזה ייצג את ישראל וזה את האו"ם. בראשונה נפגשו בימי מלחמת העצמאות. נכון? נכון. היו ימים. באנץ' נאנח. המאמצים שהלכו לריק, האשליות שנגוזו...

„עשיתי הכל כדי להביא לידי התקרבות ישראלית־ערבית, מכל הלב".

הפסקה ארוכה.

„פעם אף חשבתי שהצלחתי".

הפסקה נוספת.

„הרבה שנים עברו מאז", הוסיף כאל עצמו.

ד"ר הרצוג מנסה לנחמו, אך פונה ל-רעייתו: „התמולחך היתה כדאית. העולם ידע להעריכה. קיבלת את פרס נובל לשלום".

„כן", מצטחק באנץ', „לשלום".

הוא מתבונן בנו בלי לראותנו.

„לעתים מתעוררת בי מחשבה נוראה. אולי צריך להחזיר להם את הפרס?"

יעקב ואני מחליפים מבטים. יש משהו מאוחד בידיו של האיש הזה: מספיק מבוכה ומספיק יושר הוא כדי לדעת, שכלום לא נשאר מכך שהיה פעם רגע היסטורי גדול בחייו ובחיי העמים באמת? כעת ברור לי שנכשל, והוא זקן מדי כדי להתחיל הכל מחדש, מאוחר מדי.

אוירה קודרת משתררת מסביב לשולחן. טוב שהארוחה נגמרת. קמים, לוחצים ידים, מחליפים ברכות.

„מתי ראית אותו בפעם האחרונה?" שאלתי את ד"ר הרצוג.

„אינני זוכר. גרוע מזה, אינני זוכר מתי ראיתי אותו בפעם האחרונה".

אבל אני זוכר: זו היתה הפעם האחרונה שבמנה ראינו את באנץ'. ושאני ראיתי את ידידי יעקב הרצוג.

*

אחרים יספרו על כישוריו ורעיים במלומד, כהוגה, כיועץ לראשי־ממשלות ואישי סודם. אחרים ידגישו את סגולותיו ומוסר־מדינאי כאדם, כיהודי, ויספרו כיצד חלק כבוד לתורה וללימודה, כיצד אירגן עזרה והבאיה להלכידים־חבים בצרכים, כיצד השפיע על אחרים בביתה, אהבת־ישראל שבו.

מצידי אוכל רק לבוא ולאמר: אכן, הפילוי הזה של הדיפלומטיה היהודית, ששמש כהוגה ובמופת לפני שהצטרף לכוח בשרות־המדינה בדרגים העליונים של הממשל. היהודי שבו העשיר כל אלה שהתקרבו אליו; לכולם העניק מהחוס והבנתו, כשוד מאמינה.

אליעזר ויזל

מעונין
לקנות וילה
(4 חדרי שינה)
בהרצליה או ברמת־השרון או ברמת־חן או בסביבה יפה אחרת ליד ת"א
לטלפן 747787 או 755270

בתל־אביב למכירה
דירת 2½ ע"ע
749130 בין 18.00—20.00

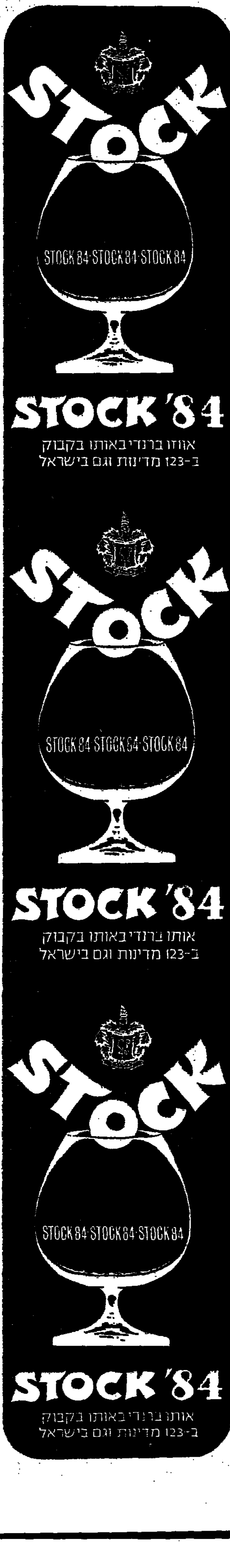

שלום לוין
איגרת לציבור המורים

חברה יקרה,
חבר יקר,

רגע זה שבו אני פונה אליך לבקש מחדש את אמונך לרשימת „המערך" בוועידת המורים הכ"ה, הוא בשבילי גם רגע של חשבון נפש.

אני, כעומד בראש רשימה זו, לפני החלטת מועמדיה, שואל את עצמי בכל הכנות אם עלי להמשיך ולעמוד גם להבא בראש הסתדרות המורים. וכשאני מעלה שאלה זו, עלי לשתף אותך במלוא הכנות בהרהורי ובהתלבטויותי.

מצד אחד, כשאני מביט לאחור, אני רשאי — כך נדמה לי — לסכם ארבע שנים של פעילות רבה ומבורכת, שבה יכולנו לרשום לפנינו הישגים חשובים של ציבור המורים: שכר המורים, לרבות התנאים הנילווים, כמעט הוכפל והועמד במקום־כבוד בסולם המשכורות הכללי; הושגו אפשרויות השתלמות שפעם לא יכול היה המורה אפילו לחלום עליהן; אושרה שנת כוננות לגננת ושעת מחנך נוספת לרוב המחנכים במערכת. וכל אלה אינם אלא ראשי פרקים עיקריים. מתוך 24 הישגים מקצועיים רבי־חשיבות, כולם פרי מאמצינו ומאבקינו בארבע השנים האחרונות. מותר לי גם להזכיר כי בימי כהונתי הוצגה הצמדת שכר המורים לשכר האקדמאים (המהנדסים) ובימים אלה הקטנו את הצפיפות בכיתות ובמקום תקן של 56 תלמידים לכיתה, קיים היום תקן של 40 תלמידים לכיתה.

כשאני מפנה את מבטי מן העבר אל העתיד. גם כאן אני רואה לפני משימות ואתגרים שהייתי רוצה להתמודד אתם:

מאבק לביצורו של החינוך היסודי, כתשתית החיונית של התרבות הלאומית כולה.

עידוד הפעולות האוטונומיות של המורה והמנהל בבית הספר היסודי והעל־יסודי.

מאבק להעלאת קרנו החברתית והציבורית של המורה והגננת בישראל — מנחילי מורשת ישראל וחזונו לדור הבא ונושאי הייעוד הלאומי והחברתי המרכזי.

מאבק לשיפור תנאי עבודתה של המורה־האם, למען תוכל למלא בכל השלימות את תפקידה הכפול כלב המשפחה ומחנכת ותזכה בגמול המלא הראוי.

מאבק לשיפורים ההכרחיים בתנאי עבודת החינוך: צימצום הצפיפות בכיתות, העברתם של ילדים קשי הסתגלות למסגרות מיוחדות ומתאימות והעמדת אמצעי המשמעת ההכרחיים לרשות המורה.

וגם אלה, כמובן, רק ראשי פרקים עיקריים ממסכת המשימות והאתגרים שאני רואה לפני בארבע השנים הקרובות.

מותר גם לציין שבכל שנות כהונתי זכיתי באמונם של חברינו מאירגון המורים הדתיים וגם מהסיעות האחרות, שכן הקפדנו על יושר הגינות ביחסים והשתדלנו לשתף את כל הכוחות האחראים במאבק על ענייני המורים והחינוך.

והמכוון שבכוונה לי, כי מותר לנו להתברך (אולי אפילו לחוש שמץ גאוה) על מה שעשינו בעבר ועושים בפנינו גם תפקידים רבי־משקל־ערך לעתיד — מניין אותם היסוסים שבהם פתחתי?

אומרים לי שיש בציבור המורים והמורות אנשים ש„התעייפו", שמחפשים חידוש ושינוי. ביניהם לא מעטים שאינם יודעים אפילו בדיוק מה נעשה ומה הושג ויתכן ששגיתי בכך שלא דאגתי כי ציבור המורים יידע במידה הראויה על פעולותי בכנסת. למשל, התברר לי כי רבים אינם יודעים אפילו שבקדנציה זו הועבר ביוזמתי החוק המאפשר למורים — ולמורים בלבד — כה שלא ניתן לאיזה שהוא עובד מדינה אחר: לפרוש פרישה מוקדמת אחרי 20 שנות עבודה ולשמור על כל זכויות הפנסיה. עוד פחות כמה, יודעים כי יוזמתי חוק המאפשר העברת ילדים חריגים המפריעים למהלך הלמודים גם בלי הסכמת ההורים. ורק מעטים יודעים, כי יזמתי זה עתה הצעת חוק חדשה, שתאפשר למורה־האם לקבל את מלוא זכויות הפנסיה גם בעבודה שעות מופחתות.

זאת ועוד. ידוע לכל, כי אנו נכנסים לתוך שנים קשות, שנים שבהן ידרש יותר ויותר כוח כדי להגן הן על היקפי החינוך עצמו הן על הישגי המורים. צריך להיות ברור, כי אי אפשר יהיה לעמוד בהגנה זו בלא תמיכתו הברורה של ציבור המורים.

איני יודע אם ציבור המורים מעריך פעולות אלה ואם הוא רואה לנגד עיניו מה היה מצבו ללא פעילות זאת. אפשר שהכל מתקבל כ„מובן מאליו" ואפשר נראה לו, כי אחרים מסוגלים לעשות יותר.

מי הם ה„אחרים"? בהסתדרות המורים, כמו בכל המדינה, מצוים שלושה גופים עיקריים. המערך הוא אחד מהם. השניים האחרים הם המפד"ל והליכוד.

אם באמת שורר בקרב המורים הלך־רוח המעדיף את המפד"ל והליכוד בהסתדרות המורים — כי אז זו זכותו המלאה של ציבורנו לקום בבחירות דמוקרטיות ולהחליף את הנהגת הסתדרות המורים, תוך היענות לו הנובע המשתמע מאבק בזה.

אם ימצא ציבור המורים לנכון לעשות זאת — אקבל את הדין.

אבל ברצוני לומר בצורה הברורה ביותר, באוזני אותם המורות והמורים שאינם מעוניינים בכך: המשך שיהיה לציבור המורים תלוי בבואה משקלו בהבעת אמונו של ציבור המורים.

בבחירות אלה אצטרך לראות בבוחן מכריע לרצונו האמיתי של ציבור המורים, לרצינותו ולהכרעתו השקולה.

ולכן, ברצוני לבקשך:

הרהר היטב בדרך שאתה רוצה לראות את הסתדרות המורים הולכת בה.

שקול בכל כובד הראש הראוי את הכוחות השונים המתמודדים על קולך.

החלט באותה רצינות שאתה מחליט על עתידך האישי.

בוא לקלפי ביום הבחירות והצבע לפי צו מצפונך, שיקולך ואחריותך. אל תניח לעצמך את המוצא הקל והקלוקל של הימנעות. ויהיה רגע הבחירות להוכחת הסתדרות המורים רגע על אחיה לכולנו.

בברכת חברים נאמנה,

[חתימה]

שח מט
"סגנון נשי" אינו רך!

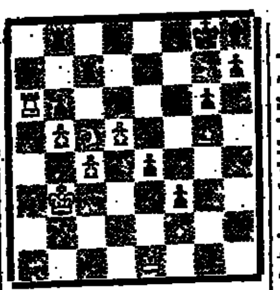

מי שסבור שסגנון של נשים בשחמט הוא פשרני או רך אינו אלא טועה. הן תוקפות בחמת זעם לא פחות משהמשחקים גברים, ד' אף מגלות ידע תיאורטי רב.

על אלופת העולם לשעבר, ורה מנצ'יק, מספרים כי בעקבות נצחונותיה על הגברים הוצע לפתוח על שמה "מועדון ורה מנצ'יק", שחברים בו יהיו רק האמנים שניצחוה. בין אלה היה גם ד"ר איווה. גם לצ'רניאק היתה זכות להשתתף במועדון זה, משום שגם הוא היה בין ה"קרבנות" שלה.

כיוצא בכך גם אלופת העולם כיום, נונה גפרינדשווילי. היא אינה מוצאת עניין רב בהתמודדות עם נשים ובהנאה רבה היא משתתפת בתחרויות של גברים — ומפילה בהם "חללים". נביא בזה שני קרבות ב"סגנון נשי", שאינו נופל מ"סגנון גברי".

הקרב הבא ניטש בחצי הגמר לאליפות העולם לנשים. אירנה לויטינה, המתמודדת עם ננה אלכסנדריה על הזכות לשחק ב"קרב הכתר" עם גפרינדשווילי, מדגימה בקרב הבא לא רק ידע תיאורטי מעולה, אלא גם סגנון התקפתי ראוי לשמו, שבו היא מנצחת יפה את יריבתה. הקרב הוא מלא עניין ומאלף מבחינת ניהול נבון של התקפה. לויטינה נוטלת את היוזמה מהתחלה ומחזיקה בה עד הסוף.

לויטינה — אלכסנדריה

1. ה4 ג5, 2. פ"ו3 פ"ג6, 3. ד4 ג:ד, 4. פ:ד4 פ"ו6, 5. פ"ג3 ד6, 6. ר"ג4 ה6, 7. מה"ד2 א6 ... [illegible]

הרי סגנונה הנמרץ של אלופת העולם, שניצחה עתה בתחרות של "ריקאו"ר" בהולנד. יריבתה היא הרומניה לשעבר, ניקולאו, שהתאזרחה בהולנד לאחר נישואיה והיא נקראת עתה מיי.

גפרינדשווילי — מיי

1. ה4 ג5, 2. פ"ו3 פ"ג6 ... [illegible]

63. ר"ו5, 29. ו3 צ"ה8, 30. מה"ג5 צ:ה7, 31. צ"ה7 שחור נכנע.

צוייג — צ'רניאק תיקו

משחק הרדיו שנערך בין הגרוסמייסטר ארנה צוייג ומשה צ'רניאק מישראל נסתיים בתיקו, לאחר 43 מסעים. בשבוע הבא נביא את הקרב במלואו.

סיבוב רביעי בליגה

מחר ייערך הסיבוב הרביעי במשחקי הליגה. בליגה הלאומית ייפגשו: רמת גן — בת ים, מרכז הנוער — "פלדקל־יידי", "הפועל" ירושלים — טכניון, חפר/נתניה — אוניברסיטת ת"א, "רובינשטיין" — "לסקר" ת"א. הקבוצה העירונית מחיפה עם "רשבסקי".

מתחילה האליפות הפתוחה

למעלה מ־60 איש נרשמו עד כה לאליפות הפתוחה, שתתחיל ביום ה' הקרוב ב"בית יציב" בבאר שבע. המשחקים יתנהלו בשעה 2.30 כל יום ... סמוך ל־8 בערב.

פישר בראש

מדירוג העולמי, שנתפרסם ע"י פיד"א מטעם פרופ' אילו, מציב בראש הרשימה את אלוף העולם בובי פישר עם 2780 נקודות. בהפרש רב אחריו קרפוב עם 2705. שלישי קורצ'נוי עם 2665. מכאן ואילך ההפרשים צפופים: פטרוסיאן, פולוגייבסקי וטל — 2645 כ"א. פורטיש (שביעי) שובר את "השרשרת הרוסית" עם 2635. שמיני־תשיעי לרסן וספסקי 2625 כ"א. 10—11 הם היבנר וליובוביץ' 2615 כ"א. מקינג 2610, סמיסלוב 2605. במקומות 14—18 מתחלקים ברן, גלר, הורט, קוזמין וסמייקל — 2600 כ"א. ברונשטיין 2590 ומייקנוב (במקום ה־30) עם 2580 נקודות.

התחבולה והתחבולה הנגדית

בדוקרב ידידותי בין שני סובבים גבוה גבורת מוסקווה של גבורת ריגה 7.5:8.5. הסיום הבא לקוח מתחרות זו. פטקביץ (לבן) מנסה להפתיע את יריבו בתחבולה של הקרבה. אולם זייצב מציב במכת־נגד במרכז ובזמה קידומו של רגלי, שבאמצעותו הוא נחלץ מהפסד.

46. צ:ב6 ז7 צ:צ, 47. מה:א5 ז3! (ניצול ריתוקה של המלכה הלבנה), 48. מה:צ ה:ז, 49. מה:פ (לא 49. מה"ב8+ בגלל צ"ג8), 50. מה:פ צ"ה8, 51. מה"ד7 צ"ה3+ וחוכה) צ"ה7 ג, 50 פ"ד7 ר"ה, 51. מה"ב8+ ר"ח8 והוסכם תיקו.

שאול הון

פינת הבולאי
500 שנה להולדתו של מיכאל אנג'לו

בשבת הבא — ה־6 במארס — ימלאו 500 שנה ליום הולדתו של גדול הפסלים והציירים בעולם מיכאל אנג'לו בואנרוטי (1475—1564). עשרות הפסלים והציורים של האמן מופיעים על בולים שונים, אבל את מרבית נקיים לנושאים תנ"כיים פרי עבודתו של אנג'לו, כפי שהם משתקפים על בולים.

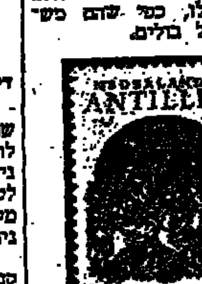

קטע ממצבה בבית־הקברות היהודי־פורטוגזי באנטילים

דוד המלך, היצירה הנחשבת כתיאור הפיסול האציל ביותר של הדמות התנ"כית ושהועבר דה בו במשכה 4 שנים — מופיע על בול שיונפק בשבוע הבא בברית המועצות בערך של 4 קופ'. ראשו של דוד מופיע גם על בול איטלקי בערך של 1,000 לירי, כן הופיע דוד המלך על בול שראה אור בניקאראגואה בערך של 15 ס'.

בריאת האדם מופיעה על 2 בולים שהונפקו בארצות הברית ב־1958 בערך של 3 סנט ובבלגיה ב־1962 בערך של 3 פרנק.

אדם וחוה מופיעים על 2 בולי איטליה שהונפקו ב־1961 בערך של 500, 1,000 לירי.

כמשה מכל שיש מופיע על בול ניקאראגואי שהונפק בסוף 1974 בערך של 5 סנט, כן מופיע משה על בול שהונפק בצ'כוסלובקיה, ב־1964 שהוקדש לאונסקו וכן על בול שראה אור בפראגוואי.

בני [illegible]

נביאי ישראל ... על בולי איטליה, שראו אור ב־1961 ואלה הם: הואל — על בול של 15 לירי. ישעיהו — על בול של 25 לירי. דניאל — על בול של 40 לירי. זכריה — על בול של 70 לירי. הנביא זכריה מופיע גם על בול ניקאראגואי שהונפק עתה בערך של סנט אחד. יונה — על בול של 85 לירי. ירמיהו — על בול של 90 לירי. יחזקאל — על בול של 100 לירי. בולים דומים על נביאי ישראל הונפקו בוותיקן.

בולי הניר נוספים המציגים ציורי מיכאל אנג'לו וכתארים את "המבול", "שכרון נח", "נחש הנחושת", "יהודית והולופרנס", מופיעים במדינות נסיכויות המפרץ הפרסי והזמן שהנפיקו את הבולים לצורך רווחים עסקיים.

ונסיים את סקירתנו עם בול המראה דיוקן עצמי של מיכאל־אנג'לו, שראה אור בניקאראגואה לציון 500 שנה להולדתו של האמן הגדול. ערך הבול הוא 5 ק'.

חיים סלומון על בול אמריקני

הנהלת הדואר של ארצות הברית הודיעה עתה פרסום על הבול החדש, שיונפק לזכרו של "הגיבור הפיננסי" של המהפכה האמריקאית חיים סלומון בערך של 10 סנט. הבול המציג את דיוקנו צויר ע"י גייל גויל מלוס אנג'לס ויראה אור ב־25 במארס ביחד עם עוד 3 בולים שהוקדשו לגיבורים אחרים של המהפכה.

חיים סלומון, יליד פולין (1740) מהורים יהודים־פורטוגזים, היה בנקאי נודע בשנותיה הראשונות של ארצות הברית והיה מעוזריו הראשיים של מפקח האוצר בממשלה הקונטיננטלית רוברט מוריס, שדאג למימון כוחות הגנרל ג'ורג' וואשינגטון.

עזרתו הגדולה של סלומון לעצמאות האמריקנית נשכחה ולא הוקמה שום אנדרטה לכבודו עד שנת 1941. סלומון התיישב תחילה בניו־יורק, ד־

דיוקן עצמי של מיכאלאנג'לו

שם נאסר כמה פעמים על פעולתו נגד הכתר הבריטי. הוא נידון למוות כמרגל, אך נמלט בעזרת ידידים לפילדלפיה, מקום מושב הממשלה המהפכנית באותם ימים.

יתר הבולים מציגים את דיוקנה של סיבול לודינגטון (8 סנט), שהיתה בת 16 כאשר רכבה בחשכת הלילה כדי להזעיק עזרה צבאית לדנבורי הנצורה, והבול מראה את סיבול ברכיבתה. דיוקנו של הגיבור הכושי של המהפכה סלם פור מופיע על בול נוסף (10 סנט), המציג מיפולד על פור בנשק. פיטר פראנציסקו מופיע על בול (18 סנט) על יד תותח. כמה מנצחות ארבע קבוצות חשובות של בולים: יהודים, כושים, נשים ומיעוט דובר ספרדית.

חיים סלומון על בול ארה"ב

קטע ממצבה יהודית על בול באנטילים

ב־21 במארס יופיעו באנטילים ההולנדיים 3 בולים שהוקדשו ל"אמנות האבן", בול אחד בערך נקוב של 15+7 סנט מציג קטע ציור אמנותי המופיע על מצבה בבית הקברות היהודי פורטוגזי. שני הבולים הנוספים מציגים אורנמנטים על אבן מלפני 250 שנה.

הכנסות הבולים הוקדשו למטרות סוציאליות ותרבותיות של האנטילים.

ירמיהו הנביא על בול איטלקי

זכריה הנביא על בול ניקאראגואי

שינוי בגודל מעטפת היום הראשון

בהתאם להוראות יופיעו מעטפות היום הראשון לבולי ישראל החל מ־1.4.75 בגודל שונה מזה שהיה נהוג עד כה. גודל המעטפות נקבע בהתאם להנחיות מכון התקנים הישראלי והוא יהיה 22 ס"מ רוחב על 11 ס"מ גובה.

פניה להנפקת בולי הרב קוק ובולי שואה

הקורא מר יוסף פונר פנה אלינו לפרסם את תביעתו — לפי דעתו מוצדקת — שבהתחשב בכך, שהשנה ימלאו 110 שנה להולדתו של הרב קוק ז"ל ו־40 שנה למותו, יש להנפיק בול לזכרו.

משה רבנו

דוד המלך על בול איטלקי

כן ביקש הקורא לנצל העובדה, שטרם נקבעו תכנים ל־3 בולים, להנפיק בול ל[illegible] — בפרט בשנה מלאו 30 שנה לשחרור אושוויץ ו־40 שנה לחוקי נירנברג (ספטמבר 1975).

אליעזר

תשבץ "מעריב" מס. 946

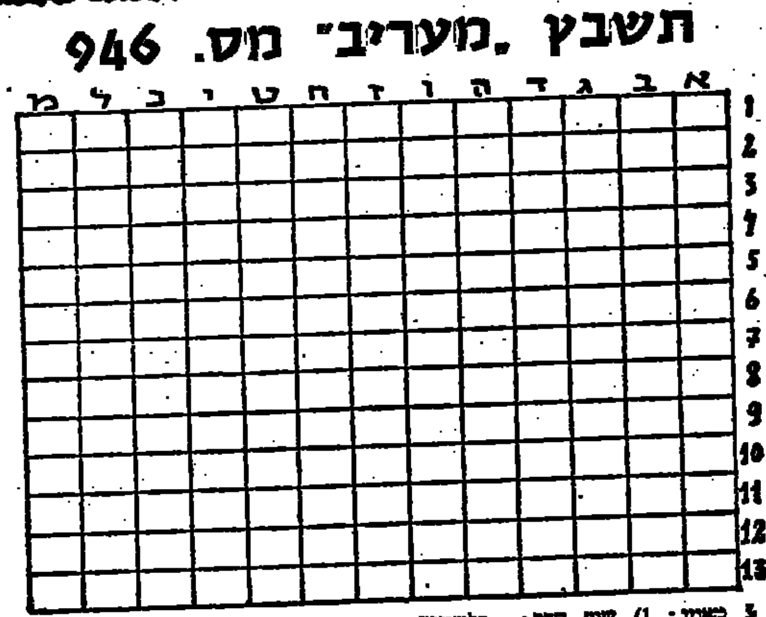

מאוזן: 1) שום דבר; פגינה, 2) אדמה בעלת צבע אדום; עבודה; פחד, 3) מלת תנאי; איש; צד מערב; איכות, 4) להבה; שנים, שתים, 5) שוטה, מטומטם (בפי הנערים); ילדים קטנים; מלה, 6) גמל; הבלין, 7) מפואר, נהדר; מחולל, 8) בקי בלשונות רבות; מס עקיף, 9) עוף דורס; ידיד; בר־פלוגתא, 10) בלתי ערוך; אריג, 11) שיכות; מדור; תנובת העץ; פנים, תוך, 12) בית־קבול לנר; תנועת אויר; גרעש, 13) משורר, אפורטוניסטי; עיר בארץ.

מאונך: א) לגמרי; מוזיקה, ב) עוף מאוסטרליה; מלת שאלה; צונן; נאה, ג) שוה־מרוצה במישור; בכי מקוטע; ערבוב מתכת יקרה בסיגים, ד) פטפוט; חיות יער; רסיסי לילה, ה) אבא; גבה־דבר, ו) בשם; עני; קיבוץ בנגב המערבי, ז) לא כלום; צמח בושם, ח) קרח; שפל־רוח; גרעין, ט) אלומיניום; תבואה, י) אוף; מלת זרוז; חרד, כ) צמח בר ממשפחת הקטניות, היה קודש במצרים הקדומה; קיבוץ בגליל המערבי; הצד האחורי, ל) כמות ירוית; פרוסה; לעצמי; עם, מ) תשוקת האכילה; חשבון בבנק. [illegible]

בואו חשבון (936)

משא
בבד
כעור
בומה
כעואמה

[illegible]

בפעולת כפל זו הוחלפו הספרות באותיות. מצא את ערכה של כל אות ורשום את האותיות המתאימות במקום הספרות בשורה למטה. אחר כך, צרף את האותיות הרי פעינות אימרה של מילטון.

פתרונות החידונים הקודמים

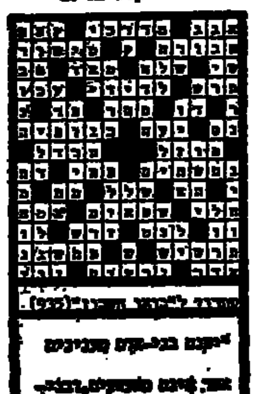

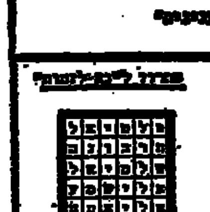

תשבץ מספרים

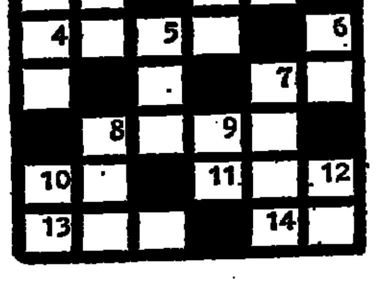

מאוזן: 1) פעמיים השורש הריבועי של 2 מאונך, 3) פעמיים 1 מאוזן, 4) חזקה שניה של 9 מאונך, 7) מספר ראשוני (המתחלק רק בעצמו וב־1), 8) החלק ה־13 של 12 מאונך כפול 168, 10) פעמיים 14 מאוזן, 11) חזקה שניה של 7 מאוזן, 13) חזקה רביעית של מספר מבויים, 14) מספר ראשוני.

מאונך: 1) השורש הריבועי של 2 מאונך כפול 7 מאוזן, 2) חזקה רביעית של מספר מבויים, 3) פעמיים 7 מאוזן, 5) חזקה שניה של מספר ראשוני, 6) חזקה שלישית של מספר מבויים, 7) חזקה שניה של מספר ראשוני, 8) חזקה שניה של 14 מאוזן, 9) פעמיים 3 מאוזן, 10) חזקה שניה של מספר מבויים, 12) 2 מאונך ועוד 10.

שלחו את התשבצים ל"מעריב", ת.ד. 20044 תל־אביב. צרפו את המספרים ליד השם על גבי המעטפה "תשבץ (לבן) מס' 946", או "בואו חשבון (936)", או "תשבץ מספרים".

שלושה פרסים יוגרלו בין הפותרים.

אברהם פלמן

המעסיק הגדול ביותר במדינה

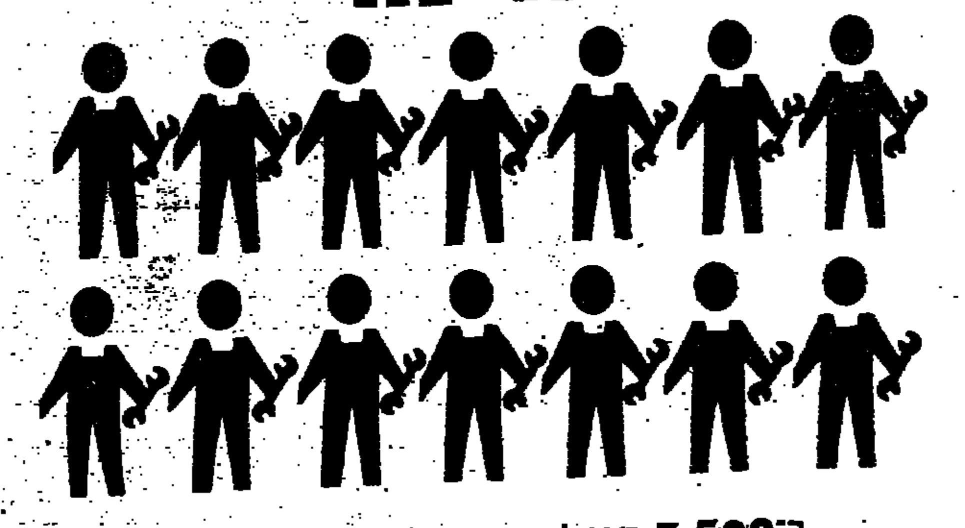

ב־3,500 מפעלים ומקומות עבודה קיבלו ב־300,000 עובדים, באמצעות "לוח מעריב" עד היום. שום לשכת תעסוקה (חוץ מהממלכתית) אינה יכולה להצביע על הישג דומה.

לוח מעריב - הלוח הנפוץ ביותר, הגדול ביותר, הנקרא ביותר והנענה ביותר בארץ.

צוות מעריב

הלוח הראשי

6 חדרי משרד להשכרה חודשית בשדרות רוטשילד 42, תל־אביב. פרטים: 03-625292, 03-234211/4.

דרושה **מכונת הדפסה** על שקי יוטה (רצוי משומשת). להתקשר ליעקב 03-53252, 03-51864

כתיבה במכונה תלמדו ב־12 שעות בבה"ס למסחר "רימון" ת"א, רח' דיזנגוף 85 טלפון 281985 שיטה עיוורת פיקוח ממשלתי

מזכירה מנוסה עברית אנגלית מעוניינת בעבודה מתאימה לחצי יום רצוי מגע עם קהל טל. 247811 ת"א.

למכירה
רנו 4 ייצור 72
פיאט 128 ייצור 73
טנדר פולקסוואגן קבינה כפולה ייצור 66
דודג' ד־300 עם ארגז סגור לחלוקת תוצרת, ייצור 66.
להתקשר למוסך יגור טלפון 04-952291.

להשכרה אולם בגודל של 100 מ"ר עם כניסה נפרדת וחדרי שירות מעל קומת החנויות שבבנייני הצמרת בחולון, רחוב סוקולוב 51
מתאים לכל מטרה
להתקשר טלפון 866704 בערב

לאת ליל הסדר
באוידה ירושלמית
מלון שלום
המחיר ליום

עתידך בידיך

בידור

לאן השבוע • לאן השבוע • לאן השבוע • לאן השבוע

רשות השידור
חטיבת המוסיקה

לוח קונצרטים לחודש מרץ 1975

מוצ"ש, 1.3, 20.30 — בית התמורה בתל־אביב
„מוסיקה לטינו אמריקאית"
בהשתתפות: תזמורת חולון, ענת ברייסלר, לוליק, מרטין מוסקוביץ.
כרטיסים: במשרדי האיגוד הלטינו־אמריקאי.

יום א', 2.3, 20.30 — החאן הירושלמי
תזמורת חולון
מנצח: שלום רונלדריקליס
סולן: אריה ורדי
יצירות מאת הורלוק, מוצארט ומנדלסון.

יום ב', 3.3, 13.00 — אולם וייז, האוניברסיטה העברית
ברכה עדן ואלכסנדר תמיר — פסנתר 4 ידים
עם צילה גרוסמאייר — סופראן
תכנית שוברט

יום ג', 4.3, 20.30 — תיאטרון ירושלים
התזמורת הסימפונית ירושלים רשות השידור
סידרה 1: „עתיד מול חדש"
מנצח: חואן פאבלו איסקייארדו
משתתפים: ברכה עדן ואלכסנדר תמיר, רמי ברניב, רמה סמסונוב, המקהלה הלאומית „רינת" בהדרכת סטנלי ספרבר.
יצירות מאת ק.פ.ע. באך, י.ס. באך, בנציון אורגד, סטרווינסקי.

יום ה', 6.3, 20.30 — מוזיאון תל־אביב
„מוסיקה במימד חדש"
ביצירות מאת: א. נורדהיים, בן ג'ונסטון, מריו דוידובסקי, ארנסט קז'אנק, זיגמונד קראוזה, מיכאל ברולסקי.
משתתפים: ליפרי קובלסקי, פמלה ג'ונס, שרה פוקסון־היימן, מרק דרבינסקי, תבל ותזמורת באר־שבע, עדי עציון, מיכאל ברולסקי, יהודה כהן, ג'ואן וויליאמס.

יום א', 9.3, 20.30 — החאן ירושלמי
דורה שוורצברג — כינור
מרק דרבינסקי — צ'לו
ויקטור דרביאנקו — פסנתר
מיצירות היידן, דביסוב, בטהובן, שוסטקוביץ.

יום ב', 10.3, 13.00 — אולם וייז, האוניברסיטה העברית
דורה שוורצברג — כינור
מרק דרבינסקי — צ'לו
ויקטור דרביאנקו — פסנתר
שלישייה מס. 2 מאת שוברט.

יום ג', 11.3, 20.30 — תיאטרון ירושלים
התזמורת הסימפונית ירושלים רשות השידור
סידרה 2: דיוקנו של מלחין — ראבל
מנצח: חואן פאבלו איסקייארדו
סולנים: שושנה רודיאקוב — פסנתר, ענת ברייסר — סופראן

יום א', 16.3, 20.30 — החאן הירושלמי
רסיטל עם בוריס ברמן — צ'מבלו

יום א', 16.3, 20.30 — בנייני האומה, ירושלים.
התזמורת הסימפונית ירושלים רשות השידור
קונצרט מיוחד לכבוד יובל האוניברסיטה העברית
מנצח: לוקס פוס
סולן: איזאק שטרן
תכנית מיצירות בטהובן

יום א', 23.3, 20.30 — החאן הירושלמי
גילה ירון — סופראן
יונתן זק — פסנתר

יום ג', 25.3, 20.30 — תיאטרון ירושלים
התזמורת הסימפונית ירושלים רשות השידור
סידרה 3: קלאסי וקל
מנצח: יוסיף קונטה (רומניה)
סולן: ראדו אלדולסקו (איטליה) — צ'לו
ביצירות מאת אנסקו, היידן, בטהובן, ברהמס.

יום ג', 25.3, 20.30 — בית המורה תל־אביב
„התחנה העליונה"
בהשתתפות: חמישיית כלי נשיפה מן התזמורת הפילהרמונית, הרביעיה הישראלית החדשה, סטלה ריצמונד, טבור הרדן, ועוד.

יום ה', 27.3, 20.30 — מוזיאון תל־אביב
„מגוון מוסיקלי"

יום ג', 30.3, 20.30 — החאן הירושלמי
„קונטרסטים"
בהשתתפות: ראדו אלדולסקו — צ'לו (אורחים מאיטליה)
אלברט גסמן — פסנתר

כרטיסים ניתן להשיג בקופות האולם
לקונצרטי התזמורת הסימפונית ירושלים ול„קונטרסטים" — גם ב„כתמי"

— גזור ושמור —

שלם נא את אגרת הרדיו והטלוויזיה

מ.ד. הפקות־דני פלץ־נחום ביטל מציגים

יהורם גאון

שר שירים יפים
עם תזמורת בת 15 נגנים
ולהקה קולית
מנהל מוסיקלי: רפאל מוסקוביץ

יפו „אלהמברה" יום ב' 3.3 ב־9
ות"א „היכל התרבות" יום ב' 10.3 ב־9.00

נהריה „היכל" הקרס יום ו' 28.2 ב־9.30
חיפה „שביט" בתי כתים 1.3 ב־9.15
נתניה „שרון" יום ה' 6.3 ב־9.30

המשרד: רח' דיזנגוף 66 טל. 297193, 289935

המערה

ישראל־יפו העתיקה־כיכר קדומים 14 טל. 829018 — מועדון לידה

לאחר
סיור הופעות בחו"ל
חוזרת
יפה ירקוני
ערב ערב למועדון

„מקום בצמרת"
מצעד הפזמונים הישראליים
הגל הקל — 26.2.75

1. תמיד עולה המנגינה	להקת חיל האוויר
2. [illegible]	דני בסן
3. פרפרים ברוח	כלי ברונשטיין
4. למה הגדולים לא לומדים מקטנים	דודו זכאי
5. בלדה לסנקה הרחוב	להקת פקודי הפיקוד
6. הידוק החגורה	שבתאי ישראלי
7. [illegible]	[illegible]
8. מחרה מחר	יהורם גאון
9. ביתי	דליה עמיהוד
10. מה להם לבני אדם	[illegible]
11. הבלדה על הדלום האיקרוב	[illegible]
12. [illegible]	להקת חיל האוויר
13. שיר הסירה	להקת הנח"ל
14. מכירה פומבית	[illegible]
15. [illegible]	[illegible]
16. [illegible]	[illegible]
17. יש לי צפור קטנה בלב	[illegible]
18. אהבה קטנה	[illegible]
19. [illegible]	[illegible]
20. [illegible]	[illegible]
21. [illegible]	[illegible]
22. בארץ אהבתי	[illegible]
הפתעת השבוע: [illegible]	
23. זוכר אתך	[illegible]
24. [illegible]	[illegible]
25. אין לך כח לראות	דני [illegible]
26. הכוכב שלי	אבנר גדסי

בין המשתתפים יוגרלו פרסים

לכבוד מקום בצמרת — הגל הקל (מ.)
ת.ד. 1082 ירושלים

זה הדירוג שלי (מלא את מספר השיר):
1— 2— 3— 4— 5— 6—
7— 8— 9— 10— 11— 12—
שם
כתובת

גזור ושלח — אולי תזכה בפרס

גרעין המאוכזב של מעלה האדומים

(סוף מעמוד 18)

…אדומים ולנתק מגע, זה עם מקרקעי ישראל וזה עם גרעין …ובים. ספיר, שנתן ביטוי פומבי …זהו האישית לתכנית, אסר על …ז לטפל במעלה־אדומים.

…בינואר השנה, בעצות ליל, …הגרעין אל ראש־הממשלה ר' …שוהר את התקציב להקמת מח־ …נורים. הנתק המבריק נשלח …ר גלילי.

…ורע לא הוזמן …ממשלה

…ת, ה־26 בינואר, נודע לחברי …כי דרישה דומה לשלוח הופ־ …אלוף זורע אל ראש־הממשלה. …קב פינק: „אותו יום ישבתי …הגרעין יסודר בממשלה: עלינו …מוכנים לעלות על הקרקע. …עמד סילמן אריגס אל זורע …פיו, כי הוא, זורע, ממתין, …יקרא אל ישיבת הממשלה, …לדון במעלה־אדומים. אך, …הוזמן לאותה ישיבה, והמו־ …", כי נאמר לו, שהממשלה …ריע בענין בלעדיו. למחרת, …, כי נושא מעלה־אדומים לא …דיון בישיבת הממשלה. אולם, …ר הישיבה, התייעץ מר רבין …מהשרים והוחלט להטיל על …איינס, במשרדו, והוא הרגיע …שרים, הנוגעים בפרוייקט — …ון, אברהם עופר, שר המסחר …, חיים ברלב, ושר החקלאות, …ותן, לבדוק אם יש מקום …מעה־מגורים, ואם כן — היכן …א, עבור מי, ובאיזה מועד". …זהויר למנשה ראש־הממשלה …ל לאחור, ומסר את „המנדט" …ן תכנית ההתיישבות במעלה …לשני השרים המתנגדים לה. …חבר הגרעין, שמעון קרש: …הוחלט לערוך לנו קבורת־ …סיפר יעקב פינק: „כאשר …שהשר עופר התבטא כלפינו …ואמר — אין צורך במחנה …שביל שנים־וחצי טרקטוריס־ …קשו' צימו פגישה. הפגישה …ב־11 בפברואר. בבוא המועד, …פגישה, אני וחבר המזכירות …אר, מבלי לדעת, כי מזכירת …קשרה וביטלה את הפגישה. …משרדו של מר עופר, ר' …בוהר־המדרגות. כדאי ל־ …הדו־שיח שהתנהל בינינו. …שיש בו סממנים שצריכים …כל ישראלי, שעתיד מפעל …ת ההתנחלות יקר לו. הואיל …נו שניתן לפרסם גם בהחל־ …ה, הואיל ובידי מר עופר …קים או להכשיל כל פרוייקט …זה, החלטנו שכדאי לרשום …איוחד כלפי נציגי יותר …ת מתנחלים:

…— לעומת …צח־ישראל"

…: מר עופר, באנו להיפגש

…: מה אתם רוצים? הלא …בוטלה.

…: לא ידענו על ביטול ה־ …אבל למה מושכים אותנו ב־ …שים עוזב את עבודתם ועמדו …ל הקרקע.

…: קודם כל, לא הובטח לכם

…: זה לא מדויק. אני מוכן …לך פרוטוקולים מלאים הבט־

…: תאמו פגישה עם המזכירה, …שקבעו לכם את יום שלישי

…: מדוע צריך להכות עוד

…: מה זה כבר עוד שבוע …צח ישראל?

…נשאיר אותנו מר עופר, פנה …מעליתי".

…ערב נערך כנס חירום של …גרעין. במסר דו"ח על התהפו־ …לילית היתה התמרמרות כל־לית, חברים אמרו: הממשלה הולכת למנות חברה־קדישא למעלה־אדומים. הכנס הביע על כך מחאה חריפה והסמיך את מזכירות הגרעין להתמיד בכל המאמצים למימוש ישוב יהודי במעלה אדומים.

הפגישה עם שר השיכון, התקיימה ביום ג' בשבוע שעבר, בנוכחות סמנכ"ל המשרד, מר י. אבני. נוכחו בה ששת חברי מזכירות הגרעין, ביניהם דוברו, שמעון קרש. הוא מספר: „מר עופר לא התפעל ביותר מן העובדה, שמשלחת המייצגת אלף משפחות הרוצות להתנחל, באה לבקש את עזרתו. הוא הביע, באופן כללי, את שמחתו על כך ש„נמצאים יהודים שרוצים להתיישב", כלשונו, אבל אמר: יש החלטת ממשלה להקים איזור תעשיה ומחנה מגורים לעובדים בו. ברלב מטפל בתעשיה והוא, כך אמר, יטפל במגורים. אבל, הוא הוסיף ואמר, יש קריטריונים, תפורסם הודעה בציבור וכל מי שיפנה ללשכת העבודה ויענה על הקריטריונים מבחינת צרכי איזור התעשיה, יוכל לשבת במחנה הזה.

■ „לא צריך משפחות"

„אמרנו לו: הלא יש גרעין מתיישבים עם מוטיבציה חזקה, עם גיבוש חברתי. ואז, שאל מר עופר: במה זכותו של יהודי, שאינו מכיר את הדרך אל גלילי, פחותה מזכותכם שלכם? ניסינו להעלות אותו על פסים „ציוניים", צורך התיישבותי חזק לירושלים וכו', אבל הציונות שלנו לא עבדה עליו. הוא האזין ואמר: התכנית המקורית שהוחלט עליה, לא היתה טובה. יש תכנית טובה יותר. דיברנו על מאות משפחות, הממתינות לאור־ירוק, הוא השיב: עם משפחות זה לא ילך שם. שם לא צריכים משפחות. אין שם תנאים למשפחות. יהיה שם מחנה לעובדים, ומי שיעבוד יוכל להתגורר בו".

כאשר שאלתי את מר עופר, מדוע השיב ריקם פניהם של אלף משפחות מתיישבים — השיב: „באיזורי ההתנחלות שוקמנו אחרי מלחמת ששת הימים, יש מקומות טובים ויש פחות טובים להתיישבות".

כלום פירוש הדבר, נשאל מר עופר, שמעלה־אדומים, איננו מקום טוב? „אני מסכים", השיב מר עופר, „להתנחלות בכל ארבעת האיזורים — פיתחת רפיח, בקעת הירדן, הגולן והערבה, וגם על עיבוי ירושלים אין ויכוח. אלא שבתוך גבולות האיזורים הללו, יש ויכוח על נקודה זו או אחרת".

מהי, איפוא, סוגיית הויכוח על מעלה־אדומים?

„מעלה־אדומים מתאים לאיזור תעשיה מבחינת הקונצפציה הכללית. בישיבת הממשלה הובאה הצעת החלטה על מגורי עובדים במקום. אמרתי, שאינני מבין מה זה, ושר המסחר והתעשיה ואני התנגדנו. התקבלה החלטה שעובדים בתעשיה, שתוקם במעלה־אדומים, יוכלו להתגורר במקום. הממשלה החליטה שמינהל מקרקעי ישראל יעשה ההכנות. איש לא התכוון להעביר את סמכויות משרד השיכון ומשרד המסחר והתעשיה למינהל ולסוכנות. אך, הם הבינו אחרת ויצאו לעבוד עם טרקטורים. החלו לבצע, ולא במקצועיות הדרושה. ואז התערבנו והוחלט שמשרד המסחר והתעשיה יבצע את איזור התעשיה, וכאשר נגיע למגורי עובדים, יטפל בזה משרד השיכון".

אך, החלטת הממשלה נמסרה לביצוע לשר החקלאות הממונה על מינהל מקרקעי ישראל?

„אגיד לך מה אני הבנתי מההחלטה. היות ועד היום, כאשר אנחנו בנינו תעשיה בירושלים, בנינו בשביל פועלים ערבים, אמרנו — הבה נבנה פעם תעשיה לירושלים, שתעסיק פועלים יהודים. ואז, מגורים במקום יותנו בעבודה במפעלי התעשיה במקום".

כלומר, תעשיה כן — התיישבות לא?

■ „זה שהלכו לגלילי — לא קובע"...

„על זה, שיגור שם מישהו שיעבוד בירושלים, על זה אין מה לדבר. אני חייב לומר, שלקחתי את כל מה שנעשה בתכנית וסגרתי את זה, כי זה לא היה רציני, ועכשיו נמצא אצלנו הכל בתכנון מחדש. אשמח אם תהיה שם שכונה, שספרנטיה קשורים בעבודה במפעלים".

ומה מציע שר השיכון, לגרעין הגדול, היושב במחנה חודשים רבים?

„אמרתי, שזה שהלכו לגלילי ולזורע — זה עוד לא קובע. אם תהיה עבודה במקום, לא נמנע מהם מלעבור אליו ולעבוד בו. אינני יכול להכיר בגרעין, כי משרד השיכון אינו מתעסק עם גרעיני התיישבות".

אם כן, מדוע התנגד השר שהסוכנות תטפל בהם, כבכל גרעין התיישבות?

„ראשית, אומר מר עופר, לא היתה החלטת ממשלה שיקום ישוב במעלה־אדומים".

כלום היתה החלטה שלא יקום ישוב במעלה־אדומים?

„לא היתה גם החלטה שלא יקום. אבל כדי להכיר בגרעין־מתיישבים, צריכה לבוא החלטת ממשלה להקים התיישבות, מכל צורה שהיא, החלטה כזאת לא היתה. אינני מבין איך יכלה הסוכנות להיכנס לתמונה, כשלא היה דיון בוועדת שרים לעניני התיישבות. אינני יודע על סמך מה ניהלו מגעים עם הגרעין ועל יסוד מה שיתפו אותם בתכניות?"

אולי על סמך שאיפתם ורצונם ללכת להתיישבות?

■ „שיוכיחו את עצמם"

„אני מתנגד לשיטות בלתי־חוקיות" — אומר שר השיכון. „ובכלל, הוא מוסיף, זה שהם רוצים, ושואפים זה עוד לא מספיק. שיוכיחו את עצמם."

— איך הם יכולים, כאשר אין מבידים בהם כגרעין?

„בלי החלטת ממשלה על הקמת ישוב, אי־אפשר להכיר בהם".

— אבל היתה החלטת ממשלה?

„לא על הקמת ישוב".

„ברור כשמש", אומר שמעון קרש, „הם החליטו לקבור את תכנית ההתיישבות במעלה־אדומים ולסתום עלינו את הגולל".

שר השיכון הפנה את משלחת נציגי הגרעין, אל הסמנכ"ל אבני: „מר אבני מסר לנו, כי המשרד עומד להקים במקום שלושים ושלושה מבני אש־קובית של 23 מטר כל אחד, ותכנית זו כמוה כקנוניה להכשיל כראש כל סיכוי להתיישב במעלה־אדומים".

„אמרנו לאבני: זה לא מתאים למשפחות, והוא השיב: מי מדבר בכלל על משפחות. זו החלטת השר, ללא משפחות ובלי ילדים. בקוביות הללו אמורים לשכן שלושה פועלים ביחידת דיור, כמו את היוגוסלאבים בשוויץ. יותר על כן, הם החליטו להשקיע כסף בהמנת מעלה־אדומים. אפילו ימצאו פועלים לאיזה מפעלי תעשיה במקום, איזה פועל היכול לעבוד במקום ולגור בביתו בירושלים, ירצה להתגורר בקוביות הללו, ללא מוטיבציה ליישב את מעלה־אדומים ולחיות בה עם משפחתו?

„זה שהחליטו לבזבז כסף כדי להכשיל ממפעל התנחלות חשוב, על זה יצטרך מישהו לתת את הדעת. שאלה אחרת היא, מי נתן להם את הזכות המוסרית לבזבז נכס אנושי יקר, לזלזל בשאיפותינו ולהשאיר פירצה בטחונית ריקה בעורפה של ירושלים. אולי כדאי להזכיר להם, שביוני 1967, ליד מעלה־אדומים, נבלם טור ירדני משוריין, בשעכתו לעבר ירושלים. אומרים, שלא חסר הרבה, שזה יקרה, גם באוקטובר 1973".

אהרן דולב

הסטודיו לדרמה
מרכז לעבודת תיאטרון ניסויית.
אנו פותחים:
✱ מחזור חדש של הסדנא הנסיונית
✱ קבוצות עבודה לילדים ונוער
התקשרו לקביעת ראיון טל. 41 84 89 תל־אביב

בלו את ליל הסדר וחופשת הפסח באוירה ירושלמית אמיתית
במלון שלום ירושלים
★★★★
✱ חדרים מפוארים עם נוף לכל העיר
✱ מועדון בריאות, סאונה, מסג', בריכות ואולם התעמלות
✱ שרות נסיעות חינם למרכז העיר
✱ בר לרשות האורחים
✱ רדיו וטלפון בכל חדר
✱ כשר למהדרין בהשגחת הרבנות
המחיר ליום ‎-.95 ל"י
(כולל כל הארוחות)
הזמנת מקומות:
מלון שלום, ירושלים,
טלפון 02/533131
מחלקת הזמנות
ניתן להזמין מקומות לליל הסדר בלבד

מין...מין...מין
✱ מביך, משחרר, מהנה ✱
ערב שירים גסים
ישראל גוריון ★★★★★ בתכנית
עומד לי על קצה הלשון
מועדון 77, תל־אביב, בן־יהודה 77, טל. 230000
ערב יום ה' ב־9.30 ובשבת
מוצ"ש החל מ־10.30 לפני המופעות ובכל ערב
כרטיסים להשיג ב„יוקי", „הדרך", „קסטל", „רוקוקו", „קתרוס" ובערב ההצגה בקופת המועדון ● כרטיסים למוסדות ולקבוצות: „יוקי" טלפון 222445

פונדק הפוני המחייך
שוב פתחנו | שוב פתחנו
מסעדת ה„דרייב־אין" הראשונה בישראל
בעיר המכוניות.
שרות עד למכוניות בשיטה אמריקאית
ובמתקנים מיוחדים
מטעמים אמריקאיים מזרחיים ורגיל
— מחירים עממיים —
שרות יום־ולילה ללא הפסק

כנסיית עמנואל
רח' ברתופמן 9 יפו
1.3.75 שבת, שעה 20.30
עוגב מלר מאורה:
טריו וירטואוזי
זורה סורצברג — כנור
מרק דרובינסקי — צ'לו
ויקטור דרביאנקו — פסנתר
כרטיסים בפתח הכנסיה ביום המופע החל מ־18.30

עתידך בידך!!
גרפולוג ● כירומנט ● נומורולוג
ייעץ לכם לעתיד!
בנישואין ● עסקים ● בריאות
הכוונה מקצועית
886992
אורדון יצחק, דרך בן צבי 16, יפו

האגודה למען החייל
בתל־אביב־יפו
באו לערב „בינגו־פורים"
מיוחד במינו
המשחק החברתי המרתק במוצ"ש 1.3.75, באולם התיאטרון של „בית־החייל", רחוב ויצמן 60, תל־אביב, בשעה 8.30
כל ההכנסות מדמי השתתפות
קודש לפעולות למען חיילינו

…שנה להולדתו של…

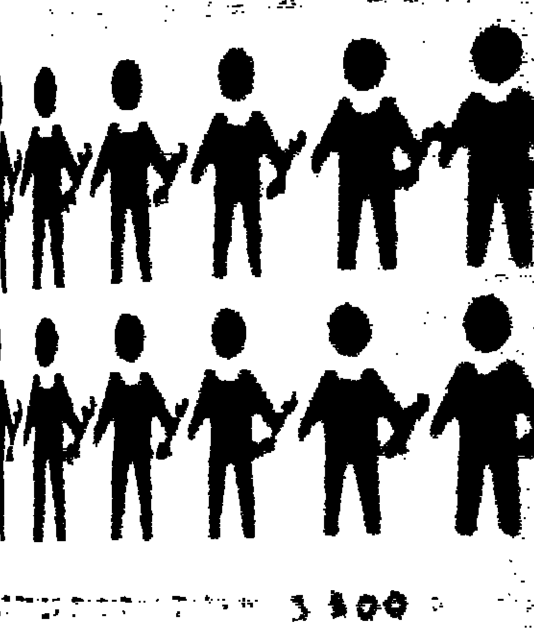

להשכ…

هكذا امن الاهل

בידור

לאן השבוע • לאן השבוע • לאן השבוע • לאן השבוע • לאן השבוע • לאן השבוע • לאן השבוע • לאן השבוע • • •

מופעי תיאטרון • בידור • מוסיקה

אגוד האמרגנים והמפיקים בישראל

הגשש החיוור — אופרטור קטורי
יפו "אלהמברה" הערב יום ו' 28.2 ב־9.30, ביום ד' 5.5 ב־8.30. כרטיסים: רוקוקו המשרדים
ירושלים מיה הצפ מחר 1.3 8.30, רחוב 2.3, 3.3, 4.3. ק. ביאליק "מבוף" 7.3 ב־9.30
קולנוע חול 12.4 New-York

מועדון התיאטרון — Lee עושה אנשים יפים
החאן הירושלמי בתאנכרט הסאטירי "פשחולניק". הערב 2 הצגות 8.45—10.45
הקומדיה המוסיקלית של שנים הקצרים, שקמים של כרטיס במחירה. את הקומדיה יתרה מתנועד מחר במוצאי־שבת 1.3 ב־9.30
ת"א רח' הירדן 7 • טל. 230039

רביעית המועדון חוזרת!
קרית ביאליק "סביון" הערב יום ו' 28.2 ב־9.00
תל־אביב מועדון התיאטרון הערב 28.2 בחצות

הקאמרי — אישה הומה
חיפה "אורה" הערב יום ו' 28.2 ב־9.15. כרטיסים בקופה כבכי טל. 664618
ת"א "ב. ארלוזורוב" (אהל) מחר מוצ"ש 1.3 ב־9.15. טל. הקופה 283894
עפולה "קולרון" יום ב' 3.3.75 ב־9.00. כרטיסים: "רוקוקו" 223663

ערב שירי המשוררת רחל — תיאטרון יכול בעת תציג
תל־אביב "בת־דור" הערב 28.2 ב־9.30. טל. הקופה 263178. כרטיסים: יוקי, קסטל, הדרן ובערב בקופה

שמעון ישראלי "אני יורד בגורדון"
תל־אביב "בת־דור" הערב 28.2 ב־11.30. טל. הקופה 263178. כרטיסים: יוקי, קסטל, הדרן ובערב בקופה

יוסי בנאי — פרצוף של צוועני
נעם שמל מציג: הצגות ה־250
ת"א "אהל" (ב. ארלוזורוב) הערב יום ו' 28.2 ב־9.30. כרטיסים: רוקוקו, במשרדים ובקופת אהל טל. 283894
אוניברסיטת ת"א בר שירה מחר מוצ"ש 1.3 ב־9.30

רבקה מיכאלי בשעות נוספות
נעם שמל מציג: גבעתיים "שביט" הערב יום ו' 28.2 ב־9.30. כרטיסים: רכבין, גבע ובקופת שביט טל. 764766
כפר ויתקין "בית העם" מוצ"ש 8.3 ב־9.30

אילנית — גדי יגיל בלווי תזמורת
גבעתיים "הדר" הערב יום ו' 28.2 ב־9.30. כרטיסים: רכבין, גבע וקופת טל. 723822

הלהקה הגרוזינית הישראלית במחול וזמר — 35 אמנים — איליה נתנלשווילי
הופעה גאלה: ת"א "היכל התרבות" יום ג' 4.3 ב־8.30. כרטיסים: "רוקוקו", "קסטל", "יוקי" ויתר המשרדים. המפיק: שמואל ...

זאב רווח — אסיר 00
תיאטרון ... מציג: עיר "מרכז קהילתי" הערב יום ו' 28.2 בשעה 9
בית־חנן "בית העם" מחר מוצ"ש 1.3 בשעה 9

התאנבדע — הקברט הסאטירי בתוכניתו החדשה: פשחולניק
מועדון התיאטרון ת"א הערב 28.2 ב־9 וב־10.45. חיפה "בית רוטשילד" יום ו' 7.3 ב־9.30

זכור להזמין כרטיסים בטלפון בקופת התיאטרון בערב ההצגה

יוסי בנאי בערב שירים ופזמונים **פרצוף של צוועני**
נעם שמל מציג:

הצגות ה־250
הצגת הבידור והסאטירה של השנה
פרס כנור דוד 1974

מן העתונות:
"פרצוף של צוועני יהוא עבודה אמנותית, מעניינת ומרגשת ויוסי בנאי כתמיד שחקן נהדר..." (משה בן שאול "מעריב")
"הדיקציה שלו, יכולת המשחק והפנטומימה, ה־קול המיוחד שהורגלנו לאהוב, וכאמור השירים הנפלאים הופכים את ה־ערב לחויה מהנית ביותר". ("את")

תל־אביב "אהל" (ב. ארלוזורוב) הערב יום ו' 28.2 ב־9.30. כרטיסים: "רוקוקו", במשרדים ובקופת "אהל" טל. 283894
אוניברסיטת ת"א אודיטוריום "בר־שירה" מחר מוצ"ש 1.3 ב־9.30
חיפה טכניון יום ו' 7.3 בחצות

שחק אותה עם מפי פאר
ערב משחקי חברה, בידור ואוירה בוחשות — שטוק 84
מפי פאר מרחב את התוצרת הנהלך הערב שעבר... לשבוע הנשים החוגה
פאב הבריה 8 הרצליה פתוח הערב יום ו' בחצות
טל. להזמנות 93 85 86
שטוק 84

אריק איינשטיין והצ'רצ'ילים — סע לאט
בחלק הראשון: להקת תמוז
הערב יום ו' 28.2 קולנוע רינה חולון בשעה 9.30 בערב. מוצ"ש 1.3 צוותא ת"א ב־8.00 וב־10.30. יום ג' 4.3 החאן י־ם ב־8.30
התקליט "סע לאט" מעל תקליטי פונוגרף

פיאנו־בר מלון מגדל שלום
מארח מדי ערב את הזמר אודי והפסנתרן רוני
הזמנת מקומות בטלפון 03־58286 או 54154 מ־9 בערב.

תיאטרון באר־שבע — בלקוקס הקטן ובלהקות בכוריסים
מחר, מוצ"ש 1.3 בית העם, 6.30. כרטיסים בקופה

התיאטרון הלאומי הבימה
מקבת — באולם הגדול מחר 1.3
מפגש אירוך — מחר 1.3 • יום א' 2.3
מביצרות: על קלות דעת — הערב ב־9.30 • מחר ב־9; באולם הקטן: 3.3, 4.3

התיאטרון הקאמרי תל אביב
קידוש מסיבות — מחר 1.3 • יום ו' 6.3
בקור הגברת הזקנה — תיאטרון ירושלים: מחר 1.3 • יום א' 2.3; הקאמרי תל־אביב: 4.3
ה ש מ ח — יום ב' 3.3 ב־8.30

התיאטרון העירוני חיפה
גן השושנים — מחר 1.3 חיפה (8.30); יום א' 2.3 חיפה (7.00); יום ג' 4.3 חיפה (8.30)
שיק — מחר 1.3 ירושלים; יום ב' 3.3 חיפה; יום ג' 4.3 בית־הדר
פרסום בבקין

שחקני החאן מציגים "משרתם של שני אדונים"
מאת גולדוני בבמוי מ. אלפרדס · בשף תיאטרוני
חיפה "שביט" הערב 28.2 ב־9.00 • נהריה 3.3 ב־8.30

שחקני החאן מציגים מילכוד CATCH 22
מאת: ג'וזף הלר; תרגום עיבוד ובמוי: אילן רונן; תפאורה ותלבושות: פרידה קלפהולץ; תאורה: בן ציון מונץ; משתתפים: אורי אבוהב, משה אסם, שמעון גבאי, רחל המלר, דוד זאבי, שלמה מלעסין, נסע מלצקי, אבי פפה, סמי רבקין, שלמה תרשיש.
הצגות ראשונות
בחאן הירושלמי, מחר, מוצ"ש 1.3 ב־8.00 — הצגת בכורה חגיגית. ההכנסות מוקדשות לקרן המענקים של איגוד נשים אקדמאיות סניף ירושלים.
תל־אביב "צוותא" יום ג' 4.3 ב־8.30 — כרטיסים "יוקי" ובמשרדים.
בחאן הירושלמי יום ה' 6.3 ב־8.00 (כל הכרטיסים נמכרו).
פרסום בלקין

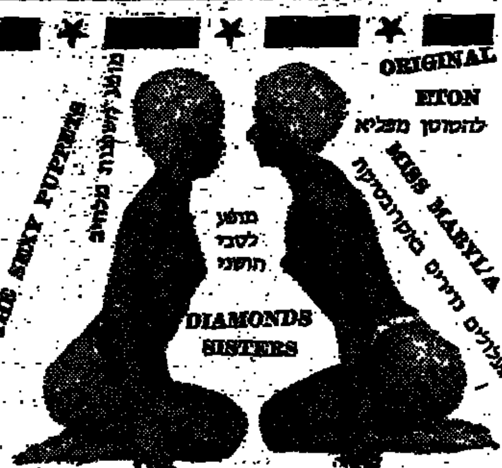

מועדון לילה קרוואן — ערב ערב, כרם ביום א'
יעו התוכנית:
התחלת התכנית בימי חול בשעה 11
GERARD MERCIER — אטרקציה — הכוכבת "המדברית"
EMERAVDE AND AMETISSE — קוסם בפרודיה על "הגבר המצוי"
THE PAUWEL'S — "הכפילים המעופפים" באקרובטיקה
ORIGINAL EBON — לוזמטן מפליא
MISS MARYLA — דהרים באקרובטיקה
THE SEXY PUPPETS
DIAMONDS SISTERS
צדוק סביר — הקיין ברון
בשבת ב־5.30 תה־מנחה

צוותא — לתרבות מתקדמת

ליל שבת 28.2	ב־9.00: ערב ג'אז עם להקת הפלטינה אהרלה קמינסקי, רומן קונצמן, אלונה טור אל, לב ז'בוזינסקי, נחום פרפרקוביץ. בחצות — חוה אלברשטיין — ותזמורת.
שבת 29.2	ב־11.11 בבוקר: "צלילים חדשים — הרכבים חדשים", ב. ברטוק — סונטה לכינור ופסנתר. ב. פריף — סונטה לפסנתר. י. הייזן — שלישיה מנר נבוה. מ. רול — שלישיה.
מוצ"ש 29.2	ב־8.00 וב־10.30: אריק איינשטיין והצ'רצ'ילים בתוכניתם "סע לאט", בחלק הראשון של התוכנית: להקת תמוז.
יום ב' 3.3	ב־8.30 במעודון: הקבוץ — חברה אחרת? עילית משרתת את המדינה או קבוצה אינטרסנטית? על כך ישוחחו בצוותא: פרופ' חיים ברקאי, דב פלג, ד"ר אריק כהן, ד"ר מנחם רוזנר. מנחה ופותח: אמרי רון.
יום ג' 4.3	ב־9.00: זה הכל בינתיים (בינתיים זה הכל) — יהונתן גפן ודני ליטני בלוויי פסנתר ונימרות.
יום ד' 5.3	ב־8.30: צוותא לצעירים עורכת רב־שיח: דו"ח אגרנט בשבט הבקורת. בהשתתפות: ח"כ אליעזר רונן, ד"ר שלמה אהרונסון, סא"ל (מיל) אסף יגורי, פרופ' יעקב טאמן. מנחה ופותח: חיים שור.

להקת מחול בת־שבע
"לדעתי להקת מחול בת־שבע היא אחת מן הלהקות המרשימות ביותר בין הלהקות בכל העולם" המבקר קלייב בארנס "ניו־יורק טיימס" נובמבר 1974
אילת־השחר (מטעם רשת הקונצרטים) יום ב' 24.3 ב־9.00
עין־גב (במסגרת הפסטיבל הישראלי) יום ו' 28.3 ב־9.00

החלה ההרשמה לסידרת המנויים לשנת 1975 — עונה ו'
פרטים: משרד "בת־שבע", שדרות ההשכלה 9, יד־אליהו, ת"א, טל. 33813, 35597, בין 9.00—15.30, ובמשרדי הכרטיסים בירושלים: "כהנא", בחיפה: "גבה".

הופעות מיוחדות מטעם האמרגן לילדים ולנוער

חיפה "שביט" חיום	28.2	מרחביה "בית העם"	10.3
גבעתיים	2.3	קריית־גת	11.3
כנרת	3.3	קריית־גת	12.3
חיפה "שביט"	4.3	דימונה	13.3—14.3
ירושלים	6.3	אשדוד "אולימפיה"	16.3
מרחביה "בית העם"	9.3	עיר "מרכז קהילתי"	17.3

בחאן הירושלמי
28.2 (3.00) פרס לילדים. 28.2 ב־9.00 + 11.00 סיבובה חאן: "הורי עם: פרעלי כבמויאוני חנה קריגה. מוצ"ש 1.3 ב־8.00 בכורה הצגות "מילכוד 22". 2.3 ב־8.30 קונצרט מוסיקה קאמרית עם התזמורת הקאמרית חולון. 4.3 ב־8.30 ערב עם אריק איינשטיין. 3.3 ב־9.00 ערב פולקלור לסתיים עם "מלבלו". 6.3 ב־8.00 שחקני החאן מציגים "מילכוד 22".
הקברט הסאטירי של התאנכרט בתכניתו החדשה "פשחולניק" פתוח כל יום שלישי ושבת משעה 9.30
מסעדת החאן והגלריה החאן פתוחות לקהל.

מועדון סינמטק
סינמה 1 — הערב בשעה 12—10 סרט המתח והפעולה "רוצח להשכיר" בהשתתפות ✶ ז'אן גאבין ✶ רובר הוסיין
סינמה 2 — הערב ב־9.45—11.45 הסרט הגדול בהשתתפות פת: ✶ גרי קופר ✶ אנתוני קווין "הזהב הנורא"
תל־אביב, יונה הנביא 2 טל. 579 52

הסינמטק הישראלי
ההקרנות מתקיימות בבית מפעל הפיס
רנה קלייר / פייטרו ג'רמי — שבוע א' (בשיתוף עם המכון לתרבות איטליה)

שבת 1.3	שעה 18.30	לנו החירות — רנה קלייר*
	שעה 21.00	פתוי נושא סיציליה — פ. ג'רמי
ראשון 2.3	שעה 18.30	יפהפיות הלילה — רנה קלייר**
	שעה 21.00	בסבך החקירה — פייטרו ג'רמי
שני 3.3	שעה 18.30	יופיו של שטן — רנה קלייר**
	שעה 21.00	גרושין נוסח איטליה — פייטרו ג'רמי
רביעי 5.3	שעה 18.30	בית חולים — ארתור הילר
	שעה 21.00	תולדות הראינוע: האדם האחרון — מורנאו

* דובר צרפתית ללא תרגום
** דובר צרפתית תרגום אנגלי

דני בלץ־נב מציגים:
בדרך־מערבה ערב שירי עם אמריקאים, רביעית מיתרי הזהב, סנדרה ג'ונסון
ת"א "בית ליסין" (טל. 252691) הערב יום ו' 28.2 ב־9.30. כרטיסים: הדרן, קסטל, רוקוקו. לחיילים: בקצין העיר תל־אביב.
ג'ימי לויד — תגלית הכד של ריקי ברנין בתוכניתו החדשה "מברודוואי באהבה"
ת"א "בית ליסין" (טל. 252691) הערב יום ו' 28.2 ב־11.30. כרטיסים: הדרן, קסטל, רוקוקו. לחיילים: בקצין העיר תל־אביב.
המשרד: רח' דיזנגוף 66 טל. 297193, 293335

תיאטרון "יתרו" גאה להציג: ס'אבוידעם
מאת שלום עליכם

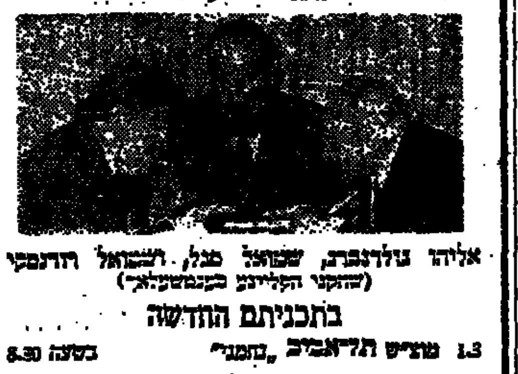

אליהו גולדנברג, שמואל סגל, שמואל רודנסקי (שחקני הקלייזמר בנגשטיין)
בתכניתם החדשה
1.3 מוצ"ש תל־אביב "בהמני" בשעה 8.30
הזמנת הצגות: תיאטרון "יתרו" טל. 453923. מכירת כרטיסים "הדרן" רח' אבן גבירול 90 וביתר המשרדים.

סקס! מתח...! מרדף מכוניות עוצר נשימה!
"הבלש והפרוצה"
"THE GIRL OF VIA CONDOTTI"
✶ פרדריק סטראופורד
✶ מישל קונסטנטין
שני שחקני הפעולה המעולים ביותר של צרפת
בקולנוע "ת מ ר" תל־אביב
החל מיום ו' 28.2 ב־10.00 בלילה
6 הצגות ליום
בקרוב ב"אוריון" חיפה

בתנות הותיקה המעניקים
במכירה מיוחדת ובהנחה מחירים
בקרו ותיוכחו
מ י ק י ו נ ס י ם
המלך ג'ורג' 13 תל־אביב
התל ממוצ"ש 1.3.75 מיד עם צאת השבת

	מקודם ל"י	רק ל"י
חולצות לילדים/ות בדגמים חדשים	49	15
מכנסים לגברים טרילין עד מס' 42	90	30
סוודרים ג'קט עבים 100% אקרילן לגברים	100	45
סוודרים מוהר לגבר	150	75
חולצות סרוגות (בוטיק) בלי שרוול	60	10
חולצות לילדים/ות שרוול קצר	30	10
מתנות לתינוקות	29	10
סוודרים וגולפים לגברים	90	35
הפתעה לנשים 2 מטר בד צמר מובחר עבה	120	40
סוודרים קרדיגנים לילדים/ות	70	30
מעילי ¾ דקרון עם פרווה לגברים	225	99
אפודות לנשים		רק ב־30
מעילי עור וזמש לנשים, מידות קטנות	1200	300
סוודרים גולף עבים צבעוניים יוניסקס	75	25
כמות מוגבלת של מכנסי נשים בכל הסוגים		רק ב־20
חליפות סלוניות לילדות עד גיל 10	130	50
שמלות דיולן לופט מיוחדות לילדות עד גיל 10	100	30
חולצות מעולות לגבר שרוול ארוך וקצר		ב־30
חזיות לנשים בטיב מעולה		ב־10

דברי קיץ לילדים וילדות במחירים יוצאים מגדר הרגיל

סרנדה
הצגת בכורה ארצית
שבוע 2
2 הצגות ערב בשעות: 7.15—9.30
5 נשים שנאנסו...מחפשות נקם!

נקמת 5 הנערות
ג'ו אן האריס · פיטר בראון · ג'ניפר לי · ליזה מור
בצבעים

לחברה דתיים ולסטודנטים
אי"ה במוצ"ש י"ח אדר 1.3.75 משעה 8
באולם בני ברית
רח' קפלן 10 ת"א
ערב בידור
בתכנית:
מיני קרקס
אקרובטים, להטוטים וחיות מאולפות
תרקידכם תזמורת
הדולפינים
נא להביא תעודות

השבוע בבתי הקולנוע

תל־אביב
שבת: 7.15, 9.30
חול: 4.30, 7.15, 9.30
שבוע 5 צ'רלטון הסטון אל תעופה 1975
6.15, 9.15 סוני קרמים 5 פעמים רצח
בכורה ארצית, בהרבה (הרשי) אנציה
7.00, 9.30 רוברט רדפורד גטסבי הגדול
אסתר: שבוע 4 טרנספורט לול האחרים
שבוע 6 אלן ארקין מטורה משתוללת
שבוע 5 אורנה פורת רבצ'ק הילדים
שבוע 7 ז'אן קרלן יני סכם משוגע
שבוע 2 ג'ורג' סגל גולד המהמרים
7.00 הצנחנים באים האנגלים באים רדוע אדם דוע ג'וני באנקו
ויומס אגלהרם, לינדה סופר פרא
9.15 שבוע 3 הסרט הזוכה בתפקיד כפול
ליזה גסמוני, מורים יתומים אסורים
שבוע 2 סרטו של וולט אבא אתה מכסים
לימור: עם ידי לטיפה
7, 9.40 שבוע 10 רודנסקי וזיק אודסה
שבוע 6 אלן דילון בורסלינו בע"מ
7.30, 9.30 אגודת הסכם
מתמיד: שורים הפילים
7, 9.30 שבוע 10 ונסה מה באוריינט אכספרס
שבוע 2 אז ראגל' ת רשמה מסוים
6.00, 8.15, 10.15 רשמה תשוקה
שבוע 2 בכורה ארצית חמש הנערות
הצגת בכורה ארצית מהשרדה השניה
שבוע 13 אחר הצהרים
שבוע 4 ז'אן לואי ז'אן כבורה הנשף
ג'ים בראון שות העוקצנים
שבוע 2 לני דרקאי משוטרי האמריקנים
שבוע 9 שבוע 5 ג'ולי בליזר המשיכה
סרט מטעוד מהצגת הבוש הרויזה

יפו
9.15, 7.00
הסרט התורכי הבני הראשון
סרט הערבי, פאריד אל עטרשה האנים

בת־ים
9.30, 7.15
הסרט התורכי שוראי המזל
קארול בייקר ערים נוצצות
החופפים
שבוע 2 אלן דילון, גבן שני גברים בעיר
חרן ג'יפי המעקב

חולון
9.30, 7.15
מייקל קיין הדה השחורה
מגדל: מחמד וסמפיר
טרנקו נרו משפחת כנבמה
7.30, 9.30 סוזן ג'ורג' בנמנסיה
יול ברינר, הנרי הנדה הכתם

פתח־תקוה
7.00, 9.15
7.00, 9.00 מכבר מבקשה
אנטוני קווין הדיון כת
צ'רלס ברונסון, אנטוני ברשהר כאנשי הלילה

חיפה
במוצאי שבת: 6.45, 9.00
בימי חול: 4.00, 6.45, 9.00
אורדן: סימון סיניורה ג'יימס מייסון השתף
אורה: רומי שניידר רכבת ההקה
אורלי: וודי אלן ישנוני
אטמוספירה: הנרי פונדה וול בריינר הנהש
ארמון: שבוע 4 צ'רלטון הסטון נמל תעופה 75
בית רוטשילד: 8.00 גרסה נאהבו הנברת על הכמליות
גלאור: מורשת הגברים
חן: ליל הבהלות
כרמל נוה: 7.00, 9.00 הסרט התורכי איש התשוקה
מוריה: דסטין הופמן, אליוט גולד איש ברזל קטן
פריז: האמריק הזועם
עצמון: ריצ'ארד ברטון לי מרוין איש הכנופיה
פאר: ג'ק למון, מרילין מונרו טוני קרטיס חמים ומעים
רון: לואיס בוף יורה בחיים
שביט: לורנס אוליביה מייקל קיין משחקי בילוש
שמור (נוה שאנן): ג'ון בייקר בראש מורם
בית אבא חושי: 7.00, 9.00 רוברט רדפורד הזהלום הלוהט
בית העם (קרית חיים): בקי מחפיו שאריל האוהבת
היכל (קרית חיים): המפתה
סביון (ק. ביאליק): 7, 9.15 נולדי חוו שוורנר אקספרס
ספר (ק. ביאליק): 7, 9.15 התהפוכות החושך
ניצן (ק. ים): לינו ונטורה שנה טובה לאוהבים
הדר (ק. מבעון): 6.30, 9.00 התחול בעל 9 זנבות
יובלאור (ק. מבעון): 6.30, 9 פול ניומן העוקץ

עכו
גדיקון: 6.45, 9.00 לינו ונטורה כרישים וקשוחים

קרית שמונה
תרשנה: 6.00, 8.45 ההורגנים המוקים
שניר: 6.45, 9.00 ברברה סטרייסנד הגל למען פים

פרדס־חנה
דקל: 6.30, 9 השרלו בקומריה האראיסטים במטורטיקה

חדרה
בשעות: 7.00, 9.15
חדרה: יצאנות בשליחות האיטמפרים
תוף: מני פמית ממשות עם דודותי
אורות (בית אליעזר): 7, 9 אגרופים ומרמה

נתניה
אסתר: 5.00, 7.00, 9.00 נערה תוצרת שבדיה
שרון: 7, 9.15 ז'אן גאבן, אלן דילון שני גברים בעיר

הרצליה
בשעות: 7.00, 9.00
דינגיה: סרט ערבי עם פאריד אל אטרש
דוד: רוני הווארד אמריקן גראפיטי
היכל: ג'יימס קאן הטעמה עד הצגות
תפארה: טוני קרל, רוברט הוסמן ספסכ

רעננה
אורות: 6.45, 9.00 צ'רלס ברונסון משאלת מוות

כפר־סבא
תל: אורסולה אנדרס ההרמגנות האחרונה
סטל: בריג'ים ברדו ... שחררה ל־5 ברנשים

קרית אונו
אורי־אני: 7.00, 9.15 סוזן ג'ורג' מלכודת לבייבי סיטר

ירושלים
במוצאי־שבת: 7.00, 9.00
בימי חול: 4.45, 7.00, 9.00
אביה: קונג פו כברס הקרמה אגרופי המוות
אדיסון: ליבידו
אוריון: שבוע 3 ז'אן גאבן כופיה לורן ספק דין
אורנע: שבוע 6 ג'ון ווייט תיק אודסה
ארמון: קטרין דנב, ז'אן יארה הנכיבה בעור הדמור
הבירה: 7.00, 9.15 ג'יימס קוברן לי מראבן משע במעגל סגור
חן: אלן בייטס אהבה בתוך אכשרית
ירושלים: 7.00, 9.15 טוני סוסון ביום שנ... השדים
מיטשל: דונבר זו', ויליאם ברנר אקדח ביד השטן
סמדר: 8.00 שבוע 6 קלארק גייבל הלך עם הרוח
קדר: העוקץ במבוקש
רון: מייקל זקס בית בשמחיים 5

רמלה
המבדר: 7.15, 9.30 קלורינדה בולקן כבצות השמן

לוד
בשעות: 7.00, 9.15
אורלי: ג'והן ווים תיק אודסה
נהורית: העוקצנים מתכוונת
תרבות: ג'ימיים מולם, ג'ק למון אוזנטי

ראשון־לציון
בשעות: 6.45, 9.00
נמסו: אורסולה אנדרס השוטה האנגליה
ראשון: בשותיו של גבר
תפארה: דסטין הופמן עד שתבוא ופריד בינינו

נס־ציונה
נוה: 6.30, 8.45 תיבת האליבות

רחובות
בשעות: 6.30, 8.45
בית העולים: המינריקם ישום
הדר: ז'אן פול בלמונדו פרשת סמויסקי
חן: לבדו ברונסה אהובי השקנות

אשדוד
בשעות: 7.15, 9.30
אורלי אינטימי: ריצ'רד הריס באהבה ...
אסתר: אלי וולאך 3 הרוגים ואחד נפל
אשדוד: רומי שניידר אהבה בגשם
דגן: ז'אן אוניל מאסום אוניל ירח של נייר

קרית מלאכי
בשעות: 7.00, 9.00
בידור: קירק דוגלס משחקר לתול השכבר
הוד: ליב אולמן העגנה המסכים

נתיבות
שביט: 7.00, 9.00 אחרון ציידי העולם התחתון

אשקלון
רחל: 7.15, 9.30 רוברט שאו חטיפת פלהאם 3—2—1

רמת־גן גבעתיים
בשעות: 7.15, 9.30
אלאמים: ג'ין הקמן השיחה
אורדע: שבוע 2 לי מרווין ריצ'רד ברטון איש הכנופיה
אורלי: אליוט גולד, רוברט קלפ סוב לקרלל וטד האליס
ארמון: שבוע 3 אליוט הרסטון בראש מורם
גלאור: ויליאם הולדן, ג'יפר ג'ונס גבעת האהבה
הוד: 7.00, 9.30 רונג' מור סוזן יורק גולד
לילי: שבוע 5 ברברה סטרייסנד מייקל סרזין הכל למען פים
רמה: ג'ון וויין בלש ושבר מפיל
רמת־גן: פמלה פרסין אהבה ואשמה
שבים: רוי שניידר ברולשת ניו־יורק ד'

אור־יהודה
ברק: 7.00, 9.15 קליבן לימל אנשים לוהטים

שחרית לילדים
כל שבת ב־11 לפני הצהריים
עם תמר לנצר ועמוס הקוסם
• מיאטרון בובות
• חידוני פרסים
• פרסים
• שירה, נגינה ועוד.
של 230000
הזמנות בטל: 228880

מועדון 77 בן־יהודה 77 ת"א.

בית הצנחן
רמת־גן
רחוב רוקח — כניסה דרך אבא הלל 155 (לפני שילוט)
מוצאי שבת 1.3.1975
הרבה בידור!
להקה מפורסמת עם הרבה משתתפים
בשירה, ריקודים סקצ'ים ופרודיות
לאחר ההופעה ריקודים לצלילי
הכוכבים הבחולים
לפני ואחרי ההופעה דיסקוטק למעוניינים

קולנוע "אורדן"
תל־אביב
טרומפלדור 6 טל. 55851
3.30 — 6.15 — 9.00

שבוע 3 בתל־אביב | 5 פעמים רצח
• קירק דוגלאס • טוני קרטיס • ברט לנקסטר • ג'ורג' ס. סקוט

GOLDEN GATE QUARTET
USA
גולדן גייט
הסמי מועדון התיאטרון הבידור החבר
בהנהלת אלי צבאלי רח' יפו 47 טל. 61456
להקת הזמר הכושית הנפלאה מארה"ב בליווי תזמורת.
ערב ערב
פרס לימי א'
וכן משתתפים:
✱ רקדני לין אופוס 3
✱ השמנית מפריס
✱ מנחה יוסי פרץ
לתושבי תל־אביב: היכל התרבות ... 15.3 ב־8.30
כרטיסים: ... 222445
הופעת יום ד' 5.3 ב־9.00 בית ... יום א' 16.3 ...

אנו מודיעים בזאת לקהל הרחב על מלחמתנו במתנגדי המכירות המוזלות, אנו מבקשים את עזרת הציבור במאבקנו בזוקר. בואו לחתום על עצומה באחד מראשוני הבוארים בארץ ותהנו מהנחות גדולות
בזור רינה
חולון | בת־ים
החל ממוצ"ש 1.3.75

	מקודם	רק ל"י
ג'קטים קורדרוי וג'ינס מודל 75	139	35
מכנסי ג'ינס מודל פריס	99	30
סוודרים לילדים/ות	59	10
חולצות לילדים/ות ונערים/ות	69	15
מכנסי גברדין לנשים וגברים מודל 75	119	45
מכנסי קורדרוי דוגמת פריס עם רוכסנים	149	55
חליפות שנל מצמר לנשים	249	49
חולצת אקרילן וסריג מהפרימה הידועה ביותר בארץ	119	40
סוודרים לנשים עם ריקמה	59	20
חצאיות שנל מג'ינס, צמר וגברדין	89	30
חולצות גולף לנשים ונערים	69	15
מכנסי ילדים מפירמה הכי ידועה בארץ כולל ג'ינס עם ריקמה		כמעט חינם!!
חולצות גברים ונשים מידות גדולות	99	30
אפודות בכל הצבעים ובכל המידות	99	15

על הקונה בסך של למעלה מ־100 ל"י יקבל שי חינם תמורה חינם!!!

בזור רינה — חולון — שד' קוגל 40 ליד קולנוע רינה
בזור רינה — בת־ים — רחוב רוטשילד 22

DRIVE-IN CINEMA TEL-AVIV
קולנוע דרייב־אין ת"א
קולנוע "דרייב־אין" טל. 477177
בשעה 7.00
הקומדיה המשעשעת לכל המשפחה

"הצנחנים באים האנגלים באים"
בהשתתפות:
✱ בורביל
✱ לואי דה פינס
בשעה 9.30
מערבון המותח והפעולה המעז

"רוע אדם רוע"
בהשתתפות:
✱ תומאס מיליאן
במוצ"ש בחצות 1.3.75 בלבד
✱ הורסט בוכהולץ בסרט
"ג'וני באנקו".

אולמי גל
ידאליהו
ליד בריכת "גלית"
ערב ריקודים
בכל מוצאי־שבת
תכנית בידורית
אבנר דן
והתזמורת
"הפסגות"
והגרלות ופרסים

המועדון המקסים
בכל מוצ"ש
ערב בידור וריקודים
עוזי פוקס
בליווי להקת הסגנונות
הלהקה המעולה
עונות השנה
המלך ג'ורג' 48 ת"א
בין קולנוע "מקסים"

אגודת הסטודנטים
אוניברסיטת ת"א
אודיטוריום בר־שירה
היום יום ו'
בשעות 22.00, 24.00
יורן שרס מעולה
✱
מחר מוצ"ש 1.3.75
בשעה 21.30
יוסי בנאי
בתכניתו פרטיות של צוניה

מפגש וריקודים
בליווי תזמורת
לגילאי 35 פלוס
בכל מוצ"ש
באולמי רות
רח' בן־יהודה 84, ת"א

רותי ספרוני

קולנוע לימור
ת"א, אבן גבירול 30
מציג הערב 28.2
בשעות 9.30—11.45
✱ ברברה פארקינס
✱ שואן טאוב
בסרט המותח
"השיטה ההולנדית"

הערב
בשעה 11.00
בבית ציוני אמריקה
רח' דניאל פריש 1, ת"א
"מצאתי עד ברך"
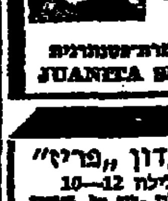
עם הזמרת־פסנתרנית
JUANITA SMITH

מועדון קולנוע הוד
דיזנגוף 101, טל' 226226
הערב בשעה 10 בלבד
✱ מייקל קיין
בסרט
"המשחק הכפול"

מועדון "פריז"
הלילה 10—12
מול מלון "די פל" ...
✱ רוק נדסון
✱ סידני פואטייה
בסרט שאין להחמיצו
"דבר בעל ערך"

מועדון דרייב־אין
טל. ...
הערב ב־10.00
✱ ברברה הרשי (סיגאל)
✱ דויד קאראדין
בסרט הסקס והפעולה הנועז
"חשמלית... ושמה בדמה"

הצגת בכורה ארצית
בכורה 1.3.75
בקולנוע "הדר" הרצליה
בשעות 4.30—7.15—9.30

מועדון קולנוע
בן יהודה
הערב ב־10.00
היהלום הלוהט
רוברט רדפורד
ג'ורג' סגל
✱ ✱ ✱
הערב ב־12.00
בוני וקלייד
וורן ביטי
ג'ין הקמן
פאיי דנאווי

חצי־חצי
מוני כספי
ונתנאלה
היכל בית רוטשילד
הערב יום ו' 28.2
2 הצגות 9—11
כרטיסים בדבר
כרטיסים: רוקוקו ומשרדים

קולנוע אלנבי ✱ הלילה ב־10.00 וב־12.00
הקומדיה הפופולרית
פרח הקקטוס
גולדי הון, וולטר מטאו, אינגריד ברגמן

פרספקטיבה
בית סוקולוב 25614 קפלן 4 ת"א | בלאוגרוז דודיזנגף 13 255133
בשעה 10.00 בערב
תוז, עוברים דירה MOVE — אליוט גולד, קומדיה מעולם לא עזרתי לאבי — ג'ין הקמן, מלווין דוגלס — דרמה
1. בוב, קרול, טד ואליס — אליוט גולד, נטלי ווד — קומדיה
2. איש משחת היה THERE WAS A CROOKED MAN — קירק דוגלס, הנרי פונדה — מתח בנוסח מערבון
תצורה
וודסטוק WOODSTOCK — ג'ימי הנדריקס, ג'ו קוקר
חשבון הנפש THE RECKONING — ניקול וויליאמסון, רחל רוברטס
3. 10 RILLINGTON PLACE — הבית ברח' רילינגטון — ריצ'רד אטנבורו, ג'ון הרט
SUMMER OF 42 — קיץ של אהבה — ג'ניפר אוניל, גרי גריימס — סרט פיוטי

هكذا من الاصل

מודיעין

יום ו' י"ז באדר תשל"ה, 28.2.75

שקיעת החמה: 5.35 ✶ זריחתה מחר: 6.09

- פרק יומי: מלכים א', כ'
- משנה יומית: אהלות, י"א, חט
- דף יומי: כריתות: כ"א
- הלכה יומית: יום־טוב: תקא, ג"ה

יום שבת י"ח אדר תשל"ה, 1.3.75

שקיעת החמה: 5.37 ✶ זריחתה מחר: 6.08

- פרק יומי: מלכים א': כ"א
- משנה יומית: אהלות: י"ב, א"ב
- דף יומי: כריתות: כ"ב
- הלכה יומית: יום־טוב: תקא — ב' ר"א
- פרשת השבוע: כי תשא

✶ ברדיו

ראה „ימים ולילות" עמ' 46—47

✶ בטלוויזיה

ראה „ימים ולילות" עמ' 47

תורנות לקבלת מודעות אבל דחופות במוצ"ש — מצאת השבת עד 20.30 וביום א' בבוקר מ־5.15 עד 6.15 ב„מעריב", הי"א, רח' קרליבך 2, טל. 287211.

✶ רכבת

מירושלים

- לתל־אביב 7.40, 10.40, 12.48, 14.14.
- לחיפה 7.04, 12.12.
- לבאר־שבע ולדימונה 7.40.

מתל־אביב

- לירושלים 6.55, 9.54, 11.57, 14.00.
- לחיפה 6.44, 8.00*, 9.42, 10.48*, 12.20, 13.16*, 13.46*, 14.50*.
- לנהריה 8.00*, 12.20.
- לבאר־שבע 6.25, 8.54, 12.52.
- לדימונה 8.54, 12.52.

מחיפה

- לירושלים 6.42, 11.50.
- לתל־אביב 6.12, 7.18*, 8.40*, 10.00, 11.30*, 12.33, 13.23*, 14.10. במוצאי שבת 19.00.
- לבאר־שבע ודימונה 6.42.
- לנהריה 6.33, 9.08*, 13.49.

מנהריה

- לחיפה ולתל־אביב 5.43, 7.48, 10.47*, 15.00*.
- לירושלים, באר־שבע ודימונה 5.43.

מבאר־שבע

- לירושלים 6.14, 13.17.
- לתל־אביב 6.44, 9.18, 13.17.
- לחיפה 6.14.

מדימונה

- לירושלים 6.14, 12.47.
- לתל־אביב ולחיפה 6.14.
- לבאר־שבע 6.14, 12.47.

* רכבת מהירה.

✶ עזרה

משטרה

ירושלים, תל־אביב, חיפה, רמת־גן, בני־ברק, חולון, פתח־תקוה, הרצליה, אשדוד, אשקלון, באר־שבע, נהריה, נתניה, נצרת — 100; אילת 2444; חדרה 22444; טבריה 20444; קרית־שמונה 40444.

מכבי אש

ירושלים, תל־אביב, חיפה, פ"ת, הרצליה, אשדוד, אשקלון, רחובות — 102; רמת־גן — 742222; בני־ברק — 781133; גבעתיים — 723333; ראשל"צ — 942223; חולון — 842122; אילת — 2223; באר־שבע — 2222; חדרה ונתניה — 22222; טבריה — 20222; נהריה — 922222; נצרת — 5522; קרית־שמונה — 40133.

מגן דוד אדום

ירושלים, תל־אביב, חיפה, — 101; אילת — 102; רמת־גן, בני־ברק, גבעתיים — 781111; חולון — 843133; הרצליה — 981333; נתניה — 23333; רחובות — 951333; ראשון־לציון — 942333; אשדוד — 2222; אשקלון ובאר־שבע — 333; חדרה — 22333; פ"ת — 912333; נצרת — 54333.

עזרה ראשונה נפשית 02־69911.

מועדי ההרמה הדם בתחנות מגן דוד אדום

בנק הדם יפו 8—12.30. ירושלים 8—12. ת"א, חיפה, אשדוד 8—12.30.

✶ בתי מרקחת

ירושלים:

שישי: אברמוביץ, רח' המלך ג'ורג' 21, 224972; אל־קודס אלכברא, רח' הרון אל רשיד, 283333.

שבת: רחמה, רח' דוד ילין 31, 222788.

מוצ"ש: תבירה, רח' הורקנוס המלך 23, 33843; אל ארז, באב אל זהרא, טל' 282682.

תל־אביב:

שישי: בכר המדינה, רח' ה' באייר 48, 258046; פרנקל, רח' המלך ג'ורג' 28, טל' 223721; שלמה המלך, רח' שלמה המלך 78, 246461.

שבת: בורגרשוב, רח' בוגרשוב 60, טל' 293889; צפון, רח' יהודה המכבי 33, טל' 449995; יאני, רח' יהודה הלוי 67, טל' 612474.

מוצ"ש: גרוסו, רח' שינקין 27, 284791; תרופה, רח' דיזנגוף 217, 223488.

חיפה:

שישי: עליה בת גלים, עליה 44, טל' 522062.

שבת: גל מרפא, בת גלים 2, טל' 523921.

רמת־גן ובני ברק:

שישי: רמה, דבוטינסקי 65, טל' 793483.

שבת: חן, דבוטינסקי 99, טל' 794434.

חולון ובת־ים:

שישי: גנל בת־ים, הנביאים 3, בת־ים; נאות שושנים, בגולים 44, חולון.

שבת: אסותא, רח' סוקולוב 4, חולון; בלפור, רח' בלפור 90, בת־ים.

באר־שבע:

שבת: אביב שכון ג'.

נתניה:

שישי: תרופה, רח' הרצל 2, טל' 28856.

שבת: גבע, רח' שער הגיא 14, 22695.

פתח־תקוה:

שישי: פישביין, חפץ חיים 6, טל' 911541.

שבת: אסותא, ברון הירש 21, טל' 911710.

רמת־השרון:

שישי ושבת: אלרטי, רח' סוקולוב 87.

✶ רופאים

תל־אביב והמרכז

ד"ר הר־אבן, אפשטיין 6, טל. 443281.

מד"א, טל. 292222, שירות אמבולנסים ובמקרים דחופים, טל. 101, בין השעות 8 בערב עד 7 בבוקר.

ברית קופות־חולים:

קופת חולים „אסף"

קופת חולים „לאומית"

קופת חולים „מאוחדת"

קופת חולים „מכבי"

תורנות לילה במוקדי מגן־דוד־אדום ברחבי המדינה — (מספרי הטלפון — ראה מדור „עזרה" ב„מודיעין").

חיפה והצפון

רופא תורן כללי (ילדים), טל' 254530; ד"ר פרידמן (כללי וילדים), רח' הלל 43, טל' 524922; מד"א: רח' יצחק שדה, טל' 101, מ־7 בערב עד 7 למחרת.

בתי־חולים

ירושלים

שישי — „ביקור חולים" (ילדים), „שערי צדק" (פנימית), „הדסה" (נשים, עיניים, כירורגית).

תל־אביב

שישי — „הדסה" (פנימית).

שבת — „איכילוב" (פנימית).

חיפה

רמב"ם (כירורג עד גיל 7, תאונות, פנימית, ילדים, עיניים, אף אוזן גרון, נוירוכירורגיה, מחלות נפש, כירורגיה פה ולסת). „רוטשילד" (גינקולוגיה).

שבת — רמב"ם.

✶ מטוסים

נחיתות: מארום 245 מבוקרשט 10.20; אל על 006 מניו־יורק 10.30; טי.וו.אי. 880 מניו־יורק ואתונה 13.30; אליטליה 738 מרומא 13.30; אל על 358 מפרנקפורט 14.05; אולימפיק 301 מאתונה 14.10; אל על 256 מניו־יורק ולונדון 14.55; אל על 566 מטהראן 15.20; טי.וו.אי. 810 מבומבי, טהרן ורומא 15.30; אל על 464 מרומא ואתונה 15.40; אל על 468 מפאריס 16.15; כתיסאייר 536 מציריך וז'נבה 19.25; בריטיש איירווייס 484 מלונדון 19.35.

ממריאים: מארום 246 לבוקרשט 11.30; אליטליה 739 לרומא 14.05; אולימפיק 302 לאתונה 15.10; טי.וו.אי. 810 לבומבי ובאנגקוק 16.50.

מספר הטלפון כדי לוודא המראת מטוסים ונחיתתם — 03־614656

מחפשים את הגברת

לורה קליינפלד

נולדה ב: 16.11.1909 בסטניסלאוס, פולין, יהודיה, רווקה, עקרת בית, לאחרונה גרה באוסטריה, וינה 2, רח' וולמות 23/24.

בקשה לגברת לורה קליינפלד עצמה, או למי שהכירה או יודע עליה, להתקשר לשגרירות אוסטריה, רחוב הרמן כהן 11, תל־אביב.

למכירה בירושלים בגבעת־שאול

מבנה תעשייתי משוכלל

570 מ"ר, קומה ב'. אפשר גם ביחידות של 125 מ"ר כל אחת.

להתקשר 02—227980.

מועדון קוראי מעריב

המפיצים הבלעדיים של אנציקלופדיה בריטניקה

קבלת ההזמנות נמשכת

Britannica3

המהדורה הי"15 הכל־חדשה (הדפסת 1975)

— חדשה לגמרי במבנה, בהיקף, בקונצפציה...

— הרעיון החדש הראשון בשדה האנציקלופדיה ב־200 השנים האחרונות...

30 כרכים גדולים, נהדרים, שנוצרו במיוחד לסיפוק צרכיה של החברה המורכבת בת־ימינו, מחולקים לשלושה מכלולים עניינים:

10 כרכי MICROPAEDIA מהווים אוצר המידע הבסיסי ואינדקס שוטף.
יותר מ־10,000 עמודים, 102,000 ערכים (עד 750 מילה הערך), 15,000 איורים (4,000 בצבעים), 280 מפות.

19 כרכי MACROPAEDIA המוקדשים לידע מעמיק: 4,207 מאמרים עיקריים, המשתרעים על פני יותר מ־22,000 עמודים, והמהווים מסות מקיפות, מוסמכות ומעודכנות על הנושאים המרכזיים בחיינו.

1 „המדריך לבריטניקה" — PROPAEDIA מחלק את כלל הידע לעשרה חלקי „מעגל הלמידה": חומר ואנרגיה, כדור הארץ, החיים על כדור הארץ, חיי האדם, החברה האנושית, אמנות, טכנולוגיה, דת, ההיסטוריה של האנושות וענפי הידע.

15 שנות עבודה מדעית מדוקדקת ו־32 מיליון דולר הושקעו בהכנתה של Britannica3 החדשה.

4277 מלומדים, מדענים ובני־סמכא אחרים מ־131 מדינות השתתפו בכתיבת Britannica3 החדשה, ובכללם 26 ישראלים.

Britannica3

אקוויולנטית בתבנה לספריה בת 1000 ספרים בגודל ממוצע.

פילוסופיה • היסטוריה • מסעות • חוק • חינוך • גיאוגרפיה • ספרות • כלכלה • ביולוגיה • טיפול בילד • אנרגיה אטומית • ביוגרפיה • סוציולוגיה • ספורט • אמנות • מתמטיקה • הנדסה • ריהוט־פנים • מדעי־המדינה • רפואה • אדריכלות־חוץ • אנתרופולוגיה • רדיו/טלוויזיה • פסיכולוגיה • פיסיקה • דתות • מוסיקה־דרמה • מדעים צבאיים

אוניברסיטה בביתך - האנציקלופדיה של המאה ה־21, כתובה באנגלית קריאה ואהובה לכל

שי חינם לבחירה למנויים:

Webster Third New International Dictionary [3 volumes] + **Britannica Atlas**

Webster's Reference Library [3 volumes]

The Trans/Vision Book of Health

או

CHILDREN'S BRITANNICA (20 VOLUMES)

או

BRITANNICA ENCYCLOPAEDIA OF ART (5 VOLUMES)

וכן הזכות לרכוש במחצית המחיר את ספרי־השנה הנודעים של „בריטניקה" ולהפנות 100 שאלות לספרית המחקר של „בריטניקה"

✶ מחירינו נמוכים באופן ניכר מהמחירים הבינלאומיים של ה„בריטניקה".

✶ תנאי תשלום נוחים במיוחד.

✶ הנחות נאות לאקדמאים, מורים, סטודנטים, ספריות וקיבוצים.

שלח עוד היום את התלוש המצורף למרכז האנציקלופדיה בריטניקה בישראל, רח' לבונטין 24, תל־אביב, טלפון 612948

לכבוד
מועדון קוראי מעריב בע"מ
המפיצים הבלעדיים של בריטניקה בישראל
רחוב לבונטין 24
תל־אביב

התאריך ________

אבקשכם להמציא לי — חינם וללא כל התחייבות מצדי — את חוברת ההסברה המצויירת של אנציקלופדיה בריטניקה.

השם: ________

הכתובת: ________

טלפון מס': ________

________ חתימה

מעריב ספרות • אמנות • ביקורת

[illegible] מאת אהרן אפלפלד

היה לנו ברנר וכיצד נפרש את יצי־ ... על שתי שאלות אלמנטריות אלו כבר ... בני דורו. דומה, מחלוקה זו לא ... עד עצם היום בעינה. ומה אכזרי ... שונא עצמו ושונא מקור מחצבתו, ... אוטו וייניגר בלבוש עברי, שלא גלאה ... לצוות ולרפש כל שיהודי, לא רק ... הסוציאלי שנפגם בצוק העתים אלא ... במובן האידיאי. ממילא כל שנכתב ... זו המכונה יהדות, פגום ללא תק־ ... עולם זו שמקורה בסבכי הנפש ... כלל יצירתו. מה כותה, זה עלילה ... בעלי דעה זו כרוח ודיבוק את ... היום בלא מעט מובאות. אבה: כי ... לאמץ לעצמו נקודה הצפיה זו לא ... לו הוכחות נאמנות.

... עמוד חסידי ברנר שבחרו צוהר ... שונה. הם קלטו מאחורי ההרסה ... הכאב ומאחורי הצלפת השוט את ... הצמיחה. הם שמעו מאחורי ה־ ... הכבדים, הארוכים, המרוסקים, ה־ ... באופן משונה, שאין בהם, אם ... אסתטי ומצופפים באי־סימטריה, ... לא עודף סכליות ולא אמוציא־

ציות דו־משמעיות — מאחורי כל אלה קלטו אוזניהם את קולו של הלוחש המר, המחפש את אמיתו מתוך אינה נמגום כבד, מתוך איזה הסר־אונים רותח, משווע למציל, ומציל זה לא מתגלה לא כבפנים ולא מבחוץ. והאיש עומד וחולם: אינני רוצה ביישן המתוק ואינני סובל את החדש המזויף, שנואה עלי התברה הישנה על מסחרה ועל בהי־מדרשיה אבל לא פחות מזה שנואים עלי העייר־בורגנות החדשה, הרבולוציה המשחיתה את הפרט, הציונות הבעלי־ביתית שהיא הרבה עסקנות ומעט מאד אמת.

ואם המקטרגים לא הרפו מטענותיהם עד עצם היום — גם הסניגורים לא מטמו ידיהם. אם הראשונים קראו לו מתבגד בי־ אוטו שבכל מקום ומקום לא יראו עיניו אלא רפש עירותו הקטנה ואת אביו הזני, ושוב לא יועיל דבר הכל נולד אצלו מן הכרה השחורה, בבריתה שאין לה תקנה — הרי באביו לא גלאים כלשון: שנא את הכיעור, תיעב את הציוות, כל זיוף הכאיב לו וכל מפוח יופי הפציעו עד דכאות.

דומה לא היה סופר עברי שעליו נחלקו הדעות בחריפה ובפנים כזו, כברנר. אין ספק, אישיותו ויצירתו עוררו אמוציות חריפות ומשילא הביאו לתגובות חריפות. ודאי, אפשר להכר לתגובות בלתי נאותות; אך נדמה לי שאין זו שאלה של אימון אלא של מהות. וכל עוד אין אנו מבררים לעצמנו מהות זו, ככלות, גם הפרטים לוסים באי־הבנה.

הרי אפשר לגשת לברנר כאל סופר שכתב כך וכך נובלות וכך וכך סיפורים קצרים, לבחון את יצירתו בקריטריונים צבועים על מבחר כלים, פיסקאות, מבנה ועיצוב נפשה. כשלעצמי קרובה לי גישה זו. לעתים נדמה לי, שבדיקה לשונית מכמואלית היתה מייש־ בת כמה אי־הבנות. כגון: עזו היתה כתיבה לא כל־כך מרושלת, שמבחר המלים אינו מקרי, שקיימת מודעות למיבנה ומבילא לכלל היצירה.

ודוגמא אחרת כתחום זה: הפאתוס. כידוע רווית יצירתו של ברנר פאתוס. וככל פאתוס נוטה גם הפאתוס שלו אל ההכללה והכרזה על כולנו: אך בדיקה שכחית תגלה, כי הפאתוס מאבנב מכליל הוא כשמדובר בכל ענין יהודי, מופנה בסופו של דבר אל הגיבור, אל עצמו; כל שמבצא פגום בעם ה־ יהודי גלום בו; והפאתוס המופנה כלפי עצמך שוב אינו פאתוס־מוכיח אלא התיסרות עצמי.

ודאי אפשר לגשת אל ברנר כאל סופר שאמנותו בכך. וללא כל קושי אפשר להראות שלא רק עסק בוידויים אלא עיצב, ועיצב באמנות, שלדית הדמויות שלו אינה מצמצ־ מת, באינטלקטואל היהודי העייף וחסר־השר־ רשים; יש גם דמויות אחרות, מאופיינות היטב ומעוגנות בעולמם שלו. אלא שנדמה לי שגם אם נוכיח זאת בעליל — הוכחה זו נחוצה כמובן מטעמים רבים, כי עיצוב ואמת אינם ניגוד, ואמת, תהיה גדולה ככל שתהיה,

כל עוד אינה מעוצבת כראוי, על כל פנים מבחינה ספרותית, אינה אמת. — גם אם נוכיח כי אכן עיצב כראוי את עולמו לא נעמוד על גדולתו, או אם תרצה על הוד־ פעמיותו.

האמצעים האבנוהיים של ענגון, אם בי־ היקף, בעושר אסוציאטיבי, בבקורות לשר־ נים עשירים לאין שיעור, האם באסתטיקה, בדקויות הרגש, בסמי־מונים, בנוהגים ובני־ גונים — אין כל ספק גנסין עשיר ממנו. ואם בפרנטיות, באיזון הדק של האמור וה־ בלתי אמור, הרי נדמה לי שטופמן טוב ממנו. ואף על פי כן אין בהם כה שהיה בברנר. תלשותיו מהלכדות לכדי איזה כוח רדפם, הכרוסם אותו אל ספירה אחרת, שהייתי קורא לה הספירה של המבוקה הדלי־ גיוזית. וכשאנו אומרים ספירה רליגיוזית אנו מתכוונים לעמדה הראשונית, המתנכר־ סאלית, של: „מי אני ומה אני" מי אני ומה אני בשטה זו, במקום־לא־מקום זה, בחברה זו הסבוכה בבבלי העבר ושרויה בין רהויות מאבבה ובין תלישות שאין לה תק־ נה? ומעבר לתביעות היחיד על הידת החיים בתמקוקה הנסיה הרגליזיודית בחופש אחר ... לא כענין שבתועלת, נהוות ... או עשירות נפש אלא כמצוקה, שכל עוד אין הכתוב כל תקוה במציאותה — כל ... ההבדה, הזופי, ההנאה, נראים תפלים.

חיבה רבה רחש ברנר לגדולי היבה זו נתפרשה לעתים „קרבת־לב שלכה. אך התבדל ביניהם כה תהומי עד שאין לגשר. מגדלי היה טופר „כל יודעי" שהשקיף על גיבוריו מתוך איזו תצפיה סוציאלית תרבו־ תית; גם אם נאמר שמנדלי השתרר כ־ בשכליותו משלם לא נטש פרוגרבות בספי־ מוה שלאורך בחן את גיבוריו אם לשבט ואם לחסד, ברנר עיקרו ביהיד, מבבה, כאביו ושרירות־לבו. הדאי, יחיד זה שרוי בחברה מסויימת, אך נכון יותר: מיטלטל מבקלט למקלט, אך עיקרו בהיקון עצמו. יחיד

כבתוך כור־ליבוך רותח, והעם מוצגה כלפי עצמו ונותר שנבנש או כבבדוזה או בסירוף־ דעת גמור.

ברנר השף וגילה את כל סבכי־הנפש של היהודי המודרני. יהודי ששום תופעה יהודית אינה זרה לו. נכון: יהודי זה, ככל יהודי הבא לחשוף סתרי־נפש, אין בו כדי לשובב את הלב. המאפיין יותר מכל את היהודי ה־ מודרני הוא היחס האמביוולנטי של אהבה־ שנאה אל המורשת היהודית. בא ברנר וגילה סבכי־סבכיה של אמת זו. ושוב — יותר מש־ דן, גיתן. כלום על כך נבוא אליו בטרוניה הרי הוא עצמו הביא עצמו למשפט. ודייניו שלו המורים היו מכל דיין. הדיינים החיצו־ נים שהעמידו עצמם דיין עליו לא היו אלא הד קלוש של דייניו שלו המורים והקשים.

אמרנו: מצוקה רליגיוזית, ומן הדין ש־ נבהיר. אין כאן לא אל ולא על מלכות שמים ולא על מצוות, והקירוב עשויה מבוקה זו להתנסח כך: פסקתי לטרוח ב־ שאלת קיומו או אי קיומו של האל, אבל כיחיד מה אעשה, ואיני יכול לעמוד מנגד בשעה שטורענות מתרגשות על בני אדם. איני יכול לשאת את הסובל בשעה שיש רעב. איני סובל את הקודרות של ביתי בשעה שמהמוסר־גג רובצים ליד חלוני. לא מפני שאני טוב מאחרים, אלא כזה אני. איני יכול לשנות הרבה. כי הפורענויות גדולות, סומות וגדליות. כיון שאיני יכול לשנות הרבה הריני מסתפק, כול כולי, אל מתנת המסבלים ונדכאים. זה מקומי וזוהי בחלתי. גוזלה ומנוחה אחרת אין לי. אין כל ספק, זוהי עבודה סובייקטיבית. שרירותית ואם תרצה כפייתית אך אין לשלול ממנה את ההתכנ־ נות הרליגיוזית. כשלעצמי, אני נוטה לקבל כפירה רצינית זו כמעין הפנמה של מצוות היהדות שאפשר, אם תרצה, לנסחה כך: כיון שאיני מוצא את אלהים לא בי ולא כחוצה לי ומכיון שאיני יכול לשאת הפקר זה הקרוי מקריות ולקבלו בשוויון־נפש, הריני רואה עצמי אחראי ומקבל על עצמי באהבה את המידות שחלו בבורא עולם. אני אחמול, אני אוהב. כל עוד נפשי בי אוסיף לחמול על הבריות.

ניסוח גולמי זה אינו מצוי אצל ברנר. ויתכן כי ניסוח מעין זה היה כקומם אותו. אך לי נדמה כי כל אות כנאותיותיו דוברת בלשון זו.

חבריו וידידיו שהביאו את ברנר כקרוב העידו באמנות, איש איש בלשונו, שב־ דמותו קרוב היה לאדם סגפן, יהודי עורך גלות, שמשלו אין לו כלום ולכל־כולו מסור לזולת; שהקפדנותו עם עצמו המוזרות היו משל התרסותיו. אך עדויות אלו עם כל חשיבותן לא יכולות לבוא במקום עדותו שלו, דהיינו יצירותיו.

את המצוקה הרליגיוזית אותה חש ביחידי שלו. כבר עמדו רבים על כך שהנפש הרא־ שית ביצירותיו אינה אלא הוא עצמו. והסמך־

(סוף בעמ' 35)

איתמר יעוז־קסט

שעה קשה

לאמי

מול בית־חולים בים,
קרקס מתולים, מקלמות.
דבר רק קול יחיד:
„בעוד שעה... תור לבאנו..."
דבר הקול
הרקק־הרקק מקיומי המתמודד
על גזע־עץ עליו ישבתי בתולות.
לכול חמה המריקה ראשה לחוף הים בצפורות.
חוף השלמת־פתאום, בצל בתי־ערבי, בין ערבות.
למול האין המחשיך.
המנקד שקמים־שקמים.
על רקע בית־חולים נגהר בעקבי
בריח זכי־רקב וכלורופורם.
בעוד ידעתי:
כעת־כעת
על לוח־עגוחים המקטא מקרלות
הועך כאב אמי
לחוף התרדמה הבל־גופית.
וכל שנותיה הרעות והטובות של הורתי
מתגלגלות סביב.
נדמה במבקשים קרים פותחים תבה־של־מקשקת
באיך־רואת — —
ובבאר־מאד קרב אלי הערב.
אף כי בחוץ
הרוח נמנעה בפנסים של זבי־ארצי
בחלונות איר־יפו אבודה.
כשפניתי לאחור למען אשוב
מקץ שעה רבה
לבית־חולים תומך עצמו על חוף הים במאמץ.
על קו האדמה המתמקנית.
לגבה מרפסות גבוהות בקן עוד שחקי האנשים
בשלל קלפים. בהתסתרות.
בצפיה לבוקר פתאמי.

מריבת־פים

מאת

ישראל זמורה

הידידות, בינו לבינו או בינה לבינה (וידידות בין סופרים בכלל), אינה פתוח מורכבת או „פסורכסת" כן האהבה (בינו לבינה). נתנסיתי. וגם חקרתי בענין זה הרבה בתולדות הספרויות בעולם; גם כתבתי על כך מתוך קצאה לאותם מקרים מפורסמים של ידידות סופרים אצל הגויים.

תמיד יש שאחד בן הידידים הוא שהלטן מלכתחילה, ולא עוד; ויש שאפילו אם אחד הם כמתיר את יצר שהלסמנות, והוה מעטה של רוך ועדינות, אין השתלטנות נעלמת.

אכותי לעיל, כי נתנסיתי, לאושרי, בסופו של דבר, בשלש פרשיות של ידידות: א. שטיינמן, א. שלונסקי ונתן אלתרמן; הידידות שביני לבין השנים הראשונים נעכרה לבסוף (ולא כאן המקום ולא עכשיו הזמן לספר פרטים על כך); הידידות עם נתן אלתרמן — נמשכה ועמדה עד יומו האחרון של המשורר; ידידות זו היותה עמוקה ורבת־פנים, היותה מופלגת באירועים פרטיותיים גדולים, וגם בגילויים אינטימיים חשובים, נרמה לי, לשנינו — על כל פנים, — לכותב־טורים אלה; וגם על כך מוקדם עדיין לספר פרטים ולפרש עובדות; אני בקוה שעוד יבואו זמני לכך, ואולי לא בעתיד הרחוק; או אז יתגלה כמה מורכבת ו„מסורכסת" היתה ידידות זו, גם שעה שהיותה הרמונית בעיקריה ואמיתית בשורשיה.

המכתב שנתן אלתרמן כתב אלי, שאותו אני מפרסם בזה מגלה, בלי ספק, את הים השודה של נתן אלתרמן הענו והצנוע, ולאו דהוא מהיך ההבטלות, הלילה, אלא אדרבא...

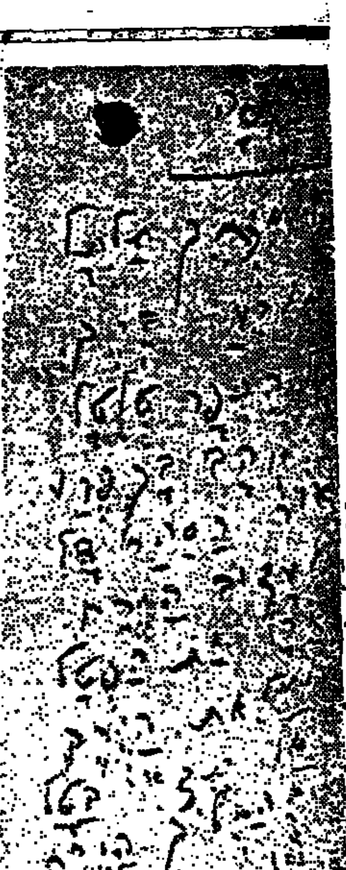

נתן אלתרמן

ה' שנים לפטירתו

העובדה כשלעצמה נתארעה כדלקמן: יום אחד עלה בדעתי לכתוב על שלושה מבד־ רדים, מתוך אספקט מסוים, שקראתי לו „פתוחים"; המוטו היה מתוך דברי משורר אנגלי גדול, שאמר: „הפחד — הוא עירה". והציתי לכתוב כמה פרקים על נתן אלתרמן ולהעריך את שירתו מבחינת — „פחדיו".

בתוך שיחה ששחתי עמו, באותו זמן, גליתי לו את דבר כוונתי לכתוב על שלושה משוררים כנ"ל. אם כי לא פרשתי בפנ־ שאכתוב גם עליו, אלא שהוא ניחש את הדבר, וכתגובה על כך בא מכתבו זה, שאני מפרסם להלן.

כיון שהדבר נגע ללבו באופן חריף כל־כך — הבטחתי לו להדול מכתיבה זאת; והיום אני מצטער, שכן יכולתי לעשות זאת ולהה־ תיר את הדבר במנו עד בוא העת; ואולם, אותה שעה סבור הייתי שאסור לי לנהוג אחר כמה ואחד בלב, להבכיה דבר אחד ולעכבת את היפוכו; ההה־ריכן — ננו כי הריעין על המפר הנ"ל, היק מכתב זה של נ. אלתרמן אלי — נשאר מזכרת הי על כך.

נתן אלתרמן / מכתב לישראל זמורה

מאי 1941

זמורה היקר,

מפיך שמעתי אתמול, כי אתה מכין ספר על שלשה משוררים ומתוך הנחה כי גם אני אהיה נכלל בין אלה רצוני לומר לך מלים מספר, הפעם בכתב, כיוון שבעל פה כבר דברתי אתך ולא הועלתי. אין לי רשות וגם יכולת להתערב בבחירת נשאים שלך בעבודתך, אך יש לי רשות לקבוע את יחסי למה שאתה עושה או עומד לעשות. הידידות שבינינו צמחה מתוך קירבה ספרותית וטעם משותף ומעשה ספרותי שלך, הנראה לי בלתי מוצדק, או מזיק, או שלא בעתו, חייב לגרור תגובה אישית שלי, וכן להיפך, — מעשה שלי, אתה רשאי וצריך להגיב עליו.

ולעצם הענין, — אין אני מאמין בשום פנים כי מעשה בקורה והערכה זו שאתה עומד לעשות, הוא מוצדק או מועיל. אין אני מאמין, כי עליך להפוך עכשו בכתבים שכתבתי עד כה ולדלות משם חומר למסה. אני יודע כי אחד הגורמים המניעים אותך לכך הוא היותך יחידי בהערכה זו של חיוב (כמו בהערכות אחרות והשקפה ספ־ רותית) והרגשת יחידות, או בדידות זו, היא המעוררת אותך לבחור לצרכיך דוק של הרחבה והדגשה יתירה. אני סבור, למשל, כי השימוש על שמתהדעינים, בסו־ ברות, מספיקה בצורתה לתגובה על ספר זה, ובמכנה וברוח שבה אף יותר מספקת, הן כלפי חוץ והן כלפי הנושא. כשאדם מאמין במשהו ומעריכו ללא ערעור פנימי אין הוא צריך לחשוש אפילו להמעטת הדמות הקרובה לו — הדברים ישפיעו את השפעתם אולי ביתר כוח בדרך זו — ולא כל שכן שאין הכרח לו להתנצל לדרגות יתירות. דברים סולח יפים בעת פולמוס ספרותי ער ומרוכז, שגם ההכרזה חרמה מצלצלת בו בקול טבעי. אני יודע כי אתה עומד עכשו בתקופה של תסיסת כותות ותנופה, אך הנני רואה תובה לעורר על דרך הנראית מזיקה גם לך וגם לי יותר משהיא עלולה להועיל. יכולתי להוסיף ני־ מוקים והוכחות אך ברגע זה קראת לי לצאת התוצה. רגע השבתי לדחות את המשך המכתב לשעה אחרת. ווהלסתי לסיימו כאן בתקוה כי עוד נחלוק בינינו דברים (אין צורך בדברים רבים) בענין מסה זו שאתה עתיד לכתוב יכולה לקרוע בינינו קרע שלא יתאחה, וקרע זה כואב לי כבר מעכשו.

נ.א.

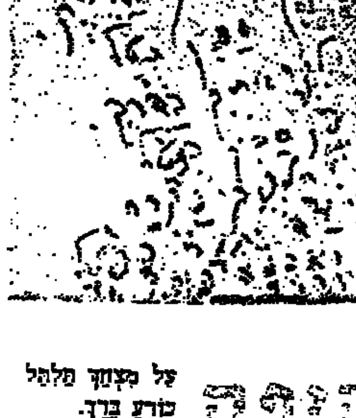

שיר שלא נדפס ... עדיין — ... מארכיונו של ... זמורה

נתן אלתרמן

רגעים גדולים שלא־ישובו

מאת

משה שמיר

נתן אלתרמן, רגעים, הקיבוץ המאוחד, תל־אביב, תשל"ד, ספר ראשון — תרצ"ד—תרצ"ז (318 ע'), ספר שני — תרצ"ז—תש"ג (352 ע')

ספק, אם יש עוד קובץ עיתים, מאלה שהופיעו בשנה האחרונה, שכל־כך אינגו בר־הלוף ויחד עם זאת מסמל הוא כל־כך את חילוף העבות חילוף הטעמים והצורך העז באקלים לשוני ונמוגי חש בסוביבתנו — כשבין שירת בן שני הכרכים של נתן אלתרמן, „רגעים". וזה אולי, קודם כל, כן הטעם הפשוט, כי בסוגו הוא בספן שוב (באד כרכי „הטור השביעי" שקומתו בכרית כל כתביו של המשורר), הוא כציב שוב קו־טובה כה נעלה, מבגה כה בלתי ניתנת להעפלה־כשנה — עד כי על כורחנו בבקשים אנו נהיבי מישור. אנו כשאירים אותו, בביכול, גבוה ורחוק באופקי היינו ופונים לנו אל הרוויך שלנו, לא לעקבם ולהקיפם הסעם, אלא אולי לנוקבם בדינבו.

הופעת שני הכרכים של „רגעים" התמה פנות או יותר את הסידרה ה„קאנוניוני" של „כל הכתבים" בהוצאת הקיבוץ המאוחד. ער־ יתכבא האי כי שירוג, לשירים הראשונים, הנדפו על ידי המבורר כתוקפן אל כפור־ הראשון, „כוכבים בחוץ" (וזינת היום לסבהאם רק בבליגנות יתבים של „כתבים", „גודי־ ו„טורים"), כשם שפירשתי כבר כוחה שנים אחרות לאמר את כאות פובהדי־הבמה הקירי הכבר של המבחר, הפי יומן של האיגרות האי יבואו. אבל „כל הכתבים" בשיגונות שאלתרמן עצמו היה רוצה בה וכאפיה — שלכו בואם, וכך, על דרך הקודמת — שני הכלים האחרונים מכילים ומסבירים פתי־סוף את השירים הראשונים. אופים וסיגב של שירים ואכתבים אלה, שיש קוראים להם „פזמונים", והמשורר עצמו קרא להם „שירי העת והעתון" — רק כהוק את הגהרי כה הבזיונות, הבתה־מתוקה, כי אין זה בקרה. דומה באילו לכבוי־דוזים המפשרים, בגברי הבלאכה הבשא, אשר פתחו את הטער עם בוקר — הם אשר תכלה עליהם גם כלאכת הסיום הבעילה. כמו כוחה שפתוח בפיעל בבה — ובו אף בסיום. כמו כתוצאת בארבת תודעה הבקבת כעצבה. לאחר שהכל כבר הגגו נשבעו שמחה, ולאחר שהכלים רוחצו וההיטים התחורו לבקוכם — כתירה היא לעצמה רצע של נחת, ואולי אף אוכפת את צבורותי הדירם שבשאריו אחר הוגגיב, המהה היא הכלה.

אם לא היתה זו הכמת הבקרה, היה זה מקרה של הכמה — לבנות כך את סדר הכתבים. יש בזה תבנית אלתרמנית אופיינית, והוא היה אוהב זאת. יש איזה יופי נוגע ללב במעמד זה, של פועל הבונה שכליו עוד בידו, וכעת היגלות ההיכל המפואר המושלם — ניצב הוא שם בבגדי הטיט והסיד, בתוך כיום של חול בראש טפחות.

*

שני כרכים אלה מלאים כל טוב מן אל ז. הלקם הראשון בוצר לפני שירי „כוכבים בחוץ" ובמקביל להם. הלקם השני — במק־ ביל להקופת „שמחת עניים". סוף העשור השלישי לחיי המשורר וראשית העשור ה־ רביעי הם ימי השיא לביבוש באמנותו, ובאמנות זו מראה את כל כוחה (אף כי אינה מש־ המבת בבלואם) בשירי „רגעים". נוקט אני בכוונה לשון גאונות, כי לדעתי לא היה לנו משורר כאון אחרי ביאליק אלא אלתרמן, ובכך אני מתכוון לשלימות המוהירה, המלר־ טפה עד נבירא, של צשיתו השירית. כל זה יטנו בשירי „רגעים". אין אפשרות האין צורך להביא דוגמות או לצטט תרודים לבופת. אין כאן אף זורית אחד שאיננו דוגמה ומופת. אפילו ראשונו נסיונותיו בז'אנר הפקיצות התל־אביבית מראשית שנות השלו־ שים — אין להם מתורה אבלנו עד היום, ויש בהם כל הברק האלתרמני, כל הצירוף של חסד ואירוניה, שהוא חותמו הלא־נמחה. אף על פי כן, דומה כי הופעת שני הכרכים הבקסיקים הללו לא עוררה את ההד שיוערי שירתו הפסידה־בראשיתה ציפו לו.

בבבשך שנים דובר על „רגעים" כעל אוצר בלום, הידוע לפי שמה רק ליודעי הוי, אך בבוא שעתו להגלות — תרעש הארץ. מה הסיבה לכך שזה לא קרה? אולי יש יותר בסיבה אחת. המתבקשת מאליה — שאין קיים כאן יסוד הראשונית הנהדהמה. לאחר שלושה כרכים של „הטור השביעי" (כששלישי מביא מילואים שלא נכללו ב־ כרכי הטור בחיי המשורר) בקבל ציבור הקוראים את שני הכרכים הללו כתוספת של הרייני. אחרת — כיתוק הזמן מן הסביבה האקטואלית שבה נוצרו השירים ועליה הגיבו. היעדר העצבם לצורך הכרך הראשון של „הטור השביעי", כשהופיע בשנת תשי"ח — היה זה הזמן באותה מידה שהיה זה השירים. הנרך הההא היה דגל שהונף בצצם שעת הקרב.

ואילו ה„רגעים" שבידינו צתה הגיעו אלינו בעבר לברהק של שלושים עד ארב־ בעים שנה. אבל מכאן כולכה הדרך אל בה כנראה לי בבה עיקרית לשקט והוסר באאמי את הופעת „רגעים". טעמו של הדור התחלף. סבי השירה אחרים — השירה ה„צר־ קפת" אינה כלהיבה אותנו כפי שהיה הדבר בעבר הלא־רחוק. למעשה, כהבנא הדבר קודם כל בירידתו של השיר הפוליטי, השיר ההגיני הפומבין שבעתון. הבולה המבשובת בין אלה שעדיין עוסקים בכך בבאבנות, הוא הלמיד מובהק של אלתרמן צד אחרון תגיו, רק מוכיח מה גדולה יריבה זו.

ישנה תופעה מעניינת אחרת, הנוצצה אף היא באהדה קיקס, והיא התגובה הציבורית הבאבבק בבעייני האומה החוברה — מסור עבה בכביש כולו לידי סופרים שפיתובם פרוזה, ולא שירה. בעוד שבימים שלפני קום המדינה וקצת בראשיתה היה תחום זה בעיקר עיסוקם של משוררים (א.צ.ג., יעקב שטייברג, אלתרמן, שלונסקי, ע. שלום, אביגדור המאירי, אלכסנדר פן) בעוד שהמש־ ורים הבולטים של אותה תקופה השקוע בהסתגרות (ענגן, הזז, ברקוביץ) — הרי שזה אנו רואים את רוב המספרים (מיזהר עד עוז) עוסקים ומתחבטים בעניני ציבור ובמאבק פוליטי, כאשר מן המשוררים דומה

יום השנה השני לפטירתו של חיים הזז ז"ל יצויין במדור זה בשבוע הבא

על מצבה של השירה

מאמר שלישי בסידרה

שנשארו שני נושאי־דגל אחרונים על חובת הפובליציסטיקה, גורי וגלאי, ושניהם לא בשירה אלא בפרוזה, ואף זאת שלא בשמם המפורש. יש אלף ואחת סיבות לשינוי זה (ולא הקלושה בהן — המעבר מחיי ישוב תחת שלטון זר לחיי אומה בסדינתה) — אבל כללו ותמציתו, לדעתי, במשבר (זה חיובי) העובר על שירתנו בתחום הצורני. השירה אינה מסוגלת להמשיך ולהופיע כתה־ חמשות, כשעשוני כסכות מתולפות. האיבאוי איבד את תוקפו. השירות הריאליסטית מצי־ גה תביעות אכזריות לפשטות ולחד־משמעיות. את מה שרוצים לומר הוא רציני — יש לומר זאת בצורה „רצינית", בביטוי שירי לביטוי הגוזל על עצמו את כלוא ההתחייבות האמ־ ריות והאסתטית. ההיזקקות לפזמון — בראות באקלים שלנו היום כהתחמקות.

*

האמת היא, כי אלתרמן היה היחיד בבני דורו, ואולי היחיד בתולדות שירתנו, אשר חילק באופן ברור וחד־משמעי את שירתו לשני חלקים נפרדים, והוא עשה זאת באופן עקיב וראדיקאלי. היו, כמובן, פלישות של תחום אחד אל משנהו. השיר „הרחוב הגדול" בכרך א' של „רגעים" (ע' 267) סבוך מאד בתוכנו ובצורתו ל„זה הרחוב" של „כוכבים בחוץ", וכבר דובר על כך שאלמנטים של „הטור השביעי" מצויים ב„שירי עיר היונה". אבל לבד מהופעה זו של פעפוע הדדי מתחום לתחום — נשמרה בדילותם של התחומים בהקפדה יתירה. וזה הרי הקו הראשי באופיו של אלתרמן המשורר — נפשו הנצויה בין עבידות היחיד מן הצד ובין משיכת היחיד להתבולל ברבים. בביטוי הצורני, בתורת השיר שלו, התבטא הדבר בפולחן ה־ עקיפה. לא היה כאפשר, בעולם הבושגים האסתטיים שלו, בהירהורים מפני הדיבור הגלוי — לדבר על הדברים בניכוח ישיר. הוא היה חייב לצאת בגליצה — גליצת הלץ, גליצה הצוענו הבהר, גליבת הפרור באזור העממי. ההזיה ההלוכש, הכוסיקאליות ההיפנאוזית — נוצרו לשכלל עד סוף את יסוד המשחק. רק בציור והאצוע של חיון עבר להתיכה פרוזאיה בפובליציסטיקה שלו, בה שבודד את באבקו הציבורי עד יותר מכל בעבודתו השירית.

הקרע העבוק היה בליבה. הוא בנה הכופי לג והמופלא על הציונות התלושית, של הנסיח (שהגיע עתה לכבוד כנדם) לחסל אבותה לאומית, תבתרותית, דתית, שכל מצעה הוא צבריה־אוניברסאלי, „ברבאליי" — תוך הריזוקות מבסים האמונה היהודית המסורתית. דור זה, ואלתרמן במוקדו, סבל מרגש ביקה ישודי, מרתיע — ברגע שהכולה אבוכה עלותה על דל הספתיים. הוא השתוקק לאבונה ולביטחון — וביקש להשיגם ללא אבונה וללא ביטחון. הוא רצה קדושה בתוך החולין, ולבכצוה — הוא הצלה את החולין לבצלת קדושה. הוא אהב את הארץ ודבק בה ללחם לכבצנה, אבל כשאמר „ארצי" חש בזיוף על נוצה. הוא ידע, כי בית הבכנת הוא מרכז הבצוה היהודית, אבל לא דרך על ביפו אף פעם אחת — זה הקרע, והבדק הקרע עלה הספק, ועל הספק כיכהה גליבת הבשחק.

יחסו של אלתרמן לבדש ההיסטוריה הוא דוגמה כאלפת לעניין זה. הוא היה מסוג בתחושות ותושיבות של התקופה, בידיעה כי בבוא היום תירשם על לוחות הארץ. עם זאת לא היה אירועי לבנו לגבי הבליצה

(סוף בעמ' 34)

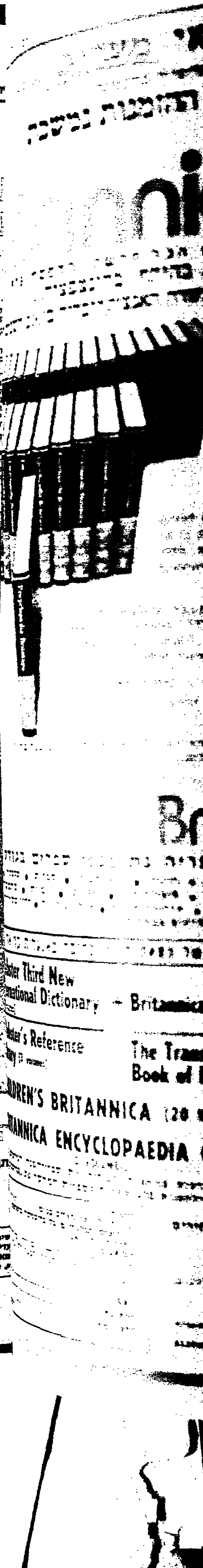

هكذا من الاصل

דאר אויר
מספרות העולם

מאת סינדבאד

„שליט התרבות" של צרפת ✶ מכתבים של הנרי ג'יימס — ומכתבים של ז'ורז' סאנד ✶ אנתולוגיה של ספרות יידיש, בלונדון, קיצו של כתב-עת בהולנד ✶ ביוגראפיה של משורר יווני, רומאן חדש של מספר אמריקני, בעיות סבוכות של סופרת ברזילאית ✶ סין העממית „חורגת" מהבידוד העצמי

כשעלה הנשיא ז'יסקאר ד'אסטאן לשלטון, הוליכ לצמצם את מספר הזכאים להשתתף בישיבות הממשלה, כלומר את אלה שיש להם תואר של מיניסטר. בין הקרבנות היה המיניסטריון התרבות, שבימי דה גול הוקצה לו מעמד כזה — ואז שימש בו הסופר אנדרה מאלרו — שהורד, יחד עם משרדי הדואר והטלגראף, לדרגה של תת-מיניסטריון. התת-השר לענייני תרבות בצרפת הוא מישל גי.

בשיחה שנתקיימה אתו לפני זמן קצר מצ-טיירת דמותו של „שליט התרבות" בצרפת כמי שאין לו יומרות להיות מה שאיננו — הוא איננו סופר או צייר או מוסיקאי — אבל הוא מלא כוונות טובות. „אני פשוט אוהב אמנות, בכל צורותיה", אומר גי — שעד 1972 ניהל את עסקי התעשיה של משפחתו ואז נתבקש על-ידי הנשיא פומפידו לפתח את „פסטיבאל-הסתיו" של פאריס המוקדש ל-אמנויות הפלאסטיות — ויפה לו הגדרתו בביוגראפיה הרשמית כמי שהתבטאותיו הן „הר-בבות באורח דילטאנטיות במובן של המאה ה-18".

מישל גי מודאג מכך שלמן ימי הביניים גדל והלך הפער שבין האמנות לבין החיים. „במרוצת מאתיים, שלוש מאות, שש מאות השנים האחרונות נע העולם המודרני לעבר האחידות. מה שיש בו כדי לתת מרוץ ל-יסורים המודרניים, שמעבר לבעיות הפולי-טיות, הכלכליות והתרבותיות הם יסוריו של הפרט, הרי זה להעניק ליחיד את ההרגשה שאיננו זהה לאחרים בכל וכל. והרי הכל עושים אותו דבר, רואים אותם מראות — הרכבת התחתית, בית-החרושת, הטלוויזיה. בני-אדם החיים בכפר יש להם רושם שחייהם הם חיים אינדיבידואליים והם אינם מתע-בים".

ובכן, מישל גי מתעתד להקל על נפשו של האדם הצרפתי באופן פשוט: להעמיד לר-שותו יותר מרחב אמנותי. בצבור סכום השווה לשני מיליוני דולאר — סבור גי — אפשר להפוך את פאריס שנית למרכז-תרבות עולמי. שכן מה שצריך הוא לעשות פירסומת ראוייה ולנקוט באמצעי-חינוך מתאימים. „כוחות היצירה גנוזים בתכבר", הוא אומר, „יש לשפוך עליהם אור, להביאם לתודעת ה-בריות". והוא מוסיף: „היצירה איננה חייבת להיות עבירה (בי תרוקה). היא יכולה ל-התבטא בעשיית משהו בשביל עצמך, כמו בישול או עבודת-מסגרות. סבורני, כי אם מפעם בי רגש כה חזק בקשר לצורך לתת לילדים אפשרות ליצירה עצמית, הרי זה משום שאני מתוסכל. משום כך קבלתי על עצמי שליחות אפוסטולית — להפיץ את הבשורה ליצור".

אגב, במשך 15 שנה היה מישל גי משמש כיועץ תרבותי לאמריקנים בפאריס — בלא שיהא לו, כמובן, שום תואר או מעמד רשמי — ועשה יותר מכל אדם אחר להבאת האמ-נות האמריקנית המודרנית לבירת צרפת. עכשיו הוא מתכוון לפעול בכיוון אחר — להביא את אמנות צרפת לארה"ב.

✶

הביוגראפיה של הנרי ג'יימס, אותו סופר אמריקני דגול שהשתקע באנגליה (ומת בה ב-1916 לאחר שקיבל את הנתינות הברי-טית), שנכתבה בידי ליאון אדל, יצא לה שם גדול. עכשיו בא אדל להשלים את מפע-לו המרשים בעריכת מכתביו של הנרי ג'יימס. הכרך הראשון יצא בימים אלה לאור מטעם אוניברסיטת הארווארד. שלושה כר-כים נוספים עתידים להופיע מאוחר יותר.

ג'יימס הזהיר נגד „הבלן לאחר-המוות" ושרף כמעט את כל המכתבים שקיבל. אבל מהו רצונו של סופר כנגד סקרנותו הבלתי-נדלית של חוקר?

„לדעתי היה הנרי ג'יימס מכיר בכך שהוא שייך לדורות הבאים", טוען הפרופסור אדל, „המכתבים שייכים לספרות ומן ההכרח להעי-ניקם לה".

כ-15 אלף מכתבים של הנרי ג'יימס שרדו אחריו וארבעה הכרכים יכללו כ-2000 מתו-כם. פרופ' אדל בחר, כמובן, את המיטב, שיש בו ערך קיים ועומד, בדלגו על מה שלדעתו אינו אלא זוטות. מבחרים קודמים של מכתבי ג'יימס נסו להציגו כדמות קפ-דנית ומכופתרת, או באו להגן עליו מפני „גדיבות-לב ויצר-הביטוי שלו", כשם שטען אוזיין שלו. אדל פסח על ג'יימס לובש-הזיג לטובת האיש הגינות והבלתי-מכופתר, אף לא ניסה ל„צנזר" את שנינות עטו של הסופר, שלעתים היתה צורבת. ככל שנוספו שנים על שנותיו של ג'יימס, כן העמיקו המכתבים בתוכן ובסגנון, וכן נתרחבה הפ-רספקטיבה שלהם, המניות, לעצמים, למג-דים „מארסל פרוסטיים".

✶

בלונדון הופיעה אנתולוגיה של ספרות יידיש המודרנית בעריכת יוסף לפטוויץ' ובשיתוף עם פאין הבינלאומי. זהו הכרך הראשון בסידרה שתוקדש, כפי הנראה, לספ-רויות של מיעוטים.

במבוא לאנתולוגיה מתנצל לפטוויץ', אחד מבני-הסמכא בנושא הספרות היהודית, על שלא כלל בה את גדולי מתים, פרץ ושלום עליכם, שכן המגמה המנחה ביסודו של הס-פר הזה נשכחת על-ידי המעטה הסופרים בני-זמננו.

באנתולוגיה נכללים כ-40 יוצרים המבטאים את הטראגדיה הגדולה של ספרות יידיש במאה העשרים, לרבות אלה שניספו במשטר הסטאליני — ברגלסון, דער נסתר, קולבאק, מארקיש, האפשטיין, פפר — ובהם בכירי התוך של אותה ספרות בדורנו. העורך הד-גיש את השירה יותר מן הסיפורת — באנ-תולוגיה מצויים רק תשעה סיפורים, שהיס-פורת משנת וארבעה קטעים מתוך מחזות, בהשוואה ל-22 שירים.

✶

כתב-העת „דלתא", שהיה מופיע בהולנד בשפה האנגלית ומגמתו להציג את התרבות ההולנדית בפני מי שמצוי מחוץ לגבולותיה, נסגר. לא-מכבר יצאה החוברת ה-63 של הרבעון והופעה 16 שנות הופעה.

אחד העורכים, האנס ואן מרל, כותב ב-מאמר-הנעילה, כי כתב-העת, שראשיתו ב-1958 מטעם „המכון הבינלאומי ליחסי-תרבות בינלאומיים", גוף שלא האריך ימים ויש בו כדי להקביל ל„מועצה הבריטית", הוסיף להתקיים משנת 1960 ואילך תודות לקרן מיוחדת שהוקמה על-ידי משרד-החינוך ההולנדי. אולם ההקצבות הצטמצמו והלכו באחרונה — ולבסוף נגזר כרת על כתב-העת, שעשה שירות חשוב ביותר לרוח ההולנדית, בשקפו את חייהם התרבותיים-התרבותיים של בני ארץ-השפלה.

במאמרו מדגיש ואן מרל, כי אף-על-פי שהמימון של „דלתא" היה ממשלתי — קיימו עורכיו חירות מלאה בעבודתם ונהגו תמיד על-פי מצוות מצפונם.

✶

אף-על-פי שבבוחנא עם גיורגוס ספריס נחשב קונסטנטין קאוואפי (1863—1933) לאחד מ-שני המשוררים הגדולים של יוון המודרנית, לא היה קאוואפי — אם נדקדק — יווני כל עיקר. שנים רבות היה נתין בריטי, נולד באלכסנדריה של מצרים, גדל בליוורפול, לונדון וקושטא, ואת רוב שנות בגרותו הוציא בעיר-מולדתו, עם שימש פקיד זוטר במינהל האנגלו-מצרי. ביוון ביקר לראשונה רק ב-היותו בן-הששים היה מתאר את עצמו כ„הלני" ולא כ„יווני". בשבילו היתה יוון רעיון לאו-דווקא מדינה ממשית, והערים הראשיות שלה היו, לדידו, ביזאנץ, אנטיו-כיה ואלכסנדריה של ימי התלמיים ולא אתונה ואלתיקי.

הנרי ג'יימס

בביוגראפיה של קוואפי, שנכתבה בידי רוברט ליזל ויצאה עתה לאור, עומד המח-בר על נקודות אלו. ימי בעוריו של קוואפי אינם מתוחדים די צורכם הביוגראפי באלץ, לא פעם, לשער השערות מלומדות: מכל מקום, ברור שקוואפי היה הומוסכסואל, ולדבריו „אין גוענו מסוגל להוציא נשים יפות אלא רק גברים יפים". המשורר היה בקק לנערים שנמנו עם בני יוון הדלים שנהרו למצרים לחפש פרנסה, ונקלעו ל-חנויות ולמיסבאות היווניות באלכסנדריה, שם ניצלו אותם ללא רחם.

רוברט ליזל, הביוגראף, הוציא מתחת ידיו מלאכה מצויינת ונעזר בעובדה שהוא עצמו התגורר שנים רבות באלכסנדריה. הוא מיטיב לעשות גם בנתחו את שירי קוואפי ובחשפו את הצד האירוטי כמו את הצד הפוליטי שלהם. אגב, קוואפי בן למצרים, התרחק מעמיתיו המצריים במקום-עבודתו, ידע רק מעט ערבית וקרוב לוודאי שמעולם לא הציג את כף רגלו בבית מצרי.

✶

סין העממית, הידועה והולכת מן הבידוד התרבותי שהטילה על עצמה — היא השתתפה ביריד-הספרים הבינלאומי בפראנקפורט, ש-ייערך השנה בין ה-9 לבין ה-14 באוקטובר. יריד פראנקפורט הוא הגדול והחשוב ביותר בירידי הספרים בעולם.

היריד משמש מקום ויעד למו"לים ול-מו"טים מרחבי תבל, והזמנות מצויינת לד-כוש ולמכור זכויות-יוצרים. סין לא השתתפה בו מעולם, בניגוד לברית-המועצות ולמדינות קומוניסטיות אחרות. בנוסף להחלטה החיובית העקרונית, הודיעה פקינג כי תשלח גם מיבחר של ספרי-ילדים ל„בינלאומיה של ספרי-ילדים" שיתקיים בחודשי מאי ויוני השנה בספרייה הציבורית של בוסטון שב-ארה"ב. ספרי-הילדים הסיניים מאויירים ב-שפע, בעיקר בצבעי-יסוד, ונועדים לגילים 5 עד 10. אחד מהם קרוי „על המסע הארוך יחד עם היו"ר מאו" והוא ושכמותו שמותיקם מדברים בעד עצמם, אך יש גם ספרים אחרים כמו „דרך הקשת-בענן" של הי צ'י ו„אחיות קטנות מערבת-העשב" — כנראה פרי מאמץ-כתיבה קולקטיבי — שעיקרם סיפורים על חוויות ילדותיות בלי לגנן בצורה כה בוטה על הנימה התעמולתית-פוליטית.

ז'ורז' סאנד

✶

רומאן חדש של ג'ון אפדייק, „חודש של ימי ראשון", עניינו כומר בשם תומאס מאר-שפילד שבגיל 41 החל להזנות את בני עדתו, ולאחר שנגלים נכליו — בשותפות עם כנגד-העוגב בכנסייה ואחרים — „מג-לים" אותו למקום-נופש במדבר, שם נועדים כמרים שסרחו. משטר החיים שם איננו חמור — ההיפך הוא הנכון: גולף אחר הצהריים, פוקר בלילה ומשקאות חריפים כל הזמן. בבקרים מכלה ה„נופש" ליד מכונת-כתיבה — הוא חייב לתקתק עליה את די-דיו, מה שנחשב לפסיכותיראפיה.

מארשפילד הוא אחד הטיפוסים „הקלא-סיים" מתוך הרפרטואר של אפדייק, מן הבולטים במספרים המודרניים של ארה"ב, אולם במקום שאתה מוצא את שבוזו, תימצא גם גנותו. אפדייק הריהו מוכשר מכדי ש-יכתוב סיפורת לא-מעלה, אולם דומה שהוא מיצה את כל ידיעותיו על המעמד הבינוני המעונה מבחינה מינית. מבחינה זו אין די בכל התקפותיו של מארשפילד על הפרוטס-טאנטיות הליבראלית וטיעוניו בזכות אמונת השואבת את השראתה מאימת-הכבוד: תי-אורי הניאופים של תושבי הפרברים כמה אפשר לחדש בהם?

אחרי קרוב לעשרים שנה שבהם מילא ג'ון אפדייק את תפקידו של ג'ון ארהאורה של האינטלקטואלים, נהפכת האדמה, שהוא חוצה ברומאן החדש שלו, במהירות לאדמה חרוכה.

✶

איתרע מזלה של ז'ורז' סאנד, הסופרת הצרפתייה (נפטרה 1876) שיצירתה מקיפה יותר מ-80 כרכים: המו"ל הפאריסי גארנייה, שעסק בפירסום מכתביה, במהדורה מצויינת הערוכה בידי ז'ורז' לובן, הודיע כי הוא נאלץ להפסיק את המפעל, שעדיין לא הגיע אפילו למחציתו.

ג'והן אפדייק

הסיבה: מיפוש המעתיקים שנמכרו. אבל הסכנה נשקפת לא רק לסאנד אלא גם לקלאסיקנים צרפתיים אחרים, שמהדורות מדעיות של יצירתם מעוות השקעה מרובה. המו"ל טוען, כי איננו יכול לעמוד בנטל, שכן הממשלה אוסרת על המו"לים להעלות את מחירי ספריהם הישנים פעמים מספי-קות כדי להתמודד עם האינפלאציה. בעייה זאת איננה מיוחדת, כמובן, לגארנייה, אלא גם למו"לים האחרים, אבל יש אומרים, כי הפסקת פירסומה של מהדורת המכתבים של ז'ורז' סאנד בעודה בעיצומה הוא תכסיס שמטרתו להניע את הממשלה לשנות את החוק.

✶

„תפוח-עץ בחשיכה" — זהו שם סיפורה השני של המספרת הבראזילאית הצעירה קלאריס ליספקטור, שיצא לאור בימים אלה וכבר תורגם מפורטוגלית לספרדית.

הרומאן בנוי על תהליך של סיטואציות שבהן נתון הגיבור. היצירה נזקקת הן ל-שיטת זרם-התודעה והן לשיכתובי שפה יומ-יומיים, המקנים למלים ממד חדש. הייד השותפים של גיבור הרומאן כרוכים בבעיות מיטאפיזיות — הזהירות והפחד מפני החופש; האנטינומיה בין מוות לאהבה כאפשרות יחידה להקל על הרגשת הכיעור; חוסר האפש-רות להתמודד עם הזר שהוא אלוהים; ה-התוודעות אל האני העצמי והאחר לפי סאר-טר; הרחמים כלפי המצב העצמי ומצבם של האחרים.

הביקורת מביעה את פליאתה על כושר ההתמודדות עם בעיות כה סבוכות שמגלה סופרת כה צעירה.

✶

תיקון טעות: ספרו של חיים הזז ז"ל, שבתרגומו לאנגלית ייקרא Gates of Bronze שמו המקורי הוא, כידוע, „דלתות נחושת" ואנו מצטערים על השיבוש שנפל בענין זה בשבוע שעבר.

ספרים חדשים
עיון ראשון

שירה

שירים לנוף ילדות

צרור שירים לנוף הילדות של המשורר, מחוזות זכרונות שהיא גם היסטוריה קטנה של ארץ-ישראל. (יורם מרגלית, „משק יגור סיפור", הוצאת הקיבוץ המאוחד, תל-אביב, תשל"ה, 80 עמ').

מן הגניזה

מהדורה ביבליוגרפית של קובץ שירים שנכתב בידי (אולי מסור יהודי) שחי בשלהי המאה ה-18 במינזר הפראנציסקאני שליד כנסיית הקיבור בעיר-הקודש. הקובץ 13 סוגיטות, שהן חלק מקונטרסתם של-לא נתגלה. תירגם והוסיף מבוא והערות יוסף גמר; איורים והציורים אמנותיים הוסיף דוד משולם. (העורך אנג'לו דונאטי, „פזמוני ציון כרמי" הוצאת „לילך", תל-אביב, תשל"ה, 64 עמ').

במבט פנימה

שירים ללא-שם, שעיקרם חוויות אישיות. (יהודה ציון, „בעירום", הוצאת „רנסאנס", חיפה, תשל"ה, 30 עמ'. ציורים מאת מרים אבודיק).

שירים בצמד

ספר ביכורים של שני משוררים צעירים, שבחרו לכנס ביחד את שיריהם, המעסיקים ביחסי גבר ואשה ובלבטי דור מלחמות. רישומים: גיורא הכלה. (יונתן שביאור / שאול בר-לב, „שאול ויונתן", הוצאת „טרקליף", תל-אביב, 1974).

בעין פקוחה

אשה רושמת חוויותיה בשיר, הזל בזמם וכלה בנוף, בזמן ובתנין. (אסתר פרנק, „ריסי שחרית", הוצאת „שחר", תל-אביב, תשל"ה, 158 עמ').

זר צנוניות

אדם גיבס בראי ורואה „איש זר" — ושירה. שירי צייאות. (משה המפגת, „זר צנוניות", הוצאת המחבר, ירושלים, 36 עמ'. המחיר 5 לירות).

סיפורת

שבעה סיפורים

במונטווידאו שבאורוגוואי הופיע קובץ סיפורים שלישי של סופרת ישראלית, ובו שבעה סיפורים (אביבה ברלין, „המבוך", הוצאת „ריעה", מונטווידאו, 1974, 190 עמ').

שישה סיפורים

שישה ספורים של נח סתר כוננו לספר, ספרו השישי של המספר, מלבד ספרי ל-ילדים. (נח סתר, „לא בת הורגר", הוצאת ברונפמן, תל-אביב, תשל"ה, 178 עמ').

שלושה חולים תחת גג אחד

שלושה חולים-נבים הוליכו להיות יחד בצאתם מבית-החולים, מוצאים בית ישן ד' מזונה ומפתחים יחסי רעות ואהבה. (פרנצ'רי קלוג, „אמרי שאת אהבת אותי גרני מוף", תירגמה מאנגלית זהר שכים, הוצאת „ארד", תל-אביב, תשל"ה, 192 עמ').

שבע שנים בבלא נשים

אישה שנעזבה על ידי בעלה — רוצה בו למחות לאחר שאיים להרחיקה מכנה, מתארת את שבע שנותיה בבלא הנשים. (ניקול דרה, „שבע שנים בבלא נשים", עברית: לנה סגמי, הוצאת „בוסתן", תשל"ה, 348 עמ'. המחיר 21 לירות).

על חוויות המוות

מותו של חייל במלחמת יום-הכיפורים — בראי הוויותיה של חברתו, שלה עמד להינשא. חיים עם המוות, חיים של מבט לאחור. (לילי פרי, „עיניים יחפות", הוצאת „בוסתן", תל-אביב, תשל"ה, 160 עמ'. המחיר 15 לירות).

סיפור אמותי

עבודתם הסודית של סוכני השירות החשאי הסובייטי נחשפת לראשונה בפרטות בסיפור המבוסס על עבודות מקור. (ג'ון בארון, „ק.ג.ב.", עברית: אליעזר כרמי, הוצאת „בוסתן", תל-אביב, תשל"ה, 544 עמ').

רשימות

עם רעים ומורים

מהדורה חדשה של צרור שיחות, המבוססות על פגישות עם אישים שונים בתקופה של עשרות שנים. (והכבל גלעד, „שיחה יש-לא תמה", הוצאת הקיבוץ המאוחד, תל-אביב, תשל"ה, 222 עמ').

לתפוס את הזמן...

שבע השנים האחרונות בראי רשימותיה של עתונאית, הרואה בחיים בישראל התמודדות מתמדת עם נחשול של כאורעות, רשמים, חוויות ומסקנות. (רות בונדי, „לפתע בלב ההוווה", הוצאת זמורה, ביתן, מודן, תל-אביב, תשל"ה, 272 עמ').

מזווית אישית

אסופת רשימות שנדפסו בעתון יומי הנוגעות בבעיות חיינו היומיומיות. (ברוריה פרשי, „זה איכפת לי... באמת", הוצאת המחברת, תל-אביב, תשל"ה, 93 עמ').

עיון ומחקר

ממשנתו של ברגסון

השלישי בארבעת חיבורי-היסוד של ההוגה הצרפתי ממוצא יהודי, העוסק בספירת החיים בנימה מיסטית-פיוטית שאינה גורעת מ-משקלם של הרעיונות המובעים בו. החיבור נכתב ב-1907 ועיקר ביותו הצירותיות ב-תנופת החיים להיבטיה השונים והמגוונים. (אנרי ברגסון, „ההתפתחות היוצרת", הוצאת ירושלים, תשל"ה, 252 עמ'. המחיר 25 לירות).

תורת ז'בוטינסקי

מהדורה שניה של מבחר מדברים ד-עיקרי תורתו של זאב ז'בוטינסקי. (משה בלע, „עולמו של ז'בוטינסקי", הוצאת „הדפוסים", תל-אביב, תשל"ה, 440 עמ'. המחיר 20 לירות).

ספרי שימוש

שיטות מחקר בגיאוגרפיה

ספר הציוד לשכם כלי עבודה בידיו של גיאוגרף, החוקר תבל ארץ בסיורים, וכן בידי סטודנטים, מחנכים ואזרחים או מינהלנים שעניינם דיון בכלכול והמהם שבין אדם לסביבתו. (רב ניר, „שיטות מחקר בגיאוגרפיה רגיונלית", הוצאת ספרים ע"ש מאגנס, האוניברסיטה העברית, ירושלים, תשל"ה, 144 עמ'. המחיר 35 לירות).

מדריך למורה לילדים פגועי-מוח

ספר הדרכה למורים של קבוצת הילדים הסובלת מליקוי-לבידה על רקע של פגם אורגאני במוח. (ד"ר ש. פיסמבה, „מדריך למורה של הילד פגוע-המוח", הוצאת „בר-אוריין", אוניברסיטת בר-אילן, רמת-גן, תשל"ה, תירגם לעברית: ב. פלט, 142 עמ'. המחיר 11.50 לירות).

לשון

הערבית היהודית של בגדד

מחקר לשוני ראשון בפונולוגיה ובמורפו-לוגיה של הערבית היהודית המדוברת בפי יהודי בגדאד, השונה מן הערבית-היהודית הבהובה אצלם. (יעקב מנצור, „הערבית היהודית של בגדאד", הוצאת אוניברסיטת חיפה, תשל"ה, 212 עמ').

הגננת העברית

שיטה להגננת העברית המדוברת, המבוססת על שיטתם של אוקונור וארנולד בהגננת השפה האנגלית, תוך התאמה ושינויים ה-מתחייבים מהשוני שבין שתי השפות. (אמר לאופר, „הגננה של עברית מדוברת", פירסום פנימי לתלמידי החוג ללשון עברית באוניברסיטה העברית בירושלים, תשל"ה, 164 עמ').

אמנות

לקסיקון האמנויות

„לקסיקון מקיף לציור, פיסול, מחול, קולנוע, תיאטרון ומוסיקה, בעריכת פלים פנר-מלכין ויעקב מלכין ובהשתתפות ג'ואן קם, אריה קליה, ד"ר אמיל פיירשטיין וד"ר מיכל זמליה-כהן בכרכי נושאים. הלקסיקון סודר לפי אלף בית של ערכים וכולל אלפי ערכים, תצלומים תצלומים ואיורים. („לקסיקון ה-אמנויות", הוצאת „מסדה" רמת-גן, 1975 560 עמודים בפולי טורים).

אסופת אילוסטרציות

אסופה של אילוסטרציות לרשימותיהם של עתונאים, שהופיעו במוסף העתונות היומית המשקפות בצורה גרוטסקית את העולם בו אנו חיים ואת האווירה המבציאות של הימים הללו (ל-ש/קרינצ, „בפירושי", הוצאת זמורה, ביתן, מודן, תל-אביב, תשל"ה, ללא מספור עמודים).

לילדים ולנוער

אנציקלופדית חדשה

שני הכרכים הראשונים של ממפעל אנציקלו-פדי חדש לצעירים, שיכיל כ-6000 ערכים. בשלב זה הופיעו הערכים א — ארץ. („אביב", אנציקלופדיה כללית לצעירים", מאת הזאק לפנה, הוצאה „מסדה", רמת-גן, תשל"ה, כרך א' — 212 עמ'; כרך ב' — 212 עמ').

שירים לגיל הרך

39 שירים לילדי הגיל הרך, כתובים בכתב-יד ומצוירים ציורים. (הנה בל, „מה הגיבה", ציורים: רות בנר, הוצאת המחברת, פתח-תקוה, תשל"ה, 60 עמ').

רגעים שלא ישובו עוד

(סוף מעמוד 32)

ההיסטוריה. אין מהשר מן המשורר האמיתי לסאטיריקנים של אמת, כי שלום בוני של אי-ציונות לסולם. החשיבויות המקובל. אבל דווקא משום כך — רחוקה ממנו ה„מאסט-רוסיות" המליצית. בכרך ב' של „רגעים" אנו קוראים בסמוך שני שירים שיש להם „היסטוריה" בכתורתם ובתחכם. בשיר „שנת היסטוריות" (ע' 19) יש פאתוס לאומי אמיתי, וקצת אחרי זה (ע' 61) אנו קוראים את לגלגו המחוץ על „הימים ההיסטוריים" של הפוליטיקה הבינלאומית ושומעים בפעם המ-יודע-כמה של בעגועיו ליום חול משום חומים. הוא לא יכול היה לבגוע, לא את זה ולא את זה, בשירה „ריצינית" גלוית, משום שבכל אחד מן השירים רוצו אותו — השיר האחר. על כן, שניהם — בעומתו של שחוק ושל העמדת-פנים.

✶

שירתו הרצינית של אלתרמן מלאה בעקי-בות המאבק הפנימי הזה. הוא מגיע פעם בפעם לידי הטלת ספק בעצם אפשרותה של השירה. ואכן, שירה המתעשת לעמידה מול החיים ובנסיון לעצב אותם מבחוץ — על כורחה שתגיע לידי משבר זה. דרושה תמו-נה של אמונה מסתכנת, לא מהססת, כדי לרכוש שוב את הביטחון בשירה.

מה שעשה — תהליה לעשות — אלתרמן, לא יכול לחזור. ה„רגעים" שלו הם לא רק סיום הסידרה של כתביו, אלא גם סיומה של תקופה. שירתו לומדת, על כורחה, את האלף-בית שלה מחדש, והיא לומדה אותו ממציאות חדשה ומגלה מחודש של אמת בחשבה: אין עקיפה, אין מפלט מן האמונה.

כאלה הם היו

מאת דב גולדשטיין

...שעה שנתייסרתי בכתיבת הדברים התחבטתי קשות: מדוע הבחורים האלה ולא אלפים אחרים? על מי לכתוב ועל מי לא? כיצד מודדים עצמות של סבל? עלי להודות כי התשובה לא נמצאה לי. עתים, שנגדשה סאת-היסורים למראה המתעות השתוררות מעתנים, כזעק אצלי איזה קול פנימי: לך לכתוב על אחד מהם; ספר עליו, שידעו לא רק השכנים שממול והחברים לספסל-הלימודים. שידעו הכל!

המחיר — 23. ל"י

להשיג בכל חנויות הספרים.

הוצאת ספרים אחיאסף בע"מ
רח' יוסף נשיא 13, תל-אביב.

הרומן המבוקש ביותר, האקטואלי ביותר:

„בן-צרויה"

רומן היסטורי
מאת: אריה קוצר

„...זהו סיפור אשר הוד קדומים נסוך עליו, רצוף עלילות נפילים ואהבה עזה כמוות"...

להשיג בכל חנויות הספרים בארץ.
ההפצה: ספרי אייל, רחוב שטראוס תל-אביב

אוניברסיטת תל-אביב

בית-הספר למדעי היהדות
ע"ש חיים רוזנברג

זה עתה הופיע:

לעשן התרגום לנביאים ראשונים ומעמדו בכלל ניבי הארמית

מאת:
אברהם טל (רוזנטל)

ספר ראשון בסדרת „מקורות ומחקרים בלשון העברית ובתחומים הסמוכים לה", בעריכת אהרון דותן.

הספר הופיע בהוצאת אוניברסיטת תל-אביב וניתן לרכשו ביחידת ההפצה של פרסומי האוניברסיטה — רשות המחקר.

מחיר הספר — 35.— ל"י (8 $ בחו"ל).

כתיבה במכונה תלמדו ב-12 שעות

בבי"ס למסחר „דיאון" ת"א, רח' דיזנגוף 88, טל. 281985
שיטה עיוורת — פיקוח ממשלתי

תערוכת ציור וגרפיקה

של האמן
נתן פיינגולד
מתקיימת במועדון ויצו ירושלים
רחוב מאפו 1
בשעות: 9 עד 1
ומ-4 עד 7 בערב
התערוכה תתקיים עד 9 במרץ

פיזיקאי מתמטיקאי
בעל תואר שני
מחפש עבודה
עם אתגר
להתקשר בשעות הערב
03-759846

50% הנחה
סט עור
ספה ושתי כורסאות
עתיק — תוצרת חוץ
דיזנגוף 164 תל-אביב
מרפדיה.

משרד החינוך והתרבות
מינהל החינוך

הודעה להורים

משרד החינוך והתרבות מודיע כי הרישום וההעברות של תלמידים למוסדות חינוך, יתקיימו במועדים הבאים:

מוסדות חינוך יסודיים:
י"ט אדר תשל"ה (2 במארס 1975) — ה' ניסן תשל"ה (17 במארס 1975).
חייבי רישום:
גני ילדים — כל הילדים שנולדו בין א' טבת תש"ל (10.12.69) וד' כסלו תשל"א (26.12.70).
בתי-ספר — כל הילדים שנולדו בין א' טבת תשכ"ט (22.12.68) וכ"ט כסלו תש"ל (9.12.69).

מוסדות חינוך על-יסודיים:
ו' ניסן תשל"ה (18 במארס 1975) — כ"ב ניסן תשל"ה (3 באפריל 1975).

חייבי רישום העברה: לכיתות ט' — כל התלמידים שסיימו ח' כיתות של בית-ספר יסודי (שאינו חטי-בת ביניים).

הודעות מפורטות על סדרי ההרשמה יתפרסמו על לוחות המודעות.

הנהג, בהיותך בדרכים אל תשכח לאסוף את **החייל**

הוצאת הקיבוץ המאוחד
רחוב נורדאו 15, טל. 225222 תל-אביב

במלאת חמש שנים לפטירתו של נתן אלתרמן

מופיעו

שלמה המלך ושלמי הסנדלר
קומדיה בשבע תמונות מאת ס. גרונמן,
תירגם והוסיף פזמונים — נתן אלתרמן,
עם רישומים מאת אריה נבון.

ספר ראשון בסידרה שניה של
כל כתבי נתן אלתרמן — תרגומי מופת
תרגומי המשורר משקספיר, ראסין, מוליאר, קארלו גולדוני, פיראנדלו, ינטקה, לאביש ועוד.

בסידרת כל כתבי נתן אלתרמן — מקור
מהדורות חדשות

במעגל - מאמרים ורשימות
מהדורה מורחבת. נוספו בה רשימות שלא נכללו במהדורה ראשונה של הספר.

החוט המשולש
מאמרים משנות תשכ"ז-תש"ל — מבחר

✶

בחודש מארס ניתן לרכוש את כל כתבי נתן אלתרמן בחמישה עשר כרכים בהנחה של 30%

28.2.75 — י"ז באדר תש...

מאת חיים שוהם

...של ...בות

מאת ישראל הראל

...ת מחלתו ...ת כיסופין

ביקורת

יוצר המועקה

מאת

חיים שוהם

אברהם ב. יהושע * לילה במאי * טיפולים אזרחיים, מחזות, הוצאת שוקן, ירושלים ותל־אביב, תשל"ה 180 עמ'.

קה, ותחושת־מיצר, תרדה קיומית, אלי־ נפשית ועוד — אלה ההיפעלויות הה־ ה שמהלכים עלינו שני מחזותיו של יהושע. הדמויות סבוכות ומסובכות, ל־ מוצא, עם עצמן ועם זולתן; אינן ת שלווה; שרויות תמיד בשיא המתח ינפשי ואינן זקוקות למצב מתח בסבי־ כדי להגיע לכלל פעולה. הכוח ההולך סביבן, מוצא אותן כמהיבנה לו ש־ מבועקתן ותרדתן הפרטית. ההתפרקות מוסכות בעולם החיצון עדיפות בעיניהן ל מצב מתח שבו הן שרויות, שהגיע ים שאין לשאתם עוד; כה גם, שההלי־ אליכות והכוח החיצוניים מכבשים את עולמן הפרטי. ואין הבדל, אם אליכות היא מלחמה (ששת הימים) או בדידותו אדם המודרני ההולכי התמוטטות ער־ שעד כה העניקו טעם ומשמעות לחיים. עלינו להבין שלום דראמטי זה שבונה יהושע?

ני, כי כל פרשנות אליגורית — אף עשוה במשהו לסכלנות — תחטיא מה־ לה ועולמו, הגם שעל־פני השטח הם מזמינים גישה כזו באה בשל תמונת את הישראלית הבסספעת להם כמסגרת, ה „לילה במאי" בפרט. המחזות אינם אספקלרית של המציאות הישראלית ובעיותיה במובן הפשוט והמקובל של המושג, ואין קיימת בהם הקבלה ישירה ומשותפת למציאות הישראלית, של אף העובדות ההיסטוריות המדוייקות והרמוזות. לא הללו הם עיקר המחזות, ולא לעברם הם חותרים. המציאות הדראמטית המעוצבת במחזות א.ב. יהושע היא מציאות קונקרטית ביותר, אך לא ב־נתוניה העובדתיים־הסטוריים ולא בזירת הקבלתה למציאות הריאלית, אלא באופן קיומה של מציאות זאת ובאופן קיומם של החיים אותה. המחזות הם בבחינת שאלה ו־תשובה על טיבו ואופיו של קיום בתוך מציאות, שהוליכה, דרך משל, ללילה במאי 1967 (ערב מלחמת ששת הימים). במובן זה בעצבים המחזות דיפוזי היאמראלי דראמטי של המציאות הישראלית ואווירתה (ולא ה־מציאות כתיבותה).

בשני מישורים, הנעים זה לעומת זה, מת־פתחים מחזותיו של א.ב. יהושע, ובהיפגשם — בדרך כלל בסיום המחזה — אינם מגיעים לכלל התגבשות אלא לחפיפה מוחלטת ביני־הם. המישור האחד: מישורם האינדיבידואלי של הדמויות, שאת כיבו צייט כבר בקווים כלליים. המישור השני — מישור המציאות בהוט חיות הדמויות בדראמה. הללו אינם כפעילים האחד את השני, אלא מהפתחים זה לקראת זה עד הגיעם לחפיפה מוחלטת ביניהם.

*

כך, למשל, מתפתחת מועקת הדמויות ב־מחזה „לילה במאי" בהקביל ולקראת ההתפתחות הבלתי־נמנעת לעבר מלחמה ב־מציאות חייהם. אמנם, המלחמה המתרגשת לבוא היא שוממת את הדמויות יחדיו — לאחר שנים שלא התראו זו עם זו — אך לא היא שטיפחה וגידלה את תחושת המיצר שלהם. זאת היתה עמהם בתכונת־אופי מהותית שלהם, כאופן הקיום היחיד אותו ידעו. עוד בטרם ניחתה המועקה הכללית שבציפייה לקראת המלחמה. במועקה ובמיצר הכלליים מוצאות להן דמויות המחזה את ה־מתאים האובייקטיבי לרגשותיהן ולהתרחשותי־הן; כמוש כעם שהמציאות האובייקטיבית (שבמחזה) מוצאת לה בדמויות את בני־מינה. אביבעם, עמיקם והרצה — הדמויות

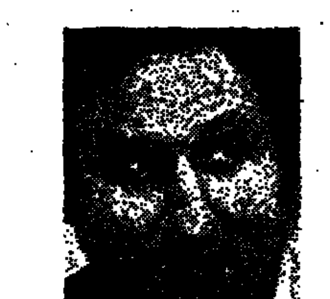

א. ב. יהושע

המרכזיות במחזה — עצבו עלילידי שלביה הבוקקים של מציאות זאת, נפלו הלק בבלהמותיה, בולמותיה ובהקותיה — כל זאת בצבר הרחוק. עתה — בתוך שנות השלושים לחייהם — ניצבים הם כתוצאה מוגמרת של עברם, שקועים בעולמם הסבוך במערכת רגשות בעייתית (אם לא ניאורו־טית); והמציאות שהטביעה בהם חותמה כאילו אינה מגיעה אליהם. „כולנו לשעבר" — מגדיר אביבעם את מהות עולמם: לוח־מים — לשעבר; משורר — לשעבר; זוג נשוי — לשעבר; יפים ופתוחים — לשעבר. ובהווה: אנשים החיים במועקה ובמיצר ללא מוצא. המחזה כשלמות חושף, בתהליך עיקבי סיטואציית חיים זאת: הקיום בתנאי לחץ ומצוקה — תהיינה סיבותיו אשר תהיינה; לא אחריהן שואל המחזה. התוצאות, כעובדה קיומית, הן מרכזו.

לפתע, מבלי לדעת מדוע והיכן, נגרדת שלוותה המדומה של המציאות. הודיעה: מלחמה מתרגשת לבוא. לכאורה, סביר היה להניח, כי עובדה זאת רק תגביר את מועקת הדמויות ותחושת המיצר שלהן — ולא היא. השראה הכאיימת כבחוץ מעוררת את הדמ־יות מתרדמתן, הן עולות ופורחות בתרדמתן מועקתן. בחוץ מוליך הכל לעבר המלחמה, ובפנים — לעבר ההשתחררות.

שניהם הם העולים, במחזה „לילה במאי" ירושלימה; וברכבת דווקא. הקורות אותם, במסע זה, מורות על יוסר־הגמילין שלהם עם סביבתם ועל עולמם הפנימי ומציאותו. מספר אביבעם לאחותו על מסע זה:

„...והעיקר הקהל. יחיד במינו... בי־עיזרות שלים, מתושבים נידחים. קול־ניים, צבעוניים, אנושיים כליבך. אכלו ארוחות, בישלו, סחרו... אחרי הרטוב בכלל השתגעו. תקעו לי כיפה על הראש, הכניסו אותי לחבורתם, האכילו אותי אתורה, התכוננו להשיא לי אשה. דברנו כמובן על המצב הקשה, על הצבאות ה־נערמים בגבולות. ביקשו שאנחם אותם, חשבו שאני צריך לדעת איך לעמוד אר־תם. אבל אני אמרתי: לא, הפעם יהו־דים, ישמידו אותנו. אז הם הורידו ממני את הכיפה, אחר רצו להוריד גם את הראש". (עמ' 12—13)

האופן בו מספר אבי על נוסעי־הרכבת מגלה את טלידתו מהם, את זרותו כלפיהם. מציאותם אינה מציאותו. הם מהווים מ„הצב־את הנערמים בגבולות", באים לידי מועקה ומחפשים נחמה. אביבעם, שהמועקה היא בת־לויתו המתמדת, שכה להשליך אותה עליהם ואל המציאות האובייקטיבית ולהטיח כפני המבקשים נחמה את אפיהו הבוכה. חרדתם המצאאותית (בגין המצב) היא אופן קיומו המהותי. ולכלל פעולה מסוגל הוא להגיע רק כאשר יכול הוא להשליך עולמו הפנימי על העולם החיצוני. ומכאן ואילך, לאורך כל המחזה, הריהו שלה כמרוה בטשה בקרב סביבתו האנושית הקרובה את שסורדו ומעיק עליו.

על נסיעתו ברכבת לירושלים, מספר עמי־קם:

„והאנשים? מאיפה צומחים לנו אנ־שים כאלה? מחריד. קולניים, מסרי־חים... מילאו את הרכבת בכל מיני זוהמה. מבוהלים ומפוחדים עד מוות מהמצב... ראיתי שאני מוכרח להרגיע אותם. עליתי על ספסל וסאמותי טאום בקרון. תארי לך. אני, שחוזרתי רק אתי־מול (מחו"ל — ח.ש.) ...אמרתי להם: ישראלים, הלא אנחנו נחסל את כולם. אנחנו חזקים מכולכם... צריכה היית לראות איך שהם שמתו עלי, נישקו את ידי, את כף בגדי" (עמ' 34)

היחס לאנשים, דומה לזה שמפגין אביבעם, אך התגובה לתרדתם שונה. הפעם באה הנחמה, ואת הבאמרה מן השפה ולחוץ, המו־ביעה את המבוהלים. המנחם — יותר משהוא מנחם את האנשים, מנחם את עצמו על חייו ההולכים וכלים ללא תכלית בחיפוש וטיפוח פולקלור באפריקה המתנהלת. המלחמה ה־מתרגשת לבוא עוררה את עמיקם, נוטעת בו תקווה כלשהי להתנהות. המלחמה הצמודות בשער היא לגביו בחינת ערבה אשר בלוהו. כך, שאף הוא כשליך תחושה את שמעיק עליו, ומוצא את גאולתו בתוככי המועקה המתקדרת והולכת.

אביבעם כעמיקם — כל אחד בדרכו — עושים שימוש במציאות האובייקטיבית על־מנת להשתחרר מבעיותיהם־הם. הכל עדיף בעיניהם — אפילו המלחמה — ובלבד שלא להגיע לרגשותיהם ולהתרחשותיהם להשתלט עליהם עד גביהם. ואם אמורים הדברים בתחילת המחזה — בסיומו על אחת כמה וכמה — לאחר לילה של תיסוסים במעמקי־הנפש והעבר, היהוס המגביר את המועקה חזוסף ביתר שאת את כשלונן של הדמויות בחייהן ואת עולמן הפנימי. בסיום המחזה, קצה שבתחושות התדיעים, כי נאצר סוגר את מיצרי טיראן, מגיעים המועקה והמיצר ה־פרטיים והכלליים לכלל חפיפה, והדמויות נגאלו, כביכול, ממצבן: הן יוצאו להילחם את מלחמת ששת הימים. המדעתנו יכולים אנו להוסיף, כי השיכרון הגדול שיאחז אותן לאחריה, יקהה עוקצמן של בעיותיהן.

*

תהליך דומה נגלה אף במחזה „טיפולים אזרחיים". הפעם אין נפגשים, זה בזה, מי־שור אישי ולאומי, אלא מישורים אינדיבידו־דואליים. הפעם עניין לנו בסבר הרמן, אדם כבן 65, ההולך ומנתק מגע עם כל שהעניק לו בעבר טעם ומשמעות לחיים, וממילא — מהחיים עצמם. בתהליכי התנתקותו, אין הוא מסוגל להושיט יד עזרה לבאים לביתו ל־בקש עזרה (ליתר דיוק: עזרת אשתו ה־פסיכואנליטיקאית). כל שמסוגל הוא לעשות — להשליך את תחושת הכליון שלו מותו, שהוא נושא בקרבו, על האחרים. כך, דוחף הוא נערה צעירה להתאבדות. לא בכדי בנוי המחזה מסביב לאקדח, המופיע ב־תחילתו ויורה (מאחורי הקלעים) בסיומו. הוא הזיין בספרים, אותם מבקש הרמן — ששוב אינו מוצא בהם כל טעם — להעביר לספריית האוניברסיטה. הללו נשרפים על־ידו בסיום. המועקה, הבדידות והמיצר, שהגיע בתחילתו נחלתו של הרמן הזקן בלבד, התפכים בסיום לנחלת הכל. אין כבר לבטוח באדם שיושיט יד עזרה לשרוי במצוקה. הערכים הללו מגמן לעמוד לאדם בצר לו, וישכיחו עד למועקה הכללית הבאה.

אף את עיקרו של המחזה „טיפולים אזרח־ביים" איני רואה בעיקר במשמעויות הגלויות והסמליות, שנרמזו לעיל, אלא בגילום תחו־שת־החיים של מועקה ומיצר ואווירתם כפי־הכל של משמעות חיי־אדם ושל אופן הקיום הכללי בישראלי. בסימוש ביצירתי של תחושה זאת רואה אני עיקר כחו וחישגיו של א.ב. יהושע כמחזאי. מחזותיו מאלצים אותנו לא לשאול אחר מבנים, אלא לאתגנו בהתחשה של קיום שותף לבעייתי. זאת הוא עושה ללא חידושים צורניים ותימאטיים מפתיעים ולא זיקוקי די־נור תיאטרליים. מבחינה תימאטית, שבים מחזותיו ומעלים את שכבר כבר בסיפוריו, וקצר המצע מלפרש. מבחינה צורנית, קרובים הם מאוד למסורת המחזות שהתפתחה מאיבסן ואילך ולמחזות האנאליסטיים (ואולי מוטב: פסיכו־אנאליטיים) של מחזאים כיוג'ין אוניל וטנסי ויליאמס; במיוחד מפתיעה קרבתם הצורנית של המחזות למחזה „מסע היום הארוך לתוך הלילה" ליוג'ין אוניל. אך כאמור יש לראות בהם, בעיקר, את ההתמודדות של המחזאי עם מציאותו ואת הצורך לחשוף מהות קיום בעל ומעבר לכל הפיסות וגיסו־חים טריואליים, החוטאים ומחטיאים את שנראה לו כאמת קיומנו.

ן של רבות

מאת

ישראל הראל

למה גרודזנסקי, אוטוביוגראפיה של ורא, ליקטו והביאו לדפוס: שמעון רבנק ואברהם יבין. הוצאת הקיבוץ מאוחד, תשל"ה.

שנתיים חלף לעולמו שלמה גרוד־ מהמסובחים, המקורים, הבקיאים ו־ ים שבאוהבי הספרות העברית וב־ לא רבים מאוהבי הספרות בארץ ־קוראי, שכן ליד־ליטא הנלבב הזה אמריקה המשכיל והרב־תאוותי ם היה. אבל בין יודעי־דבר ב־ שלא היה שעור לו מקומו בשורה ובכל צניעותו הגיע בסופו של אוהבי הספרות, המבוזנים בין לשפל. אלה אהבו את רשימותיו ה־ ה. נגמוד לקמלט הדיו בעת ששוחרו שוטט־הן של תרבות היה משוך הוא רכש לבבות ביושרו האינטלק־ ובמגעו — עגנן בר־אוריין מבולת.

גרודזנסקי אהב הצריכו משום ש־ להכנים (ואולי להזהיר) מגבו אישי אי לביקורת הספרות העברית, באשר ים ידועים אחרים כמו עוסקים היו. שכתבו על ספרות, בהורת התוכים ה, תוך איכות חזיקי מטבעות ביקורת כות ללשונות, להיגויים ולהגרבות ש־ עם מאד מן הבשתי בינן לבין תרגוה בה, המחשבה והמוד העברים. באמת, ה גרודזנסקי עסק בספרות כעזים שאהב

אוטוביוגראפיה של קורא", המסה המרכ־ בקובץ המסה שלפנינו, מספר גרודזנסקי, שלבי התקרבותו לספרות. הוא למד ב־ מתוקן בגרודנו, ליטא, והגיע עם לארה"ב בשנת 1916 בהיותו בן 12. „אצתי לספריה הציבורית וצללתי השירה. כבר הייתי בן־בית בספריה וריות שבשכונתנו, בית הספר האמיתי זה היחיד שלי".

לפני שידע לשיחה באופן חופשי ב־ האנגלית, קרא בה בשקק, ובמיוחד היה למשוררים („...הרתי למשוררי המאה עשרה"). בספריה הכבונה בברוקלין, גה של מהגרים יהודים, נמצאו גם ספ־ ביידיש ובעברית. הנער לא יצא מן יה בלי ששאל את כיוב הספרים ש־ היה לשאול: שנה.

אחר היתה הספרות יש כלים, אנאלי־ הם הקוראים להם. בהם הם מודדים יצירה. מבקר ידוע, הנך שימוש בריטוריקה אפוקליפטית, בנה אסכולה הרואה בספרות אינדיקטור לקיום או, הלילה, להידלון לאומי. גרודזנסקי היה רחוק מגישה קיצונית לבי־קורת הספרות. הוא ניגש אליה כאוהב, כ־מקורב וביודע שלא יכולה להיות גישה קפד־נית, חד־ממדית. הוא לא ייחס לספרות משקל מעבר למשקל היחסי המגיע לה. לכן גם לא היסס להת ליצירות מסויימות ציו־נים כגון: „מעניין", „לא מעניין", או להד־גיש את יחסו האישי ליצירה: „אהבתי", „לא אהבתי". אמות־מידה אלה היו בעיניו לגיטי־מיות בהחלט בבואו לכתוב מסות ביקורתיות. נקל לשער מה היתה, לפחות בשנים הרא־שונות לשהותו בארץ (שנות החמישים), תגובת הקהילה האקדמית־ספרותית לסוג כזה של ביקורת. התוצאה: מהטרקלין ה־אקדמי הרחיק עצמו ש.ג. על הסף.

בגישתו העניינית־הפשוטה, ביטא ש.ג. ב־הצלחה רבה את שביטו אחרים לבטא בדר־כים מפותלות ומסובכות, לרוב בהצלחה פחו־תה. ניתן ללמוד על כך מתוך קריאה בספר שלפנינו, לגבי הגישה הכללית לספרות הוא אומר:

„התיתכן הערכה של יצירת־ספרות שלא באספקלריה ההיסטורית של לשונה?... האין בכל הערכה אחרת שאינה עומדת על יד זה משום יומרנות־שוא?"

הוא מעיד על עצמו, שנוהה היה אחר המשוררים המודרניסטים של זמננו, במיוחד ט.ס. אליוט. הללו פעלו לשבירת מסגרות — ועברו את המחסום. האם עברו הסופרים הישראלים את המחסום? כותב ש.ג., במסה הנפלאה „אוטוביוגראפיה של קורא":

„...מאז עליתי לישראל והתחלתי ללמוד מקרוב את חברתה, תרבותה וספרותה, מר־בה אני להרהר בהוצלת מיוחדת של הזיקה האינטלקטואלית, זו שבין הדורות, — במים שלעולם אין הם פוסקים מלהתמרד באבו־תיהם, משום שלא השתחררו מן התלות במורותם, כשהמעת שעתם, כרגיל".

באירוניה דקה כותב ש.ג. על המבקרים ה„עקביים" שנוסחאות־ביקורת מסויימות הן, לדידם, כתורה מן השמים.

„בחיכוך על ביאליק הלירקן וביאליק „המשורר הלאומי", נוטה הייתי, בדרך כלל, לצידם של הראשונים. בשעתו גם חשבתי שזאת היא עמדתי המודאית והמוצקת לעו־לם ועד. רק לאט־לאט למדתי להיות לא־עקיב בדעתי ואף להודות בכך".

בקיאותו של ש.ג. בספרות העולם ובספ־רות העברית היתה מקפה ביותר. משום כך לא התבטל, לא הרגיש — ובוודאי לא הד־גיש — את נחיתותה של הספרות העברית. בחיותות לא, ללמוד מאחרים — כן. קריאה בספרי מיטב היוצרים: בלזאק, פלובר, הארדי, קונראד, טולסטוי, טורגנייב, מלוויל:

„וכאשר אלה מצויים בתרגום עברי ראוי להם, כאשר אתה רואה ספרים אלה בידי הקוראים בישראל, גורם לך הדבר קורת־רוח. ספרים אלה נחוצים לנו, משום שב־כוחם לעורר את נפשו של הקורא שלנו להשגות, לתביעות, להלכידרות רציים באקי־לים הרוחני, הרעיוני והסוציאלי בו אנו חיים. ועוד: קריאה בכתביהם המתורגמים

שלמה גרודזנסקי

של הקלסיקנים נתקלת אצל הקורא העברי הצעיר בהתנגדות שמקורה בקצב החיים וב־קצב המבנה שונים ביותר. אולם קריאת זו היא משקל־נגד נתון ללשונה של הספרות העברית, שמגמתה עכשיו אל הפשטני, אל העורם. המקור, מוצר של תקופה אחרת ועולם רחוק אחר, כופה על המתרגם, על־ידו גם על הלשון העברית, דפוסים אחרים, חשבות אחרות, אמביציות תורנות מן המי מימם שחותרלה לו והשלימה עמו, עד לשכחת מציאותן של אפשרויות אחרות".

גרודזנסקי, המעוהר מדיסציפלינות „קבר־עות", אהב את הקריאה המעוררת הגבוהה הזות, ספונטאניות ורגשיות: „נבלא", „ע־מוקי", „הודר", „עדין", „דק":

„בסופו של דבר, דומה, כי זאת היא הקריאה הטובה והפוריה ביותר. לעורר בקורא סקרנות זו, ערות נפשית זו — אולי היא העדותה האחרונה של ספרות".

הקורא האמיתי דומה שאין לו ידיעה, או צבין, ב„מדע הספרות".

בנחת, בלשון מובנת, בלי להשתמש ב־דימויים הרי־עולם ובמטבעות לשון מפוה־צות, מוגמגות וחדות, אומר גרודזנסקי אמי־תות שאנו חשים זה זמן רב כמו, למשל, על הרומאן העברי:

„קורא אני רומאן עברי, ובסיימי את הקריאה בו, מכביד עלי הרושם, שדבר לא התרחש בו. לכאורה סיפור־מעשה בילדות במושבת, בתל־אביב, ימי נעורים ב„תנועה". הצטרפות לקיבוץ או ליפודים באוניברסיטה. שרות בפלמ"ח או בצה"ל. ואף על פי כן דומה שלפניך תמונה קפואה, שדמויותיה קבועות זו ליד זו, ללא מגע וללא תנועה. הסיפור מתרחש במסגרת סכימאטית של אירועים תפתניים, זותי כרוניקה של זמן שחלף ללא התרחשויות וללא תמורות שמשמעות לחן, ללא תנועה פנימית, ללא התקדמות דראמטית. בהיעדרה של דחיפות פנימית גם לא בקע הסיפור (הדגש במקור).

מבקרים רבים, ובראש ובראשונה פרופ' קורצווייל המנוח והבהים אחריו, עמדו על משבר הרומאן העברי וקשרו זאת בחוסר־יסודי הנובע מעמקי ההוויה, בעבר ובהווה, וערכו תילי תילים של הסברים פסיכולוגיים, סוציולוגיים, דתיים והרבחותיים. גרודזנסקי, לשיטתו־אפיו:

„נדמה לעתים, כי בעיקר חסר למספרים אלה מרץ, מרץ אינטלקטואלי ומוסרי, וגם, כפשוטה, מרץ־עבודה. כתיבת רומן היא עבודה". הוא מציין פיתא מן הכלל, את עגנון כ־„אירכומן. „השבח הגדול ביותר... שהוא עבוד על הערוה שלה. היא עושה בלשון ועושה לה לשון. לעולם לא די להזהר על אמירתו של ט.ס. אליוט שיצירתו היא עניין של BRAINWORK עבודת שכלית, ואולי פשוט עבודת מוח".

ש.ג. לא חסך מלים כשהיה צורך בהן, חדופה רק כשהיה צורך. כך, למשל, „עלה־" על פרופ' דן מירון כאשר הלה הוציא את ספרו „ארבע פנים בספרות העברית בת ימינו" — קווים ביצירות אלתרמן, רטוש, יזהר, שמיר. ש.ג. טען שגם בכתיבת ביקורת שלו יש חקיינות:

„...עד שעולה החשרה והאבסורדיות כמר־כן, שהוא (דן מירון, ו.ה) למד עברית לא כרגיל, בבית אבא ובבית הספר, אלא מתוך קריאה בפרופ' קורצווייל. ...חביבות עליו מלים כגון: צורני, מגמי, מיתי, חוויתי, שכלתני, דמוני, סיפלתני, אמביוואלנטי, או משפטים: המגמה שברשריין מבליט את תהליך הדה־הומאניזציה (על שמיר) וכו', וכו'. ש.ג. מפרש: האמביציה — יש והיא אם כל חטאת. האמביציה היתרה פוגעת בענוה — ובקורת הספרות, בחינתה רק ענף עוד בספרות, אינה יכולה בלי מידה מסויימת של ענוה".

הספרות, מסכם ש.ג., ככל אמנות אחרת, היא הנאה, „זוהי משמתותיה הסיכותריות". מה העדותו של המבקר? — לתפוס את השמחה בבעתה, כמו שאמר ויליאם בלייק, ולהוסיף לספר עליה את ההנאה שבהבנת שלמה יותר.

בדרך זו, דרך הבנות, השמחה וההנאה ותוך בדיקה מקפת של המקורות — תום מספן בלתי נדלה של ידע, טוב־לב, יושר כאפן ליוות ש.ג. בגיבצוה את הספרות העב־רית. הוא כספר שיש שירים „משוטטים" ש־חוזר וקורא בהם מאות פעמים. דומה שספר זה ייקרא פעמים רבות בידי כל אלה שהוא ימצא בידם.

„יעלה גם קולו"

מאת

ראובן בן־יוסף

שלום כתב, „על גדות הנהריים", הוצאת עקד, 1973, 162 עמודים.

לפני שנים, כשהייתי חדש בארץ אבל כבר הספקתי להגות מריקודיה הנפלאים של להקה „ענבל", למדתי שאם רצוני להיחשב לבר־תרבות במדינה הזאת, אסור לי להתל־הב מריקודים כאלה, עוד לא הגיעו אלינו ריקודי בלט מרוסיה. ואף רעותה אחת לא קמה להתמך בהסבונות מצול תל־אביבים לפי הנוסח האמריקני, אבל גם בלי להקה מתחרות נפסלה „ענבל" בפי משכילינו, ב־מענה שהיא רק „עממית". לא יכולתי להבין את ההתנשאות הזאת. מה גם שהטענה כשלעצמה לא נכונה. שהרי עיצבה „ענבל" סגנון ריקוד חדש החותר־מסורת כאחד, כלומר סגנון מקורי.

איני יודע אם התקדמנו הרבה מאז, כלומר אם נתחנו יותר למקוריות של עמנו, שהוא גם מכמינה תרבותית עם לבדד ישכון. „ענבל" עשתה חייל בחו"ל דווקא בזכות צמידותה לתרבות השבט, ללמדך שנוכל לשמש מופת לגויים על אף בדידותנו וגם בזכותה. אבל בינתיים בספרותנו, שהמסורת שלה רצופה יותר הנקודות השקת רבות לה עם ספרויות העולם, אף בה פשתה הקרתנ־נות. משל מעניינו: שמעתי מידידי — שאינו מעה משכיל — כי, לדעתו, „ספרו של שלום כתב „על גדות הנהריים", יש בו שירים טובים אבל... ככה, עממיים". יחס כזה, מבטא, לדעתי, לא רחוב־אפקים אלא צרות מידה. ובאמת, בה שקוראים: קרתנות.

לא אנסה כאן להגדיר את השוני שבין ספרות יפה לעממית, אבל שיריו של שלום כתב אינם נמנים משום פנים ואופן עם הסוג האחרון. עם זאת, שונים שיריו בנושאיהם ובצורתם מן המקובל בשירתנו כיום, ובגלל אפשר להסביר את שונותם במוצא המשורר, שנולד בבגדד. למעשה השוני עמוק יותר ומתגלה במלאכת הכתיבה עצמה.

בספר זה אין הרבה שירים קצרים. כולו עדות תכורן לגלות בבל שהאריכה ימים של גדות הנהריים, ובסוף ההלבטה והגיעה כל עד רוחה בה לארץ ישראל. בשיאמה „ב־נהרא ותלותי" מזהה המשורר, לפני תודת הגילגול, עם עשרה הרוגי מלכות. ובשאימה אחרת, „במות הרב", הוא כתאר את בזיזת הערבים לגנוב את קברי הקדושים היהודים ולמנוע את קבורת הרב, כלומר לשלול מן היהודים את מורשתם, שכן מורשת הגולים נעוצה באבות העדה, בעבר ובהווה, ושלילת הקבורה היא שלילת הזכר, הכרם של בני־הארץ לשעבר.

מבחינת נושאיו, הספר מוקדש לגורל העדה העיראקית, והמשורר שיווה לו צורות בהתאם לכך. לשונו משובצת בביטויים מפייטנו הקדומים, כמו: „ובבכי שלא ישוב / את נשמות, בחופי" — „בחוף" במקום „בהחוף". לעתים מחקר היאור מוסלג בשיר עובדתי למשל: „רחב נרפשותם השאולית"; „כל התנגדות בשר־והמית"; „והנפתל לה / ב־ריקודה / בכל גיהנומי הבה (זו קובנה)". בשסתגו. היום, מתקבלות מלים כמו שאוליות, בשר־ודמית, גיהנומי־חובה, כהגזמות הוש־רות מימד נפשי, ואולם יש לזכור שמשורר זה כותב מתוך הווי שבו מתנתרין, שבו גם פשוטי העם מושפעים נפשית ממושגי הקבלה.

שלום כתב מפתיע את הקורא בתמונות ש־יש בהן מעין מיזוג של תחכמה הארציות; „כמי שנשתטה ביודעין"; „ותקותנו כגיגית זהב / שבתוכה עקרב"; „כל תרשבי רומי הרשעה / שמחותיהם קטאו בעיניהם". בפסו־תו אל „ארץ הנהרים / ...ארץ תמר ה־נפש הצמים". הוא מקלל אותה בגבורות עם נועם: „לו פרצו מעינות־נפטך / בהחדי־מות־לבתם / מה געשית ופטרה / בלא לזלוג / ולו על הר אחד מהררי יהודה". יש לשימת לב לגימת הקירבה באותה קללה, המושגת בין היתר ע"י השימוש ב„נפטך" במקום „הנפש שלך".

„על גדות הנהריים", המתאר ימי גלות מרים לרוב, סיומו בישראל, בנחמה. אבל לכל אורך הדרך דומה שלום כתב לאיש בשיר של אביר גלבע („מלים שאדי־מים") — סימן שהוא גדיר מי בשירתנו העכשווית — האומר: „וכאשר מן הרחוב יעלו הקולות / יעלה גם קולי משיב לדברי".

יורם חוזר לאספסת

מאת

יהונתן גפן

יורם טהר־לב, „משק יגור, סיקמה", הקיבוץ המאוחד, תשל"ה, 80 עמ'.

בעיר שהיא מדבר אספלט, ואפילו אורות כיאון עליה שניים במחלוקת, נפלא לעבים כשאתה פוגש משהו ירוק ודיונני, בין האפ־רוריות והסרהונות. ספרו הדק של יורם הוא מסיבת געגועים לכל מי שנבט מבית אלפא ועד בכלל. לכל מי שרוצה להריח, ולו עוד פעם אחת, את הניחוח המשכר של ילדותו, ארץ נעוריו.

השיר הראשון בספר: „להדר הדי יש דלת ברשת / הדלת הזו עוצרת / רק זבובים ויתושים, / לא מבטים של אנשים". טוהרת קיבוצה שכזאת, בה כל אחד נכנס אל השני, המוקטודיסט הטוב יותר מהעגלון אבל פחות מהבהג, ו„כי שבא להדר האוכל ·בכבפיים עם זבל יוצר מהריפת / מקבל מהכבישה קציצה גוטסבה", מבסיק ומצייר יורם את זכרונותיו כיגגד בשפה פשוטה, לפעמים ברצינות וב־דרך כלל בהיתול, וכל מי שכתגעגע למשהו שנדמה לו שאבד לו, יכול למצוא טרוקים מתוקים, שהוא יכול לטעום מהם כמו „את החובבה מקלפים והאוכלים את הכפתור, / את פרחי האבצבע מוצצים מאחור / את מקור המסידה נוצצים בצוארון והחגזין מסתובבים כמו שעון".

מומלץ לכל מי שטעם פעם חובוזות, פרחי קיבוץ ומקוררי־כפר, ובעיקר לאלה שילדיהם גדלים מכשיו בבתי אחר והם חייבים לקחת את הילד פעם בשנה לכפר, לראות פרה. הספר הזה יתחוק נסיעה ארוכת לפרודיים הבוחקים, ויזכיר לבני הכיבוצים הכפרים את הגבעול כמנו צבהו.

שפת מחלתו שפת כיסופין

(סוף בעמ' 33)

ת הקלות שבהקרכהיו, שבאה כביכול נות את בעיותיה של הנפש הדוברת, רק וקות הנוהה זו, וכוב, אפשר ליחס לורדי־ מסמפנה פסיכולוגית ואין כל ספק שבט־ ות זו עוכרת וקיצה. הוא פתח ככריב שאו ללא הוכיח את סבבייה של הנפש. היושף זה, התשובה כלעצמו, נחשף האה־ ה התאיבה כיוקה־שמלון אל עצבו האל ישתו. ואם היצירה הבלטריסטית עוסקת ויחד הייו הטהיבה המובליליסטית כשליפה את בתחום האכבנות והתיפה.

אך אם אתה נפצר בנקודה זו ופיתה את דקר ההתיבות על יצירותיו בהישוף — יתה זו הייסוף אבוהי ככל שעצבים יכולה — אתה עושה את יצירותיו כעין מפירל כלפי פנים אל האמל ואל המבוי אוהם, שהכיוסף בו רב כן ההד האלמב־ ש־יוצר כושל בו ללא מצרים.

אין כל ספק ברנר עצבו הרם לא מעט, במיוחד ביצירותיו האיזוכות, להתחשה זו. אך מכה שבי יצלה שאין זו רק התפלכות, התמירה להיאבקן, היוכה מגיטוני, אלא שיש ביצירותיו, כבכל יוצרי אמיתי השאיפה „אל מעבר" ובמלים אחרות: הנסיון להיחלץ אל הספירה של המשמעה.

נסיונו של ברנר להיחלץ אל מעבר, אל הספירה המשמעותית, נתפס לפתים במוצ־חים: סוציאליזם, בונד, ציונות, טולסטויא־ניות, אדמה, ארץ־ישראל. אך מי שמצוי ביצירותיו יודע כי מושגים חדשים אלה, אם כאידאות ואם כמימושם בחיים, לא תכקו משבם ועמו; וכשם שייסר בשבטים לחים את העולם וקשן כן לא חסך את שבטו מהריבולוציה, הציונות וההווים המתרקבים בארץ־ישראל. אין רצוני לומר שלא היה לו יחס עמוק אל התנועות והמושגים שמביתי; אלא שהוא חיפש בהם משהו שונה בתכלית ממה שהיו או נתכוונו להיות. מכאן — האכזבה, הבריחות החוזרות.

הפונדמנטאליזם של ברנר ככל פונדמנטא־ליזם הוא נסיון לרדת משאי הרבות שבט־תבכה, נתפנעות או הגיעה למציצה — אל פשטותם של החיים. תשוקה מעין זו טעמה בתנועה ההשכלה, בציונות. אצל ברנר נגהי גמה תשוקה זו בקטיגוריות נפשיות. מכאן הצמאון לחיים, לפוחטיות, לאלמבסרי, אל־מבסרי בכל וממילא ברליגיוזי שנחמות אב־לנו בכליחו. וכלשונו של ברנר: „אנו רו־אים, שאצל היהודים אין רליגיוזיות ואי רליגיוזיות, יחס ואי יחס לעולמות אחרים. אצל היהודים הכל רליגיה מתוסרת יחס. ה־יהודים אינם עם רליגיוזי, כי אם אנשים המחזיקים בדת, רבים מתוך צביעות ושפלות נפש, כדי שתורת תחזיק אותם, ובדרך כלל — כמצות אנשים מלומדה" עד כאן לשונו של ברנר.

לא כמס אורם מפצפע בקביעה זו· אך מן הדין כי נשים לב: הוא אומר רליגיוזי ולא דתי· ובין השאר כדי לקבוע, כי בקוטב השני של קביעה ברה זו עומדים: האלמב־סרי, הבלתי־אמצעי והאמיתי. ידע ברנר שבין הסיבוך בכבלי המהרשה ובין השאיפה אל הפונדמנטאלי פרושה דרך רבת־תהתחים. יצירתו כגלמת דרך זו. מן היאוש המוחדף ועד ליאוש שבעשייה הגואלת. האדנים זאת בקצרה. כנגד הגיבור הנע ונד, המסטני, האוכל את קרביו בהיכוף עצמו ללא מוצא, העמיד ברנר נפש שונה ואם תרצה אותה נפש, כשהיא מעבר ליאוש. סיפור קצר כתב ברנר ושמו „המכאובי" והוא, בדמה לי, מתח הבנה לשאר גיבורים השרויים בספירה ש־מעבר ליאוש: כבכל סיפוריו גם כאן אין הסופר כרחיק עדותו אל התחום הבדיוני; וכוהרת מישגה לו לסיפור: רשימה מן העבר הכי קרוב. ומדובר בסיפור קצר זה על ארץ ישראל, על מלחמת העולם הראשונה, על המבוכה שנשתררה בארץ, על הפליטים הנר־דפים צפונה מפני תחוית הקרבה. אי ידיעה, מהומה, אסמיה, עוני כבול, חוסר תכלית ושחיתות. ובמסגיעים הפליטים אל אותה המושבה בעמק מנדים אותם גם שם. ומעם לכאורה סאניטארי; האנשים לא עברו די־סאינפקציה. על כן נאסר עליהם לבוא בקהל המושבה. האמת, אין הם רוצים במשמעה זו הקוריה פליטים, חולה רעני. ישא כל אחד את גורלו. באשר יעד לו הגורל. המבחי־נה זו לא שיגהה ארץ ישראל את התקוה העגבבה באותה מושבה קטנה, שכמעט אי אפשר להגיד עליה שהיא התגלמות הרע או בלוי אנושית, אלא דואגת היא לבריקה, האם יש שאלת חיים ומות רואים הם עצמם קודמים. וכזהו הדין נותבת להם את הדין. אין קהילה נוהגת לפנים משורת הדין. וב־מושבה קטנה זו נמצא אדם הנקרא בסיפור מורה הפועלים הזקן, שמשום אינו יכול לעמוד כנגד שפה שקליטים נעקרים ליד חלוכו. הוא מאסף כל שיש בידו, משלו ובשל אחרים ויוצא אל תוך הערבוביה זו הקרויה מחנה פליטים. אין בידו להשביע את כולם, אפילו לא מקצתם. כתמיד במהו־מה מעין זו החזקים, השתלטנים, זוכים במנות הלחם והחלשים בחזקים הגווזל. ידוע מורה הפועלים הזקן שלא ישביע באמצות. גם הבעט כיש בידו להעניק לא יגיע לחלש ולרעב באמת; אלא שאין הוא יכול לשבת מנגד, אין הוא יכול להישאר במנוחה הבוי־אים. וכך הולך הוא ונדחק־נמעך, כמעט באופן כמייתי, אל הפליטים שאובד להם כל צלם אדם. המתפלשים עד עפר. ובאין ידו להושיע הוא נוטל ילדה קטנה כמדעת אכזה הקובר אותה בבית הקברות הסמוך· זה כה קיש בידו לעשות. המועקה שבאי־יכולתו לשבת משוררת עליו רגע. בדרכו הביתה, הוא נעצב. המציעה זו בכיכול מקילה על סבלו. עכשיו גם הוא בין המובלים. עכשיו בנחקה המחיצה בין חולים ובריאים.

מובן שאין זו עמדה רליגיוזית, מעוגלת ומיתובית נוסח טולסטוי הבאהוב. ואם אמרנו „מעבר ליאוש" — אין לומר שהיאוש פסק, הוא היה, ונשאר טוטאלי. אלא שההווים ואם תרצה כל עוד אנו חיים בחללה של שפיות הדעת אין לנו אלא העשייה. ואם אפשר העשייה הגואלת חסר. זוהי שכבת קרה דקה כאור על פני התהום. טולסטוי כידוע העמיד בקוטב השני את האיכר ה־נוצרי המבוגל, שפשטותו ודתיותו אינם אלא בשאלה לב של היוצר. אצל ברנר לא קיים ביותם כזה. הרומנטיקה היהודית הפמירה כאן פרץ ועד עגנון שורה שלמה של צדי־קים נסתרים אם כניגוד ואם כמחת ביסו־דים; אך כצולם אין הם גוכחים כתוך ה־הויה עצמה ולא כבורה נפש אלא מרוחקים הם, כעולמים באור הגנוז, ויותר משהם שייכים אל הספירה האנושית הקונקרטית הם שייכים לאגדה. עונים כאן גיבוריו של בר־נר הם הגיעו אל העשייה הגואלת מתוך הוקם נפשם, שהוא היאוש ואף מעבר לה. עשיה כזעמה זו לא רק מצילה אותם מהאב־דון אלא משיירת בהם צלם אדם, וקיומת קומה, ואם תרצה טעם ותכלית.

מצבר ביחות לא פעל בחלל ריק. אנשים היו לו ללבטיו, אם הלל צייטלין ואם א.ד. גורדון. שניהם קרובים־ידידים וכשניהם חוזרו אל הספירה הרליגיוזית. הלל צייטלין שב אל אמונת אבותיו וקיבל על עצמו עול ירושתם וא.ד. גורדון ביקש תיקון בקדושת המגע עם הטבע, לא רק ביקש אלא מבוקשו קיים במו ידיו. שניהם, כל אחד על פי דרכו, יצאו, אם אפשר לומר כך, מן המיצר ומחזו מורי הוראה. עד כמה נתקיימה בשנתם זה נושא עמן הראוי לדון בו. לא מניתי כאן את שי עגנון, כי עייך הוא נבהה לי לקטגוריה שונה בספירת הרוח. העגנון היה שהמרוחק, ישוב הרעת והאירוניה הוציאוהו מתוך סבך הסכסוך אל הספירה הכפייתית, המקבילה עם האבות וירושתם. הפונדמנטאליזם הרליגיוזי היה זר לו. ברנר בכוליותו היה תופעה, עגנון יצר תופעה, ועל אף הזיקה האישית העמוקה שהיתה ביניהם אין לכבסס את הכפירה.

ברנר הוא ללא ספק אחד הגילויים החזקים של המשבר היהודי. אין כברנר שגילם סבך זה עד תולי וצד כרוך־זהרצה. הוא בידוע לא העלים דבר לא כעצמו ולא כאחרים. וכשם שהמחלה אם אפשר לומר כך היתה אכזבה גם הכיסופים לפונדמנטאלי שמעבר לכהלי־צות ההרבות, מעבר לירושת אבות, חזקים היו לא פחות.

אלמלא חושש הייתי מאי־הבנה הייתי אומר: הוא נבא את חולינו עד לכאבים הדקים המבכים ביותר; וכשם שהמבוך יהו־די היה בו עד שורש השורשים גם הנסיון להחלץ מסבוך זה אין להבינו אלא במובחים יהודיים, שזו היתה שפתו, שפת מחלתו ושפת כיסופיו. ואין להאר מחה כיסופים יהודי־ים בלא עמדה רליגיוזית.

אהרן אפלפלד.

בין היש לבין האין

מאת
רחל אנגל

תערוכתו של מיכה אולמן בגלריה „מבטי" היא אולי התערוכה השקטה ביותר בציור בשבוע זה. שקטה, מיעדנת, מכונסת בתוך עצמה, במעט ואינה מוציאה הגה מפיה. אנשים פוזיים, שניים־שלושה, שקפצו־דילגו במורד המדרגות המובילות אל מרתף־הגלריה מתוך בוקר־השמש שברחוב, מיד פנו לה עורף. „אין פה שום דבר", „קשקושים", יכולות לשמוע אותם פוסקים. — כמה חבל. הפסידו הנאה אמנותית.

אמת: הנאה שאינה באה בקלות, „מן המוכן". יש לעמול כדי לזכות בה. יש להי־של מעליך שריונים של אדישות שהצמחת לך בבורות המציאות, שכבות־שכבות בשורי־בות המגינות עליך מפני הרעש מחריש־האוזניים, מקהה־החושים הממלא את העיר. גם האמנות עצמה, העכשווית, זרמיה שלכים בה לימדו אותנו להתגונן מפני הלמות־הפטי־שים שבה היא יורדת על ראשינו — הצבעים הזועקים, הצורות התוקפניות, הבראות הר־מודעים — והממדים הענקיים. למעט שאבדה לנו היכולת לקלוט להשים. אך כנגד הזר־מים הקולניים הללו — כה מוזר באמת עצם הניגוד הגדול! — הפלתה דווקא ויצירה האמנותיה העכשווית זרמים איטיים אחרים, כמו אוסטר־אוט, כמו עצומי־עין, כמו מבע־מקים פנימיים מעלים הם אל פני שכבת־המראה־החיצון רק הד קלוש מן המתרחש שם, רק אד דק, ערפילי, אשר דומה, כי הנה־הנה מתפזר־ואיננו. הבעה באמצעים מינימליים. כנגד הקריאה הגדולה, הפתוחה, התקיפה, עזת־הצבע — ה„אנדרסטייטמנט" הזיווג, המהנהו, הצאי־המלים המתגמגמות, האמירה המהוססת.

תערוכתו של מיכה אולמן — בלחשים, בלחישות. כמו לה לעצמה היא משיחה, בינה לבינה. ורק לאחר שהשתהה עמה זמן ארוך, שהכוון חושיך אליה, ורק אליה בלבד, לאחר שתצליח לשכנעה כי כוונותיך רציניות, כי ברצונך להבינה, עד עובקה — תיפתח אליך, תשתף אותך בסודה, ויהיה הדושיח קולח. האמצעים שבהם משתמש מיכה פשוטים בתכלית: עפרון רך ודגיש מאד (6 B) ודף נייר לבן־לא־לבן, חלק־כמוספס (מתוצרת גרוזיניה) נוח לקלוט כל רטטי אצבעות האמן.

הדפים מלאים קווים, צפופים זה בצד זה, זה מתחת לזה, עד שהם יוצרים בירקמי שטוחים שלמים. מיכה אולמן אומר, כי מה שמעסיק אותו ברישומים שהעלה על פני הדפים הללו איננו מה שיש, אלא מה שאין. כל העבודה שעבר איננה באה אלא למען ההפסקות שבה. הקווים עבים־רכים, משנים עצמתם, בנפח, בהתלטיות, בגוון, ב„תמונות" — אם מותר לכנותן כך — שיוצר מיכה ברישומים כאן אין בהן תיאור של ממש, אבל גם אינן מופשט של ממש, אולי הן מעלות בצבעי־חשיבה, בבואה של תהליכים המהרהרים — כי יהדע היכן, ב־נפש, ברוח, במוח, בלב. אין אלה בשום פנים תבנות שכוונתן אסתטיות־גרידא — אף על פי שאין בכוחן להעלים, בעל כרחן, כפי הנראה, את החותן היופי, יופי סובטילי־זריקי.

אך הנה, באה לעזרנו רשימה של שמות שנותן בידנו מיכה עצמו. „פגישות" — זהו מן האופייניים בשמות התמונות. בקווים אר־טיים, מתונים, רכים־גמישים מוליך עפ־רונו של מיכה מימין, בשורה הראשונה ל־מעלה, אופקית עד לאמצע הדף, ונעצר. זה־עפרון שב ומתחיל בבטפו הדרך־המתון, אם־אם, מן השורה הראשונה לבעלה, מן הקצה השמאלי. מגיע עד לאמצע הדף, ונעצר, ר הנה: פגישה. וכל הקווים האחרים נשענים־נצמדים אל שנים הראשונים האלה, זה מי־ימין, וזה משמאל, עד שמלא הדף כולו קווים־פסים־רצועות־מסטות. ויש שהתמונה מכונה „תפר", או „הפסקה ופגישה", או „פרשת־דרכים". גוני הקווים שיוצר העפרון מתגועעים בתחום צר מאד של אפורים בהי־רים יותר ובהירים פחות, בתחום שבין אור לחושך; התמונות עניינן בתחום הצר מאד שבין לילה ליום, בין כן ולא, בין הויה והולך, בין סוף להתחלה, בין התחלה לסוף, וחוזר חלילה. מה היה שם אותה תמונה? „הפסקה ופגישה", התמונה האחרת: „הלוך חזור". כמובן, כותרת השמות לתנועת ה־עפרון. אבל תנועת העפרון מודרכת על ידי אותו שפה פנימי, קוצב־הלב, מבהוז־מנגנון־הפלאים הזה, הצעצוע המהוהכם־השבירי ה־זה שכינויו בפינו כבפס פאתוסי: חיים, חיי־אדם.

מיכה אולמן רשם את סדרת הרישומים שבתערוכה־יחיד זו במרוצתה של השנה ה־אחרונה.

מריונטות מכושפות

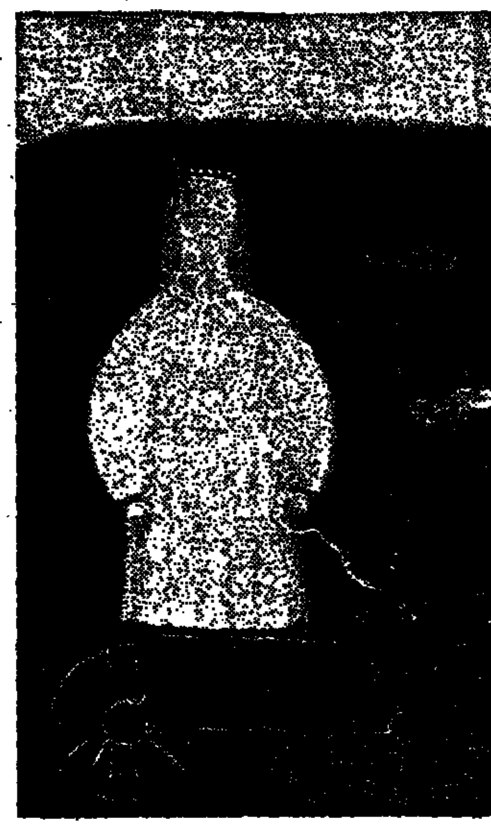

דינה יהושע־פודולסקי — „ניצחון" — ציור שמן

דינה יהושע־פודולסקי, עולה חדשה, ילידת מוסקבה, מציגה בתערוכת־היחיד הראשונה שלה מבחר מקירילמוזי של ציורים בגלריה רוזנפלד. הציירת הצעירה, שראשית השכ־לתה האמנותית במכון הפוליגראפי במוסקבה, השלימה לימודיה ב„בצלאל" בירושלים, וב־„אבני" בתל־אביב, ואף הראתה פה ושם מעבודותיה בתערוכות־קבוצה בארץ.

עולמה הוא עולם חלומות מוזר, שצבעיו צבעי כחול־שחור ליליים, מעומעמים־ דמויות עולות מעם, כמו מריונטות מכושפות. ב„מ־חול עם סוס אדום", למשל, וכן גם הסוס הוא סוס־עץ שבכנו הופחה בו רוח חיים־של־בובה, ופתאום החל דוהר. לפעמים תמונות הן מלאכים, ולפעמים מתרחשות המציגות באתרים שמצייר לעצמו דמיונה בלבד — גן עדן, למשל.

מבחר עבודותיה של הציירת, המוצגות בתערוכתה זו עוסק גם בנושאים אחרים: טבע דומם, למשל, או נוף; אך ענין מעו־ררים בעצם רק האנשים הכחורים־הכמו־עצים שלה, המופיעים כאן במחזה כמו לא־מן־העולם־הזה.

היפר־ריאליזם

מאת
יגאל צלמונה

בגלריה דבל שבעין כרם נפתחה השבוע תערוכת הדפסי אבן של האמן הבלגי רולאן דלקול. דלקול, יליד 1942, נמנה עם אמני זרם ההיפר־ריאליזם ונדמה לי שזאת היא ההזדמנות הראשונה לקהל מבקרי התערוכות בארץ להכיר מקרוב עבודות המתייחסות ל„אסכולה" זאת.

רולאן דלקול טוען שההיפר־ריאליזם איננו אלא קונטקסט לעבודתו. הוא משתמש ב„כלים" שלו — אך רוצה ללכת מעבר להם. לדבריו ההיפר־ריאליסט מצייר דברים מציאו־תיים באופן מציאותי ואילו הוא מצייר דברים מציאותיים באופן לא מציאותי. (למשל: אשה ערומה במקום שאין מצפים לה. — ליד גנראל לבוש מדים, ליד אשה זקנה בלבוש כפרי או כשקאדראג' מפתיע קוטע את גופה ומציג קטע ממנו: זוג רגליים או חלק תחתון של גוף בהנחתה של כריעה). מכאן אולי האוירה הסוריאליסטית מעט של עבודותיו (הוא קורא להן על־פיגורטיביות).

סדרת הדפסי־האבן המוצגת הנה עיבוד של כמה מבדיו של האמן ומהווה מידגם מהתוכן דימויו, ומאופני טיפולו בנושא.

הציורים ההדפסים אינם אליגוריים או נאראטיביים והם נקראים כולם: „ללא מליפה". בדרך כלל מופיעה בהם דמות אחת, לעתים קטע של דמות. במרבית המקרים עירום. דלקול מתנגד לראיית עבודותיו כציורים אירוטיים („האשה שלי איננה אובייקט להסת־כלות... לא תראה אותה בפוזה ראוותנית. היא תמיד עסוקה במשהו"). לדעתי האירו־טיזם שבהבובות מהרגש דווקא בשל התעסקות הדמות ב„משהו", התעסקות ההופכת את ה־גופה ל„מציץ". האלמנטים הפטישיסטים כמו נעליים גבוהות־עקב לרגלי אשה ערומה אף הם ספוגי אירוטיזם. אך זהו אירוטיזם היגייני ואסקטי. החלל המופשט (רקע לבן של הדף) מביא לכך שהגוף המצויר יהיה מופקע בכל קונטקסט קיומי כדי ליהפך לכלי מוליך מחשבה. לעתים המציאות החיצית של התופן (האשה) היא זו של הציור־הרישום או דף הנייר (חלקים מן הדמות מתמזגים עם הדף הלבן והופכים חלק מן המשטח ה־נושא את התמונה).

רומן דלקול — ליטוגרפיה

האור משחק תפקיד חשוב בהדפסי־האבן — אור מלאכותי, קר, קבוע על הדמות, „מקשה" ומחדד פרטים מסויימים, מרכך ומטים אחרים. השפעת הצילום מורגשת בהד־פסים. צילום שנעשה תוך הגזמה בתאורה, המבוססת פרטים באזורים מסויימים של ה־גופים.

משמעות עבודותיו של דלקול נמצאת ב־שטח ההפקר שבין הניגודים הנמצאים ביסוד התיאורים. ניגודים בין שחור ללבן, בין אור לצל, בין שחור־לבן לצבע (באותו הדף), בין נפח וסטיליזציה (באותו גוף), בין ה־דמות לרקע המופשט, לבין עירום ללבוש, בין הפיגורה האשה כמופע אירוטי והאשה בשר הדם. הכתת בין הניגודים האלה יוצר את הכיבון הרגשי של התמונה. גישתו של האמן לציוריו והדפסיו מחושבת וקרה, כמו־כרת ואובייקטיבית. המבט הקר הזה איננו שופט, איננו יוצר אידאליזציה, איננו מוליך בשורות ודעות קדומות. האמן איננו נביא או שליח. הדבר איננו מונע מתחושת כיס־תורין לחלחל אל הצופה מבעד לקשיות ה־קרירה של התמונה. עם זאת מורגשת מער־רבות של האמן בנושא, גישה המבוטה רישום של חוויה פנימית.

התערוכה אורגנה בעזרת הקונסול הכללי של בלגיה בירושלים.

קרטייה ברסון במוזיאון הלאומי

פתח אל יצירתו של צלם־אמן חשוב מציע מוזיאון ישראל בתערוכה צילומיו של קרטייה־ברסון, אשר נולד בשנת 1908, למד ציור (אצל אנדרה לוט), ומאז 1930 הוא צלם.

בשנות השלושים היה קרטייה האיש שיוצר את הסגנון המודרני של הרפורטאז'ה. בבלי־חמת העולם השניה אירגן יחידה־צלמים לליווי צבאות בנות־הברית ובי־1947 יסד יחד עם הצלמים קאפה וסימור את חברה „מאג־נום", אשר קיבצה צלמים־אמנים לכיסוי דר־קונקסיאי של מאורעות בכל מקום על פני כדור הארץ.

התערוכה במוזיאון ישראל מהווה חתך ביצירתו של האמן מאז שנות השלושים ועד ימינו. התצוגה בגלה אישיות אמנותית יציבה, שעיקריה האסתטיים גובשו כבר ב־תחילת דרכה. השפעת מורהו, אנדרה לוט, האיש שטבע את המונח „חריזה פלאסטית" — ההוותית ליצירת קרטייה־ברסון והמובנת בין השאר בתפישת הקומפוזיציה הקפדנית שלו. אין לו נושא מסוים, שהוא כצריך לקבוע במצלמתו. הנושא האמיתית של צילומיו הוא שניה־החסד בה נפרשים לפתע רכיבי ה־מראית בסדר כוללי, הרגע הנמסר בו בב־סרות האינטראקציה האסתטית והסמנטית המירבית, רגע בו מגיע הבאה־ע הבעולה בעצמה הצורני האופטימלי שלה. הצילום הכוב אצל קרטייה הוא תוצאה של הכבנן קפדני ובחירה אינסטינקטיבית — בכוחו כציר. אך האמן איננו בדגיש את המקרים ההמו־ריים ומעולם לא הפתעה להתערב בתריך אחר אפקטים לשפם. אף כשהתכונה (האם לעיתים נדירות) פתח בצורה מסובנת לרג־שנה הפוטנציאלית על הצופה (למשל, בצי־לום כלב הציד המיוחרה גחית אילה), כבילה אותה מידה האירוניה לכבה. קרטייה יודע מתי עליו לצלם חוויות ומתי יש להצטנע, לרמז. הוא יודע לקבוע תנועה בקטע של תמונה באופן שתייצג „רעיון של תנועה", סימן שישתלב בקומפוזיציה ויפיח בה חיים בצורת מכניזם של חריזה פלאסטית ועיכות צורני (למשל, איזון דינאמי בין דמות ילד רץ כצד אחד לבין מודעת פרוכטת בה כופיע דג־חרב מונך באויר).

הצילומים המוצגים מוליכים כמשמעות מו־סרית באותה מידה שהם מוליכי ערכים פלאסטיים: והוריה של צוואר סוס עם רכב הרים הנה, כעבר להכרת כחבר, גם נקיטה עמדה אתית באשר לאחדות ולהרמוניה של הכבנ.

בקום מיוחד תופשים ביצירתו של קרטייה־ברסון דיוקאות האמנים. הצלם בונה כאן את התמונה כבהיגת הקומפוזיציה וה„הפ־אורה", באופן שתתרגם לשפה ההויית את ה„אכת" של המודל: הצייר מאכיס הזקן יושב בין יוניו לבוש בולוקרבי. התרבה השלווה (יונים) והרגע היא הד לאידיאל האמנותי של הצייר („...על הציור להיות ככיסא־נוח"...). הפורטרט הנפלא של המשורר עזרא פאונד הסוכב בביטחו — שילוב של הולשה פיזית ועוצמה רוחנית. הידיים הקרו־בות למבלמה גדולות בביותר ובתיהכות בגלל מבדיהן לפנים, ואם אין כאן רמז לבך שלמיות תולדת הגוף כתבה צדין הידיים ואלו את איבר מכביב להן הכות היוצר? גוף המשורר הוא קו הכפגש בין האור הבא מן החלון לבין האפלולית שבחדר, האם זהו הד לשילוב הנפלא בין תבונה ומיסטיקה, בין שקיבן לבוזך המאפיינים את יצירתו של המשורר?

צילומי הדיוקאות של קרטייה־ברסון מצ־ניקים לצופה את התהפה של הקלבה לער־לבו האינטימי של הנרגא, ובלליות, ניתן לומר כי צילומיו של האמן מבטיחים באותו שילוב פארא־דוקסאלי ל„עיבצרי" באד על רציונאליזה ואינטואיציה, הומור וכובד ראש, ריחוק אירוני ואהדה לזולה. כן הנראה לציין שהתערוכה אורגנה ביוזמת הצלב.

תיקון טעות

האמן בני אפרת ביקשני להבהיר שיצירותיו לא הוצגו בכיום באלזי בלונדון וב־מוזיאון גוגנהיים שבניו־יורק כפי שנכתב ברשימתי על תערוכתו (7.2.75). עבודותיו נרכשו אמנם על ידי האחרונים, עם האמן הקוראים הגליה של האינטרבציה הכוללת.

גרפיקה גרמנית

מאת
א. רחל

המוזיאון לאמנות חדשה בחיפה הוציא מתוך מהמן יצירות־הגרפיקה שלו כמה עשרות דפים כובחרים, מעשה ידיהם של שבעה אמנים, המהווים מבחר זעיר של מה שכבכה המוזיאון בשם „גרפיקה גרמנית של המאה העשרים", — שם רחב, כולל וכלהי־מחייב. יצירות זעירות בעלות רבה מהנה במידות שונות של אמנים שבשמותיהם אין להבהייס: להביס קורינט, אריך הקל, כאה קולוויץ, מקס ליברמן, להזיג סילגר, אמיל נולדה קיל שמידט־רוטלוף.

התחריט של ליברמן המעצב את „אשת האמן", עוטה קייפ של פרווה וכובע פרווה לראשה, כעלה זמנים כבנים־נשכחים, דרכי ציור רחוקים מן הדרך המתפצלת לאלפי שבילים כהפעלים של האמנות העכשווית. אגלו התחריט אחר שבו מעצב ליברמן את דיוקן דמותו של הצייר הרמן שטרוק (1906). בולט דיוקן עצמי של לוביס קורינט בהדפס אבן, ותחריטים, על אם וילד. כאן נבבא את אחד הדפים המפורסמים של קאה קולוויץ, תחריט המהאר אשה כפופת בו באבלה, היא האימה, שניהם לבושים שחורים, נושאים על כפיהם את גופתה הקטנה, הלבנה של ילדה רכת־שנים, וברקע — ילדים בכן, ציציהם אבל, פיותיהם פעורי אימה, במספ־ולוותה. ומה מוזר למצוא על אהקה השם ה־עברי שהוצמד לתמונה את המלה „העבריה". לא־אגה אתה תוהה על אורחם המופלא של בתרגמיה. בבקורה הגרמני נקראה המונה זו בשם "UEBERFAHREN" שפירושו „דריסה" או „גדיסה", כלומר קרבן — ולר־רגע נתמנה עד אין קץ — של התאונת דרכים יש כאן. ומה כניגה של „העבריה" לכאן?

זוויות צילום

באולם תצוגה עילי של אותו המוזיאון מוצגים ציוריו האמנותיים של צעירים ערב. צלם מקצועי רב־נסיון זה, שהקים לפני כ־ארבע שנים את מגמת הצילום באוניברסיטת חיפה, עוסק, לפרנסתו, בצלום מכבי, תעשיי־תי; הוא משמש צלם קבוע לטולל כוכב, ציבב קטלוגים, רפורטאזיות, ושנים אחדות גם היה צלם בטלוויזיה.

זוהי תערוכת־יחיד ראשונה שלו שבה הוא מביא לפני קהל באי מוזיאון מבחר עבודותיו (פה ושם נראו צילומיו בתערוכות־קבוצה).

זווית־ראייה טובות בחר לו האמן ל־תמונותיו. דרושה היום כבמעט העזה כדי לצלם, למשל, אולם קונצרטים, פתוס ישר מאכבע החזית — את „עדוגות" שורות הכסאות הריקים, פסי המורות של הכסאות שביציע, התיקרה החודקת אחוזויה אל האולם הענקי שמתחתיה — אשה אחת ויחידה, בלבן, יושבת על כסא אחר ממש באמצע האולם, אי „מיושב" אחד ויחיד בלב ישימון הכסאות הריקים. הנה תמונה של עיר ערבית, בתים אחוזים מוארים בחלקם, חזיתות התומות, כיפות־הגגות מוארים כמו באלומה של זרקור, כמו קוליסה של במה המבקשה להקות תאורה ירח, כבו ב„פלאשי" מאר פתאום קבע ישוב בתוך שחור הלילה.

ותמונה של ים, ישן, כפי הנראה, הים מאחורי חומה המפרידה בינו (סירות קטנות שכונה בו) ובין הבתים ושנים שביניהם בסגנון המזרח פה ושם נראים בין הבתים, היהודים, מגדל שראשו מוחד של כנסייה, כיפתו העגולה־כרסתנית של מסגד; והנה פה־רומם מתוך הבתים גם מגדל השעון המלכבי ולוח השעות העגול הקבוע בו. תמונה אחרת: אוטובוס נוסע, ואתה רואה קטע־גבים של, קבוצת אנשים עיפי־כפסע, זה מנמנם ראשו נשען אל מסך הספסל, זה מתבונן אל הנוף הסס־חולף בעד החלון, אשה מניקה את תינוקה; ילד גדול נרדם, ראשו על ברכי אמו.

לפעמים מבטה הצלם־האמן את ידו ב־ניסוריים בשיטות צילום שונות, בסולריזציה, וכר — אך אין אלה הטובים במבצעיו כאן. ומוטב לשוב ולהתבונן בתמונות שבעשו ב־דרכים קונבנציונליות. תמונות נוף למשל, של אדמת חול ועקבות צמיגים של כלי רכב טבועים בה או תמונה של שדה שעלמה ממעוף־צפור־שחקים, שדה זרה בארץ, לאורכה מתנהלים פסיילים־שליש־באת, אנשים קטנים בשלשות, בזוגות — ואנשים בודדים, איש איש לעצמו.

בדיקות המוניות לגילוי
נושאי המחלה התורשתית

טיי-זקס

בימי שלישי, באיזור תל־אביב

טיי־זקס זו מחלה תורשתית הגורמת למותם של ילדים בגיל הרך. היא פוגעת בעיקר במשפחות יהודיות ממוצא אשכנזי. רק אם שני ההורים הינם נושאי טיי־זקס קיים סיכון של 25% שהילד שיוולד יהיה נגוע במחלה.

בעזרת בדיקת דם פשוטה, ניתן לגלות אם אדם נושא בתוכו את התכונה (הגאן) למחלה.

כדי למנוע לידת ילדים נגועים במחלת טיי־זקס, מוזמנים לבוא ולהיבדק צעירים ממוצא אשכנזי, מבין הזוגות העומדים להינשא, מוזמנת לבדיקה הכלה.

נשים בהריון מתבקשות לבוא לבדיקה עם בעליהן.

כל הפונים מתבקשים להמציא פרטים על מקום לידתם ומקום הולדת הוריהם ואם אפשר הורי הוריהם.

הבדיקות יתבצעו בכל יום שלישי, בין השעות 15.00—18.00 במרפאות חוץ של בית־היולדות בבית־חולים תל־השומר.

במקום הבדיקה יינתן הסבר מקיף על מהות המחלה ודרכי ההתגוננות מפניה.

בשלב ראשון מתבצעות הבדיקות באיזור תל־אביב ובעתיד הקרוב בשאר חלקי הארץ.

הבדיקות מתבצעות ע"י המכון הציטוגנטי של המרכז הרפואי ע"ש ח. שיבא, תל־השומר.

חיים שמי השקעות בע"מ

קבלן בנין

מציע דירות
במקום היפה ביותר
בפתח־תקוה
ברחוב ארלוזורוב 29 פתח־תקוה
ע"י כרי דשא מרהיבי עין

הדירות בנות: 3—3½—4 חדרים
כוללים: מעלית ✱ מים חמים מרכזי
3 כווני אויר, כניסה מפוארת

פרטים במשרד: רחוב ההגנה 15, פ"ת, בשעות 17—19 אחה"צ — טל. 912015.

הודעה
לבעלי עסק בענף קונפקצית נשים

בעל-שם-טקס

מוצרי קונפקציה — נחמן מרקוביץ
ת"א, רח' מזרחי 5, ק"א (מול בית רומנו) טל. 829321

אנו מוכרים את התוצרת שלנו בהנחה של 10% מהמחיר שלפני הפיחות.

✱ מכנסיים גברדין לבנים ובנות — 10 צבעים — גדלים 36—48 ✱ מכנסי נשים אקרילן — קאליפסו — סופר, גדלים 32—42 ✱ מכנסי נשים דיולן־לוטס, גדלים 32—42 ✱ מכנסי ג'ינס אמריקאי — 3 דוגמאות לבנים ולבנות גדלים 36—46 ✱ מכנסי קורדרוי פינקורט „אתא" ✱ חצאיות גברדין שנאל ✱ חצאיות דיולן פרחוני שנאל ✱ חצאיות ג'ינס אמריקאי — 2 צבעים ✱ חצאיות קורדרוי צבע אחיד ופרחוני.

מבחר גדול של טוניקות פרחוניות, דיולן עם שרוול ארוך או קצר — דוגמה 1975 אקסקלוסיבית, גדלים 42—52. המכירה ללא סוכנים.

מרכז זלמן שזר
להעמקת התודעה ההיסטורית היהודית

החלה ההרשמה
לסמינריונים
בתולדות עם ישראל

א. יהודים ובעיות היהדות בתנועה הקומוניסטית במערב
המרצה: מר ברוך איזל, אוניברסיטת בר־אילן, בבגב ביומי ראשון בשעה 8.30 בערב (בעברית).

ב. תמורות דתיות ותרבותיות בחברה היהודית במרכז אירופה מאמצע המאה ה־18 עד לראשית המאה ה־19.
המרצה: פר ירחמיאל כהן, האוניברסיטה העברית. ביומי שני בשעה 8.30 בערב (באנגלית)

כל סמינריון יימשך 8 פגישות ויתחיל מיד לאחר חג הפסח.

● פרטים והרשמה בבית זלמן שזר, רח' חובבי ציון 4, ירושלים. טלפון: 37171, 30841.
הפעולות בשיתוף המחלקה לתרבות בעירית ירושלים

ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ־ישראל
האיגוד הארצי של המוסיקאים

אנו עומדים לפרסם בקרוב

מדריך

בעברית ואנגלית של כל המוסיקאים בארץ (נגנים, זמרים ורקדנים).

המעוניינים להופיע במדריך בו יפורסמו הפרטים האישיים של כל אחד (לרבות עסוקו המקצועי), חייבים לפנות בהקדם אל מזכירות האיגוד, בית הועד הפועל רח' ארלוזורוב 93 ת"א, חדר 253 בכל יום מ־10.00 עד 14.00 או בטלפון 261111/294.

הופיע ב„עם־עובד"
קובץ של עשרים כסיפוריו המתורגמים של אחד מגדולי הסופרים הישראליים
חיים הזז

פעמון ורימון

זהו כרך ראשון מעזבונו של הסופר, המצטרף למהדורה שלמה של כתביו. 272 עמודים. המחיר: 24 ל"י.

רכוש את כל כתבי הזז (13 כרכים):
יעיש (ארבעה כרכים). אבנים רותחות. ריחיים שבורים. היושבת בגנים. חגורת מולות. דלתות נחושת (שני כרכים). בקולר אחד. בקץ הימים. אבן שעות.
במחיר של 120 ל"י בלבד (ניתן להשיג גם ב־5 תשלומים על־ידי התלוש המצורף).

לכ' עם עובד, בגאויה 22, ת"א
נא לשלוח לביתי תוך 14 יום את ☐ כל כתבי הזז ☐ פעמון ורימון (סמן את הרצוי לך).
אני בוחר באפשרות התשלום דלהלן:
1. תשלום במזומן הכוללת אותי בהנחה של 10%. מצ"ב המחאה ע"ס............ל"י.
2. בחמישה תשלומים שווים. מצ"ב תשלום ראשון ע"ס............ל"י. את היתרה בסך............ל"י הנני מתחייב לשלם לכם בארבעה תשלומים חודשיים רצופים לזכות חשבון מס' 4413124 בכל סניפי בנק הדואר או למשרדכם במישרין. אם לא אפרע אחד התשלומים במועדו, יחול באופן מיידי מועד פרעונה של כל יתרת התחייבותי כלפיכם. נא לראות בהתחייבותי זו שטר התחייבות על כל הנובע ממנו. (לבני 18 ומעלה בלבד).
שם המשפחה:............
כתובת:............
ת.ז............ טל............
החתימה:............ תאריך:............

לכל המעונינים בגיור
ברית ידידי הגר בישראל מציעה, ללא כל תשלום לכל הפונים אליה: בבית ובמשרד בתל־אביב ת.ד. 3333 טל. 225853 479786; בנתניה ת.ד. 1172, טל. 053־24110; בבאר־שבע ת.ד. 3018, טל. 78787; בבני־ברק ת.ד. 601 טל. 798016.

יום ו' 28.2.75 — י"ז באדר
לספר
באר־שבע
לעו
אם תצפו
ביתך ב
קניטקס הוכיח עצמו
על 3.000.000 בניינים
ב־25 ארצות במשך
למעלה מ־27 שנים
10 שנים אחריות
ועתה: 15
דניה חברה ל

מעריב לספורטאים

ירידת מגידו — הוכחה לחוסר־יכולת הקיבוצים להתמודד עם האמריקניזציה

מאת אלכס דורון

הר"מ לי להיות קצת רגשני: „עצוב על הנשמה" כאשר נאלצים להיפרד בכבוד הוותיק, ואמנם, במצב נפרדה השבוע הליגה הלאומית בכדורסל מאחת הקבוצות הוותיקות ביותר שלה, שהיתה פעמים רבות קבוצה־צמרת — ועברה בעשרים שנות הליגה הלאומית המדורה הקבוצות הוותיקות.

כדורסל

הפועל מגידו — חמותות איחוד. שהלו בו תקוות רבות, בין הפועל משמר־העמק ל־הפועל רמת־השופט. בליל שבת, שלושה מחזורים לפני נעילת העונה הודחה ביותר שידע הכדורסל הישראלי מ־ימיו, היא ירדה לליגה הארצית: ב־26 משחקים צברה 27 נקודות בלבד — שני נצחונות ו־24 הפסדים (כולל הפסד טכני 2—0 על אי־הופעה).

[illegible]

הגורם האמריקני

[illegible]

ב־1970 — פרידה ראשונה

[illegible]

החתיך מבוגר לין „בעל השלהוף"

גורן: זה לא זה...

„הקבוצה האמורה לא מצ־טיינת באווירה שהיתה אצלנו בעבר", אומר אדם גורן, מנהל הפועל מגידו ואביו של כוכבה הנסוה אור גורן. [illegible]

מן הקיבוץ — אל העיר

[illegible]

משלמים גם בקיבוץ

[illegible]

באר־שבע מצפה לתיקו ב...נתניה

מאת כתב „מעריב לספורטאים"

[illegible]

ליגה לאומית

הליגה הלאומית בכדורגל (לאחר 20 מחזורים)

.1	באר־שבע	15—37	28
.2	מכבי נתניה	30—29	27
.3	שמשון	14—23	26
.4	הפועל חיפה	15—26	25
.5	מכבי ת"א	16—19	24
.6	הפועל י־ם	17—21	23
.7	כפר־סבא	23—23	23
.8	הפועל חדרה	19—20	21
.9	הכח ר"ג	25—21	21
.10	בית"ר י־ם	19—19	20
.11	בית"ר ת"א	25—25	20
.12	מכבי יפו	23—19	18
.13	הפועל פ"ת	23—19	18
.14	הפועל ת"א	21—17	17
.15	בני־יהודה	26—15	15
.16	מכבי פ"ת	32—10	10

נתניה — סביר

[illegible]

נוסחת ההבקעה

[illegible]

תוצאות הסיבוב הראשון

י־ם — הכח	2—1
בית"ר ת"א	3—1
חדרה — באר שבע	3—1
פ"ת — כפ"ס	2—1
ת"א — חדרה	0—1
חיפה — הפ. י־ם	0—0
נתניה — שמשון	0—1
יפו — מכבי ת"א	0—1

• לאן השבת בספורט • לאן השבת בספורט •

כדורגל

ליגה לאומית

הכח ר"ג — בית"ר י־ם (בגבעתיים, 15.00)

בית"ר ת"א — מכבי פ"ת (13.00)

הפועל ב"ש — בני יהודה

כפר־סבא — הפועל פ"ת

הפועל חדרה — הפועל ת"א

הפועל י־ם — הפועל חיפה

שמשון ת"א — מכבי נתניה (מכבי נתניה, 15.00)

מכבי ת"א — מכבי יפו (15) (השבה הראשית למשחקי השבת 15.00)

ליגה א', צפון

בית"ר נתניה — מכבי חיפה (מכבי נתניה, 13.00)

הפועל נתניה — קרית אתא (הפועל נתניה, 12)

הפ' הרצליה — מכבי הרצליה

הפועל ר"ג — קרית שמונה (גבעתיים, 13.00)

מכבי חדרה — הפועל עכו (מכבי חדרה, 10.30)

הפועל צהלאל — ט. הכרמל (הפועל חדרה, 13.00)

נהריה — צפת

טבריה — בני נצרת

ליגה א', דרום

באר־יעקב — יהוד (10.30)

בית"ר יפו — הפועל לוד (רמת עמידר, 10.30)

הפ' רמלה — שעריים (14.30)

בת־ים — גם צינה (10.30)

בית שמש — הפועל חולון

מרמורק — רמת עמידר (הפועל רחובות, 13)

הפ' ראשל"צ — בית"ר רמלה

אשדוד — דימונה

ליגה ב', צפון א'

מגדל העמק — כפר רופין

ב. ק. שמונה — הפ' תל־חנן

מגדל כרום — נצרת עלית

הפ' חצור — אחי בני נצרת

כ. טבריה — בית"ר טבריה

קרית חיים — בית"ר נהריה

אופקים — מכבי חצור

בית שאן — טבעון

ליגה ב', צפון ב'

גבעת חיים — רעננה

ם. זכרון — טייבה

ב. בנימינה — מ. ביאליק

בית אליעזר — גבע הכרמל

מכבי השרון — צופית

ס. פרדס־חנה — גבעת אולגה

מחנה יהודה — הפ' בנימינה

קרית ים — בית"ר דב

ליגה ב', דרום א'

מכבי חולון — בית"ר ר"ג

קרית אונו — כפר קאסם

אור יהודה — בית"ר חולון

ראש העין — הפועל צפון

כפר שלם — בית"ר הרצליה

מכבי השקמה — גבעתיים

בית"ר לוד — בית"ר בת־ים

מכבי יהוד — עליה כפ"ס

ליגה ב', דרום ב'

מכבי ק. גת — ב. אשדוד

אילת — שכון המזרח

הפועל אשקלון — מרחבים

מכבי ב"ש — מכבי רמלה

מכבי יבנה — הפ' ק. גת

אופקים — בית"ר ב"ש

מכבי י־ם — בית"ר אשקלון

הפועל ק. מלאכי — יהודה

כדורסל

ליגה ארצית צפון

נהריה — הדר/גבע (8)

גבעת־חיים — טבעון (7.30)

אשדות־יעלן — כנרת (7)

גבעת חיים — כ. יתקין (8)

ב. מתקין — גן שמואל (7.30)

יזרעאל — בית אלפא (8)

ליגה ארצית דרום

מכבי חולון — מכבי פ"ת (8)

כ. דרום — הפ' אריה (7)

הפ' פ"ת — כ. י־ם (8)

מ. נתניה — אשקלון (8)

ב. ת"א — הפ' חולון (8)

ליגה לאומית לנשים

קישון — הפועל חיפה (7)

הפ' ת"א — מגדיאל/יהודה (7)

הפ' י־ם מ. דרום/רשל"צ (7)

(כל משחקי הכדורסל הערב)

כדוריד

[illegible]

אתלטיקה

[illegible]

כדורעף

ליגה לאומית

קרית־אתא — אליצור ת"א (9)

שריד — הגיתה (6.30)

בית זרע — אילון (7)

הצגן — חצור (6.30)

רמת־אביב — געתון (ליל שבת, 7.30)

המעפיל — עין המפרץ (6.30)

(הזרן בכשהקה של רמת־אביב יתקיימו כל המשחקים במוצ"ש)

היאבקות

אליפות ישראל לבוגרים 1975 בסגנון חופשי תהיה מ־חר ב־10 בבוקר בבית „הפו־על" ת"א ברחוב אוסישקין 3.

קליעה

[illegible]

משקולות

[illegible]

כרגיל השרות שלנו הוא סופר!!! לשוכרים אצלנו רכב.

הדלק חינם*

לנורות עלית מחירי הדלק! אוקטן 94 בלבד, לפי תקן יצרני הרכב

לעזור ותזות פנים בתקופת החורף. אנו נותנים לך לכל תקופת שכירות הרכב את הדלק על חשבוננו.

אנו החברה היחידה העושה זאת

קופל נהיגה עצמית

תל־אביב, רח' הירקון 252 טל': 452111, 459417

ירושלים: המלך דוד 8 טל' 233222, 228772

חיפה: שד' הנשיא 133 טל': 88011,

נתניה, כבר העצמאות 10 טל: 27410

הרצליה, פתוח, כבר הבנור 8 טל' 938057 אילת, אילת סנטר טל': 5353 4104/5

KOPEL CONCERN

*אפרט לעסקות מיוחדות

רדיו קולינק בע"מ

חיפה, רח' תל־אביב 1

סוכנים בלעדיים של:

SIEMENS

ELECTROGERÄTE GMBH

מתכבדים להודיע לכל לקוחותיהם על מספרי טלפון החדשים:

משרד ראשי: 510261, 510262

מעבדת טלויזיה: 511626

מעבדת מכונות כביסה ומכשירים חשמליים: 530805

גזור ושמור

לעולם לא תצבע שנית

אם תצפה ביתך ב-

קניטקס

טיח פלסטי דקורטיבי

קניטקס הוכיח עצמו על 3,000,000 בנינים ב-25 ארצות במשך למעלה מ-27 שנים

- 10 שנים אחריות
- למניעת חדירת רטיבות
- מבחר גוונים מדהיבים
- בצוע בכל רחבי הארץ
- על כל סוגי מבנים

ועתה: 15 תשלומים חודשיים

לקבלת פרטים: טל. 04-86883/4, או מלא ושלח תלוש זה ונציגנו יתקשר אתך

אל: דניה חברה לפתוח בע"מ

שווק מוצרי קניטקס

שדי וודגיווד 8.

ת.ד. 6184 חיפה

שם ____ כתובת ____ טלפון ____

גרפיקה גרמנית

לימודים

חינוך על־יסודי · בי"ס לאכסטרנים · בגרות ... רדיו אלקטרוניקה · גזירה · חשבונאות

למד בביתך בהתכתבות

המכונים הבריטיים – המוסד הוותיק והמנוסה בארץ להקניית השכלה בכתב מציע לך ללמוד בביתך את המקצועות הבאים בשיטות שנוסו בהצלחה בארץ ובחו"ל.
הלימודים הם תחת פיקוח ובהדרכת צוות מורים ומפקחים שהם מטובי כוחות ההוראה בארץ.

20% הנחה לחיילים בשירות פעיל

לשם קבלת פרוספקט מלא את התלוש ושלח בצירוף אל המכון הבריטי ת.ד. 33144 תל־אביב.
מעוניין בקורס
שם
כתובת
טל.

אנגלית ושפות אחרות
1. אנגלית למתחילים
2. אנגלית למתקדמים
3. אנגלית כולל
4. אנגלית למשתלמים
5. אנגלית לבחינות בגרות
6. אנגלית בתקליט
7. קורספונדנציה מסחרית באנגלית
8. צרפתית למתחילים
9. ערבית מדוברת
10. ערבית ספרותית
11. גרמנית למתחילים
12. עברית – שיפור הסגנון
13. עברית – שיפור הלשון והכתיבה
14. כתיב עברי
15. עברית למתחילים
16. עברית למתקדמים
17. עברית למשתלמים

בגרות ומקדמות
לרשות הלומדים בקורס עומדו יועצים לעזרה אישית בסניפי המכונים הבריטיים
1. הכנה לבחינות בגרות
2. הכנה לבחינות מוקדמות

הנהלת חשבונות ומדעי המסחר
1. הנה"ח למתחילים
2. קורס כללי בהנה"ח
3. חשבונאות למתקדמים
4. הנה"ח סוג 1
5. הנה"ח סוג 2
6. הנה"ח סוג 3
7. מנהלי חשבונות מדופלמים
8. ראית חשבון
9. תמחיר
10. ארגון וניהול עסקים
11. קורספונדנציה מסחרית בעברית
12. פקידות ומזכירות כללית
13. מסחר פיננסי
14. תורת הכלכלה והמשק

אלקטרוניקה – בניית מכשיר רדיו ואזעקה
1. אלקטרוניקה ורדיו מעשי (כולל מעבדה ללימוד בניית מכשיר אזעקה ומכשיר רדיו)
2. קורס יסודי באלקטרוניקה
3. קורס יסודי בטלוויזיה

טכנאות
1. שרטוט טכני – בנין ומכונות
2. טכנאות מכונות
3. טכנאות רדיו
4. טכנאות בנין
5. טכנאות חשמל
6. חשמלאי מוסמך

הכנה לטכניון ואנגליה לאוניברסיטה
לרשות הלומדים בקורס עומדו יועצים לעזרה אישית בסניפי המכונים הבריטיים
1. הכנה לטכניון במתמטיקה
2. הכנה לטכניון בפיזיקה
3. הכנה לאוניברסיטה באנגלית

קורסים אחרים
1. עיתונאות ויחסי ציבור
2. פסיכולוגיה
3. מורים מוסמכים

אמנות שימושית
1. גרפיקה שימושית
2. ציור

המכונים הבריטיים
THE BRITISH INSTITUTES
125.000 בוגרים · 115 קורסים · 37 שנות נסיון · לבחירתך

משרדי ייעוץ והרשמה: תל־אביב: הבדור לייעוץ מקצועי · חיפה: נורדאו 30 · ירושלים: ההסתדרות 22
שעות הרשמה 8.00–20.00 ללא הפסקה

✻ לחיילים משוחררים ע"פ החוק – לימודים חינם

אנגלית, צרפתית, ספרדית, גרמנית ועוד בביה"ס לשפות,

היחיד שברשותו מעבדה לשונית מסוג

Audio Active Comparative

לבחירתך: קורסים, שעורים פרטיים ומעבדה אישית בהשאלה
שעורים פרטיים - 10 ל"י לשעור

לחיילים משוחררים עפ"י החוק - לימודים חינם

מכון ישראלי לשפות

- **תל־אביב:** אבן גבירול 30, טל' 252337, שעות הקבלה 8.00—20.00
- **רמת־גן:** שפירא 4, פינת ארלוזורוב 83, טל' 723466, שעות הקבלה בימים א'—ה' 16.00—20.00
- **חיפה:** נורדאו 30, טל' 667040, שעות הקבלה 8.00—20.00
- **אשקלון:** מדור לתרבות בי"ס אילנות (השק) אפרידר, טל' 2773, שעות קבלה בימים א'—ה' 16.00—20.00
- **ירושלים:** 1. ההסתדרות 22, טל' 224769, שעות הקבלה 08.00—20.00. 2. בית הפקיד ע"ש מ. שרת, מסריק 10, טל' 66380, 68383, שעות הקבלה בימים א'—ה' 16.00—20.00

להלמידי כתות ח', ט' בנות ובנים

אוניברסיטת תל־אביב

מודיעה על
פתיחת הרישום לכיתות ט' וי"י
של
בית הספר להנדסאים
לשנת הלימודים תשל"ו
החל ביום שלישי 18.3.1975 בשעה 8.00

בית הספר מעניק תארים:
הנדסאי מכונות
הנדסאי פיסיקה
בגמר כתה י"ד.
בחינות הבגרות — במגמה מתמטית־פיסיקלית בגמר כתה י"ב.
דחיה משרות צבאי — עד תום הלימודים.
שכר הלימוד מדורג.
הרישום במזכירות ביה"ס רחוב האוניברסיטה 30 רמת־אביב, טל. 414069, 422702
על סמך הוראות משרד החינוך והתרבות רשאים מסיימי כיתות ח' של חטיבת הביניים, להרשם לכיתה ט' של בי"ס, שהינו בי"ס ארצי.
להרשמה יש להביא:
1. ציוני שליש א' רב'
2. 2 תמונות פספורט
3. תעודת זהות או העתק תעודת לידה.

קורסים מזורזים בהנהלת חשבונות

השבוע מסתיימת ההרשמה למבוגרים ולנוער
- ✻ הנה"ח למתחילים ומתקדמים בוקר 9.3
- ✻ הנהלת חשבונות למתחילים — ערב 10.3
- ✻ הנהלת חשבונות למתקדמים — ערב 6.3
- ✻ הנה"ח למתחילים ומתקדמים ערב 10.3
- ✻ הנהלת חשבונות למשתלמים — ערב 11.3
- ✻ הנה"ח הכנה לאוניברסיטה — ערב 10.3

שרותל

- תל־אביב: רחוב דיזנגוף 82 (ליד כבר דיזנגוף)
- תל־אביב: אלנבי 140 (התחנה המרכזית), טל. 615314
- ירושלים: מרדכי בן הלל 10 (פנת בן יהודה) טל. 232748
- רמת־גן: רח' ז'בוטינסקי 54 (מול רמה) טל. 724335

משרד הבריאות

החלה ההרשמה לבית הספר לפיזיותרפיה

בית הספר לפיזיותרפיה ליד בית החולים "אסף הרופא" בצריפין, מודיע על התחלת ההרשמה לבית הספר לפיזיותרפיה למחזור כ"ג, לשנת הלימודים תשל"ו, — אשר תחל בחודש ספטמבר 1975.
יתקבלו מועמדים מגיל 18 עד גיל 30 שנה, בעלי תעודת בגרות המשתתפים בשנת ההכשרה הקבועה.
המעונינים יפנו למזכירות בית הספר לפיזיותרפיה שליד בית החולים "אסף הרופא" בצריפין.
ההרשמה תסתיים ב־31 באפריל 1975.

טכניקום

בתאריך 3.3.75 ייפתחו קורסי ערב
חשמלאים מוסמכים
בפקוח משרד העבודה
חיפה הרצל 44 · ת"א בן יהודה 28

אוניברסיטת תל־אביב

היחידה לרישום ולקבלה
מודיעה
פתיחת הרישום
לשנת הלימודים תשל"ו
ללימודי הסמכה לקראת תואר שני או לקראת תעודה
(לבעלי התואר הראשון שהושגיהם טובים)
ביום ראשון, י"ט באדר תשל"ה 2.3.75
ויסתיים לפי הפירוט הבא:

הפאקולטה למדעי הרוח
(ביום ה' 28.8.75, מלבד פחות לפסיכולוגיה)
ארכיאולוגיה ותרבויות המזרח הקדום — אנגלית — בלשנות — פילוסופיה — תורת הספרות הכללית — לימודים קלאסיים — פסיכולוגיה (הרישום יסתיים ב־7.5.75) — בלשנות שמית — שפה וספרות צרפתית

בית־הספר למדעי היהדות
(הרישום יסתיים ביום ה' 28.8.75)
מקרא — ספרות עברית — התלמוד ותורה שבעל־פה — לשון עברית — ההיסטוריה של עם ישראל

בית־הספר להיסטוריה
(הרישום יסתיים ביום ה' 28.8.75)
היסטוריה קלאסית — רנסנס ומזרח אירופה בעת החדשה — ימי הביניים והרנסנס — מרכז אירופה וצרפת בעת החדשה — המזרח התיכון ואפריקה המזרחית — היסטוריה צבאית

בית־הספר לחינוך
(הרישום יסתיים ביום ה' 29.5.75)
הכשרת עובדי חינוך (לקראת תעודת הוראה) מדעי החינוך

הפאקולטה לאמנויות
(הרישום יסתיים ביום ה' 28.8.75)
אמנות התיאטרון — מוסיקולוגיה — תולדות האמנות — האקדמיה למוסיקה

הפאקולטה למדעי החברה
(הרישום יסתיים ביום ה' 28.8.75)
מדע המדינה — סטטיסטיקה — סוציולוגיה ואנתרופולוגיה — לימודי עבודה — כלכלה

הפאקולטה לניהול —
ביה"ס למוסמכים במנהל עסקים ע"ש ליאון רקנאטי
הרישום יסתיים ביום ה' 1.5.75
לימודים לקראת התואר מוסמך במנהל עסקים
לימודים לקראת התואר מוסמך במנהל: מערכות מידע — התנהגות ארגונית — חקר ביצועים

הפאקולטה למשפטים
(הרישום יסתיים ביום ב' 30.6.75)
מוסמך למשפטים — מוסמך למשפטים (משפט עברי) — מוסמך למשפטים (דיני עסקים) — מוסמך בדיני ישראל — קרימינולוגיה (הרישום יסתיים ביום ה' 29.5.75)

הפאקולטה למדעים מדויקים
(תאריך סיום הרישום ייקבע מאוחר יותר)
כימיה — גיאופיזיקה ואסטרונומיה — מדעי המתמטיקה — מדעי הסביבה והאטמוספירה

הפאקולטה למדעי החיים
(הרישום יסתיים ביום ה' 4.9.75)
בוטניקה — זואולוגיה — ביוכימיה — מיקרוביולוגיה

הפאקולטה להנדסה
(הרישום יסתיים ביום ה' 28.8.75)
הנדסת חשמל ואלקטרוניקה — הנדסה מכאנית והעבודה

הפאקולטה לרפואה
ביה"ס לרפואה — לימודים לקראת התואר מוסמך למדעי הרפואה. (הרישום יסתיים ביום ה' 4.9.75)
ביה"ס ללימודי המשך ברפואה. (תאריך הסיום יפורסם במועד מאוחר יותר)

מועמדים המתעתדים להיבחן השנה בבחינות גמר במועדים יולי או אוקטובר 1975 — יירשמו במועדים הנ"ל בלי לחכות לתוצאות בחינות הגמר.

מועמדים המשרתים בצה"ל או המתעתדים לשוב לחו"ל מתבקשים לפנות בכתב לקבלת טופסי רישום במועדים שצוינו לעיל.
חוברת הסברה וטופסי רישום מתן תמורת 5 ל"י, במעבר השכפול בבנין האוניברסיטה רמת אביב — בימים א'—ה' מ־09.00—17.00, וביום ו' מ־09.00—13.00.
כמו כן, אפשר לפנות בכתב לקבלת השכפול — בהוצאה של אגודת הסטודנטים, אוניברסיטת תל־אביב, ת"ד 39287 רמת־אביב (לא צריך מעטפה). דואר על סך 5 ל"י, לא תישלח התוכנית.
חיילים בשירות סדיר יקבלו את התוכניות חינם, אישית, או לכתובתם הצבאית.

שעות הקבלה:
בימים א', ב', ג', ה', בשעות 09.00—12.00
ביום ד' בשעות 15.00—17.00

ההרשמה בהתאם לחוק חיילים משוחררים

שומרת לפוג בחודש מרץ, הירשם עכשיו!

לפרטים פנה למשרדי הייעוץ וההרשמה

בית הספר הריאלי העברי בחיפה

הרשמת תלמידים חדשים לשנת הלימודים תשל"ו לכיתות היסוד ב' - ו'

תתחיל ביום שני, כ' באדר תשל"ה 3.3.75

פרטים הרשמה לכתות ב'—ו' יתקיימו בבנין הראשי של ביה"ס בהדר־הכרמל, ביום הראשון של ההרשמה בשעות 08.30—13.00 ובכל יום 12.00—15.00 ובימים שני וחמישי גם בשעות 16.00—17.00 (בימי חול המועד פסח — בשעות 12.00—13.00 בלבד).

שכר לימוד מדורג: בכתת היסוד של ביה"ס נהוגת מתכונת של כתות כוכבות על ידי משרד החינוך והתרבות ...

ההרשמה לכתה א'־ימיתית נמשכת באותם מקומות ובאותן שעות.

ההרשמה לכתה־ההיכונית — בתחילת השנה.

פרטים יבואו...

משרד העבודה · משרד החינוך והתרבות · אורט ישראל
המכון הממשלתי להכשרה טכנולוגית

היחידה לכתות קדם

נמשכת ההרשמה לכתות הכנה מיוחדות בקר וערב

- ★ קדם טכנאים
- ★ קדם הנדסאים
- ★ קדם מדריכים

מתקבלים בוגרי י"א
למעונינים תנתן הכנה מיוחדת לקראת בחינות בגרות חיצוניות

לחייל מילואים משוחרר עפ"י החוק — לימודי חינם

בעת ההרשמה יש להציג:
- תצלום של תעודות השכלה
- החייל המשוחרר יציג תצלום מתעודת זכאות ללימודי חינם
- 50.— ל"י דמי הרשמה.

מנהל היחידה יעץ לפונים כל יום ג' אחה"צ במשרד הראשי בת"א בשדרות דוד המלך 39.

בפרטים נא לפנות: כל יום בין השעות 08.00—19.00 ביום ו' עד 13.00.
- **תל־אביב:** שד' דוד המלך 39 טל. 264193; 267436. שד' החשמונאים 6, טל. 32634.
- **ירושלים:** רח' יפו 68 (בית סולכור), טל. 226455.
- **כפר־סבא:** ביה"ס אורט (ליד המשטרה) בימים ב', ד' בין השעות 17.00—19.00.

חייל מילואים משוחרר ע"פ החוק

נצל זכותך ללימודים **חינם**
חוק חיילים משוחררים
יפוג תוקפו ביום 31.3.75

אנו מבצעים קורסים להכשרה והשתלמות מקצועית בנושאים רבים ומגוונים בכל חלקי הארץ.

- **משרדנו פתוח:** כל יום בין השעות 08.00 עד 19.00, ביום ו' עד 13.00
- **תל־אביב:** שד' דוד המלך 39, טל' 267436; 264193; רח' בגרשון 66, טל' 225795; 225690; שד' החשמונאים 6, טל' 32634
- **ירושלים:** רח' יפו 68 (בית סולכור) טל' 226455
- **חיפה:** רח' הנביאים 20 טל' 666182, 664671
- **באר־שבע:** רח' הפלמח 47, טל' 77781

משרד העבודה · המכון להשתלמות מקצועית משולבת · אורט ישראל

למד מקצוע נדרש בתנאי תשלום מיוחדים

- ✻ אלקטרוניקה תקשורת סוגים 1, 2
- ✻ שרטוט בנין ומכונות
- ✻ חשמלאים מוסמכים
- ✻ חשמלאים ראשיים

לבוגרי 8,9 שנות לימוד כתות מיוחדות
בהרשמה יש להציג תעודות המעידות על השכלה
לחיילים משוחררים ע"פ החוק לימודים חינם

פרטים והרשמה: כל יום בין השעות 08.00-19.00 ביום ו' עד 13.00
- תל־אביב: רח' בגרשון 66, טל. 225590, 225795; שד' דוד המלך 39, טל. 267436, 264193
- ירושלים: רח' יפו 68 (בית סולכור), טל. 226455
- חיפה: רח' הנביאים 20, טל. 666182, 664671
- באר שבע: רח' הפלמ"ח 47, טל. 77781

המכון להשתלמות מקצועית משולבת
משרד העבודה · אורט ישראל

למד אנגלית שוטפת

דבור • קריאה • כתיב ודקדוק - בשיטה אודיו־לינגואלית

קורסים מתחילים ב־16.3.75
ההרשמה בימי שני, שלישי וחמישי בין השעות 4.00—7.00 אחה"צ.

למתחילים • למתקדמים • למשתלמים

✻ ראיונות אישיים ללא תשלום ובלי התחייבות להבטחת סווג כל הלומד לקורס המתאים לרמת ידיעותיו, מתקיימים בימי ב', ג', ה', בשעה 4.00—7.00 אחה"צ.

מכון סייט אנד סאונד נמצא בשמוש משרד הבטחון, חברות גדולות ומפעלים.

מכון סייט אנד סאונד לאנגלית

רחוב אלנבי 98, תל־אביב, טל. 624281 (סגור ביום ששי)

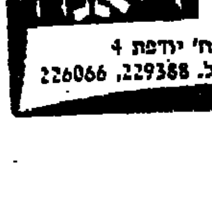

המכון הישראלי לספרות ולקוסמטיקה
מכון **דליה**
קורסים ל־ ספרות נשים קוסמטיקה
תל־אביב, רח' יודפת 4
פנת דיזנגוף 190, טל. 229388, 226066

לימודים

רדיו אלקטרוניקה · פקידות · חשבונאות • • • • • • בגרות · בי"ס לאכסטרנים · עליסודי · ...

המכללה לטכנולוגיה של אופנה וטקסטיל ע"ש שנקר

החלה ההרשמה לשנת הלימודים תשל"ו

מגמות הלימוד:

א. טכנולוגיה טקסטילית

התמחויות ומקצועות יסוד:

1. כימיה טקסטילית. צביעה, אשפרה והדפסה
2. טכנולוגיה של סריגה, אריגה וטוויה
3. הנדסה. אלקטרוניקה, חשמל, מערכות בקרה
4. בקורת איכות
5. תכנון וארגון מפעלים
6. מדעי הניהול

ב. ניהול תעשייתי

התמחויות ומקצועות יסוד:

1. תכנון ופקוח הייצור
2. טכנולוגיה תעשייתית בטקסטיל והלבשה
3. שיטות ארגון וניהול מפעלים
4. חקר תנועה וזמן
5. בקרה משקית, מימון והשקעות
6. כלכלה תעשייתית
7. ניהול השווק

ג. עיצוב אופנה — **ד. עיצוב טקסטיל**

השתלמות במפעלים בחו"ל ובארץ

בסיום שנת הלימודים השניה תלמידים נשלחים, במסגרת הלימודים, לעבודה של שלושה חדשים במפעלי העשיה בארץ ובחו"ל.

תואר

למסיימי שלוש שנות לימוד, יוענק מטעם המכללה, על יסוד ההכרה של המועצה להשכלה גבוהה של מדינת ניו־יורק, תואר B.Sc. במגמות הטכנולוגיות ו־B.A. במגמות העיצוב.

למסיימי שתי שנות לימוד יוענק תואר הנדסאי מטעם המכון הממשלתי להכשרה טכנית וכן תואר A.A.S. מטעם מחלקת החינוך של מדינת ניו־יורק.

לבוגרי המכללה מיועדים משרות ותפקידים בעלי אתגר בתעשיית הטקסטיל

הלוואות ומענקים

משרד העבודה מעניק הלוואות לכל תלמיד, בסך —.5000 ל"י לשתי שנות לימוד. בנוסף לכך נותנת קרן המלגות של המכללה, לתלמידים נזקקים, מלגות ומענקי מחיה.

קיימת פנימיה, בתנאים נוחים, לתלמידים הגרים באזורים מרוחקים. מתקבלים תלמידים בעלי תעודת בגרות ו/או תעודת גמר מקצועית ללימודי הנדסאי או לתואר בוגר.

פרטים והרשמה: במכללה, רחוב אנה פרנק 24 רמת־גן, טלפון 03—729161 בימים א'—ה' בין השעות 08.30—13.00. וכן במחלקה להכוונת חיילים משוחררים, משרד הבטחון, רחוב אבן גבירול 76, תל־אביב.

משרד החינוך והתרבות
האגף לחינוך התיישבותי
המכביה — מכון טכנולוגי לישראל

ידידנתן
בית הספר להנדסאים חקלאיים

1. ביה"ס מכשיר את תלמידיו במגמות הבאות:
   - א. הנדסאים במיכון חקלאי.
   - ב. הנדסאים לקרקע ומים.
   - ג. הנדסאים לייצור בחקלאות.

   מגמת מיכון חקלאי — לבנים בלבד. מגמות הנדסת קרקע ומים וייצור בחקלאות הן לבנים ולבנות.
2. בגמר כיתה י"ב מקבלים התלמידים תעודת בגרות או גמר בנתיב הטכנולוגי.
3. בגמר כיתה י"ג מקבלים התלמידים דיפלומת הנדסאי.
4. ביה"ס מתנהל בחסות ופיקוח הטכניון, מכון טכנולוגי לישראל—חיפה.
5. התלמידים חיים בתנאי פנימיה; אפשר ללמוד בתנאים אקסטרניים.
6. שכר הלימוד מדורג בהתאם למצבם הסוציאלי ומקום מגוריהם של ההורים. תלמידי כיתה ט' משוחררים משכר־לימוד.
7. מתקבלים בוגרי כיתה ח' לכיתה ט' ובוגרי כיתה ט' לכיתה יוד. ישנם כמה מקומות פנויים לכיתה י"א.

הרשמת התלמידים במזכירות ביה"ס ליד עכו, בכל יום בשעות 08.00—14.00. פרטים יומצאו ברצון לכל דורש.

הכתובת: "ידידנתן" בית הספר להנדסאים חקלאיים ד.נ. אשרת (עכו) טל: 04—812242.

בית־הספר העל־יסודי שש־שנתי ע"ש עמי אסף

בית - ברל

מודיע על פתיחת ההרשמה לשנת הלימודים תשל"ו

ההרשמה תחל ביום ד' 19.3.75 עד 4.4.75.

מתקבלים תלמידים לכל כתות ביה"ס ז'—י"ב במגמות הבאות:

- מגמת בגרות ביולוגית
- מגמת בגרות חברתית
- מגמת בגרות פדגוגית *
- מגמת גמר פדגוגית — 4 בחינות בגרות *
- מגמת גמר עיוני — 4 בחינות בגרות
- מכניקה כללית (בנים)
- מזכירות — פקידות (בנות)

* הלימודים במגמת־הגמר והבגרות הפדגוגית אפשריים בתנאי פנימיה.

מספר המקומות מוגבל

ההרשמה במזכירות ביה"ס (טל' 052-33655) בין השעות 08.00—13.00.

*

למד באוירה לימודית וחברתית טובה

למד בבית - ברל.

...ם אתה מתעניין בגראפיקה? האם אתה מוכן ללמוד את ...ות הגראפיקה בביתך בזמנך הפנוי? סטודיו 9 ע"י ...תוף המכונים האמריקאים להשכלה בכתב ...ם בביתך את כשרונך ונתאמתך למקצוע הגראפיקה!

...ד ...כונים האמריקאים להשכלה בכתב", ... 28124 תל־אביב, למס' 77. ...שכם לשלוח אלי, ללא כל התחייבות כספית ...י, חוברת הסברה ומבחן התאמת כשרון ...צוע הגראפיקה.

(1) ________
...ת ________ טל. ________

המכונים האמריקאים להשכלה בכתב

ב־4.3 נפתח קורס אחרון
הכנה לטכניון

לבוגרי ריאלית לאוגוסט 1975 ● גם בכתב

מכון "דן" להשכלה ולהשתלמויות

פרטים והרשמה: בשעות 4—8 בערב תל־אביב, בנין גימנסיה "הרצליה", ז'בוטינסקי 106 במרכז, דוד המלך 11, בשעות 9—1 לפני־הצהרים, טלפון ומזכירה אוטומטית 24 שעות — 268128.

הלימודים בת"א בבנין גימנסיה "הרצליה"

תכנות מחשבים

נפתחים קורסי ערב בת"א, חיפה, ירושלים ובאר־שבע.

מתקבלים רק מסיימי 12 שנות לימוד בעלי נתונים מתאימים — לאחר מיון קפדני.

בוגרי הקורסים להכשרת מתכנתים בכירים, יקבלו הפנייה למקומות עבודה מתאימים בהתאם להישגיהם.

לקבלת פרטים נא לצלצל: לטל' 739193 ת"א טל. 669041 חיפה.

לכבוד המכון להכשרה מקצועית ת.ד. 28125 תל־אביב (למספר 111) — 1

נא לשלוח לי פרוספקט על הקורסים להכשרת מתכנתים בכירים.

שמי ________
השכלתי ________
כתובתי ________

...ם את יכולה להרוויח 2000. ל"י לחודש

בכל מקום בארץ

נקבנות בשיטת IBM

לאחר שנכשירך תוך 3 חדשים, נפנה אותך למקום עבודה מתאים. ללא תלות בגיל והשכלה

לימוד
בוקר • צהרים • ערב
לפי בחירה

קורס נקבניות חינם למעוניינות

• תעודת הסמכה •

פרטים והרשמה במשרדי "המכון להכשרה מקצועית" בשעות 9 - 1 לפנה"צ 4 - 8 אחה"צ

תל־אביב: רח' סלומון 7 ...	ירושלים: רח' אגריפס 8 ...
רמת־גן: רח' ז'בוטינסקי 61	רחובות: רח' יעקב 3 ...
חיפה: רח' ביאליק 17 ...	רמלה: רח' הרצל 4 ...
חולון: רח' סוקולוב 48 ...	באר שבע: רח' ההסתדרות 86 ...
פתח־תקוה: רח' בלפור 14	

למד בגרות בביתך!

אנו נבין אותך בביתך, בזמנך הפנוי, ולפי הקצב המתאים לך, למועדי הבחינות הנוחים לך. טובי המורים בארץ יבדקו את שיעוריך. כל לומד רשאי להשתתף בהרצאות ותרגילי סיכום בשלוחות המכון הקרובה אליו - ללא תשלום נוסף. הנחה של 10% לחיילים.

קורסים נוספים בכתב

- תכנות מחשבים
- רדיו אלקטרוניקה כולל חלקים ומכשירים
- צילום — כולל מכשירי פיתוח
- גרפיקה שימושית
- פרסום ויחסי ציבור
- אדריכלות פנים

לקבלת תכנית לימודים חינם פנה אישית או שלח התלוש הרצ"ב לת.ד. 28124 תל־אביב.

שם: ________ מעוניין בלימוד: ________
כתובת: ________ טל. ________

בכל מקום בארץ	תל־אביב	חיפה	רמת־גן	באר שבע
פנה אישית או בכתב ל ת.ד. 28124 ת"א	רח' סלומון 7 (המשה הרכבים)	רח' בלפור 5 (בנין המשרד לשעון ואוויר)	רח' ז'בוטינסקי 61 (ליד קולנוע רמה)	רח' ההסתדרות 86 (מול קולנוע שביב)
	חולון: רח' סוקולוב 48 (ליד הטכנולוגיה)	פתח־תקוה: רח' בלפור 14	ירושלים: רח' אגריפס 8 (מול קולנוע ברן)	רחובות: רח' יעקב 3 (מול אדה)

המכללה הישראלית להשתלמות בהתכתבות

המכונים האמריקאים להשכלה בכתב

טכניקום

בתאריך 2.3.75 ייפתחו קורסי־ערב

עיצוב פנים - שרטוט

בפקוח משרד העבודה

חיפה הרצל 44 ● ת"א בן־יהודה 28

טכניקום

ב־5.3.75 ייפתחו קורסי־ערב

אלקטרוניקה + טלויזיה

בפקוח משרד העבודה

חיפה, הרצל 44 ● ת"א, בן־יהודה 28

גרפיקה

נפתחים קורסי ערב בת"א ● בחיפה

מתקבלים רק בעלי כשרון ונתונים מתאימים לאחר מיון קפדני. בוגרי הקורסים יקבלו הפניה למקומות עבודה מתאימים — בהתאם להישגיהם. לקבלת פרטים נא לצלצל לטל. 739193 תל־אביב; טל. 669041 חיפה.

— או מלא ושגר —

לכבוד המדרשה לגרפיקה ולציור שליד "סטודיו ציור", ת.ד. 36239 תל־אביב (1)

נא לשלוח לי פרוספקט על קורסי גרפיקה.

שמי ________ גיל ________
כתובתי ________

כתיבה במכונה תלמדו ב־12 שעות

בבי"ס למסחר "דימון" ת"א, רח' דיזנגוף 85, טל. 281985

שיטה עיוורת — פיקוח ממשלתי

בבי"ס לגזירה ותפירה

נפתחים קורסים חדשים

איבנשטיין

תל־אביב, רחוב פינסקר 9

שעות קבלה 4 עד 7 אחה"צ

משרד העבודה / משרד החנוך — המכון הממשלתי להכשרה טכנולוגית — אוניברסיטת בן־גוריון בנגב

המכללה הטכנולוגית

באר־שבע

מודיעה על

פתיחת הקורס חסכון באנרגיה

בשתוף המעבדה הישראלית לפיסיקה — משרד המסחר והתעשיה.

הקורס מיועד למהנדסים עולים בתחומי מכונות, כימיה וחשמל.

- משך הקורס — 24 שבועות.
- הקורס יפתח בתאריך — 17.3.75.
- בוגרי הקורס יועסקו על ידי המעבדה הישראלית לפיסיקה.

נותרו עוד מספר מקומות מצומצם.

בדבר פרטים והרשמה יש לפנות למר סטפן ינקו, המכללה הטכנולוגית, רח' בזל 71 באר־שבע, טל. 79132, ת.ד. 45.

ת.ד. 45, רח' בזל 71, טלפון 79132, באר־שבע

אוניברסיטת חיפה — ביה"ס לחינוך של התנועה הקבוצית — אורנים

משרד החינוך והתרבות — המחלקה להכשרת עובדי הוראה

שנת השתלמות במקורות ישראל

בשנת הלימודים תשל"ו יפתח המחזור השני של שנת השתלמות במקורות ישראל

נושאי הלמודים:

- א. המקרא הגותו ומפרשיו.
- ב. תלמוד ומדרשי חז"ל (מבוא לספרות חז"ל, סוגיות בתלמוד, ספרות המדרש).
- ג. הלכה ומנהג (ההלכה והחיים, מועדי ישראל, מקורותיהם ומסורותיהם, סידור התפילה כביטוי לאמונות ודעות).
- ד. פרקים בפילוסופיה היהודית (בימי הביניים ובזמן החדש).
- ה. פרקים נבחרים בקבלה ובחסידות והאינטרפרטציה המודרנית (גורדון, בובר).
- ו. בעיות ומגע סופרי העליות השניה והשלישית והזיקה למורשת ההגות היהודית בימינו.
- ז. פרקים נבחרים בהיסטוריה של עם ישראל.

הקורס מיועד בעיקרו למורים היוצאים מעבודתם לשנת השתלמות ולשליחים ואנשי חינוך בתנועות הנוער בארץ ובגולה. יתקבלו גם מספר מצומצם של מורים שאינם פעילים כעת בשטחים אלה, אבל קרובים אליהם בהתעניינותם ומעוניינים בשנת לימודים מרוכזת מסוג זה.

תשומת הלב תוקדש בקורס לדרכי ההוראה של הנושאים וכן לבעיות העולות במפגש של צעירים עם מקורות ישראל.

שנת השתלמות זאת מקנה למורה מוסמך את התואר מורה בכיר.

למורה בעל תואר אקדמי — גמול השתלמות. תלמידי הקורסים האקדמיים באורנים רשאים לבחור בתכנית הלימודים הנ"ל כחטיבה לימודי השלמה.

הרשמה: המזכירות הפדגוגית, אורנים, דואר קרית־טבעון טלפון 3-931142, 932143.

בחינות בגרות

טבניבון

נפתחות כיתות חדשות מוקדמות • ובגרות

תיכון לאכסטרנים ערב־בוקר־בכתב

אפריל 75 — אוקטובר 75

בבל מקום בארץ

- * עזרה במתמטיקה ובאנגלית למתקשים.
- * חזן כספרי הלימוד ללא תשלום.
- * תלמיד אשר לא יעמוד בבחינות, רשאי להמשיך את לימודיו חינם עד להצלחתו.
- * סידור מיוחד ליוצאים למילואים

פרטים והרשמה: 9-1 לפנה"צ, 4-7 אחה"צ

בכל מקום בארץ	תל־אביב	רמלה	רמת־גן	חיפה
פנה אישית או בכתב ל ת.ד. 28124 ת"א	רח' סלומון 7 (המשה הרכבים)	רח' הרצל 4 (במוסד תקוותנו)	רח' ז'בוטינסקי 61 (ליד קולנוע רמה)	רח' בלפור 5 (בנין המשרד לשעון ואוויר)
	חולון: רח' סוקולוב 48 (ליד הטכנולוגיה)	פתח־תקוה: רח' בלפור 14	ירושלים: רח' אגריפס 8 (מול קולנוע ברן)	רחובות: רח' יעקב 3 (מול אדה)

לימוד חינם לחיילי מילואים משוחררים

הזכות תפוג בחודש מרס

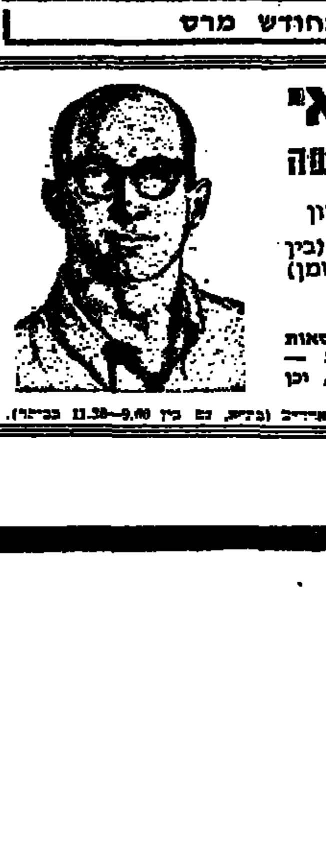

אולפן אמריקאי
אנגלית שוטפת - סדרה חדשה

- ירושלים — רח' שלמון 1, ככר ציון
- תל־אביב — רח' אסתר המלכה 5 (בין ככר דיזנגוף לרח' פרישמן)
- חיפה — רח' ביאליק 13

כל הכיתות ממוזגות אויר ומצוידות במורשאות מרופדות. הלימודים — על כוס קפה ועוגה! — בשעות: 8.15, 7.15, 6.30, 4.30, 4 אחה"צ, וכן (בתל־אביב בלבד) מ־9 עד 11.30 בבוקר.

שח מט

„סגנון נשי" אינו רך!

כי שסבור שסגנון של נשים במשחק השח הוא משהו רך אינו אלא טועה. הן תוקפות בחמת זעם לא פחות משחקנים גברים, ויש אף מגלות ידע תיאורטי רב.

על אלופת העולם לשעבר, ורה מנצ'יק, מספרים כי גברים עקבות בהצלחותיה על הגברים הציע לפתוח על שמה „מועדון ורה מנצ'יק", שחברים בו יהיו רק השחקנים שניצחה. בין אלה היה גם ד"ר אייבה. גם לציטיאק היתה זכות להשתתף במועדון זה, משום שגם הוא היה בין ה„קרבנות" שלה.

כיוצא בכך גם אלופת העולם כיום, נונה גפרינדשווילי. היא אינה מוצאת ענין רב בהתמודדות עם נשים והבאה רבה היא משתתפת בתחרויות של גברים — ומפילה בהם „חללים". נביא בזה שני קרבות ב„סגנון נשי", שאינו נופל מ„סגנון גברי".

הקרב הבא נישק בתצי הגמר לאליפות העולם לנשים. אירנה לויטינה, המתמודדת עם נגה אלכסנדריה על הזכות לשחק ב„קרב הכתר" עם גפרינדשווילי, מדגימה בקרב הבא לא רק ידע תיאורטי מעולה, אלא גם סגנון התקפתי ראוי לשמו, שבו היא מפצחת יפה את הגנת יריבתה. הקרב הוא מלא ענין ומלא מבחינת ניצול נכון ונבון של התקפה. לויטינה נוטלת את היוזמה מההתחלה ומחזיקה בה עד הסוף.

לויטינה — אלכסנדריה

1. ה4 ג5, 2. פ־ו3 פ־ג6, 3. ד4 ג:ד, 4. פ:ד4 פ־ו6, 5. פ־ג3 ד6, 6. ר־ה3 ה6, 7. מה־ד2 א6, 8. ס־ס־ס ר־ד7, 9. ו4 ר־ה7, 10. פ־ו3 ב5, 11. ר:ו3 ז:ה, 12. ו5 מה־ג6, 13. מ־ב1 צ־ב8, 14. ז4 ב4 פ־א5 ! [illegible] ...

[illegible: game notation continues]

הרי סגנונה המבריק של אלופת העולם, שניצחה עתה בתחרות של ליק־אנדי בהולנד. יריבתה היא הרומניה לשעבר, ניקולאו, שהתאזרחה בהולנד לאחר שנישאה והיא נקראת עתה מיי.

גפרינדשווילי — מיי

1. ה4 ה5, 2. פ־ו3 פ־ג6, 3. ר־ב5 פ־ו6, 4. ס־ס פ:ה4, 5. ד4 פ־ד6, 6. ר:ג6 ד:ג6, 7. ד:ה5 פ־ו5, 8. מה:מה+ מ:מה, 9. צ־ד1+ מ־ה8 ...

[illegible: game notation continues]

60. ר־ו5, 29. הז צ־ה8, 30. מה־ב5 צ:ה7, 31. צ־ה7 שחור נכנע.

צייג — צירניאק תיקו

משחק הרדיו שנערך בין הרוזגי אירנה צייג ומשה צירניאק מישראל נסתיים השבוע בתיקו, לאחר 43 מסעים. בשבוע הבא נביא את הקרב במלואו.

סיבוב רביעי בליגה

מחר ייערך הסיבוב הרביעי במשחקי הליגה, בליגה הלאומית ייפגשו: רמת גן — בת ים, מרכז הנוער — „פלדקליין", „הפועל" ירושלים — סכנין, חפר/נתניה — אגודברסיטת ת"א, „רובינשטיין" — „לסקר" ת"א. הוקדמה פגישת הקבוצה העירונית מחיפה עם „רשבסקי".

מתחילה האליפות הפתוחה

למעלה מ־60 איש נרשמו עד כה לאליפות הפתוחה, שתתחיל ביום ה' הקרוב ב„בית יציב" בבאר שבע. המשחקים יתחילו בשעה 2.30 כל יום ויסתיימו סמוך ל־8 בערב.

פישר בראש מד־כושר

מד־הכושר העולמי, שנתפרסם ע"י פידא מטעם פרופ' אילו, מציב בראש הרשימה את אלוף העולם בובי פישר עם 2780 נקודות. בהפרש רב אחריו קרפוב עם 2705. שלישי קורצ'נוי עם 2665. מכאן ואילך ההפרשים צפופים: פטרוסיאן, פולוגייבסקי וטל — 2645 כ"א. פורטיש (שביעי) שובר את „השרשרת הרוסית" עם 2635. שמיני־תשיעי לרסן וספסקי 2625 כ"א. 10—11 הם הובנר וליובויביץ 2615 כ"א. מקיגב 2610, טמיסלוב 2605. במקומות 14—18 מתחלקים ברן, גלר, הורט, קוזמין וסמייקל — 2600 כ"א. ברונשטיין 2590 וטיימנוב (במקום ה־20) עם 2580 נקודות.

תחבולה התנבלת נבזית

בהקרב ידידותי בין שני סיבובים גבריה גבהרת מוסקווה על גבהרת ריגה 7.5:8.5. הסיום הבא לקוח מתחרות זו. פטקביץ (לבן) מנסה להעתיק את יריבו בתחבולה של הקרבה. אולם זייצב מגיב בהכת־נגד במרפו וכופה קידומו של רגלי, שבאמצעותו הוא בחולץ מהפסד.

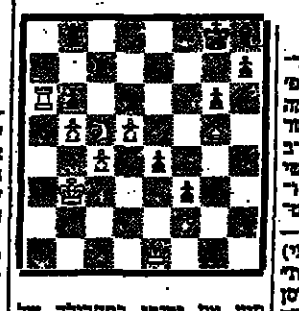

46. צ:ב6 !! צ:א, 47. מה־א5 ה3 ! (ניצול ריתוקה של המלכה הלבנה), 48. מה:צ ה:ו, 49. מה:פ (לא 49. מה־ב8+ בגלל צ־ב8), 50. מה:פ צ־ה8 !, 51. מה־ד7 צ־ה3+ וזוכה) צ־ה1, 50 פ־ד7 ר־ה7, 51. מה־ב8+ ר־ו8 והוסכם תיקו.

שאול הון

פינת הבולאי

500 שנה להולדתו של מיכאל אנג'לו

בשבוע הבא — ה־6 במארס — ימלאו 500 שנה ליום הולדתו של גדול הפסלים והציירים בעולם מיכאל אנג'לו בואונארוטי (1475—1564). עשרות הפסלים והציורים של האמן הופיעו על בולים שונים, אבל את מדורנו נקדיש לנושאים תנ"כיים פרי עבודתו של אנג'לו, כפי שהם משתקפים על בולים.

קטע ממצבה בבית־הקברות היהודי־פורטוגזי באנטילים

דוד המלך, היצירה הנחשבת כתיאור הפיסול האציל ביותר של הדמות התנ"כית ושהעבודה בו נמשכה 4 שנים — מופיע על בול שיונפק בשבוע הבא בבריית המועצות בערך של 4 קופ'. ראשו של דוד מופיע גם על בול איטלקי בערך של 1,000 לירי, כן הופיע דוד המלך על בול שראה אור בניקאראגואה בערך של 15 ס'.

בריאת האדם מופיעה על 2 בולים שהונפקו בארצות הברית ב־1958 בערך של 3 סנט ובבלגיה ב־1962 בערך של 3 פרנק.

אדם וחוה מופיעים על 2 בולי איטליה שהונפקו ב־1961 בערך של 500, 1,000 לירי.

כמשה, פסל שיש מופיע על בול ניקאראגואי שהונפק בסוף 1974 בערך של 5 סנט, כן מופיע משה על בול שהונפק בצ'כוסלובקיה, ב־1964 שהוקדש לאונסקו וכן על בול שראה אור בפראגוואי.

בגד

נביאי ישראל ... ם על בולי איטליה, שראו אור ב־1961 ואלה הם: יואל — על בול של 15 לירי. ישעיהו — על בול של 25 לירי. דניאל — על בול של 40 לירי. זכריה — על בול של 70 לירי. הנביא זכריה כופיע גם על בול ניקאראגואי שהונפק עתה בערך של סנט אחד. יונה — על בול של 85 לירי. ירמיהו — על בול של 90 לירי. יחזקאל — על בול של 100 לירי. בולים דומים על נביאי ישראל הונפקו בוותיקן.

בולי הנייר נטפים המציגים ציורי מיכאל אנג'לו וכתארים את „המבול", „שכרון נח", „נחש הנחושת", „יהודית והולופרנס", מופיעים במדינות נסיכויות המפרץ הפרסי ותימן שהנפיקו את הבולים לעשיית רווחים עסקיים.

נסיים את סקירתנו עם בול המראה דיוקן עצמי של מיכל־אנג'לו, שראה אור בניקאראגואה לציון 500 שנה להולדתו של האמן הגדול. ערך הבול הוא 5 ק'.

חיים סלומון על בול ארה"ב

משה רבנו

זכריה הנביא על בול ניקאראגואי

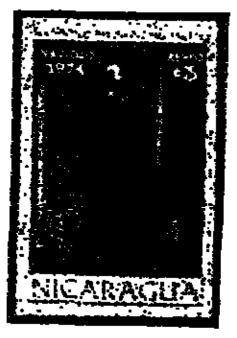

דיוקן עצמי של מיכאלאנג'לו

דוד המלך על בול איטלקי

ירמיהו הנביא על בול איטלקי

קטע ממצבה יהודית על בול באנטילים

ב־21 בבמארס יופיע באנטילים ההולנדיים 3 בולים שהוקדשו ל„אמנות האבן", בול אחד בערך נקוב של 15+7 סנט מציג קטע ציור אמנותי המופיע על מצבה בבית הקברות היהודי פורטוגזי. שני הבולים הנוספים מציגים אורנאמנטים על אבן מלפני 250 שנה.

הכנסות הבולים הוקדשו למטרות סוציאליות ותרבותיות על האנטילים.

שם נאסר כמה פעמים על פעולתו נגד הכתר הבריטי. הוא נידון למוות כמרגל, אך נמלט בעזרת ידידים לפילדלפיה, מקום מושב הממשלה המהפכנית באותם ימים.

יתר הבולים מציגים את דידקה של מובל להרדנגמן (8 סנט). שהיתה בת 16 כאשר רכבה בחשכת הלילה כדי להזעיק עזרה צבאית לדנבורי הנצורה, והבול מראה את סיבול ברכיבתה. דיוקנו של הגיבור הכושי של המהפכה סלם פור כופיע על בול נוסף (10 סנט), המציג טיפולו של פור בנשק. פיטר פראנסיסקו מופיע על בול (18 סנט) של יד תותח. ככה מתנצחות ארבע קבוצות חשובות של בולים: יהודים, כושים, נשים ומיעוט דובר ספרדית.

שינוי בגודל מעטפות היום הראשון

בהתאם להוראות יופיעו מעטפות היום הראשון לבולי ישראל החל מ־1.4.75 בגודל שונה מזה שהיה נהוג עד כה. גודל המעטפות נקבע בהתאם להנחיות מכון התקנים הישראלי והוא יהיה 22 ס"מ רוחב על 11 ס"מ גובה.

פניה להנפקת בולי הרב קוק ובולי שואה

הקורא מר יוסף פונר פנה אלינו לפרסם את תביעתו — לפי דעתנו מוצדקת — שבהתחשב בכך, שהשנה ימלאו 110 שנה להולדתו של הרב קוק ז"ל ו־40 שנה לפטירתו, יש להנפיק בול לזכרו.

כן ביקש הקורא לבטל את העובדה, שטרם נקבעו תכניות ל־3 בולים, להנפיק בול לזכר השואה — בפרט בשנה בה מלאו 30 שנה לשחרור אושוויץ ו־40 שנה לחוקי נירנברג (ספטמבר 1975).

אליעזר בן

חיים סלומון על בול אמריקני

הנהלת הדואר של ארצות־הברית הודיעה עתה פרטים על הבול החדש, שיונפק לזכרו של „הגיבור הפיננסי" של המהפכה האמריקאית חיים סלומון בערך של 10 סנט. הבול המציג את דיוקנו צויר ע"י ניל גויל מלוס אנג'לס ויראה אור ב־25 במארס ביחד עם עוד 3 בולים שהוקדשו לגיבורים אחרים של המהפכה.

חיים סלומון, יליד פולין (1740) מהורים יהודים־פורטוגזים, היה בנקאי נודע בשנותיה הראשונות של ארצות הברית והיה מעוזריו הראשיים של מפקח האוצר בממשלה הקונטיננטלית רוברט מוריס, שדאג למימון כוחות הגנרל ג'ורג' וואשינגטון.

עזרתו הגדולה של סלומון לצבאות האמריקנית בשכחה ולא הוקמה שום אנדרטה לכבודו עד שנת 1941. סלומון התיישב תחילה בניו־יורק, ר...

תשבץ „מעריב" מס. 946

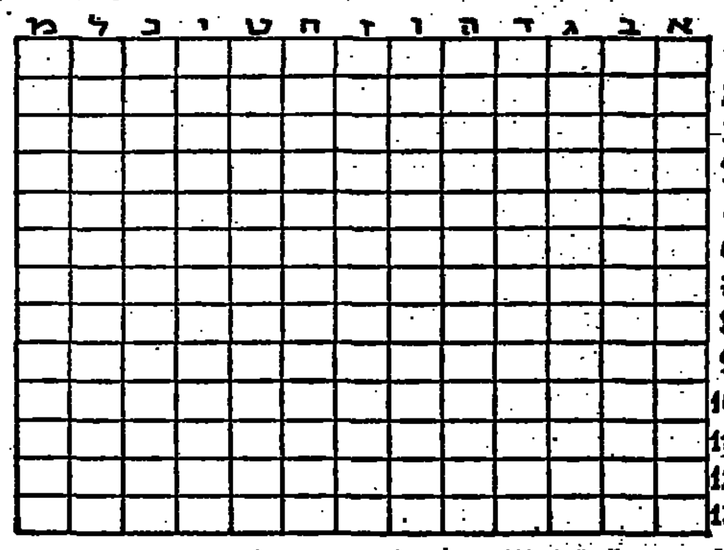

מאוזן: 1) שום דבר; פנינה, 2) אדמת בעלת צבע אדום; עמודה; פחד; 3) מלת תנאי; איש; צד מערב; איבות. 4) להבה; שנים, שתים, 5) שוטה, מטומטם (בפי הנערים); ילדים קטנים; מלח, 6) גמל; תבלין, 7) מפואר, נהדר; מתולל, 8) בקי בלשונות רבות; מס עקיף, 9) עוף דורס; ידיד; בר־פלוגתא, 10) בלתי עדין; אריג, 11) שיכות; מדור; תגובת העץ; פנים, תוך, 12) בית־קבול לנר; תנועת אויר; נרגש, 13) משרני, אפורטוניסטי; ציד בארץ.

מאונך: א) לגמרי; מוזאיקה, ב) עוף מאוסטרליה; מלת שאלה; צונן; נאד, ג) שדה־מרעה במישור; בכי מקוטע; ערבוב מתכת יקרה בסיגים, ד) פטפוט; חית יער; רסיסי לילה, ה) אבא; נכהדרגלים, ו) גשם; עני; קיבוץ בנגב המערבי, ז) לא כלום; צמח בושם, ח) קורה; שפל־רוח; גרעון, ט) אלוכיניום; תבואה, י) אף; מלת זרוז; חרד, כ) צמחבר ממשפחות הקטניות, היה קודש במצרים הקדומה; קיבוץ בגליל המערבי; הצד האחורי, ל) מסח ידיות; פרוסה; לעצמי; עם, מ) תשוקת האכילה; חשבון בבנק (מתשבץ „לבקי זה חייב הפותר לכבוא בעצמו את הקומותיהן של המשבצות השחורות).

בואו חשבון [936]

משא
בגד
כעור
בומה
כעיאסה

הגזמה: 1ה8י0 5024 9364

4לא 43869 984 6ל870

בפעולת כפל זו הוחלפו הספרות באותיות. מצא את ערכה של כל אות ורשום את האותיות המתאימות במקום הספרות בשורה למטה. אחר כך, צרף את האותיות והרי פיענחת אימרה של מילטון.

פתרונות החידונים הקודמים

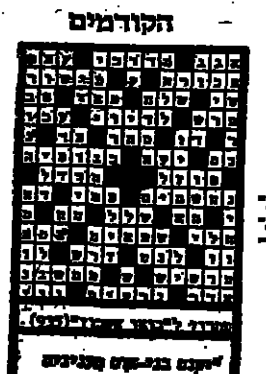

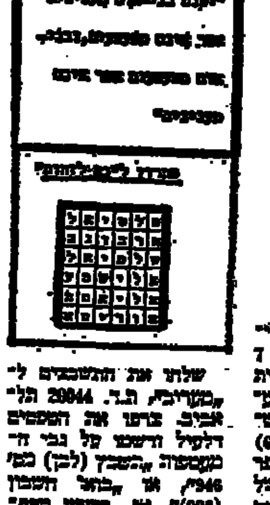

תשבץ מספרים

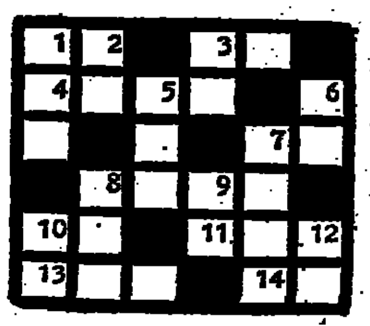

מאוזן: 1) פעמיים הריבוע הריבועי של 2 מאונך, 3) פעמיים 1 מאוזן, 4) חזקה שניה של 9 מאונך, 7) מספר ראשוני. (המתחלק רק בעצמו וב־1), 8) חזקה־ה־3 של 12 מאונך כפול 168, 11) חזקה שניה של 7 מאונך, 13) חזקה השלישית של מספר מבויים, 14) מספר ראשוני.

מאונך: 1) השורש הריבועי של 2 מאונך כפול 7 מאוזן, 2) חזקה רביעית של מספר מבויים, 3) פעמיים 7 מאוזן, 5) חזקה שניה של מספר ראשוני, 6) חזקה שלישית של מספר מבויים, 7) חזקה שניה של מספר ראשוני, 8) חזקה שניה של 14 מאוזן, 9) פעמיים 3 מאוזן, 10) חזקה שניה של מספר מבויים, 12) 2 מאונך ועוד 10.

שלחו את התשבצים ל„מעריב", ת.ד. 20044 תל־אביב. צרפו את הפתרונות של התשבץ (לבן) בפינה „התשבץ 946", או „בואו חשבון (936)", או „התשבץ במספרים".

שלושים פרסים יוגרלו בין הפותרים.

אברהם סלמן

המפעיל הגדול ביותר במדינה

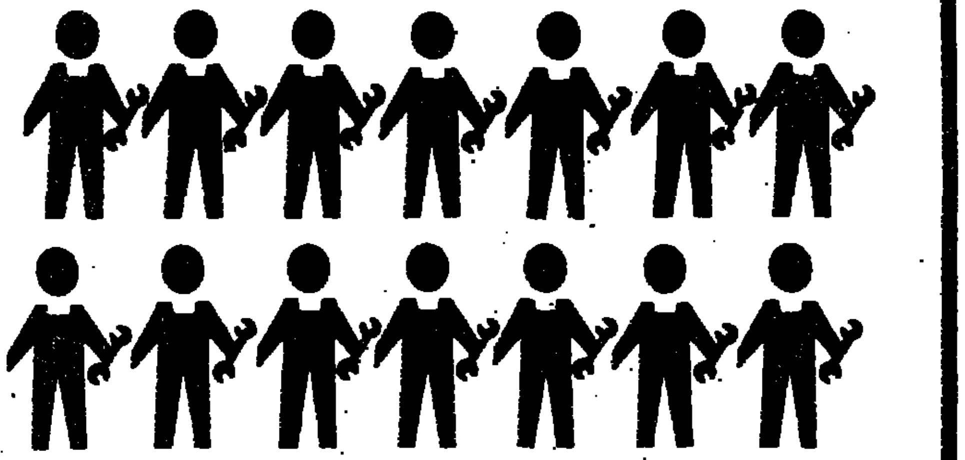

כ־3,500 מפעלים ומקומות עבודה קיבלו כ־300,000 עובדים, באמצעות „לוח מעריב" עד היום. שום לשכת תעסוקה (חוץ מהממלכתית) אינה יכולה להצביע על הישג דומה.

לוח מעריב - הלוח הנפוץ ביותר, הגדול ביותר, הנקרא ביותר והנענה ביותר בארץ.

לוח מעריב — לוח מעריב כ־לבן

הלוח הראשי

להשכרה אולם

בגודל של 100 מ"ר עם כניסה נפרדת ותדרי שירות מעל קומת החנויות שבבנייני הצמרת בחולון, רחוב סוקולוב 51

מתאים לכל מטרה

להתקשר טלפון 866704 בערב

למכירה

רנו 4 ייצור 72

פיאט 128 ייצור 73

טנדר פולקסואגן קבינה כפולה ייצור 66

דודג' ד־300 עם ארגז סגור לחלוקת תוצרת, ייצור 66.

להתקשר למוסך יגור טלפון 04-952291.

מזכירה מנוסה

עברית אנגלית מעונינת בעבודה מתאימה לחצי יום.

רצוי מגע עם קהל

טל. 247811 ת"א.

כתיבה במכונה

תלמדו ב־12 שעות בבי"ס למסחר „רימון"

ת"א, רח' דיזנגוף 85

טלפון 281985

שיטת עיוורים

פיקוח ממשלתי

דרושה

מכונת הדפסה

על שקל יוטה (רצוי משומשת)

להתקשר ליעקב 03-51864, 03-53252

6 חדרי משרד

להשכרה חודשית

בשדרות רוטשילד 42 תל־אביב

פרטים: 03-625292, 03-234211/4.

صكدا من الاصل